

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

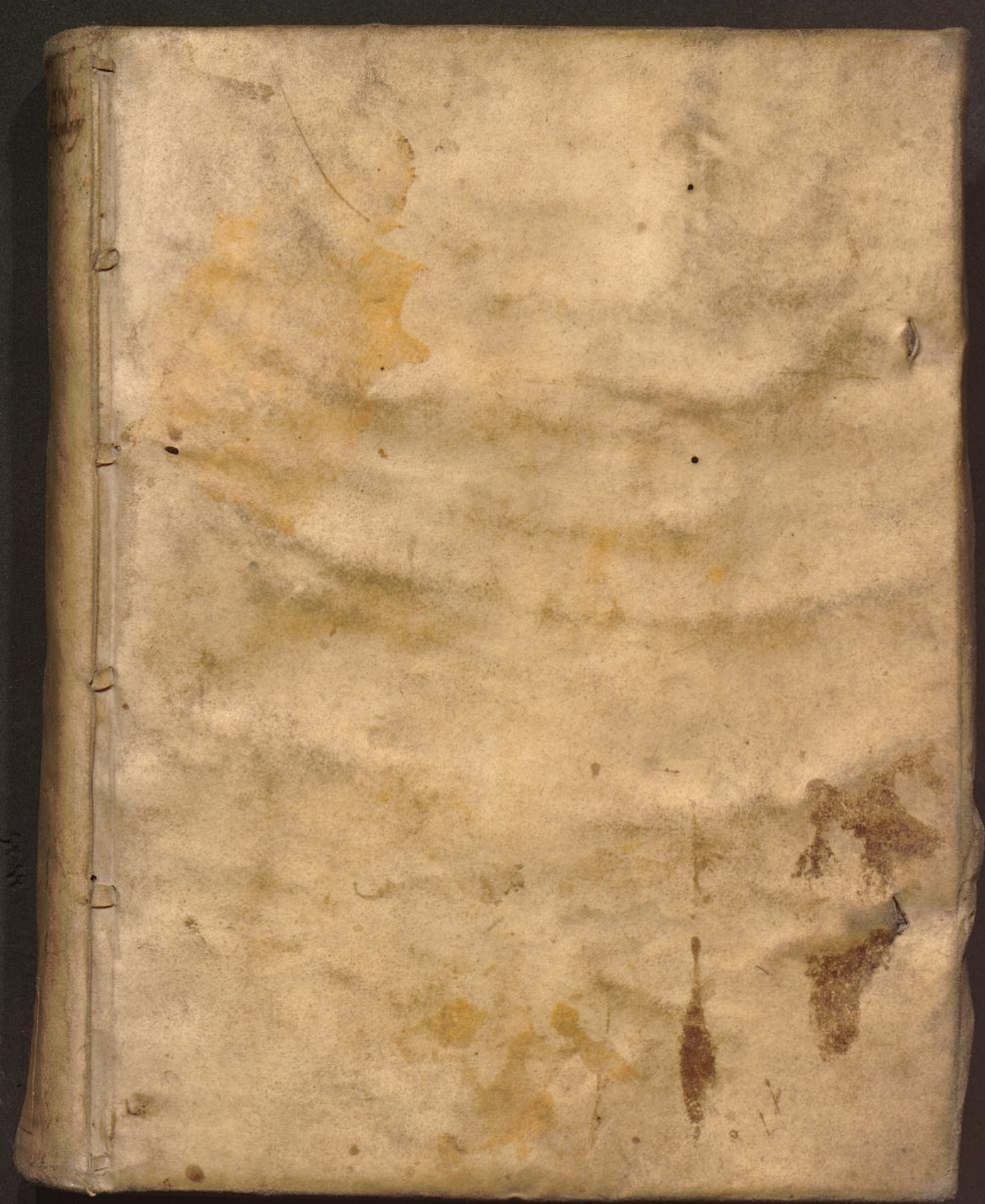
Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis Et Breviarii Romani

In quibus origo cuiusque Ritus, Causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congregationis, quàm breuissimè explicantur

Gavanti, Bartolommeo

Antverpiæ, 1646

urn:nbn:de:hbz:466:1-40233

constat in albis $\frac{13}{4}$ imperial.
compactura 12 $\frac{1}{2}$ veltum 62 $\frac{1}{2}$

Th. 2153.7

THESAVRVS
SACRORVM RITVVM,
SEV
COMMENTARIA
IN RVBRICAS

BREVIARIII ROMANI
CLEMENTIS VIII. ET VRBANI VIII.
AVCTORITATE RECOGNITI:

Auctore adm. Reuerendo P. D.

BARTHOLOMÆO GAVANTO MEDIOL.
Præposito Prouinciali Romano Congreg. Clericorum Regularium
S. Pauli, & S. Rom. Rituum Congreg. Consultore:

In quibus origo cuiusque Ritus, Causa historica, vel mystica, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congreg. quàm breuissimè explicantur:

Ab Auctore recognita, & in hac vltimâ Editione variè locupletata.

Appendices dabit pagina sequens. Cum quatuor Indicibus.

TOMVS SECVNDVS.

ANTVERPIÆ,
EX OFFICINA PLANTINIANA
BALTHASARIS MORETI.
M. DC. XLVI.

THE
SACRED

COMMENTARIES

IN

THE

PROPHETIES

OF
ISAIAH
BY
JAMES
CALVIN
OF
GENEVA

IN
THE
ORIGINAL
HEBREW
AND
SYRIAC
WITH
A
LATIN
TRANSLATION
AND
EXPLANATION
OF
THE
PROPHET
BY
JAMES
CALVIN
OF
GENEVA

TOMAS

EX
OFFICINA
STAMPA
M. DC. XLV

I N D E X A P P E N D I C E S.

Martyrologij nomina dubiæ pronuntiationis ordine
Alphabetico collecta.

Ordo perpetuus Officij diuini recitandi.

Concordia Martyrologij Romani cum Breuiario Romano.

Vita & res gestæ S. Pauli Apostoli.

Quòd S. Bartholomæus Apostolus sit idem ac Nathanaël.

DON IULIUS CAVALCANVS

Congreg. Cler. Reg. S. Pauli Præpositus Gen.

CVM Opus R. P. D. Bartholomæi Gauanti Visitatoris Generalis no-
stræ Congregat. cui titulus est, COMMENTARIA IN RVBRICAS
MISSALIS, ET BREVIARII ROMANI, duo eiusdem Congregationis eru-
diti ac sapientes viri recognouerint, atque in lucem dari posse probaue-
rint, potestatem facimus, vt in publicam vtilitatem typis mandetur, si
& ijs, quibus id competit, ita placuerit. In quorum fidem, &c. Dat Medio-
lani in Collegio nostro SS. Apost. Pauli & Barnabæ, die 14. Iulij 1627.

D. Iulius Caualcamus Præpositus Generalis.

Imprimatur, si videbitur Reuerendissimo P. Mag. Sac. Pal. Apost.

A. Episcopus Bellicastren. Vicefg.

Imprimatur.

Fr. Nicolaus Riccardius Sacri Pal. Apost. Mag. Ord. Præd.

CANDIDO LECTORI

ANDREAS BROGIOTTVS.

Ecce Sibyllæ folia, in quibus scribebantur oracula, & quæ auris cælestibus afflari olim solita fuisset, Poëtæ suis fabulis memoriæ prodiderunt, tam citò per antrum spargebantur, quàm citò per Urbem, atque hinc per Orbem vix typis missa, ex officinis Bibliopolarum volitarunt eruditissima Commentaria in Rubricas Missalis & Breuiarij Romani, à R. P. D. Bartholomæo Gauanto Clerico Regulari S. Pauli diligentissimè elaborata. Fuerit dignitas planè cælestis Rituum Sacrorum, quorum traditur accuratissima cognitio: fuerit nobilitas præclarissimi Ordinis, qui aurea veluti Catena, dum gemmas sacrarum eruditionum in vnius Voluminis aureo tamquam monili conclusit, illustriores effecit: fuerit demum utilitas, seu necessitas præstantissimi Operis, plenissimi quæ delectationis, quæ vniuersos panè Ordines Reipublicæ Christianæ, vt emerent, ac lectitarent, pellexit: illud certè verò est verius, tam felicibus auspicijs in lucem Opus prodisse, vt prodire iterùm homines sapientissimi, non cupiant solùm, verùm rogitent etiam vehementiùs; rara Operum felicitate, his præsertim temporibus, in quibus librorum supereffluens copia legendi satietatem inuexit. Quorum ego honestissimæ postulationi ita occurrendum existimaui, vt nouis, supra trecentas, præclarissimis Annotationibus ditatum Opus, ijsque Romanâ lance non semel examinatis, illustrioris Tituli nouum præferat in fronte decus. Ac quemadmodum in eo congestæ conclusæque sunt Christianæ pietatis, & diuini cultus, pretiosissimæ opes, vt vix quidpiam in hac parte desiderare aliud religio hominis solertissimi possit; non secus, vt rerum opulentissimæ dignitati nominis præstantia responderet, *Thesaurus Sacrorum Rituum* deinceps appelletur.

Sed Thesauri, qui vel in publico Ciuitatis, vel in Cæsaris loco inueniretur, dimidium esse Cæsaris, dimidium Inuentoris naturalem æquitatem secuti Romani Principes præclaris Constitutionibus olim statuerunt: opportunè ad rem meam, atque ex animi sententiâ; An melius optari quidpiam à me poterat, quàm vt Thesaurus hic à me inuentus, ipso vel Iure Cæsareo, Summo deberetur Pontifici, ac integerrimo eiusdem Nepoti; quorum alterum rerum Sacrarum Arbitrum supremum, alterum proximum ministrum cælestis prouidentia Ecclesiæ suæ dedit? Curæ igitur secundæ huius excudendi Operis omnis prorsus expertes sunt curæ, cum nouæ Epistolæ nuncupatoriæ, tum exquirendi Sacri Principis, cui possent hæc iterùm dicari. Priorem enim partem VRBANI VIII. Pont. Maximi, alteram esse Francisci Cardinalis Barberini, non loci possessio, in quo inuentus Thesaurus est, sed Maiestas nominis, quo inscriptus est, apertissimè demonstrat.

Si quæ mihi pars Inuentori obueniret, ea demum tota eorumdem est, quibus ego iam pridem, & mea, & meipsum lubentissimè deuoui. Vale candide Lector, & Thesauro in compendium misso sospes frui.

FRAN-

FRANCISCO BARBERINO
CARD. AVGVSTISSIMO,

VRBANI VIII. Pont. Max. Nepoti,
S. R. E. Bibliothecario,
Auenionensium Legato laudatissimo,
Aragonæ, Angliæ, Lusitaniæ, Scotiæ,
Græcorum, & Heluetiorum Protectori Vigilantissimo,
omnium amore, honore omnium dignissimo,
ad summos Europæ Reges armis dissidentes
Caduceatori felicissimis ominibus misso,
ab omni elatione cò longiùs remoto
quò propiùs summis honoribus coniuncto,
Virtutum copia non minùs quàm Purpura
in publica terrarum Orbis scena spectatissimo
in partem ideò supremæ sollicitudinis Pastoralis

&

ΙΕΡΟΝΟΜΟΦΥΛΑΚΗΣ

meritissimè accito,

PARTEM ALTERAM COMMENTARIORVM

in Rubricas Breuiarij Romani

Bartholomæus Gauantus Cler. Regul.

S. Pauli minimus

Sociorum etiam nomine

D. D. D.

* 3

AD

AD CANDIDVM LECTOREM.

REVIARII Romani Leges & Rubricas, neminem adhuc legi, qui plenè explicauerit: nonnullas attigit in suo Cærimoniali Hispano Petrus Ruiz; sed, earum aliquot in prima recognitione Breuiarij meritò mutatis, redditus est ferè inutilis eiusdem laudabilis labor. antiquiores alij, qui de Horis Canonicis scripserunt, quàm paucissimas sunt persecuti; earum formam cum causis mysticis indicarunt, præterea nihil plurimæ post Concilium Tridentinum additæ fuerunt Rubricæ, quæ Commentarijs egent, & Notis. Post horum Commentariorum Editionem primam, scripsit in easdem Breuiarij Rubricas Thomas Aluarez Lusitanus non contemnendum Opusculum; in quo tamen abundat ille sæpiùs in sensu suo, præter legitimum Rubricarum sensum, quem in Urbana Breuiarij recognitione diligentius examinauere Delegati; & suis locis significabo. Itaque collegi in hoc altero Volumine Rubricas omnes, quæ ad Horas Canonicas attinent; demonstrata, vt in priori Volumine, cuiusque ritus Origine, Causa, Obligatione, Praxi, & Vsu proprio, de Maiorum auctoritate, Decretisque sacræ Rituum Congregationis ritè & opportunè additis: diuersa tamen methodo à superiori Volumine; non textui Rubricarum mordicus inhærens, sed ea omnia, quæ ad Breuiarium attinere, seu in Breuiario contineri videbantur, in decem Sectiones & centum Capita diuidens; quibus non modò vniuersæ Ecclesiæ, cui labor meus deseruire potissimùm debet, verùm etiam particularibus Ecclesijs, in ijs quæ earum sunt propria, fiat abundè satis. Moneo Lectorem, quòd pro dignoscenda horum quoque Rituum antiquitate recurrendum erit ad primos prioris Voluminis Indices: proprios autem dabunt Indices proximæ, quæ sequuntur, paginæ. Vale, & Auctorem salutis ora pro salute auctoris.

IN-

I N D E X

SECTIONVM ET CAPITVM

SECVNDI TOMI.

SECTIO PRIMA.

De Horis Canoniciis in genere.

D E nomine Officij & Horarum Canonicarum. Cap. i.	1
De origine Officij diuini. ii.	2
De partibus diuini Officij, & Horarum numero. iii.	ibid.
De obligatione Officij diuini. iv.	3
De defectibus in Officio diuino contingentibus. v.	4
De omissione. Tit. i.	ibid.
De mutatione Officij diuini. ii.	6
De intentione Officij diuini. iii.	8
De attentione Officij diuini. iv.	ibid.
De prolatione Officij diuini. v.	ibid.
De tempore Officij diuini. vi.	9
De loco diuini Officij. vii.	10
De ordine diuini Officij. viii.	ibid.
De interruptione diuini Officij. ix.	11
De pœnis circa diuinum Officium. Cap. vi.	ibid.

SECTIO SECVNDATA.

De Preludij Breuiarij Romani.

D E titulo Breuiarij Romani. Cap. i.	13
De Bulla Pij V. & de vsu Breuiarij Romani. ii.	14
De Bullis Clementis VIII. & Vrbanij VIII. iii.	17
De Computo Ecclesiastico. iv.	18
De Calendario. v.	19

SECTIO TERTIA.

De Rubricis.

D E Rubricis generalibus Horarum Canonicarum. Cap. i.	20
De Duplici Officio. ii.	ibid.
De Semiduplici. iii.	22
De Simplici. iv.	23
De Dominica. v.	ibid.
De Feria. vi.	26
De Vigilia. vii.	27
De Octaua. viii.	28
De Concurrentia Officij. ix.	34
De Occurrentia Officij diuini, seu de Translatione Festorum. x.	36
De Commemorationibus. xi.	39
De Patrono loci, & Titulo Ecclesiæ. xii.	44
Decretum super electione Sanctorum in Patronos, à sacra Rituum Congregatione de ordine S. D. N. Urbani Papæ VIII. emanatum die 23. Martij 1630.	45

SECTIO QVARTA.

De proprio ritu singularum Horarum Canonicarum.

D E Matutino. Cap. i.	49
De Laudibus. ii.	51
De Prima. iii.	54
De Horis, Tertia, Sexta, & Nona. iv.	56
De Vesperis. v.	57
De Completorio. vi.	59

SE-

SECTIO QVINTA.

Departium, hoc est Horarum partibus.

DE Oratione Dominica. Cap. I.

De Salutatione Angelica. II.	63
De Symbolo Apostolorum. III.	64
De initio Horarum. IV.	65
De Inuitatorio. V.	66
De Hymnis. VI.	67
De Antiphonis. VII.	73
De Psalmis. VIII.	75
De Canticis. IX.	79
De Versibus. X.	81
De Absolutionibus, & Benedictionibus. XI.	ibid.
De Lectionibus. XII.	82
De Responsorijs. XIII.	89
De Responsorijs breuibus Horarum. XIV.	90
De Capitulis. XV.	91
De Oratione. XVI.	93
De Precibus, & Confessione. XVII.	95
De Commemorationibus, & Suffragijs Sanctorum communibus. XVIII.	97
De Hymno <i>Te Deum</i> . XIX.	100
De Symbolo S. Athanasij. XX.	101
De Martyrologio. XXI.	102
De fine Officij, & Antiphonis finalibus B. Mariæ. XXII.	104

SECTIO SEXTA.

De Proprio de Tempore.

D E Aduentu. Cap. I.	108
De Antiphonis maioribus Aduentus. II.	109
De Dominica quarta Aduentus. III.	111
De Vigilia Natiuitatis Domini. IV.	111
ibid.	111
De Natali Domini. V.	ibid.

De Festis infra Octauam Natiuitatis Domini. VI.	113
De Epiphania Domini. VII.	115
De Dominicis post Octauam Epiphaniæ. VIII.	117
De Septuagesima, & Dominicis sequentibus. IX.	118
De Feria quarta Cinerum. X.	119
De Dominicis Quadragesimæ. XI.	120
De Dominica Passionis. XII.	121
De Dominica Palmarum, & Hebdomada maiore. XIII.	122
De Paschate, & eiusdem Octaua. XIV.	126
De Tempore Paschali. XV.	127
De Litanijs maioribus & minoribus. XVI.	128
De Festo Ascensionis Domini. XVII.	129
De Pentecoste. XVIII.	131
De Dominica Trinitatis. XIX.	ibid.
De Festo Corporis Christi. XX.	133
De Dominicis post Pentecosten. XXI.	ibid.

SECTIO SEPTIMA.

De Proprio Sanctorum.

D E Vigilijs, Festis & Octauis Sanctorum. Cap. I.	136
De Festis Sanctorum mense Decembri. II.	138
De Festis Sanctorum mense Ianuario. III.	140
De Festis Sanctorum mense Februario. IV.	143
De Festis Sanctorum mense Martio. V.	144
De Festis Sanctorum mense Aprili. VI.	146
De Festis Sanctorum mense Maio. VII.	147
De Festis Sanctorum mense Iunio. VIII.	150
De	

De Festis Sanctorum mense Iulio. ix.	154
De Festis Sanctorum mense Augusto.	x.
De Festis Sanctorum mense Septem-	bri. xi.
De Festis Sanctorum mense Octobri.	xii.
De Festis Sanctorum mense Nouem-	bri. xiii.

SECTIO OCTAVA.

De Communi Sanctorum.

De Communi Apostolorum.	Cap. i.	175
De Communi Martyrum. ii.		177
De Communi Confessorum.	iii.	179
De Communi Virginum & non Vir-	ginum. iv.	180
De Communi Dedicationis Eccle-	sia. v.	181
De Officio B. Mariæ in Sabbato. v i.		183

SECTIO NONA.

De Appendicibus Breuarij.

De Officio paruo B. Virginis Ma-	riæ. Cap. i.	185
De Officio Defunctorum. ii.		188
De Psalmis Gradualibus. iii.		194
De Psalmis Pœnitentialibus iv.		196

De Ordine Commendationis animæ.	v.	198
De Benedictione mensæ & Itinerario	Clericorum. vi.	199

SECTIO DECIMA.

De Cærimonijs ad Horas Ca- *nonicas adhibendis.*

De Cærimonijs in priuata Ho-	rarum Canoniarum recitatio-	ne. Cap. i.	202
De Cærimonijs Horarum Canonica-	rum in Choro recitandarum.	ii.	204
De Cærimonijs Horarum Canonica-	rum in Choro solemnitus recitanda-	rum. iii.	205
Notula Verborum in Breuiario pro-	ducendorum, vel corripiendorum.		209
Martyrologij nomina dubia pronun-	tiationis ordine Alphabetico.		212
Ordo perpetuus recitandi diuini Of-	ficij.		223
Concordia Martyrologij Romani cum	Breuiario Romano.		326
Placitum Hieron. Onuphrij de Horis	Canonicis : An mutatio Officij sit	lethalis, aut venialis.	329
De S. Paulo Apostolo Historia.			342
De S. Bartholomæo Apostolo quæ-	stio, An sit idem qui Nathanaël.		353

* *

Index

*Index DECRETORVM sacra Rituum Congreg.
ad Breuiarij Romani perfectiorem usum,
ordine temporum seruato.*

1 **C**onsecrator Ecclesiæ potest in actu consecrationis statuere alium diem pro anniuersaria eiusdem consecratione. 19. Febr. 1585. pag. 182, a

2 Qui sunt de gremio alicuius Ecclesiæ, debent recitare Officium quod in Choro dicitur, licet morentur alibi. 8. Septemb. 1602. 6, a

3 Clerici, licet adscripti alicui Ecclesiæ, non tamen obligati Choro, non tenentur Officia recitare quæ in Choro propria dicuntur, eadem die. ibid.

4 De Sancto, cuius Reliquia insignis habetur, fieri potest Officium Duplex. die 23. Nouemb. 1602. 6, b. 22, a

5 Vesperæ Defunctorum pro prima die mensis dicuntur post Vesperas, etiam Dominicæ seu Festi, si accidat. 23. Maij 1603. 193, a

6 Psalmi Graduales & Pœnitentiales dicuntur licet, ubi est consuetudo, pridie Vesperæ Fer. 4. & 6. 2. Augusti 1603. 196, b

7 Non est relinquendum Officium Breuiarij pro Officio deuotionis. 29. Nouemb. 1603. 6, a

8 Dedicationis Festum extra actum eiusdem non potest mutari ab Episcopo. 16. Octob. 1604. 182, b

9 Si accidat Dedicatio in Natiuitate B. Virginis, fiat de ea, Missæ duæ cantentur, & infra Oct. fiat de digniori. eodem die. ibid.

10 Episcopus Regularis debet recitare Officium iuxta ritum suæ Diœcesis, non Regulæ. 11. Iunij 1605. 6, a

11 Cappellani Episcopi se conformare debent cum eo. eodem die. ibidem.

12 Festum Patroni loci celebratur sine Octaua à Regularibus. ibid. 46, b

13 Non potest Episcopus extendere Officium à ciuitate ad Diœcesim. 16. Ian. 1607. 7, b

14 Officium paruum B. Virginis debet dici etiam in Dominicis, si aderat consuetudo. 1. Sept. 1607. 186, a. etiam mutato Breuiario. 2. Ianuarij 1627. ibid.

15 Matutinum Defunctorum in die Commemorationis omnium fidelium Defunctorum recitandum est manè. 1. Septembris 1607. 171, b. 193, b

16 Festum S. Caroli in Prouincia Mediolanensi celebrari potest ritu Duplici. 20. Nouemb. 1610. 171, b

17 Festum & Officium S. Conradi Placentiæ & Nettinæ in Sicilia concessa sunt. die 19. Maij 1614. & Ordini sancti Francisci. 13. Septemb. 1625. 144, a

18 Nomine Festi intelligitur etiam Dominica. 12. Martij 1618. 167, a

19 Dedicatio Ecclesiæ Cathedralis habet Octauam in ciuitate tantum. 2. Maij 1619. 102, b

20 Commemoratio de Cruce ordinaria sufficit in Ecclesijs dicatis in honorem sanctæ Crucis pro commemoratione Tituli Ecclesiæ. 30. Martij 1621. 98, b

21 Festum S. Ioseph est de præcepto

Index Decretorum.

cepto vbique. 8. Maij 1621. 145, a
22 Festum S. Francisci est vbique
de præcepto. die 3. Ianuarij 1622.
168, a

23 Festum S. Annæ est de præcepto
vbique. 23. April. 1622. 156, a

24 Vesperæ in Sabbato ante Do-
minicam priuilegiatam, in qua occur-
rit dies Octaua, dicuntur de Feria.
9. Nouemb. 1622. 31, b

25 In fine Completorii Purifica-
tionis B. Virginis dicitur *Aue Regina*.
27. Iulij 1624. 105, b

26 Symbolum S. Athanasij lauda-
bilius recitatur stando in Choro.
23. Decemb. 1624. 204, b

27 Officium paruum B. Virginis
in Choro tempore Paschali dicitur si-
ne addito *Alleluia*. 28. Martij 1626.
187, b

28 Litanæ maiores, si occurrant
in die Paschatis, transferuntur in Fe-
riam tertiam, die 25. Septemb. 1627.
128, b. 146, b

29 Officium Stigmatum S. Fran-
cisci pro Clero est Semiduplex. 2. O-
ctobris 1627. 164, b

30 Festum Angelorum Custodum
est Duplex minus. eadem die. 167, b

31 Decreta de Officijs approbatis
de præcepto, SS. Bibianæ, Casimiri,
Ioachim, Catharinæ Senensis, Nor-
berti, Hyacinthi, Ludouici, Eustachij
& sociorum, Brunonis & Birgittæ,
vide in Sect. 7. suis locis proprijs.

32 Decreta de Officijs ad libitum
SS. Philippi Nerij, Elisabeth, Stig-
matum sancti Francisci, Angelorum
Custodum, & S. Caroli, *vide ibidem.*

33 Non potuerunt neque possunt
Ordinarij addere Officia Sanctorum
proprijs Calendarijs. 8. Aprilis 1628.
7, a. 22, b

34 Officia non approbata damnan-
tur. eadem die. 7, a

35 Officium Defunctorum dici
potest in diebus exceptis à Breuiario
pro implenda voluntate Testatorum.
12. Iunij 1628. 191, b

36 Solemniter consueuissè fieri Of-
ficium, significat Festum populi, aut
Cleri, cum apparatu. 28. Augusti
1628. 17, a

37 De Sancto canonizato non po-
test fieri Officium sine nouo Decreto
Congregationis extra propriam Eccle-
siam. 9. Decembris 1628. *ibid.* b

38 Moniales ne dicant in Confi-
teor tibi Mater, vobis Sorores, sed vt
in Breuiario. 18. Augusti 1629. 97, a

39 Officium & Missa beati Ro-
chi conceditur tantum in Ecclesijs
eiusdem. 26. Nouembris 1629. 7, b.
160, a

40 De electione Sanctorum in Pa-
tronos locorum decretum est 23. Mar-
tij 1630. 45, a

41 Non possunt addi nomina San-
ctorum Litanijs neque Patronorum.
22. Martij 1631. 197, a

* * *

IN-

I N D E X

R E R V M E T V E R B O R V M

Q V Æ C O N T I N E N T V R

I N H O C T O M O S E C V N D O.

Prior numerus Paginam , a Columnam primam ,
& b secundam indicat.

A.

S. **BRAHÆ** Festum qualiter celebretur. pag. 88, b
Absolutio in Matutino quid. 81, b. appellatur
Versus. ibid. *absolutionum distributio per dies.* 82, b. *absolutio Prima,* & *cur cum Capitulo None.* 56, a
Actus Apostolorum quando scripti. 84, b. 27, b
Adorationes sunt genibus flexis, etiam tempore Paschali. 126, a
Ado Viennensis, non Treuerensis, fuit Auctor Martyrologij. 102, b
Aduentus Officia propria. 108, & seqq.
Agape quid. 102, a
S. Agatha dantur Psalmi virorum. 143, a
Agnes est etiam Genitrici casus. 141, b
S. Agnetis Officium habet Psalmos viris Sanctis assignatos. ibid.
Agonizantem qua iuvant. 199, a
S. Alexander I. iussit Festum S. Petri ad Vincula. 157, a
Alexander II. deponi iussit Alleluia in Septuagesima. 118, b. *assignavit Responsoria Septuagesima.* 119, a
Alexander III. precepit Festum sancti Mathie die 25. in anno bissextili. 144, a. *auctor Officij S. Bernardi.* 160, b.

Alexander IV. instituit Festum sancte Clarae. 159, b
Alexander VI. iussit Octavam Nativitatis beatae Virginis ritu Duplici. 163, b
Alleluia initio Horarum quid. 66, a
unde. ibid. *pro Alleluia Musici dicunt in aeternum.* 118, b
Alma Redemptoris, vide Antiphona finales.
Alphabetum Hebraeum indicat in sacris Litteris aliquid excellens. 124, a
Altaris titulus quomodo colendus. 48, a
Amalaricus auctor Officij Defunctorum. 188, b
S. Ambrosius quando cepit scribere libros de Virginibus. 141, b. *eiusdem Festum an habeat Octavam apud Romanum Clerum Mediolani.* 47, a
addidit in fine Hymnorum glorificationem Trinitatis. 78, a
Amen quid. 95, a
Anacletus Siccus edidit librum de Ecclesiastica Hymnodia. 4, b
Angelorum Custodum Festum Duplex minus. 167, b
Annus bissextilis non est semper quilibet annus quartus. 18, b
Antiphona quarta Dominica 4. Aduentus numquam omittitur, licet in Sabbato fiat de Dominica 4. 111, a
Antiphona quid. 73, b. *auctor.* ibid.

CUM

Index rerum & verborum.

cum Psalmis cur iungitur. 74, a.
earum usus varius. ibid. alie propria, alie communes. ibid. b. unde sumuntur. ibid. eadem cum initio Psalmi. 75, a. cur quarta Antiphona ad Laudes non adhibetur in Horis. 74, b. modus enuntiandi Antiphonas. 75, a
Antiphona ad Benedictus pro Confessoribus Pontificibus & non Pontificibus sunt diuersa in fine, & in occurrentia non sunt mutanda. 42, a
Antiphona finales B. Virginis. 105, a. auctor earum. ibid. usus in Choro & extra Chorum. 106, a. quando genibus flexis dicenda. 107, b
Antiphona maiores in Aduentu cur ad Magnificat? 109, b. cur duplicantur? ibid. cur septem? ibid. quis earum ordo. 110, a. alia priuilegiata in Aduentu. ibid. b. Hispani anticipant Antiph. O. ex priuilegio. ibid. quid, si dies 16. est Dominica? ibid.
Antiphona propria in secundis Vesperis Apostolorum & Martyrum cur. 176, b
Apocalypsis quando scripta. 84, b. 128, a
Apostolorum Commune cur habuit duo communia Euangelia. 176, b. cur Antiphona propria in secundis Vesperis. ibid. limina visitantur cum osculo. 173, a
Ascensionis Festum. 129, b. per decem dies. 130, b
Asteriscus in Psalterio quid denotet. 79, b
Attentio in Officio qua. 8, a
Aue Regina celorum, vide Antiphona finales.
S. Augustinus auctor Officij Defunctorum. 188, b

B.

S. Bartholomaei Vigilia, & Festum in Martyrologio Romano, extra Romam anticipatè prænuntianda. 103, b. 161. a. translatio corporis eius à quo. 161, a. idem est ac Nathanaël. ibid. 353, & seqq. in eius Festa inceptum hoc Opus ab Auctore. ibid.
Beatorum Festa quomodo differant à Festis Sanctorum. 7, b. quale eorum Officium. 21, b
Benedicamus Domino cur in fine. 104, a. cur à pueris dicitur. ibid.
Benedictio ante Lectiones quid. 82, a. in numero ternario. ibid. eam petit etiam Superior quicumque inferior Episcopo. ibid. 206, a. benedictio mensa. 199, b
Benedictio Episcopalis procuranda morientibus. 198, b
Benedictus XI. auctor Festi Stigmatum S. Francisci. 164, a
Beneficiati tenentur ad Officium diuinum, & quinam. 3, b
Beneficiatus Titulum Ecclesie celebrare debet cum Octaua. 48, a
Bonifacius I. auctor Officij Inuentionis S. Stephani. 158, a
Bonifacius IV. auctor Festi Omnium Sanctorum. 170, b. & Commemorationis fidelium Defunctorum. 171, a
Bonifacius VIII. decreuit Festa Apostolorum, Euangelistarum. 138, a. & Doctorum. ibid. b. item S. Ludouici Regis Gallorum. 161, a
Bonifacius IX. publicauit Festum Visitationis B. Virginis. 154, a
Breniaria Fratrum Minorum Romae & ubique recepta. 137, b
Breuiarium quid. 14, a. unde cepit. ibid. à quo restitutum. ibid. de usu eius-
* * 3

Index rerum & verborum.

eiusdem. *ibid.* qui tenentur ad *usum*
Breviarij Romani. *ibid.* b
Bulle Pij V. Clementis VIII. Vrba-
ni VIII. initio Breviarij posita ex-
plicantur. 14, b. & seqq.

C.

Cerimonia adhibenda in recita-
tione Horarum privata. 202, a
quando standum. 203, a. genufle-
ctendum. *ibid.* caput inclinandum.
ibid. adhibendum signum Crucis.
ibid. b.
Cerimonia ad Horas in Choro. 204, a.
& seq.
Cerimonia ad Horas solemniores, Ma-
tutinum. 205, b. Laudes. 206, a. Ve-
speras. *ibid.* Completorium. 208, b
Calendarium unde. 19, a. Matricula
dicitur. *ibid.* b
Callistus II. auctor Officij sancti Jaco-
bi. 156, a. Compostellam Archiepi-
scopatu decoravit. *ibid.*
Callistus III. instituit Festum Trans-
figurationis. 158, b
Candelabrum triangulare ubi locan-
dum. 123, a
Candele in triduo maioris Hebdomade
quales, & quot. *ibid.* earum ordo quo
extinguenda. *ibid.* b. an ardeant ad
Horas in Altari. 126, a
Canonici, quando absint legitime à cho-
ro, qui excusantur. 12, b
Canonizatus non habet Officium cer-
tum ex vi Bullae Canonizationis.
17, b.
Cantica distributa ritè per Hebdoma-
dam. 53, b 80, a
Canticum à Psalmo differt. 79, b. Can-
tica septem. *ibid.* Ordo eorum Hi-
storicus. *ibid.* eorum ordo Ecclesia-
sticus. 80, a. Gloria Patri in fine dici-
tur. *ibid.* b. Cantica Evangelica di-
cuntur Evangelia. *ibid.* ad eadem sta-

tur. *ibid.* fit signum Crucis in eorum-
dem initio. *ibid.*
Canticum Benedictus cur in Landi-
bus. 54, a
Canticum Magnificat cur in Vesperis.
58, b. dicitur Evangelium. *ibid.* qua-
liter incipiendum in Officio feriali
Ferie secunde. 75, a
Canticum Nunc dimittis in Completo-
rio. 60, a
Cantorum munus in Choro. 205, a
Cantus alternus unde. 78, b
Capella Titulus quomodo celebratur.
48, a
Capitulum, & varia nomina. 91, b. au-
ctor. *ibid.* non petitur benedictio.
92, a. à Maioribus legitur. *ibid.* bre-
uiorem Lectionem habet Lectionibus
Nocturnis. *ibid.* sine titulo legitur.
ibid. b. ad illud statuit. *ibid.* in fi-
ne non dicitur Tu autem, &c.
ibid.
Capitulum Tertia, Laudum, Vespera-
rum, idem. *ibid.* unde sumitur. 93, a.
Deo gratias in fine cur. *ibid.* cur
discordant Capitula à textu vulga-
to Bibliorum. *ibid.*
S. Caroli Festum Duplex in Provin-
cia Mediolanensi. 171, b
S. Clemens I. auctor Vigiliarum ante
Festa Apostolorum. 138, a
Clemens VI. Feriam 4. Cinerum no-
bilitavit. 119, b. transferri iussit
Festum Purificationis occurrens in
Dominicis privilegiatis. 143, a. Fe-
stum S. Basilij Semiduplex instituit.
151, a.
Clemens VIII. Bullam edidit de
Breviario, & summa habetur. 18, a
concessit Festum Semiduplex in Hispania
de B. Ioanne à S. Facundo. 22, b.
instituit Festum S. Eusebij Vercel-
lensis. 140, a. Telesphori. *ibid.* b. Lu-
cij. 144, b. Catharina Senensis.
147, a.

Index rerum & verborum.

- 147, a. Stanislai. 148, b. Domitilla.
 149, b. Ioannis Gualberti. 155, a. de-
 dit ritum Semiduplicem SS. Timo-
 theo. 141, b. Polycarpo. 142, a. Ro-
 mualdo. 143, b. Petro Martyri. 117, a.
 Nereo, & c. 149, b. Antonio Pataui-
 no. 151, a. Nicolao Tolentino. 163, a.
 & Gregorio Thaumaturgo. 172, b.
 Officium edidit S. Casimiri. 144, b.
 Inuentionem S. Crucis inquit esse se-
 cunda classis. 143, a
 Clerici adscripti alicui Ecclesia quod
 Officium recitare debent. 6, a
 Clerici Regulares renouarunt vsum pri-
 stinum & modum cantus antiqui in
 Choro. 78, b
 Coadiutor vt sic non tenetur ad Offi-
 cium diuinum recitandum. 3, b
 Commemoratio de Cruce cur prior.
 98, b. sufficit ordinaria ferialis in Ec-
 clesia S. Crucis. ibid. & item S. Frã-
 cisci, in Ecclesia Minorũ tituli Sa-
 crorum Stigmatum eiusdem. ibid.
 Tituli omnium Sanctorum quomodo
 fiat. ibid.
 in Commemoratione omnium fidelium
 Defunctorum Matutinum dici de-
 bet mane. 171, b
 Commemorationes cõmunes quæ. 97, b.
 Memoria, Suffragia Sãctorum. ibid.
 de Cruce. ibid. de Sancta Maria, de
 Apostolis, de Pace. ibid. 98, a. S. Pa-
 troni, vel Titularis locus quis. ibid.
 Oratio quæ. 99, a. quando plures Ti-
 tuli, quid agendum. ibid.
 Commemorationum omissio an lethalis.
 99, b. in Vigilia Patroni omitti de-
 bet Commemoratio communis de eo-
 dem. ibid. cur fiunt. 100, a. omit-
 tuntur, & quando. ibid. non omitti-
 tur Commemoratio B. Virginis à re-
 citante priuatim Officium paruum
 eiusdem. 97, b
 Commemorationum quatuor quæstia.
 39, a. quæ regula. ibid. de quibus
 fiat. ibid. quo loco, modo, & ordine.
 42, a. & seq.
 Commendationis anima ordo vnde.
 198, b. ritus. ibid.
 Commune Apostolorum. 175, a. Euan-
 gelistarum. ibid. Martyrum. 177, b.
 Confessorum. 179, b. Virginum.
 180, a. Mulierum sanctarum. 181, a.
 Dedicationis Ecclesie. ibid.
 Completorium quid, Completa. 59, a.
 origo. ibid. quando dicendum. ibid. b.
 ordo eiusdem. ibid. est quasi commen-
 datio anime. 60, a. mysteria. ibid. b.
 non variatur. 56, b. solemne qualuer.
 208, b
 Compostella à quo Archiepiscopalis fa-
 cta. 156, a
 Computum Ecclesiasticum quid. 18, a
 Concurrentia in Officio quid. 34, b.
 quotuplex. ibid.
 Confessio in Officio. 97, a. quo ritu. ibid.
 ad quid. ibid. cum inter duos fit,
 nulla mutatio. ibid. neque inter Mo-
 niales. ibid.
 S. Conradi Officium non vbique reci-
 tandum, & ubi. 144, a
 Constituite diem solemnem, & c. ex-
 plicatur. 24, b
 Consuetudines omnes abrogata à Pio V.
 exceptis solemnibus. 15, b. 17, a.
 Consueuerunt solemniter celebrari
 in Rubricis quid importet. 17, a
 Conuerte nos, & c. cur initium est
 Completorij. 65, b
 Corporis Christi Festum & Officium.
 133, a. auctor Officij. ibid. nona Le-
 ctio de Festo Simplici legitur infra
 Octauam. ibid. excludit Duplicia
 translata de Iure nouo. 28, b
 Cortina regie, vide Titulus.
 Crucis signum, & Titulus, idem. 181, b.
 quando adhibetur in Horis Canoni-
 cis. 203, b. 205, a
 S. Da-

Index rerum & verborum.

D.

S. D Amasus quomodo auctor Offi-
cij diuini dicatur. 2, a. addi-
dit Symbolum Apostolorum. 64, b.
item, Gloria Patri, in fine Psalmo-
rum. 78, a
Datarium Calendarij quid. 102, b
David Psalmodum Thesaurus. 76, a
Dedicatio Ecclesie quid. 182, a. à quo
Festum. ibid. Dignius Festum quam
Sancti Titularis. 29, b. quando eius
Officium transferatur. 182, a. Eccle-
sie Cathedralis à toto Clero fit. ibid. b.
occurrentibus duabus Dedicationi-
bus, propria & Cathedralis Ecclesie,
que preferatur. ibid. Regulares an
teneantur ad Officium Dedicationis
Cathedralis Ecclesie. ibid. si occur-
rat in Festo Innocentum quid? 114, b
Defunctorum in omnibus Horis Eccle-
sia meminit. 104, b. cur sub noctem
cum campana. ibid. eorum Officium.
188, a. Agenda dicitur, Exequia.
ibid. Vnde. ibid. b. non habet initium
nec finem. 189, a. qua ratione dica-
tur. ibid. quando separatim ab Ho-
ris. 190, b. quo ritu in obitu defun-
cti. ibid. non habet secundas Vesperas.
191, a. quando omittitur. ibid.
cur in prima die mensis dici inbe-
tur. ibid. b. in Adventu & Quadra-
gesima non habetur ratio prima diei
mensis. ibid. cur in Feria secunda di-
citur. 192, a. an in eadem Feria oc-
currente Vigilia Natiuitatis Domi-
ni. ibid. b. qua hora recitandum.
193, a. qua obligatio recitandi. ibid. b.
Indulgentia qua recitantibus. ibid.
ex voluntate Defunctorum quomo-
do recitandum. 194, a. quis possit re-
ducere vel mutare Officia Defuncto-
rum. ibid.
Defunctorum omnium Commemoratio

Odilone antiquior. 171, a
Deo gratias in Lectionibus. 88, b in
fine Officij. 104, a
Deus in adiutorium cur initium Ho-
rarum. 65, b. cum signo Crucis. ibid.
à Monachis vsitatum. ibid. quis au-
ctor in Officio. ibid.
Dignate me laudare te à quo? 105, b
Directorij Chori auctor quis. 20, a
Distributiones Canonicorum quando
amittuntur. 12, b
Domine exaudi orationem meam, pro
Dominus vobiscum. 94, b. omitti
debet cum Precibus. ibid.
Domine labia mea aperies cur initium
Matutini. 65, b. os signatur. ibid.
Dominica concurrens cum Semiduplici
habet integras secundas Vesperas, non
primas, & cur. 35, b
Dominica infra Octauam Natiuita-
tis eandem sedem habet in Ecclesiis
particularibus, quam habet in Ec-
clesia vniuersali, si impediatur ali-
quo Festo. 114, a
Dominica Officium quale. 23, b. Va-
cantes que, & cur ita dicta. 24, a.
priuilegiata. ibid. 26, a. Prima men-
sis que. ibid. b. Prima Adventus
que. ibid. nulla omittitur Dominica,
quin fias saltem commemoratio. 24, b.
Sexta Epiphania à quo addita. ibid.
Vigesima quarta post Pentecosten Of-
ficium cur ultimo semper loco. 25, a
anticipantur aliquæ, & quo die.
ibid. b. post Pentecosten non plures
viginti octo. ibid. a
Dominicarum post Epiphaniam ritus.
117, b
Dominicarum Septuagesime, & se-
quentium. 118, b
Dominicarum Quadragesime Officia,
120, a. Passionis. 121, a. Palmarum.
122, b. Paschatis. 126, b. post Pen-
tecosten. 133, b. Trinitatis. 131, b
Domi-

Index rerum & verborum.

Dominus det nobis suam pacem unde.
105, a.

Dominus vobiscum ante Orationem.
93, b. quo auctore. 94, a. quis dicere
potest in Officio. ibid. repetitur post
Orationem. ibid. b

Domni qui dicebantur. 82, a

Domnus Apostolicus in Litanis quis.
82, a. 197, b.

Duplex Officium unde. 20, b. quid.
ibid. quonplex. 21, a. numerus Du-
plicium in Breviario. ibid. b. eiusdem
translatio. 36, b

E.

Ecclēsia & Titulus, idem. 181, b
Ecclesia diruta Titulus alteri uni-
tus quomodo celebrandus. 48, a

Ecclesia Lateranensis laudes. 172, a

Epiphania Festi ritus. 115, a. cur in
Sabbato fit de Dominica infra O-
ctauam, non in die octaua. 116, a. quid,
si in hoc Sabbato incidat Festum Pa-
troni. ibid. b. quādo occurrit Epipha-
nia in Feria 3. vel in 2. diei octaua,
qui Versus dicitur. 117, a

Episcopi circa Breviarium nihil
mutare possunt. 15, b

Episcopi non sunt additi Choro. 10, b

Episcopus Regularis quod Officium re-
citare debet. 6, a. eiusdem Cappellani
item. ibid.

Epistolarum sancti Pauli aestimatur
esse unus liber. 86, a. 118, a. quando
scripta. 84, a

Esther libri quis auctor. 134, b

Et cum spiritu tuo quid. 94, a

Euangelio Festi non habente Homiliam
in Breviario quid agendum. 177, b

Euangelium triplex cum tribus Homi-
liis cōtingit in Officio, quodnam omit-
ti debet. 43, b

Eusebius Papa auctor Festi Inventionis
sanctae Crucis. 148, a

Excommunicatus ne dicat, Dominus
vobiscum. 94, b

F.

Fasti quid. 101, a
Feria unde dicta. 26, b. quid. ibid.
quonplex. 27, a

Feria 4. Cinerum ritus. 119, b

Feria 6. adorare Christum Magi.
116, a. uatius Ioannes Baptista. 152, a

Festa locorum preferri descriptis in Ca-
lendario, quomodo intelligatur. 35, a

Festa nulla in Quadragesima olim.
144, b

Festorum additio Episcopis prohibita
in Calendario. 7, a. 16, a

Festorum inequalitas unde attenditur.
34, b.

Festorum origo, ritus, Officium, unde.

137, a. mēse Decembri. 138, a. Ianua-
rio. 140, b. Februario. 143, a. Mar-
tio. 144, b. Aprili. 146, a. Maio.

147, a. Iunio. 150, b. Iulio. 154, a.

Augusto. 157, a. Septembri. 162, a.

Octobri. 166, a. Nouembri. 170, a

Festorum simplicium cur maior nume-
rus quam aliorum. 23, a

Festum Sancti, cuius obitus dies nesci-
tur, quo die colendum. 174

Fidelium animae, &c. quando omitti-
tur in fine Hore. 104, b

Fundator Ordinis qui sit Patronus. 49, b

G.

Gelasius reformator Officij diuini.
2, a. Lectionum distributor. 84, b

Genus lectendum in Officio quādo. 107, b
204, b. non genus lectendum ad ea, in
nomine Iesu, in capitulo Nonae. 122, b

Gloria Patri, &c. initio Horarum.
65, b. quis auctor. ibid. distingui-
mur ab alijs hoc Versu. 78, a. non di-
citur in triduo maioris Hebdomadae;
& cur. ibid. b

Gratiani textus corrigitur. 92, a

*** S. Gre-

Index rerum & verborum.

S. Gregorius I. reformat Officia. 2, a.
conciliauit pacem in Festo SS. Ger-
nasij & Protasij. 151, b. multa de
eo passim.
Gregorius III. praecepit Officium par-
uum B. Virginis Cassinensibus. 185, a
Gregorius IV. dilatauit Festum Om-
nium Sanctorum. 170, b
Gregorius VII. reformat Officij di-
uini. 2, a. assignauit Responsorja Se-
xagesima & Quinquagesima. 119, a.
ubique Festum iussit fieri de Pontifi-
cibus Martyr. Rom. 137, a
Gregorius IX. decreuit in Officio Sal-
ue Regina. 106, a. instituit Festum
S. Dominici. 158, a. S. Francisci.
168, a. sub eodem reformatum Bre-
uiarium. 105, a
Gregorius XIII. auctor Festi S. An-
nae. 156, a
& Festi Rosarij. 166, a
Gregorius XV. statuit Festum S. Io-
seph de precepto. 145, a. item S. An-
nae. 156, a. instituit Festum cum Of-
ficio de S. Ioachimo. 145, a, Bruno-
ne. 168, b. Birgitta. ibid.
Guido Abbas inuentor notarum musi-
ca, ut, re, mi, fa, sol, la. 69, b

H.

Hebdomada maioris Officia cum my-
sterijs & ritibus. 122, b. & seqq.
Hebdomadarij munus in Horis Cano-
nicis. 204, a
Homilia quid significat. 87, b
Honorius I. auctor Festi Exaltationis
sanctae Crucis. 163, b. & Officij Qua-
tuor Coronatorum. 172, a
Hora diurna in Hebdomada maiori
cur demissa voce, nocturna alta. 125, a
Hora, Tertia, Sexta, & Nona, mi-
nores. 56, b
Hora unde dicta. 2, a. cur Canonica.
ibid. septem. ibid. b. octo, ibid. ea-

rum ordo. ibid. septem partes cuius-
que horae. 3, a. in Choro statim horis
dicenda. 10, a
Horarum initia varia. 65, a
Hymni quid. 67, a. auctor primus. ibid.
usus in Ecclesia. ibid. stando dicun-
tur. ibid. b. index Alphabeticus
Hymnorum cum eorum Auctoribus.
67, b. & seqq. numerus eorum. 70, b.
ratio metri cuiusque. ibid. sex forma
Hymnorum. ibid. emandauit eos. Vr-
banus VIII. 71, a. Index recentior
eorum. ibid. cur nouem Syllabarum
nonnulli versus Iambici. 72, b. eorum
locus in Officio multiplex. ibid. finis
& conclusio varia. ibid. finis pro-
prius, & non mutabilis, quinam. 73, a.
pro Officij Regularium de Sacra-
mento, & B. Virgine, quae regule in
fine Hymnorum. ibid.
Hymnus Alphabeticus qui. 68, a
Hymnus in Completorio ante Capitu-
lum praefer mores. 60, a
Hymnus, Iste confessor, patitur mu-
tationem. 180, a

I.

S. Iacobi Epistola quomodo prima
inter Canonicas. 128, a. quan-
do scripta. 84, b. quando legenda in
eiusdem Festo, si diuidatur a sancto
Philippo. 86, b. 147, b
Ieiunium Vigiliae quando anticipari
debeat in praecedentem diem. 27, b.
Quadragesima ieiunium quale. 120, a
Incensatio Altaris in Vesperis solempni-
bus vnde. 208, b
Indulgentiae Officio Corporis Christi
concessae valent, etiam si recitetur tunc
de Sancto. 133, a
Innocentius III. Decreto firmanit Vi-
gilias Apostolorum. 138, a. iussit reci-
tari Psalmos Penitenciales in Qua-
dragesima. 196, a
Inno-

Index rerum & verborum.

Innocentius IV. instituit Octauam Natiuitatis beate Virginis. 163, b. sub eo reformatum Breuiarium. 105, a
 SS. Innocentium Festum secunda classis. 113, b. si Patroni sunt Ecclesie, quid agendum. ibid.
 Intentio in Officio qua. 8, a
 Inuitatorium quid. 66, b. variatur, & qua ratione. ibid. Dominico die est de creatione. ibid. non dicitur in die Epiphaniae. ibid. 115, b. nec in triduo ante Pascha. 67, a. 123, a
 In unitate Spiritus sancti Deus. 95, a
 Ioannes Damascenus auctor Responsoriorum & Antiphonarum Officij Natiuitatis B. Virginis. 162, b
 Ioannes Euangelium, Epistolas, Apocalypsin, quando scripsit. 84, b. 128, a. 129, b
 Ioannes XVI. auctor Commemorationis omnium fidelium Defunctorum. 171, a
 Ioannes XXII. instituit Festum S. Thomae Aquinatis. 144, b. exclusit Semiduplicia ab Octaua Corporis Christi. 28, b. in die Octaua Corporis Christi decreuit fieri de Festo prima classis cum comem. Oct. 31, b. item finem Hymnorum per totam Octauam prescripsit. 72, b. & Versus mutationem in eadem Octaua ad Primam. 91, a. neque addi Alleluia & breui in Prima & Completorio. ibid. b. extendit Indulgentias ad Officia de Sanctis infra hanc Octauam. 133, a. Festum S. Catharine instituit. 173, b
 Ioan. Petrus Massarius laudatur. 168, a
 Iobi Historia quis auctor. 134, a. quale Officium in eius Festo. 88, b
 Itinerarium Clericorum. 201, b
 Iube Domne, non Domine. 82, a. an qui solus recitat, dicat Domine. ibid.
 Iudea Epistola quando scripta. 84, b
 130, a. quando legenda, si dinida-

tur eius Festum à S. Simone. 170, a
 Iudith Historia quo auctore. 134, b
 Iulius Benignus laudatur. 168, a

L.

Laudes vnde. 51, b. varia nomina. ibid. an distinguantur à Matutino. ibid. an premittenda Oratio Dominica, & Saluatio Angelica. 52, a. ordo Laudum. ibid. b. pares sunt Versus. ibid. maiores alijs Horis, & octo partibus constant. ibid. octo Psalmos habent, qui tamen quinque. ibid. cur in Festis ydem dicuntur Psalmi. 53, a. duo mutantur in Dominica Septuagesime. ibid. in Feriilibus Laudibus alia Psalmorum ratio. ibid. b. quomodo cantanda solemniter. 206, a.
 Laus tibi Domine, &c. cur in Septuagesima. 66, a. 118, b
 Lectio finitur cum Tu autem. 88, b. & cum Deo gratias. ibid.
 Lectio mensa cum benedictione. 201, b. qua sint legenda. ibid.
 Lectio nona de Sancto propria qua sit. 43, a. cur omitatur infra Oct. Pasche & Pentecostes. ibid. b. & quando pro commemoratione legitur Homilia de Dominica, vel Feria. ibid. a
 Lectio quid. 82, b. cerra fuit. ibid. longa, breuis. ibid.
 Lectionarium, seu Comes S. Hieronymi. 82, b
 Lectiones in Festis SS. Abrahæ & Iob qua. 88, b
 Lectiones nouem, aut tres. 83, a. & cur. ibid.
 Lectiones primi Nocturni semper de Scriptura vel propria, vel communi 83, a. 86, b. post Dominicam antiquatam leguntur Lectiones qua sequuntur eandem Dominicam. 86, a
 Lectiones secundi Nocturni sint approbatae.

*** 2

Index rerum & verborum.

bata. 87, b. & quorum auctorum.
 ibid a. quales in Breuiario. ibid.
 Lectiones tertij Nocturni cum Euange-
 lio cur. ibid. b. in quibusdam casibus
 octaua & nona Lectio iungenda. ibid.
 ad Lectiones sedetur. 88, b
 Lectiones unde sumuntur. 83, a
 Lectionum auctor cur taceatur. 88, a
 Lectionum tituli, & modus legēdi. ibid.
 Lectorum ordo in Choro. 205, a
 Leo II. auctor Collecta Octauae Aposto-
 lorum. 154, b
 Leo IV. instituit Octauam Assumptio-
 nis beatae Virginis. 160, b. auctor O-
 rationis Octauae Apostolorum. 154, b.
 & Officij Quatuor Coronatorū. 172, a
 Libri sacri quando scripti. 83, b. & seq.
 Librorum sacrorum ordo triplex. 83, a.
 Conciliaris. ibid. Historicus. ibid. b.
 Ecclesiasticus. 84, b. mystica ratio
 distributionis librorum per annum.
 ibid. & seq.
 Librorū veterū auctores. 134, a. & seq.
 Litaniae maiores in die Pasche sunt
 transferendae. 128, b. 146, b. sunt de
 precepto in maioribus & minoribus.
 128, b. qui fabulantur in Processione
 non satisfaciunt. 129, a. an possint re-
 citari pridie Vesperis. ibid. qualiter
 cantandae. ibid. 198, a. Litaniarum
 origo, & usus. 197, a. separata à Psal-
 mis Pœnitētiālibus dicuntur. 197, b.
 qui ritus, & quae obligatio. 198, a. an
 addi possint alij Sancti. 197, a. an
 nondum canonizati secretò. ibid.
 Ludouicus Ciconiolianus auctor est Di-
 rectorij Romani. 20, a

M.

M Achabeorum libri à quo scripti.
 134, b. cur ita dicti, & septem
 Fratrum nomina. 157, b
 Magnificat cur in Vesperis. 58, b. di-
 citur Euangelium. ibid. quale ini-

tium in Feria secunda. 75, b
 Manuel Imperator quādo obiit. 174, b
 B. Mariae Officium parvū unde. 185, a.
 non potest edi vulgari lingua. 187, a.
 quae obligatio recitādi. 185, b. consue-
 tudo recitādi illud non tollitur, etiam
 acceptato Breuiario Romano. 186, a.
 quando omittitur. ibid. b. quando
 mutatur. 187, a. translato Fēsto Pu-
 rificationis, quando mutatur. ibid. b.
 nihil detrahatur tempore Passionis.
 ibid. a. non additur Alleluia tempore
 Paschali. ibid. b. quā ratione dicitur
 cum Horis Canonicis. ibid. Indul-
 gentia quae recitantibus. 188, a. diuidi
 potest Matutinum à Laudibus. ibid.
 quatuor Festa B. Virginis in quatuor
 anni temporibus. 143, a
 S. Martino cur dati sint Psalmi de
 vno Martyre. 172, b
 Martyrologiū quid. 102, a. unde. ibid.
 auctores. ibid. b. auctor Romani. ibid.
 editio melior quae. ibid. eiusdem leges
 ad legendum in Choro. 103, a. non fit
 translatio Fēstorum. ibid. mobilia
 Festa quomodo leguntur. ibid. b. in
 qua parte Officij legitur. 104, a. in
 Vigilia Natiuitatis Domini quo ri-
 tu. 111, b. eiusdem recognitio sub Vr-
 bano VIII. 102, b. eiusdem concor-
 dia cum Breuiario Romano. 326
 Matricula, vide Calendarium.
 Matuta, vide Matutinum.
 Matutinale Officium, vide Laudes.
 Matutinum unde 49, a. Nocturni, Vi-
 gilia, idem. ibid. primus vsus ubi. 50, a
 forma. ibid. mysteria. ibid. b. dici po-
 test in Vesperis pridie. 9, b. quomo-
 do terminandum, si diuidatur à Lau-
 dibus. 52, a. solemne quo ritu. 205, b
 Mauritius Parisiensis auctor Responso-
 riorum Officij Defunctorum. 188, b
 S. Melchisedes instituit Festum Qua-
 tuor Coronatorum. 172, a

Men.

Index rerum & verborum.

Mense benedictio unde. 172, a. eius
omissio culpabilis. 200, a. ad quid
valet. *ibid.* formule varie. *ibid.*
Micrologus conciliatur cum Radulpho
circa Festum Romanorum Pontifi-
cum. 137, b
Missæ non cantatur, nisi post Horam
Canonicam. 112, b. an post *Missam*
dicatur Antiphona finalis de B. Vir-
gine. 107, a
Moniales non debent dicere in Confi-
teor Mater, & Sorores. 97, a
Mutatio Officii diuini culpabilis. 6, b
prohibita etiam quoad ritum. *ibid.*

N.

Natiuitatis Domini Festum. 111, b
Lectiones cur sine titulo. *ibid.*
Responsoria vaga. 112, a. *Missæ in-*
ter Horas, & cur. *ibid.* *Festa infra*
eam Octauam cuius classis. 113, a. si
Patronorum ea sint, quid agendum.
ibid. b. *Officiorum totius Octauæ ra-*
tio. *ibid.*
Natiuitatis S. Ioannis Baptista Festum
cur habet Antiphonas proprias ad
Vesperas, & ad Laudes. 177, a. accidit
in Feria 6. ortus illius. 152, a
Nocturni tres cur. 50, b
Nona Hora mysteria, & ordo. 57, a
Notula verborum dubie pronuntia-
tionis in Breuiario. 209, & seqq. in
Martyrologio. 212, & seqq.

O.

Occurrentia in Officio quid. 36, b
Octaua Assumptionis B. Virgi-
nis an maior Dedicationis Ecclesie.
30, a
Octaua cur omittitur, quando Festum
transfertur ultra propriam Octa-
uam. 31, a
Octaua Dedicationis Ecclesie an maior
quàm Octaua Tituli Ecclesie. 29, b

Octaua dies aliquando cedit congruen-
tius Duplici Festo per annum ma-
iori. 48, b
Octaua dies Corporis Christi cedit Fe-
sto primæ classis, non secundæ. 32, b
Octaua dies occurrens in Dominica
privilegiata quales habeat. Vesperas
primas & secundas. 31, b. concurrens
cum Semiduplici, huic aliquando ce-
dit. 33, b. non est Duplex maior dies
Octauæ Patroni. *ibid.*
Octaua Natiuitatis Domini cur ad-
mittit Semiduplex Festum. 28, b
Octaua prorogatio Festi est, & omnes
dies unus. 29, b
Octaua SS. Petri & Pauli occurrente
in Festo maiori, & in Dominica, qua
erit Lectio nona. 43, b
Octaua quorum Festorum est. 28, a. nul-
la sit canonizationis. *ibid.* b
Octaua diei duo privilegia. 31, a. non
tamen est Duplex maior. 33, b
Octaua Natiuitatis, Epiphania, Cor-
poris Christi sit semper commemoratio,
cur non Ascensionis? 29, b
Octaua occurrentia & concurrentia
cum aliis quibuscumque. 32, a. & seqq.
Octaua quando non complende; &
quid, quando dies Octaua occurrit
in die 17. Decembris, in Feria quar-
ta Cinerum, in Vigilia Pentecostes.
30, a, b
Octauarum Romani auctor. *ibid.* a
Octauarum dignitas unde. 29, b
Octauarum quatuor gradus. 28, b
S. Odilo auctor Commemorationis om-
nium fidelium Defunctorum. 171, a
Officia concessa ad libitum minus ha-
bent, quàm ea quæ sunt in præcepto.
39, a. *ibid.*
Officii concurrentia. 34, b. & qua regu-
la. *ibid.* *occurentia eiusdem.* 36, a
Officii diuini tituli multi nullius valo-
ris. 16, a. *tituli legitimi extra Ca-*
len-

Index rerum & verborum.

- lendarium Romanum quinam. 17, a
 Officij finis per Antiphonas beatae Ma-
 ria. 105, a
 Officij omissio culpabilis. 4, b. qui excu-
 santur. 5, a. mutatio Officij illegitima
 qua. 6, a. intentio. 8, a. attentio. ibid.
 prolatio. ibid. b
 Officij recitandi tempus. 9, a. locus. 10, a.
 ordo Horarum. ibid. b. peruersio ordi-
 nis. ibid. interruptio. 11, a. pœna omis-
 sionis. ibid. b
 Officiorum de Sanctis auctores. 137, a
 Officiorum extensio de loco ad locum pro-
 hibita. 7, b
 Officiorum varietas unde. 20, b
 Officium de una ex sociis sancta Ursu-
 la quale. 169, b
 Officium nouem Lectionum quid. 22, a.
 trium Lectionum. 23, a
 Officium Paschale translatum ultra tem-
 pus Paschale mutatur in non Pa-
 schale. 37, b
 Officium quid. 1, a. origo. 2, a. obligatio.
 3, b. quando cepit quotidianum. 4, b
 Officium quoddam legitimum. 3, b. qui
 tenentur illud recitare. ibid. quando
 incipit obligatio. ibid.
 Officium Semiduplex aliquando exclu-
 dit Duplex. 33, b
 Oratio Dominica initium Officij. 61, a.
 ante Laudes quando dicitur. 52, a. in
 fine Matutini & Horarum dicitur,
 & qua ratione. 61, b. an preponenda
 Completorio separato à Vesperis. 60, b
 attentissime recitanda. 62, b. tribus
 modis recitatur. ibid. quando ante
 Officium Defunctorum. 190, b
 Oratio in Horis ultimo loco. 93, b. au-
 ctiores. ibid. in Prima & Completorio
 non mutatur. ibid. concluditur va-
 riis modis. 94, b. prima & ultima
 concluduntur. 95, b. variatur in con-
 cursu. ibid.
 Orationes tempore Paschali & in Do-
 minicis sunt stando, non adorationes.
 126, a
 Orationum pro Defunctis conclusiones
 cur varie in Breuiario, & Rituali.
 189, a
 Ordinibus sacris initiati tenentur ad
 Horas Canonicas. 4, a
 Oremus quid. 94, b. eiusdem repetitio
 quando. 95, a

P.

Papa in Precibus Rex appellatur.
 96, a. in Litaniis Dominus Apo-
 stolicus. 197, b
 Parochi an Choro additi. 10, b
 Paschatis Festum. 126, b. Paschale
 tempus. 127, b
 Passio Christi legenda morituris. 199, a
 Patroni socius qua ratione transfertur
 separatim. 38, a
 Patrono loci & Titulari Ecclesie oc-
 currentibus eadem die, quis prefera-
 tur. 38, b. 98, a
 Patronorum eligendorum ratio. 45, a
 Patronorum minus principalium Offi-
 cium Duplex maius. 21, b. in eorum
 Festis non semper leguntur Lectiones
 1. Nocturni posita in Communi. 86, b
 Patronus & Titulus Ecclesie differunt.
 45, a. plures Patroni dari possunt.
 46, a. qui tenentur ad Officium de Pa-
 trono. ibid. b. Officium quale. ibid.
 Translatio corporis Patroni non est
 prima neque secunda classis. ibid. an
 Octaua cuius Patrono. ibid. an sem-
 per de Octaua illius fiat commemoratio.
 49, b. Festum Patroni quando trans-
 feritur. 48, b. Officij eiusdem privile-
 gia. 49, a. Lectiones qua. 47, b. sus-
 fragium de Patrono omittitur in
 eiusdem Officio Vigilia. 49, a. 99, b
 S. Pauli Epistola quando scripta. 84, a.
 eius commemoratio cuius classis. 153, a.
 eiusdem acta omnia per annos distri-
 buta.

Index rerum & verborum.

buta. 342. & seqq. nomina illustri-
rum discipulorum eius. 351. & seq.
in eius Festo absolutum hoc Opus ab
Auctore pro prima Editione. 342
Paulus I I. instituit Presentationis Fe-
stum. 173, a
Paulus III. Directorium Chori appro-
bavit. 20, a
Paulus IV. Festum Cathedrae Rom.
restituit. 141, a. Festum instituit san-
cti Dominici pridie mortis eius. 158, a
Paulus V. instituit Festum SS. Casimi-
ri. 144, b. Ubaldi. 150, a. Norberti.
ibid. b. dedit ritum Duplicem S. Fran-
ciscae de Paula. 146, a. Semiduplicem
sancto Ludouico. 161, b. ad libitum
concessit Officia Stigmatum sancti
Francisci. 164, b. Angelorum Custo-
dum. 167, a. S. Caroli. 171, b
Peccata septem modis remittuntur.
196, a
Peccato oris, cordis & operis quod re-
medium in Officio. 65, b
Pelagius I. & II. quomodo auctores di-
uini Officij. 2, a
Pelagius I. condidit Romae corpora
SS. Philippi & Iacobi. 147, a. sub eo-
dem ossa sancti Stephani Romam
translata. 158, a
Pensionarius non tenetur ad Officium
diuinum. 3, b. tenetur ad Officium
B. Virginis. 186, a. sub restitutione
pensionis ad ratam. ibid. sufficit, si
recitat Horas Canonicas maiores.
ibidem.
Pentecostes Festum cum annexis. 131, a
S. Petri Epistola quando scripta. 84, b
128, a. 129, b
S. Petronilla an sancti Petri filia.
150, a
B. Petrus Damiani restituit Officium
paruum B. Virginis. 185, a
Pius II. instituit Presentationis B. Vir-
ginis Festum. 173, a

Pius V. decreuit Festum S. Thome uti
Doctoris. 144, b. passim multa de eo-
dem Pio.
Poenae omissionis diuini Officij. 11, b
recitantium Officia prohibita. 7, a
Pontianus Horis Canonicis Psalmos as-
signauit. 77, b
Preces quid. 95, b. auctor. ibid. longio-
res aliquando. ibid. continent omnes
orandi modos. 96, a. quando dicuntur.
ibid. b
Prima unde. 54, a. affinis est Completo-
rio. ibid. b. eam celebrat S. Ambro-
sius. ibid. qua hora dicatur. ibid. Or-
do eiusdem. 55, a. Psalmi Feriarum
congrui. ibid. Psalmi tres, & quin-
que. ibid. b. non variatur. 56, b
Professi Regulares tenentur ad Offi-
cium diuinum. 4, a
Prolatio in Officio. 8, b
Prophetae minores aliqui omittuntur a-
licubi. 135, b
Prophetarum libri à quo scripti. ibid. a
Psalmi Graduales. 194, b. diuisio. ibid.
mystica ratio. 195, a. quando dicun-
tur. ibid. b. quo loco respectu Hora-
rum. ibid. quando omittuntur. 196, a
obligatio. ibid. recitantibus qua In-
dulgencia. ibid.
Psalmi in Matutino 18. & 9. cur. 51, a.
77, b. in Laudibus octo sunt & quin-
que. 52, b. mutantur in Septuagesi-
ma. 53, a. in Prima quatuor. 55, a. qui
secundo loco qua ratione per Ferias
distribuantur. ibid. tres in Festis, qui
sunt & quinque. ibid. b
Psalmi poenitentiales qui. 196, a. unde.
ibid. numerus eorum. ibid. quando
recitandi. ibid. quo ritu. ibid. b. quo
Horarum loco. ibid. quando omitten-
di. ibid. obligatio. 198, a. recitantibus
Indulgencia. ibid.
Psalmi Primae, Tertiae, Sextae, & Nona,
duodecim cur. 57, a
Psalmi

Index rerum & verborum.

Psalmi quatuor in Completorio. 60, a
Psalmi Vesperarum in Festis *ibidem.*
 58, a

Psalmus Iubilare in Nocturno cur mu-
tatur, & quando. 78, a

Psalmus quid. 75, b. *quætor.* 76, a. *ordo*
triplex. *ibidem.* *quot Versus habet*
Psalterium. *ibidem.* *dimidium eius-*
dem. *ibid.* *distributio per Hebdoma-*
dam à quo. 77, b. & *in Festis.* *ibid.*
materia. 78, b. *cantus.* *ibid.* *alter-*
nus. *ibid.* *mystica ratio.* 79, a. *muta-*
tio aliquorum congrua. 78, a. *in fine*
additur Gloria Trinitatis. *ibid.* *ad-*
dita à Damaso. *ibid.* *standum est*
dum recitantur. 79, a. *asteriscus*
additus Psalmis significat pausam
in cantu faciendam. *ibid.* *b. inter-*
punctio Psalmorum est eadem, qua
in vulgata editione Vaticana 1598.
ibidem.

Psalterium non ignoret Sacerdos. 75, b
Psalterium Romanum differt a Psalte-
rio Breuiarij. *ibid.*

Q.

Q*uadragesima ritus à Feria quar-*
ta Cinerum ad Palmas. 119.
in ea non celebrabantur Sanctorum
Festa. 144, b

Quinquagesima ritus. 119, a

R.

R*egina Cæli, vide Antiph. finales.*
Regulares an Choro addicti. 10, b.
debent facere commemorationem Ti-
tuli Ecclesiæ cui sunt adscripti, etiam
extra Chorum. 99, b. *celebrare Fe-*
stum Patroni, non Octauam. 6, a.
 46, b

Regum libri pro vno Opere haben-
tur. 86, a. *à quibus scripti.* 132, b.
 134, a

Reliquia insignis qua. 23, a. *Officium de*
ea Duplex. 22, a. & *tantum ubi asser-*
uatur. 23, a

Requiem æternam ab Apostolis. 189, b

Responsoria breuia qua. 90, b. *varian-*
tur in Prima. 91, a. *mutatur Ver-*
sus in Officio Feriali Aduentus. *ibi-*
dem b. quando adduntur duo Al-
leluia. *ibid.* *si occurrant Versus de*
Festo, & alius de Tempore, quis præ-
fertur. *ibid.* a. *quando dicitur Gloria*
tempore Passionis in Dominica. *ibid.*
Responsoria, Historia, idem. 89, a. *quid.*
ibid. *auctor eorum.* *ibid.* *cum Gloria*
Patri à quo. *ibidem.* *mystica ratio.*
ibid. b. *nonnum quando omittitur.*
 90, a. *unde sumuntur.* *ibid.* *de primò*
ponendis regula. *ibid.* *de Alleluia in*
sine. *ibid.*

Responsorium cum tribus Versibus uni-
cum. 108, b

Responsorium, Domine præuenisti, di-
citur in Festo nonem Lctionum sancti
Felicis Nolani, & sancti Melchiadis.
 178, a

Responsorium, Hæc est vera, quando di-
cendum. 178, a

Rex gloriose Martyrum cur etiam in
Vesperis dicatur. 179, a

B. Rochi prima Vespera in propria Eccle-
sia non dicuntur. 35, a. *Officium ubi*
recitari potest. 7, b. 160, a

Roma nulla hæresis habuit exordium.
 64, b

Rosarij Festum quo ritu. 166, a

Rubricæ vox in Breuiario quando. 20, a.
earum diuisio. *ibid.* *mutatio, addi-*
tio, detractio, prohibita. *ibid.*

S.

S*abbatinum Officium beate Mariæ*
unde. 183, b. *ritus, & alia.*
 184, a.

Salue

Index rerum & verborum.

Salve Regina, vide *Antiphona finalis*.

Salutationis Angelicae auctores. 63, a. unde in Officio. *ibid.* b. additur *Orationi Dominicae*. *ibid.* exponitur à *Rutilio Benzonio*. 64, a.

Salutationis Angelicae signum quis decreverit. 126, a. est adoratio potius quam oratio. *ibid.* an genuflectendum tempore Paschali. *ibid.*

Sanctorum Festa cum Sacrificio colenda. 170, b. excedunt quotidie numerum quinque millium. *ibid.*

Sanctorum singulorum Festa, Vigilia, Octava, quando cœpere. Sect. 7. tota. 136. qui ritus. *ibid.* Officia à quibus. *ibid.*

Sanctorum veteris Testamenti quale Officium. 88, b.

Sanctus in quo differt à Beato. 7, b.

Sapientiales libri à quo scripti. 134, a.

Sedendum quando in Choro. 204, b.

Semiduplex. 22, a. novem *Lectio*num, *solemne*. *idem*. *ibid.* quid. *ibid.* de quibus *Sanctis*. *ibid.* numerus *Semiduplicium*. *ibid.* de non insigni reliquia. *ibid.* de quibusdam *Sanctis in Hispania*. *ibid.* b. *translatum* qua ratione intra *Octavas*. 29, a. & in alijs *casibus*. 36, b.

Septuagesimæ Officium. 118, b. deponitur *Alleluia*. *ibid.* *Lectio de Genesi*. 119, a.

Sexagesimæ ritus. *ibid.*

Sexta Hora mysteria, & ordo. 56, b.

S. Silvestri non fit Octava post cognitum Breuiarium. 114, a.

Simplex unde. 23, a. quid. *ibid.* Officium trium *Lectio*num. *ibid.* seu *trium Responsoriorum*. *ibid.* *Festorum numerus centenarius*. *ibid.* *alicubi accidit, numquam fieri de aliquo Festo Simplici*. 37, b.

Sixtus III. auctor Festi S. Petri ad Vincula. 157, b.

Sixtus IV. ampliauit Festum Conceptionis B. Virginis. 139, b. *S. Francisci*. 168, a. instituit *Festum S. Bonaventurae*. 155, a. renouavit *Festum S. Ioseph*. 145, a. iussit *Octavam Omnium Sanctorum*. 171, b. & *Presentationis B. Virginis*. 173, a.

Sixtus V. reseruaui Papa approbationem Lctionum de SS. Patronis. 48, a. instituit *Festa SS. Francisci de Paula*. 146, a. *Petri Martyris*. 147, a. *Antony Patavini*. 151, a. *Bonaventura vti Doctoris*. 155, a. restituit *Festa SS. Ianuarij & sociorum*. 164, b. *Presentationis B. Virginis*. 173, a. *SS. Placidi & sociorum*. 168, b.

Standum in Choro quando. 204, b.

S. Stephani Festum secundæ classis. 113, a. eiusdem *offici* quando *Romam delata*. 158, a.

Supercrefcentia in Aduentu. 111, a.

Symbolum Apostolorum quid. 64, a. quando *compositum*. *ibid.* b. unde in Officio. *ibid.* additur *Orationi Dominicae ad Horas à Damaso*. *ibid.* quinquies dicitur. 65, a. duobus modis. *ibid.* totum in *Missâ clara voce, & magis plenum*. *ibid.*

Symbolum S. Athanasij quando ab eo scriptum. 101, a. eius *usus in Ecclesia*. *ibid.* cum *Gloria Patri*. *ibid.* b. quando *omittitur in Dominicis*. *ibid.* infra *Octavam Trinitatis non dicitur*. *ibid.* melius *recitatur à stantibus*. 204, b.

Symbolum Romanum, id est, Apostolorum. 64, b. exponitur à *Dominico Grauiua*. *ibid.*

Ta-

Index rerum & verborum.

T.

T Abellarum de Occurrentia & Concurrentia reformato quis. 27, a.

Tabula Ecclesiastica, vide Martyrologium.

Te Deum cur in tertio Nocturno. 51, b. 100, b. an finis Matutini, vel initium Laudum. 52, a. auctor. 100, b. quando dicitur. ibid. Versus, Sanctus, &c. an sit unus. 101, a

Tegrimus Tegrimus laudatur. 168, b. publicari curat Festum S. Francisci de precepto. ibid.

Tertia Hora mysteria, & ordo. 56, b. S. Theclae tria tormenta qua. 199, a

S. Thome Cantuariensis abrogata est Octava. 114, a

Threni quid. 123, b

Titulus Ecclesiae Parochialis non debet celebrari extra suam Ecclesiam. 23, a

Titulus Ecclesiae à Patrono differt. 45, a eius Festivatio. 46, b. Titulus quid. 181, b. Pastoris. ibid. Eudoxia. ibid. quis in Urbe Titulos dimisit. ibid.

Tobia Historia à quo scripta. 134, b

Transfiguratio Domini quando facta in monte. 121, a. quando revelata ab Apostolis. 158, b

Translatio Festorum qua ratione fiat. 36, a. & seq.

S. Trinitatis Officium unde. 131, b eiusdem Octava defenditur. 132, b

V.

V Ela, vide Titulus.

Verborum notula producendorum seu corripiendorum in Breuiario. 209. & seq. in Martyrologio. 212. & seq.

Versus ad Primam de Octava praefertur Versus de tempore, si occurrant. 91, a.

tur Versus de tempore, si occurrant. 91, a.

Versus quid. 81, a. in Matutino quid. ibid. in alijs Officijs partibus. ibid. in Paschate non habentur in Horis. ibid. additur Alleluia. ibid. non tamen Versibus Responsoriorum, neque Precum. ibid.

Vespera prima nobiliores secundis. 57, b integra dantur Festo maiori. 34, b. Sabbati sancti quales, & extra Chorum. 125, b. solemnes quo ritu cantanda. 206, a

Vespera unde. 57, a. Lucernarium, Lucernaris hora, Duodecima dicuntur. ibid. b. prima Vespera initium Festi. ibid. praconia Vesperarum. 58, a. ordo. ibid. mysteria. ibid. cur ydem Psalmi in Festis qui in Dominicis. ibid.

Vigilia cum ieiunio, & sine ieiunio quot, & qua. 27, a. cur anticipetur in Sabbato. ibid. b. de ea nihil in Festis prima classis, nec in Ferijs maioribus. ibid. ieiunium anticipari quando potest. ibid. addit Pius V. Homilias Officio Vigiliae. 28, a

Vigilia cur nulla pridie S. Ioannis Apostoli, & sanctorum Philippi & Iacobi. 27, a

Vigilia Natiuitatis Domini proprius ritus. 111, a

Vrbanus II. instituit Officium B. Mariae in Sabbato. 183, b. iussit quotidie dici Officium paruum eiusdem. 185, b.

Vrbanus IV. auctor Festi S. Egidij. 162, a.

Vrbanus V. decreuit Festum Visitationis B. Mariae. 154, a. Vesperas Defunctorum in Festo Omnium Sanctorum. 171, a. si sequatur Dominica, ut differantur. ibid.

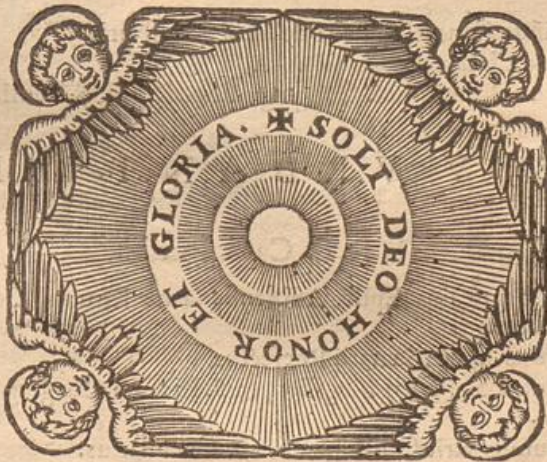
VRBA-

Index rerum & verborum.

VRBANVS VIII. instituit Festa
SS. Hyacinthi. 160, a. Philippi Ne-
rii. 150, a. Elisabeth. 154, b. statuit
Eustachij & sociorum Officium
Semiduplex. 165, a. item Bibiana
Semiduplex. 138, b. Catharina Se-
uens Semiduplex. 147, a. iussit
commemorationem Patricij. 145, a.
Henrici. 155, a. Stephani Regis
Hungarorum. 160, b. confirmavit
Decreta sacrae Congregationis, de non
addendis perperam Officijs Sancto-

rum. 7, a. edidit Bullam de Bre-
uiario recognito. 18, a. consecrauit
Ecclesiam sancti Petri. 173, a.
S. Ursula socia quale habeat Offi-
cium. 169, b.
Vt, re, mi, fa, sol, la, quis auctor.
69, b.

Z. Acharias Papa praecepit Officium
paruum B. Virginis Congrega-
tioni Cassinensi. 185, a.

INDEX EORVM
 QVORVM OPERA RECOGNITVM FVIT
 BREVIARIVM ROM. PII V.
 IVSSV CLEMENTIS VIII.

Cæsar Baronius, } S. R. E. Cardinales.
 Siluius Antonianus, }
 Robertus Bellarminus,
 Ludouicus de Torres Archiepiscop. Montis Regalis, postea Cardinalis.

Io. Baptista Bandinus Canon. S. Petri de Vrbe, Secretarius.
 Michaël Ghislerius Clericus Regularis.
 Bartholomæus Gauantus Mediol. Congreg. Cler. Regul. S. Pauli.

I V S S V V R B A N I V I I I.

Aloysius Caietanus S. R. E. Card. Præses.
 Tegrinus Tegrinus Episc. Assisensis sacre Rituum Congregationis Secretarius.
 Fortunatus Scacchus Apost. Sacrarij Præfectus.
 Nicolaus Riccardius S. Palatij Magister, & S. Rituum Congregationis Consultor.
 Hieronymus Lanuius vtriusque Signaturæ Referendarius.
 Hilarion Rancatus Mediol. Abbas S. Crucis in Ieruf. S. Inquisit. Consultor, & Qualificator, & S. Rituum Congreg. Consultor.
 Iacobus Vulponius Congregationis Oratorij S. Philippi Neri.
 Bartholomæus Gauantus S. Rituum Congreg. Consultor.
 Terentius Alciatus Mediolanensis Societatis Iesu, S. Rituum Congregationis Consultor.
 Lucas Wadingus Ordinis Min. Historicus, S. Officij Qualificator, & S. Congregat. Indicis librorum.

COM-

COMMENTARIA IN RVBRICAS BREVIARII ROMANI.

SECTIO PRIM A.

De Horis Canonicis in genere.

D pleniorē de Horis Canonicis tractationem, prænotanda putauimus ea breuissimè, quæ Theologi, Canonistæ & Summistæ de Horis ijsdem docuere, hoc est, de Nomine, Origine, Numero, Obligatione, Defectibus & pœnis ad Officiū diuinum pertinentibus.

SECTIONIS PRIMÆ CAPITA SEX.

1 De nomine Officij & Horarum.
Canonicarum.	2 De mutatione Officij diuini.
2 De origine Officij diuini.	3 De intentione diuini Officij.
3 De partibus diuini Officij, & Horarum numero.	4 De attentione diuini Officij.
4 De obligatione Officij diuini.	5 De prolatione diuini Officij.
5 De defectibus in Officio diuino contingentibus.	6 De tempore Officij diuini.
Tit. 1. De omissione diuini Officij.	7 De loco diuini Officij.
	8 De ordine diuini Officij.
	9 De interruptione diuini Officij.
	6 De pœnis circa diuinum Officiū.

De nomine Officij & Horarum Canonicarum. CAP. I.

1 **O**fficiū est quasi efficiū, secundū Hieron. in lib. de Officijs; vnicuique enim conuenit suū efficere officium; vel,

secundū Isidorū, vt quisque illa agat, quæ nulli officiant; vel, secundū eundem, est proprius, congruus actus cuiusque personæ secundū mores ciuitatis, vel institutæ professionis. Diuinum dicitur, quia est proprius actus eorum qui Deo sunt dicati.

A

2 Horæ

2 Comment. in Rubr. Breuiarij. Sect. I. Cap. II. & III.

2 *Hora* dictæ sunt, vel ab orando: nam hora idem videtur esse ac, ora, cum aspiratione, Deum. vel melius: quia definitis horis ex instituto Ecclesiæ recitantur, *Azor. par. 1. lib. 10. cap. 1. quæst. 1.*

3 *Canonica* appellantur, id est Regulares, quia iuxta regulam Ecclesiasticam. Alij dixerunt, quia Canonico- rum Choro addictorum sunt preces, *Azor. ubi supra.* Alij, quia Canonicum & Ecclesiasticum sunt idem. quod probat *Steph. Duran. lib. 3. de Ritibus cap. 1.*

4 *Hora* Canonica dicebantur *Cursus* à *S. Germano Parisensi Episcopo*, ut in eiusdem *Vita cap. 64. & 79.* scribit *Fortunatus Pictavorum Episcopus*, contemporaneus eiusdem, apud *Sur. Tom. 3.*

De origine Officij diuini.

CAP. II.

1 **A**postoli ab Hebræis accipere horas orandi: & hora Tertia erant orantes in Pentecoste, *Act. 2.* Hora Sexta Petrus orabat, *Act. 10.* Ad horam Nonam ascenderunt in Templum Petrus & Ioannes, *Act. 3.* Media nocte orabant Paulus & Silas, *Act. 16.* quare easdem horas præscribere fidelibus, ex *Clem. lib. 8. Constit. cap. 40.* Non ergo Pelagius I. ut ait *Maurolycus in Martyrolog. 27. Augusti*, neque Pelagius II. ut voluit *Polydor. Virgil. lib. 6. de Inuent. rerum cap. 2.* neque Damascus, ex *Pontificali cap. 39. in eius Vita*, dicendi sunt auctores, sed ij vel formulas Officij Decretis firmauerunt, vel ritus amplificauerunt.

2 Certè Gelasius I. & duo Gregorij, I. & VII. formulæ Officij, qua

nunc vtimur, dicuntur Constitutores & Reformatores à Pio V. in *Bulla sua initio Breuiarij edita*, & non alij.

3 Præterea certum est, non eodem tempore Horas omnes institutas fuisse. Nam Primam & Completorium vltimò fuisse additas, docet *Radulphus Tungrensis Prop. 14.* & nos dicemus, cum de singulis Horis agemus, *Sectione quarta.*

De partibus diuini Officij,
& Horarum numero.

CAP. III.

1 **S**eptem horæ sunt, & octo, de quibus fortè mandatum accipis, ut des illis partem, *Eccli. 7.* Communior est opinio, septem esse, Matutinum, Primam, Tertiam, Sextam, Nonam, Vesperas, & Completorium. ita in *Concil. Cabilon. II. can. 59.* iuxta illud *Psalm. 118.* Septies in die laudem dixi tibi. fuscè *Azor. cap. 1. quæst. 2.*

2 Qui volunt esse octo, diuidunt Laudes à Matutino, & deducunt ab *Esdra lib. 2. cap. 9.* Qui quater in nocte & quater in die iussit laudari Deum. lege *Nauarr. de Orat. cap. 3.*

3 Romæ nullum fuit interstitium inter Matutinum & Laudes, ut testatur *Amalar. in Prolog. de Ord. Antiphonarj.*

4 Ordo Horarum patet ex cit. *Concil. Cabilon.* quamuis *Rabanus lib. 2. de Institut. Cler. cap. 3.* easdem numeret, incipiens à Laudibus, quas vocat Matutinas preces, & eas terminet in nocturnas Vigiliis: sed hæ certè, hoc ordine posito, spectarent potius ad sequentem quàm ad præcedentem diem.

5 Non caret mysterijs, hic numerus

rus Horarum septenarius : & Primò respectu creationis , vt agamus Deo gratias pro rebus creatis in septem diebus . ita *Cassian. de Instit. Mon. lib. 3. cap. 3.* Secundò, Redemptionis nostræ mysteria his Horis operata fuere : nam media nocte natus est Christus , & resurrexit . Hora prima ductus ad Pilatum . Tertia linguis Iudæorum in crucem actus , flagellis cæsus , spinis coronatus . Sexta verè cruci affixus . Nona expirauit , & ad inferos descendit . Vespertina de cruce depositus est ; eadem hora cœnauit , pedes lauit , Eucharistiam confecit . Hora Completorii orauit in horto . Tertiò respectu nostri , Septies in die cadit iustus , *Proverb. 24.* & nos septies orando resurgimus . Quartò , numerus vniuersitatis est septenarius , ex sancto Gregorio Papa , & in multis à sanctis Patribus commendatur . Quintò , septem assumit dæmon nequiores spiritus contra nos , quæ ratio est *Mich. Timothei in Spec. ordinand. 3. Par. Tract. 6. cap. 4.* vbi & addit sextam causam , ad septiformem sancti Spiritus gratiam obtinendam . Denique septem fuere partes Orationis Dominicæ à Christo traditæ .

6 Adhuc in vnaquaque hora septem vel octo particulæ numerantur à *Rupert. lib. 1. de Diuini Offic. cap. 6.* hoc est , Deus in adiutorium , Hymnus , Psalmi , Antiphona , Capitulum , Responsorium breue , Oratio completiua : in Laudibus autem , Vesperis , & Completorio , adduntur Cantica Evangelica ; quia , inquit *Ruper.* canuntur pro Octaua , & spectant ad beatitudinem . de quibus & nos dicemus infra *Sectione quarta.*

De obligatione Officij diuini.

CAP. IV.

1 **N**on esse Iuris diuini Officium diuinum , sed tantum Iuris esse Canonici , communior est opinio . Vide *Azor. cap. 1. quæst. vltima.*

2 Illud autem hodie est legitimum Officium diuinum , quod Pij V. iussu est editum , Clementis VIII. & Urbani VIII. auctoritate recognitum : & ad hoc tenentur , quicumque tenentur recitare Canonicas Horas , exceptis ijs , qui ante ducentos annos alia vti sunt Officij diuini formula . Hæc in *Bulla Pij V.* plura inferiùs , vbi de Breuiario Romano , *Sect. 2. cap. 2.*

3 Tenentur autem ad Horas Canonicas recitandas primò Beneficiati , qui titulum habent Ecclesiastici beneficij , siue sit beneficium tenue , & est communior opinio , *Nauar. de Orat. cap. 7. num. 27.* siue sit præstimonium , *idem cap. 21. num. 9.* & Pius V. in *Bulla* , siue sit commendatum , *Nauar. cap. 20. num. 16.* siue sit manuale , vel amonibile , *Azor. cap. 4. quæst. 2.* siue iniuste collatum , *Nauar. in Miscell. 15. de Orat. ad finem.* siue nondum percipiuntur fructus , cum spe tamen percipiendi , *idem cap. 7. num. 30.* siue fructus sint reseruati alteri , *Azor. cap. 4. quæst. 5.* siue numquam sint percipiendi de consensu , vel ob culpam beneficiarij , *Azor. ibidem.* siue titulum tantum habeant cum suffragio in Capitulo , *idem ibidem.*

4 Non tenetur Coadiutor vt Coadiutor , *Nauar. cap. 20. num. 17.* neque Pensionarius , *idem cap. 7. num. 25.*

5 Porro incipit in prædictis obligatio à die possessionis adeptæ (quam debent procurare citiùs , ne cum culpa

differatur) ex consuetudine Romanæ Curie, testante *Paris. lib. 1. de Resign. benef. quest. 9. num. 15.* imò ab hora, quæ respondet horæ in qua possessio capta est, *Bonacin. loco mox citando pun. 4. num. 10.*

6 Qui plura habet beneficia, ad vnum Officium recitandum est tantummodò obligatus, *Palud. 4. dist. 25. q. 5. quem sequuntur alij apud Bonac. disp. de Hor. Canonic. 1. quest. 2. pun. 4. num. 27.* qui addit *num. 28.* eum, qui duo habet beneficia, alterum iustè, iniustè alterum, teneri ad recitanda duo Officia. vide ibi optimam causam.

7 Initiati sacris Ordinibus tenentur ad Horas Canonicas ex præcepto S. Gregorij Papæ, vt docet *Cornel. Schultingius Tom. 1. Biblioth. Eccles. par. 1. cap. 24.* vbi citat in hanc historiam de S. Gregorij præcepto *Hermanum Gigantem* in Flore temporum. Præcipitur iisdem in *Concil. Basiliensi cap. Qualiter.* at ex sola consuetudine eos obligari vult *Nauar. cap. 7. num. 2.*

8 Si censuris innodati sint, adhuc tenentur, *Siluest. Hora. quest. 3.*

9 Incipit autem eorum obligatio statim ac ordinati sunt Subdiaconi, scilicet ad eam Horam quæ in Choro tunc temporis dicenda esset, *Azor. lib. 10. cap. 13. quest. 17.* quod si anticipent, recitando Horas antequam initientur, adhuc iterùm debent easdem recitare, *Bonac. loco citato par. 5. num. 11.*

10 Regulares quoque professi, tam mares quàm feminæ, Choro addicti tenentur ad Horas Canonicas recitandas, *Nauar. cap. 7. num. 21.* ex consuetudine vbique recepta, ait *Caiet. v. Hora.* si verò eiiciantur per sententiam, aut ad triremes compellantur, non tenentur, *Sor. lib. 10. de Inst. q. 5. art. 3. quem sequitur Bonac. disp. 1.*

quest. 2. punc. 2. num. 3. nisi sint in Ordine sacro, *ibidem.* Volunt autem eiusmodi reos teneri, *Nauar. cap. 7. num. 20. Azor. cap. 6. quest. 7. & alij.* quibus consentio.

11 Incipit in his obligatio ab hora qua professionem votorum solemnem emisissent; vt in similibus dictum est *suprà num. 5. & 9.*

De defectibus in Officio diuino contingentibus.

C A P. V.

Reuocari possunt defectus omnes in hac materia ad no- uem Titulos, nempe omis- sionem, mutationem, intentionem, atten- tionem, prolationem, tempus, locum, ordinem Horarum, & interruptionem, de quibus hoc loco breuissimè, & qua- si per Aphorismos. Fusiùs ad hæc sti- mulos addit, hoc est rationes & ar- gumenta, ad perfectum Hymnodia- vltum, *Anacleus Siccus, nostra Con- gregationis, in libro edito de Ecclesia- stica Hymnodia, cantantibus in choro valdè vtili, & propè necessario.*

De omissione. TIT. 1.

2 **Q**uotidiana recitandi Officij diuini obligatio cœpit anno Domini 540. ex *Sigeberto in Chronicis.* Quare, qui totum Officium vnus diei omittit, etiam absque contemptu, sine iusta causa, per solam negligenti- am, peccat lethaliter, *Nauar. cap. 7. num. 1.* & est communis. vnumque peccatum est, sed grauius, si vnica voluntate omisit totum, *ibidem num. 6.* at in Subdiacono & Beneficiario si- mul, est duplex peccatum, ob duas obligationes, Ordinis & Beneficij; quod & in sequentibus nota; *Do- ctiores*

Etiores apud Bonacin. loco citato quest. 5. punc. 1. num. 4. non autem si plura habeat beneficia, vt diximus supra cap. 4. num. 6.

3 Idem dic de eo qui omittit Horam integram, Nauarr. loco cit. num. 1.

4 Idem de eo qui omittit Horæ partem notabilem, Nauarr. num. 44. quam idem ex S. Antonino docet esse tertiam horæ partem, ibidem. Alij putant medietatem horæ paruæ, apud Bonac. loco cit. num. 2. censet Io. Petrus Moneta nostri Ordinis, de Distribut. par. 2. quest. 3. num. 33. decimam partem esse notabilem. Placet mitior Lessij & Bonac. sententia, horam paruiam integram tantum esse materiam peccati mortalis, & infra eam esse ita modicam quancumque partem, vt Ecclesia non credatur ob eam facere velle reos ignis æterni.

5 Qui omittit Officium in primis sex mensibus ab adepta possessione beneficii, licet non amittat fructus, peccat tamen, Pius V. in Bulla aperiè, Ex proximo Lateranensi.

6 Excusatur primò ob infirmitatem corporis iudicio Medici, Nauarr. cap. 21. num. 16. & si res est adhuc dubia, accedat assensus Superioris, Sor. lib. 10. de Iustit. quest. 3. Neque tunc tenetur audire alium recitantem, Nauarr. cap. 11. num. 6. quod intellige de impotentia ad totum Officium, vel ad maiorem partem eiusdem: in quibus casibus ad nihil tenetur: si verò potest recitare maiorem partem, vel æqualem, excusatur tantum à minori, vel æquali, quam non potest, Sanchez in Decal. Tom. 1. lib. 1. cap. 19. num. 2. Secundò, cæcus excusatur, si cum socio non potest recitare, quem non habet, Nauarr. num. 13. quod si bonam partem memoria teneat, eam

recitet, num. 15. Tertiò, infirmus, qui non facile socium habet, quo cum possit sine sui præiudicio recitare, num. 19. idem Nauarr. Quartò, grauis occupatio excusat, quæ omitti nequit neque differri sine aliorum offensione, & ea est ad longum tempus, vt desit tempus ad recitandum, Nauarr. num. 34. Quintò, iusta occupatio in Choro, quærendi Psalmos alijs, incensandi, &c. Sanctus Antonin. par. 1. tit. 9. cap. 12. §. 3. cum Nauarr. cap. 11. num. 36. Sextò, non excusat autem peregrinatio suscepta legitimè, Nauarr. num. 33. neque studium litterarum, etiam si per substitutum seruiatur Ecclesiæ, idem num. 31. Septimò, ob carentiam Breniarj, etiam ex culpa, à qua non excusatur, tamen ab Officio excusatur, Azor. cap. 13. quest. 16. An verò à toto, vel à parte excusetur, eadem dicito quæ supra de infirmo, & cæco. Octauò, ignorantia regularum Officij excusat, licet peccet, qui suscipit Ordinem vel beneficium cum hac ignorantia, Nauarr. num. 20. nisi bona fide suscipiat, se statim cum alio recitaturum, Azor. quest. 18. Nonò, metus mortis excusat, si ab hostibus Ecclesiæ periculum vitæ immineat, idem Azor. quest. 19. Decimò, si absoluitur à Papa, non tenetur recitare, Nauarr. cap. 11. num. 31. ab Episcopo non potest absolui, num. 24. Potest autem Religiosus vt Religiosus non teneri, ex dispensatione Superioris, vt ex causâ studiorum, vel alia iusta; quia potest Superior in legibus Religionis dispensare, Lessius cum Bonac. disp. 1. quest. 2. punc. 2. num. 9. Superiorem intellige supremum, ait Bonac. Denique tenuitas beneficii non vltra octo ducatos, ex quadam æquitate, Confessarij prudentis

dentis arbitrio, excusare potest à quotidiana Officij recitatione, dummodò diebus Festis recitetur, *Homobon. noster trac. 4. cap. 5. quæst. 33.* quod & concedunt alij apud *Molfesum trac. 5. de Hor. Can. cap. 3. num. 26.* quando non excedit sexdecim ducatos.

De mutatione Officij diuini.

TIT. II.

1 **S**acra Rituum Congregatio respondit, non esse relinquendum Officium debitum pro alio Officio deuotionis, die 29. Nouemb. 1603.

2 Episcopus Regularis debet Officium recitare iuxta ritum suæ Diœcesis, non regulæ; & occurrente Festo Regulæ in Festo Diœcesis, hoc præferri debet. ita censuit sacra Rituum Congregatio 11. Iunij 1605.

3 Cappellani Episcopi, qui cum eo recitant Officium, debent se illi conformare. Eadem Congregatio die eadem.

4 Qui sunt de gremio Ecclesiæ, debent recitare Officium quod in Choro dicitur; & licet extra Ecclesiam vel Diœcesim morentur, decet eos recitare Officium proprium Ecclesiæ ipsorum. Eadem Congregatio die 8. Septemb. 1602.

5 Clerici, licet adscripti alicui Ecclesiæ & eiusdem seruitio, non tamen obligati Choro, & quicumque alij Clerici sæculares Regularésve, in ciuitate vel Diœcesi commorantes, non tenentur recitare Officia propria Sanctorum illius Diœcesis, vel quæ de consuetudine in eadem Ecclesia recitantur in Choro. Eadem sacra Congregatio die qua supra 8. Septemb.

6 Festum Patroni principalis loci tenentur omnes cum Officio de eodem, etiam Regulares, celebrare; non

autem Octauam Regulares, vt censuit sapius eadem sacra Congregatio, & postremò 27. Maij 1628.

7 His casibus exceptis, & alijs, qui habentur apertè in Rubricis, seu Decretis sacre Congregationis, de quibus nos infra suis locis, non licet mutare Officium vnus diei in Breuiario Romano præscriptum in Officium alterius diei; & qui mutat, præcepto non satisfacit, *Doctores apud Bonac. quæstione 3. puncto 1. num. 17. & fusiùs probat Hier. Onuphrius in aureo hac de re opusculo Bononiæ edito.* tum quia Pius V. in Bulla non modò præcipit substantiam, sed etiam modum & formam Horarum Canoniarum; tum quia motus ille fuit, grauissimè ferens varietatem orandi. Et *Suar. tom. 2. de Relig. lib. 4. cap. 23. num. 12. & 14.* ita improbat mutationem, vt si fiat sine causa rationabili, improbabilem eam esse mutationem prorsus existimet. Addit *Bonacin. num. 19.* neque Episcopum posse hanc præscribere mutationem, quod intellige cum *Suar. loco citato c. 11. num. 6. & cap. 23. num. 17.* si ab Episcopo id fiat ex lege, aut quasi permanenter: quod ait ad Papam spectare. Quòd si mutatio fiat etiam ex inaduertentia, debent omiſsa suppleri, *Toler. in Summ. lib. 2. cap. 13. num. 6. & Bonac. num. 18. loco citato.* quare in hac re non audiendus *Siluest. v. Hora. quæst. 12.* qui ante Pium V. vixit, neque *Navarr. qui cap. 19. num. 217.* ante Pium, scribens permittit, si raro mutatio fiat.

8 Sed neque fieri potest mutatio ritus, vt scilicet duplici ritu celebretur Festum, quod aliàs simplici sub ritu vel semiduplici decretum est, *Doctores qui supra.* Et sacra quidem Congregatio Rituum die 23. Nouem-

bris

bris 1602. decreuit, quòd de Sancto, cuius insignis Reliquia habetur, fieri potest Officium duplex minus in eius Festo, dummodò sit Reliquia approbata, ea prorsus regula, qua Gregorius XIII. *die 30. Decemb. 1573.* in Bulla, quam affert *Gennu. in Praxi Neapol. cap. 65. in 3. edit. 1616.* concesserat Ecclesijs Hispaniarum Festa Sanctorum naturalium, & quorum Reliquias insignes haberent, sub ritu duplici celebrare posse; licet in Breuiario non existerent, vel minori ritu haberentur. Vide infra *Secl. 3. cap. 3. num. 5.*

9 Denique eadem sacra Rituum Congregatio Decreto edito *die 8. Aprilis 1628.* Rubricis Breuiarij nunc addito, & approbato à sanctiss. D. N. Urbano VIII. censuit, & re maturè discussa decreuit, non potuisse, neque posse locorum Ordinarios, tam sæculares quàm regulares, addere Calendarijs etiam proprijs (quod idem est ac mutare Calendarium Romanum) Sanctorum Officia, nisi ea dumtaxat quæ Breuiarij Romani Rubricis, vel sacre Rituum Congregationis seu Sedis Apostolicæ licentia conceduntur; sub pœna, quòd non fiat satis obligationi recitandi diuini Officij, & consequenter non faciendi à Clero fructus suos beneficiorum.

10 Et multò minùs adhiberi possunt Officia Festorum alia à sacra Rituum Congregatione non approbata, quæ in prædicto Decreto eadem meritò reiecit, & damnauit, & pro reiectis & damnatis haberi voluit, & præcepit, sub pœnis contentis in Indice librorum prohibitorum ex Decreto Concilij Tridentini edito, & impresso; hoc est, vt, præter peccati mortalis reatum, quo afficitur ille qui

prædictis vitur, iudicio Episcoporum seuerè puniatur. quod expressè habetur in *Regula 10. in fine, & in Bulla Pij IV. 24. Martij 1564. pro eodem Indice data.*

11 Neque item potest Episcopus extendere Officium, quod fieri solet in ciuitate, ad suam Dioccesim, contra Decretum hac de re à S. Rituum Congregatione *die 16. Ianuarij 1607.* & consequenter multò minùs Officium, sed Lectiones approbatas pro vna Ecclesia, illud, vel illas extendere ad alienas Ecclesias, sui que Cleri vsum. Habes hoc idem in Decretis S. Congregationis Rituum in Breuiario apposis.

12 Atque in prædictis *num. 8. & 9.* strictim est accipiendum nomen *Sancti*, hoc est canonizati ab Ecclesia, seu per immemorabile tempus habiti pro Sancto, cui tantum publicus & vniuersalis conceditur cultus à *Glossa in cap. vnic. de Reliq. & vener. SS. in 6. §. Sedis Apost. ver. Dicimus.* quam sequitur *Cassaneus in Catal. glor. mundi par. 3. consid. 46. §. Aduerter.* etenim Sedes Apostolica quo ad locum, tempus, ritum in Beatorum cultu limitatè procedit; veluti nuper de beato Rocho nondum canonizato concessit Officium & Missam in Ecclesijs tantum eius nomine dicatis, & in Eremitarijs eiusdem habentibus requisita Ecclesiarum, per sacram Rituum Congregationem *die 26. Novembris 1629.* quod ideo monui, quia, licet in Martyrologio recensentur, non tamen in rigore appellantur Sancti: & ibidem multi dicuntur Beati, qui nondum fuere canonizati. Illud enim verum est, quòd quilibet Sanctus dicitur Beatus; non è contra, Beatus dici potest Sanctus, nisi improprie, & abusiue.

De

De intentione Officij diuini.

TIT. III.

1 **S**ufficit intentio implicita orandi Deum, *Nauarr. cap. 13. num. 15.* & habetur in sola Breuiarij acceptance, vt recitetur Officium.

2 Qui recitat principaliter ob lucrum distributionum, seu fructuum, siue sit intentio actualis siue virtualis, peccat, *Nauarr. de Orat. c. 6. num. 15.*

3 Ille itē Religiosus peccat, qui principaliter recitat ob timorem pœnarum à Superiore irrogandarum, vel alios fines minus bonos, *Nauarr. ibid. nu. 19.*

De attentione Officij diuini.

TIT. IV.

1 **Q**ui non attendit ad verba, vel ad sensum verborum, vel ad finem in oratione propositum, peccat; & duæ primæ attentiones singillatim sufficiunt, *S. Thom. 2. 2. quest. 83. art. 13.* neque meliorem tenetur quærere, ait *Suar. tom. 2. de Relig. lib. 3. cap. 4. num. 9.*

2 Qui recitat sine attentione actuali, vel virtuali, peccat mortaliter; nec habitualis sufficit, quæ absque vilo voluntatis actu non raro contingit, *Azor. cap. 12. quest. 1.*

3 Qui voluntariè distractus, alia faciens quæ attentionem impediunt, scribendo, pingendo, & similia faciendo, peccat, *Azor. quest. 3. ex cap. Dolentes.* vbi præcipitur attentio interior & exterior, non tamen tenetur repetere; quia, licet malè, soluit tamen debitum, *Cordub. in suis Quest. lib. 4. q. 13. ad fin.* putat *Azor. oppositum esse verius quest. 6.* & addit *Nauarr. cap. 20. num. 32.* teneri, ac si non recitasset, ad restitutionem fructuum. quod nobis magis placet.

4 Qui recitat dum vestes induit, exuit, faciem lauat, &c. peccat venialiter, *Nauarr. num. 32.*

5 Qui attentè quidem recitat, sed in animo habet non satisfacere præcepto, tenetur repetere, *Nauarr. cap. 16. num. 74.*

6 Qui tantum legit preces Horarias, & non orat, minimè satisfacit, *Nauarr. cap. 13. num. 15.*

7 Qui recitat Officium, & simul audit Missam, satisfacit; peccat tamen venialiter, ex *Casert. in Opusc. Tom. 2. tract. 4. Negat Nauarr. cap. 16. num. 71.* si iusta sit causa. At concordant omnes, nullum esse peccatum, si recitat quando Sacerdos Missæ secreta dicit.

8 Qui recitat cum alijs, satis est, si attentè audiat verba plurium, non singulorum, ac si ab vno tantum dicerentur, *Azor. cap. 7. quest. 7.*

De prolatione Officij diuini.

TIT. V.

1 **Q**ui recitat solus, satis est, si verba ita proferat, vt seipsum percipiat, & intelligat; neque sufficit, si in gutture tantum pronuntiet, sed linguam & labia verè moueat, *Nauarr. cap. 20. num. 14.*

2 Qui verba diminuit & detruncat, syncopat & transcurrit (nisi vitio linguæ, vel consuetudine quadam quasi ingenua fiat) peccat saltem venialiter; nec tenetur repetere. *Azor. cap. 7. quest. 11.* & putat verius, & probat fusiùs.

3 Qui recitat cum socio satisfacit, siue ille sit obligatus ad Officium, siue non; & satis est, si attendat ad Antiphonas, Capitula, & Orationes, quæ socius solus dicit, *Nauarr. cap. 10. num. 16.* idem dic de Lectionibus, *Azor. cap. 7. quest.*

quest. 9. In psalmis autem & Hymnis recitandis, caue, ne si plures socij sint, alio modo dicantur quàm alternis versibus, ad modum duarum partium Chori, ex vsu communi Ecclesiæ; alioquin non fit satis, ait *Suar. lib. 4. cap. 25. num. 3.*

4 Qui in Choro destinatus ad cantum non cantat, non satisfacit, *Nauar. Miscell. 79. de Orat. cap. 10. num. 47. ex Trident. Sess. 24. cap. 12.* vbi de Canonicis loquitur. Consuetudo contraria in Canonicis, qui per alios cantant, vbi moribus gentium sit recepta, siue continuata post Bullam Pij V. potest excusare à cantu, *Azor. cap. 11. quest. 6.* Videant tamen Episcopi, ne sit abusus, & dum per organum sonatur versus, dicatur hic ab aliquo, vt ab astantibus audiatur, *Suar. Tom. 2. lib. 4. cap. 8. num. 7.*

5 Ad exactam prolationis formam, & præsertim in Choro, valde iuuat cognitio verborum Grammaticalis, quænam corripienda sint, aut producenda. Et quia rudioribus etiam sum ego debitor, addidi ad calcem huius Operis eorum verborum notulam quæ in Breuiario Romano sparsim habentur; & in quibus plurimi hæere possunt, & solent: licet in Breuiario ipso nuper edito suis locis eadem iam adnotauerimus.

De tempore Officij diuini.

TIT. VI.

1 **D**ocet *Francol. de hac re sussumè, & par. 1. cap. 10.* præsum tempus cuiusque Horæ recitandæ debitum, esse intra spatium Horæ diei sibi respondentis, non extra illud; & *cap. 21.* Primam in prima diei hora, Tertiam in tertia, Sextam in sexta. Nonam in nona, Vesperas in

vndecima, Completorium in duodecima recitandas esse, Matutinum autem post mediam noctem, auroram versus; sumitque ille horas cum latitudine.

2 A media nocte antecedentis diei incipit tempus recitandi Officij, & perseverat vsque ad mediam noctem sequentis inclusiue. Est communis apud *Bonac. diss. 1. quest. 3. pun. 3. num. 2.* ita vt ultra mediam noctem sequentis diei Officium præcedentis non valeat, *Nauar. cap. 3. num. 54.*

3 Qui variat intra dictum tempus notabiliter horam à sacris Canonibus præscriptam, peccat venialiter, *Bonac. loco citato num. 4.* nisi iusta causa excuset; quæ est maior deuotio, vel periculum probabile futuræ occupationis, *idem num. 5.* quare nec tenetur repetere, *num. 6.*

4 Consuetudini in hac re standum est potius quàm Iuri scripto, *Azor. quest. 8. in 2. obiect.*

5 Satiùs est etiam anteponeere quàm postponere, *Azor. cum communi cap. 9. quest. 3.*

6 Matutinum & Laudes ex iusta causa possunt recitari in Vesperis præcedentis diei, puta, vt deuotius oret, vel studijs manè operam det, vel quia non poterit manè ita commodè recitare, *S. Thom. quodlib. 5. artic. 28. & communis.* & post Completorium satis est expectare tertiam vel quartam horam post meridiem, *S. Thom. ibid. & alij apud Bonac. loco cit. num. 16.* non ante horam vigesimam *num. 17.* *Azor. autem docet cap. 9. quest. 5.* non ante vigesimam primam æstate, nec hieme ante vigesimam secundam.

7 Prima ante solis ortum, vel paulò post, Tertia aliquantulum post ortum, Sexta paulò post, Nona prope pran-

B

prandium, Vesperæ & Completorium post prandium, *Tolet. lib. 2. cap. 23.* Sed excusatur ab omni peccato ille qui recitat Primam cum Tertia, Sexta & Nonia simul, duabus vel tribus horis post Solis ortum, *Bonacin. loco citato num. 9.*

8 Qui verò differt Matutinum sine causa ad Vesperas, vel anticipat Completorium ante prandium, nimis notabiliter variat tempus, & peccat venialiter, *Bonac. ibidem.*

9 In Choro statæ horæ sunt obseruandæ magis quàm in priuata recitatione, *Nauar. cap. 3. num. 63. & alij cum Bonac. num. 7.* qui tamen cum Caietano, secluso scandalo, censet, non peccare mortaliter eos qui extra statas horas in Choro recitant; & *ibidem* addit, posse, ob Processionem, vel Concionem, mutari horam. Si quod est peccatum, imputatur Superiori potius quàm Canonicis, paratis tamen ad obediendum.

De loco diuini Officij. TIT. VII.

1 **V**bi que recitari potest priuatè, *Azor. lib. 10. cap. 11. quæst. 8.* modò non impediatur attentio, *Nauar. cap. 21. num. 32. & locus sit decens, ex Molfes. Tract. 5. cap. 2. n. 80.*

2 In Choro verò tenentur recitare, qui Choro sunt addicti ex iustitia, iuxta institutionem beneficiorum & consuetudinem locorum, nisi aliud cogat necessitas, vt hiemis tempore in Sacristia, vel adsit consuetudo legitima, vel priuilegium Papæ, vel Fundatoris institutio, *Bellarmin. in lib. de Bon. oper. cap. 18. ver. Locus. & Doctores communiter.*

3 Vnde Canonici, qui ultra tres menses à Tridentino permisos, notabiliter, hoc est, pluribus diebus, ultra

Secl. I. Cap. V. Tit. 6. 7. & 8.

quatuor, à Choro absunt, per se loquendo mortaliter peccant, vt fusiùs *Bonac. disp. 2. quæst. 1. par. 2. num. 1.* Neque possunt alios sibi substituere, *ibidem pun. 4. num. 1.* nisi consuetudo legitima vel priuilegium adsit, ait *Moneta noster de Distrib. par. 2. q. 14. num. 20. & 42.* An teneantur adesse in habitu Canonicali, vide *Monetam ibidem quæst. 19. ad finem.*

4 Fieri etiam potest, vt, consuetudine immemorabili, vel sufficienter præscripta, Canonici, quorum fructus sunt tenues, non teneantur quotidie ad Chorum, *Bonac. disp. 1. quæst. 2. punc. 5. num. 14.*

5 Episcopi per se loquendo non sunt addicti Choro, *Bonacin. ibidem num. 9.*

6 Parochi de Iure antiquo tenebantur, nunc minimè, ad publicam recitationem Officij in Ecclesia, & hoc de consuetudine ferè vniuersali & communiter recepta, exceptis Vesperis in diebus Festis, ex *Suar. & Bonacin. loco supra citato num. 12.*

7 Multò minùs Cappellani tenentur ad Chorum, quibus ex fundatione non incumbit hæc cura, *Bonac. nu. 13.*

8 Regulares addicti Choro non tenentur ad Chorum, nisi ex vi Regulæ, & idè non sub peccato mortali, *Caiet. v. Hora Can. & Bonacin. loco cit. quæst. 2. pun. 2. num. 8.*

De ordine diuini Officij. TIT. VIII.

1 **Q**ui sine iusta causa peruertit ordinem Horarum, peccat venialiter. Iusta verò causa est obliuio, inaduertentia, vt Chorus iutetur, vel alius, ad dicendum Officium, *Azor. cap. 10. quæst. 1. ex Nauar. cap. 3. num. 65.*

2 Peruersio eiusdem horæ, secluso con-

contemptu & scandalo, ex iusta causa excusari potest ab omni peccato, *Bonacin. disp. 1. quæst. 3. pun. 4. num. 5.*

3 Grauior autem erit culpa, si in Choro peruertatur ordo, *Suar. lib. 4. cap. 11. num. 10. & alij*, qui putant esse ex suo genere culpam lethalem; negat *Bonac. ibidem num. 5.*

De interruptione diuini Officii.

TIT. IX.

1 **Q**ui diuidit Matutinum à Laudibus, nocte tota interpolata, non peccat, *Doctores apud Bonac. disp. 1. quæst. 3. pun. 3. num. 11. Azor. vult esse veniale sine causa, cap. 8. quæst. 4.*

2 Qui diuidit Nocturnum à Nocturno per horam vnam pluresve cum iusta causa, non ultra tres horas, non peccat, *Doctores apud Bonac. num. 13. contra Azorium loco citato.*

3 Qui diuidit Horam paruum vel Psalmum ex causa, non peccat, *Azor. quæst. 5.*

4 Interruptio ad longum temporis spatium probabiliter obligat ad repetitionem, *Nauarr. cap. 16. num. 75.* ad breue tempus, etiam ad iocum vanosque sermones, non obligat, *Nauarr. num. 75. & cap. 10. num. 42. & cap. 16. num. 66.* At in utroque casu non esse repetendum, docet cum alijs *Bonac. sup. pun. 2. §. 1. num. 28.* Peccari saltem venialiter, sine iusta causa, est dicendum, *num. 30.*

5 Qui interruptit animo continuandi, vt aliud agat, non tenetur repetere; imò nec ille, qui animo repetendi, & postea non repetit, communiter *Doctores apud Bonac. num. 31. contra Nauar. & Azor.*

De penis circa diuinum Offici-
cium. CAP. VI.

1 **B**eneficiarij habentes onus recitandi diuinum Officium, titulo beneficij tenentur etiam ante Iudicis sententiam ad restitutionem fructuum pro rata omissionis Officii, si, elapsis sex mensibus post obtentam beneficij possessionem, Officium culpabiliter non recitauerint, etiam si alio die pensum prætermis- sum supplere conentur, nisi forte pars omissa sit leuis. *Bonac. explicat, & probat singulas huius axiomatis partes, disp. 2. quæst. 5. pun. 2. toto.*

2 Rata omissionis & restitutionis est, ex Pij V. Bulla, vt pro toto Officio vnus vel plurium dierum restituantur fructus beneficij, seu beneficiorum, qui illi seu illis diebus responderent, si quotidie diuiderentur: pro Matutino dimidiam partem fructuum, pro ceteris horis simul aliam dimidiam, pro vnaquaque hora sextam partem vnus diei restituant.

3 Qui paucos versiculos aut Psalmum omittit, non tenetur quidquam restituere, *Nauar. cap. 9. & cap. 10. num. 42. & alij apud Bonac. loco cit. num. 11.* & eo magis, si tenue sit beneficium: quod si sapius partem notabilem omittat ex pluribus omissionibus compositam, quibus singulis non respondet pars notabilis fructuum, nihilominus tenebitur ad restitutionem, *Bonacin. num. 14.* contra Monetam nostrum negantem, cuius opinio mitior non est improbabilis, & mihi placet.

4 Qui recitauit absque attentione, tenetur ad restitutionem, *Nauarr. & alij cum Bonac. ibid. num. 17.*

B 2

5 Omit-

5 Omittere diuinum Officium, ita vt intra quindecim dies illud saltem bis non recitet, imponitur priuationis beneficij pœna, non tamen ipso facto, ex Decreto Concil. Lateran. firmato à Pio V.

6 Atque hæc intelligenda sunt de fructibus respondentibus oneri diuini Officij, de quibus in Bulla Pij V. non autem de ijs fructibus qui respondent oneri Episcopali, Parochiali, Canonicali, præter Officium diuinum, de quibus vide *Bonac. loco cit. punc. 3. num. 2.* qui rejicit dicentes, onus Clerici quoque esse gestare habitum & coronam, quæ alioqui compensantur immunitate, &c.

7 Tutior tamen est aliorum sententia, *Azorij lib. 10. cap. 14. quest. 5. & aliorum apud Bonac. num. 3.* qui nihil distinguunt inter prædicta onera, & absolute volunt restitui fructus; non tamen eneruant priorem & mitiorem sententiam, quæ in praxi sustineri potest.

8 Facienda verò est restitutio prædictæ fabricæ beneficij, vel pauperibus, ex Bulla Pij V. non præcisè fabricæ Ecclesiæ, sed vel domui, vel agro beneficij, & similibus, dummodò sit in vtilitatem beneficij, non alterius loci, *Suar. lib. 4. num. 19. & alij.*

9 Quòd si alter locus sit pauperibus destinatus, idem est ac si pauperibus; quod conceditur in Bulla: imò & pro animabus Defunctorum expendi possunt ij fructus, *Nauarr. cap. 25. num. 122.* Denique beneficiarius pauper sibi potest illos applicare, ex *Bonac. loco citato num. 8.* modò aliud non constet ex consuetudine vel statuto particulari, *Suar. loco citato numero 17.*

10 In Choro verò, addicti eidem

amittunt distributiones quando non interfunt, vel præsentibus non recitant attentè, confabulando, voluntariè dormiendo, &c. *Bonac. disp. 2. quest. 4. punc. 1. num. 10. & 12.* etiam si id faciant eo tempore quo Sacerdos Secreta dicit; vel Antiphonæ aut Responsorialia per Mansionarios cantantur, si sit pars notabilis, *idem ibid.* contra Monetam nostrum, qui mitiorem in partem inclinat negatiuam in hoc vltimo casu.

11 In percipiendis distributionibus ab absentibus excusare possunt, Primò grauis infirmitas, quæ scilicet de se leuis, sed accessu ad Chorum grauis efficeretur de iudicio Medici. Nec est necesse, vt sit infirmus in loco beneficij, *Moneta noster 2. par. q. 6. num. 7. & 19.* si tamen aliàs interesse consueuerat, *idem quest. 5. num. 21.* Secundò, iusta & rationabilis causa seu necessitas corporis, quamdiu durat necessitas, & præcisè consuetudine in contrarium, veluti causa sumendæ medicinæ, conualescentiæ ruri nutriendæ, senectutis in benemerito, pestis grassantis eo loci cum graui periculo, grauis metus iniuste incussi, inimicitiarum grauium, & sine culpa absentis; si capiatur ab hostibus, si iniuste impediatur à Choro, etiam à Superiore in carcere detentus, &c. *Bonac. hæc singula probat post Monetam loco citato quest. 5. punc. 2. toto, vbi eadem docet §. 2. de iniuste excommunicato; §. 3. de iniuste suspensio; §. 4. de iniuste interdicto; §. 7. de irregulari vt sic præcisè, & post beneficium facto irregulari.* Tertio, excusat euidentis vtilitas suæ Ecclesiæ in eo qui solet aliàs interesse Choro, qua de re fusè *Bonac. & Moneta locis citatis,* quamdiu scilicet durat actio in euidentem propriam

propria Ecclesiæ utilitatem bona fide, & sine dolo; neque est necessaria licentia Episcopi, vt probat *Bonac. punc. 3. num. 22.*

12 Alia causæ excusantes afferuntur à *Bonac. ibidem §. 3.* ad tuenda iura Capituli seu proprii beneficii, ad habendam lectionem Theologicam

ex officio præbendæ. Item priuilegio Pontificio potest absens lucrari distributiones, *punc. 4.* & consuetudine induci potest, vt absentes lucentur easdem.

13 Neque vmquam valet remissio, donatio, collusio, de quibus fusè *Bonacin. puncto 7. toto.* & hæc satis.

SECTIO SECVNDA.

De Præludijs Breuiarij Romani.

T nihil omittatur eorum quæ in Breuiario continentur, diuidam illud in partes seu Sectiones nouem, nimirum Præludia, Rubricas generales, Horarum proprias leges, Partes Horarum singulas, Proprium de Tempore, Proprium Sanctorum, Commune Sanctorum, Appendices ad calcem Breuiarij, & Cærimonias Horarum Canoniarum. Præludia igitur continent Titulum, Bullas Pij V. Clementis VIII. & Urbani VIII. Computum Ecclesiasticum, & Calendarium.

SECTIONIS SECVNDÆ CAPITA QVINQVE.

1 De titulo Breuiarij Romani.

2 De Bulla Pij V. & de vsu Breuiarij Romani.

De titulo Breuiarij Romani.

C A P. I.

1 **B**reuiarium vox est satis antiqua in re nostra, quam legi apud Micrologum *cap. 28. de Ecclesiasticis obseru.* qui vixit circa an-

3 De Bullis Clem. VIII. & Urb. VIII.

4 De Computo Ecclesiastico.

5 De Calendario.

num 1080. apud antiquiores nondum legi. Radulphus Tungrensis vtitur hac voce *Propos. 22.* & habetur in *Concil. Colonienfi, Moguntino, Treuerensi, & Generali Tridentino.* Orarium vocauerunt quidam, id est precationum librum, ex *Cornel. Schult. Tom. 1. cap. 43.*

B 3

2 Signi-

2 Significat autem Compendium, siue Summarium & concisum opus, ex Plinio lib. 18. cap. 26. & Sueton. in Augusto cap. ult. item Indicem, ut in 2. Concil. Tom. titulus cuiusdam operis extat: Breuiarium causæ Nestorianorum, &c. quæ optimè conueniunt Breuiario Ecclesiastico, quod, ut ait Lessius de *Iustitia & Iure*, de Denot. & orat. dub. 8. admirabile est mysteriorum sacræ Scripturæ compendium: continet enim Psalmos, in quibus per modum laudis omnia mysteria clauduntur, tum selectissima quæque veteris & noui Testamenti, tum Patrum monumenta nobiliora, tum præcipua Sanctorum gesta, breues denique Orationes seu Collectas à Summis Pontificibus ut plurimum compositas, & indicat quotidie quæ preces adhibendæ. Romanum dicitur, quia preces continet iuxta ritus sanctæ Romanæ Ecclesiæ.

3 Vfus tamen Breuiarij, quocumque nomine vocaretur, non fuit ante Lexionarium sancti Hieronymi, inquit Cornelius loco citato, & ex dicendis magis patebit. Haymo, Generalis Minister Ordinis Minorū S. Francisci, sub Gregorio IX. anno 1241. ut ex eiusdem Bulla patet, Breuiarium Romanum cum Missali reformauit, & est illud ferè idem quo nunc vti-mur, ex Radulpho Propos. 17. lege *Vadungum in Annal. Min.* anno 1244. qui tamen Radulphus quàm maximè dolet, fuisse receptum à Nicolao III. ad vsum communem, propter multitudinem Festorum in eodem Breuiario, cum diminutione ferialis Officij.

4 Restitutum dicitur Decreto Concilij Tridentini Sess. 25. in fine, ut intelligas non esse nouum; editum autem à Pio V. & recognitum à Cle-

mente VIII. & Urbano VIII. ea prorsus ratione quâ in Bullis eorundem, de quibus nunc dicemus.

De Bulla Pij V. & de vsu Breuiarij Romani. CAP. II.

Data fuit Bulla Pij V. *Septimo Idus Iulij* 1568. anno tertio, in qua Pontifex multa facit.

1 Primò significat causam edendi huius Breuiarij, nempe ad tollendam orandi varietatem.

2 Enarrat ea quæ in hac re præstitere Paulus & Pius nomine Quarti, & quam ipse adhiberi operam curauit, ex Decreto Concilij Tridentini.

3 Tollit & abolet omnino Breuiarium à Cardinale S. Crucis compositum, quod erat breuissimum; item alia Breuiaria Romana, & alia, quæ ex institutione vel consuetudine legitima non superant ducentos annos.

4 Permittit tamen, ut antiquiora non Romana ducentis annis possint mutari in hoc Breuiarium, ijs omis-sis, si Episcopus & vniuersum Capitulum consentiant.

5 Reuocat omnes permissiones, consuetudines, statuta, priuilegia, licentias, & indulta precandi & psallendi more & ritu prædictorum Breuiariorum suppressorum.

6 Præcipit obseruari hoc Breuiarium in toto Orbe cum exceptione ducentorum annorum, de quâ suprâ.

7 Statuit nihil in eo mutandum, addendum, detrahendum.

8 Obligat quosque qui tenentur Horas Canonicas recitare, ut hoc vtantur Breuiario, aliàs non satisficient muneri suo.

9 Iubet omnibus Prælati, ut hoc intro-

introducant tam in Choro quàm extra Chorum.

10 Tollit obligationē, quæ erat sub mortali, recitandi extra Chorum Officium paruum B. Virginis, Defunctorum, Psalmos Pœnitentiales, & Graduales, iuxta Rubricas Breuiarij.

11 Hortatur, vt recitentur eadem, propositis Indulgentijs dierum centum recitantibus Officium paruum beate Virginis & Defunctorum, quinquaginta recitantibus Psalmos Pœnitentiales & Graduales, quando Rubricæ ea præscribant.

12 Non tamen tollit laudabilem consuetudinem, vbi est, recitandi Officium paruum B. Virginis in Choro, imò eandem confirmat; & tandem tempus decernit obligationis ad vsu Breuiarij post eiusdem publicationem. Hæc Pius V.

13 Ex quibus collige Primò: vbi aliquando, omisso proprio & licito Breuiario, receptum est illud Pij V. non potest amplius omissum repeti, *Suar. Tom. 2. de Relig. lib. 4. c. 11. nu. 5.*

14 Habenti priuilegium vtendi antiquiore Breuiario ducentos annos superante, non est licitum priuatim vti Romano, relicto suæ Religionis vel Ecclesiæ proprio, *Bonac. disp. 1. quest. 3. punc. 1. nu. 3.* & putat probabilius; vnde oppositum quoque sustineri potest, & præsertim si rarò fiat, *num. 5.* & nisi præceptum alieni Breuiarij extet, vt Mediolani pro Breuiario Ambrosiano, *num. 6.*

15 Qui Romæ degit, potest vti Breuiario Romano, *idem ibidem num. 7.* Monachus tamen non potest vti Romano, quippe qui promisit obseruantiam suæ Regulæ, *ibidem ad Tertiam, ex Siluest. v. Hora. quest. 1. dicto 6.*

16 Qui aliò concedit animo con-

stituendi sibi domicilium, vel ibi manendi maiore anni parte, tenetur vt Breuiario loci vbi moratur; secùs minime, *Bonac. num. 8.*

17. Qui duo habet beneficia in locis vbi diuersa Breuiaria sunt in vsu, debet in Choro vt Breuiario loci vbi residet; extra Chorum verò eo vt Breuiario loci, vbi dignius, non pinguius habet beneficium. quòd si æqualia sint dignitate, vt potest ad libitum vtroque Breuiario, *Siluest. loco cit.*

18 Qui in vna Ecclesia habet beneficium, & in altera Diœcesi habet domicilium, vbi Breuiarium est diuersum, tenetur adhibere Breuiarium domicilij, *Suar. nu. 6. loco cit. cōtra quem alij putant præualere Breuiarium beneficij, cū ex eo insurgat obligatio Officij, S. Thom. quodl. 6. artic. 8.*

19. Non potest Episcopus cum aliquo dispensare, vt, relicto proprio Breuiario, recitet Officium iuxta formam alterius Breuiarij, *Bonac. num. 19.*

20 Potest Episcopus curare vt Breuiarium Romanum recipiatur, vt in Bulla dictum est; & vniuersum Capitulum consentire debet, id est in vnum locum coactum, & congregatum; non tamen omnium & singulorum consensus est necessarius, *Suar. cap. 11. num. 4. ad fin.*

21 Nihil addi posse iussit Pius Breuiario, hoc est tamquam partem Officij notabilis; si quid modicum addatur ex deuotione, non peccatur contra Bullam, *Bonac. num. 21.*

22 Edita verò hac Bulla Pij V. cessauit omnis antiqua facultas Episcoporum circa Festorum Officia, quam habebant ex sacris Canonibus Archiepiscopi & Episcopi, quos refert *Quaranta in Summar. Bullarij verbo, Archiepiscopus. num. 23.* vbi idem

idem docet, attendendam esse nunc Pij V. Bullam, in qua prohibetur omnis additio seu mutatio Breuiarij Romani reformati, & postea recogniti à Clemente VIII.

23 Cessauerunt etiam consuetudines quæcumque & priuilegia Sedis Apostolicæ contra nouum Breuiarium, quod inuimus *suprà num. 3. & 5.* Unde non potuerunt retineri Officia recitata ante Pium V. sine licentia Sedis Apostolicæ; quia retinere Officia abrogata, est idem ac, addere Breuiario Pij V. seu mutare Officium in Breuiario quotidie præscriptum.

24 Et hic est sensus eorum verborum Decreti 8. Aprilis 1628. renouati, locupletati, & nunc impressi in Breuiario; nimirum, *Non potuisse, neque posse locorum Ordinarios addere Calendarijs, etiam proprijs, Sanctorum Officia, nisi ea dumtaxat, quæ Breuiarij Romani Rubricis, vel sacra Rituum Congregationis seu Sedis Apostolicæ licentia conceduntur;* hoc est, non potuerunt addere post publicatam Bullam Pij V. quod poterant ante illam.

25 Neque potuerunt iidem Ordinarij, neque possunt (quod habetur in eodem Decreto) eadem de causa mutare ritum in altiore, puta de simplici in semiduplicem, vel duplicem, propria auctoritate, licet causa videretur iusta: non enim sufficit causa legitima; sed est necessaria quoque Sedis Apostolicæ auctoritas, vel Sacræ Congregationis Rituum licentia.

26 Et hinc sequitur, quod sine prædicta facultate non potest fieri Officium, eo quia deuotio populi adest, seu votum.

Neque, quia Clerus consensit in Diocesana Synodo.

Neque, quia voluntas testatorum

legato proprio iussit Officium de Sancto, quod non est in Calendario.

Neque, quia titulus est Cappellæ, seu Altaris.

Neque, quia ille Sanctus Archiepiscopus est Prouinciæ, vel Episcopus loci, vel titularis Ecclesiæ matricis, respectu Officij totius Cleri.

Neque, quia ille est ortus ibi, aut martyrium ibi sit passus, vel ibidem obierit Confessor.

Neque, quia translatio est Reliquiarum.

Neque, quia vniti sunt redditus alicuius Ecclesiæ, vel vnita ipsa Ecclesia alteri.

Nec eo, quia titulus est præbendæ Canonialis, aut dignitatis.

Neque, quia in aliquo loco celebrata est aliquando à Papa alicuius Sancti canonizatio.

Nec eo, quia conformare se debent Ecclesiæ minores matri, seu Cathedrali.

Neque, quia Festum populi est de præcepto, vel consuetudine, quod potest esse sine Officio; ut Romæ Festum S. Rochi.

Neque, quia habetur in ciuitate, seu loco, Abbatialis, vel Regularis, vel Parochialis Ecclesia.

Neque, quia pensionem quis habet super aliquam Ecclesiam.

Neque, quoad Regulares, quia viuunt sub Regula Sancti, à quo tamen non pendent in propria origine.

Neque eo, quia communicationem habet vnus Ordo Priuilegiorum alterius Ordinis: quæ communicatio non extendi debet ad Officia seu Festa Sanctorum: non ad omnia, quod non fit; nec ad aliqua, cum non sit maior ratio de vno Festo, seu Officio, quam de alio celebrando. Et ratio prædictorum est, quia

quia in Rubricis Pij V. nulla fuit neque est certa lex de his Officijs; & licet iusta in aliquibus sit causa, petenda tamen est licentia omittendi Officium tali die in Breuiario præscriptum, vt aliud de prædictis recitetur.

27 Dices: In Rubricis habentur sæpius hæc verba, vt *tit. 1. num. 1. tit. 2. num. 1. & alibi*, Festa Sanctorum illorum *quæ consueuerunt celebrari*: ergo concedit Pius V. retineri adhuc consuetudines. Respondeo, Quod sic se habet textus, *celebrari consueuerunt solemniter*, vel *solemnius*: tum quia alioquin Pius V. sibi esset contrarius, si in Rubricis concederet consuetudines quas abrogauit in Bulla; non enim abrogauit consuetudines solennes quas concedit in Rubricis: tum quia verè concessit retineri Festa Sanctorum in locis proprijs, non autem quæcumque Festa, sed solemniter celebrata.

28 Dices adhuc: In iisdem Rubricis *tit. 7. num. 4.* habentur præcisè sine aduerbio hæc verba, *consueuit celebrari*, & *tit. 5. num. 1. consuevit celebrari*; ergo sufficit consuetudo simpliciter, non solennis. Sed facilè respondeo, posteriores textus pendere à prioribus; & in eodem sensu accipiendi sunt vt priores, qui addunt aduerbium *solemniter*, ne pugnent inuicem ipsæmet Rubricæ, priores & posteriores.

29 Quid est, ais, *solemniter*? Respectu Cleri secularis significat festiuitatem aut populi, aut Cleri cum pompa exteriori, puta Processione, apparatu, concursu, & huiusmodi. & ita declarauit sacra Rituum Congregatio die 28 Augusti 1628. respectu verò Regularium & Congregationum significat singularem quemdam cultum, non communem alijs Festis de Calendario: quæ ratio cum non in omnibus

Festis in Hispania celebratis adesset, recurrerunt eæ Ecclesiæ ad Gregorium XIII. anno 1573. & obtinuerunt, posse retinere Festa cinium, Reliquiarum insignium, & alia eiusmodi. quod & tandem præstiterunt ferè omnes Ecclesiæ Italiæ, post Decretum præfatum 8. Aprilis 1628. editum: quibus sacra Rituum Congregatio multa concessit rationabilia, & est parata alijs concedere similia.

30 Postremò restat dubium: An Per Bullam Pij V. derogetur Bullis Canonizationum Sanctorum, in quibus videntur Pontifices dare facultatem recitandi Officiū de Canonizato in die mortis eius solemniter, ad formam in Rubricis Breuiarij Romani præscriptam.

Verum patet omnibus, quod de omnibus Canonizatis non sit Officium ab omnibus. Deinde ex Rubricis Breuiarij non apparet de vnoquoque Canonizato, an simplex, semiduplex, duplex Officium fieri debet; & est necessarium nouum Decretum de ritu quo fieri debet Officium. quod expressè decreuit sacra Rituum Congregatio die 9. Decembris 1628. de hoc ipso casu interrogata. Vel dicerem, loqui Pontifices copulatiuè, (&) vnà cum ædificio Ecclesiarum, de quo in Bulla, fieri posse Officium solenne, tamquam de Titulari Ecclesiæ, quod habetur in Rubricis Breuiarij, hoc est primæ classis cum Octaua.

De Bullis Clementis VIII.

& Urbani VII.

CAP. III.

Edicta fuit à Clemente VIII. Bulla die decima Maij 1602. anno undecimo, & in ea habentur pauca.

C

1. Ac-

1 Accusat Typographorum incuriam, & aliorum audaciam, qui Breuiarium à Pio V. editum deprauarunt.

2 Significat, se idèd commississe peritis viris eiusdem Breuiarij recognitionem.

3 Prohibet, ne in Vrbe imprimitur, nisi in Vaticano; extra Urbem, iuxta exemplar Vaticanum, & de licentia Inquisitorum, vel Ordinariorum, impositis pœnis spiritualibus, & pecuniarijs; aliterquē in posterum impressa Breuiaria interdicit, ac prohibet.

4 Inquisitores & Ordinarios pœnis inflictis instruit, qua ratione approbare debeant impressa.

5 Tolerat in gratiā pauperum Clericorum impressa Breuiaria ante eiusdem recognitionem quoad vsum, &, vt vendi queant, indulget.

6 Publicationem Bullæ mandat cum solitis derogationibus, & clausulis.

7 Urbanus VIII. Pontifex Maximus, adhibitis alijs peritissimis viris (& me minimo inter eos, qui & adfui Clementinæ recognitioni) eadem se prosecutum esse asserit quæ prædecessores inchoauerant: significat deinde ea quæ acta sunt in Breuiario nuperri-
mè recognito: prohibet, instruit, tolerat, vt suprâ num. 3. 4. 5. edita Bulla initio Breuiarij posita.

8 Certè ad hanc vsque diem Breuiarium non est editum tot numeris absolutum.

De Computo Ecclesiastico.

C A P. I V.

Agitur initio Breuiarij de anno & eius partibus, de Quatuor Temporibus, de nuptiarum tempore, de Cyclo decennouennali, de Epactis, de Nouilunijs, de Indictione, de Festis mobilibus, ad-

ditis Tabellis, perpetua & temporaria, antiqua & noua, reformatis, quantum satis esse videtur pro captu communiorum ingeniorum. Plura qui desiderat, legat *Guliel. Durandum in suo Ration. diu. Offic. lib. 8. toto.*

2 Ea sunt præcipuè notatu digna quæ ad annum Bissextilem formandum spectant: nam singulis quaternis annis constituitur dies in mense Februario, qui dicitur compositus ex 24. horis, itempe sex cuiuslibet annorum quatuor. Excipe (quod pauci norunt) primum, secundum & tertium centesimum annum, qui occurrunt intra spatium quadringentorum annorum, vt expressè habetur in *Bulla Gregorij XIII. de Reformatione Calendarij edita anno 1582.* Quare, sicut annus proximè præteritus 1600. fuit Bissextilis, ita erit etiam Bissextilis annus 2000. qui verò sunt medij 1700. 1800. 1900. non erunt Bissextiles, ne redeat annorum confusio.

3 De Quatuor Temporibus agemus in Proprio de Tempore.

4 Pascha celebrari debet in die Dominico qui proximè succedit decimaquarta Lunæ primi mensis, id est Martij; ita tamen, vt si decimaquarta Luna cadit in Dominicum diem, Pascha nostrum celebretur in sequenti Dominico die, ne conueniamus cum Hebræis.

5 Constituto Paschatis die facile decernuntur Festa mobilia; ita dicta, quia mouentur ad motum Paschatis, & sunt Septuagesima, Sexagesima, Quinquagesima, Quadragesima, quæ præcedunt Paschatis Festum; Ascensio, Pentecostes, Festum Trinitatis & Corporis Christi, quæ sequuntur: de quibus egimus Tomo primo, & infra agemus in Proprio de Tempore.

6 Ad-

6 Aduentus autem non habet primum diem certum, sed eum diem Dominicum qui propinquior est Festo sancti Andreæ, & loco citato explicauimus.

De Calendario. CAP. V.

Calendarium à Calendis dictum est. Calendæ verò primus dies mensis est, à καλέω, id est voco; tunc enim Pontifex calato, hoc est, vocato populo, quot dies à Calendis ad Nonas superessent, pronuntiabat, *Plut.* Caledaria quoque dicebantur Tabulæ, ab obseruatione singulorum mensium, vt Diaria, à singulorum dierum ratione. Et nos in singulis mensibus obseruamus Festa

Christi Domini nostri, & Sanctorum. *Durandus lib. 8. cap. 4.* explicat Caledas, quasi colendas; quia tunc erat semper Iunoni festus dies primus: ergo Calendarium & Colendarium erunt ferè idem, à cultu Festorum dierum. Matriculam Sanctorum vocat *Radulph. Propos. 17.*

2 De Festis in Calendario descriptis, quando & quo ritu fuerint descripta, in Proprio de Tempore & in Proprio Sanctorum singillatim enarrabimus.

3 Ex prædictis autem Computo & Calendario composuimus ordinem Officij diuini perpetuum, & quàm breuissimum, quem in calce huius Operis, dante Deo, dabimus pleniorē & emendatiorem.

SECTIO TERTIA.

De Rubricis.

AGGREDIMVR nunc eam prouinciam, quæ propriè nostra est, explicandi nimirum sacras Leges & Rubricas Breuiarij: de quibus priùs in genere, deinde in specie, ordine seruato eiusdem Breuiarij, erit agendum.

SECTIONIS TERTIÆ CAP. XII.

- 1 De Rubricis generalibus Horarum Canoniarum.
- 2 De Duplici Officio.
- 3 De Semiduplici.
- 4 De Simplici.
- 5 De Dominica.
- 6 De Feria.

- 7 De Vigilia.
- 8 De Octaua.
- 9 De Concurrentia Officij.
- 10 De Occurrentia Officij, seu de Translatione Festorum.
- 11 De Commemorationibus.
- 12 De Patrono loci, & Titulo Eccles.

C 2

De

De Rubricis generalibus Horarum Canoniarum.

CAP. I.

I DE voce *Rubrica* alibi diximus, initio *Commentar. in Rubric. Missalis*, Tomo superiore pag. 1.

2 Vsurpata fuit eadem vox prius in Breuiario quàm in Missali, & reperitur in *editione Veneta Breuiarij ante annum 1550.* sed Pius V. inscripsit omnes leges Breuiarij titulo Rubricarum generalium, quod antè non fuerat factum.

3 Paucissimi tamen erant earum Tituli, nempe vndecim tantum, in prima editione iussu Pij V. hausti è Directorio diuini Officij, composito à Ludouico Ciconiolano, Regularis Obseruantiae, sub Paulo III. qui & Directorium approbavit.

4 Rubricarum additio, detractio, mutatio prohibentur in Bulla Pij V. in his enim est formula data precandi in Breuiario. Quare, si notabiliter Officio diuino iniuriam facis inobseruantia Rubricarum substantialium Officij, grauiter peccas; non ita in accidentarijs accidit Rubricis, puta si sedens recites, quæ flexis genibus iubentur dici, in oratione priuata, secus esse posset in publica, si absque causa fiat, aut cum aliorum offensione, *Suar. Tom. 2. de Relig. lib. 4. cap. 27. nu. 2. & alij apud Bonacin. disp. 1. quæst. 3. pun. 6. num. 1. & 2.*

5 Diuido nunc Rubricas in tres partes, quas prosequar in proximis & distinctis Sectionibus. Alia spectat ad totum integrum Officium; quod est vel Duplex, vel Semiduplex, vel Simplex, vel Dominicale, vel Feriale, vel

de Vigilia, vel de Octaua, vel de Officio S. Mariæ in Sabbato, vel pro Officio Commemorationem habet, vel concurrit cum alio, vel occurrit, ita ut alterius accidat Translatio: de quibus agitur in Breuiario primis vndecim Titulis seu Capitibus. Alia continent ritus proprios maiorum partium, hoc est Horarum, Officij, de quibus à Titulo 13. vsque ad 18. inclusiue, Matutini scilicet, Laudum, Primæ, Tertiæ, Sextæ, Nonæ, Vesperarum & Completorij. Alia denique versantur circa partium partes, ex quibus ipsamet Horæ componuntur, nempe Oratio Dominica, Salutatio Angelica, Symbolum Apostolorum, initium Horarum, Inuitatorium, Hymni, Antiphonæ, Psalmi, Cantica, Versus, Absolutiones, Benedictiones, Lectiones, Responsoria, Capitula, Orationes, Hymnus *Te Deum*, Symbolum Athanasij, Preces, Suffragia Sanctorum, Antiphonæ beatæ Mariæ finales, de quibus in Rubricis Breuiarij à Titulo 19. ad Titulum 36.

De Duplici Officio. CAP. II.

V Arietas Officij & Festorum inde est, quia stella, secundum Apostolum, differt à stella in claritate; & quia, ex *Dionysio Areopag.* Ecclesiastica Hierarchia repræsentat aliquantulum in suis actionibus cælestem Hierarchiam, in qua Sancti secundum meritum diuersitatem disponuntur; ideo ad hoc repræsentandum varietas Officiorum diuersorum in Ecclesia reperitur. Hæc *Durand. in Ration. lib. 7. cap. 1.*

2 Hæc vox *Duplex* apud *Durand.* loco cit. habetur, apud antiquiores non habetur; & ex eodem Durando significat,

ficat, Antiphonas in Officio duplicari, hoc est, integras recitari ante & post Psalmos.

3 Diuidit *ibidem* Durandus in Duplex in totum, & in Duplex simpliciter; illud maius, hoc minus *ibidem* appellat: quod nos hodie dicimus Duplex primæ & secundæ classis ex vna parte, & Duplex per annum ex altera parte. Sed in Recognitione Clementina Breuiarij, ad maiorem distinctionem, instituta sunt quatuor genera Duplicium Festorum; primum, quod dicitur Primæ classis; alterum, Secundæ classis; tertium, quod appellatur Maius per annum; quartum, Minus per annum.

4 Primæ classis sunt, Natiuitas Domini, Epiphania, Pascha Resurrectionis cum tribus præcedentibus & duobus sequentibus diebus. quod & habet *Durand. lib. 7. cap. 1.* & de triduo quidem præcedente Pascha rationem reddit *Rupertus lib. 5. de Diuinis Officijs cap. 24.* ob exequias solennes Christi demortui. Ascensio Domini, *Durand. lib. 7. cap. 1.* Pentecostes cum duobus sequentibus; *Durand. ibidem.* Festum Corporis Christi, ex *Decreto Urbani IV.* Natiuitas sancti Ioannis Baptiste, Festum sanctorum Apostolorum Petri & Pauli, Assumptio beatæ Virginis, Festum Omnium Sanctorum, de quibus dicemus in Proprio Sanctorum. Dedicatio propriæ Ecclesiæ, *Durand. loco citato.* Patroni Festum, vel Tituli Ecclesiæ. quod innuunt *Micrologus cap. 43.* & *Radulph. Propos. 17.* Sunt igitur Festa in Ecclesia vniuersali numero 18. primæ classis Duplicia.

5 Secundæ classis sunt, Circumcisio Domini, Festum sanctæ Trinitatis, Purificatio, Annuntiatio, Natiuitas

beatæ Virginis, Natalitia duodecim Apostolorum, hoc est de numero duodecim, Festa Euangelistarum, Inuentio sanctæ Crucis (quod fuit additum huic classi à Clemente VIII.) Festum sancti Laurentij, Dedicatio S. Michaëlis Archangeli, de quibus in Proprio Sanctorum. quibus adde Festa SS. Stephani & Innocentium, quæ infra suo loco probabimus. Hæc igitur Festa numero 22.

6 Duplicia maiora per annum, quæ, vt dicemus, integras habent Vesperas in concursu cum alijs Duplicibus minoribus, sunt hæc, Transfiguratio Domini, Exaltatio sanctæ Crucis, Festum Niuus, Visitatio, Præsentatio, Conceptio beatæ Mariæ, Apparitio sancti Michaëlis, Cathedra sancti Petri vtraque, Festum eiusdem ad Vincula, Conuersio sancti Pauli, Festum sancti Ioannis ante portam Latinam, sancti Barnabæ Apostoli, dies Octaua Epiphaniæ, dies item Octaua Corporis Christi & Ascensionis eiusdem; item Patroni locorum minus principales, nisi sint in Calendario Romano altioris classis. Sunt autem Festa hæc numero 16. in vniuersali Ecclesia.

7 Reliqua duplicia sunt minora, quibus in Calendario apponitur hæc vox *Duplex*, & præterea dies Octauæ Festorum Octauam habentium, quarum supra non meminimus; sunt autem illa numero 31. hæc verò sunt numero 9. in Breuiario: ergo Duplicia numero 98. in Breuiario celebrantur.

8 Neque distinguas adhuc, vt Festa Beatificatorum tantum minora sint Festis minoribus Canonizatorum, ita vt habeant hæc integras vtrasque Vesperas (quod est priuilegium Festorum maiorum per annum, de *Concurr.*

C 3

Off.

Off. num. 1.) quia in eorantùm differunt, quòd Canonizati vbique coli possunt, non autem Beatificati.

9 De Privilegijs Festorum Duplicium respectu aliorum, & inter se, dicemus, cùm de Concurrentia & Occurrentia Officij, de Matutino, Precibus, & Suffragijs.

10 De Sancto, cuius insignis habetur Reliquia, si concedatur Officium, fit Duplex minus per annum, sacra Rituum Congregatio 23. Novemb. 1602. vt supra diximus Sect. 1. cap. 5. tit. 2. num. 8.

De Semiduplici. CAP. III.

HÆc vox *Semiduplex* apud *Durandum lib. 7. cap. 1.* habetur. Dicebatur antea nouem Lectionum, apud *Radulph. Propos. 17.* Alij vocauerunt solempne, vt in *Breniar. Venetijs edito an. 1550.* Alij, non Duplex, vt legi in antiquioribus Breuarijs. Idem sonant, eò quòd in Officio nouem Lectiones leguntur, vt à Simplici distinguatur; non duplicantur Antiphonæ, vt differat à Duplici.

2 Semiduplici ritu gaudent Dominicæ per annum, & ea Sanctorum Festa quibus in Calendario apposita est vox *Semiduplex*, numero hodie vltra 40. item dies infra Octauas, quæ iure merito minores sunt die Festo, & die Octaua; sunt autem & hi numero vltra quadraginta: quare Semiduplicia cum Dominicis excedunt numerum 130.

3 De Sancto, cuius Reliquia non insignis habetur, si concedatur Officium, debet esse Semiduplex, ad differentiam insignis Reliquiæ.

4 De Sanctis locorum consuevit

sancta Sedes Apostolica in ijs locis, vbi neque nati neque mortui sunt, neque Reliquiæ insignes extant, concedere Officium Semiduplex, ne Dominicæ Officium, quod est Domini, impediatur ab Officio Semiduplici. quod notat expressè Clemens VIII. 19. Iunij 1601. quando concedit vniuersæ Congregationi Eremitarum sancti Augustini Officium Semiduplex de B. Ioanne à S. Facundo Hispano; cuius Bullæ tenorem refert *Castellanus in Compendio Bullarum in tertia editione Venetijs 1605.* Inuentiones, Translationes hac eadem lege colendæ forent, ad differentiam Festorum principalium, quod obseruat Ecclesia in Inuentione S. Stephani Protomartyris, in qua hæc scribimus.

5 De Sancto, cuius habetur Ecclesia Abbatialis, Parochialis, vel Regularium, vel Monialium, hoc solo titulo, fiebat ante annos tres Semiduplex in multis locis; at nescio quo iure: nam Officium feriale ferè totum omittebatur cum Officio beatæ Virginis in Choro, & Defunctorum, & quod magis dolebam, Feriarum Quadragesimalium, à quibus antiqui remouebant Festa Sanctorum, & à quibus in recognitione Breuarij Octauæ sunt exclusæ; contra quos acerrimè inuehit *Radulphus Propos. 17.* ea potissimum ratione, quòd tollitur continuatio & recitatio totius Psalterij; & feriale Officium, inquit, Domini Officium est, quod à quocumque seruo non debet obrui. Videant Episcopi, ne pluralitate Festorum fiat iniuria Officio feriali Domini Dei nostri. Sed ecce, Deo dante, sublatus est abusus à sacra Rituum Congregatione Decreto edito die quo supra Sect. 1. cap. 5. tit. 2. num. 9. in hæc verba: *Veniit & prohi-*

prohibuit celebrari per totam ciuitatem, vel diocesim, etiam de cuiusque Ordinarij licetia, Missam, vel Festum cum Officio de Sancto, eo quod in loco adsit Ecclesia Parochialis, vel Regularis, aut aliqua Reliquia; sed tantum in ipsis Sancti Ecclesia Titulari, seu ubi asseruatur insignis Reliquia, & non aliibi. Quæ verò sit insignis Reliquia, eadem sacra Congregatio declarauit statim, & nos descripsimus in primo Tomo par. 1. titulo 11. circa finem. addidit poenam eadem sacra Congregatio ibidem, nimirum, quod aliter non sit satis muneri recitandi diuini Officij; & consequenter infligitur poena non faciendi à Clero fructus suos beneficiorum, præter lethale peccatum quod committitur. Eadem sacra Congregatio declarauit, comprehendi in dicto Decreto Ecclesias Abbatales, die 28. Septembris 1628.

6 De priuilegijs Festi, seu Officij Semiduplicis, agemus infra in pluribus locis.

De Simplici. CAP. IV.

DVrandus loco citato vsurpat hanc vocem *Simplex*. Antea vocabant Officiū trium lectionum, *Microlog. cap. 44. & Radulphus Propos. 17.*

2 Festa verò Simplicia, quibus in Calendario nihil apponitur, superant hodie centenarium numerum. de quibus agemus singillatim in Proprio Sanctorum.

3 Qui numerus centenarius quàm rectè congruat, accipe ex sancto Bernardo, & Radulpho. Numerositas Festiuitatum, inquit Bernardus ad Canon. Lugdun. ciues decet, non exules. Radulphus autem *Propos. cit.* addit, sumendam esse nimirum proportionem

à Christo, qui duodecim elegit Apostolos, quos posuit in superiori gradu; in inferiori verò posuit septuaginta duos Discipulos, hoc est, sexies duodecim. Vnus est Christus, cui datur Officiū Dominicæ; Apostoli duodecim sunt: ergo & Festa Sanctorum solemnia in minori numero esse debent quàm numerus Dominicarum. Simplicia plura esse debent (cum quibus stat recitatio Psalterij) sicuti à Christo multiplicantur Discipuli. Duplicia Sanctorum (non loquor de Duplicibus Christi Festis) in Calendario Romano sunt numero sexaginta quatuor; Sanctorum Semiduplicia ad quadraginta: conuenit ergo, vt Simplicia excedant, vti fit, numerum centesimum.

4 Incipit à Vesperis quidem, sed ferialibus, & terminatur Officiū Simplex ad Nonam, *Microlog. cap. 44. & Radulph. Propos. 18.*

De Dominica. CAP. V.

DE Officio Dominicæ *Microlog. cap. 62.* hæc habet memoranda. In omni Dominica Ecclesiastico conuentui cum Officio Dominicæ satisfacimus, nisi aliqua multum celebris (nota) festiuitas occurrat. Addo ego, ratione Dominicæ quædam Officia festiuiora fieri, vt videre est in Festo Innocentium, & in Vigilia Natiuitatis Domini, quibus datur *alleluia, Te Deum*, respectiue cum consequentibus.

2 De Dominicis Aduentus, & à Septuagesima vsque ad Octauam Paschæ, quæ sunt maioris reuerentiæ & cultus, testatur *Radulph. Propos. 15.* eas numquam omitti. quod & hodie obseruamus.

3 Dominicæ infra Octauas Natiuitatis,

tatis, ex *Microlog. cap. 37.* Epiphaniæ, ex eodem *cap. 41.* Ascensionis Domini, ex eodem *cap. 37.* & Corporis Christi, ex *Urbano IV.* sunt priuilegiatæ, ita ut Officium non sit Dominicale, sed de Octaua, & de Domino tamen. Ratio est, ex *Microlog.* ut Officium instanti celebritati concordet, hoc est, summæ celebritati Domini: nam in Dominicis alijs infra Octauas Sanctorum non est æquum, ut Officium Dominicale, quod Domini est, cedat Officio Sancti, cuius dies infra Octauam celebratur. Addi potest alia ratio pro Dominicis infra Octauas Natiuitatis, & Epiphaniæ; quia scilicet ut plurimum illa Natiuitatis celebratur extra diem Dominicum, & hæc Epiphaniæ celebratur aliquando in Sabbato. Extra verò diem ipsum Dominicum, non dicuntur congruè Psalmi de Dominica eidem diei præcisè assignati.

4 Quæritur: Cur à Natiuitate Domini usque ad Epiphaniam inclusiuè dantur Dominicæ, in quibus nulla prorsus contingit fieri de ipsidem commemoratio, unde & in Calendarijs dicuntur Vacantes? Ratio dubitandi est, quia sicut occurrente Festo sancti Siluestri in Dominica, fit de Festo cum commemoratione Dominicæ; ita in Festo (puta sancti Ioannis) occurrente in Dominica poterat idem fieri. Verum incongruum erat, si occurreret Festum Natiuitatis, vel Circumcisionis, vel Epiphaniæ in Dominica, quod vnà simul cum Festo Domini fieret commemoratio eodem die de Festo eiusdem Domini, quod est Dominica: in gratiam autem Natiuitatis Domini & Circumcisionis fuit ordinatum, quod nec in tribus Festis & Octauis diebus S. Stephani, S. Ioannis,

& SS. Innocentium haberetur ratio Dominicæ occurrentis; de qua tamen infra Octauam, tamquam de Dominica impedita, fit Officium post Festum S. Thomæ, vel in Festo S. Thomæ, hoc eodem translato in Feriam sequentem. & ita congruit Euangelium, quod legitur ratione Dominicæ, legi post natum Christum, non eodem veluti nascente per quamdam representationem. Eadem ratio militat in Vigilia Epiphaniæ, & in Epiphaniâ; in quibus si occurrat Dominica, ea vacat, neque habet Euangelium quod tempori conueniat, neque consequenter commemorationem; imò neque ex textu Euangelico decerpi potuit, quod legeretur conuenienter in Dominicis occurrentibus intra hæc Festa, ut ritè consideranti patet (Euangelium autem est caput totius Officij, ait *Ruperr. lib. 1. cap. 37.*) & ea quæ leguntur in Dominica infra Octauam Natiuitatis, & in Vigilia Epiphaniæ, anticipatè leguntur, cum ea contigerint post Purificationem beatæ Virginis, ut patet in textu Euangelico S. Lucæ, & sancti Matthæi.

5 Dominicis post Epiphaniam additum est à Pio V. Officium Dominicæ sextæ. Antiquitus autem, si Dominica sexta occurreret, in ea repetebatur Officium Dominicæ præcedentis, teste *Duran. lib. 6. cap. 23.* quæ nunc supersunt, vel in Sabbato præcedenti, vel inter Dominicas post Pentecosten celebrantur, ita ut non omittatur Dominica vlla (vide cultum diei Dominicæ) quin de ea saltem commemoratio fiat, si minus Officium fieri queat. Explicat *Radulph. Propos. 15.* in hanc rem illud Psalm. 117. quod in Officio Primæ diei Dominicæ legitur: *Constituisti diem solemnem in frequentationibus,*

nibus (vt legit Psalter. Romanum, & Ambrosianum) id est, vt frequenter Dominicis diebus seruetur Officium Dominicale, nisi magna festiuitas occurrat: *vsque ad cornu Altaris*, hoc est, etiam Officium Missæ Dominicale obseruando. Hæc ille.

6 Dominicarum post Pentecosten Officia sunt vigintiquatuor: quod si Berno *de quibusdam ad Missam spect.* cap. 6. numeret tantummodò vigintitres Dominicas, idè est, quia quintam superaddit Aduentui, quod in idem recidit; vt nimirum præter Aduentum, & à Septuagesima ad Festum Trinitatis, Dominicæ per annum non excedant numerum trigessimum, vt ritè numeranti patet.

7 Quæ igitur non possunt celebrari ante Septuagesimam, transferuntur post 23. Dominicam Pentecostes, vt nulla vacet. Post Pentecosten verò ad summum erunt Dominicæ viginti-octo. de quo numero Berno *loco citato* ait: Septenario quater ducto in hanc perfectionis summam excrefcit; & nulli dubium est, quin septem ad Spiritum sanctum, quatuor verò pertineant ad Euangelium: quia per septiformem gratiam Spiritus sancti (in Pentecoste effusam) prædicatum est Euangelium per quatuor mundi plagas. Hæc ille.

8 Vltimo loco semper ponitur quæ vocatur vigesima quarta, *Microcl. c. 26.* vt vltimum, inquit, Officium in proxima tantum hebdomada ante Aduentum Domini cantetur. est enim præparatio Domini Aduentus. Atque, vt notauit *Azorius lib. 10. cap. 15.* finiuntur Ecclesiastica Officia in commemoratione extremi futuri iudicii, sicut etiam similiter inchoantur, vt patet legenti Euangelia Dominicæ 24. &

Dominicæ primæ Aduentus. Addo, idè Dominicam 24. de iudicio futuro semper esse vltimam anni Ecclesiastici, qui incipit in Aduentu; quia Ecclesia in toto anni curriculo repræsentare studet Christi actiones à primo aduentu in carne, vsque ad secundum in fine mundi aduentum.

9 Si quæ supersit Dominica, ita vt propriè in die Dominico locum non habeat (quod accidere potest in Officio secundæ Dominicæ, de qua tamen habetur propria Rubrica *Sect. 6. cap. 8.* vel sequentium post Epiphaniam, & in Officio Dominicæ 23. post Pentecosten) tunc fit de Dominica exclusa in Sabbato præcedenti non impedito Festo nouem Lectionum, alioquin in alia immediatè præcedenti Feria, seu Festo Simplicis, in qua, seu quo Officium fiat de Feria, & legantur tres Lectiones de Homilia Dominicæ, & in Laudibus dicatur Antiphona ad *Benedictus*, & Oratio de Dominica carente proprio loco cum commemoratione Festi Simplicis. Et nota, præcedentem Feriam non esse ad libitum, sed Sabbato solùm impedito nouem Lectionum; & illud verbum *fiat*, quod habetur in Rubr. *de Domin. num. 4.* est coniungendum cum verbo *legantur*, ita vt ambo sint imperantia. Quòd si tota hebdomada sit impedita Officijs nouem Lectionum, etiam translatis (quod in postrema Breuiarij recognitione additum est) tunc in Sabbato legatur nona Lectio de Homilia illius Dominicæ, & de eadem fiat commemoratio in Laudibus tantum, cum Antiphona, & Oratione propria. Hæc in Rubricis *de Dominicis tit. 4. num. 4. & 5.* Ratio est, ne Officium vllius Dominicæ omittatur; tum ne admirationi populo sit,

D

quod

quod ante Clementem VIII. fiebat, dum, translato Semiduplici Festo, fiebat Officium de Dominica extra suum diem, & propriam sedem, quæ ob anni angustiam deerat; quod populum facile latet; qui tamen erga Festum de Sancto Semiduplex deuotius moueri solet.

10 Ex quo etiam patet, quod, impedito Sabbato ut supra, aut Feria sexta, aut quinta à Festo Simplici, non erit anticipandum Officium prædictarum Dominicarum Feria quarta aut tertia, in qua nullum fortasse occurrit Festum: nam neque Simplex Officium B. Virginis in Sabbato, neque Festum Simplex in eodem occurrens impedit, quò minus in Sabbato fiat Officium de Dominica quæ supersit, sed tantum Officium nouem Lectionum impedit Officium Dominicæ; & curandum est, quoad eius fieri potest, ut propius ad Sabbatum fiat de ea Dominica Officium.

11 Excellunt hæ Dominicæ, quibus cedunt etiam Patroni, neque vnamquam omittuntur, Primæ classis idcirco cognominatæ; nimirum Prima Aduentus & Quadragesimæ, Dominicæ Passionis, Palmarum, in Albis, in quibus decet populum moueri ad mysteria maiora in iisdem celebrata Redemptionis nostræ tum Officio, tum colore paramentorum. Aliæ minores, idè dictæ Secundæ classis, cedunt quidem Festis Patroni loci, Tituli Ecclesiæ, & eiusdem Dedicationis, quæ ad afficiendum populum maximè valent; alijs autem minimè cedunt Sanctorum Festis, nimirum secunda, tertia, quarta Aduentus & Quadragesimæ, Dominicæ Septuagesimæ, Sexagesimæ, Quinquagesimæ; quarum ritum in Proprio de Tempore inuestigabimus.

12 Dominica prima mensium habet rationem potissimam in Breuiario, quia in eo solent poni initia sanctorum Librorum cum suis Responsorijs. Ea igitur prima esse dicitur, quæ venit in Calendis mensis, vel est proximior (siue ante, siue post) ipsis Calendis; quòd nisi fieret in mense Nouembri, deficeret tempus necessarium ad legendos sacros Libros eidem mensi assignatos, adueniente Dominica prima Aduentus ante finem Nouembris, ut notatum est in Breuiarijs M. S. antiquissimis.

13 Dominica verò prima Aduentus est ea, quæ proximior est Festo S. Andree, vel quæ venerit in ipso Festo, *Dur. lib. 6. cap. 2.* seu, ut cum Radulpho loquar *Propos. 16.* post crastinum sanctæ Catharinæ: neque enim ante crastinum, neque in crastino eiusdem Virginis contingit initium Aduentus. De Officio Dominicali dicemus, cum de Matutino, & alijs.

De Feria. CAP. VI.

1 **F**eria à fando, inquit Rabanus 2. de Instit. Cler. cap. 46. quæ vox apud Ecclesiasticos antiquior est Siluestro, ex eodem ibid. de ea apud Tertull. aduers. Psychicos cap. 8. & cap. 14. vbi ait: Nobis omnis dies, etiam vulgata, consecratione celebratur. Cum enim horrerent fideles nominare dies à dijs gentium, vel Iudaico more à Sabbato, primam, secundam Sabbati, &c. idè ac si Dominica prima Feria diceretur, appellauere reliquos dies Feriam secundam, tertiam, &c. retento tantum nomine Sabbati. Vacante itaque die ab alijs Christi vel Sanctorum Festis, fit de Feria; quod Officium Domini est; ut quilibet

quisque intelligat, se Deo deditum
vni Deo vacare debere. Appellabant
antiqui Officium Feriale, trium Re-
sponsionum Officium.

2. Feriarum genus duplex; maius
alterum dicitur, eo quod de Feria ma-
iori semper fit in Officio saltem com-
memoratio, nempe de Feria qualibet
Adventus, Quadragesimæ, Quatuor
Temporum, & secunda Rogationum:
quæ distinctio maiorum & minorum
in recognitione Breuiarij Clementina
inuenta est, occasione Tabellarum de
occurrentia & concurrentia in fine
Rubricarum editarum, ad faciliorem
Tabellarum usum, Auctore huius
Operis ipsas Tabellas reformante ius-
su Maiorum.

3. Occurrit autem per annum Of-
ficium feriale ferè quadragies, nisi oc-
cupentur dies à Festis mobilibus, seu
Dominicis, vel diebus infra Octauas
particularium Ecclesiarum, seu à san-
cta Maria in Sabbato, seu à Festis lo-
corum proprijs. Vide ergo, an expe-
diat minui adhuc hunc Feriarum nu-
merum.

4. De feriali Officio, & partibus
eius, agemus infra, cum de singulis
partibus Officij.

De Vigilia. CAP. VII.

1. **Q**uædam Vigiliæ cum ieiunio celebrantur, & pleræ-
que; paucissimæ sine ieiunio,
videlicet Vigilia Epiphaniæ &
Ascensionis Domini; de quarum ieiunio
lex nulla est, ob lætitiā Natalis
Domini, & eiusdem Resurrectionis.
Quam ob causam, seu causas, neque
ieiunatur pridie S. Ioannis Apostoli &
Euangelistæ, neque sanctorum Phi-
lippi & Iacobi, tempore Paschali, ex
Innoc. III. de Obseru. ieiun. tit. 46.

cap. 2. Vigiliæ cum ieiunio in Breuiario
Romano sunt quatuordecim.

2. Vigilia occurrens in Dominica
transfertur in Sabbatum præcedens;
exceptis Vigilijs Natiuitatis Domini
& Epiphaniæ, de quibus fit Officium
eo die quo occurrunt, *Rudolph. Pro-*
pos. 19. Primò quidem ne ieiunemus
in Dominica, quod prohibetur *Dist. 76.*

cap. *Vtinam. & in Const. Apost. lib. 5.*

cap. 21. Deinde, vt cum ieiunio bona
sit oratio & Officium ad preparatio-
nem Festi. Ieiunium ab Hebraeis fieri
solutum pridie Sabbati, numquam in
Sabbato, testatur Moyses Ægyptius de
Temp. cap. de Sabbato, & cap. de Ieiunio.
Vigiliæ verò Natiuitatis Offi-
cium, vt festiuum, separatur eo casu à
ieiunio quod fit in Sabbato, sicut etiam
Vigiliæ Epiphaniæ Officium festiuum
est, non feriale, & ieiunio caret.

3. Vigilia occurrens in Festo primæ
classis in Officio nullum habet lo-
cum, neque etiam commemoratio-
nem, ne solemnitas imminuatur: imò
expediret, auctoritate Maiorum, eo ca-
su anticipari ieiunium ante illud Fe-
stum primæ classis, eo modo quo te-
statur *Nauar. in Man. cap. 21. nu. 11.*
Leonem X. statuisse, vt eo anno, quo
Vigilia S. Ioannis Baptistæ incidit in
Festum Corporis Christi, pridie eius-
dem Festi ieiunetur, quarta scilicet Fe-
ria. Caietanus etiam docet in *v. Ieiunium. cum Tabiena, & alijs*, posse Epi-
scopum in Festo solemnī Patroni loci,
si in eo occurrat Vigilia, transferre ieiunium
in pridianum diem. Aliubi ob
Festum S. Christinæ Patronæ ieiuna-
tur pridie eius Festi, ratione Vigiliæ
S. Iacobi Apostoli. Officium autem
Vigiliæ in his casibus non est antici-
pandum, separari namque possunt Of-
ficium Vigiliæ & ieiunium eiusdem.

D 2

quod

quod patet in Vigilia Natiuitatis Domini, cum occurrit in Dominica.

4 Vigilia occurrens in Ferijs maioribus omittitur in Officio, ita vt nec de ea commemoratio fiat: quia Feriæ maiores sunt Feriæ Domini, & Vigiliæ sunt Feriæ seruorum Domini, quæ vti minores cedere debent, cum de vtrisque non possit Officium fieri, neque pro commemoratione alterius legi Homilia congruenter post Homiliam alterius in Officio trium Lectionum; quæ eo casu sunt, vel de Scriptura ordinaria, vt in Aduentu; vel de Homilia, vt in Quadragesima.

5 Officio Vigiliæ, quod totum erat de Feria, addidit Pius V. Homiliam in Euangelium quod in Missa legebatur, *Azor. lib. 10. cap. 16. quest. 5.*

6 De partibus Officij Vigiliæ dicemus infra, & terminatur ad Nonam.

De Octaua. CAP. VIII.

CHRISTO Domino constitutæ sunt Octauæ quinque, Natiuitatis, Epiphaniæ, Paschatis, Ascensionis, & Corporis Christi; Spiritui sancto, Pentecostes; beatæ Virgini duæ, Natiuitatis, & Assumptionis; Natiuitati S. Ioannis Baptistæ, Martyrio SS. Apostolorum Petri & Pauli, Festo Omnium Sanctorum, sanctis Stephano, Ioanni Euangelistæ, Innocentibus, & Laurentio, Dedicationi propriæ Ecclesiæ, Patrono principali loci, & Titulari, in eorum principali Festo. De quarum origine vide quæ scripsimus in *Prefatione ad Octauarium Romanum*, vbi & causas explicauimus Octauarum. De Patrono loci Microl. subobscurè tradit *cap. 43.* quare non excedunt numerum septemdecim. Consueuerunt cum Octauis

solemniter celebrari Festa Sanctorum apud quasdam Ecclesias, Congregationes & Religiones, quæ in Rubr. *de Octauis num. 1.* non abrogantur; sed post editum à Pio V. Breuiarium nulla potest induci Octaua vltra prædictas, sine Sedis Apostolicæ auctoritate. Ex quo qui addidit recentior, fieri Festum cum Octauatum Canonizationis tum Beatificationis Sanctorum, apertè fallitur, si loquatur, præclusa licentiâ sanctæ Sedis Apostolicæ.

2 Inter has Octauas est differentia, quæ reuocari potest ad quatuor gradus. In primo gradu sunt Octauæ Paschatis & Pentecostes, in quibus non fit de Festo aliquo, nec etiam de Patrono loci, Titulove, seu Dedicatione Ecclesiæ. In secundo gradu Octaua Epiphaniæ admittit tantum Festum de Patrono, vel Titulari Ecclesiæ, & Dedicationis propriæ Ecclesiæ; non tamen in die Octaua, in qua celebratur Baptismus Christi; & dicitur à *Durand. lib. 6. cap. 17.* Octaua suppletionis, quia eo die supplemus, quod in Festo Epiphaniæ recolimus minùs apertè, id est Baptismus Christi, cui cedere debet Patroni Festum, vt serui Domino. In tertio gradu Octaua Corporis Christi admittit tantum Festa Duplicitia, non tamen translata, vt decretum est in recognitione postrema Breuiarij; nisi translata sint altioris ordinis, vt de Festo S. Ioannis Baptistæ dicemus. Non admittit Semiduplicitia, ex Decreto Ioannis XXII. quod habetur in Breuiar. M. S. Biblioth. S. Isidori de Vrbe. In quarto gradu Octauæ reliquæ Natiuitatis Domini, Ascensionis, & aliorum Sanctorum admittunt quæcumque Festa, etiam Semiduplicitia. Neque mireris, quod in Octaua Natiui-

Natiuitatis admittantur Semiduplicia, quia schola Natiuitatis Christi est officina humilitatis, ex *S. Augustino*; Ascensionis item, respectu Ecclesie militantis, est Octaua mixta mœrore, ob discessum Christi.

3 Rubrica de *Octauis* num. 3. addit, etiam translata. quod verbum verificatur in Duplicibus, quia verè celebrantur quocumque die infra dictas Octauas; at in Semiduplicibus non videtur verificari: nam Festum sancti Leonis 28. Iunij, si occurrit in Dominica, transfertur post Octauam Apostolorum, vt dicitur in propria Rubrica; ergo idem fiet de alijs Semiduplicibus. Verùm Rubrica satis verificatur in duobus casibus; Primò, quando Semiduplex occurrit in Dominica; Secundò, quando in Festo Ascensionis Domini: in quibus casibus transfertur Semiduplex in diem proximè sequentem, si non est impedita; & sic infra Octauam fit de Semiduplici translato. In Ecclesijs particularibus contingit sæpius Semiduplex occurrere in Festo maiori, quod habet Octauam; & de eo fit in secunda die infra Octauam. Rubrica verò hæc non loquitur de Semiduplicibus occurrentibus ante Octauam, quæ sine dubio transferri debent post Octauam; sed de occurrentibus in Festo, seu in Dominica infra Octauam, & de translatione in diem proximè sequentem, non impeditum alio Festo. Hæc dixi iuxta sensum Rubricæ antiquæ: sed hodie cessat secundus casus de Festo Ascensionis, seu maiore habente Octauam, in recognitione postrema Breuiarij. Vide infra cap. 10. num. 4.

4 Adhuc accedit alia differentia inter Octauas trium graduum poste-

riorum, quòd occurrente Festo in iisdem admissò, vt supra, semper tamen de Octaua Epiphaniæ, Corporis Christi & Natiuitatis eiusdè fit commemoratio, ob earumdem dignitatem. Infra alias Octauas, Ascensionis, & aliorum Festorum, occurrentibus Festis maioribus, accidit, vt neque de ijs Octauis fiat commemoratio, vt dicitur, cùm de Commemorationibus: fortasse, quia tria illa Festa nostra sunt; Festum verò Ascensionis Angelorum potius quàm nostrum. Aliorum denique Sanctorum, quia sunt Festa non aequalia tribus primis, ideò quandoque nulla fit commemoratio.

5 Omnes dies Octauæ pro vna festiuitate computantur, ait *Radulph. Propos. 25.* qui etiam *Propos. 19.* appellat Octauam prorogationem Festi. ex quo sequitur, quòd eò nobilior est Octaua, quò minus interupta est à Festis aliorum.

6 At videnam maior Octauæ dignitas attendi debet, præsertim si duæ occurrant simul celebrandæ? Certè penes classem Festorum; nam prima classis dignior est secunda: in eadem verò classe attende personas hoc ordine, Christum, B. Virginem, Angelos, S. Ioannem Baptistam, Apostolos, & alios, iuxta ordinem Litaniarum, & Rubricam de *Concurrentia Officij* n. 2. & ceteris paribus dignior est ea Octaua quam celebrat vniuersalis Ecclesia.

7 Dubitari potest de Dedicationis Octaua, an sit maior quàm Octaua Patroni loci, seu Tituli Ecclesie. *S. Thom. lect. 5. in cap. 10.* docet, maius esse Festum Dedicationis Ecclesie quàm alicuius Sancti; quia in illo recoluntur beneficia toti Ecclesie collata, quæ superant beneficia cuius Sancto donata, quæ in eiusdem Festo cele-

celebrantur: ergo erit Octaua Dedicationis Ecclesie dignior quam Octaua Patroni loci: & eadem ratione dignior erit Octaua Assumptionis beatæ Virginis quam Octaua Dedicationis, quia maiora beneficia contulit Deus vni Deiparæ in eius Assumptione, quam contulerit toti militanti Ecclesie; cum præsertim Theologi doceant, collectiue in Deipara Virgine esse omnia gratiæ & gloriæ dona, quæ Angelis & hominibus singillatim distributa fuerunt. Confirmatur hæc doctrina ex Rubr. Breuiarij tit. *de Duplici num. 1.* vbi prius recensetur Dedicatio propriæ Ecclesie quam Patronus loci, seu titularis Ecclesie; & tit. *de Octauis nu. 1.* vbi prius nominatur Dedicationis Octaua quam principalis Patroni, veluti dignior & nobilior, ceteris paribus. Et in fine Breuiarij additæ sunt Lectiones propriæ pro tota Octaua Dedicationis, non item pro alijs omnibus Patronis locorum, quibus postremò prouisum est cum Octauario Romano à nobis edito, & à sacra Rituum Congregatione approbato.

8 In postrema recognitione Breuiarij actum est de excludendis Octauis ab Aduetu, sicuti à Quadragesima; sed illud saltem congruere visum est, eas excludi à die 17. Decembris vsque ad Epiphaniam: & ante Natiuitatem quidem ea ratione, quam numero sequenti dicemus; post Natiuitatem verò, quia dies omnes & singuli proprium Officium habent nullo modo omittendum. Fieri verò de Octaua, quæ non habetur in Breuiario, per solam commemorationem, visum est modicum quid; quod congruentius omitti potest in gratiam infantie Christi, & Octauarum non sine mysterio comitantium Natiuitatem Christi, ex S. Bern.

9 Accidit etiam, inchoatas non compleri Octauas Festorum de Sanctis, & præsertim in tribus casibus. Primus est, quando aduenit dies 17. Decembris, in qua ponuntur Antiphonæ propriæ; quod in postrema Breuiarij recognitione meritò decretum est, ne omittantur quotannis Antiphonæ priuilegiatæ, quas recitabant antiqui in Festis occurrentibus, additis ideò Laudibus ferialibus. Quare, si occurrat dies Octaua Festi habentis Octauam in die 17. Decembris, in pridianis Vesperis nihil fiat, neque commemoratio de Octaua, cum in sequenti die nihil item sit de ea faciendum: nam argumento à simili mox infra num. 13. probabimus, non conuenire, ut habeat in primis Vesperis aliquid illud Festum, seu Officium illud, quod nihil omnino debet habere in Laudibus & Vesperis secundis. Alter casus est, quando aduenit FERIA quarta Cinerum, pridie cuius eodem modo, quo nunc dictum est, abrumpenda est Octaua Festi habentis Octauam. Tertius est, adueniente Vigilia Pentecostes, quæ loco citato eiusdem est priuilegiij ad Octauas mutilandas cum prædictis Ferijs. Certè ante Microlog. c. 48. non celebrabantur Festa in Quadragesima, & hodie paucissima; ergo conuenit, ut abstineamus in Quadragesima à prorogatione Festorum, hoc est Octaua. Natalis Domini, sicuti Pascha, debet habere quasi Octauam ante & post, licet non æqualem: & conuenit etiam in Vigilia Pentecostes cessare Octauam, quæ omne Festum, etiam Patroni, excludit.

10 Dierum infra Octauam Officium est Semiduplex, exceptis primis duobus post Pascha & Pentecosten; quorum Officium Duplex est. Dici verò

verò Octauæ duo sunt priuilegia: alterum est, quòd numquam transferatur; alterum est, quòd Duplici ritu celebratur; quia est repetitio Festi, quod à *Radulph. Propos. 19.* in maioribus Octauis significatur. *Microlog. cap. 41.* scribit, quòd diei infra Octauam minorem, id est Sanctorum, Officium erat feriale trium lectionum. & c. 44. quòd neque mentio per medios dies agebatur, quia extremi tantum dies colebantur: nihilominus hodiernum ritum in *Breuiarijs M.S. ante annos 300.* ego reperi, licet *Radulphus Propos. 19.* eiusdem ætatis dicat eadem quæ *Micrologus.* Per idem (puto) tempus mutatus fuit ritus in hodiernum, ut esset communis omnibus Octauis.

11 Festum habens Octauam si transferatur post octo dies à die Festi, non celebratur eo anno cum Octaua. Non enim numeratur Octaua à Festo, sed à die quo ille Sanctus obiit, vel obijisse creditur, cui fit Festum, nisi aliud ex priuilegio concedatur, de *Translatione Fest. num. 1.*

12 Dies Octaua, quia non transfertur, excludit, & transferri facit Festum Duplex in ea occurrens per annum, siue sit maius siue minus, ut dicitur de *Translatione Festorum num. 2.* & in Tabella de Occurrentia, in qua Duplex per annum comprehendit maius & minus: qua de re dubitarunt aliqui, eò quia, inquit, in concursu Duplicis maioris cum die Octaua, illud habet integras Vesperas; sed est ratio dispar in occurso, quæ communis est Duplici maiori & minori per annum, ne scilicet omittatur Officium diei Octauæ in proprio die. cedit autem solemnibus Festis primæ & secundæ classis, ita ut de die Octaua non nisi fiat commemoratio; uti quan-

do in die Octauæ Corporis Christi occurrit Festum S. Ioannis Baptistæ: de quo fit Officium cum commemoratione Octauæ, ex Decreto Ioannis XXII. supra citato, in quo meminit non modò Festi sancti Ioannis, sed etiam alterius Festi ex maioribus.

Excipe Octauam diem Natiuitatis, quæ est secundæ classis, & Epiphaniæ, quæ est priuilegiata, ut diximus, ob Baptismum Christi. hæc namque excludunt alia Festa. Cedit item dies Octaua Dominicis quæ excludunt Festa Duplicia per annum, puta Septuagesimæ, Sexagesimæ, & similibus, ut dicitur de *Translatione Festorum numero 1.* in quibus fit tantum commemoratio de die Octaua.

13 Sed quid agendum erit in primis Vesperis communibus diei Octauæ, & Dominicæ priuilegiatæ? Recitabis Vesperas cum Psalmis Sabbati, à Capitulo de Dominica priuilegiata, & in fine addes commemorationem diei Octauæ, ut in primis Vesperis Festi. ita decreuit, me petente, sacra Rituum Congregatio die 9. *Novembris 1622.* & ratio desumitur à simili, ex Rubr. de *Concurrentia num. 10.* ubi, cum ageretur de Simplici Festo occurrente in Feria quarta Cinerum, in qua de Festo fit tantum commemoratio, eadem tantum commemoratio Festi decernitur in primis eiusdem Vesperis: *Quia, inquit, cum in sequenti die Festum non habeat Officium, nec etiam conuenit habere primas Vesperas in precedenti die.* Voluissent alij, primas Vesperas diei Octauæ integras ritu Duplici recitari: sed absurdum visum est inchoare cum omni solemnitate diem Octauam, quæ sequenti die Officium non habet. Alij, dimidiatas Vesperas usque ad Capitulum. ritu Semiduplici

plici de Octaua, Capitulum deinde de Dominica; at hoc modo non erant primæ Vesperæ de die Octaua, vt patet, cum ritu Semiduplici; neque erant secundæ Vesperæ de die infra Octauam, quæ terminatur in Nona Sabbati. Et in Psalmo quinto erat difficultas, an dicendus ille, qui in primis aut in secundis Vesperis Festi: & pro commemoratione diei Octauæ Antiphona ad *Magnificat*, vt in primis Vesperis Festi, incongruè dicebatur, ratione diei infra Octauam. Maluissent alij, abrumpi Octauam in Sabbato ad Vesperas, & nihil de ea fieri ampliùs, vt supra diximus *num.* 8. sed visa est ratio longè dispar in Dominicis priuilegiatis extra Quadragesimam, Natalitium tempus, & Pentecostes. Quare sola commemoratione contēti de die Octaua, tam in primis eiusdem Vesperis quàm in Laudibus & secundis Vesperis, omisitq; precibus ad Primam & Completorium, & Suffragijs communibus, decreuerunt Eminentissimi Patres & sapientissimi, vt prædiximus, nempe in gratiam diei Octauæ, & Dominicæ occurrentis priuilegiatæ: quibus & obsequendum erit.

14 In secundis etiam Vesperis diei Octauæ occurrentis in Dominica priuilegiata, eadem Dominica conseruat sedem sibi acquisitam, ita vt de die Octaua fiat tantum commemoratio, vt in secundis Vesperis Festi. Quod si Dominica ipsa concurrat cum sequenti Festo duplici, adhuc commemoratio diei Octauæ post Dominicæ commemorationem fiet; non autem, si concurrat cum Semiduplici: quia tunc Vesperæ erunt de Dominica cum commemoratione diei Octauæ, vt in secundis Vesperis Festi; & deinde Semiduplicis, vt in primis eiusdem Vesperis:

quia in pari gradu commemorationis nobilior est diei Octauæ quàm Festi Semiduplicis commemoratio.

15 Ceterum ordinariè dies Octaua si concurrat cum alia die Octaua, à Capitulo fit de sequenti cum commemoratione præcedentis, excepta Octaua Corporis Christi concurrente cum Octaua sancti Ioannis Baptistæ, de qua fit tantum commemoratio; & quando in Breuiario aliter notatur, vt in Octauis SS. Stephani & Ioannis Euangelistæ, &c. in *Rubric. de Concurrentia Officij num.* 7.

16 Dies eadem Octaua si concurrat cum sequenti Duplici minori etiam translato, à Capitulo fit de sequenti cum commemoratione Octauæ; si cum maiori, fit totum de sequenti, commemoratio de præcedenti, vt in die Octaua S. Ioannis Baptistæ. Excipe dies Octauæ Epiphaniæ, Paschæ, Ascensionis, & Corporis Christi, in quibus, ob earum dignitatem, secundæ Vesperæ, etiam in concursu cum Duplici maiori per annum, & multò magis primæ Vesperæ Octauarum Ascensionis & Corporis Christi, vt in postrema Breuiarij recognitione decretum est, debent esse integræ. Et quidem de secundis Vesperis Octauæ Corporis Christi est lex conuenientissima, noua tamen post Ioannem XXII. qui in Decreto supra citato iusserat fieri à Capitulo de sequenti: eadem autem est ratio in Octaua Ascensionis.

17 Si concurrat cum Festo primæ classis, in huius primis Vesperis nulla fit de die Octaua commemoratio, vt declaratum est in postrema recognitione de *Commemorat. tit.* 9. *num.* 4. Si verò concurrat cum Festo secundæ classis, etiam translato, vt est Annuntiatio beatæ Virginis, vel sancti Marci Festum

Festum post Dominicam in Albis; totum Officium erit de sequenti cum commemoratione præcedentis diei Octauæ, vt apertè dicitur de *Concurrentia num. 7.* & est Rubrica generalis modò in postrema recognitione Breuiarij, additis verbis ijs, in *secundo ordine*; vt vtrique ordini Festorum sit prouisum.

18 Accidit alius concursus Festi Duplicis vel Semiduplicis cum die infra Octauam: & Duplex quidem totum habet Vesperarum Officium cum commemoratione diei infra Octauam; Semiduplex autem regulariter vsque ad Capitulum, quod erit de die infra Octauam, in *Rubrica de Concurr. num. 34.* sed fallit illud primum de Duplici in duobus casibus, hoc est, quãdo Duplex est primæ classis, quia tunc nulla fit de sequenti die infra Octauam commemoratio; & quando Duplex est secundæ classis, sed in die sequenti non fit Officium de die infra Octauam: tunc enim in secundis Vesperis Festi Duplicis nulla fit commemoratio diei sequentis infra Octauam. Alterum item de Semiduplici fallit in secundis Vesperis SS. Ioannis & Pauli, quæ sunt integræ cum commemoratione tantum die infra Octauam S. Ioannis. ita in *Rubric. de Concurr. num. 3. & 4.* causam dabimus in Proprio de Tempore.

19 Dies etiam infra Octauam cedit Dominicæ præcedenti, in cuius secundis Vesperis nonnisi fit commemoratio de die sequenti infra Octauam, loco citato *num. 5.*

20 Eadem dies infra Octauam cedit Festo Duplici, in cuius secundis Vesperis sola gaudet commemoratione; quæ etiam deperditur, si Duplex sequens sit primæ vel secundæ classis, *ibidem num. 4.*

21 Non cedit sequenti Dominicæ, vel Semiduplici, nisi vsque ad Capitulum, quod erit de Dominica, vel de Semiduplici; multoquæ minus cedit Simplici, de quo fit tantum commemoratio in secundis Vesperis diei infra Octauam, *ibidem num. 6.*

22 Quæres: An detur casus, quo dies Octaua, quæ est Duplex, cedat in concursu Festo Semiduplici. Respondeo, Posito Decreto sacre Congregationis, de quo supra *num. 13.* sequitur apertè, quod si occurrat Festum Semiduplex in Sabbato ante Dominicam priuilegiatam, quæ est simul dies Octaua Festi habentis Octauam; eo casu in Vesperis Sabbati, Antiphonæ & Psalmi erunt de Festo Semiduplici, Capitulum de Dominica priuilegiata, commemoratio primum de Semiduplici, quod habet dimidium Vesperarum, & deinde diei Octauæ, quæ in toto die sequenti Dominico nihil habet nisi meram commemorationem.

23 Volunt aliqui diem Octauam principalis Patroni loci posse dici Festum Duplex maius per annum, eo fine, vt habeat integras Vesperas; sed defendi non potest, tum quia de *Concurr. Officij num. 7.* expressè iubetur, Vesperas diuidi in concursu diei Octauæ cum Duplici Festo; tum quia dies Octaua Omnium Sanctorum non habet secundas Vesperas integras; tum quia est priuilegium Octauarum Christi Domini; tum quia Rubricæ sensus in loco citato *num. 7.* est de die Octaua Patroni, seu Tituli Ecclesiæ, quibus extra Breuiarium conceditur Octaua. Neque dicas, in Octaua sancti Ioannis Euangelistæ secundæ Vesperæ sunt integræ de eodem; quia singularis est casus in concursu cum Octaua Innocentium longè inferioris ordinis.

E

Optat-

Optassem & ego cum alijs, diem Octauam Festi B. Virginis habentis Octauam, esse Duplex maius, sicuti sunt eiusdem minora Festa per annum: at eadem ferè ratio militaret in Angelis & Apostolis, vt patet. Rubrica verò non distinguit inter diem Octauam, & diem Octauam, nisi in Festis Domini: vnde neque nos distinguere debemus, vrgetque rursus exemplum diei Octauæ Omnium Sanctorum, quod est præcipuè B. Virginis, ex Martyrologio, & non habet integras Vesperas. Octaua quoque S. Ioannis Euangelistæ minus vrget, quæ in Rubricis excepta fuit, *de Concurrentia Officij num. 7.* ijs verbis: *Et quando aliter in proprijs locis notatur*: nulla igitur alia dies Octaua Sanctorum est Duplex maius.

24 Denique dies Octaua Corporis Christi licet sit dignissima, si tamen ea die occurrat Festum Natiuitatis S. Ioannis, vel Apostolorum Petri & Pauli, sola gaudet commemoratione, ob singularia merita sanctorum Principum Ecclesiæ Christianæ toto orbe venerandorum; & eadem ratione fit Officium de Patrono loci, si occurrat in dicta die Octauæ Corporis Christi, cum eiusdem commemoratione tantum, quia est primæ classis in loco vbi est Patronus: idem dico de Titulo Ecclesiæ; & multò magis affirmarem de Dedicatione Ecclesiæ, si in eam diem Octauam incideret, ob rationem à foriori sumptam à sancto Thoma, de qua supra *hoc cap. num. 7.* Festa verò secundæ classis cedere debent prædictæ diei Octauæ; sicut à tota Octaua arcentur Semiduplicia Festa. & de facto cedit commemoratio sancti Pauli extra propriam Ecclesiam, vt in propria Rubrica dicitur; quamquam non est pro-

prie secundæ classis, vt ibi dicemus.

25 De Lectionibus infra Octauas infra agemus; de Precibus, Suffragijs, in proprijs Titulis & Capitibus, *Sectione quinta.*

De Concurrentia Officij.

C A P. I X.

1 **D**Antur in Officio diuino Concurrentia & Occurrentia, quæ habent pro diuersa ratione proprias leges. Nam Concurrentia est duorum pridie & postridie celebrandorum, & attenditur ordinariè in secundis Vesperis vnus, & in primis alterius Festi; Occurrentia verò est duorum in eodem die.

2 Sequar autem ordinem Titulorum præcedentium Capitulum; & primò de Duplici: nam Festum Duplex concurrere potest cum alio Duplici, vel die Octaua Festi habentis Octauam. si ergo sunt æqualia, regulariter à Capitulo fit de sequenti cum commemoratione præcedentis. Dixi, *si sint æqualia*; quia si Duplex maius sit, totum fit de Duplici cum commemoratione diei Octauæ, vt in secundis Vesperis Exaltationis S. Crucis. Dixi *regulariter*, quia in tribus Festis Natiuitatis Domini fallit hæc regula, vt eo loco patet. est autem diuisio Vesperarum à Capitulo in partes ferè æquales. Si sunt inæqualia, illud Festum, quod maius est, habet integras Vesperas cum commemoratione minoris, quando & hæc fieri debeat, vt dicemus *ex Microlog. c. 35.* Quò enim magis vel minus Festum habet de Vesperis, & præsertim de primis Vesperis, quæ *ex Amalario* sunt nobiliores secundis, eò etiam solemne magis & minus est Festum.

3 Inæqualitas attenditur ex hoc ordine:

dine: Festa Domini præferuntur omnibus alijs, & habent utrasque Vesperas integras, Festa beatæ Mariæ Festis aliorum Sanctorum, Festa Angelorum & Apostolorum ceteris alijs; si alijs, ergo etiam Euangelistis (quod bene nota;) Festa Sanctorum, qui in proprijs locis vel Ecclesijs solemniter celebrantur, alijs in Calendario descriptis. Hinc appellantur prædicta Festa vel primæ, vel secundæ classis, vel Duplicita maiora, quæ in concursu cum minoribus habent integras primas & secundas Vesperas. Errant ergo ij, qui in Ecclesia B. Rochi propria de eodem, ut Patrono, recitant primas Vesperas cum commemoratione Assumptionis B. Virginis, cui debentur integræ secundæ Vesperæ ex hac Rubrica: nam utrumque Festum est quidem primæ classis, sed dignior beata Virgo B. Rochi. Neque valet exemplum quo se tuentur, quia in primis Vesperis Commemorationis S. Pauli in propria Ecclesia Vesperæ sunt integræ de sancto Paulo; tum quia concursus est inter æquales; tum quia est specialis Rubrica, cui alluditur in Rubrica generali de Concurrentia Officij num. 2. ijs verbis: *Nisi, inquit, aliter in proprijs locis annotetur.* Quod autem dictum est, Festa solemnia locorum præferri alijs in Calendario descriptis, intellige de concursu, & ut diximus supra Sect. 2. cap. 2. numero 29. pagina 17. ceteris paribus, habita ratione personarum iuxta prædictos gradus, & maioritatis ritus, de qua ibidem Rubricæ loquuntur.

4 Duplex item concurrere potest cum Semiduplici, Dominica, die infra Octauam, Simpliciter, & Officio sanctæ Mariæ in Sabbato; & tunc omnia in secundis Vesperis de Duplici erunt

cum commemoratione illorum, nisi Duplex esset primæ classis, quod admitteret commemorationem tamen de Semiduplici, & de Dominica, non de alijs prædictis; vel secundæ classis esset, quod admitteret præterea commemorationem de die infra Octauam, si in sequenti fieri debet Officium, & de Simpliciter, & de S. Maria in Sabbato. cum Feria verò non concurrat, neque cum Vigilia.

5 Semiduplex potest concurrere cum Duplici, & omnia de Duplici fiunt cum commemoratione Semiduplicis, nisi Duplex sequens fuerit ex ijs solemnibus, quæ excludunt etiam commemorationem Semiduplicis. Item potest concurrere cum Semiduplici, Dominica, die infra Octauam; & tunc diuiduntur Vesperæ à Capitulo de sequenti. Item potest Semiduplex concurrere cum Simpliciter, & sancta Maria in Sabbato, & eo casu omnia de Semiduplici cum commemoratione sequentis.

6 Dominica concursum habere potest cum sequenti Duplici, & omnia erunt de Duplici; & commemoratio de Dominica, nisi sit Duplex primæ vel secundæ classis, quod excludit Dominicæ commemorationem. Item cum Semiduplici potest concurrere, vel cum Festo Simpliciter, & in his casibus omnia de Dominica cum commemoratione sequentis. quod habet etiam Radulph. Propos. 15.

7 Quæres, cur Dominica habeat integras secundas Vesperas, dum concurrat cum Semiduplici sequenti, & non habeat integras primas Vesperas concurrens cum Semiduplici præcedenti, ut num. 5. diximus; & eo maior est ratio dubitandi, quia diximus, nobiliores esse primas Vesperas

secundis. Dicerem, vel ob concurrere populi ad secundas Vesperas, quas amat, Dominicales, non ad primas; vel fortè, quia Psalmi Sabbatini minus habent festiuitatis, plus ferialitatis; & incongrui visi sunt inter Festum Semiduplex, & Festum Dominicæ: quo factum est, vt Psalmi essent Festiui de Semiduplici, & Capitulum de Dominica.

8 Simplex non potest concurrere cum sequenti, quia non habet secundas Vesperas. Si sequatur aliud Simplex, de eo fit à Capitulo post Psalmos de Feria, sine commemoratione præcedentis. Si sequatur Officium nouem Lectionum, Vesperæ integræ erunt de hoc sine vlla similiter commemoratione Simplicis præcedentis. Si nullum Festum sequatur, Officium erit de Feria totum.

9 Feria item non concurrat cum sequenti, quia incipit & desinit, vbi desinit & incipit quodcumque aliud Officium. Si diuersæ sint Feriæ proximæ, vnaquæque suo die, non vltra diem, locum habet, vt fusiùs dicitur in Rubric. de Concurrent. num. 9. De Octauæ concursu actiuo & passiuo cum alijs in hoc capite omisimus dicere, cum plenè Cap. 8. iam dixerimus à num. 15.

De Occurrentia Officij diuini, seu de Translatione Festorum.

C A P. X.

Duplex Festum potest occurrere in Dominicis Aduentus, & à Septuagesima vsque ad Dominicam in Albis inclusiue, in Vigilia Natiuitatis Domini, in Circumcisione, in tota Octaua Epiphaniæ, in Feria quarta Cinerum, in

tota maiori Hebdomada, infra Octauam Paschæ, Ascensione Domini, in diebus à Vigilia inclusiue Pentecostes vsque ad Festum Trinitatis inclusiue, in Festo Corporis Christi, & eius die Octaua, in Assumptione B. Virginis & in Festo Omnium Sanctorum, quæ dicitur vltima Festa addita sunt in postrema recognitione: & tunc Duplex transfertur in primam diem Festi nouem Lectionum non impeditam, *Radulph. meminit Propos. 15. Microlog. etiam cap. 42.* tradit, occurrentibus duobus Festis, minus nobile differri.

2 Si verò est Duplex primæ classis, de eo fit in Dominicis secunda, tertia, quarta Aduentus, & Quadragesimæ, in Dominicis Septuagesimæ, Sexagesimæ, Quinquagesimæ, & infra Octauam Epiphaniæ; quia ratio Festi, & præsertim Patroni loci, seu Titularis Ecclesiæ, vel Dedicationis eiusdem, præualet penes populum eius loci: neque hæc Dominicæ pares sunt primis Dominicis, in quibus mysteria Religionis nostræ inchoantur.

3 Si contingat, vt duo Festa Duplicia occurrant eodem die infra Octauam, hoc est, in Ecclesia aliqua particulari, quæ fortè celebret Octauam Patroni loci, infra quam potest occurrere Duplex ex Festis mobilibus vnâ cum Duplici per annum in Calendario Romano; eo casu debet transferri Duplex minus in primam diem similiter non impeditam. & hic est sensus Rubricæ de Translatione Festorum num. 3. quam putant aliqui esse superfluum: sed idèd sancita fuit ad differentiam Semiduplicis, cuius translatio aliquando fit extra Octauam. Et hæc de Duplici.

4 Semiduplex potest occurrere in diebus prædictis num. 1. & 2. & præterea

tereà infra Octauam Corporis Christi, & alijs Dominicis per annum, in quibus omnibus casibus transfertur in primam diem non impeditam simili Officio, hoc est nouem Lectionum, quale item est dies infra Octauam, quod in postrema Breuiarij recognitione dictum est. Quod si occurrat in Dominica infra Octauam, quæ admittit Semiduplex Festum, tunc in sequentem Feriam secundam transfertur, & si est impedita, ultra Octauam, ne nimium inturbetur Octaua, & numero dierum nimis minuatur. Eadem de causa Semiduplex occurrens infra Octauam Corporis Christi, si proximè sequantur Octauæ S. Ioan. is, & SS. Petri & Pauli, transfertur post omnes Octauas. & hoc est quod addit Rubrica in fine num. 5. *Ita ut, inquit, Festum Semiduplex infra Octauam non transferatur, nisi in proximè sequentem diem.* id est, si sequens erit impedita, transfertur Semiduplex ultra omne Officium 9. Lectionum. Ratio est, quia, amisso iure vicinitatis ad proprium diem, non est maior ratio cur citius celebretur.

5. Occurrentibus pluribus Festis nouem Lectionum, transferatur illud quod est minùs nobile; vel ratione ritus, puta, quia Semiduplex; vel ratione personæ quæ sit inferioris ordinis, si in ritu sint æquales. Hic est sensus Rubricæ num. 6.

6 Translatis pluribus Festis Duplicibus & Semiduplicibus, fiat Officium priùs de digniori quoad ritum; quod si æqualis sit ritus, fiat de eo priùs, quod erat priùs in Calendario celebrandum. ita, licet obscurius, in Rubr. num. 7.

7 Si verò occurrat in Dominica in Albis, vel Trinitatis, aliquod Festum,

quod ex prædictis debet transferri (nulla ratione habita, quòd habeat ius ad eam Dominicam) fiat in Feria secunda non impedita de Festo priùs translato, ordine seruato dignitatis & Calendarij, prout verè sonant verba dictæ Rubricæ de Translatione Festorum num. 7. examinata in postrema recognitione Breuiarij, & in hunc sensum communiter accepta: quia verè & illud ipsum est à suo die translato.

8 Festum Simplex non transfertur, sed vel Officium, vel commemoratio fit de eo; aut verò etiam omittitur, si occurrat in Festo primæ classis. Alicubi potest accidere, ut numquam de eo fiat, neque commemoratio; ut in Ecclesijs sancto Augustino, sancto Iacobo dicatis, & alijs sanctis Patronis locorum, seu Titularibus Ecclesiarum, numquam fit de sanctis Hermete, Christophoro, & similibus.

9 Translato fortasse Festo nouem Lectionum, quocum facienda est commemoratio Festi Simplicis, non transfertur Festum Simplex, de quo fit semper proprio die, nisi impediatur à Festo solemniori; & eodem modo, translata in præcedens Sabbatum aliqua Vigilia, quæ occurrit cum Festo Simplici in Dominica, non tamè transfertur Festum Simplex, sed de eo fit in Dominica, & proprio die: quia illud tantum est transferendum, quod proprio die impeditur à maiori Officio.

10 Aduerte prætereà, quòd si Translatio alicuius Festi fiat à tempore Paschali ad tempus non Paschale, recitandum erit Officium temporis non Paschalis, quòd accidit in Translatione sanctorum Martyrum mensis Maij, & aliquorum mensis Iunij.

11 Attinent ad hoc caput ex Rubricæ quæ habentur extra Titulos alia-

rum Rubricarum generalium, nempe inter duas Tabellas de occurrentia & concurrentia Officij: & primò, si occurrant duo Festa eodem die sub vna ratione. Festi in Calendario Romani Breuiarij, quorum tamen alterum est Patroni, seu Tituli Ecclesiæ; Festum verbi gratia S. Sebastiani, cui cum sancto Fabiano fit ordinariè Festum, eo casu fit de Patrono seu Titulari tantum, hoc est de S. Sebastiano solo, vti Festo primæ classis, non autem de socio eo die. Aliqui putarunt, hanc Rubricam loqui de occurrentia duorum Festorum, quorum alterum est in Calendario Romano, alterum in Calendario loci proprio, sed falluntur, ex ijs verbis, *Descriptus sit eodem die in Calendario*; non ait *Calendarijs*. & loquitur de Calendario Romano, me teste, in recognitione Clementina: nam de occurrentia duorum Calendariorum agitur in Rubrica de *Translat. Fest. nu. 6.*

12 Qui verò hac de causa in eorum proprio die omittuntur, vel sunt in Calendario Romano sub ritu Duplici, seu Semiduplici; & tunc prima die similiter, id est simili Officio, si Octauam habet, non impedita, fit Officium de omissis sub ritu Semiduplici; puta in exemplo allato, fiet de sancto Fabiano ritu Semiduplici post Octauam S. Sebastiani: vel sunt sub ritu Simplicis, & tunc in ea Ecclesia nihil fit de socijs omissis. Exempli gratia, in Ecclesia SS. Marcellino & Petro dicata, sanctus Erasmus nihil habet vquam, neque commemorationem, die 2. Iunij. Ratio verò, cur in hac diuisione fiat alterum Festum ritu Semiduplici, est; quia non transfertur Festum, nisi sit saltem Semiduplex; & diuisio ritus Duplicis Festi plurium Sanctorum visa est fieri satis congruè, si socij gaudeant

ritu saltem Semiduplici, nisi sint, vt mox dicemus, altioris ordinis.

13 Quòd si ij qui diuiduntur sunt altioris ordinis & classis, vt in Ecclesia S. Philippi Apostoli, de quo solo fit idcirco Festum primæ classis; eo casu in prima die non impedita fiet Officium de translato S. Iacobo sub ritu Duplici secundæ classis, quia est de duodecim Apostolis, & die 4. Maij in Laudibus tantum fiet commemoratio cum nona Lectione S. Monicæ.

14 Porro, prædicta separatione facta Patroni seu Titularis à socijs, quos illi habent in Calendario Romano, curandum erit, vt Oratio, Lectiones & Euangelium cum Homilia congruant Festo, ita vt pro vno, non pro pluribus Officium fiat; & deficientibus proprijs erit ad Commune Sanctorum recurrendum, reseruata Patrono potius quam socijs Oratione propria, & in numero singulari accommodata: pro socijs autem sumatur de Communi, vt sit varietas; nisi fortè contingat de socijs Officium fieri extra Octauam Patroni, seu Tituli. quo casu variandi necessitas minùs vrgeret.

15 Quæsitum est aliquando, quid agendum esset in Ecclesia Regularium, in qua occurrebant duo Festa eodem die, Patroni principalis loci, & Titularis Ecclesiæ illorum Regularium. Et posito, quod supra docuimus, teneri Regulares ad Officium de Patrono, infertur manifestè, quòd de Patrono loci, tamquam de digniori, recitandum sit Officium, translato Titulari, qui est minùs dignus, de *Translat. Fest. tit. 10. num. 6.* tum quia in Rubrica semper præponitur Patronus Titulari; tum quia ille totius loci est Protector, hic vnus templi particularis; tum quia æquius est, vt populus vbique eo die

die audiat Missam de suo Patrono. Quod si quotannis hic accadat occur-
sus, assignanda erit dies sequens in
perpetuum Titulari illius Ecclesiæ, ni-
si ex privilegio aliter fieri debeat. A
fortiori cedit Patrono loci aliud quod-
cumque Festum Regularium inferioris
classis, puta Conceptionis beatæ
Virginis, si occurrat in Festo Patroni
loci: quod eo magis patet, quia Fe-
stum Conceptionis cedit Dominicæ
secundæ Aduentus, cui non cedit Pa-
tronus loci, de *Transl. Fest. num. 1.*

16. Officia concessa ad libitum in
pari gradu cedunt alijs de præcepto,
vel ex vi Rubricarum recitandis.

De Commemorationibus.

C A P. XI.

Quatuor præscribuntur in
Breuiario in tit. de Com-
memorationibus: & Primò,
quibus diebus, & de quibus Festis seu
Officijs facienda sit commemoratio.
Secundò, quo loco, in qua parte dinini
Officij. Tertiò, quo modo, quæve ra-
tione. Quartò, quo ordine, quando
multæ sunt simul faciendæ. & de his
singillatim dicemus.

2. De Feria maiori, de Simplici, de
sancta Maria in Sabbato, de die infra
Octauam, de Semiduplici, de Domi-
nica, de die Octaua, de Duplici om-
nium classium contingit fieri com-
memorationem in Officio, vt ex sequen-
tibus hoc eodem ordine patebit.

3. Nam de Feria maiori fit com-
memoratio, quando Festum nouem Le-
ctionum in ea occurrit, neque vim-
quam omittitur de ea commemora-
tio, exceptis Vigilijs quæ occurrunt in
alia Feria maiori, puta Aduentus, aut
Quadragesimæ; vel occurrunt in Fe-

sto Duplici primæ classis, quia tunc ni-
hil fit de Vigilia, excepta Vigilia Epi-
phanie.

4. De Simplici fit commemoratio,
quando occurrit in Feria maiori, Vigi-
lia, sancta Maria in Sabbato, die infra
Octauam, Semiduplici, Dominica, die
Octaua, & in Duplici per annum, tam
in primis Vesperis quàm in Laudibus,
in Duplici Festo secundæ classis tan-
tùm in Laudibus; item in eiusdem Fe-
sti Simplicis primis Vesperis, quando
cum eo pridie concurret Semiduplex,
Dominica, dies Octaua, Duplex per
annum, Duplex secundæ classis; non
autem quando Duplex primæ classis
concurrit cum Simplici.

5. De sancta Maria in Sabbato fit
commemoratio, quando cum ea pri-
die concurret dies Octaua, Semidu-
plex, Duplex per annum (modò non
sit Festum beatæ Virginis, ne de eadem
fiat Festum & commemoratio) Du-
plex secundæ classis, non primæ.

6. De die infra Octauam fit com-
memoratio, quando in ea occurrit dies
Octaua alterius Octauæ, vel dies in-
fra aliam Octauam digniorem, vel
Duplex per annum, vel Dominica; non
autem, quando Duplex primæ vel se-
cundæ classis occurrit, exceptis Octa-
uis SS. Stephani, Ioannis & Innocen-
tum, de quibus fit commemoratio in
Festo secundæ classis, eo modo, quo in
Festo S. Ioannis Euangelistæ fit de die
infra Octauam S. Stephani, & in Festo
Innocentum de diebus infra Octauam
S. Stephani & S. Ioannis, ex privilegio
speciali. Item quando concurret cum
sequenti die Octaua alterius Octauæ,
Duplici per annum, & Dominica qua-
cumque, non cum alijs.

7. De Semiduplici fit commemora-
tio, quædo concurret cum sequenti die
infra

infra Octauam, die Octaua, cum alio Semiduplici, cum Duplici per annum, & Dominica, non cum alijs.

8 De Dominica, quando in ea occurrit Duplex primæ aut secundæ classis, aut Duplex per annum, aut dies Octaua. Item quando ea concurret cum sequenti Duplici per annum, aut cum die Octaua, non cum alijs.

9 De die Octaua fit commemoratio, quando in ea occurrit alia dies Octaua dignior, aut Duplex primæ vel secundæ classis, aut Dominica primæ vel secundæ classis. Item, quando concurret cum sequenti alia die Octaua, Duplici per annum minore, & maiore, & cum Duplici secundæ classis, non cum alijs.

10 De Duplici minore per annum fit commemoratio, quando concurret aut cum sequenti alio Duplici minore, aut cum die Octaua, aut cum Duplici maiore, aut cum Duplici secundæ classis, non cum alijs.

11 De Duplici maiore per annum fit commemoratio, quando concurret cum alio Duplici maiore, digniore, per annum, aut cum Duplici secundæ classis.

12 De Duplici secundæ classis fit commemoratio, quando concurret cum Duplici primæ classis, vel cum Duplici secundæ classis digniore.

13 De Duplici primæ classis fit commemoratio, quando concurret cum alio digniore Duplici primæ classis. Hæc sunt quæ patiuntur commemorationem sui ipsorum in Officio diuino.

14 Ex dictis patet vice versa, quod Duplex primæ classis admittit in primis Vesperis commemorationem de Duplici primæ classis minùs digno, de Duplici secundæ classis, de Dominica primæ vel secundæ classis, & item de

Dominica per annum, si illud Festum occurrat in Dominica, de Feria maiori, non de alijs. In Laudibus admittit commemorationem Dominicæ secundæ classis, & per annum, diei Octauæ, & Feriæ maioris, non tamen Vigiliæ. In secundis Vesperis admittit commemorationem Dominicæ cuiuscumque, Duplicis primæ classis minùs digni, Duplicis secundæ classis, & per annum, diei Octauæ, Feriæ maioris, non aliorum.

15 Duplex secundæ classis admittit in Vesperis primis commemorationem Dominicæ primæ vel secundæ classis, & Dominicæ per annum, si illud occurrat in Dominica, Duplicis secundæ classis minùs digni, Duplicis per annum, diei Octauæ, Feriæ maioris, non aliorum. In Laudibus admittit commemorationem Dominicæ cuiuscumque, diei Octauæ, Festi Simplicis, & Feriæ maioris. At cur non diei infra Octauam? hæc enim maior est Simplici Festo. Sed ratio dispar est; quia de Octaua sæpiùs, de Simplici semel fit, quo die occurrit. In secundis Vesperis admittit commemorationem Dominicæ cuiuscumque, Duplicis secundæ classis minùs digni, Duplicis per annum, Semiduplicis, Simplicis, diei Octauæ, diei infra Octauam, si de ea sequenti die fiat Officium, sanctæ Mariæ in Sabbato (nisi Festum sit beatæ Mariæ) & Feriæ maioris. Si sequatur aliud Festum secundæ classis minoris solemnitatis, de quo idcirco in dictis Vesperis fiat tantum commemoratio, & in eodem Festo sequenti occurrit Festum Simplex, tunc in secundis Vesperis integris præcedentis Festi nihil adhuc fit de Simplici; quia Festum sequens licet non habeat Vesperas, habet tamen ius in

in suis primis Vesperis excludendi commemorationem Festi Simplicis casus accidit, & ita respondi.

16 Duplex per annum maius in primis Vesperis admittit commemorationem Dominicæ cuiuscumque, tum Duplicis minoris per annum, Semiduplicis, Simplicis, diei infra Octauam, diei Octauæ, cum qua concurrat, & Feriæ maioris. In Laudibus admittit commemorationes Dominicæ, Festi Simplicis, diei infra Octauam, & Feriæ maioris. In secundis Vesperis admittit commemorationem Dominicæ cuiuscumque, Duplicis minoris per annum, Semiduplicis, Simplicis, diei infra Octauam, diei Octauæ, Feriæ maioris, & B. Mariæ in Sabbato.

17 Duplex per annum minus in primis Vesperis admittit commemorationem Dominicæ cuiuscumque, Semiduplicis, Simplicis, diei infra Octauam, & Feriæ maioris. In Laudibus admittit commemorationem Dominicæ per annum, Festi Simplicis, diei infra Octauam, & Feriæ maioris. In secundis Vesperis admittit commemorationem Dominicæ, Semiduplicis, Simplicis, diei infra Octauam, Feriæ maioris, & beatæ Mariæ in Sabbato.

18 Dies Octaua admittit commemorationes, quas Duplex per annum minus, sed dies Octaua Epiphaniæ, Paschæ, Ascensionis, & Corporis Christi sunt Duplicia maiora, quæ habent integras Vesperas, & admittunt eas tantum commemorationes, quas concessimus Festo Duplici maiori per annum, si accidere possint.

19 Dies infra Octauam admittit in primis Vesperis commemorationem Semiduplicis, cum quo diuidit Ve-

speras, Simplicis, & Feriæ maioris. In Laudibus & secundis Vesperis admittit commemorationem Simplicis, & Feriæ maioris in omnibus, & alterius diei infra Octauam minus dignam.

20 Semiduplex admittit in primis Vesperis commemorationem Semiduplicis, & diei infra Octauam, cum quibus Vesperas diuidit, Simplicis, & Feriæ maioris. In Laudibus commemorationem diei infra Octauam, Simplicis, & Feriæ maioris. In secundis Vesperis commemorationem alterius Semiduplicis, Simplicis, B. Mariæ in Sabbato, & Feriæ maioris.

21 Dominica in primis Vesperis admittit commemorationem Semiduplicis, & diei infra Octauam, cum quibus diuidit Vesperas, & Festi Simplicis. In Laudibus commemorationem diei infra Octauam, & Simplicis. In secundis Vesperis commemorationem Semiduplicis, diei infra Octauam, & Simplicis.

22 Simplex in primis Vesperis & Laudibus admittit commemorationem tantum alterius Simplicis; alijs Officium cedit.

23 Sancta Maria in Sabbato admittit commemorationem in primis Vesperis, & Laudibus Festi Simplicis tantum; cedit Officium alijs.

24 De tribus Octauis fit commemoratio in vtrisque Vesperis, & Laudibus, quocumque Festo infra eas adueniente, nimirum Natiuitatis Domini, Epiphaniæ, & Corporis Christi.

25 Ratio verò prædictorum desumitur ex maiori vel minori qualitate Festi: quo enim est nobilius, magis etiam habet de Officio, & minus de aliorum commemoratione. Dicamus nunc de loco faciendæ commemorationis, in qua parte Officij fiat.

F

26 Fit

26 Fit commemoratio in Vesperis & Laudibus post Orationem Festi, de quo fit Officiū; & si habeatur Lectio, vltimo loco legitur in tertio Nocturno ante Hymnum *Te Deum*. Modum commemorationis fusiùs explico.

27 Fit hoc modo commemoratio. In Vesperis sumitur Antiphona, quæ est assignata Cantico *Magnificat*, cui additur Vers. qui dicitur post Hymnum Vesperatum, tum Oratio eius de quo fit commemoratio. sumuntur autem vel de Proprio, vel de Comuni. Eodem modo fit in Laudibus cum Antiphona Cantico *Benedictus* assignata, & Versu, qui habetur post Hymnum ad Laudes.

28 Si ex eodem Comuni sumitur commemoratio, vnde sumptum est Officiū, variantur Antiphonæ & Versus, ita, vt in Vesperis sumatur commemoratio ex Laudibus, & e contra, nisi aliter signetur, inquit Rubrica de Commemoratione num. 8. quia in Festo sancti Hilarij in secundis Vesperis aliter res se habet, vt videre est in eo loco. Quod de Antiphona & Versu dicitur, intellige quoque de Versu tantum, vt varietur, si est opus, & similiter de Oratione. Neque refert, si pro commemoratione eiusdem contingat dici eundem Versum in primis Vesperis & Laudibus, vt in Festo S. Donati, in quo fit aliquando de translata Inuentione S. Stephani; & pro commemoratione S. Donati dicitur & in Vesperis & in Laudibus idem Versus, *Iustus vt palma*, &c. quia in Laudibus nulla est necessitas variandi Versum de Laudibus proprium, vt patet.

29 Dubitauere quidam, An Antiphonæ ad *Benedictus* in Comuni Pontificum & non Pontificum Con-

fessorum sint diuersæ, vt altera pro Officio, altera pro commemoratione in Laudibus deferuire queant, quibus ego respondi, Initio esse vnā, in fine apparere diuersas: & hoc sufficit ad varietatem: quod etiam fit in praxi communi. Habes nunc exemplum in Breuiario in Festo sancti Bonauenturæ, & sancti Henrici.

30 Quæres adhuc: Quid agendum, quando in Officio de vno Martyre fit commemoratio de Martyre altero, & inter Suffragia fit commemoratio de Patrono item Martyre per Antiphonas de Comuni, quinam Versus dicendus erit pro Patrono? Habes exemplum in secundis Vesperis sancti Hilarij, vbi tres concurrunt Confessores. vt ergo vltimo loco Versu vltimo secundi vel tertij Nocturni: & idem fiat, si quatuor occurrant, adhibita Antiphona, quæ prima est Nocturni primi, & Versu Nocturnorum, qui non est dictus in commemorationibus.

31 Ratio verò, cur pro commemoratione sumantur Antiphonæ ad *Magnificat* & *Benedictus*, ea esse potest; quia sunt nobiliores Antiphonæ, tum ratione Canticorum Evangelicorum, tum viciniore aditus ad Orationem, seu Collectam, quæ dicitur pro commemoratione.

32 Commemoratio de Dominica, vel de Feria maiori, vel de die Octaua SS. Petri & Pauli (si in ea occurrat nobilius Festum) quæ habet Homiliam cum suo Euangelio, addit præterea Lectionem eiusdem Homiliæ in fine tertij Nocturni pro nona Lectione, id est, vel primam tantum de Homilia, vel tres in vna simul Lectione coniunctas. Sicut enim in Missa pro commemoratione Dominicæ,

nica, vel dicta Feria, vel diei Octaua, populo legitur Euangelium in fine Missa, ne sit Euangelium aliquod in Missali, quod non aliquando legatur populo; ita conuenit, ut in Choro exponatur illud idem Euangelium per Homiliam in fine Officij Marutini, in quo paulò antè per aliam Homiliam declaratum est Euangelium principale Festi, & Officij.

33 De Sanctis autem, qui propriam Lectionem habent de vita & gestis ipsorum, conuenit etiam ut legatur ad instructionem Cleri, quæ erit nona, si una est, vel de duabus fiat una; quam congruentissimè sequitur laus diuina per Hymnum *Te Deum*. Quòd si Hymnus hic non sit dicendus, omittitur eo casu Lectio de Sancto; quia Responsorium nonum, quod vice Hymni *Te Deum* dicitur, non benè quadrat Lectioni de Sancto, sed benè Lectioni Homiliae; & ideo nona Lectio est de præcedenti eadem Homilia.

34 Dixi, qui propriam Lectionem habent, non appropriatam de Comuni, ut in Festis SS. Naboris & Felicis, S. Margaritæ, & aliorum. Et adest exemplum in Festo S. Augustini, cuius nona Lectio non est de sancto Hermete, quia propriam non habet laudem, si de Comuni sumatur. imò etiam in Rubrica de *Translat. Festorum* n. 9. expresse habetur; *Si propriam*, inquit, *de vita Sancti habuerit Lectionem*.

35 Si verò duæ commemorationes occurrant in eodem Officio, scilicet Dominica, vel Feria maioris, quæ habet Homiliam, & Simplicis Festi, quod habet propriam Lectionem, tunc omittatur Lectio de Sancto, & legatur Homilia; quia Domi-

nica & Feria maior digniores sunt Festo Simplici: imò & omittitur, quando in feriali Officio Ferie maioris tres tantum leguntur Lectiones, quia non dicitur Hymnus *Te Deum*, sed tertium Responsorium, quod non responderet Festo Simplici; vel certè ideo fit infra Octauas Paschæ & Pentecostes, quando in ijs occurrit Festum Simplex, quia parum legitur de solemniori Festo, quod non videtur minuendum, dempta illius tertia Lectione pro Lectione de Sanctis.

36 De die infra Octauam non legitur nona Lectio, licet habeat in Breuiario & Octauario Homiliam qualibet die; quia Euangelium lectum est in die Festo, & repetitur infra Octauam sæpè; neque legitur in fine Missa, licet de ea fiat in Missa commemoratio: imò, neque si habeat Euangelium diuersum ab Euangelio Festi, quod accidit infra Octauam Apostolorum Petri & Pauli, & conceditur in Octauario Romano *Notat. 4.*

37 Accidit alicubi, quòd Octaua Apostolorum Petri & Pauli occurrat in Dominica, in qua fit de Titulari Ecclesiæ cum commemorationibus Octauæ, quæ habet proprium Euangelium, & Dominica: quæres, quòdnam Euangelium cum sua Homilia legetur pro nona Lectione, Octauæ, an Dominicæ? illa enim, quæ Duplex est, dignior est Dominica. Nihilominus ego legerem potius Euangelium Dominicæ: neque enim vacare permittitur aliqua Dominica per annum, quin de ea, saltem in Sabbato præcedenti, fiat commemoratio, ut dictum est supra *cap. 5.* & hoc ratione fit Euangelij, ut legantur populo per annum in Missa omnia Euangelia Dominicalia; si verò

in Missa est legendum, ergo & in Officio. Reliquum est, vt significemus ordinem commemorationum.

38 Quando contingit fieri plures commemorationes, seruetur hic ordo. De Duplici fiat ante Dominicam, de Dominica ante Festum Semiduplex, de Semiduplici ante diem infra Octauam, de Octaua ante Ferias maiores, & de his ante Festum Simplex. Hæc Rubrica de *commem. nu. 11*.

39 Latet hic quod pauci norunt. Cur enim de Semiduplici ante diem infra Octauam, cum in concurrentia Semiduplicis cum die infra Octauam dixerimus supra, fieri à Capitulo de die infra Octauam cum commemoratione Semiduplicis: ergo inde sequitur, quod ordo commemorationum erit, de die infra Octauam ante Semiduplex. At vide disparitatem. Nam in ratione Officij diuiduntur Vesperæ, ita vt ad præcedens Festum prima pars spectet, ad sequens altera à Capitulo; sed in ratione simplicis commemorationis, puta quando Semiduplex concurrit cum Duplici infra Octauam Festi habentis Octauam, quia Semiduplex Festum est nobilius per se loquendo (quia Festum est) quam dies infra Octauam, quæ est continuatio Festi, vt diximus supra *cap. 8. num. 4.* idcirco fit commemoratio Semiduplicis ante diem infra Octauam. Casum habes in terminis in secundis Vesperis sancti Thomæ Cantuariensis, quando concurrit cum Festo sancti Siluestri, in quibus integræ Vesperæ sunt de Duplici cum commemoratione sancti Thomæ Semiduplicis, & deinde Octauarum.

40 De sancta Maria in Sabbato, si in Feria sexta fiat Festum nouem Lectionum, fit commemoratio ante Fe-

stum Simplex, quod celebratur in Sabbato.

41 De Festo Simplicis fit commemoratio ante suffragia Sanctorum, seu communes commemorationes, de Cruce, sancta Maria, &c. & ante commemorationem cuiusque Tituli vel Patroni Ecclesiæ, quæ fortè omnibus suffragijs præponeretur pro sui dignitate, veluti sanctissima Trinitatis, Corporis Christi, &c. quia, cum hæc commemorationes dicantur, & sint communes, cedunt simplicibus, quæ eo die locum proprium & festiuum habere debent, ita seruos suos honorante ipsomet Deo, & quasi locum cedente in eorum Festo.

42 Denique fit commemoratio tantum Festi Simplicis in Vesperis de Feria, quando postridie de eodem faciendæ est tantum commemoratio, ob occurrentem Feriam quartam Cinerum, seu Feriam quartam aut sextam Temporum, aut Vigiliam; quia non habet Officium, ergo neque primas Vesperas: sicut etiam omittitur & ipsa commemoratio in Feria quarta maioris Hebdomadæ, cum in sequenti Feria nihil fiat de Festo Simplicis.

43 Ratio prædicti ordinis patet. congruit enim qualitati Festorum & Officiorum; & eo ordine, quo Festa prædictorum fierent, eodem faciendæ sunt solemnes, non communibus comparatæ, commemorationes.

De Patrono loci, & Titulo Ecclesiæ.

CAP. XII.

Patroni Festum fieri congruè docuimus supra *cap. 2. ex Microt. cap. 43. & Radulphi Propos. 17.* & fieri sub ritu Duplici primæ

primæ classis ibidem ex Rubricis generalibus *num. 4.* Quæritur, quomodo differant Patronus & Titulus Ecclesiæ. Respondeo, Patronum esse, quem Episcopus cum populo sibi Patronum eligit, eò vel quia primus eo loci Episcopus fuit, vel quia ibi humatus, vel quia ciuis eiusdem loci, vel quia iuuit aliquando mirabiliter in eiusdem populi necessitatibus, vel ob alias similes causas. Datur autem Titulus Ecclesiæ, qui non ita latè patet vt Patronus loci, puta, quia Ecclesia dedicata est sub inuocatione sanctissimæ Trinitatis, Corporis Christi, sanctæ Crucis, beatæ Mariæ, Sanctorum, &c. Cur verò dicatur Titulus, dicam *Sectione 8. cap. 5.*

2. Nonnulli vocant Patronos eos, erga quos solo deuotionis affectu mouentur, non communi toti ciuitati, seu loco; at de ijs non loquitur Rubrica, quæ locum accipit pro multitudine Cleri & populi, ex communi modo loquendi. In posterum decernendi erunt Patroni iuxta Decretum quod sequitur.

Decretum super electione Sanctorum in Patronos, à sacra Rituum Congregatione de ordine S. D. N. Urbani Papa VII. emanatum die 23. Martij 1630.

Sacra Rituum Congregatio, annuente sanctissimo D. N. in electione Patronorum mandauit inscripta in posterum seruari debere, declarans, quòd aliter facta electio nulla sit ipso iure.

Primo, quòd eligi possint in Patronos ij solum, qui ab Ecclesia yniuersali titulo Sanctorum coluntur, non autem Beatificati dumtaxat.

Secundò, quòd de Patrono ciuitatis electio fieri debeat per secreta suffragia à populo, mediante Consilio generali illius ciuitatis, vel loci, non autem ab Officialibus solum; & quòd accedere debeat consensus Episcopi & Cleri illius loci.

Idemque seruari debeat in Patrono Regni, qui pariter eligi debeat per secreta suffragia à populo singularum ciuitatum Prouinciæ.

Et quòd repræsentantibus Regnum, ciuitatem, Prouinciã, nulla competat facultas eligendi Patronos, nisi ad hoc habeant speciale mandatum, & vterius interueniat consensus Episcopi & Cleri dictarum ciuitatum.

Et Terriò, quòd causæ electionis nouorum Patronorum debeant in sacra Congregatione deduci, & ab ea examinari, ac demum causa cognita, ab eadem Congregatione approbari, & confirmari.

Et ne præmissorum ignorantia vllò vnquam tempore possit allegari, eadem sacra Rituum Congregatio supradictum Decretum imprimi & publicari mandauit.

Io. Bapt. Card. Detus.

Loco + Sigilli.

T. Tegrinius Sec.

Ratio Decreti est. & primæ quidem conditionis est, quia Beatificati non possunt esse Titulares Ecclesiarum, quarum ædificatio conceditur in honorem Canonizatorum tantum in Bulla Canonizationis; non ergo Patroni esse debent, quorum gradus est nobilior quàm Titularium. Neque Beatificatis dari solet à sacra Congregatione Rituum aliud Offi-

cium quàm Duplex maius per annum, Patronis autem Duplex primæ classis. Decretum tamen comprehendit etiam Patronos minùs principales, quos decet esse Sanctos vniuersales.

Alterius conditionis ratio est: quia primò populus debet eligere ob beneficia à Sancto accepta; deinde Clerus debet consentire, vt postea colatur cum Officio debito & Missa.

Tertiæ conditionis est ratio: quia sæpenumerò sine causa, arbitrio Principum, vel arte aliorum, minùs legitima extorquentur vota Consiliariorum & Episcoporum; Romæ verò censura est liberior, & ob auctoritatem Sedis Apostolicæ securior, & sanctior.

3 Dantur Patroni vnius ciuitatis, & Patroni vnius Prouinciæ, vt Mediolanensis Prouinciæ, decreto Prouinciali Patronus est sanctus Ambrosius. Dantur etiam plures Patroni loci, ex Rubric. de Officio Duplici num. 1. vbi habentur hæc verba: *In Festo Patroni vnius vel plurium aliquius loci.* è quibus vnus esse debet principalis, ex Rubric. de Octau. nu. 1. alij minùs principales. Titulus autem Ecclesiæ vnius materialis solet esse vnicus; sed tamen potest etiam esse plurium Sanctorum, vt apud nos Romæ Ecclesia SS. Blasij & Caroli, in qua duo Festa celebrantur; vel plurium sub eodem Festo, vt SS. Cosmæ & Damiani, & similia.

4 Tam de Patrono principali quàm de Titulari Ecclesiæ fit Officium, vt de Duplici primæ classis, vt in Rubrica de Commemoration. num. 3. Item fit Octaua de vtroque, in Rubrica de Octauis num. 1. & quæcumque supra dedimus Duplici primæ classi, &

Octauis, eadem concedenda sunt Patrono principali loci in loco suo, & Titulari in Ecclesia sua. Eadem enim est ratio solemnitatis in vtrisque.

5 At quoniam tenentur ad Festum & Officium de principali loci Patrono? Sacra Rituum Congregatio decreuit sapiùs, Regulares etiam teneri ad Festum de Patrono loci, & Officium solemne, iuxta Bullam Gregorij XIII. die 30. Decembris 1573. non tamen teneri ad Octauam eiusdem: quod nouo Decreto firmatum est à S. Rituum Congregatione die 27. Martij 1628. & illud quidem decretum est, vt populus, qui in eo Festo ad Regularium Ecclesias accedit, Missas & Officia diuina auditurus, ad pietatem erga Patronum suum non minùs accendatur, quàm si ad Ecclesiam confluat Cathedralē. Octaua verò satis est, si fiat à Clero seculari illius loci: neque cogendi sunt Regulares, occupati etiam proprijs Religionis Officijs, ad omnia Cleri secularis Officia recitanda.

6 Si Patroni plures seu Titulares conceduntur, vt supra numero 2. c. ritne eorundem æquale Festum, hoc est primæ classis cum Octaua? Officium quidem singulorum Duplex erit, vt dicitur in Rubrica de Officio Duplici numero 1. sed Octaua non conceditur, ex Rubricis Breuiarij de Octauis num. 1. nisi Festo principalis Patroni, & principalis item Titularis Ecclesiæ; imò neque primæ classis Festum erit, nisi sit solemne principale Festum principalis Patroni, aut Tituli Ecclesiæ, vt aperte in Rubrica de Commemorat. num. 3. & 4. quale non est Patroni Translatio, nec Festa similia.

7. Neque

7 Neque de his Patronis minùs principalibus tenentur Regulares Officium recitare, si non sunt in Calendario Romano, quos nulla lex obligat: laudabile tamen est, si recitent in gratiam populorum, ut paulò suprà diximus; & eò magis, si populus agat Festum sine opere serui- li. Officium autem erit Duplex maius per annum, ex Rubrica de *Concurr. num. 2. in fine*, quod addidimus ante Tabellas in postrema recognitione Breuiarij.

8 Quid, si accadat, quòd in Cathedrali fiat de Patrono loci absque Octaua, veluti Mediolani de S. Ambrosio, cuius Festum ritu Ambrosiano non habet Octauam; an subditi Archiepiscopo Mediolanensi, secundum ritum Romanum Horas Canonice recitaturi, teneantur ad Octauam sancti Ambrosij celebrandam? Negant aliqui, quia satis est, ut membra à capite non discordent. Affirmant alij, quia tenentur ad seruandas Breuiarij Romani Rubricas; quibus ego magis assentior in gratiam Rubricarum Romanarum. Nostri Ordinis Patres celebrant ibidem sancti Ambrosij Octauam, etiam ex vi nostrarum Constitutionum, quæ l. 2. cap. 5. id præcipiunt vbique fieri in Festo Patroni loci.

9 Ceterum Patroni seu Tituli Festum licet excludatur, si incidat infra Octauas Paschæ & Pentecostes, & in Hebdomada maiori; locum tamen habet infra Octauas Epiphaniæ, quæ Duplicita alia Festa excludit.

10 In die Octaua Epiphaniæ, si incidat Patronus vel Titularis Ecclesiae in eam diem, transfertur Festum Patroni; & eodem modo si in Dominica prima Aduentus & Qua-

dragesimæ, Dominica Passionis, Palmarum, Paschæ, in Albis, Pentecostes & Trinitatis: in quibus mysteria Redemptionis nostræ à populo quoque sunt magis celebranda, licet quædam ex prædictis Festis sint classis secundæ. Idem fiat, si incidat in Vigiliam Natiuitatis Domini & Pentecostes, in die Circumcisionis, in Feria quarta Cinerum, ut scilicet transferatur.

11 Tanta est solemnitas Patroni principalis loci, ut, si incidat in Vigiliam, quæ sit in Calendario cum ieiunio de præcepto, nihil in Officio fiat de Vigilia, quæ mœsticiam infert; in mensa tamen ieiunandum erit, nisi transferatur in præcedentem diem ieiunium ipsum auctoritate Maiorum. de qua suprà cap. 7. num. 5. pag. 28.

12 Haber integras utrasque Vesperas, nisi concurrat cum Festis Christi primæ classis, aut B. Virginis assumptæ, aut Dedicationis propriæ Ecclesiae, ex ijs quæ diximus suprà cap. 8. num. 7. & cap. 9. num. 3. adeò, ut eidem cedant in concursu tum secundæ Vesperæ diei Octauæ Epiphaniæ, Paschæ, Ascensionis, & Corporis Christi; tum primæ Vesperæ diei Octauæ Ascensionis & Corporis Christi, ut in *Notis dicitur Tabella 2. de Concurrentia*.

13 Debentur eidem Lectiones in primo Nocturno, quæ habentur in Communi, non autem de Scriptura occurrente, ad maiorem celebritatem, ut dicitur in Rubricis cap. de *Lectionibus num. 9.*

14 Lectiones secundi & tertij Nocturni, si non adsunt propriæ in Breuiario, neque extra Breuiarium approbata à sancta Sede Apostoli-

ca,

ca, sumantur de Communi, & de Octauario Romano in hanc præcipuè causam edito. nam in Officio nihil legendum est, quod ab eadem Sede Apostolica non sit approbatum, vt fusè probat *ex Gelasio Papa Radulphus Propos. 11. & Sixtus V. Cōst. 74.* concedens varias facultates S. Rituum Congregationi, Officia SS. Patronorum noluit approbari posse, inconsulto ipsomet Summo Pontifice. Approbata verò pro tertio loco negauit sapiùs S. Congregatio, extendi posse ad alia loca non consulta eadem Congregatione; quæ iustis de causis alicui loco concedit, alicui negat.

15 Quæritur de Titulo Altaris, seu Capellæ, quo ritu sit celebrandus. constat ex Rubrica de *Commemorationibus num. 3.* non esse celebrandum vti Duplex primæ classis; reliquum est igitur, vt celebretur prout in Calendario Romano describitur: in quo si neque nominatur, ad illud Altare celebrari poterunt Missæ Festiuæ, cum Hymno Angelico, vt alibi diximus; sed Officium nullatenus fiat sine licentia Maiorum, ad quos attinet Officia mutare. qua de re diximus *Sect. 1. cap. 5. tit. 2. num. 9. pag. 7.*

16 Si Altare. titulus est beneficij, Beneficiatus adhuc non debet Officium recitare de eo vt de Festo primæ classis, neque alio ritu quàm in Calendario sit descriptus; &, eo ibidem non descripto, non video, qua ratione propria auctoritate possit de eo recitare Officium.

17 Si verò Titulus est Ecclesiæ diruta ad illud Altare translata; ille, qui emolumenta prædictæ Ecclesiæ percipit, æquum est, vt recitet Officium de eo in eius Festo, ne depercat cultus illius Titularis Ecclesiæ; &

ritus erit Semiduplex, nisi dignitas eiusdem aliud exposcat. exemplo sumpto à Vaticana Collegiata S. Petri, quæ celebrat Festum sancti Blasij Semiduplex, ob Ecclesiam eiusdem Sancti cum emolumentis vnitam Collegio Canonorum S. Petri: sed in his casibus consulatur sacra Rituum Congregatio. Vide quæ diximus *Sect. 2. c. 2. num. 26. pag. 16.*

18 Ceterum Beneficiatus quilibet habens Ecclesiam, quæ est Titulus beneficij, licet apud eam non resideat, debet tamen Festum eiusdem colere vti primæ classis, & cum Octaua celebrare; quia Festum Tituli est Ecclesiæ.

19 Sed vtrum cultus Titularis alicuius Ecclesiæ possit & debeat extendi ad alios de Clero extra propriam Ecclesiam, ita vt debeant omnes, tam in ciuitate quàm in Diœcesi, celebrare Festum particularis Ecclesiæ ritu Semiduplici, negauimus supra *cap. 3. num. 5. pag. 22.*

20 Dies Octaua Patroni loci accidit alicubi in Festo Duplici, quod ibi est in præcepto, vnde populus magis optat audire Missas de Festo quàm de die Octaua, vt in vrbe Regij ditionis Estensis, in qua Octaua dies S. Prosperi occurrit in Festo Visitationis B. Virginis, quod ibi est de præcepto: quid ergo erit agendum? Sacra Rituum Congregatio approbans Officia pro Clero Regiensi, decreuit fieri Officium de Festo cum commemorat. Octauæ; aliàs transferretur Festum, vt de Octauis diximus *cap. 8. num. 12. pag. 31.* Si neget alijs, potest Episcopus transferre Festum de præcepto in sequentem diem, si ab eo pender.

21 An verò possit dies Octaua Patroni loci appellari maius Duplex, vt habeat

habeat integras Vesperas; negauimus
suprà cap. 8. num. 23. pag. 33.

22 Quomodo separandus sit Patronus à socijs quos habet in Calendario; & quo ritu sit de socijs Officium faciendum, ostendimus suprà cap. 10. num. 11. & seqq. pag. 37.

23 In Vigilia Patroni, quæ habet Officium in Calendario, erit ea die omit-
tenda commemoratio de Patrono, quæ
solet fieri inter Suffragia, ne de eodem fiat Officium & commemoratio: quæ est indubitata regula in Officio diuino. Vide infrà Sect. 5. cap. 18.

24 Quæ diximus de Patrono principali loci, eadem conueniunt Fundatori & Patrono Ordinis in toto Ordine post solemnem Canonizationem eiusdem.

25 Negamus autem illud, quod non-nemo scripsit, nimirum, quod infra Octauam Patroni, seu Tituli, seu Dedicationis propriæ Ecclesiæ, debeat fieri commemoratio de Octaua, quocumque adueniente Festo: quia gratis dicitur, & est priuilegium Octavarum Natiuitatis, Epiphaniæ & Corporis Christi tantum.

SECTIO QVARTA.

De proprio ritu singularum Horarum Canonicarum.

POST Regulas generales totius Officij, veniendum est ad Regulas singularum Officij partium, hoc est Horarum, quo ritu quæque sit recitanda.

SECTIONIS QVARTÆ CAPITA SEX.

1 De Matutino.

2 De Laudibus.

3 De Prima.

4 De Horis, Tertia, Sexta, & Nona.

5 De Vesperis.

6 De Completorio.

De Matutino.

CAP. I.

Matutinum est vox antiqua, in Conc. Cabilon. II. Deducitur à Matura, id est aurora. Sunt autem apud Auctores hæc synonyma pro eodem, Nocturni, Vigilæ nocturnæ & Matuti-

num, de quo hic loquimur, ut est à Laudibus distinctum; nam alioquin suprà diximus Sect. 1. cap. 3. pag. 2. constituere vnam horam cum Laudibus. S. Isidorus 6. Etymol. cap. ult. deducit Matutinum à stella matutina lucifero, quæ oritur inchoante manè inter noctem & diem; ut hinc ediscas, si media nocte cum antiquioribus il-

G lud

lud non recites, in aurora saltem recites. Sed de tempore Matutini recitandi vide supra Sect. 1. cap. 5. tit. 6. pag. 9. A dijs manibus, qui restitunt lucem, dici Matutinum, scripsit Auctor *Gemma anima* lib. 2. cap. 31. sed quid luci ad tenebras? omitteremus profana.

2 Primus vsus Matutini Officij in Bethlehem fuit, ex *Cassiano* cit. à *S. Isid.* lib. 1. de *Eccles. Off.* cap. 23. nisi de Officio Primæ sit ille explicandus, vt putat veriùs *Francol.* 1. par. cap. 14. congrueret autem, si illud verum esset, vt à loco Natiuitatis Christi exordium sumpsisset Ecclesia laudum Dei. ibi enim Angeli cecinere Deo, & Pastores laudantes benedixerunt Dominum.

3 Ordo Matutini per se patet in Rubrica de *Matutino* cap. 13. de cuius partibus, ex quibus componitur, dicemus *Sectione sequenti*.

4 Forma ipsa Matutini vestigium habet non obscurum apud Apostolum 1. *Cor.* 4. vt notat Baronius anno 57. ait enim: *Cum conuenitis, unusquisque vestrum Psalmum habet, doctrinam, Apocalypsim, linguam, interpretationem.* Et verè in Matutino habemus Psalmos, Lectiones pro doctrina, Responsorialia pro Apocalypsi, id est reuelatione, Euangelium pro lingua, Homiliam pro interpretatione: illi voce hæc habebant, voce primorum discipulorum, nos scripto sacrorum Auctorum, & SS. Patrum. Addit ibidem Paulus: *Spiritus Prophetarum subiectus sit Prophetis.* quo quid aliud significatur quàm ritus ille Matutini, quo Lector petit benedictionem à maiore, cui se subijcit, antequam legat? *Hæc Baronius.*

5 Nouem Psalmi in Duplicibus &

Semiduplicibus dicuntur, ex *Amal.* lib. 4. cap. 35. in Dominicis decem & octo, ex eodem cap. 9. vbi & distinguit primos duodecim inter quaternos, vt hodie fit; & dicebantur cum *Gloria Patri* in fine singulorum, non apud omnes, vt hodie, *Dur. in Rat.* lib. 5. cap. 3. In Ferijs & Festis Simplicibus Nocturnum dicitur duodecim Psalmorum. Gregorius VII. de *Consecr. Dist.* 5. In die iubet ex antiquo more duodecim Psalmos & Lectiones tres quotidie dici, exceptis Festis.

6 Antiphonæ in Festis dicuntur nouem; in Ferijs & Simplicibus sex; tempore Paschali in Festis tres, vna pro quolibet Nocturno; in Ferijs vna, communis duodecim Psalmis.

7 Absolutiones, Benedictiones, Lectiones, Responsorialia, plura in Festis, pauciora in Ferijs, & Hymnus *Te Deum*, in Sectione sequenti suis locis enodabuntur. Mystica nunc dicamus.

8 Initio sumpto ab Oratione Dominica, à Salutatione B. Mariæ Angelica, & à professione fidei ab Apostolis tradita, clara voce petitur apertio labiorum & diuinum adiutorium cum signo Crucis aptissimo ante omnem actum, & cum *Gloria* sanctissimæ Trinitatis & vnitatis laude per *Alleluia*, *Dur. loc. cit.* Inuitantur omnes ad diuinas laudes; quarum prima cum iubilo per Hymnum canitur, ad fugandum noctis torporem, ait Hugo lib. 2. de *Off.* cap. 8.

9 Adduntur Nocturni tres in Festis ad ratam primarum trium noctis vigiliarum, quas antiqui obseruabant, ex Hieron. *Epist.* 22. ad *Eustochium*, ijs verbis, Noctibus his tertia surgendum: quidquid neget Azor. cap. 2. *quæst.* 2. non reperiri, quod antiqui-

tus

tus distinctis horis noctis Nocturni cantarentur, & affirmant tamen multi ab eodem citati, Amalarius *de Ord. Antiphonarij*, & Isid. *lib. 1. de Off. Eccl. cap. 19.* Laudes autem quartæ Vigiliæ referuabantur. Hodie non diuiduntur Nocturni, stante consuetudine vim legis habente: & significatur vna Ecclesia iustorum omnium, eorum qui ante legem, sub lege, post legem, ex Amal. *lib. 4. cap. 9.* ideoque in tertio Nocturno legitur Euangelium tempori gratiæ congruum, inquit Gemma *lib. 2. cap. 14.*

10 Nouem autem Psalmis gratias agimus Deo de descensu eiusdem propter nos, & ad nos sub nouem Choris Angelorum, in Festis nimirum Domini: at in Festis Sanctorum, eò quòd digni facti sunt illi ascendere vsque ad altitudinem cæli, in quo habitant iidem Chori Angelici. Hec Amal. *fusè de Ordine Antiph.* Vel ter tria canticum cum Angelis, ait Dur. *loco cit.*

11 Decem & octo Psalmi Dominicales ita distribuuntur, vt primi duodecim per quaternos diuisi significant Patriarcharum duodecim & Apostolorum totidem cultum erga S. Trinitatem, per quatuor virtutes Cardinales, Amal. *loco cit.* Reliqui tres in secundo & tertio Nocturno significant electos sub lege, & sub gratia, cum eodem cultu S. Trinitatis, idem *ibidem.*

12 Duodecim verò Psalmi feriales ea ratione sunt constituti, quia duodecim sunt horæ noctis, & cuilibet horæ Psalmus respondet, Amal. *cap. 11.* qui dicuntur bipi ad charitatem excitandam, ex Hugon. Viç. *Spec. Eccles. cap. 3.*

13 Verius, quo vertimur ad Deum, renouat intentionem debitam in Of-

ficio, Amal. *loco cit.* Oratioque Dominica dicitur, vt postulemus à Deo sapientiam & intellectum doctrinæ, vt docuit ex *Jacobo cap. 1.* Dur. *lib. 5. c. 2.* altè recitato Versu, *Et ne nos, &c.* & communiter (reliquum secretò, & singillatim) propter Sanctorum Communionem, inquit Hugo *Spec. cap. 3.* & eadem de causa fit Absolutio, vt sumus capaciores doctrinæ salutaris.

14 Lectiones namque doctrinam continent: quæ ternæ sunt, in honorem Trinitatis, à qua docemur, Hugo 2. *de Offic. cap. 9.* in Festis nouem eæ sunt, quæ ex Amal. *loco cit.* coniungunt nos doctrinæ & conuersationi nouem ordinum Angelicorum; sicut & gaudijs ipsorum coniungunt nos nouem quæ sequuntur Responsorialia, *idem.* Vel Responsorialia post doctrinam excitant nos ad opera, vnde ad ea surgimus, *idem de Ord. Antiph. c. 1. & 4.*

15 Et quia tempore gratiæ lætitiæ locus est magis quàm in alijs statibus ante legem, & sub lege, ideo in fine tertij Nocturni, si dicendus est, cantatur Hymnus *Te Deum.* Fusius Hugo Victorin. *Spec. Eccl. loco citato.* & singillatim hæc habes infra *Sectione seq.*

De Laudibus.

CAP. II.

Laudes dictæ sunt, ex Hug. *lib. 2. de Off. cap. 10.* eò quòd laudem apertè sonant diuinam. quod repetit in *Spec. Eccles. c. 3.* Matutinale Officium appellatur ab Amalar. *lib. 4. cap. 10.* Matutinum quoque dicuntur in Rubrica *de Precibus num. 5.* quia sunt pars Matutini Officij, & ideo non finitur Matutinum separatum à Laudibus cum

G 2

Oratione,

Oratione, neque cum *Benedicamus Domino*, vt notauit Hugo lib. 2. de Off. cap. 2. & 9. Amalar. autem in Prologo de Ord. Antiph. testatur de consuetudine Romana, quod Laudes Matutino statim iungantur.

2 Obijcies, initium sumi à *Deus in adiutorium*, quod est initium Horarum singularum; ergo est Hora à Nocturnis distincta. Respondeo, nihil obesse; sed initium illud datum esse, vt possit ex causa diuidi Matutinum à Laudibus.

3 Queritur inter Auctores de Ritibus, an Hymnus *Te Deum laudamus* sit finis Nocturnorum, an verò initium Laudum. Innoc. III. de Celebrat. Miss. cap. Consilium. videtur sentire, quod ad Laudes spectet Matutinas. Opinio communior, Microl. cap. 34. & Hug. Spec. Eccl. cap. 3. & ex praxi in nocte Natalis Domini, Hymnum *Te Deum* esse finem Matutini. Innocentius autem pro Laudibus Matutinis intelligit totum Matutinum ex Nocturnis & Laudibus conflatum, vt ait Nau. de Orat. cap. 3. num. 64. Quare, si diuidas à Nocturnis Laudes, hic erit ritus, vt termines Nocturnos cum Oratione post *Te Deum*, & cum *Benedicamus Domino*, absque commemorationibus, & submissa voce Orationem addas Dominicam; incipias deinde Laudes à *Deus in adiutorium*, ita Francolinus par. 1. cap. 27. num. 18. cum Nauar. loco cit. & ita fit in Natali Domini.

4 Querunt item, An diuidenti Laudes à Nocturnis, præmittendum sit ante Laudes *Pater noster* cum *Aue Maria*. Afirmat Nauar. loco citato, quia putat esse octo Horas, & Laudes esse distinctam horam. Francolinus cap. 28. num. 2. licet sentiat, esse tan-

tum septem Horas; consentit tamen Nauarro ob eam Rubricam Breuiarij, qua iubentur ea dici ante omnes Horas, præterquam ad Completorium. Sed hæc ratio est contra ipsum Francolinum, qui non distinguit Laudes vt horam ab alijs; non ergo necesse. Et in nocte Natiuitatis Domini nihil dicere iubemur, sed absolute Laudes incipimus, vt indicatur in Breuiario in proprio loco. Posset tamen responderi adhuc, quod hæc Laudes vniuntur Missæ; & ideo libenter sequor Auctores prædictos.

5 Ordo Laudum patet in sua Rubrica: sunt enim pares Vesperis, ex Concil. Bracaren. Dist. 12. cap. ultimo, & Agathen. de Consec. Dist. 5. Conuenit. in vtrisque Psalms quinque, Capitulum, Hymnus, Canticum Euangelicum, Oratio, Commemor. Differunt ab alijs Horis minoribus in pluralitate precum; quia manè & Vespere holocaustum offerebatur à Iudæis; cui succedere apud nos holocausta Matutinarum Laudum & Vesperinarum, ex Rupert. lib. 1. cap. 6. & cum aliæ minores Horæ septem quasi partibus constent, vt notauimus ex eodem Rupert. Sect. 1. cap. 3. numero 6. Vesperæ & Laudes, addito Cantico, constant ex partibus octo, quæ ad beatitudinem spectant, idem loco cit.

6 *Deus in adiutorium*, &c. meminit hoc loco Amal. in Prologo de Ord. Antiph. Psalms quinque ex eodem sunt, ad muniendos quinque corporis sensus, ait Hugo in Specul. Eccl. c. 3. qui notat præterea, eos esse octo verè, ad significandos octo ordines electorum; sed dicuntur quinque, quia tertius & quartus sub vna conclusione terminantur, ad denotandum, ex Amalar. de Ord. Antiph. cap. 5. geminam

nam dilectionem, Dei & proximi; vel, ex eodem *lib. 4. de Div. Offic. cap. 10.* vnionem Ecclesiæ ex Iudæis & Gentibus. tertius autem est in vsu matutino, ex *Constit. Apost. lib. 2. cap. 63.* sextus item, septimus & octauus vnam habent conclusionem, ad significandum, ex *Amalar. loco cit. cap. 2.* Fidem, Spem & Charitatem vnitas & iunctas erga Deum (inquit *cap. 5.*) trinum & vnum; vel significant, ex eodem *lib. 4. de Off. cap. 10.* vnionem Ecclesiæ ex Asia, Africa & Europa ad diuinas laudes; *omnis enim spiritus laudet Dominum*, dicitur in eorum fine. Vnde factum est, vt hi Psalmi quotidie dicantur in Laudibus, neque vnquam omittantur, ex eodem *Amalar. cap. 12.*

7 Dixi, *Psalmos esse quinque*: nam licet quartus sit propriè Canticum, abusiue Psalmus appellatur; & suo loco videbimus parum differre Canticum à Psalmo.

8 Dicuntur autem semper in Festis iisdem & in Ferijs Paschalibus, ex *Microl. cap. 54.* quia resonant lætitiā & resurrectionem gloriosam in octonario eorum numero. In Festis quoque trium Lectionum eisdem dici, tradit *Radulph. Propos. 10.*

9 Duo ex his mutantur in Dominicis à Septuagesima vsque ad Dominicam Palmarum inclusiue; vice quorum dicimus Psalmos *Miserere* & *Confitemini*, ad timorem & spem eo tempore excitandam; timorem, ob peccata in primo; spem, ex bonitate Dei in altero. Hæc *Amalar. lib. 4. de Off. cap. 18.* & quia non est tempus lætitiæ, quam exprimunt ij duo Psalmi, *Dominus regnauit & Iubilate*. Sed dicces: Cur deinde diciur alter eorum in Prima? Respondeo, Ne in tota

Hebdomada feriali omittatur Psalmus vllus de Psalterio: alter autem locum habet in Nocturno Sabbati. & hæc ad litteram.

10 In feriali Officio per annum primus Psalmus est pœnitentialis, *Miserere*, quia dies feriales sunt pœnitentiæ, inquit *Hugo 2. de Offic. c. 10.* secundus variatur, vt expleatur Psalterium: sed in qualibet Feria reperies in secundo Psalmo mentionem fieri matutini temporis, vt videantur magis proprii ad rem; & idè eo loco sunt positi, vt notat *Amalar. de Ordine Antiphonarij capite 5.* nam dicimus in Feria secunda, *Manè exaudies vocem meam*; Feria tertia, *Emitte lucem tuam*; Feria quarta, *Exitus Matutini*; Feria quinta, *Manè sicut herba*, & *Repleti sunt manè*, Feria sexta, *Auditam fac mihi manè*; Sabbato, *Ad annuntiandum manè misericordiam tuam*: sed præterea titulus huius Psalmi est, *In die Sabbati*.

11 Cantica verò fuere distributa per Hebdomadam, ita vt in Dominicis & Festis, *Trium puerorum*, quod est nobilius, cantaretur; in Sabbato Canticum Moysis in fine vitæ ab eodem compositum, & prope Terram promissionis, id est quietis, significatæ in Sabbato, qua de re *Beda lib. 2. tract in Lucam*. Alia Cantica non sine mysterijs fuere alijs diebus assignata; satis tamen ad libitum ea, Durando explicante *lib. 5. cap. 4.* desumpta ad verbum explicatione ab *Amalar. lib. 4. de Off. cap. 12. & seqq.* Certè illud Feriæ sextæ, vbilegitur, *Cornua in manibus eius*, de Cruce intelligitur, & quadrat Feriæ sextæ, ex *Gemma lib. 2. cap. 53.* Plura de Canticis *Secl. sequenti.*

12 De Antiphonis, Capitulo, Hymno, Versu, Antiph. Cantici, Cantico, & Orat. infra suis locis. Hymni non meminit Amalar. meminit Hugo in *Spec. Ecclesi. cap. 3.* ad excitandam mentem pro intelligentia proximi Cantici Euangelici, inquit *idem lib. 2. de Off. cap. 8.* Versus dicitur ante Canticum, vt magis attenti simus ad verba Cantici, Amalar. *lib. 4. cap. 45.* vel, vt excitemur ad credendum ea quæ promittuntur in Cantico, Dur. *lib. 5. cap. 4.*

13 Cur autem primo loco Canticum *Benedictus* in Officio dicitur, cum non fuerit in Euangelio Canticum primum? An quia à Vesperis inchoatur Officium, in quibus primum cantatur Canticum? An quia, vt ait Duran. *loco cit.* Zacharias loquitur cum Ioanne, qui est Aurora ante Christum Solem? & in aurora quidem Laudes dicuntur magis congruè. An quia de lumine fit mentio, *Illuminare his*, &c. quod est Matutinae horæ proprium? De Oratione post Canticum omnes meminere Auctores. De Precibus, Suffragijs, Fine, Antiphonis finalibus in suis Capitibus *Sectione sequenti* cum reliquis agemus.

De Prima.

CAP. III.

Prima vocabulum ad rem nostram vsurpatur in Regula sancti Benedicti *cap. 16.* & in Conc. Cabilonensi II. Res ipsa est antiquior, tempore Cassiani expressè cœpta, de qua ipse *lib. 3. Instit. monast. cap. 4.* cuius vestigium potius, quàm res ipsa tota, videtur haberi apud Athanas. *lib. de Virginit. Sol.*

inquit, exoriens videat librum in manu tua, id est Psalterium; & loquitur de prece post Laudes, quæ ante Solis ortum complebantur. Volunt, S. Clementem loqui de Prima, cum ait *lib. 8. Constit. cap. 34.* Precationes facite manè, Turrianus *ibi*, & Durand. *l. 3. de Ritib. cap. 7.* & Suar. *lib. 4. de Horis Can. cap. 5. num. 8.* Negant Radulph. *Proposit. 14.* qui expressè docet, Primam & Completorium non ante Cassianum fuisse, & Francolinus *1. par. capite 14. num. 6.*

2 Quidquid sit de origine, affines horæ sunt Prima & Completorium, sicuti Laudes & Vesperæ; nam vtroque Confessio. Quatuor Psalmi, Hymnus, Capitulum & Responsorium immobiliter dicuntur: Canticum quoque Simeonis est immobile, cui responderi Symbolum sancti Athanasij in Dominicis immobile. Quæ omnia apta sunt initio diei & noctis, vt armemur contra hostes diurnos & nocturnos, ex Radulph. *loco cit.* Præclare Ambrosius *Ser. 43. & in Hexaem. lib. 5. cap. 12.* de auibus loquens ait: Quis sensum hominis gerens, non erubescat sine Psalmorum celebritate diem claudere & adoriri; cum etiam aues suauis modulatione & dulci carmine ortus dierum ac noctium prosequantur? Hæc de Prima & Completorio simul.

3 Post ortum Solis Prima congruentius recitatur; tum ex origine apud Cassianum expressè; tum ex Hymno, *Iam lucis orto fidere*; tum ex Auctoribus pluribus citatis à Francol. *cap. 15. num. 14.* Primò, vt sicut ouibus, quæ noctu custodiuntur in ouilibus inclusæ, manè ad pascua exeuntibus adest opilio, qui eas dirigat, ducat, defendat à lupis; ita nobis primo diluculo

diluculo surgentibus, Sole oriente, adsit Dominus verus Pastor, Amalar. lib. 3. cap. 2. Deinde, ut ipso Solis ortu Solem iustitiæ nobis orientem postulemus, Raban. 2. Instit. cap. 3. Denique ex Ruper. lib. 3. cap. 3. de Diuin. Offic. prima hora diei quærendum primum est regnum Dei; & primæ cogitationes Clericorum, tamquam quædam lucis primitiæ, Deo sunt offerendæ.

4 Ordo Prima patet in Rubricis. Apud Scriptores de diuinis Officijs sola mentio fit ante omnes Horas de Oratione Dominica, de qua etiam Breu. M. S. antiquiss. de Symbolo quoque Apostolorum apud Polyd. Virgil. de Inuent. rer. l. 6. cap. 2. Initium à Deus in adiutorium habetur ex Amal. lib. 3. cap. 2. cum Gloria Patri. de Hymno Amalar. non meminit, sed Hugo meminit in Spec. Eccl. cap. 3. Antiphonam nemo notat nisi Radul. Prop. 14. qui vnam & solam Antiphonam singulis Horis tribuit.

5 Psalmi in Dominicis quatuor, Gemma an. lib. 2. cap. 58. in Ferijs totidem, ex Durando lib. 5. Rat. cap. 5. Additi sunt alij, qui secundo loco ponuntur; qui idem dicebantur omnes ante Pium V. in Dominicis, ex Breu. M. S. & impressis: nunc distributi sunt per Ferias, tamquam Psalmi olim assignati Prima: tum verò etiam ne de Psalterio quidquam supersit. Et in Dominica quidem dicitur Psalmus *Confitemini*, quia in eo habetur Versus, qui est de Resurrectione Domini, quam significat dies Dominica: *Hæc dies, quam fecit Dominus*, &c. Psalmus assignatus Feriæ 2. habet pro titulo, *Prima Sabbati*. quare & conuenit dici saltem prope Dominicā. Fortè etiam Psalmus Feriæ 5. datus est, in

quo agitur de mensa, refectione, paucis; quia significant Eucharistiam Feriæ 5. institutam. Psalmus autem Feriæ 6. totus est de Passione Domini. Cum autem nullus supersit Psalmus qui assignari queat Sabbato, in quo etiam sapius fit de B. Virgine, idè Sabbato quatuor Psalmi numquam dicuntur. Quaternarius hic Psalmorum numerus denotat, quòd in quatuor mundi partibus doctrina quatuor Euangelistarum laudatur, Dur. loco cit. Vnde statim.

6 Subditur Symbolum S. Athanasij; quia doctrinæ Euangelicæ, quam significant quatuor Psalmi, fundamentum est Fides, idem loco cit. qui & addit, initio diei idè recitari, quia Fides est initium salutis. Plura de hoc Symbolo in proprio capite.

7 Verùm in Festis Psalmi tres dicuntur tantùm, Radulph. Prop. 10. ut etiam toto tempore Paschali, ob temporis, inquit, iucunditatem, quæ laborem multa canendi excludit. Amal. autem lib. 3. cap. 2. tres idè dici putat, quia pro tribus horis, à Prima ad Tertiam, laudandus est Deus trinus, & armandi sumus contra tres hostes. Hugo in Spec. cap. 3. quinquenarium numerum in tribus Psalmis obseruat, ad muniendos quinque sensus; Gemma lib. 2. cap. 58. ad quinque partitam per Christi Vulnera passionem initio diei recolendam. Explicat Durandus Hugonem loco citato, quòd diuiduntur duo Psalmi, *Beati immaculati*, & *Retribue*, in quatuor octonarios, qui sunt veluti quatuor Psalmi; & in Hebræo textu apparet hæc in quatuor partes distinctio. Primus Psalmus, *Deus in nomine tuo*, &c. dicitur pro toto itinere & cursu diei contra hostes aptissimus, & Psalmus,

Beati

Beati immaculati, plenus est morali instructione. Hæc fuit Amalar. *de Ordin. Antiph. cap. 6.*

8 De Capitulo, quod Amalar. omittit scribere, scribit Hugo *libro 2. cap. 1. & Lectionem* vocat. De Responsorio breui, de quo idem Hugo, nihil Amalar. de Oratione, cuius Hugo meminit: de Precibus, quas Amalar. inquit: de Confessione, de qua Gemma *lib. 2. cap. 64.* de Martyrologio, de quo Gemma *libro 2. cap. 58.* de Pretiosa, cum reliquis usque ad finem, de quibus Hugo *2. de Offic. cap. 2. & Radulph. Propos. 14.* distinctius & plenius *Sectione sequenti* differemus.

9 Illud hoc loco notandum est, Orationem illam, *Sancta Maria, & omnes Sancti, &c.* esse antiquissimam, & in Ordine Romano legi: ter quoque dici, *Deus in adiutorium*, ut præsentia & præterita deleamus, & futura peccata caueamus, Hugo *loco citato*: vel, ut armemur contra diabolum, mandum & carnem in nomine Trinitatis, Durandus *lib. 5. cap. 5.* Nullum tamen ad hæc verba, *Deus in adiutorium*, formatur Crucis signum.

10 Absolutio item Capituli cum Lectione & Capitulo Nonæ sæpius concluditur; quia prædicta, quæ extra Primam existimantur esse, dicuntur à Regularibus in Capitulo, ex Gemma *lib. 2. cap. 58.* & ad Lectionem communem post Horam Primam conueniebant Monachi, ex Amalar. *de Ordine Antiph. cap. 7.* Vice cuius legitur hodie (& hoc nomine vocatur in Breuiario) Lectio breuis. Idem Amalar. *lib. 4. de Offic. cap. 3.* putauit, additam fuisse in fine Lectionem hanc breuem pro Ca-

pitulo, quod post Psalmos Primæ non legebant antiqui.

11 Sed cur, quando Lectio breuis non habetur propria, sumenda est de Capitulo Nonæ? An, quia Capitulum Nonæ in Festis solet esse finis Epistolæ quæ legitur in Missa? ut scilicet finis Epistolæ finem imponat Primæ Horæ.

12 Denique Prima & Completorium non variantur, sicut aliæ Horæ, in quibus Capitula, Responsoria, Versus, Oratio variantur; quia principium & finis operum nostrorum firmiter sunt tribuenda Deo, ait Hugo *lib. 2. de Off. cap. 1.*

De Horis, Tertia, Sexta, & Nona.

CAP. IV.

1 **H**Æ tres Horæ notissimæ fuerunt Apostolorum tempore, ad preces Deo fundendas, ut suprà docuimus *Sect. 1. cap. 2. num. 1. pag. 2.* insigniores erant in rebus humanis, ait Tertull. *in lib. de Ieiunio*, & solemniores in orationibus diuinis. quod ibidem confirmat exemplo tum Danielis, qui ter orabat in die; tum Apostolorum, ut & nos loco citato diximus.

2 Præter eas, quas loco citato attulimus, rationes mysticas de his tribus Horis, possumus addere, quod hora Tertia datus fuit Spiritus sanctus, quem & nos petimus in Hymno ad Tertiam; lex noua data est Apostolis, de qua nos dicimus, *Legem pone mihi Domine, &c.* Hæc Duran. *lib. 5. cap. 6.* Hora Sexta Deus visus est Abraham in Valle Mambre; Ioseph cum suis fratribus pransus est; Ruth Moabitibus excepta est à Booz; cum Samaritana

ritana Christus sermonem habuit. Hæc Anastasius Sinaita *lib. Comm. in Hexaem.* 7. hora Nona Cornelius Angelum vidit, *Act.* 10.

3 Ordo trium Horarum minorum habetur in Rubricis, ille idem qui legitur apud Hugonem *in Spec. Eccl.* cap. 3. in quo ex Amalar. *lib. 4. de Off. cap. 3.* impletur illud Apostoli ad Ephesios: In Psalmis, Hymnis, & Canticis (quæ Cantica exponit ille esse Responsorio brevia) cantantes, &c. Psalmi verò tres, inquit idem, protegunt nos in tribus horis sequentibus: nam quælibet ex his tribus horis tres continet temporis horas, ut patet; imò, ut idem ait *cap. 1. ibidem*, in Prima, Tertia, Sexta & Nona duodecim canimus Psalmos (in Festis) pro numero duodecim Horarum diei, ut Deo præsentem simus omnibus horis.

4 Addit Hugo *loco citato*, in Psalmis opera denotari, quia Psalterium manu sonatur; in Antiphona, quæ est reciproca, charitatem geminam: & coniungitur Psalmis, quia sine charitate nulla sunt & nullius meriti opera nostra: Capitulum autem esse exhortationem boni operis; Responsorium breue novum opus bonum significare: in Versu ad Deum fructum boni operis contineri. & his positis, Oratio, seu Collecta in fine rectè concludit Horam.

De Vesperis.

C A P. V.

1 **V**espera à sidere quod Vesper nominatur, & decidente Sole oritur, inquit Ildorus *lib. 1. de Offic. cap. 20.* Sed ex Iansenio *in Concordia cap. 57.* latius

patet vocabulum: significat enim tempus tum ante Solis occasum, ut *Matth. 14.* Vespere factò actum est de satiandis quinque millibus; tum post occasum Solis, ut *ibidem* additur: Vespere autem factò solus erat ibi. Lucernarium dicebatur à Hieron. *in Epist. ad Latam*; & Lucernaris hora à Cassiano *lib. 3. de Can. cap. 3.* eò quòd dum lucernæ accenderentur, preces vespertinæ persolui solebant, ait Azor. *lib. 10. cap. 2. quæst. 10.* Duodecimam appellat Concilium Turonense *II. can. 19.* quia vltima diei hora recitabantur. Durandus *de Rit. lib. 3. cap. 11.* asserit, Ecclesiam constituisse, ut post Nonam decantarentur, quòd plures de populo adesse possent. Puto ergo, quòd tardiùs quàm nunc cantaretur Nona.

2 Certè à primis Vesperis inchoatur Festum. quod fortè à Dauide deduci potest: *Vespere*, inquit, *mane & meridie narrabo*, &c. *Psalm. 54.* docet Amalar. *de Ordine Antiph. cap. 16.* deductum ab Hebræis, quibus dictum est: *Festa vestra celebrabitis à vespera vsque ad vesperam.* Et verè magnitudo Festi exigat, ut priùs incipiat, hoc est à Vesperis pri-dianis; & tardiùs terminetur, id est vltique ad Completocium diei Festi, *c. 2. de Ferijs, in princip.* Radulph. autem *Propos. 18.* assignat hunc ritum primum Vesperarum Dominicis, & quibuscumq; Festis nouem Lectionum.

3 Primæ Vesperæ nobiliores sunt secundis, teste Amalar. *loco cit.* quod & hodie in Cappella Papali obseruatur, quæ non habet secundas Vesperas coram Papa, sed tantum primas, quia initium Festi reputantur esse.

4 Præter ea quæ dicta sunt de paritate Vesperarum cum Laudibus ca-

H

pit

pite 2. num. 5. hæc addi possunt in laudem Vesperarum: nam in Vesperis commemoratur Aduentus Domini vergente mundi vespere, Hugo in *Spec. cap. 3.* tum in Vesperis offerebant Abraham & Patriarchæ Sacrificia, Gemma *lib. 2. cap. 62.* tum commendatur Sacrificium vespertinum à Dauide *Psal. 140.*

5 Ordo in Rubricis nullam habet difficultatem. ad mysteria vocor. Nam quinque Psalmi Vulnera Christi recolenda monent; quorum vltimum Vultus hora vespertina fuit sacro lateri illatum, & in vespera mundi, Gemma *lib. 2. cap. 62.* Item, quia sicuti quinque sensibus quotidiano affectu tendimus ad tenebras; ita necesse est, vt initio noctis pro eis veniam precemur, Amalar. *lib. 4. de Offic. cap. 7.* qui & addit *ibidem*, quòd illis necesse est deplorare quinque carnales suos sensus, quibus occidit verus Sol; vt in Matutino, id est in euasione peccatorum, quando Sol eis iterum inchoat oriri, possint lætari. Tenemus etiam quinque hos Psalmos quasi lampades virginum quinque, vt veniente nocte Domino obuiam eamus, ait idem *de Ord. Antiph. cap. 6.*

6 In Festis Sanctorum ijdem ferè dicuntur Psalmi qui in Dominica: quia sicuti Dominica victoriam Christi resurgentis repræsentat; ita Psalmi eiusdem victoriam per Christum resonant Electorum Domini, Amal. *lib. 4. cap. 7.*

7 De Capitulo, quod Lectionem vocat Amal. *ibidem*, & post Psalmos collocat: de Hymno, de quo Hugo post Capitulum in *Spec. cap. 3.* (non autem meminit Hymni Amal.) vt scilicet venienti Domino psallentes & iubilantes occurramus, ait Gemma

lib. 2. cap. 62. de Verbu, quo conuersi ad Deum cum virginibus quasi ostium pulsamus, Gemma *ibidem*, dicemus fusiùs in seq. Sectione.

8 Canticum *Magnificat* passim vocatur in Ordine Romano Euangelium, quia ita est *Luc. 1.* & cantatur in Vesperis ob multas causas. Primò, quia à Vesperis inchoatur festum, & hoc Canticum in Euangelio est in ordine primum. Secundò, Vesperæ sunt nobiliores Laudibus & Completorio; quibus ideò debetur Canticum nobilius. Teriò, quia sub vesperam beata Virgo peruenit in domum Elisabeth, quam salutauit, & Canticum statim hoc composuit, Benzonius in *Magn. libro 1. c. 20.* Quartò, Amalarius addit *de Ordine Antiphon. cap. 6.* vt Maria cum suo Cantico introducat virgines cum quinque lampadibus, hoc est Psalmis quinque, præparatas ad Christum. Quintò, *ex eodem libro 4. de Offic. cap. 7.* vt castigatis sensibus per quinque Psalmos, castigentur cogitationes cordis tumescentis cum humilitate, de qua in Cantico B. Virginis agitur. Sextò, vt animos fidelium frequentior Dominicæ incarnationis memoria (quotidie namque dicitur) ad affectum deuotionis accendat; & recogitata sapiùs exempla Genitricis illius in virtutum soliditate nos confirmet, & hoc præsertim in Vesperis: vt incumbente quietis tempore mens inde fatigata ad vnionem se suæ considerationis colligat, idem *ibidem*. Septimò, & est Duran. *lib. 5. cap. 9. ex Beda*, *Magnificat* cantatur ad Vesperas, quia in ipsa vespera mundi suo assensu beata Virgo mundo succurrit perditò; & ipsa est Vespera Stella maris. Octauò denique, in sexta

sexta laude ex Horis septem conuenit hoc Canticum cantari, in quo Dominus ille uenisse dicitur, qui ad uesperam mundi uenit ad nos in sexta mundi ætate.

9 De Oratione, Precibus, Suffragijs, & sine Vesperarum suis locis in Sectione sequenti.

De Completorio.

CAP. VI.

Vox Completorium reperitur primò in *regula sancti Benedicti cap. 42.* Completam vocat Isidor. *lib. 1. de Off. cap. 21.* Vel quia in ea completur quotidianus usus cibi, potus & locutionis apud Regulares, ex Amalar. *lib. 4. de Offic. cap. 8.* Vel quia in Completorio summa est perfectio diuinorum Officiorum, ex eodem *de Ordine Antiph. cap. 7.* Vel quia completur dies seruitutis nostræ, Gemma *lib. 2. c. 64.* Vel completur totum Officium diuinum, ait Beda in *lib. Medit. passion. Christi cap. 1.* Vel quia ipsamet dies completur ea hora, Archid. in *cap. Solent. de Consecr. Dist. 1.*

2 Eius origo rei desumi potest cum Isidoro loco citato à Dauide, qui *Psalm. 131. Si dederò somnum, ait, oculis meis, donec inueniam locum Domino; vel à sancto Basilio, qui in Reg. fusiùs disp. Interrog. 37. meminit Psalmi Qui habitat, licet Basilium aliter explicet Francolin. 1. par. cap. 19. initio. sed Durandus de Rit. lib. 3. cap. 12. quem sequuntur Azor. lib. 10. cap. 2. quæst. 11. & Suar. lib. 4. de Hor. Can. cap. 5. num. 9. explicat de Completorio. Colligit Suar. Completorium ex Ambr. 5. *Hexaem. cap. 12. & lib. 3. de Virginibus; imò ex Cypriano vide-**

tur posse colligi *lib. 1. de Oratione, ubi ait: Recedente Sole ac discedente necessario rursus est orandum; ubi in primo verbo recedente Vesperas, in altero discedente notat Suar. Completorium. Verum ijs primis temporibus rude fuit potius quàm completum Completorium.*

3 Additum fuisse Cassiani tempore simul cum Prima, certum est, vt docuimus *suprà cap. 3. huius Sectionis; ubi etiam cum Prima comparauius Completorium.*

4 Sequitur ex dictis, illud esse recitandum congruentius hora duodecima, nimirum quando Christus sepultura fuit traditus, in fine diei Parascæues, *Luc. 23. quod fuse probat Frācolin. 1. par. cap. 18. sed ante diei finem (vt laici quoque interesse queant) statuisset Ecclesiam cantari posse, docet Durand. loco citato.*

5 Hac autem Hora, inquit Turcremata in *Regula sancti Benedicti Tractatu 107. vt animalia à pastu reuerti solent; ita spiritus reuocandus est ab externis ad interiora. Item parandus est locus, in quo spiritus cum Deo quiescat; & contra fraudes dæmonum armandi sumus ante noctem, de quorum capite in Lectione breui dicitur: Quærens quem deuoret. Addit Hugo in Spec. cap. 3. Completorium significare gaudium Electorum, quod, completo eorum numero, complebit Deus in Sanctis suis in die generalis Resurrectionis in fine mundi; & idè in fine diei recitatur.*

6 Ordo Completorij per se patet. Lectio breuis ortum habuit à Lectione, ad quam hora Completorij conueniebant, præsertim Monachi, sicut ad eandem diximus post Primam, ex *Regula sancti Benedicti cit. quod*

H 2

notat

notat etiam Amalar. *lib. 4. cap. 8. & de Ord. Antiphon. cap. 7.* qui & addit, Lectionem ideò præponi, quia, finito Completorio per Preces, dormitum statim ibant. Confessio aptè fit, ut quidquid in die commissum diluamus, Gemma *lib. 2. cap. 64.* & alterna confessione mundemur, ait Hugo in *Specul. cap. 3.* agens De Completorio. De initio proprio Completorij, de quo Hugo, dicemus *Sect. sequenti*, ubi etiam de Hymno, & alijs singillarim, citra mysticam expositionem, quam affero hoc loco.

7 Nam Psalmis quatuor, ait Amalar. *loco citato*, quatuor elementa corporis nostri Domino commendamus. Et quidem in primo Psalmo, qui recitatur in Matutino Sabbati sancti, cum Christo quietem poscimus: *In pace in idipsum dormiam, & requiescam.* In secundo, ad ea verba quæ protulit Christus in extremo vitæ, *In manus tuas*, &c. optamus mori cum eo. In tertio & quarto contra tentationes nocturnas armamur, fusiùs hæc Amalarius.

8 Hymnus ante Capitulum præter morem dicitur; quia illi, in quibus completa sunt significata præcedentium Laudum, id est electi, præueniunt exhortationem, quam denotat sequens Capitulum, Hugo in *Specul. cap. 3.* Eodem quoque Hymno petimus victoriam de nocturnis illusionibus, Gemma *loco cit.* Capitulum ergo, ex Hugone, exhortationem sonat, qua semper egemus. Responsorio breui quali signaculo diuinæ custodiæ nos sigillamus, ut pupillam oculi, Gemma *loco citato*.

9 Et quia Completorium est com-

mendatio animæ quasi migrantis è corpore per somnum, ideò Canticum Simeonis additur, quod maximè congruit, Amalar. *suprà*: quo pacem, & lucem optamus à Deo, Gemma *loco cit.* Precibus complemur, ad humilitatem in fine diei; cum Oratione Dominica & Symbolo fidei, ad munimentum ab hostibus nocturnis, Hugo *ibidem*.

10 Concluditur cum benedictione Prælati: *Benedicat*, &c. quæ valet contra hostes, ait Turrecrem. *loco citato*. & solemnè religione imploratur auxilium B. Virginis contra eosdem nocturnos hostes, idem Turrecrem. Adhuc in fine dicuntur Oratio Dominica, Salutatio Angelica, & Symbolum Apostolorum secretò; tum quia ipsè ritibus finiendum est totum Officium quibus est inceptum; tum quia in fine mundi tempore Antichristi ora fidelium claudentur, & secretò Deum orabunt, Durand. *lib. 4. cap. 25.* Radulph. denique notat *Propos. 14.* Completorium esse ferè semper idem, nisi propter tempus aliqua demantur, hoc est Preces, in Duplicibus, &c. causam autem attulimus *suprà cap. 3. de Prima in fine pag. 56.*

11 Quæres, Quando Completorium dicitur separatim à Vesperis, an præmittenda sit Oratio Dominica cum Salutatione Angelica? Videtur affirmandum, ea ratione qua dicuntur ante Laudes separatas à Matutino, & ante omnes alias Horas. At contraria est praxis in Quadragesima, ut nihil præponatur Lectioni breui; & verè satis est post eam dici Orationem Dominicam.

SECTIO QUINTA.

De partium, hoc est Horarum partibus.

Orarum partes multæ sunt, & variæ, quæ proprios habent ritus, & variam eruditionem, de quibus nunc singillatim, ordine seruato quo sunt in Horarum vsu; paucis exceptis, ob alias causas, cum affiniori coniunctis.

SECTIONIS QUINTÆ CAPITA XXII.

1 De Oratione Dominica.	13 De Responsorijs.
2 De Salutatione Angelica.	14 De Responsorijs breuibus Horarum.
3 De Symbolo Apostolorum.	15 De Capitulis.
4 De initio Horarum.	16 De Oratione.
5 De Inuitatorio.	17 De Precibus, & Confessione.
6 De Hymnis.	18 De Commemorationibus, & Suffragijs Sanctorum communibus.
7 De Antiphonis.	19 De Hymno Te Deum.
8 De Psalmis.	20 De Symbolo S. Athanasij.
9 De Canticis.	21 De Martyrologio.
10 De Versibus.	22 De Fine Officij, & Antiphonis finalibus B. Mariæ.
11 De Absolutionibus & Benedictionibus.	
12 De Lectionibus.	

De Oratione Dominica.

CAP. I.

1 **A**B Oratione Dominica sumitur initium Officij diuini, tum ex antiquis Breuiarijs, teste Francolino 1. par. cap. 28. numero 11. tum ex Duran. in Ration. lib. 5. cap. 3. vbi ait, ter dici ad Matutinum, & semel antequam liber Horam; tum ex Concilio Tolentino IV. capit. 9. quo statuitur, vt

quotidie Oratio Dominica in Officio diuino recitetur. Pius V. ordinauit rectè, ad omnes Horas eam præmitti debere.

2 An verò initio Laudum, quando separantur à Nocturnis, sit dicenda, vide suprâ Sect. 4. cap. 2. num. 4. pag. 52.

3 In fine Matutini, si diuidatur à Laudibus, dicenda est probabilius, ex Concilio Gerundensi de Consecrat. Distinct. 5. cap. Id semper. Nauarr. de Orat. cap. 3. num. 64. & Francolin. loco cit. num. 1.

H 3

4. In

4 In fine Laudum, Primæ, Tertiæ, Sextæ & Nonæ, si separatim singulæ recitentur, ea item dicenda est; vel certè in fine ultimæ Horæ, quando plures simul dicuntur. Nauarr. *cap. 10. num. 61* citat Hugutium Doctorem, qui hoc affirmat de singulis Horis, quod Gerundense de Matutinis & Vesperis iussit.

5 In fine ergo Vesperarum dici debet, ex dicto Concilio Gerundensi; sed an dici debeat subsequente statim Completorio? Nauarr. affirmat in *Miscell. 73*. de iure communi, & antequam dicatur *Inbe Domne*. Negat Francolin. *num. 5. loco cit.* & docet fusè, sufficere Orationem Dominicam quæ dicitur post Lectionem breuem: cui verè fauet Rubrica Breuiarij in postremis verbis *cap. 32. num. 1. in fine: Dicto Fidelium anima, incipitur & Inbe Domne*. De Completorio separato à Vesperis diximus *præced. Sect. cap. 6. num. 11*. In fine Completorij ea dicitur. de quo ritu antiquiores Durando non meminere.

6 Illud est notandum, quòd, quando in fine Horæ additur Antiphona finalis B. Mariæ, sufficit Oratio Dominica quæ ante ipsam Antiphonam dicitur; neque post eandem Antiphonam dicenda est iterùm, vt fit in Completorio. qua in re deceptum fuisse Nauarrum arguentem Urbis Ecclesias, quòd in hac re peccent omnes, notat & corrigit Francolinus *num. 3. & 4.* à quo idem Nauarr. in *Miscell. 73. num. 74.* se defendit, nihil mutatus à sententia propria, sed praxis Ecclesiæ vniuersalis contraria est Nauarro.

7 Aliud item est notandum cum Nauarr. in *Miscell. 73. in fine*, quòd in fine Horæ, subsequente alia Hora

eiufdem diei, sufficit, semel dici Orationem Dominicam pro fine præcedentis & initio sequentis Horæ. & habetur in Rubricis *cap. 32. num. 1. post medium. Dixi, eiufdem diei*, quia si post Completorium recitare velis Matutinum diei sequentis, bis Orationem Dominicam cum Salutatione Angelica & Symbolo recitabis, Francolin. *num. 17.* & Rubrica *citat. cap. fauet cum alijs Rubricis de Matutino, & Completorio.*

8 Initio Horarum dicitur ad animorum præparationem, vt morientes muscæ abigantur, & mens oratione serenetur, vt dignè in Officio cum Deo loquatur, Durand. *lib. 5. cap. 2.* in fine verò, ne diabolus de corde Sacerdotis rapiat, si quid boni feminatum est in Horis Canonicis, Durand. *ibidem*. Vnde Nauarrus dolet quàm maximè de *Orat. cap. 10. numero 63.* quòd hæc formula, quam ipse commendat *cap. 19. num. 11.* vt perfectissimam, Deo gratissimam, nobis vtilem, vt nihil magis, & contra hostes efficacissimam, minùs attentè & reuerenter vsurpetur, & maiori cum incuria, animi laxitate, & euagatione maiore, vnà cum Salutatione Angelica eiufdem ferè momenti, pronuntiatur quàm ipsæ Horæ Canonice.

9 Recitatur autem in Officio tribus modis, initio, in fine, & in medio, id est ad Preces. Item totum secretò, totum clara voce, totum partim secretò, partim clara voce. Et initio quidem, aliquando in medio, & in fine Officij totum secretò, addito *Amen* in fine: in medio verò reliquis duobus modis, & omisso semper *Amen*, vt videre est in toto Breuiario. Dicitur clara voce in Pre-

cibus

cibus Laudum & Vesperarum; in alijs Precibus partim secretò, partim clara voce: vt omnibus modis orandum esse Deum intelligamus. Rarò clara voce, nempe in diebus ieiuniorum, & praterea in Aduentu, vt cum ieiunio elata voce magis audiamur; vnusque Hebdomadarius, qui vicem Christi gerit, omnium nomine orat, vt in Breuiario edito 1550. de quo ritu neminem legi. Sæpius autem totum secretò dicitur, quia Deus de corde clamantes audit. Non rarò, clara voce & secretò simul, primis ijs verbis inuitando alios, *Pater noster*, postremis requirendo eosdem ad consensum, Duran. *lib. 5. cap. 5.* quod fit propter Sanctorum communionem, inquit Hugo in *Specul. cap. 3.* quod autem dicatur in medio Horarum, id fit ad humilitatem & deuotionem, & vt ad interiora reuersi, mente capiamus quæ dicimus; & vt oratio ipsa Horarum efficaciam habeat maiorem, Duran. *loco citato.* De excellentia Orationis Dominicæ, & de eiusdem partibus non est huius loci plura congerere.

10 Quid, quando Missa sequatur post Horam (quod accidit quotidie in Choro) eritne omittenda Oratio Dominica in fine Horæ? si omittitur v. *Fidelium*, consequenter etiam Oratio Dominica. qua de re infra *cap. 22.*

De Salutatione Angelica.

C A P. I I.

DE primis auctoribus Angelicæ Salutationis non est quod quæram, Gabriele videlicet & Elisabetha; quorum alter ea verba protulit, *Aue gratia plena,*

Dominus tecum, Benedicta tu in mulieribus; altera repetens vltima verba Archangeli addidit alia, *Et benedictus fructus ventris tui, Luc. 1.* Quæro potius, quando reliqua vsq; ad finem fuere addita ab Ecclesia? certum autem est, in Concilio Ephesino hæc quæ sequuntur prouintiata fuisse, *Sancta Maria, Mater Dei, ora pro nobis peccatoribus, Amen,* vt ait Baron. *ann. 431.* quæ verba addita Salutationi Angelicæ perdurauere vsque ad Breuiarium Cardinalis S. Crucis, vt initio habetur eiusdem. Postremis ergo temporibus, ex consuetudine Romana à Pio V. in Breuiario approbata, additum est quod sequitur, *nunc, & in hora mortis nostræ.* Verbum *Iesus* in medio dici ex antiquiore vsu ego puto.

2 Iure communi nunquam fuit statutum, eam esse recitandam in Officio diuino, Nau. *de Orat. cap. 10. numero 62.* Antè Pium V. in solo Breuiario Cardinalis S. Crucis legebatur, non in antiquioribus. Pij V. ergo iussu, iure nouo cum Oratione Dominica dicitur, & dici debet initio Horarum omnium, excepto Completorio, ex Nauar. *cap. 19. num. 129.* prout in Breuiario nunc legitur, neque vno verbo dempto. Antè annum 1550. non dicebatur in Officio.

3 Qui volunt Orationem dici Dominicam ante Laudes à Nocturnis separatas, volunt etiam cum ea Salutationem Angelicam. qua de re *sup. pag. 52. num. 4.*

4 Fortè inde data est comes Orationi Dominicæ in Officio, quia ex Durando *lib. 5. cap. 2.* dicebatur *Aue Maria* in principio & in fine Horarum beatæ Virginis: quæ Horæ, vt dicemus, quodidie recitabantur cum Officio diuino; & quia nunc omittuntur,

tuntur, præsertim extra Chorum, saltem retenta est Salutatio Angelica, ob cultum beatæ Virginis, cuius ope singulis horis indigemus.

5 In fine Horarum non dicitur, nisi in fine Completorii, ut finis Officij concordet cum principio eiusdem Officij. De eiusdem excellentia lege Nuar. de Orat. c. 19. Concl. 12. expositionem verò accuratissimam edidit inter alios Rutilius Benzoni ann. 1612.

De Symbolo Apostolorum.

CAP. III.

1 **S**ymbolum, ait Rufinus in Expositione Symboli, est Græcè, indicium, & collatio, hoc est, quod in vnum confertur. Dicitur Apostolorum, quia singuli Apostoli in vnum contulere quod quisque, dictante Deo, sensit ante ipsorum diuisionem. lege Augustin. Serm. 115. de Tempore, si illius est. Petrus dixit, Credo in Deum, Patrem omnipotentem. Ioannes dixit, Creatorem cali & terræ. Iacobus dixit, Credo & in Iesum Christum, Filium eius unicum, Dominum nostrum. Andreas dixit, Qui conceptus est de Spiritu sancto, natus ex Maria Virgine. Philippus ait, Passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, & sepultus. Thomas ait, Descendit ad inferos, tertia die resurrexit a mortuis. Bartholomæus dixit, Ascendit ad calos, sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis. Matthæus dixit, Inde venturus est iudicare vivos & mortuos. Iacobus Alphæi, Credo & in Spiritum sanctum, sanctam Ecclesiam Catholicam. Simon Zelotes, Sanctorum communionem, remissionem peccatorum. Iudas Iacobi, Carnis resurrectionem. Mathias compleuit, Vi-

tam æternam. Amen. Hæc Augustinus, ex quibus patet, editum fuisse Symbolum ante necem Iacobi maioris, quæ contigit anno Domini 44. Dixi supra, dictante Deo, teste Tertulliano de Prescript. adu. heret. cap. 14. quod idem à Romana Ecclesia integrè custoditum fuit, adeo ut Romanum Symbolum fuerit à Virgilio Papa appellatum, lib. 4. Contra Eutychen. ubi ait, Romanum Symbolum antiquius esse Nicæno, id est Apostolicum, exponente Duran. de Rit. lib. 2. cap. 24. imò Rufinus asserit, in diuersis Ecclesijs factas illi fuisse additiones, Romæ verò minime; ed quòd nulla hæresis Romæ habuerit exordium. Plura de hoc Symbolo Dominicus Graulina in Cathol. præscriptionibus lib. 4.

2 Decreuerat Damasus, ad omnes Horas recitari hoc Symbolum, ut in Supplem. Chron. in eius Vita, & idem habet Polyd. Virgil. lib. 6. de Inuent. cap. 2. Durandus quoque l. 4. cap. 25. innuit, suo tempore fuisse in vsu hunc ritum; sed vsu abrogatus est, exceptis Matutino & Prima ante easdem Horas, & Completorio in fine. Ambrosius de Velan. Virginius de Symbolo ait: Quotidie antelucanis horis recensendum est. Augustinus lib. 1. de Symbolo ad Catech. cap. 1. Quotidie dicite, antequam dormiatis. & Hom. 52. inter 50. Quotidie dicite, quando surgitis, quando vos collocatis ad somnum. Ergo hora Matutina & post Completorium aptissimè dicitur. ante horam Primam, quæ diei est initium, æquè aptè dicitur. Amal. lib. 4. c. 2. Gem. lib. 2. c. 59. Hugo Viët. in Spec. cap. 3. mentionem huius Symboli faciunt in Prima, Completorio, & ad Preces tantum.

3 Quare

3 Quare nouo iure quinquies hodie recitatur in Officio, si dicantur Preces in Prima, & Completorio. Initio quidem Matutini & Primæ ad professionem fidei, quæ est virtutum omnium fundamentum: & dicitur secretò, quia in primitiua Ecclesia sub silentio plerique fideles erant, metu persecutionum, Dur. lib. 4. cap. 25. In fine quoque Completorii secretò dicitur; quia in fine mundi plures in corde referuabunt fidem, non ore palam prædicabunt, idem *ibidem*. In medio ad Preces Primæ, & Completorii; quia in primitiua Ecclesia, & in fine mundi in electis solidior fides; vnde & bis in his duabus Horis dici solet.

4 Sed cur in medio, ad Preces, partim clara voce, partim secretò dicitur? Quia corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem, Roman. 10. Dur. lib. 5. cap. 5. sed nunquam totum clara voce, sicut in Missa, quia, inquit S. Thom. 2. 2. quæst. 1. art. 9. ad 6. initio diei, in primitiua scilicet Ecclesia, prædicabatur fides potius occultè; & idem in fine diei, Antichristi tempore, fiet; nunc verò temporis, quod hora Missæ repræsentat, manifestata fide, Symbolum Patrum, quo declaratur Symbolum Apostolorum, euulgatur liberè, & absque metu cantatur. De Symbolo satis.

De initio Horarum.

CAP. IV.

Tribus modis inchoatur Hora: Matutinum per *Domine labia mea*, &c. Completorium per *Conuertere nos*, &c. reliquæ Horæ per *Deus in adiutorium*. De Matutini principio prædicto me-

minit Amal. lib. 4. cap. 9. & alij post eum. Signum Crucis ad os fieri, scribit Gemma an. lib. 2. cap. 1. De initio Completorii prædicto, Hugo in Spec. cap. 3. De initio reliquarum Horarum, quod diximus, Nau. de Orat. cap. 3. num. 64. & auctorem facit Damasum suasu Hieronymi. Gregorio tribuit Polyd. Virgil. lib. 6. de Inuent. cap. 2. Amalar. autem in Matut. lib. 4. c. 9. non meminit huius Versus, *Deus in adiutorium*. Erat autem hic Versus in ore Monachorum frequentissimus, Cassiano teste lib. 12. Institut. c. 23. coll. 10. cap. 10. Signum Crucis à fronte ad pectus ad ea verba fieri, tradidit Belet. de Din. Offic. cap. 24.

2 Contingit enim, ait Turrecrem. ad Reg. sancti Benedicti, tribus modis peccari, corde, ore, & opere. *Domine labia* dicitur contra peccatum oris; *Conuertere*, &c. contra peccatum cordis; *Deus in adiutorium*, contra peccatum operis. Et quia in peccato oris & cordis est aliquid operis, ideò, ait Dur. lib. 5. cap. 2. in Matutino quoque & Completorio additur Versus *Deus in adiutorium*, &c.

3 Aptius autem principio totius Officij præponitur *Domine labia*, &c. quia ore laudandus est Deus cum recitatione Officij. Et quia per diem vagamur à Deo, ideò sub noctem dicimus aptius, *Conuertere nos Deus*, &c. Per diem autem sæpius cum antiquis Monachis dicimus, *Deus in adiutorium*, &c.

4 Prosequimur cum *Gloria Patri*, & *Filio*, &c. auctoritate Damasi; & ad omnes Horas dici, scribunt Amal. lib. 4. cap. 9. & Valafridus cap. 25. Damasus tamen non est auctor huius Versus, qui ante Damasum à Nicæna Synodo fuit compositus; imò ab

I

Aposto-

Apostolis fluxisse, probat ex Basilio Baronius ann. 325. Nicænumque addidit, *Sicut erat in principio*, &c. ut idem Baron. *ibidem ex Conc. Vāsensi can. 7.* Plura *infra cap. 8.*

5 Completur initium Horarum per *Alleluia*. Vox est Hebræa, quæ significat, *Laudate Deum*, ex Aug. in *Psal. 118.* cum plenitudine tamen gaudij, & exultationis, auctore sancto Thoma post *Glos. in cap. 19. Apocal.* Sanctus Germanus in *Theoria* explicat hoc modo: *Al, venit, el, Deus, nia, laudate: vel ex eodem, Pater, Filius, Spiritus sanctus.* quam expositionem S. Gregorio tribuit Dur. *lib. 4. cap. 20.* ubi alias tres affert, quæ mihi non satis placent. In aliam linguam transferri non debet propter sanctiorem auctoritatem, ait Isidor. *lib. 1. de Din. Offic. cap. 13.*

6 A sancto Hieronymo fuit hæc translata de Ierosolymitana Ecclesia ad Romanam iussu Damali, ut docet S. Gregor. *lib. 7. Epist. 63.* qui & eandem vocem Romæ restituit, ex Rup. *lib. 1. de Din. Offic. cap. 35.* non simpliciter, sed instituendo, ut diceretur etiam extra tempus Paschale, ut exponit Baronius, Augustinum citans in *Psal. 106. dum scribit de Damaso, anno 384.* Erat enim in usu Ierosolymis ante Damasum, qui & Romæ eandem vocem ordinauerat; sed deinde fuerat omissa usque ad tempora sancti Gregorij, qui eandem restituit.

7 Post Septuagesimam loco *Alleluia* dicitur, *Laus tibi Domine*, &c. ex Decreto Alexandri II. ut ait auctor Gemmæ an. *libro 4. cap. 117. titulo de Sancto Stephano, in postremis verbis.* Mutationis huius ratio est, ex Alcuin. *cap. de Septuages.* quia conue-

nit humiliori tunc uti lingua, qualis est Latina comparata cum Hebræa.

De Inuitatorio.

CAP. V.

Habetur *Inuitatorium* apud Amal. *lib. 4. c. 9.* in quo, inquit, communis cætus Fratrum conuocat omnes degentes vndique, ut excitentur & veniant ad confitendum Domino. De eodem Alcuinus ante Amalarium, dum causam reddit, cur *Inuitatorium* in die Epiphaniæ non dicatur.

2 Dicitur autem sexies integrè intra Psalmum *Venite*, & ter imperfectè, id est pro medietate eiusdem: quia aliqui perfectè, aliqui imperfectè inuitationem recipiunt. Senarius est perfectorum, qui constat vno, duobus, tribus. Imperfectorum numerus est illorum trium, qui Superbiæ, Avaritiæ & Luxuriæ student, Dur. in *Rat. lib. 5. cap. 3.* Sexies item integrè, quia in sex ætatibus mundi inuitantur omnes ad Deum, Mich. Timor. in *Spec. ordin. 4. par. trac. 6. cap. 16.*

3 Variatur pro Officij qualitate, & in Ferijs variari tradit Radul. *Prop. 15.* quæ varietas concinnior est hodie quàm ante Pium V. tum in Officio de Tempore, tum de Sanctis.

4 Dominico die, de creatione, *Qui fecit nos*; quæ facta est primo dierum omnium. in reliquis diebus concordat *Inuitatorium* cum antiquis.

5 In die Epiphaniæ non dicitur, ex Alcuino *cap. de Theophania*; quia, inquit, Herodes inuitauit, & congregauit Scribas, ut scirent de Christo ad eundem occidendum. Vel quia Magi, inquit Hugo in *Spec. cap. 3.* à nemine inuitati venerunt ad Christum.

Vel

Vel quia Psalmus *Venite* dicitur eodie in Nocturnis; neque bis in eodem Officio dici Psalmus solet, Dur. *lib. 6. cap. 16.* & in tertio Nocturno Psalmus ille dicitur; quia tempore gratiæ inuitantur omnes ad Deum, non ita communiter in lege, & ante legem. Vnde frequens est repetitio verborum, *Venite, adoremus eum.*

6 Non dicitur in triduo ante Pascha, ne inuitemur, sed potius per silentium detestemur pestiferum ludæorum consilium & conuentum eorum contra Christum. Præterea Apostoli tunc dispersi erant, qui alios ad Dominum inuitare consueuerant, Durand. *lib. 6. cap. 72.*

7 Quando, & cur in Officio Defunctorum dicatur, vel taceatur, dicemus *ultima Sectione.*

De Hymnis.

C A P. VI.

Hymni Græcè, laudes Latine. Sunt enim cantus laudem continententes Dei, Aug. *Psal. 72.* ita ut hæc tria constituent Hymnum, Laus, Dei Laus, & Cantus. Carmina quæcumque in laudem Dei, Hymni vocantur ab Isidor. *lib. 1. de Div. Offic. cap. 6.*

2 Primus auctor Dauid, ex Isid. *ibid.* inter Græcos è nostris primus Hierotheus, & Nepos, apud Eusebium *lib. 7. Hist. cap. 19.* Deinde Hilarius è Latinis librum edidit Hymnorum Ecclesiasticorum, teste Hieron. *de Script. Eccles.* quem imitatus Ambrosius, Hymnos populo componens, persecutionem Iustinæ Augustæ rerum nouitate leniuit, ut scribit Walaf. *de Reb. Eccl. cap. 25.* & tunc in Ecclesia quoque cantari cœperunt, quam-

quam & Apostolicum inuentum fuisse dicendum est, de quo Paul. *Coloss. 3. Ephes. 5.* imò à Christo deduci potest, qui, Hymno dicto, exiuit in montem Oliueti, *Matth. 26.*

3 Cantandos autem in Ecclesia Romana composuit quoque Gelasius Papa, ex VValafr. *loco cit.* vsumque eorumdem in Horis Canonicis approbavit Conc. Turon. II. *can. 24.* Tolet. IV. *cap. 12.*

4 Significant Hymni fortitudinem & maiestatem Dei, & eiusdem vel beneficia, vel facta miranda, ait Hieron. citatus ab Amal. *lib. 4. cap. 3.* Vnde & stando eos cantamus, ob reuerentiam; & ut ostendamus, nos sursum habere quoque ad Deum corda nostra, Durand. *lib. 5. cap. 2.*

5 Multos enumerat Hymnos Radulph. *Propos. 13.* qui erant tunc in vfu; è quibus nos habemus eos qui sequuntur; quorum Auctores hoc loco addimus, prout alij nobis tradiderunt non contemnendi Scriptores.

1 *Ad cœnam Agni prouidi.* Non dum noui auctorem.

1 *Æterna cali gloria.* Ambrosij est, ex Mich. Timotheo.

1 *Æterna Christi munera,* Apostolorum, & Martyrum. Ambrosiani sunt, ex Dion. Carthus. & Clitloueo. Sed alterum pro Martyribus tribuit Gregorio Timotheus, in quadam editione, non in omnibus.

1 *Æterne rerum Conditor.* Ambrosianus est, ex Radulph. *loco citato,* & ex Timoth.

1 *Ales dici nuntius.* Prudentij, ex Clitlou. & Timoth.

4 *Angularis fundamentum.* Pars est Hymni, *Vrbs Ierusalem beata.* de quo infra.

3 *Antra deserti teneris sub annis.*

I 2 Pauli

Pauli Diaconi, ex Clifton. Carthus. Timoth.

1 *A Solis ortus cardine.* Sedulij, ex Cornel. Schult. tom. 1. par. 2. cap. 6. Bibliot. Alphabeticus est, quia primi versus ab A. alij à B. C. D. &c. quod notauit Timoth.

1 *Audi benigne Cōditor.* Ambrosij, ex Cornel. loco citato. Prudentij, ex Timoth. Gregorij, ut in eiusdem Operibus tom. 5. Romæ 1593. in calce Sacramentary.

5 *Aue maris stella* S. Bernardo tribuitur à Franc. Costero.

2 *Aurea luce, & decore roseo.* Elpis vxoris Boëtij, quæ vixit circa an. 522. in *Ligno vite*, de *Anicia familia*.

1 *Aurora iam spargit polum.* Ambrosij, ex Timoth. si nota marginalis est Timothei. non enim ita in omnibus eiusdem libris habetur.

1 *Aurora lucis rutilat.* Ambrosij, ex Cornelio.

1 *Beata nobis gaudia.* Hilarij, ex Cornelio.

1 *Cali Deus sanctissime.* Ambrosij dicitur esse in quibusdam Breuiarijs.

1 *Christe redemptor omnium.* in Natali. Ambrosianus est, ex Timoth.

3 *Christe Sanctorum decus Angelorum.* Desideratur auctor.

1 *Conditor alme siderum.* Ambrosij, ex Timoth.

1 *Consors paterni luminis.* Ambrosij, ex Cornelio.

1 *Deus tuorum militum.* Ambrosij, ex Radul. Gregorij, ex Timoth.

3 *Ecce iam noctis tenuatur umbra.* Gregorij, ex Clifton. & Timoth. in calce Sacram. Gregorij habetur.

1 *Ex more docti mystico.* Ambrosij, ex Timoth.

1 *Exultet calum laudibus.* Ignoratur auctor.

1 *Hostis Herodes impie.* Sedulij, ex Timoth.

1 *Iam Christe Sol iustitie.* Ambrosij, in quibusdam Bren. & ex Io. Baptista Rubeo.

1 *Iam Christus astra ascenderat.* Ambrosij, ex Radul. Greg. ex Cornelio.

1 *Iam lucis orto fidere.* Ambrosij, ex Clifton. Carthus. Timoth.

1 *Iesu corona celsior.* Ambrosij, ex Radulpho.

1 *Iesu corona Virginum.* Ambrosij, ex Radul. Gregorij, ex Timoth.

1 *Iesu nostra redemptio.* Ambrosij, ex Cornelio.

1 *Iesu redemptor omnium.* Desidero auctorem.

1 *Immense cali Conditor.* Ambrosij, ex Timoth.

3 *Iste Confessor Domini sacratus.* Nondum scitur auctor.

1 *Lucis Creator optime.* Gregorianus est, ex Timoth. & habetur in calce Sacram. Gregoriani.

4 *Lustris sex qui iam peractis.* Ambrosij, ex Iacobo de Valentia in *Psalmmum* 95. apud Timoth. sed videtur auctoris qui scripsit *Pange lingua*: vnde ut vnus Hymnus habetur in Missa Fer. 6. in Parasceue.

1 *Lux ecce surgit aurea.* Prudentij, ex Io. Baptista de Rubeis in *Psalier*.

1 *Magne Deus potentia.* Ambrosij, in quibusd. Bren.

1 *Martyr Dei, qui unicum.* Auctor nescitur.

3 *Nocte surgentes vigilemus omnes.* Gregorij, ex Clifton. & Timotheo. & legitur in calce Sacram. Gregor.

1 *Nox atra rerum contegit.* Ambrosij, ex Timoth.

1 *Nox, & tenebra, & nubila.* Prudentij, ex Clifton. & Timoth.

1 *Nunc*

1 Nunc sancte nobis Spiritus. Ambrosij, ex Clifton. Carthus. Timoth.

1 O gloriosa Domina. Fortunati, ex Cornelio. Ambrosij, ex Rubeo.

1 O lux beata Trinitas. Alcuini, ex Cornelio. Gregorij, ex Timoth.

3 O nimis felix, meritiq; celsi. Pauli Diaconi, ex Clifton. Carthus. Timoth.

4 Pange lingua gloriosi Prælium certaminis. Fortunati, ex Baron. an. 566. & Timoth.

1 Plasmator hominis Deus. Ambrosij, in quibusdam Breu. Gregorij, in alijs Breu.

1 Primo dierum omnium. Gregorij, ex Clifton. Timoth. & habetur in calce Sacram. Greg.

1 Quem terra, pontus, æthera. Fortunati, ex Cornel. Gregorij, ex Timoth.

1 Rector potens verax Deus. Ambrosij, ex Clifton. Carthus. Timoth.

1 Rerum Creator optime. Ambrosij, ex iisdem.

1 Rerum Deus tenax vigor. Ambrosij, ex iisdem.

1 Rex gloriose Martyrum. Gregorij, ex Timoth.

1 Rex sempiternæ Domine. Quis mihi det auctorem?

6 Sanctorum meritis inclita gaudia. Neque auctorem noui.

1 Somno relictis artibus. Ambrosij, ex Cornel. & Timoth.

1 Splendor paternæ gloriæ. Ambrosij, ex Radul. & Timoth.

1 Summa Deus clementia. Ambrosij, ex Carth. & Timoth.

1 Te lucis ante terminum. Ambrosij, ex Cornel. & Timoth.

1 Telluris ingens Cœditor. Ambrosij, in quibusdam Breu.

4 Tibi Christe splendor Patris. Quis auctor?

1 Tu Trinitatis unitas. Ambrosij, ex Cornelio.

1 Veni creator Spiritus. Ambrosij, ex Cornelio.

1 Verbum supernum prodiens a Patre. Gregorij, in quibusdam Breu. S. Thom. Aquin. ex Timoth. quem fortè fefellit alterius Hymni simile principium.

1 Vexilla Regis prodeunt. Theodulphi, seu Theoduli, ex Benzoni in Magnificat lib. 1. cap. 6. Fortunati, ex Baron. an. 566. Sedulij, ex alijs, vel Ambrosij, apud Timoth.

3 Virginis proles, opifexq; matris. De auctore nemo.

1 Vox clara ecce intonat. Ambrosij, ex Cornelio.

4 Vrbis Ierusalem beata. Auctor Ambrosius, ex Rubeo.

3 Ut queant laxis resonare fibris. Pauli Diaconi. Hunc putant aliqui in prima strophe collegisse sex notas musicales, Vt, re, mi, fa, sol, la, sed errant: nam hæ notæ cœptæ sunt adhiberi tamquam musicales à Guidone Abbate, qui Græcos imitatus musicos syllabis vsos ad musicam docendum, adinuenit & ipse has syllabas Latinas de prædicta Hymni strophe desumptas, vt scribit Arnoldus auctor Ligni vitæ libro 5. Obijt autem Guido ann. 1020. longè post Paulum Diaconum, qui floruit anno 770.

6 Radulph. loco citato significat alios Hymnos fuisse tunc in vsu in Hymnis Romanis, & fortasse non paucos de sequentibus, quos ille non indicat: & habentur in Breuiario Pij V.

1 Eternæ Rex altissime. Gregorij, in quibusdam Breu. habetur etiam in Breu. M. S. ante annos 300.

I 3 1 Eter-

1 *Aeterne Patris unice.* Non ante annum 1550. auctorem desidero.

1 *Amor Iesu dulcissime.* Bernardo trituit *Timoth.* in *Breuiar.* non ante ann. 1550. fuit in vfu.

1 *Audit tyrannus anxius.* Prudentij, ex *Timoth.* post ann. 1550. est in *Breuiar.*

1 *Christe Redemptor omnium.* de Omnibus Sanctis. Ambrosij, ex *Timoth.* habetur in *prad. Breu. M. S.*

1 *Claro Paschali gaudio.* Habetur in *prad. M. S. Breuiar.* Auctorem qui Hymni, *Tristes erant Apostoli.* vnus enim erat Hymnus, qui nunc diuisus est.

6 *Custodes hominum psallimus Angelos.* An. 1608. auctoritate Pauli V.

2 *Doctore egregie Paule.* Elpis dicitur esse à Cornelio *suprà.* habetur in *prad. M. S. Breu.*

1 *Fortem virili pectore.* Syluij Card. Antonian. in *Recognit. Breu. à Clem. VIII.*

3 *Huius obtentu Deus alme nostris.* Pars Hymni, *Virginis Proles.* de quo *infra.*

2 *Iam bone Pastor Petre.* Elpis. Habetur in *prad. Breu. M. S.*

1 *Iesu Saluator saculi.* In *prad. Breuiar. M. S.* sed auctorem nescio.

1 *Memento salutis auctor.* Pars est Hymni Natalis Domini: *Christe Redemptor omnium.*

1 *Nardo Maria pistico* Pars Hymni in benedictione palmarum, in *Ordine Romano.* mutatus est in *Breuiarij* recognitione sub Clemente VIII. & est S. Gregorij, ex *Rubeo.*

1 *Orbis patrator optime.* An. 1608. iussu Pauli V.

1 *O sola magnarum urbium.* Prudentij, ex *Timoth.* non ante annum 1550. in *Breuiario* est.

4 *Pange lingua gloriosi Corporis.* S. Thomæ Aquin. in *Opusc. 57.*

1 *Pater superni luminis.* Roberti Card. Bellarm. in *Recognit. Breuiarij.*

2 *Petrus beatus catenarum laqueos.* Dicitur Elpis. in *pradicto Breu. M. S.* ante 300. annos habetur.

1 *Quicumque Christum quaritis.* Prudentij, ex *Timoth.* sed nota marginalis in alia editione tribuit Bernardo. non ante ann. 1550. habetur in *Breuiario.*

2 *Quodcumque vinculis super terram.* Elpis. habetur in *pradicto Breuiar. M. S.*

6 *Sacris solemnij iuncta sint gaudia.* S. Thomæ, *Opusc. 57.*

1 *Salute flores martyrum.* Prudentij, ex *Timoth.* non ante annum 1550. in *Breuiario* habetur.

1 *Tristes erant Apostoli.* habetur in *Breuiar. M. S. pradicto.* auctorem facit Ambrosium *Rubeus.*

1 *Verbum supernum prodicens.* Nec *Pairis.* S. Thomæ, *Opusc. 57.*

Omnes ergo sunt numero xcvi.

7 Si rationem metri cuiusque scire cupis, breuiter addam; nam ad sex species ij reducuntur & formas. In prima sunt Hymni Iambici Dimetri, à Iambo pede, & à duabus mensuris ita dicti: & ij sunt, quos à capite notauimus hac nota 1. hoc est primæ speciei.

In secunda continentur Iambici Trimetri, à Latinis ternarij vel senarij appellati, qui constant sex pedibus, locis imparibus: ij verò sunt, quos notauimus à capite hac nota 2. hoc est secundæ speciei.

Tertia forma continet Sapphicos cū Adonico in fine, notatos hac nota 3.

Ad quartam spectant Trochaici Dimetri, hac nota 4.

Quintæ

Quintæ formæ, nempe Trochai-
ci, & à Seruio Ithyphallici, vnicus
est Hymnus in eius laudem, quæ v-
nica est Mater & Virgo, *Aue maris
stella*; qui speciem metri tantum ha-
bet quoad syllabas, vt notant Clictou.
& Carthuf.

Sexta complectitur Asclepiadæos
cum Glyconico in fine, notatos hac
nota 6.

8 Sed auctores Ecclesiasticorum
Hymnorum leges metri sæpius neg-
lexerunt, vt sensui verba consona-
rent: quod de se fatetur S. Bernardus
Epist. 312. ad Guidonem, & in præ-
dictis patet. Ambrosius è supradictis
accuratiùs Hymnos numero 37. com-
posuisse creditur, Gregorius octo,
Bernardus duos, Hilarius vnum, san-
ctus Thomas quatuor, reliquos alij
quos nominauimus.

9 Prædictos Hymnos emendauit
tandem sanctissimus D. N. Urbanus
VIII. correctis falsis syllabis ultra
nongentas, & mutatis idè princi-
pijs Hymnorum ultra triginta, an-
no 1629. quos & laudauit sacra Ri-
tuum Congregatio die 17. Martij
eiusdem anni. Intactos reliquit tres
de sanctissimo Sacramento, ratione
Hetrusci rhythmici, quo auctor san-
ctus Thomas eos composuit: Hymnū
item *Aue maris stella*, qui est soluta
potiùs oratio, aliquibus incisus parti-
ta: & Hymnum Angelorum ad Vesper-
as, qui sine labe fuit, & paucos alios.

Index ergo deinceps hic erit.

- 1 **A** D regias Agni dapes.
1 Aeterna cæli gloria.
1 Aeterna Christi munera.
1 Aeternæ rector siderum.
1 Aeternæ rerum Conditor.
1 Aeternæ Rex altissime.

- 1 Ales dici nuntius.
1 Alto ex Olympi vertice.
3 Antra deserti teneris sub annis.
1 A solis ortus cardine.
1 Audi benigne Conditor.
1 Audit tyrannus anxius.
5 Aue maris stella.
1 Aurora iam spargit polum.
1 Aurora cælum purpurat.
1 Beata nobis gaudia.
2 Beate Pastor Petre, clemēs accipe.
1 Cæli Deus sanctissime.
3 Christe sanctorum decus Angel.
1 Christo profusum sanguinem.
1 Cælestis vrbs Ierusalem.
1 Consors paterni luminis.
1 Creator alme siderum.
1 Crudelis Herodes, Deum.
6 Custodes hominum psallimus
Angelos.
2 Decora lux æternitatis, auream.
1 Deus tuorum militum.
3 Ecce iam noctis tenuatur vmbra.
2 Egregie Doctor Paule mores in-
strue.
1 En clara vox redarguit.
1 Ex more docti mystico.
1 Exultet orbis gaudijs.
1 Fortem virili pectore.
1 Hominis superne Conditor.
3 Huius oratu Deus alme nobis.
2 Iam Christus astra ascenderat.
1 Iam lucis orto sidere.
1 Iam sol recedit igneus.
1 Iesu corona celsior.
1 Iesu corona virginum.
1 Iesu Redemptor omnium, Perpes.
1 Iesu Redemptor omnium, Quema.
1 Immenso cæli Conditor.
1 Inuicte Martyr, vnicum.
3 Iste Confessor Domini, colentes.
1 Lucis Creator optime.
4 Lustra sex qui iam peregit.
1 Lux alma Iesu mentium.

1 Lux

- 1 Lux ecce surgit aurea.
- 1 Magnæ Dens potentia.
- 1 Maria castis osculis.
- 1 Memento rerum Conditor.
- 2 Miris modis repente liber, ferrea.
- 3 Nocte surgentes vigilemus omnes.
- 1 Nox atra rerum contegit.
- 1 Nox, & tenēbræ, & nubila.
- 1 Nunc sancte nobis Spiritus.
- 1 O gloriosa virginum.
- 3 O nimis felix, meritiq; celsi.
- 1 O sola magnarum urbium.
- 1 O Sol salutis, intimis.
- 4 Pange lingua gloriosi Corporis.
- 4 Pange lingua gloriosi Lauream.
- 1 Paschale mundo gaudium.
- 1 Pater superni luminis.
- 1 Placare, Christe, seruulis.
- 1 Primo die quo Trinitas.
- 1 Quem terra, pontus, sidera.
- 1 Quicumque Christum quæritis.
- 2 Quodcumque in orbe nexibus re-
uinxeris.
- 1 Rector potens, verax Deus.
- 1 Rerum Creator optime.
- 1 Rerum Deus tenax vigor.
- 1 Rex gloriose Martyrum.
- 1 Rex sempiternæ cælitum.
- 6 Sacris solemnibus iuncta sint gaudia.
- 1 Saluete flores Martyrum.
- 1 Salutis æternæ dator.
- 1 Salutis humanæ fator.
- 6 Sanctorum meritis inclita gaudia.
- 1 Somno refectis artubus.
- 1 Splendor paternæ gloriæ.
- 1 Summæ Parens clementiæ.
- 1 Summi Parentis vnice.
- 1 Te lucis ante terminum.
- 1 Telluris alme Conditor.
- 1 Te splendor, & virtus Patris.
- 1 Tristes erant Apostoli.
- 1 Tu Trinitatis vnitas.
- 1 Veni, Creator Spiritus.
- 1 Verbum supernum prodiens, E Patris,

1 Verbum supernum prodiens,
Nec Patris.
1 Vexilla Regis prodeunt.
3 Virginis proles, opifexq; matris.
3 Vt queant laxis resonare fibris.
10 Mendum putant aliqui in Hym-
nis Iambicis, quando legunt nouem
syllabarum versum, non aduertentes,
Anapæstum poni pedem primo loco,
qui constat duabus primis syllabis
breuibus & tertia longa, pro Spon-
deo, vel Iambo; vt, Hominis super-
ne Conditor; Populiq; Rex Iudaici;
Tibi mille densa millium; Michaël
salutis signifer.

11 Hymni dicuntur vel post Inui-
tatorium, ex institutione Gelasij, ait
Platina, in signum gaudij vocatorū ad
Deum, ex Mich. Timor. loc. cit. c. 17.
& ad excitanda sunt torpentia corda,
Hugo Victor. lib. 2. de Offic. cap. 8.
Vel post Psalmos, vt excitemur ad
immediatē sequens Canticum Euan-
gelicum, vt in Laudibus, Vesperis,
& Completorio, Hugo ibidem. Vel
ante Psalmos, vt ad alias Horas; vt
initio Horæ ad dulcedinem diuini a-
moris retrahantur corda curis quoti-
dianis occupata, Hugo ibid.

12 Finis Hymnorum variatur pro
ratione Festorum, vt dicitur in Ru-
bric. de Hymnis num. 4. & in Natiui-
tate Domini, auctore sancto Bona-
uentura, vsque ad Epiphaniam fit
semper mentio de partu Virginis. Idem
fit in Festo Corporis Christi, auctore
sancto Thoma Aquinate, in hono-
rem Deiparæ: de cuius carne est caro
Christi. & habetur in Decreto à no-
bis suprā citato Ioan. XXII. In Epi-
phania, quæ significat apparitionem,
apparet ratio, cur dicatur in fine,
Qui apparuisti Gentibus: ob eandem
causam dicitur, *Qui te reuelas par-
tulis*,

mulis, in Transfiguratione Domini. Reliquarum terminationum patet ratio; nisi dubites in Pentecoste, cur dicatur, *Deo Patri sit gloria*, &c. qui finis hodie communis est tempori Paschali. Sed, sicut attinent ad Paschale tempus ea verba, à mortuis surrexit; ita ad Pentecosten illud verbum *Parachlito*, cui fit Festum in Pentecoste.

13 Excipiuntur duo genera Hymnorum, quæ non patiuntur mutationem aliquam, nimirum quando Hymni non sunt eiusdem metri: absolum enim esset, præsertim ubi cantantur Hymni, & quando Hymni habent ultimum Versum proprium, hoc est, ita proprium, ut, si careat solito fine, careat petitione, quæ fit ad Deum ante glorificationem sanctissimæ Trinitatis, vel simul cum eadem glorificatione; cuiusmodi sunt ultimi Versus Hymnorum, *Vni, trinoque Domino*, &c. *Te nunc Redemptor quasumus, Ut martyrum consortio, Te fons salutis Trinitas*, in Hymno sanctæ Crucis.

14 Conclusio verò Hymnorum semper fit vel ratione temporis, vel ratione Octavæ, quamvis in Officio nulla fiat de tempore vel de Octava commemoratio; ea ratione qua dicitur Præfatio de tempore, vel de Octava in Festo, quod propriam non habet Præfationem, ut in Rubric. Missal. titulo 12. num. 3.

15 In Officio Semiduplici de beata Virgine, quod à Regularibus ex privilegio fit in Sabbato, si in primis Vesperis dicatur saltè Capitulum de beata Virgine, dicitur in Vesperis, & in Completorio, *Iesu, tibi sit gloria, Qui natus es de Virgine*: & item, si fiat tantum commemoratio, adhuc illud di-

citur in Completorio. In secundis autem Vesperis si fiat de ea commemoratio, eodem modo concluduntur Hymni vsque ad Completorium inclusivè, ut habetur in libello Officiorum PP. Discalceatorum à sacra Congregatione Rituum approbato, & Romæ impresso anno 1629. Atque idem servandum est in Officio Semiduplici de sanctissimo Sacramento, in Ferijs quintis à Regularibus celebrando, ex eadem sacra Congreg. ibid. Si verò nulla fiat in Vesperis commemoratio, neque in Completorio variatur finis Hymni.

16 Dices, Cur dicitur, *Qui scandis super sidera*, cum in alijs utamur verbo temporis præteriti? Respondeo, illud à S. Ambrosio fuisse dictum in Hymno ratione metri; quem secutus Urbanus dici iussit, *Qui victor in caelum redis*.

De Antiphonis.

CAP. VII.

1 **A**ntiphona idem est ac vox opposita, seu contrasonans. Alcuin. de Celebr. Missæ, & Amal. lib. 4. de Off. cap. 7. vocem reciprocam interpretantur; quia inchoatur ab vno vnius Chori, & ad eius symphoniam cantatur Psalmus per duos Choros, ipsæque Antiphona coniunguntur simul duo Chori. Hinc usu receptum est, ut sententia, quæ Psalmum aut Canticum præcedit, Antiphona dicatur, ex Duran. lib. de Rit. 3. cap. 17.

2 Auctor Antiphonarum fertur Ignatius Antiochenus, ex Cassiod. in Tripartita lib. 10. cap. 9. post quamdam visionem Angelorum, quos vidit vnum ad alterum cantantes, Sanctus,

K

etus, Sanctus, indeque ille præscripsit alternum cantum in Ecclesia Antiochena: non dico Psalmorum, de quibus in capite sequenti. Græcos imitatus, primus inter Latinos Ambrosius Antiphonarum est auctor, circa annum 383. vt egregiè probat Francol. 1. par. c. 3. sub Damaso, nõ sub Siricio, vt scripsit Sigebertus. Institutionis huius habemus testem Aug. lib. 9. Conf. c. 6.

3 Dicuntur Antiphonæ semper cum Psalmis. Vt, sicut Psalmus, inquit Amal. loco cit. significat ex Hieron. opus bonum; ita non sine Antiphona debet esse, quæ sua combinatione, seu repetitione, ante & post Psalmum, significat diuersorum vnionem & charitatem, sine qua opus bonum non facit concentum Deo, nec aliquid valet. Hæc ille fusiùs.

4 Duplicantur in Duplicibus, non in alijs, & inde dicitur esse Officium Duplex; quia cum, vt diximus, Antiphona significet charitatem, in solemnioribus perfectiorem charitatem ostendere debemus, Hugo in Spec. cap. 3. aliàs significat, inchoatam in hac vita charitatem consummandam esse in fine vitæ; sicut integra dicitur Antiphona in fine Psalmi, idem Hugo: cui Durand. lib. 5. cap. 2. addit, inchoari Antiphonam ante Psalmum; quia charitas præcedere debet opus bonum, vt sit meritorium. Et inchoatur ab vno, quæ ab omnibus compleitur; quia ab vno Christo diffunditur charitas ad membra. Hæc ille.

5 Plures Antiphonæ nobilioribus dantur Horis, Matutino & Vesperis, non alijs Horis, quæ humiliùs celebrari debent, Radulph. Prop. 10. Sed tempore Paschali, tam in Matutino quàm in Vesperis, minor est nume-

rus Antiphonarum quàm per annum, ita vt sub vna Antiphona multi dicantur Psalmi, Radulph. Prop. 16. An igitur minorem charitatem ostendere debemus eo tempore? absit, imò verò hæc diminutio Antiphonarum denotat, ita feruere Clericos ex Paschalibus sacramentis & gaudijs, vt non egeant pluribus Antiphonis ad charitatem accendi. Posterior hic ritus est Micrologi, qui cap. 55. in Inuentione sanctæ Crucis ponit in quolibet Nocturno tres Antiphonas, vt aliàs per annum.

6 Ad Horas minores vna dicitur Antiphona, quæ desumitur in Festis regulariter à Laudibus, quarta prætermisâ, quia est Antiphona pro Cantico, non pro Psalmo.

7 Dantur Antiphonæ communes, & propriæ: illæ vt plurimum desumuntur è Psalmis, quorum sunt Antiphonæ; propriæ verò, vel à tempore priuilegiato, vel à Festo, &c. & hæ præferuntur communibus, vt par est.

8 Ob Festi solemnitatem in primis Vesperis ponuntur aliæ Antiphonæ diuersæ à Laudibus, & à secundis Vesperis; vt, in Natali Domini, Purificatione beatæ Virginiis, in Festo Corporis Christi, & in Natiuitate sancti Ioannis Baptistæ.

9 In Aduentu quoque, ob temporis celebritatem, Antiphonæ de Laudibus Dominicæ repetuntur ad Horas per Hebdomadam, quousque octo diebus ante Natiuitatem dicantur Antiphonæ propriæ, postremis diebus ad Laudes & Horas assignatæ.

10 Antiphonæ ad Magnificat, in primis Vesperis Dominicarum vt plurimum sumuntur ex sacra Scriptura

ptura veteris Testamenti legenda in Matutino eiusdem Dominicæ: in secundis autem Vesperis sumuntur de Euangelio quod in eadem Dominica legitur, sicut etiam ad Laudes; vt diei Dominico deferuiat vtrumque Testamentum. Dominicæ Paschales Antiphonis gaudent de nouo tantum Testamento, quia Christi resurrectio causa est vt in nouitate vitæ ambulemus, ex Paulo *Roman. 6.*

11 Additur Antiphonis tempore Paschali in fine *Alleluia*, ad lætitiā Paschalem sæpissimè declarandam, de qua voce diximus *suprà c. 4. num. 5.*

12 Quid, si Antiphona sumitur ex principio Psalmi, vel Cantici, & incipit sicut Psalmus, vel Canticum? eo casu non dicitur principium Psalmi, seu Cantici; sed continuatur quod sequitur in Psalmo, vel Cantico, ab eo loco vbi desinit Antiphona. quod nota præsertim (errant multi) in Officio Dedicationis Ecclesiæ in tertio Nocturno in Psal. *Qui habitat*: nam die primo & octauo, dicta integra Antiphona à Choro, incipi debet Psalmus à secundo Versu, *Dicet Domino*, &c. si verò tempore Paschali addas in fine *Alleluia*, tunc incipitur Psalmus à primo Versu, *Qui habitat*; quia illud *Alleluia* tollit continuationem Antiphonæ cum Psalmo. Simile habes exemplum in Ascensione Domini in secundo Nocturno, *Exaltabo te Domine, quoniam suscepisti me, alleluia*; & Psalmus incipit à primis verbis eiusdem, *Exaltabo te Domine*, &c. & ita in praxi communiori seruatur quod est rationabilius; & in recognitione postrema Breuiarij addi hoc loco curauimus.

In Feriæ secunda Vesperis ferialibus, dicto initio Antiphonæ ab Hebdomadario *Magnificat*, Cantor & Chorus simul prosequuntur, *anima mea Dominum*; quia diuidi commodè non potest vltima pars Versus. Illud certè est obseruandum in enuntiandis Antiphonis, vt initium nunquam sit vnius syllabæ, neque eiusmodi, vt absurdè orationem præcīdat. quod monetur in Cerimoniali Clericorum Regularium sancti Pauli *lib. 1. cap. 10.*

De Psalmis.

CAP. VIIII.

1 **S**I Psalterium Sacerdos ignorat, nomen Sacerdotis vix in eo constabit, ait Aug. 28. *Dist. Quæ ipsi*. & hoc me mouit, vt hoc loco plura recenseam ad pleniorē Psalterij cognitionem, de Vocabulo, Auctore, Ordine, Materia, Cantu, & Vsu Psalmorum, breuiter tamen, enarraturus.

2 Psalmus Græcis idem quod Latinis cantus, siue sonus, qui fit manibus pulsato. psalterio, vt 1. *Reg. 16.* fit etiam voce, vt *Psal. 33. Bene psallite ei in vociferatione*. At Psalmi Dauidici continent Dei laudes, vel preces ad eum; vnde ferè idem est Psalmus quod Hymnus, vt ex titulo Hebræo Psalterij habetur, qui est, Liber Hymnorum, seu Laudum diuinarum.

3 Psalterium, quo Romana Ecclesia vtitur, est ex translatione sancti Hieronymi Romana, teste Radulph. *Propos. 3.* & differt à Psalterio Romano quod adhibetur Romæ in æde Vaticana S. Petri; quo etiam vtuntur Ambrosiani. Sanctus Franciscus in sua

Regula excipiens ab Officio diuino Psalterium Romanum, intelligit de eo quod in Vaticana S. Petri est in usu antiquissimo.

4 De *Auctore* tria sunt certa. Primò, Auctorem primarium esse Spiritum sanctum, *Act. 1. Hebr. 3.* Secundò, maximam partem esse Dauidis, qui *2. Reg. 29.* egregius appellatur Psalter Israel. & Isidorus *lib. 1. de Offic. cap. 5.* vocat Dauidem Psalmorum thesaurum. Tertiò, probat Bellarminus in *Præfat. ad Explan. in Psalmos*, eos qui carent titulo, & eos item qui nomen Dauid in titulo præferunt, quocumque casu, seu genitiuo, seu datiuo, esse Dauidis. De reliquis Psalmis qui alium præferunt Auctorem, communior est sententia, esse omnes vnius Dauidis; quæ est Chrysostomi, Augustini, & aliorum. Pluribus agit de hac re Aug. Torniellus, Congregationis nostræ, in *Sacris Annal. an. mundi 2964. a num. 4.*

5 Ordo Psalmorum triplex esse potest, Biblicus, Historicus, Ecclesiasticus. Biblicus est, qui in sacris Biblijs habetur, à primo vsque ad Psalmum 150. quos diuidunt aliqui (& placet diuisio Bellarmino) ita ut primi quinquaginta pertineant ad penitentes, siue incipientes; alij quinquaginta ad proficientes; reliqui quinquaginta ad perfectos. Si diuidas, ut dimidium Psalterij intenas pro numero Versuum; sicut omnes Versus sunt 2606. ita dimidium Versuum erit inter illos duos Versus Psal. 77. *Cor autem eorum non erat rectum cum eo*, &c. Ipse autem est misericors. quasi centrum Psalterij sit summa malitia hominum, & summa bonitas Dei.

6 Ordo *Historicus*, quo scilicet tempore quisque Psalmus fuerit compositus, difficillimè haberi potest. Nam ordo *Biblicus* est, vel quo reperiuntur sunt ab Esdra, ut videtur sentire S. Athanas. in *Sinopsi*; vel quo ordinati sunt à Septuaginta Interpretibus, ut docet S. Hilarius in *Prologo Psalmorum*. scitur aliquorum tempus. quæ de re vide Torniellum loco citato, qui sequentes ordinat hoc modo.

- Psalm. 143. *Benedictus Dominus Deus meus.*
 9. *Confitebor tibi Domine in toto corde meo.*
 10. *In Domino confido.*
 58. *Eripe me de inimicis meis Deus meus.*
 33. *Benedicam Dominum in omni tempore.*
 56. *Miserere mei Deus, miserere mei.*
 62. *Deus Deus meus ad te de luce vigilo.*
 51. *Quid gloriaris in malitia.*
 108. *Deus laudem meam ne tacueris.*
 139. *Eripe me Domine ab homine malo.*
 53. *Deus in nomine tuo saluum me fac.*
 141. *Vocem meam ad Dominum clamaui.*
 25. *Iudica me Domine.*
 5. *Verba mea auribus percipe Dñe.*
 12. *Vsq; quo Domine obliuisceris me in finem?*
 16. *Exaudi Domine iustitiam meam.*
 57. *Si verè utique iustitiam loquimini.*
 85. *Inclina Domine aurem tuam.*
 93. *Deus ultionum Dominus.*
 26. *Dominus illuminatio mea.*
 138. *Domine probasti me.*
 132. *Ecce quam bonum.*
 2. *Quare fremuerunt Gentes.*
 23. *Domini est terra.*
 46. *Omnes Gentes plaudite manibus.*
 28. *Afferte Domino filij Dei.*

104. *Confitemini Domino, & innocate nomen eius.*
 29. *Exaltabo te Domine.*
 30. *Miserere mei Deus.*
 6. *Domine, ne in furore tuo arguas me.*
 37. *Dñe, ne in furore tuo arguas me.*
 31. *Beati, quorum remissa sunt iniquitates.*
 7. *Domine Deus meus in te speravi.*
 3. *Domine quid multiplicati sunt, qui tribulant me?*
 142. *Domine exaudi orationem meam.*
 38. *Dixi: Custodiam vias meas.*
 39. *Expectans expectavi Dominum.*
 40. *Beatus qui intelligit super egenum & pauperem.*
 41. *Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum.*
 42. *Iudica me Deus.*
 54. *Exaudi Deus orationem meam.*
 83. *Quam dilecta tabernacula tua Domine virtutum.*
 96. *Dominus regnavit, exultet terra.*
 17. *Diligā te Domine fortitudo mea.*
 45. *Deus noster refugium, & virtus.*
 106. *Confitemini Dño quoniam bonus.*
 123. *Nisi quia Dominus erat in nobis.*
 Psalmorum tempus aliorum prorsus nescitur; omnes autem ante annum mundi 3020. quo David mortuus est, & fortē ultimus ille fuit, qui in Biblijs est 36. *Noli amulari, &c.* in quo ait, *Iunior fui; etenim senui;* ut mea fert coniectura.
 7 Ordo Psalmorum *Ecclesiasticus* est alius à prædictis. Nam aliqui dicuntur Matutinales, qui ante prandium in choro dicuntur; aliqui Vespertinales, qui à prandio. Matutinales 112. Vespertinales 38. quamquam in Matutino de Sanctis & Dedicat. Eccles. aliquando cantantur Psalmi, *Cum invocarem, &c.* *Qui habitat,* qui sunt Ve-

spertinales; & in Completorio, Psalm. *In te Domine speravi.* qui est etiam Matutinalis. Si diuidas eosdem per Horas, ad Matutinum recitantur in tota hebdomada 91. ad Laudes 13. ad Vesperas 35. ad alias Horas 11. qui faciunt summam 150.

8 Eosdem recitari in Horis Canonicis Pontiani Decreto, refert in eius Vita Ribadeneira; sed vel ubique non fuit receptum, vel Romæ quoque neglectum; nam post annos centum, & ultra, Psalmos omnes per Dominicam & Feras distribuit sanctus Hieronymus, ex Radulpho Propos. 10. & Damasus decreuit hoc ordine recitari, ex Baronio anno 60. cum nihil ferè ex Psalmis Romæ in templis legeretur, ut ipse Damasus fatetur in Epist. ad Hieron. in Tomo 1. Concil. Hieronymus igitur constituit in Dominicis 18. Psalmos, duodecim in Matutinis ferialibus, & in Matutino Festorum dimidium numeri Dominicarum, id est Psalmos nouem. Ad Horas, Ambrosium secutus, distribuit in plures partes Psalmum 118. *Beati immaculati.* Hæc postrema Radulphus Propos. cit. De numero duodenario in Ferijs narrat Cassianus 2. de Institut. cœn. cap. 4. quod coram Monachis Angelus apparens duodecim Psalmos continenter cecinit, quibus finitis, *Alleluia* cantauit, ac siluit, non ampliùs visus, nec auditus. vnde à Concilio Turonensi cap. 19. ad Matutinum duodecim saltem Psalmos expediri iussum est, facta mentione prædictæ visionis Angelicæ. Exstat Decretum Gregorij VII. de Conf. Distinct. 5. *In die.* Omnibus diebus, inquit, alijs (excipit Pascha & Pentecosten) per totum annum, si festiuitas est, nouem Psalmos & nouem Lectiones

nes dicimus: alijs autem diebus duodecim Psalmos & tres Lectiones recitamus: in diebus Dominicis octodecim Psalmos & nouem Lectiones celebramus. *Hæc ibi.*

9 Pluralitas Psalmorum mysticè significat, recolendos esse mores bonos diuersorū operū per plures Psalmos. ita Ordo Rom. in *Octauis Pasche*. Minor etiam numerus Psalmorū in Officio dicitur ob temporis iucunditatem, ut tempore Paschali, Radul. *Prop.* 10.

10 Psalmi mutatio vnius in alium, ut pro *Confitemini* in Prima Dominicali dicatur Psal. *Dominus regnauit*; & pro *Iubilate* in Sabbato de B. Virgine dicatur, *Bonum est confiteri Domino*; idè decretum est, ut in Hebdomada, quoad eius fieri possit, expleatur Psalterium, neque Psalmus vnus omitatur in Officio totius Hebdomadæ.

11 Additum est in fine cuiusque Psalmi *Gloria Patri, & Filio, &c.* (de cuius origine diximus *suprà c. 4. nu. 4. pag. 65.*) ex institutione Damasi, ut dicitur in eius Festo, quod hodie hæc scribentes celebramus, & probat Baron. anno 382. Ambrosius autem addidit tantum eandem glorificationem Trinitatis in fine Hymnorum, non Psalmorum, ut sanctus Augustinus affirmat *lib. 9. Confess. cap. 7.* & Cassianus docet, tantum in fine Antiphonarum subdi solitum *Gloria Patri, &c.* *lib. 2. de Noct. Orat. cap. 8.* Falluntur ergo Nicephorus, qui *lib. 9. cap. 24.* auctorem facit Flavianum primi Versus *Gloria Patri, &c.* & Alcuinus, qui facit auctorem Hieronymum petente Damaso: vnde Epistola Hieronymi hac de re meritò reprobatur à Baronio anno 325. quidquid dicat Francoelin. *1. par. cap. 2. in fine.* Hoc autem versu manifestè distinguimur à Lu-

dæis, Paganis & Hæreticis; conformamur Angelis, qui quotidie cantant trino Deo & vno, Benzonius in *Magnif. lib. 5. cap. 2.*

12 Non dicitur *Gloria Patri* in tri-duo maioris Hebdom. Ordo Romanus in *Dominica Mediana*; quia in passione Christi visa est Trinitas obsecrari, Duran. *l. 6. c. 72.* neque in Officio Defunctorum; quia versus est lætitiæ, non mœoris, Walafr. *cap. 25.*

13 *Materia* Psalmorum ea est, ut sint quasi compendium totius veteris Testamenti. Quidquid enim Moyses vel in Historia tradidit, vel in Lege præcepit; & quidquid Prophetæ reliqui vel exhortando ad virtutes, vel prædicando futura scripserunt, id ferè totum in Psalmis comprehenditur. lege de hac re Radul. *Prop. 9.* & Belar. *Prefationem Psalmorum.*

14 De eorum cantu nunc dicendum. ab Apostolis habetur, *Coloss. 3. Ephes. 5. in Psalm. cantantes*: adeo ut ex Dion. de *Cal. Hierarch. cap. 3.* Psalmorum modulatio omnibus ferè Pontificijs mysterijs, essentiæ instar, adhiberetur. Cantus autem primitiue Ecclesiæ modico flexu vocis pronuntiati Psalmos quàm canenti vicinior erat, ex Isidor. loco citato; quod accepit ab August. *lib. 10. Confess. cap. 33* ubi facit auctorem huius moderati cantus Athanasium. renouauerunt hunc cantum Clerici Regulares.

15 De alterno cantu est magna quaestio, quis fuerit auctor. Inter Græcos videtur Dion. de *Calest. Hierarch. cap. 3.* hunc inuere cantum. item Basil. *Epist. 63.* qui testatur de ritu communi omnibus Ecclesijs, exemplo sumpto à cantu Antiphonarum Ignatiano, de quo *præced. cap. num. 2.* diximus. Cassianus, qui posterior, nondum

nondum videtur nouisse alternū cantum, *lib. 2. Instit. cap. 5. & cap. 10.* fortè loquitur de solo ritu Monastico, Faciunt autem alterni cantus Psalmorum Flavianum & Diodorum auctores, ex Athanasio hoc enarrant, Historici Græci; sed potiùs instauratores eos vocat Theodoret. *lib. 2. cap. 24.*

16 At inter Latinos, quāuis Tertullianus *l. 2. ad Vxorem* ijs verbis (Psalmum inter duos sonare) videatur significare alternum cantum; tamen de priuata ratione recitandi Psalmos explicatur: & Ambrosio tribuitur, qui Græcos imitatus, ex Isidor. *lib. 1. de Offic. cap. 7.* & teste August. *lib. 9. Confess. cap. 6.* primus inuexit in Ecclesiam alternum cantum: quem Damasus Decreto generali firmavit, & communem toti Ecclesiæ fecit, vt dicitur in Breuiario in eiusdem Festo. fusiùs hac de re Francolin. *1. par. cap. 3.*

17 Denique alternus cantus significat alternam Sanctorum ad benè operandum exhortationem, Hugo in *Spec. c. 3.* & quod alter alterius onera portare debet, Dur. in *Rat. lib. 5. cap. 2.*

18 Addit Amal. *lib. 4. c. 3.* standum esse ad Psalmos (quod hodie observant Clerici Regulares, & nostri Ordinis ad Officium diurnum) & Baronius probat ex P. Damiani ann. 1062. vt ex statu corporis, ait Amalar. demonstramus affectum mentis; hoc est, paratos nos esse siue ad domandam carnem nostram, siue ad exercitium operis (quod significat Psalmus, vt diximus) in causa nostra, & fratrum. Stantes etiam in operibus bonis faciliùs vincimus hostes, ait Durand. *loco citato.*

19 *Vsus* eiusdem Psalmi in pluribus Festis ad Matutinum eam habet causam; quia in eodem sunt plures &

uarij versus, qui pertinere commodè possunt ad varia Festa, & suggerunt varias ad rem accommodatas Antiphonas, vt rectè consideranti patebit: quod etiam notauit Duran. *loco cit.*

20 In Vesperis Festorum accedit mutatio vltimi Psalmi Dominicalium, vt sit conformior Festo. quam mutationem significat Radul. *Propos. 10.*

21 In postrema Breuiarij recognitione visum est asterisco interpungere Psalmorum versus, vt eorundem lectio, etiam quoad puncta & comata, esset eadem quæ in vulgata editione sacrorum Bibliorum emendatiore Vaticana vltima anni 1598.

De Canticis.

CAP. IX.

1 **C**anticum secernit à Psalmo S. Hilar. in *Prol. expos. Psalmorum satis fuscè* Breuiùs, auctore Euthymio, Psalmus est carmen cum instrumento psalterij; Canticum est vox musica cum harmonia ore solo prolata. Mysticè Psalmus bona opera, Canticum gratiarum actionem significat, ex Dur. *lib. 5. cap. 4.* Est autem Canticum antiquius Psalmo, cum illius sit primus auctor Moyses: neque defuit eiusdem vsus inter Apostolos. *Coloss. 3.*

2 Septem Cantica ex sacris Litteris habentur in Breuiario. quorum ordo temporis est qui sequitur.

1 *Cantemus Domino*, quod est Moysis, editum anno mundi 2544. *Exodi 15.*

2 *Audite caligula loquor.* Eiusdem Moysis, anno 2583. *Deut. 32.*

3 *Exultauit cor meum.* Annæ matris Samuelis, anno 2904. *1. Reg. 2.*

4 *Confitebor tibi Domine.* Iliaæ, anno circiter 3314. *Isaia 12.*

5 *Ego*

5 Ego dixi in dimidio dierum meorum. Ezechia Regis, an. 3322. Is. 38.

6 Domine audiui auditionem tuam. Habacuc, an. circiter 3351. Hab. 3.

7 Benedicite omnia opera Domini Domino. Trium puerorum, anno 3462. Dan. 3.

Ex Euangelio habentur in Breuiario alia tria, quorū ordo temporis est.

Magnificat. B. Mariæ, Luc. 1. anno mundi 4051. ex Torniello.

Benedictus Dominus Deus Israël. Zachariæ, eodem anno post tres menses. Luc. 1.

Nunc dimittis Domine, &c. Simeonis, Luc. 2. anno sequenti 4052. Christi primo.

3 Alius est ordo in Breuiario, nimirum in Dominica, Canticum Benedicite, &c. quia in Dominica vniuersa creata sunt confusè, quæ in Cantico inuitantur ad laudem Dei, Durand. lib. 5. cap. 4. sed Versus Cantici ab Ecclesia reducti sunt ad minorem numerum, reiecta illa repetitione, laudate, & superexaltate, &c. quæ habetur in Daniele. præterea addidit in fine glorificationem Trinitatis, Benedicamus Patrem, &c. de qua meminit Amal. lib. 4. cap. 10. tamen paulò diuersa ab ea quæ hodie est in vsu. Benedicamus, inquit ille, Patri, & Filio & Spiritui sancto: nec responderetur Amen in fine, sicuti neque in Missa Quatuor Temporum.

In Feria secunda, Canticum Isaia; in Feria tertia, Ezechia; in Feria quarta, Annæ; in quinta, Moyſis primum, & de his afferunt mysticas causas valdè arbitrarías Amal. lib. 4. à cap. 12. vsque ad 16. & Gemma lib. 2. cap. 53. à quibus ad verbum accepit Durand. loco citato. In Feria sexta, Canticum

Habacuc, in quo mentionem de Cruce facit: Cornua in manibus eius. Sabato, Canticum Moyſis vltimum, de quo ait Beda in Lucam: Ad memoriam prisce Religionis, Canticum Deuteronomij, in quo vniuersus veteris populi status continetur, Sabato nonnullis in locis dici consuevit; alioquin esset præposterum, vt, prioribus septimanæ diebus Prophetarum dictis carminibus, Moyſis vltimum diceretur. Hæc ille. Alcuinus de Celebrat. Missæ ait, idè recitari, quia dixit Apostolus Act. 15. quòd Moyſes habet in singulis ciuitatibus, qui eum per singula Sabbata prædicent.

4 Canticum trium puerorum est festiuus, & idè in omnibus Festis dicitur, reliqua tantum in ferialibus, Gemma lib. 2. cap. 53. quibus additur in fine Gloria Patri, more Psalmorum, à quibus parum differunt Cantica.

5 Tria verò Cantica Euangelica quotidie dicuntur, Amal. lib. 4. cap. 8. & causas vide suprà Sectione præcedenti cap. 2. num. 13. pag. 54. cap. 5. num. 8. pag. 58. & cap. 6. num. 9. pag. 60.

6 Euangelia vocantur ab antiquioribus hæc Cantica; ita Ordo Rom. quia sunt pars textus Euangelij sancti Lucæ: & idè stant omnes dum hæc dicuntur, vt fit ad Euangelium in Missa. Plurimi initio Cantici formant sibi Crucem à fronte ad pectus, ex Beeth. cap. 40. quia est Euangelium. & placet, tum quia hoc præscribitur Episcopo ad initium Cantici Magnificat in Cærimon. Episc. lib. 2. cap. 1. tum idem signum Crucis adhibetur in Missa initio Euangelij, licet diuerso modo.

De

De Versibus. CAP. X.

1 **A** Vertendo dicitur *Versus*, Alcuin. *cap. de Celebrat. Missa*. Et hoc habet singulare Versus, vt excitet corda cantantium ad requirendam faciem Dei in oratione, Amal. *lib. 4. cap. 45.* & præterea *cap. 3.* ait, vim habet, vt conuerti faciat totum Chorum ad vnum, & totam intentionem illius ad rem pro qua fit Officium. Idem repetit in *Ordine Antiph. cap. 1.* vbi ait, Versum esse compositionem officialem, per quam reuertitur intentio mentis. vnde, eodem teste Amal. vertebant se cantantes Versum ad Orientem, *lib. 4. cap. 2.* vel ad Altare, *de Ord. Antiph. cap. 1.*

2 Versus igitur post Nocturnos ante Lectiones dicuntur, vt excitemur ad Orationem Dominicam, Absolutionem, & Lectionem, ad quam sessio facile negligentiam parit, idem *cap. 45.* In fine quoque Psalmorum, id est opus, excitamur ad spem præmiorum, idem *cap. 12. eod. lib. 4.* Ante Cantica Euangelica, in Laudibus, Vesperis, & Completorio excitamur Versibus ad intelligentiam eorumdem, & ad Orationem proximam, idem *cap. 45.* Denique ante Orationem, & in commemorationibus semper adhibetur Versus, vt oratio ferueat, idem *cap. 9.*

3 In Paschate & eius Octaua non habentur Versus in Horis, vt aliàs; quia tanta est Festiuitas cum breuitate Officij coniuncta, vt non egeamus stimulis, Amal. *de Ord. Antiph. cap. 7.*

4 Tempore Paschali additur vtri-que parti Versus *Alleluia*, ad maiorem lætitiā exprimendam; non tamen Versibus Responsoriorū additur; quia non terminant totum Responsorium, & non sunt Versus ad excitandum,

vt ij, de quibus in hoc capite.

5 Versibus, qui habentur in Precibus, non additur *Alleluia*; quia in his attenditur potius ratio humilitatis & mœroris quàm lætitiæ.

De Absolutionibus, & Benedictionibus. CAP. XI.

1 **A**bsolutionum, de quibus hoc loco, meminit Radul. *Propos. 15.* & puto ita vocari; vel quia absoluitur Nocturnum; vel quia simul cum Oratione Dominica præcedenti petimus (ait Hugo in *Spec. cap. 3.*) mundari corda & corpora nostra ad audiendum verbum Dei in Lectionibus. Nam Oratio Dominica dicitur, ex Duran. *lib. 5. cap. 3.* vt qui eget sapientia ad Lectiones intelligendas necessaria, postulet eam à Deo, qui dat omnibus affluenter; & vt eiusdem orationis auxilio proficiat in nobis renouata per præcedentem Versum intentio.

2 Versum appellat ipsammet quoque Absolutionem Gemma *lib. 1. c. 5.* Quasi, inquit, qui mandatum Legatis ad prædicationem iniungit, quasi absoluat eos, vt eant ad legendum. Rupertus *lib. 1. c. 11.* putat Absolutionem esse orationem, qua rogamus Dominum messis, vt mittat operarios in messem, & aperiat cor nostrum in lege sua, ne semen, id est verbum Dei, quod audituri sumus, aut volucres comedant, aut spinæ suffocent, aut in petra, quæ non habet humorem, areseat. Dicerem, Absolutiones appellari, sumpta denominatione à nobiliori quæ dicitur in tertio Nocturno, in qua sunt ea verba, *A vinculis peccatorum nostrorum absoluat nos*, &c.

3 Lector petit benedictionem magnæ
L humi-

humilitatis gratia; & Sacerdos, vt tantæ humilitati vicem reddat, poscit à Deo, vt benedictio prærogetur, Petrus Damiani *de Dominus vob. cap. 2.* Petit etiam benedictionem, vt mittatur. *Quomodo predicabunt, nisi mittantur? Roman. 10. Ruper. lib. 1. cap. 12. de Din. Offic.* Petit licentiam eundi; & benedictio est licentia, Gemma *lib. 1. cap. 5.* Vide, addit Hugo in *Spec. cap. 3.* quàm larga potestas benedicendi tradita sit illi, cui iubere dictum est: *Iube Domine benedicere.* lecturus enim dicit Vicario Christi: quod principatum Ecclesiæ innuit. Sacerdos autem orat, vt Dominus benedicat, qui totius est fons benedictionis.

4 Lector dicit *Domne*, non *Domine*; quia hic Dei titulus est, ille hominis præclari, vt docet Baron. *ex Euodio* anno 416. sed tempore S. Hieronymi omnes sancti & homines alij vocabantur Domni, solus autem Deus Dominus. Papa ipse hodie appellatur Dominus Apostolicus in Litanijis Sanctorum. Sed & ad vltimam Lectionem, quam Superior legit, debet hîc dicere, quicumque ille sit, Episcopo inferior, *Iube Domne*, non *Domine*; cui secundus in Choro respondere debet benedictionis congrua verba; quidquid alij proprio Marte scriperint, & nulla fuli auctoritate. non enim quilibet in Choro Superior æquandus est Episcopo. Notarunt aliqui, quòd ille, qui solus Officium recitat, dicere debet, *Iube Domine*: sicuti dicit Sacerdos hoc idem in Missa priuata ante Euangelium. & verè par est ratio, vsus tamen non idem.

5 Benedictiones fiunt in numero ternario, & in nomine distincto personarum sanctissimæ Trinitatis, & rectissimè, vt patet. Benedictio illa, *Dini-*

num auxilium, dicitur etiam in Festis Trinitatis, Transfigurationis, Festis S. Crucis, & Dedicationis Ecclesiæ.

6 Absolutiones distribuuntur per Férias quadam proportionem, vt primus dies ferialis gaudeat prima, secundus secunda, tertius tertia Absolutione; & rursus quartus dies prima, quintus secunda, Sabbatum tertia. Cum Absolutionibus autem concordant Benedictiones, nisi Lectiones sint de Homilia, vel de Sancto, in Officio trium Lectionum. conuenit enim, vt magis in ijs casibus respondeant Lectionibus quàm Absolutionibus. Sumuntur igitur in his casibus Benedictiones à tertio Nocturno; similiaque indicat Radulph. *Prop. 15.*

De Lectionibus. CAP. XII.

1 **P**atet vocabulum *Lectionum*, eò quia leguntur, & non cantantur, vt Psalmi, Dur. *lib. 5. c. 2.* Vnus earum originem ducit à lectione quæ fiebat in scholis Patrum, *Act. 13. & 15.* vt notat Amal. *lib. 4. cap. 9.* deducit ab Hebræis Isid. *lib. 1. de Offic. cap. 10.* qui certis diebus legebant de Lege & Prophetis in Synagogis; & legit Christus *Luc. 4.*

2 S. August. *initio Exposit. ad 1. Epist. Ioan.* significat, tunc solitas legi certas Lectiones in Ecclesia ita determinatas, vt aliæ esse nequirent. Hieronymus (Damasi iussu creditur) composuit Lectionarium, teste Bernone *de Quibusdam ad Miss. spect. cap. 1.*

3 In Concilio Laodicensi *can. 17.* citato à Suar. *lib. 4. de Hor. Canon. c. 2. num. 16.* decreta fuit Lectio post Psalmos, vel longa in Matutino, vel breuis in alijs Horis. Capitula enim sunt Lectiones breues, vt infra dicemus.

4 Nu-

4 Numerus verò Lectionum nec fuit maior nouem, nec minor tribus Lectionibus, Amal. lib. 4. cap. 9. vt per nouem coniungamur conuersationi nouem ordinum Angelorum; vel vt tria prædicationis tempora designarentur, ante legem, sub lege, tempus gratiæ, idem cap. 11. Addit Rupert. lib. 1. cap. 13. pluralitatem Lectionum ad diuersos Nocturnos, seu Vigiliæ, indicare, quod nostrum est parare corda ad aperiendum Deo, quacumque hora pulsauerit verbo suo; pluresque Prædicatores esse, vt exultationi non sit locus. Cum autem Psalmi, vt sæpè diximus, opera bona significant; nouem Psalmi & nouem Lectiones docent, æqualia in nobis esse debere, verbum & opus. In Profestis autem paucitas Lectionum innuit tempus antiquæ legis (nos enim Festa agimus, si comparemur cum antiquis Hebræis) in quo pauci Prædicatores erant. Hæc Rupertus.

5 Ex utroque Testamento desumi Lectiones Officij diuini, scribit Radulph. Propos. 11. à priscis vsque temporibus; & apud Romanos in primo Nocturno legi de veteri Testamento; in secundo Nocturno Sermones; in tertio Homilias; & per Hebdomadam continuari sacra Biblia. ibidem tamen non excludit à primo Nocturno Lectiones aliquando de nouo Testamento: quod & hodie seruamus, vt in Rubricis patet.

6 Verum, quo ordine distribuuntur Lectiones primi Nocturni per annum? Triplex est ordo sacrorum Librorum; primum voco *Conciliarem*, alterum *Historicum*, tertium *Ecclesiasticum*. Conciliaris est ille ordo, qui habetur in sacris Biblijs sancitus à Concilio Tridentino *Sess. 4. Id. c. 12.*

numerat septuaginta duos libros sacrorum Bibliorum: qui numerus non caret mysterio.

7 Historicus est, quem, ad pleniorum sacrorum Bibliorum & huius capituli notitiam, compendio excerpti, & hoc loco descripsi, ex *Annalium sacrorum duobus Tomis quater impressis Augustini Tornielli, Ordinis nostri*, iuxta seriem temporum quo quisque liber scriptus fuit, vel potius scribi. Auctores dabo *Sect. 6.* quos hinc desideras.

Nam Genesis continet Acta ab ortu Mundi vsque ad annum eiusdem 2400.

Iob Historia contigit anno proximo 2399.

Exodus ab anno 2438. vsque ad annum 2545.

Leuiticus pertinet ad annum 2545.

Numeri liber peruenit ad annum 2583.

Deuteronomium ad eundem spectat annum.

Iosue vsque ad annum 2593.

Iudicum ab anno 2594. ad annum 2899.

Inter hæc Ruth, circa annum 2748.

Regum primus à 2900. ad annum 2979.

Psalterium à 2964. exorditur.

Regum secundus ad annum 3017.

Regum tertius ad annum 3138.

Canticum canticorum circa annum 3021.

Prouerbia, Ecclesiastes, circa hæc tempora.

Sapientia est Salomonis, seu à Philone excerpta.

Regum quartus ad annum 3472.

Duo Paralipomenon concurrunt cum libris Regum.

Inter hæc Prophetæ vixerunt hoc ordine

ordine vsque ad prædictum annum
3472.
Jonas enim circa annum 3227.
Oseas, Ioël, Amos, Abdias circa an-
num 3238.
Isaias ab anno 3253. ad annum 3338.
Michæas circa annum 3286.
Nahum circa annum 3321.
Tobias illuminatur anno 3329.
Habacuc circa annum 3351.
Jeremias ab anno 3407. quo cum So-
phonias.
Sed Jeremias compleuit annum 3448.
Baruch an. 3451.
Daniel ab anno 3438. vsque ad an-
num 3519.
Ezechiel ab anno 3440. vsque ad an-
num 3462.
Hi intra annos quarti Regum, exce-
pto Daniele.
Eldras circa annum 3517. vsque ad
annum 3596.
Aggæus, Zacharias, Malachias, anno
3533.
Iudith anno 3572.
Neemias à 3609. ad 3629.
Esther, 3652.
Ecclesiasticus circa 3798. quo anno
florere LXX. Interpretes.
Machabæorum duo à 3868. vsque
ad annum 3919.
Nato Christo anno mundi 4050. vt
fusè probat Torniellus, qui vltra
Christum passum non scribit; pro-
sequor cum Baronio ordinem hi-
storicum librorum noui Testa-
menti.
Matthæus igitur scripsit Euangelium
anno Christi 41.
Petrus Epistolam primam anno 45.
Marcus Euangelium eodem anno.
Paulus ad Thessalonicenses primam
anno 52.
ad eosdem alteram, anno 53.

ad Corinthios primam, & 1. ad
Timoth. anno 57.
ad Titum, 58.
Lucas Euangelium, anno 58.
Paulus ad Corinthios alteram, ad Ga-
latas, ad Romanos, anno 58.
ad Timoth. alteram, ad Ephesios,
anno 59.
ad Philippenfes, Colossenses, Phi-
lemonem, Hebræos, anno 60.
Acta Apostolorum à Luca completa
sunt anno 61.
Iacobus Epistolam scripsit ante an-
num 63.
Petrus Epistolam secundam anno 68.
Iudas Epistolam anno 68.
Apocalypsis anno 97.
Euangelium Ioannis, cum tribus Epi-
stolis, anno 99.
8 Tertius est ordo, qui Ecclesiasti-
cus dici potest, quia non est omnium
librorum sacræ Scripturæ, sed tantum
ad vsum Breuiarij à Gelasio Papa de-
cretus 15. *Dist. cap. Sancta Romana.*
Est autem qui sequitur ordo.
In Aduentu legitur Isaias; quia, in-
quit Amalar. *de Ord. Antiph. cap. 76.*
nemo Propheta apertius locutus est de
Natiuitate Christi.
Ab Epiphania (imò à Natali Domi-
ni) ad Septuagesimā leguntur Episto-
læ S. Pauli; quia, inquit Ruper. *lib. 10.*
cap. vlt. dum repræsentatur Christus
in mundo, noui Testamenti præcones
audiri debent ante Quadragesimam.
A Septuagesima ad Dominicam de
Passione, Genesis & Exodus; quia Pas-
sionem Domini celebraturi recurrere
debemus ad Adæ peccatum, pro quo
passus est: & dum legitur de Patriar-
chis, Abraham, Isaac & Iacob, qua-
si de diuersis ætatibus ad Christum
Choros Patrum deducimus, Ruper.
lib. 4. cap. 5.

In

In Passione Ieremias legitur, qui multa narrat de eadem, Amalar. *loco citato cap. 76.*

Post Pascha Actus Apostolorum, Apocalypsis, & Epistola Apostolorum; quia virtute magna reddebant Apostoli testimonium resurrectionis Christi, Rupert. *lib. 10. cap. ultimo.* De Actibus indicat August. *in Serm. quodam citato à Demochare Tom. 4. c. 12.*

Post Pentecosten usque ad mensem Augustum libri Regum ponuntur, ut resumatur ordo Historicus à Genesi ad libros Regum, Amalar. *de Ord. Antiph. cap. 72.*

Mense Augusto leguntur Sapientiales libri; quia post libros Regum, æquum est ut Rex Salomon audiatur, feruentique sole eo mense ferueat & sapientia, Amalar. *loco citato.* sunt autem Proverbia, Ecclesiastes, Canticum canticorum, Sapientia, Ecclesiasticus.

Mense Septembri Iob, Tobias, Iudith, Esther: quamquam Gelasius pro Iudith Esdram ponit, sed Ordo Romanus habet Iudith, ut imitemur eo tempore patientiam Iobi & Tobiae, inquit Amalar. *cap. 73.*

Mense Octobri Machabæorum libri leguntur. Amal. non addit causam quam alij reddunt, & mox enarrabimus.

Mense Nouembri leguntur Ezechielis, Danielis & duodecim Prophetarum libri; quia sæpè loquuntur de Aduentu Messiae, quem celebramus in proximo Decembri, idem Amalar. *cap. 76.*

9 Rupertus à Pentecoste ad Aduentum enarrans ait *lib. 12. cap. 24* in lectione librorum Regum significari tempus Martyrum, bellorum & persecutionum Ecclesiae post aduentum

Spiritus sancti; in libris Sapientialibus SS. Doctorum insinuari tempus. Cum legimus de sancto Iob, pax Ecclesiae repræsentatur non absque tentationibus. Vel mense Septembri, in Iob iustitiam discere possumus, in Tobia prudentiam, in Iudith fortitudinem, in Esther temperantiam. Dixi, *in Iob iustitiam*, ut loquar ad usum nostrum: nam Rupertus pro Iob habet Esdram, cuius libri tunc legebantur. Prosequitur *capite vigesimo quinto*, & docet, libros Machabæorum deinde legi, ut meminerimus, inter virtutum profectus vitiorum bella non deesse: libros denique Prophetarum excitare nos ad spem & metum, usquequò redeat Christus in Aduentu secundo. Hæc ille.

10 Durandus *in Rat. lib. 6. cap. 114.* has causas reddit. In Septuagesima legimus casum humani generis: in Quadragesima repræsentamus sub Pharaone seruitutem; in Paschate exitum de Ægypto; per quadraginta dies Paschales, quadraginta annos in deserto; per Rogationes ingressum in Terram promissam; per septem dies Pentecostes diuisionem donorum Dei, & Terræ promissæ. Sub Regibus deinde fuerunt; & ideo libri Regum leguntur post Pentecosten. & *cap. 129.* addit: Præcedunt quidem libri exemplares, sequuntur doctrinales, redeunt alij exemplares, tum alij demum doctrinales; quia plus mouent facta quam verba, & hac vicissitudine ad perfectionem virtutis peruenitur. Libris igitur Regum ad exemplum lectis, legimus Augusto mense doctrinales Salomonis libros; tum Septembri exempla Iob, Tobiae, feminarum; & Milites ad virtutem mense Octobri nos incitant & impellunt: Nouembri

L 3 doctri-

doctrinales alij Prophetarum succedunt. Hæc ille fusissimè.

11 Initia Librorum sacrorum regulariter leguntur in Dominicis: quòd si Festo aliquo impediatur, æquum est; ut ab initio libri in sequenti die non impedito auspicetur Lectio, in Rubr. num. 6.

12 Ex prædictis libris aliquid quotannis vel in proprio die, vel in sequenti, vel in præcedenti est legendum, in Rubric. num. 7. etiam si plura Prophetarum initia vno die sint legenda; hac adhibita lege, ut non extra propriam eorum Hebdomadam legantur, neque duo initia sub vna conclusione, *Tu autem*, &c. neque in præcedenti Feria, si in sequenti datur locus ea legendi, ut indicant verba Rubricæ. Quòd si alicubi impediatur Feriæ Festis locorum proprijs, An in his initia legantur, omisiss alijs Lectionibus primi Nocturni aliunde sumendis? dicemus infra opportuniori loco *Sectione 6. cap. 21. num. 13.* Excipe sequentes casus. Primus est in Epistolis S. Pauli: eæ enim omnes simul constituunt vnum librum, quem sufficit incepisse: & adueniente Septuagesima finis imponitur lectioni Paulinæ, licet tantum de Epistola ad Romanos seu Corinthios sit lectum. Alter casus est in libris Regum, adueniente Augusto. sufficit enim, quod de ijs lectus sit primus vel secundus liber.

13 Vbi verò contingit minui numerum Dominicarum post Epiphaniam, adueniente citius Dominica Septuagesimæ, & idèd in Feria tertia, vel alia die proxima sit de Officio Dominicæ tertiæ, vel sequentium anticipare; statim ac factum est Officium Dominicæ, in sequentibus diebus legi debent Epistolæ S. Pauli, quæ posita

sunt in Dominica anticipata; quod in postrema recognitione decretum est, & adnotauimus in Tabulis nostris 8. 9. 10. 16. 17. & 22.

14 Quando de Scriptura per annum distributa non potest legi in Festo nouem Lectionum in primo Nocturno; quia eo die non habetur in Breuiario, puta, quia sunt Quatuor Tempora, Feriæ Quadragesimæ, &c. ut in Rubrica num. 9. eo casu sumuntur Lectiones primi Nocturni de Communi, quæ alioquin ad maiorem solemnitatem solent assignari: tunc enim ad necessitatem leguntur. quod intelligi debet non tantum in Festis occurrentibus, seu in die Octaua Festi habentis Octauam, in dictis Ferijs maioribus; sed etiam in diebus infra Octauas, de quibus Rubrica nona loquitur: eadem enim est ratio defectus. Si tamen in Festo habente Octauam lectæ fuissent in primo Nocturno aliæ Lectiones, non de Communi Sanctorum; eo casu repetendæ erunt eadem in eius die Octaua, ut aperte dicitur in Rubr. de Lectionibus num. 9.

15 Accidit etiam, assignari in Breuiario quibusdam Festis plurius Apostolorum Lectiones proprias in primo Nocturno, quæ sunt propriæ alterius illorum; & eo casu, si diuidatur Festum, quia alter eorum tantum est Titulus Ecclesiæ, iuxta ea quæ diximus supra *Sect. 3. cap. 10. n. 11. pag. 37.* alteri debentur Lectiones propriæ, alteri de Communi, quæ habentur in primo Nocturno. Quæ item legi debent, quando aliquod Festum in propria Ecclesia solemniter celebratur, ex Rubrica citata *num. 9.* hoc est in Festo Patroni loci, Tituli, seu Dedicationis Ecclesiæ, & in Festis secundæ classis, ob maiorem solemnitatem; quod etiam fit

fit in Breuiario; imò verò etiam in Festis Patronorum minùs principalium, more Duplicium maiorum, quæ habentur in Breuiario, nisi ob angustiam temporis ponendum sit initium Prophetæ, quod in his Festis poni decretum est in postrema recognitione Breuiarij.

16 Pro secundo Nocturno Gelatus decernit loco citato, hæc Opuscula posse legi in Officio diuino, nimirum SS. Cypriani, Ioannis Chrysostomi, Hilarij, Ambrosij, Augustini, Hieronymi, Isidori, & Leonis Papæ: item Opuscula Orthodoxorum Patrum, qui à sancta Romana Ecclesia non desciuerunt: præterea Vitas Patrum, Antonij & aliorum à sancto Hieronymo scriptas. De Bedæ Operibus nondum legebatur tempore Radulphi, vt ipse scribit *Propos. 11*. Primæ Historiæ de Sanctis in Officio diuino habuerunt auctores Paulum Diaconum iussu Caroli Magni, ex auctore *Ligni vite lib. 5.* & Isuardum, seu Vsuardum Monachum, qui degebat in humanis circa annum 800. ex Polydor. Virgil. *lib. 6. cap. 2.* Quas nunc habemus secundas Lectiones ex Historijs Sanctorum, cæ fuerunt à Cardinalibus Bellarmino & Baronio recognitæ, & approbatæ sub Clemente VIII. qui reiecerunt ea omnia, quæ iure merito reuocari poterant in dubium. Qua in re perdifficili, visum est illis ad Historiæ veritatem bona fide restituere SS. Lectiones, idque minima qua fieri potuit mutatione: imò, quæ controuersa erant, alicuius tamen grauis Auctoris testimonio suffulta aliquam haberent probabilitatem, retenta sunt eo modo quo erant, cum falsitatis argui non possint; quamuis fortasse altera sententia sit à pluribus recepta. Por-

rò in enumerandis Romanorum Pontificum annis, à Cardinali Baronio non discesserunt, qui omnium exactissimus in hac re habetur. In Ordinationibus eorundem secuti sunt librum *Pontificale* inscriptum, quod nomine Damasi circumfertur; cum aliunde nihil certi haberi queat. Textus item sanctorum Patrum collati sunt proximè cum auctorum libris, & M. S. & melioris notæ impressis; ita vt in hoc genere emendatius nihil edi posse videatur. Ex quibus laudare non possum eos qui ritu Romano recitant Officium, & ab Officio ritus alieni mutuo accipiunt Lectiones de vita Sanctorum non approbatas Romæ, contra Rubr. Breuiar. de *Dupl. num. 1. & de Lect. num. 9.* vbi approbatæ requiruntur Lectiones auctoritate Sedis Apostolicæ. Vide *Sess. 3. cap. 12. n. 14. pag. 47.* Secundas autem Lectiones & 3. Nocturni ex SS. Patribus desumptas recognouimus postremò, vt concordent cum emendatioribus eorum textibus siue impressis siue M. S. Codicibus Vaticanis. In translationibus Græcorum Patrum si varietas contigit, Breuiarij Romani lectio ceteris paribus retenta fuit.

17 Pro tertio Nocturno Euangelium cum sua Homilia legitur, ex Radulph. *Propos. 11.* & quadrat ad representandum tempus gratiæ & Euangelij post eos qui ante legem & sub lege fuerunt, Duran. *libro 5. cap. 2. ex Gemma lib. 1. cap. 14.* Homilia Græcè, sermonem & colloquium sonat Latine.

18 Monent Rubricæ, quando in Officio nouem Lectionum faciendæ est commemoratio de Sancto, vel Feriæ, vel Dominicæ, quæ habet proprium Euangelium, quod legi debet pro

pro nona Lectione; monent, inquam, ut de primæ Homiliæ Lectionibus octaua & nona fiat vna, quæ sit octaua: quod quamuis sit ad libitum, ut ex verbis Rubricæ de Lectionibus num. 3. tamen in quibusdam casibus deberet omnino nona legi adiuncta octauæ Lectioni; nimirum, quando in nona Lectione continetur laus propria eorum de quibus agitur Festum. Verbi gratia, in Festo SS. septem Fratrum, cuius in nona Lectione laudatur mater ipsorum; & in Festo sanctorum Martyrum Nerei, Achillei, &c. quorum laudes propriæ habentur in nona Lectione, & in gratiam huiusce nonæ Lectionis datum est Euangelium integrum eorum Festo, alioqui non valdè congruum, à Dominica vigesima post Pentecosten desumptum. De nona Lectione de Sancto satis docuimus supra pag. 43. num. 33. 34. 35. & 37. Reliquæ huius tituli Rubricæ patent.

19 In modo legendi illud obserua, ut legas titulum Libri, seu Euangelij, seu Sermonis, seu Homiliæ, nisi aliter notetur, ut in Natali Domini. In Vitis Sanctorum eo tantùm casu legitur titulus, quando est auctoris classici, puta, cùm legimus, *De lib. S. Hieronymi de Scriptoris Ecclesiasticis*, & huiusmodi. Quærit autem Hugo Victorin. lib. 2. de Offic. cap. 3. cur in Lectionibus diurnis, id est Capitulis ad Horas, & quandoque in Nocturnis, non pronuntietur auctor, in Missa verò semper pronuntietur titulus, excepta maiore Hebdomada? Respondet, ad Missam conuenire quoque bubulcos, qui nesciunt de auctore, nisi doceantur; ad Horas autem Clerici conueniunt, qui benè norunt auctores Lectionum. Vt nam sit vera responsio, & Clerus minimè ignoret.

20 In fine Lectionis dicitur, *Tu autem Domine miserere nobis*, non Domine, ut ante Lectionem; quia cum Deo loquitur Lector, & indicat, ne ipsum quidem officium prædicandi sine alicuius vel leuissimæ culpæ puluere peragi posse, Rupert. lib. 1. de Diuin. Offic. cap. 13. Cui succinit Chorus dicens, *Deo gratias*: quod ad totam Lectionem refert Rupert. cap. 14. quia, inquit, agimus Deo gratias, quòd panem doctrinæ nobis frangere sit dignatus. idemque idèd respondetur in fine orationum Capitulorum, quamuis non addatur, *Tu autem Domine*, &c. Omittuntur hæc in triduo maioris Hebdomadæ, & in Officio Defunctorum, de quibus suo loco dicemus.

21 Denique ad Lectiones sedetur, Amalar. lib. 3. cap. 11. & lib. 4. cap. 3. vel silendo statuit, *ibidem*; ad maiorem attentionem vtrumque, ut probat Iulius Nigronus in *Regulis commun. Societatis Iesu*, Reg. 2. num. 59.

22 Interrogatus quandoque fui, quænam Lectiones legi possunt in Festis S. Abrahamæ, & S. Iob, quæ alicubi celebrantur. An leges primas Lectiones haustas ex Genesi & ex Historia Iob, quæ videlicet habentur in Dominica Quinquagesimæ, & 1. Dominica Septembris? in secundo Nocturno quæ ibidem habentur in eorumdem commendationem, & laudem? in tertio Nocturno Euangelium, *Homo quidam nobilis*, cum Homilia sancti Ambrosij, in nostro Octauario Romano, seu in Festo sancti Ludouici Regis? Vel, in primo Nocturno Lectiones de Scriptura occurrente; in secundo Nocturno, quæ habentur in secundo Nocturno Dominicæ Quinquagesimæ, & Dominicæ 1. Septembris, sicuti pro Historia S. Agnetis legitur Sermo sancti

Et Ambrosij in laudem eiusdem; in tertio vt supra. Posterior hic modus mihi magis placeret, conformior alijs Sanctorum Festis. Quæ verò dicimus de SS. Abraham & Iob, valent etiam in Festis Sanctorum Isaïæ, Ieremiæ, Danielis, Dauidis & similium, vbi eorum Festa celebrantur, proprijs è Breuiario adhibitis eorum Lectionibus.

De Responforijs.

C A P. X I I I.

Responforium post Lectiones appellatur Historia à Microl. cap. 32. & Radulph. Propos. 12. qua voce Rubricæ nostræ non carent, Rubr. de Dominicis numero 7. quia prosequitur Historiam sacræ Scripturæ in præcedente Lectione lectam, ait Turrecrem. ad Regul. sancti Benedicti Tract. 66. & secundum ordinem Historiæ ordinata sunt Responforia, inquit Amalar. in Ordine Antiphon. cap. 37. & 39. Responforium autem à respondendo deducit Rupert. 1. de Offic. cap. 15. quia, inquit, respondent Lectionibus, tristitia tristibus, læta lætis, succinente Choro. Vel quia à capite repetitur, Alcuin. cap. de Celebrat. Missæ. Vel quia, vno canente, Chorus consonando responderet: antè vnus, nunc duo, vel plures, Choro respondente, ait Isidor. 1. de Offic. cap. 8.

2 Itali primùm inuectores fuerunt Responforiorum, Isidor. loco cit. S. Hilarius videtur meminisse ad Psal. 65. Inter diuinorum, ait, Sacramentorum Officia responforionem deuotæ confessionis accipiat.

3 Additum est Gloria Patri à modernis Apostolicis, ex. Amalar. de Ord. Antiph. cap. 1. & dicebatur in-

tegrè cum &. Sicut erat; quod nunc non dicitur, neque dicebatur tempore Radulphi, vt ipse testatur Propos. 12. quod præcepisse Concilium Tolernum IV. can. 15. certum est, ea lege, vt in lætis tantum sequatur Gloria Patri; in tristioribus repetatur initium Responforij. quod obseruatur in Dominica de Passione, & sequentibus Ferijs.

4 Significat autem Responforium, quòd exoptat nos Ecclesia non tantum auditores verbi Dei in Lectione, sed etiam factores post Lectionem, Amalar. de Ord. Antiph. cap. 4. & nouem Responforia nos coniungunt gaudijs nouem Ordinum Angelicorum, idem lib. 4. cap. 9. Item significat assensum auditorum, Hugo in Spec. cap. 7. est item spirituale Canticum ad subleuandos animos inter legendum, Amalar. lib. 4. cap. 3. est etiam Gratiarum actio de beneficio collato intra illam horam, cui cum Nocturno seu Hora Canonica correspondet Responforium, Duran. lib. 4. cap. 19. Et quia laus Dei repeti debet, ideo repetitur Responforium, & in fine additur Gloria Patri; vt de omnibus donis ac datis laudemus Creatorem, Amalar. de Ord. Antiphon. cap. 1. Tertio potissimum Responforio annectitur Gloria Patri; quia Trinitati omne tempus, præteritum, præsens, & futurum subijcitur, Radulph. Proposit. 12.

5 Qui inchoat Responforium, idem & Verbum recitat, ait Ordo Rom. ceteri repetunt, vt id ipsum dicamus omnes, & non sint in nobis schismata, Rupert. loco citato. Repetitio est imperfecta, hoc est partis tantum Responforij; vt fateamur, opera nostra esse imperfecta, Duran. lib. 5. cap. 2. In aliquibus Festis est perfecta à ca-

M pite,

pite, vt in primo Responsorio Natalis Domini, Paschatis, & 1. Domin. Aduentus, ad denotandam plenam notitiam & perfectionem Sanctorum, idem *ibidem*. Repetitio post *Gloria Patri* debet esse breuior quam post Versum, Radulph. *Proposit.* 12. quod apud nos non raro fit, vt dimidiata repetatur periodus, quæ est ante Versum, à Choro; quia in gratiarum actione ad Deum impares & diminutifumus, ait Radulph. *ibidem*.

6 Quando dicitur *Te Deum*, Romani omittunt nonum Responsorium, & octauo addunt *Gloria Patri*, Radulph. *Propos.* 15. quod octauum Responsorium in Dominicis per annum est de Trinitate: *Duo Seraphim*, &c. quia ex Duran. *lib. 5. cap. 2.* antiquitus Lectio nona semper erat de Trinitate, cui respondebat nonum Responsorium de eadem. Cessauit Lectio, translatum est Responsorium in octauum locum, & succedit *Te Deum* in laudem Trinitatis, vice Lectionis de eadem.

7 In Ferijs seu Festis trium Lectionum sumuntur Responsoria è Nocturnis Dominicæ, seu Communi Sanctorum, eodem ordine & proportionem qua diximus de Absolutionibus & Benedictionibus supra *cap. 11. numero. 6. pag. 82.* Et quando desunt in tertio Nocturno Dominicæ, tunc in Feria quarta & Sabbato suppletur cum proximioribus Responsoijs, secundo & tertio Feriæ secundæ: neque alia est causa, quam necessitas cum vicinitate coniuncta.

8 Responsoria primò ponenda in Dominica, si hæc impediatur à Festo Duplici, ponenda sunt in prima Feria sequenti, tamquam Historiæ principium, antequam dicantur alia Re-

sponsoria; eadem ratione, qua initium libri legendum est ante alias eiusdem libri Lectiones: quæ verò non possunt dici, eo anno omittuntur. Neque visum est in recognitione Clementina Breuiarij conuenire, vt pro recitatione primorum Responsoriorum fiat Officium de Feria, translato Semiduplici Festo, vel suppresso quandoque ob hanc causam Festo Simplici: quod aliàs fiebat cum admiratione populi, qui Missam de Sancto potius quam de Feria optabat audire. Excipe Dominicam secundam post Epiphaniam, de qua suo loco dicemus.

9. Responsoria de Tobia, si in Dominica aut Ferijs secunda & tertia poni non possunt, ponantur Feria quarta: sed Feria quinta, ne eadem immediatè repetantur, poterunt dici *2.* secundi Nocturn. Domin. eadem ratione qua dicitur de Lectionibus in Festo sanctorum Philippi & Iacobi in Sabbato ante Dominicam quartam post Pascha.

10 Tempore Paschali additur *Alleluia* ante Versum, non Versui; quod asserit de Romana consuetudine Radulph. *Proposit.* 12. quia in Versu non finitur Responsorium, sed in ea parte quæ à Choro repetitur; cui tamquam termino conuenit augmentum lætitiæ.

De Responsoijs breuibus Horarum. CAP. XIV.

Breuiæ dicuntur tum in se, tum respectu præcedentium Lectionum breuiorum, id est Capitalorum. Vnde Radulph. *Proposit.* 12. appellauit Responsoria magna, quæ capite præcedenti declarauimus. Eadem autem de his ferè dici possunt quæ de præcedentibus diximus, tum de forma, tum de causis mysticis. Adde

de eum Amalar. lib. 4. de Offic. cap. 3. duo conuenire Ecclesiastico viro, exhortationem ad fratres, quæ fit in Responso breui; & singularem ad Deum deprecationem, cum intentione recta in gloriam Dei: quæ attenduntur in versu Responsorij, & in addito *¶ Gloria Patri.*

2 Omittitur *Gloria Patri* in tempore de Passione, resumiturque initium Responsorij, ob causam in præcedenti capite allatam num. 3. pag. 89. ex Concil. Tolet. IV. Non omittitur in Officio nouem Lectionum, ita vt, si in Dominica Passionis commemoratio fiat in secundis Vesperis de aliquo Festo Semiduplici, in Completorio dicendus erit *¶ Gloria Patri*: quia Festum est iam inchoatum earatione quam attulimus de fine Hymnorum de beata Virgine supra cap. 6. num. 15. pag. 73. sed vide infra Sect. sexta cap. 12. num. 8.

3 Ad Primam fit variatio Versus pro varietate Festorum, vt in Rubrica de his Responsorijs num. 3. quæ mutatio habet easdem causas quas attulimus supra de fine Hymnorum vario in Festis cap. 6. num. 12. pag. 72. Meminit Radulph. Propos. 14. mutationis huius in Natali Domini, Epiphania, Paschate & Ascensione Domini; de alijs Festis non loquitur: quare mutatio in his posterior est Radulpho. Deceuit Ioannes XXII. mutari in Festo Corporis Christi, in Decreto sapius cit. concurrentibus autem duobus Versibus proprijs, altero ratione temporis, altero ratione Festi, vt in Conceptione beatæ Virginis intra Aduentum; præferri debet ratio Festi & eius Octauæ, sicuti in fine Hymnorum fit: quare in Dominica infra Octauam dicemus, *Qui natus es de Maria Virgine, ad*

Primam; non autem, *Qui venturus es in mundum.*

4 In Aduentu accidit ad Nonam mutatio Versus, qui in Dominicis dicitur, *Domine Deus virtutum conuertere nos.* & in Ferijs dicitur, *Veni Domine, & noli tardare.* Reliqua sunt eadem ad omnes Horas. Quærent aliqui mysterium; sed nulla est alia ratio, nisi quod in feriali Officio dicuntur statim Preces, in quibus dicitur *¶ Domine Deus virtutum;* &c. neque consueuimus idem bis dicere in eadem Hora. Hinc ergo variatio illius Versus.

5 Tempore Paschali adduntur duo *Alleluia*, ex auctoritate Romana, inquit Radulph. Proposit. 12. & ex Regula sancti Benedicti cap. 34. quod alijs Festis nobilioribus conceditur, Natali Domini, Circumcisioni, Epiphaniæ, Festo Corporis Christi, & Transfigurationi; non tamen in his Festis adduntur ad Primam, & Completorium: & de Festo Corporis Christi negat Ioannes XXII. in Decreto citato. Additionis patet ratio, ad plenioram letitiam indicandam; vbi verba quasi defuerunt ob breuitatem Responsoriorum.

De Capitulis. CAP. XV.

1 **C**apitula, Lectiunculæ, Lectiones breues, paruulæ, Versiculi parui, Collationes, sunt idem apud Radulph. Propos. 13. & 14. Capitella vocat Hugo lib. 2. cap. 1. quia, inquit, capita sunt & principia variationis ad Horas, cum præcedentia sint semper eadem. Capitula quoque dicuntur, quia vt plurimum in Festis sumuntur de capitibus Epistolarum quæ leguntur in Missa, Duran. lib. 5. cap. 2.

2 Ambrosius fuit auctor Capitulorum ad Tertiam, Sextam, & Nonam.

nam. Deinde Concilium Agathense *can. 21. Distinct. 5. de Consecrat. cap. Conuenit.* iussit ea dici post psalmodiam; ubi & ea vocat Collectiones, non Collationes, vt malè legit Gratianus, quem corrigit Snar. *libro 4. de Hor. Can. cap. 2. num. 19.* vnde etiam corrigendus erit Radulphus suprà. sed Beda in Eisdram ait, morem hunc inoluisse in Ecclesia ab Eisdra desumptum; cuius tempore quater in nocte, quater in die conuenientes Hebraei legentem sacras Litteras audiebant: nam à nostris post singulas psalmodias Horarum Canoniarum legitur semper aliquid, & octies in Officio, si feriale est, si solemne, decies, propter tres Nocturnos, siue de veteri siue de nouo Testamento, vel multum, vel parum. lege Hugonem *lib. 2. de Offic. cap. 1.* Aliqui dicunt quater in nocte nos legere, id est ad Vesperas, Completorium, Matutinum, & Laudes; quater in die, ad Primam, Tertiam, Sextam, Nonam.

3 Quærit Amalar. *lib. 4. cap. 3.* cur ante Capitula non petitur benedictio? Respondet, quia vt plurimum has Lectiones legit Superior, qui Christi vicem gerit. Hebdomadarius eas legit, qui legentibus ad Matutinum, & ad Absolutionem in fine Primæ, & ante Completorium benedictionem impertit, vicem & ipse maioris gerens.

4 Quærit Hugo *lib. 2. cap. 3.* cur à maioribus leguntur hæ diurnales Lectiones breues, à minoribus nocturnales? Respondet, quia diurnæ variantur: in qua varietate maiores sunt peritiores vt eas inueniant, & opportune recitent; nocturnales autem facilius habentur ex Inuitatorio, & Psalmis, qui iuuant, inquit, ad distinctionem earundem Lectionum. Facilius ha-

bentur (ego dicerem) quia Hebdomadarius peritior eas præparat, & signaculis dispositis aptè statim indicat quid sit legendum. hoc enim munus est eiusdem.

5 Quærit Duran. *loco citato*, cur longiores sunt Lectiones nocturnæ quàm diurnæ? & responderet, noctu liberiùs aures accommodari Lectionibus.

6 Tacetur in his Capitulis titulus, & nomen auctoris, ob causam suprà allatam *cap. 12. num. 19. ex Hugone pag. 88.* Et præterea statim ad Capitula, non sedemus, sicuti ad Lectiones Matutini: tum quia breues sunt Lectiones, & minùs fatigamur; tum quia, stante maiore qui Capitula legit, ob eiusdem reuerentiam stare debent alij, vt de nona Lectione ab Episcopo lecta in Natali Domini præscribitur in *Carim. Episc. lib. 2. cap. 5.*

7 In fine non dicitur, *Tu autem Domine*, &c. quia neque dicitur antè, *Inbe Domine*, &c. quæ duo sunt inuicem correlatiua; tum verò Sacerdos Hebdomadarius ea recitat, cui non conuenit ordinariè benedictionem ab alio petere: & præterea in breuiori Lectione facilius culpa euitatur, præsertim à perfecto viro, qualem repræsentat Hebdomadarius qui Capitula recitat, Durand. *loco citato.*

8 Notat Radulph. *Propos. 13.* Capitulum Tertiarum in Festis idem vt plurimum cum Capitulo Laudum & Vesperarum. Ratio esse potest, quia Vesperæ, Laudes, & Tertia, sunt Horæ nobiliores. Ad Tertiam enim dicitur Missa de Festo sollemnis, & per Tertiam fit ad Missam aditus. Quare Capitula Vesperarum ter dicuntur, Capitula Nonæ bis, ad Absolutionem in Prima, & ad Nonam; Capitula ad Sextam semel, quæ sunt quasi meditullia Episto-

Epistolarum Missæ, sicuti Capitula Tertiarum initia Epistolarum, & Capitula Nonarum terminationes Epistolarum. Sed tempore Aduentus & Quadragesimæ qualibet Hora habet suum Capitulum pro toto tempore, vt dicemus suo loco.

9 Sumi verò debent ex Scriptura sacra, Radulph. loco citato, & de corde recitari, ait S. Benedict. in Regula. his enim Dei laudem agimus, & pronuntiamus, Radulph. Propos. 8. exhortamur nosmetipsos & alios audientes, qui opere bono respondent; quod significat Responsorium breue, Hugo in Spec. cap. 3. excitamus etiam deuotionem contra tedium, Duran. loco citato.

10 Discordant aliquando à textu vulgato factorum Bibliorum; quibus in casibus sufficit auctoritas S. Romanæ Ecclesiæ, de qua S. Bernard. Ser. 3. Vigil. Nativit. hæc habet: Cum Ecclesia, inquit, in Scripturis diuinis verba vel alterat, vel alternat, fortior est illa compositio quam positio prima verborum: & fortassis tantò fortior, quantum distat inter figuram & veritatem, inter lucem & umbram, inter Dominam & ancillam. Hæc ille, quæ notanda sunt pro casibus pluribus in Missali & Breuiario, si nulla alia suppetit ratio.

11 Semel in Officio Capitulum dicitur ante Hymnum, hoc est, in Completorio. cuius causam dedimus ex Hugone sup. Section. 4. cap. 6. num. 8. pag. 60. & Deo gratias in fine respondetur. Vide causas suprà cap. 12. numero 20. pag. 88.

12 Omittuntur Capitula in triduo maioris Hebdomadæ, & in Officio Defunctorum; & suo loco afferentur causæ.

De Oratione. CAP. XVI.

1 **V**Nica Oratio pro omnibus Horis communiùs habetur, ait Radul. Prop. 13. quæ nouissimum locum in Horis Canonicis tenet, ex antiquo Ecclesiæ ritu, ait Amalar. lib. 4. cap. 45. vt vnusquisque tali scuto, id est communi oratione rediens ad sinam, muniatur contra omnia aduersa: vel, ex Hugone in Spec. cap. 3. vt diuina gratia, quæ actiones nostras præcessit, eadem ipsa subsequatur.

2 Eam dici in fine iussit Conc. Agathen. de Consecr. Dist. 15. cap. Conuenit. quæ solet esse breuis, ne multum loquentes oremus, Matth. 6.

3 Composuit Ambrosius plurimas, ex Gemma lib. 1. cap. 87. à Gelasio Papa auctæ & limatæ fuerunt, ex Sigeb. ad ann. 487. à S. Gregorio collectæ & distributæ, additis alijs, ex Walafir. de Rebus Eccl. cap. 22. atque Orationem concordare semper cum Officio & Euangelio S. Gregorij opera, asserit aperte Microl. cap. 61. nos certè Ambrosianis non paucis Orationibus vtimur, vt suis locis indicabimus. Concilium verò Carthaginense, seu, vt alij, Africapum, cap. 70. & Mileuit. cap. 12. quibus aderat S. Augustinus, reijciunt non probatas Orationes à Missa, & consequenter ab Officio diuino; cui, & Missæ regulariter communis est Oratio.

4 Prima & Completorium retinent easdem Orationes, ob causam allatam suprà Sect. preced. pag. 56. num. 12. vbi de Horis egimus. Reliquæ Horæ eadem concluduntur Oratione.

5 Ante Orationem dicitur, etiam ab eo qui recitat solus, Dominus vobiscum, vt fusè probat P. Damiani in

M 3

Opuscu-

Opusculo de Dominus vobiscum; & præsertim *cap. 4.* intendere namque debet, se loqui cum Ecclesia, ut monet Nauar. in *Miscellan. 67. de Orat. numero 5.*

6 Quæ verba à Dion. de *Eccl. Hier.* appellantur diuinissima salutio, desumpta ex libro Ruth *cap. 2. & 2. Paralip. 15.* cuius efficacia ab ipso Christo est, qui dixit *Matth. ult.* Ego vobiscum sum. quam & Apostoli introduxerunt, ex *Concil. Braccaren. 1. cap. 21.* Decretoque firmavit vel Clemens, ex *Gemma lib. 1. cap. 87.* vel Anacletus, ex *Hugone lib. 2. cap. 11.* vel vterque, ex *Radulph. Propos. 23.* sensus autem est: Dominus in vobis maneat, & petitionibus vestris effectum tribuat, *Duran. lib. 4. cap. 14.* vel, Sacerdos se habere pacem cum toto Clero & populo docet, ex *P. Damiani loco citato*; vel dicitur ad excitandam animorum attentionem ad Orationem, *Rupert. lib. 1. de Offic. cap. 31.* Dicitur etiam Dominus, non Deus; vel Christus; quia Dominus potestatem significat, *Turrecrem. in cap. Iacobus. de Cons. Dist. 1.* Hæc ferè eadem, & quæ sequuntur proximè, in priori Tomo; quæ tamen & hoc loco videntur opportuna.

7 Subditur statim, *Et cum spiritu tuo.* quasi alij optent Sacerdoti, quod ipse alijs optat, ex *Floro in Expositione Missæ.* quod est desumptum ab Apostolo 2. *Timoth. ult.* neque dicitur *tecum*, sed *spiritu tuo*; quia spiritualiter Officia Ecclesiastica fiunt, ex *P. Damiani Opusc. cit. cap. 3.* ut nimirum vnus sit affectus omnium, *Amal. libro 2. cap. 9.*

8 Non dicitur *Dominus vobiscum* nisi à Sacerdote, & Diacono, absente Sacerdote, vel nonnisi de illius li-

centia: quod & docet Nauar. in *Miscell. de Orat. 67. nu. 3.* ex recepta consuetudine, quam testatur *Durand. libro 4. cap. 14.*

9 Excommunicatus autem Sacerdos non potest vti hæc salutatione, etiam in priuata Officij recitatione; quia pertinet ad dignitatem Ordinis, quæ ille indignus effectus est, Nauar. de *Orat. cap. 7. num. 16.* & *fusus Steph. Duran. lib. 3. de Ritib. cap. 22.*

10 Qui non potest vti prædicta salutatione, dicat, *Domine exaudi orationem meam*, &c. cuius meminit *Radulph. Propos. 20.* tamquam rei tunc etiam vsitata. Docet Nauarrus in *d. Miscell. num. 6.* quando occurrunt Preces, quarum finis est per Versum, *Domine exaudi orationem*, &c. non debere dici bis hunc Versum, sed semel tantum, ad vitandam battologiam.

11 Additur *Oremus* ante publicam Orationem, ex *August. Epist. 106. ad Vitalem*, ut inuitentur alij ad orandum.

12 Repetitur post orationem salutio prædicta, *Dominus vobiscum*, ait *Hugo lib. 2. cap. 4.* sicut Christus dixit semel & iterum Apostolis: *Pax vobis.* Sacerdos enim dicens Orationem vicem Christi gerit, & idèò regulariter stans eam dicit, ex *Amalar. lib. 4. cap. 4.* sed & ob memoriam futuræ resurrectionis stans eam pronuntiat, idem *capit. 7.*

13 Concluditur Oratio varijs modis, ut in *Rubr. de Oratione num. 4.* & ut plurimum per Christum; quia ut plurimum dirigitur oratio ad Patrem, *Matth. 6. & Ioan. 16.* tum ex Decreto *Carthag. Conc. cap. 23.* Rarè ad Filium dirigitur, & non antiquitus, ut notat *Bellarminus de Missa lib. 2. c. 16.* quod factum est deinde, ut ipse quoque Filius credatur Deus. Numquam dirigi-

dirigitur ad Spiritum sanctum, quia donum Dei est, & à dono non petitur donum, sed à donatoribus, à quibus ille procedit, Duran. *lib. 4. cap. 15.* Prout ergo dirigitur Oratio, fit etiam conclusio, ut concinat sensui Orationis ultimæ, quando plures iunguntur simul, Nauarr. *de Orat. cap. 19. num. 169.*

14. Hoc autem est commune omnibus conclusionibus, ut semper in ijs fiat mentio sanctissimæ Trinitatis; ut intelligamus nullum fieri præiudicium reliquis diuinis personis, quæ in Oratione taceri videntur, dum consummatio ostendit, nullum esse discrimen in Trinitate. Ita Fulgent. *lib. 2. ad Monimum quæst. 1.* In vnitatem Spiritus sancti Deus, non esse præponendam vocem *Deus*, ex Romana auctoritate, tradit Radulph. *Propos. 23.* & in fine additur *Amen*, ut communem Orationem, quam Sacerdos recitat, omnes confirmet, idem *ibidem*. Meminit huius ritus respondendi *Amen* in fine August. *Tract. 41. in Ioan. & Epist. 178.* quæ vox Hebræa est, significans, quod apud nos, Fiat, in precationibus usurpata ab Apostolis, *1. Corinth. 14.* numquam mutata, neque à Græcis, neque à Latinis. Origenes *Tract. 35. in Matth.* cum Ambrosio *de iis qui iniunguntur mysterijs lib. 1. cap. 9.* explicat *Amen*, hoc est, Verum est: qua ratione concordat *Amen* cum Orationis potius conclusione, quam cum oratione ipsa; quasi affirmetur, verum esse, regnare Deum in vnitatem Spiritus sancti, Innocent. III. *lib. 2. de Myster. Missæ cap. 26.*

15. Quando plures in Officio dicuntur Orationes, si quid inter eas intercedit, puta Antiphona pro commemoratione, ad singulas Orationes præ-

mittitur *Oremus*, ut rursus inuitatio fiat ad orandum: quando vna immediate aliam sequitur, ut in Litanij, non dicitur *Oremus*, nisi ad primam; quia Oratio non interruptitur, sed veluti vna continuatur.

16. Prima Oratio concluditur in Laudibus & Vesperis; quia est principalis, ad quam dirigitur totum Officium. Ultima item concluditur, quia colligit medias, & sua conclusione præcedentes firmat.

17. Si Oratio pro commemoratione sit eadem cum Oratione principali Officij, mutatur Oratio pro commemoratione, ne eadem repetatur; quod facile contingit in commemoratione Patroni loci, seu Titularis Ecclesiæ, de Communi sumpta Oratione.

De Precibus, & Confessione.

C A P. X V I I.

1. **P**reces hoc loco sunt aliqui Versus, qui aliquando dicuntur ante Orationem, incipientes à *Kyrie eleison*, vel à *Pater noster*: quarum meminit Amalar. *lib. 3. cap. 6.* Ante Orationem, inquit, specialem Sacerdotum necesse est præcedere misericordiam Dei; ideo dicitur *Kyrie eleison*. Ter dicitur ad Trinitatem, Amalar. *lib. 3. cap. 2.*

2. A. Græcis compositas fuisse primum scribit Isid. *lib. 1. de Offic. cap. 9.* vnde retinentur primæ voces Græcicæ, *Kyrie eleison*, quæ significant, Domine miserere.

3. Multiplicantur Preces ad Primam & Completorium, ut per diem à malis imminetibus defendamur, Hugo in *Spec. cap. 3.* & humilitatem indicant, quæ in principio & fine diei conuenit, idem *ibidem*. Dicuntur

tur

tur etiam nomine eorum qui quotidie cadunt, & nituntur resurgere per penitentiam, idem *lib. 2. de Offic. cap. 2.*

4 In Dominicis autem & Festis diebus stando dicuntur, ob memoriam Dominicæ Resurrectionis, idem *ibid.*

5 Dantur & flebiles Preces, quæ non dicuntur in Dominicis, Amalar. *de Ordin. Antiph. cap. 7.* de quibus Microl. *cap. 50.* ait, quod ad omnes Quadragesimales Horas genuflectimus. De his Hugo *loco citato* loquitur, cum ait: In alijs diebus genua flectimus ad Preces. Psalmum *Miserere* ad Vesperas dici, scribit Radulph. *Propos. 15.* & ad Laudes etiam; sed hodie dicitur Psalmus *De profundis*, ne in iisdem Laudibus dicatur bis Psalmus *Miserere*. Habetur Psalmus *De profundis* ad Laudes, ab anno 1550. & deinceps in Breuiario.

6 Docet Hugo *lib. 2. de Offic. cap. 4.* in his Precibus ferialibus contineri modos omnes orandi, quos enumerat Apostolus 1. *Timoth. 2.* nimirum Obsecrationem, cum perimus solutionem malorum; ut illud: *Ostende nobis Domine misericordiam tuam.* Postulationem, cum precamur, ut omnia, quæ sunt contraria bonis nostris, minuantur, & superentur; ut illud: *Conuertere Domine usquequò.* Gratiarum actionem; ut illud: *Constituantur tibi omnia opera tua: Benedic anima mea Domino,* &c. Pro his, inquit Paulus, qui in sublimitate sunt orandum est; ut illud: *Domine saluum fac Regem: Oremus pro Pontifice nostro N.* Hæc ferè Hugo. Regem autem hoc loco totius Ecclesiæ, intelligimus Papam.

7 Infra Octauas, nedum in Duplicibus, non dicuntur, nec in Vigilia Epiphaniæ, nec in duabus Ferijs post Octauam Ascensionis, quæ attinent

ad eandem Octauam; vel quia Octaua habet rationem vnius Festi; vel quia prædicti dies habent solemnitatem Officij.

8 Ad Primam & alias Horas, exceptis Laudibus & Vesperis, dicebantur feriales Preces quotidie in Officio feriali, quæ nunc recitantur ad Laudes & Vesperas in Ferijs maioribus. Sed Pius V. distinxit melius inter Horas & Horas, inter Ferias maiores & minores: nam ad Primam tantum & Completorium dicuntur Preces ordinaria, feriales flexis genibus ad Laudes & Vesperas, longiores aliæ ad Primam, non variantur ad Completorium, nisi quod genua flectimus, ad Horas item minores breuiores adhibentur Preces. Flectimus autem genua usque ad *Benedicamus Domino*, inquit Rubrica. An exclusiue? affirmarem; sicuti Hebdomadarius usque ad *Dominus vobiscum*: ibidem intelligitur exclusiue. Et concordat hic ritus cum Missa Feriarum maiorum, in qua, dictis Orationibus, præcisè statim surgimus: at vsus communior non surgendi, nisi dicto *Fidelium anima*, &c. est magè pius, & retinendus; cum præsertim addenda est Antiphona finalis in fine Horæ, ne rursus statim genua flectamus. neque Rubrica aduersatur.

9 FERIALES tamen Preces non dicuntur in Vigilia Natiuitatis Domini, nec in Vigilia & Quatuor Temporibus Pentecostes; quia hi dies sunt festiuiissimi, ita, ut excludant etiam Patronos locorum; & hæc ferè omnia habet etiam Radul. *Propos. 14.* Neque dicuntur in Dominicis priuilegiatis, in quibus de die Octaua occurrente fit tantum commemoratio, ex Ruiz *in suo Carim. Romano*, ratione scilicet Octauæ diei occurrentis.

10 Totus dies Feriarum maiorum & Vigiliarum, si non sequatur Officium de Festo, humiliationis dies est: quare ad Vesperas dicuntur Preces feriales, licet Oratio non sit de Feria Quatuor Temporum, nec de Vigilia: quod accidere potest eo anno quo Festum sancti Mathiae occurrit in Feria quarta Cinerum, cuius gratia transfertur Officium in Feriam quintam Cinerum sequentem.

11 Quod attinet ad Confessionem, quae fit in Officio ad Primam, & Completorium; primo signum Crucis adhibetur ad *Ps. Adiuuorium*, ut in Rub. de Prima 15. num. 2. sumpto ritu congruo ex Missali: nam per Crucem remissio facta est peccatorum. Confessio vero fit, ut quidquid in nocte vel die peccauimus, puniamus, Gemma lib. 2. cap. 64.

12 Quando quis recitat solus, omittere debet *vobis fratres*, &c. semelque recitans *Confiteor*, debet addere in plurali quae sequuntur, *Miseretur nostri, peccatis nostris, perducas nos*; sicuti fit in Oratione Dominica. ita in Rubrica citata de Prima. Ex quo sequitur, quod recitantes duo Officium simul nihil debent mutare in textu Breuiarij; sed, qui maior est, dicat, *vobis fratres, vos fratres*; qui minor, *tibi Pater*, &c. *te Pater*, sicuti dicunt inuicem, *Dominus vobiscum*, *Et cum spiritu tuo*. Neque Moniales mutare debent in verba, *Mater, Matrem, Sorores*, sed eodem modo loqui nomine Ecclesiae ac si essent viri, ex Decreto sacrae Rituum Congregationis die decima octava Augusti 1629. alterna vero Confessione mundamur, inquit Hugo in Spec. capit. 3.

De Commemorationibus, & Suffragijs Sanctorum communibus. CAP. XVIII.

1 **R** Adulph. Proposit. 14. appellat Memorias, quas hoc loco dicimus Commemorationes communes. Suffragia Sanctorum vocat Gemma lib. 3. cap. 45. vbi tradit, ea dici in Dominicis & Festis Sanctorum. Meminit Micrologus cap. 44. & de Cruce nominatim cap. 30. de sancta Maria, & de Apostolis cap. 44. qui omnes sunt Patroni totius Ecclesiae, ait Duran. lib. 6. cap. 60.

2 Miror, cur de Cruce, à qua pendet nostra salus, nonnisi fiat in feriali Officio? An quia Festa excludunt omnium cruciatuum imaginem ac memoriam? An feriali diei conuenit labor, Crucis & patientiae meditatio? nam tempore Paschali fit de Cruce commemoratio, ad victoriam eiusdem Crucis recolendam, à qua Resurrectio ortum habuit; cuius Oratio Paschalis est Ambrosiana in Mediolanensi Missali in Feria sexta Parasceues. Micrologo non placet commemoratio de Cruce ab Epiphania ad Purificationem; ergo erat in usu, ut hodie: minus tamen recte sentiebat ille.

3 De sancta Maria non fit, neque in propria Ecclesia, quando dicitur eiusdem Officium paruum in Choro; de quo nos Sectione ultima: nec quandoque Officium de die fit de ea. neque enim de eodem fieri debet Officium & commemoratio simul. Qui vero priuatim recitat Officium B. Virginis paruum, debet in Officio de die facere commemorationem de B. Virgine ac si illud non recitaret; nisi recitet ratione Chori. Nihil autem refert,

N

si di-

si diuidatur Officium B. Virginis ab Officio diei, puta, quia illud vesperi, hoc mane recitetur in Choro; quia ibidem vtrumque dicitur, & vnum in ordine ad aliud.

4 Non separatur Petrus à Paulo, nec in vita, nec in morte; nec in Festis, neque in hac communi commemoratione, ait Duran. *lib. 5. cap. 2.*

5 De pace fit vltimo loco commemoratio; quia, qui pacem dedit, omnia bona vno verbo dedit, ait Glossa. & vltimum, quod expectamus à Deo, est pax æterna, pro qua oramus, obsecramus Deum per Dominum nostrum Iesum Christum.

6 De Patrono principali loci, & de Titulari Ecclesiæ hæc sunt notanda: Primò, eum esse Patronum loci, qui Maiorum auctoritate, & communi sensu populi recolitur vt Patronus: qua de re nos egimus suprà *Sect. 3. c. 12. nu. 1. pag. 44.* Titularis autem Ecclesiæ ille est, à quo denominatur Ecclesiæ.

7 Deinde, pro dignitate Patroni vel Titularis Ecclesiæ, ante vel post sanctam Mariam & Apostolos, vel inter eosdem facienda est commemoratio; hoc est, de Titulo Trinitatis, Spiritus sancti, Corporis Christi, ante sanctam Mariam: de Saluatoris Titulo non fit, quando de Cruce fiat, quæ æquipolent. De Angelis, & de S. Ioanne Baptista, ante Apostolos, de Sanctis veteris Testamenti post Apostolos, licet in Litanij ordine temporis præcedant. De sancto, Patrono loci, ante Titularem Ecclesiæ, regulariter loquendo, nisi sit valdè magna inter hos dignitatis distantia: quia in Rubricis præponitur Patrohus Titulari, *tit. 1. de Duplici num. 1. tit. 7. de Octauis num. 1. 3. 4. tit. 9. de Commemor. num. 3. tit. 35. de Commem. communibus num. 1. & in*

Tabellis septies; licet titulo 4. de Dominicis num. 1. & tit. 9. de Commemorationibus num. 11. præferatur Titularis Patrono. sed in his duobus locis non attenditur ordo ex professo, alioquin Dedicatio Ecclesiæ inferior esset Patrono, quæ post eum *in tit. 4. nu. 1.* recensetur. Patronus principalis Ordinis æquiparatur Patrono loci, vt suprà diximus *in cap. de Patrono Sect. 3. cap. 12. nu. 24. pag. 49.* Primum verò locum, antequamcumque de Christo Domino commemorationem, ratione Tituli, in feriali Officio semper habet commemoratio de Cruce, vt expressè habetur *tit. 35. nu. 1. in fine*, quia Feriæ indicium est; vltimum, commemoratio de Pace, *ibidem*. Quòd si de Cruce, tamquam de Titulo Ecclesiæ, facienda sit commemoratio, sufficit prædicta, quæ fit ante alias, ex Decr. S. Rit. Congreg. *die 30. Martij 1621.* & eodem modo sufficit commemoratio de S. Francisco apud eos Ordinis Minorum, quorum Ecclesiæ Titulus est sacrorum Stigmatum eiusdem.

8 Dices: Cur de Cruce primo loco fit, etiam ante S. Trinitatem, cum tamen in Rubr. Missalis *de Commemor. tit. 7. nu. 5.* Votiuæ de Cruce cedat Votiuæ de Trinitate? Respondeo, in Missa rationem haberi dignitatis Votiuarum, in Officio rationem ferialitatis, quæ non habet congruum locum in medio Suffragiorum non semper ferialium, quippe quæ locum etiam habent in Semiduplicibus, indicium enim est Feriæ, vt dixi, commemoratio de Cruce.

9 Quæres adhuc, An in Ecclesiæ Omnium Sanctorum nomine dicata fieri debeat commemoratio de B. Virgine, & de Apostolis, & quo ordine. Respondeo, non esse omittenda Suffragia specialia pro generalibus, sicuti in-
fra

fra Octauam Omnium Sanctorum fit etiam de S. Carolo, SS. Virale & Agricola, & alijs. Deinde assigno locum commemorationis Tituli Omnium Sanctorum post Apostolos, vti fit in Officio paruo B. Virginis, *Protege*, &c. & *Omnes sancti tui*, &c. neque incongruit de eodem bis fieri mentionem, semel apertè, semel latenter, vt docuimus *Tomo 1. de Sexagesima pag. 235. n. 15.* & præterea commemoratio Omnium Sanctorum eo casu potest intelligi de alijs omnibus non expressis inter Suffragia Sanctorum communia.

10 Oratio de Patrono, seu Titulari, sumitur à die Festo eorundem (non à Vigilia, neque à die Octaua, vt gratis quidam dicunt) mutato verbo Natiuitatem, Natalitia, vel aliud simile, in Commemoratione: quæ si minùs congruit, sumatur alia de Comuni. In Collecta S. Leonis II. pro *Commemorationis Festa*, lege *Commemorationem*: in Collecta SS. Dionysij, & Sociorum, tace, *hodierna die*: in Collecta S. Apollinaris, tace *hunc*. Nec est incongruum dicere, *presentem diem honorabilem in B. Ioannis commemoratione*; neque, *qui venerandam sanctamque latitiam in B. Bartholomæi commemoratione*, & his similia: quia non enuntiantur falsa; & commemoratio Patroni, seu Titularis, est quasi repetitio Festi per annu. Adde cū *Suar. de Sac. Missa q. 83. art. 2. disp. 80. sect. 4.* referri quādoque præsentia ad præterita: vnde circa meridiem celebrantes dicimus in prima Missa Natalis Domini, *Hanc noctem*.

11 Quæritur hoc loco: An, qui plures habet beneficiorum & Ecclesiarum Titulos, teneatur in Officio totidem commemorationes facere. Respondendo primò: Si Tituli sunt de eodem, puta de S. Maria, licet diuersa

sint Titulorum Festa, sufficit commemoratio communis, *S. Maria*, &c. & sic de alijs. Si Tituli diuersi sunt Sanctorum, poterit fieri altero ex duobus modis: vel distinguantur classes Sanctorum in Apostolos, Martyres, Confessores, Virgines, ita vt vnaquæque classis recolatur cum propria Antiphona, Versu, & Oratione, in qua ij nominentur, quorum Tituli sunt beneficiorum: vel de Maiorum licentia, formetur Antiphona cum suo Versu & Oratione, quæ conueniat omnibus; non exprimendo Titulos Martyrij, seu Virginitatis, & eiusmodi, ne fiat mendacium in Oratione. Habes exempla in Breviario, in Festo SS. Nazarij, & Celsi, &c. in quorum Oratione non dicitur *Martyrum*, quia Innocentius, de quo ibidem, non fuit martyr, & in Festo SS. Alexandri, Euentij, Theoduli & Iuuenalis idem fit, quia non fuit martyr Iuuenalis.

12 Atque omissio hæc multarum commemorationum facilè lethalis erit, & sufficiens ad grauem materiam peccati mortalis constituendam, vt in simili probat Sanchez in *Oper. mor. lib. 1. cap. 5. num. 16.* imò & ad ratam restitutionis fructuum faciendæ teneri Beneficiarium in hoc casu, expressè docet Bonac. *disp. 1. quest. 1. pun. 4. num. 28.* sed rigorosa nimis est hæc doctrina.

13 Regulares autem debent facere commemorationem de eo Titulari, cuius Ecclesiæ sunt adscripti, & quamdiu sunt adscripti, etiam extra Chororum: eadem enim est ratio ac in beneficiato; cū vterque alatur Ecclesiæ propriæ emolumentis.

14 Quid agendum erit in Officio Vigiliæ Patroni, seu Titularis Ecclesiæ,

fiat, qui Vigiliam habet in Breuiario? An in Laudibus cum alijs Suffragijs facienda erit de more commemoratio Patroni, seu Titularis & omittendam puto in hoc casu, sumpto argumento à simili allato suprà num. 3. de Officio sanctæ Mariæ, quod excludit communem hanc commemorationem de eadem; ne scilicet de eodem bis fiat in eadem parte Officij. Eadem ratio militat in Semiduplici Festo Inventionis, Translationis, & similibus, illius, qui Patronus est loci, seu Titularis Ecclesiæ.

15 Cedunt hæ communes commemorationes commemorationi Festi Simplicis eo die occurrentis; quia Festi commemoratio priuilegiata est titulo festiuo supra communem aliorum commemorationem: ideoque communes dictæ fuerunt, vt cedant priorum locum festiuis.

16 Fiunt igitur ad recolenda Sanctorum merita, & ad impetrandum sæpius eorum patrocinium, Duran. lib. 6. cap. 60.

17 Omittuntur autem initio Aduentus, ex Microlog. loco cit. vt in Aduentu Principis cedant seroi, Duran. lib. 6. cap. 2. item tempore Passionis, vt vni Christo crucifixo vacemus, idem lib. 6. cap. 60. & vsque ad Octauam Pentecostes, ibidem. tum in Duplicibus, & infra Octauas, ea ratione, qua in Festis maioribus excludimus Sanctorum simplicium commemorationes, ad maiorem tum temporis Paschalis tum Festorum celebritatem. Item in Dominicis priuilegiatis, in quibus de die Octaua occurrente fit tantum commemoratio, ex Ruiz in suo Cerimonial. Rom. ratione Octauæ.

18 Pius V. mutauit Antiphonam pro suffragio beatæ Virginis in ple-

niolem, quæ est sancti Augustini Sermone 18. de Sanctis, nimirum, *Sancta Maria, succurre miseris*, &c.

De Hymno Te Deum.

CAP. XIX.

Hymnus *Te Deum* à SS. Ambrosio & Augustino compositus fuisse dicitur, quando S. Augustinus baptizatus fuit, anno 388. vt scribit S. Dacius Episc. Mediolanen. lib. 1. cap. 10. *Chronici*: quod tamen Chronicum non est Dacianum, si eruditioribus est credendum Mediolanensibus; qui etiam melius censent, totum Hymnum vni Ambrosio deberi, cum ille Dialogismo careat. In Breuiario M. S. Collegij Aniciani de Vrbe antiquissimo legi pro titulo, *Hymnus S. Abundij*: de quo peritiores consului, qui tamen adhuc ignorant, quis ille possit esse. Gelasius autem decantari decreuit, ex Benzoni. in *Magnif. lib. 1. cap. 19.* & S. Benedictus in *Regula* cantari iussit post tertium Nocturnum; quo significante tempus gratiæ, quasi Christum hoc tempore inuenerimus, exclamamus, *Te Deum laudamus*; vt meditatatur Hugo lib. 2. de *Offic. cap. 9.*

2 Dicebatur Romæ in Festis Pontificum tantum tempore Amalarij, vt ipse scribit in *Prologo de Ordine Anaph.* in Dominicis & Festis nouem Lectionum, ait Micrologus cap. 46.

3 Non in profestis dicendum est, ait Innoc. III. de *Celeb. Miss. cap. Consilium*. quod explicat Radulph. *Propos. 13.* etiam de Festis Simplicibus. & *Propositione 16.* probat, quod non deberet dici, neque etiam tempore Paschali, neque infra Octauas. Ex quo infero, tunc temporis etiam in his diebus

diebus fuisse usurpatum in Officio, contra sententiam Radulphi non bene sentientis de hoc ritu.

4 A Septuagesima ad Pascha non dicitur, Microl. cap. 47. neque in Adventu, idem cap. 30. cum Gemma lib. 3. cap. 1.

5 An verò sit finis Matutini, vel initium Laudum, disputauimus supra Sect. 4. cap. 2. num. 3. pag. 52.

6 Plenus est lætitiæ, & ideo in prædictis cantatur, aut omittitur; quo dicto, inquit Rubrica de hoc Hymno num. 4. statim inchoantur Laudes. Nostra enim consuetudo humanæ infirmitati parens & labori, Officio nocturno Laudes Matutinas continuat, & Oratione vna duo concludit Officia, Hugo Victor. lib. 2. cap. 9. excepta nocte Natalis Domini, vt ibi dicemus.

7 Festum Innocentium non admittit hunc Hymnum, nisi in die Octaua: cuius causam dabimus in Sectione sequenti cap. 6. num. 3.

8 Versus, Sanctus, Sanctus, &c. videtur esse vnus, & ab vna parte Chori totus dicendus: sed quia primæ litteræ S. imprimuntur colore rubro, videntur alternatim ea verba cantanda; & ideo standum erit consuetudini locorum.

De Symbolo S. Athanasij.

C A P. X X.

1 **S**ymbolum quid significet, diximus supra c. 3. pag. 64. S. Athanasius, dum esset Romæ, scripsit Latine Symbolum, de quo hic loquimur, & recitauit coram Pontifice, & ei assidentibus, anno 340. vt scribit Baronius: & est illud idem, non mutatum, legique solitum in Ecclesia ante annos nongentos sexaginta. Vide Annales ad annum prædictum.

2 De vsu eiusdem Symboli ad Pri-

mam, Hugo meminit lib. 2. de Offic. cap. 1. his verbis: His addidit fidelium deuotio, Quicumque vult saluus esse; vt articulorum fidei, qui sunt necessarij ad salutem, nulla diei hora obliuiscamur. Idem in Spec. cap. 3. ait: His adiungimus expositionem Catholicæ fidei, ex eo, quod hæc est victoria, quæ vincit mundum, fides nostra, & clypeus inexpugnabilis contra antiquum hostem. Vide quæ diximus supra Sectione 4. num. 6. pag. 55.

3 Non dicitur in Dominicis infra Octauam Natiuitatis Domini, Epiphaniæ, Ascensionis, & Corporis Christi, nec in Dominicis Paschatis, & Pentecostes; quia harum Officia non sunt propriè Dominicalia; neque in alijs Dominicis eadem de causa dicitur, in quibus fit de Festo duplici. Gemma lib. 3. cap. 128. notat, ideo non dici in Paschate, quia in futura vita, quæ in Paschate denotatur, totum habetur quod nunc creditur: quare simili ratione, ac si mysteria ipsa in Natali Domini, Epiphaniæ, Ascensione, Festo Corporis Christi, & Pentecoste, oculis cernamus, abstinemus à Symbolo S. Athanasij.

4 In Dominica, seu Festo sanctissimæ Trinitatis dicitur, quia Symbolum de Trinitate doctrinam continet; non tamen quotidie dicendum est vbi celebratur Octaua sanctissimæ Trinitatis, quia Dominicæ assignatum videtur: quare & in die Octaua dicendum erit; quod aliàs non diceretur. Dies enim Octaua æquæ ac prima non eandem classem, sed eundem ritum habet. In fine illius additur Gloria Patri, &c. vt fit in Psalmis: tum quia more Psalmorum cantatur; tum quia declarato mysterio Trinitatis, æquum est, vt eidem gloria detur.

De Martyrologio. CAP. XXI.

Martyrologium legitur in Choro ad Primam: de quo Baronius multa in *Præfatione ante Romanum Martyrologium*. quæ verò ille fusiùs, breuiùs hoc loco dabo. S. Clemens per septem Notarios Romanos curauit vt acta Martyrum describerentur, quibus addidit ad eandem causam septem Subdiaconos Fabianus Papa. Aliæ Ecclesiæ idem fecerè, vt Smyrnenfis & Carthagenensis, etiam ante S. Cyprianum Episcopum & Martyrem.

2 Gelasius deinde reiecit scripta in hoc genere apocrypha, & falsa, vetuitque legi in Ecclesia; sed & permulta legitimè scripta perierant in persecutione Diocletiani, qui edicto generali ea tradidit igni, non tamen omnia, Deo disponente, vt Gregor. Turon. *de Glor. Mart. testatur.*

3 Et quia quotidie ad Altare Dei fiebat commemoratio Martyrum, ac etiam, vt ait August. *de S. Virginit. cap. 45.* defunctorum Sanctimonialium; idèd pridie recitabantur eorum & earum nomina in Ecclesia, quorum natalitia die sequenti recolenda essent vnà cum Sacrificio; atque hinc origo Martyrologij, hoc est Sermonis de Martyribus.

4 Legebantur Tabulæ Ecclesiasticæ Martyrum, quæ etiam Fasti dicti sunt à Tertull. *de Corona militis*, eò quòd in Sanctorum natalitijs Christiani solerent mutua inter se charitate gaudere, & conuiuium celebrare, quod Agape dicebatur, seu sacrum Epulum natalitium, ex Nazianzeno. lege Pamel. *in Epist. 37. sancti Cypriani.*

5 Porro Martyrologij Romani nescitur proprius auctor. Fuit ille ante

S. Gregorium, vt apparet *ex eiusdem Epistola 29. lib. 27. Indict. 1.* non tamen fuit Eusebius Cæsariensis, neque S. Hieronymus, qui ad summum Historias Martyrum ab Eusebio scriptas redegit in compendium. Addidere Martyrologio Romano idem Hieronymus, Beda, Florus, Vsuarius, Wandelbertus, & Ado Viennensis, non Treuerensis, vt optimè probat Heribertus Rosweyds ante Adonis Martyrologium: sed nemo ex his dicendus est auctor. In Breuiarijs M. S. antiquioribus pro Martyrologio ego legi, Datarium Calendarij.

6 Continet autem Martyrologium Romanum ex omnibus Christiani orbis Prouincijs collectos Martyres; quia Romana Ecclesia materna charitate fideles omnes filios suos esse nouit: neque tantum Romæ passos censuit esse suos, sed omnes alios vbique gentium coronis auctos. Verumtamen neque datur singillatim singulorum nomina recensere; tum quia super arenam multiplicati sunt amici Dei; tum quia ex instituto antiqui ritus, Ecclesiæ breuitati fuit consulendum.

7 Tertia editio prodijt purior & emendatior, edita anno 1584. curante Cæsare Baronio. Recognita fuit rursus Urbani VIII. iussu, additis Sanctorum Festis, qui nuper canonizati sunt; & in primo loco positis ijs, quibus datum est Officium de præcepto: tum verò emendatus fuit textus multis in locis iuxta veritatem certissimæ Historiæ, me quoque minimo omnium collegarum præsentè; & minùs certa interim commisimus tempori decernenda maturiùs. quod intelligant ijs, quæso, qui mutationem optauerunt maiorem in ipso textu: qui verò vtuntur antiquiori textu non prohibeo,

bito, obseruent ea tamen quæ dicuntur infra *num.* 12. Dabimus in calce huius Tomi Concordiam Martyrologij cum Breuiario.

8 Ad illud legendum opportunæ datæ sunt leges initio libri, è quibus quarta & sexta sunt obseruandæ magis: vt nimirum primo loco pronuntietur ille regulariter, de quo in sequenti die faciendum est Officium, etiamsi non sit in Martyrologio, si à Maioribus ritè decretum sit Officium. Alij Sancti, de quibus non sit Officium, & de quorum sanctitate nullum est dubium, nominari possunt suis locis, Martyres post Martyres, Confessores post Confessores, Virgines post Virgines, eo fine, vt in proprijs locis, vbi meritò colantur, quotannis recolantur saltem in Martyrologio. Dixi *pronuntietur, & nominari possunt*, non autem dico, describatur, & describi possunt, nisi separatim, non autem in ipsomet Martyrologio Romano: nam illa conceduntur in Regulis Martyrologij approbatis in Bulla Gregorij XIII. hæc autem prohibentur in eadem Bulla, data die 14. Ianuarij 1584.

9 Translato tamen Festo alicuius Sancti iuxta Rubricam de Translatione Festorum, non fit translatio de eodem in lectione Martyrologij, nisi in casibus in Martyrologio expressis. Nam licet, vt dictum est, legatur pridie de eo Festo, quod in sequenti die Officium in Calendario habet, non tamen ita fit semper, sed vt plurimum: quod patet in mense Ianuario, in Festis SS. Hilarij & Pauli primi Eremitæ, & in Septembri, in Festo Sanctorum Cornelij & Cypriani, de quibus legitur in Martyrologio pluribus antè diebus quàm Officium fiat.

10 Dices: In anno Bissextili trans-

fertur Vigilia S. Mathiæ, & eiusdem prænuntiatio in diem 24. ergo translato Festo aliorum Sanctorum, transferri debet de eodem nominatio in Martyrologio. Respondeo, legem haberi certam in ipsomet Martyrologio de hac Vigilia, & S. Mathiæ Festo: & ratio legis fuit, quia verè cum nomine Vigiliæ ieiunium quoque transfertur, & cum Vigiliæ Festum. Quæ ratione conuenit etiam anticipari extra Romanam, quæ de Vigilia & Festo S. Bartholomæi habentur in Martyrologio Romano: at in alijs Sanctorum Festis, etiamsi transferantur, nullum contingit mendacium; quia verè eo die, quo leguntur in Martyrologio, illi obiere: & præterea in translatione plurium Festorum difficilior esset Martyrologij lectio, retrocedendo per dies aliquando multos.

11 Translata quoque Vigilia in Sabbatum, non anticipatur lectio de Vigilia in Martyrologio, licet anticipetur Officium cum ieiunio.

12 Per eandem Regulam quartam legenda sunt primo loco nomina Sanctorum qui adduntur in dies Breuiario Romano, etiam eorum, quorum Officium ad libitum recitari potest, si illud recitandum sit in Choro.

13 Sexta verò Regula decernuntur formulæ prænuntiandi Festa Domini mobilia, quæ primo loco post Lunæ pronuntiationem annuntianda sunt, excepto Paschate, quod, antequam legantur Calendæ, annuntiatur; & ratio patet, quia in ipso die Paschatis annuntiatur, Calendæ verò pertinent ad sequentem diem: & quia mobilia Festa incertam habent sedem, idè initio Martyrologij fuerunt datæ formulæ propriæ numero nouem; nempe pro Dominica Septuagesimæ, die

Cine-

Cinerum, Dominica Palmarum, Cœna Domini, die Pasche, Ascensione, Pentecoste, Festo Trinitatis, & sanctissimi Corporis Christi.

14 Legitur autem Martyrologium post Orationem ad Primam, Gemma lib. 2. cap. 58. & in fine additur Versus ad lectionem accommodatus, *Pretiosa in conspectu Domini*, &c. in venerationem, inquit Hugo 2. de Offic. cap. 2. Sanctorum omnium. Inuocantur iidem Sancti per Orationem sequentem, *Sancta Maria, & omnes Sancti*, &c. à quibus ad Deum trinum eleuamur, repetito Versu ter, *Deus in adiutorium meum intende*; quem & precamur secretò Oratione Dominica, tum versu Dauidico, *Respice in seruos tuos*; denique Oratione, qua dirigi postulamus in omnibus toto die. Vide Sectionem precedentem cap. 3. à num. 9. pag. 56.

De fine Officij, & Antiphonis finalibus beate Mariæ.

C A P. X X I I.

1 **H**Orarum finis solet esse post Orationem per Versum, *Benedicamus Domino*. R. Deo gratias. Subsequitur, inquit Amal. lib. 4. cap. 4. Benedictio, & gratiarum actio (dixerat de Oratione) quia Christus benedixit Apostolis cum discederent: & Apostoli in gratiarum actionem adorauerunt, quod notauit Hugo libro 2. de Offic. cap. 4. Idem cap. 2. dixerat etiam, morem fuisse Monachorum, cum discessuri erant, petendi benedictionem à Superiore; quæ & congruè à Deo petenda est in fine cuiuslibet Horæ.

2 Addit idem in Spec. cap. 3. voce puerili cantari, hoc est à pueris, Bene-

dicamus Domino; quia omnis laus puerilis est respectu Dei, quem laudamus; & quidquid hinc dici potest, minus est laude Dei. Deo gratias. quasi dicamus: Placet, ut pium est, in laude Dei su-perari, idem ibidem.

3 Pietas Ecclesiæ erga Defunctos ea est, ut peracto Officio diuino ad utilitatem viuorum, suffragetur statim & Defunctis qui degunt in Purgatorio, eo Versu finali addito, *Fidelium anima*, &c. cuius tamen ritus non meminere antiqui.

4 Qui Versus non dicitur ante *Pretiosa* ad Primam; quia adhuc non est finitum Officium Primæ, cui deinde additur in eiusdem fine: neque ad Completorium habet in fine locum congruum; non enim ante Antiphonam beatæ Virginis, quæ ad Officium viuorum attinet, neque post eam, quam sequitur Oratio Dominica cum salutatione Angelica, & Symbolo Apostolorum. Quare fortè hinc factum est, ut sub noctem dato signo cum campana fiat commemoratio Defunctorum, ut aliquo modo suppleatur Completorio, quod noctis initio recitabatur. Neque dicitur post aliam Horam, si aliud sequatur, ut, Vel Missa, sicuti fit in nocte Natiuitatis Domini; & hoc idem legi inter ordinationes Officij editas à S. Bonauentura, impressas in libro Clericorum familiari Venet. anno 1561. Vel Officium paruum beatæ Mariæ, septem Psalmi, Litanie: in quorum fine dicitur, *Fidelium anima*, &c. Vel Officium Defunctorum, in quo pro iisdem abundantius oratur, omnino extremum locum habere debet. Nouissima enim est mors, ait S. Paulus 1. Cor. 15.

5 Dicta Oratione Dominica pro fine Horæ ea ratione qua diximus supra

præ cap. 1. addimus Versum, *Dominus deus nobis suam pacem*; quem apud aliquos fuisse in usu docet Durand. lib. 5. cap. 2. num. 6. sequitur autem una ex Antiphonis B. Virginis, quas non legi apud antiquos. Habentur in Breuiario Ven. edito 1521. ubi dicuntur statuta à Clemente VI. anno 1350. meminitque Turrecrem. in Regul. S. Bened. ad Completorium. De ijs tamen distinctè meminit Io. Parmensis in Epistola data ad Fratres suos Minores anno 1249. quam recitat Lucas Wadingus eodem anno in Annal. Min. num. 2. ubi eandem quatuor, quibus nos utimur, solitas cantari post Completorium indicat à Franciscanis; quorum opera paucis antè annis Breuiaria, ut dictum est supra, fuerant reformata, & Romæ recepta, sub Gregorio IX. & Innocentio IV. ut egregiè probat idem Lucas anno 1244.

6 *Alma Redemptoris* ab Hermano Contracto fuit composita, ex Benzoni. in Magn. lib. 1. cap. 19. obiit ille anno 1504. ex Wion in Ligno vite lib. 5. Versiculi varij ante & post Natiuitatem vnà cum varijs Orationibus manifestam causam habent: cum enim primæ Vesperæ sint initium Festi Natiuitatis Domini, idè ab iisdem dicitur *Post partum*; sicut etiam in Hymnis, *Qui natus es de Virgine*.

7 Dicitur hæc Antiphona vsque ad Purificationem inclusiue, ita, ut si Purificatio quoad Officium transferatur, Antiphona hæc quoque non dimittatur, nisi in fine illius Officij; imò verò, si Purificatio alicubi Octauam habeat, adhuc Antiphona hæc dicenda erit vsque ad Completorium dici Octauæ exclusiue, seu vsque ad finem Octauæ, si fortè contingat finiri ad Nonam pridie Feriæ quartæ Cinerum; quia to-

ta Octaua pro die vno reputatur, ex Radul. supra citato de Octauis. Et ita decreuit sacra Rituum Congregatio in Officijs auctoritate ipsius editis Romæ anno 1616. ad usum Patrum Discalceatorum Carmelitarum. Et licet vsque ad Purificationem, tam in Suffragijs communibus quàm in Antiphona finali Officij, dicantur idem versus & eadem Oratio; nihil tamen refert, quia non intra Horas fit repetitio, quæ regulariter prohibetur; sed post Horas fit repetitio, quod eadem de causa accidit toto die Circumcisionis Domini, quoad Orationem *Deus, qui salutus*, &c.

8 Quod si diuidantur Vesperæ Purificationis à Completorio eiusdem, adhuc dicenda est post Vesperas *Alma Redemptoris*, quæ pertinet ad partum Virginis. Rubrica enim iubet mutari Antiphonam in fine Completorij; tum ut sequens Antiphona post Purificationis Officium, quod terminatur in Oratione Completorij, habeat locum; tum ut in Completorio solemnius dicatur, in quo reliquæ inchoari solemniter solent, non autem in Laudibus diei sequentis. Atque hic fuit sensus eorum, me præsentem, qui Breuiarium recognouerunt auctoritate Clementis VIII. Et verbum in Rubrica exclusiue non attinet nisi ad Feriam quintam in Cæna Domini, cui proximè adhæret. qua de re dubitare non pauci. In recognitione Urbana Breuiarij additum est Rubricæ de *Aue Regina* verbum inclusiue, ex Decreto S. Rituum Congregationis 27. Iulij 1624.

9 *Aue Regina celorum* habet innotatum auctorem. Versus eidem additus, *Dignare me*, &c. est S. Ephtam, teste S. Hieronymo citato à Cornelio

O

Schul-

Schultingio Tom. 4. par. 3. de Peculiaribus Missa.

10 *Regina cali latere* ab Angelis inuenta, & edita, ex antiqua traditione, vt scribit Sigonius lib. 2. *Italici Regni*, & ab eo Canisius ult. libro de *B. Virgine* cap. 22. cui addidit vltimum Versum, *Ora pro nobis Deum*, S. Gregorius Papa, quando tempore Paschali pestis inguinaria deuastabat Romam, vt in eius Vita narratur, & à Durando lib. 6. cap. 89.

11 *Salve Regina* vel habet auctorem Petrum Compstellanum, ex Dur. lib. 4. cap. 22. vel Hermannum Contractum, ex Trithemio lib. 2. de *Viris illustribus* Benedic. c. 84. ann. 1040. Certè canticum hoc fuit statim receptum, & in diuinis Officijs cantatum, ex Benzonio in *Magnificat*, lib. 1. c. 18. S. Bernardus pijs Commentarijs hanc Antiphonam illustrauit, quæ habentur in *Operum eius* Tomo 2. & eandem auxit vltimis ijs verbis, *O clemens, o pia, o dulcis Virgo Maria*, vt habetur in lib. 12. *Chronic. de Vrbe Spirensi*.

12 Gregorius IX. decreuit prædictam Antiphonam recitari in Matutinis & Vesperis anno Domini 1239. Bzouius eodem anno: non eam tamen legi in Breuiarijs antiquis, sed in Breuiario Card. S. Crucis edito sub Paulo III. Lege Nauarrum de *Orat.* c. 19. num. 184. vbi eam dicit cantatam ab Angelis in Sabbatis in Roncaualle; & appellari Canticum nauticam, quia nauæ eam frequenter habent in ore naufragantes.

13 Extra Chorum prædictæ Antiphonæ dicuntur tantum in fine Completorii, & Matutini, post Laudes, si tunc terminatur Officium: quando verò separatur Matutinum à Laudibus, non dicuntur; possunt tamen

semper dici post quamcumque Horam ex deuotione. Conuenit autem, vt ex septem Horis prior in ordine, hoc est, Matutinum cum Laudibus, & vltima, quæ est Completorium, concludantur sub inuocatione B. Virginis; & solemnius vltima, quæ completur totum diei Officium. Si alia sequitur Hora, dicuntur post vltimam Horam, non ratione Horæ, sed ratione Matutini, & Laudum.

14 Dicuntur semper post quamcumque Horam, quando à Choro discedendum est, etiam post Horam Officij parui B. Virginis, vt recessuri salutent prius beatam Virginem, quam initio cuiusque Horæ salutauerunt cum Angelica salutatione; vice cuius in fine Officij dicuntur hæ Antiphonæ post Orationem Dominicam.

15 Numquam verò dicuntur post aliquam Horam, quando subsequitur cum Officio diei Officium Defunctorum, etiam ex deuotione recitandum; quia tunc non essent Antiphonæ finales Officij, sequente alio Officio: neque quædo subsequuntur Psalmi Premitentiales, quorum finis proprius habetur alius ab his Antiphonis. eodem modo, quando solæ Litanie subsequuntur. Dixi, ex deuotione recitandum; quia hoc significant ea verba, *præterquam post Completorium, etiam si prædicta sequantur*: ergo possunt sequi, etiam ex deuotione, nedum in ratione Officij, quod vel sequitur Vesperas, vel Laudes, non autem Completorium. Neque item dicuntur, quando subsequitur Missa; quia continuatur Officium diuinum, qualis est Missa: neque per Antiphonas prædictas facienda est interruptio, seu diuisio. Oratio verò mentalis post Horas non tollit has Antiphonas finales, sed debent dici,

dici, licet à Choro non discedatur. Si tamen Missa longiori mora differatur, eo casu erunt dicendæ, ac si discedendum esset à Choro: nam in Rub. 36. num. 3. habes hæc verba: *Quando post aliquam horam immediate* (nota aduerbium) *subsequitur Missa.*

16 Sed quæritur, An finita deinde Missa, & nulla alia sequente Hora, dicendæ sint. Respondeo, ex modo loquendi Rubricæ de his Antiphonis num. 3. colligi posse videtur, eas omitendas esse. Nam de Completorio in Rubrica dicitur, quod in eo semper hæ dicantur, etiam si prædicta subsequantur: de alijs Horis dicitur, quod si post Laudes alia subsequatur Hora, in fine vltimæ Horæ dicendæ sunt Antiphonæ. ergo, cum ibidem dicatur, *numquam dici*, absolute prohibentur dici, tum in fine Horæ, si prædicta subsequantur; tum in fine prædictorum, & Missæ, quæ subsequuntur post Horam. Confirmatur ex praxi, quæ habet, vt non dicantur hæ Antiphonæ post Missam Sabbati sancti, neque post Officium Defunctorum, quod coniungitur Officio dici; ergo neque aliàs post Missam erunt dicendæ. Proprius etiam modus finiendi Missam videtur excludere has Antiphonas. Vnde & Carmelitæ, ex instituto Regulæ, easdem recitant ante vltimum Euangelium, quod debet esse Missæ terminus, & finis. Neque dicas cum quibusdam, Rubricam loqui de Horis minoribus, Prima, Tertia, Sexta, Nonna, ita vt post Vesperas Defunctorum adiunctas Vesperis dici, debeant Antiphonæ prædictæ recitari: quia hæc vox *Hora*, nisi aliud addatur ad distinctionem, significat etiam Marutium, & Vesperas, vt patet in Rubricis tit. 20. num. 1. tit. 21. num. 1.

tit. 22. num. 1. & tit. 32. num. 1. Quare post Missam, si discedendum sit à Choro, non sunt eæ recitandæ; si fiat, potest esse laudabilis consuetudo, nec improbanda, quæ cedit in laudem B. Virginis Mariæ.

17 Dicuntur, autem flexis genibus, præterquam in diebus Dominicis, à primis Vesperis Sabbati, ex Concilio Nicæno can. 20. vel 29. apud Turrianum, & Synodo Turonensi sub Carolo Magno cap. 37. ob Dominicam Resurrectionem. Qui ritus antea ferè deperditus à Clemente VIII. fuit Ecclesiæ restitutus. Et à primis quidem Vesperis genuflexiones omitti, tradit Amalar. lib. 4. cap. 7. & Concil. Constantinop. VI. can. 90.

18 Toto item tempore Paschali non genuflectimus, ex Ambros. Sermone 61. de Pentecoste, Hieronymo in Dialog. aduers. Luciferianos. lege Turcrem in cap. Quoniam. de consecrat. Distin. 3. At Hebdomadarius semper stat ad Orationem recitandam post prædictas Antiphonas, ex Amal. lib. 4. cap. 4. & 7. vbi loquitur de Oratione quæ est finis Officij, eademque de causa standum quoque erit (aliàs enim genuflectit rursus Hebdomadarius) ad Orationem Dominicam, salutationem Angelicam, & Symbolum Apostolorum, quæ dicuntur post Antiphonam finalem in Completorio. Verum, sicut hic ritus standi incipit à primis Vesperis Dominicæ, non à media nocte; ita desinit in occasu solis eiusdem Dominicæ, more Indulgentiarum: & post occasum solis non est amplius standum in oratione, quod ij notent, qui vesperi recitant Officium Feriæ 2. post salutationis Angelicæ signum datum sub noctem. Et hic esto finis Sectionis quintæ.

S E C T I O S E X T A.

De Proprio de Tempore.

XPO SCIT ordo Breuiarij, vt, explicatis Rubricis generalibus, accedamus ad Rubricas speciales, & partes eiusdem Breuiarij; & cum de Psalterio (quod aliàs erat in centro Breuiarij, nunc in capite) dixerimus satis, cum de Psalmis enarraremus, *Sectione precedenti cap. 8.* reliquum est, vt Proprium de Tempore, quod Psalterium sequitur, examinemus, digniora tantum relaturi.

SECTIONIS SEXTÆ CAPITA XXI.

1 De Aduentu.	10 De Feria quarta Cinerum.
2 De Antiphonis maioribus Aduentus.	11 De Dominicis Quadragesima.
3 De Dominica quarta Aduentus.	12 De Dominica Passionis.
4 De Vigilia Natiuitatis Domini.	13 De Dominica Palmarum, & Hebdomada maiore.
5 De Natali Domini.	14 De Paschate, & eiusdem Octaua.
6 De Festis infra Octauam Natiuitatis Domini.	15 De tempore Paschali.
7 De Epiphania Domini.	16 De Litanij maioribus, & minoribus.
8 De Dominicis post Octauam Epiphania.	17 De Festo Ascensionis Domini.
9 De Septuagesima, & Dominicis sequentibus.	18 De Pentecoste.
	19 De Dominica Trinitatis.
	20 De Festo Corporis Christi.
	21 De Dominicis post Pentecosten.

De Aduentu. CAP. I.

DE Hymnis & Lectionibus egimus *superiori Sectione cap. 6. & 12.* omittimus Suffragia Sanctorum, ne ante Christum natum implorare videamur eorum opem, quos ipse Christus suo aduentu sanctitate donauit. Neque sit com-

memoratio Crucis, ne videatur passus antequam natus; neque item de Pace, quæ ante Natiuitatem eiusdem non fuit; sed eo nato, ab Angelis data: est hominibus bonæ voluntatis, Azor. *lib. 10. par. 1. cap. 16.* Aduentu Principis cedunt alij, ait Duran. *lib. 6. cap. 2.* quod supra retulimus.

2 Responsorium primum est in Breuia-

Breuiario vnicum, quia tres Versus habet; & Amalar. *de Ord. Antiph. c. 8.* meminit. Auctor illius fuit Monachus S. Gregorij, ex Duran. *lib. 6. c. 3.* Tres autem Versus ex eodem Duran. dicuntur nomine trium ordinum Sanctorum, qui ante legem, in lege, post legem Saluatorem exoptarunt: quibus additur *Gloria Patri*, in laudem S. Trinitatis, quæ tandem misit eum in terras. Repetitur demum à capite Responsorium; quia, vt inquit Gemma *lib. 3. cap. 1.* iterum aduentus Domini à fidelibus expectatur. Repetitio fit à remotiori, deinde à minùs remoto, & demum à propinquiore: quia Patres primi temporis remotiores fuerunt ab Aduentu Christi quàm recentiores, Mich. Timot. *in Spec. ordinand. tractat. 6. par. 5. cap. 4.*

3 Reliquorum Responsoriorum dicitur auctor S. Gregorius; & mentio est eorumdem, sed ordine paulùm diuerso, apud Amalar. *loco citato* cetera cum eodem Amalar. concordant, præter Lectiones.

4 In Dominica tertia mutatur Inuitatorium, quod concordat cum Capitulo Vesperarum & Laudum, ad excitandos animos erga Christum venientem; & congruentius nunc mutatur in Dominica tertia quàm in Feria 4. Quatuor Temporum, vt ante Pium V. fiebat.

5 S. Hilarius *in lib. Officiorum* citatus à Bernone *de quibusdam ad Misfam spec. c. 4.* notat, in tribus Dominicis Aduentus significari trinum Christi aduentum ad ficulneam infructuosam; venit enim ante legem per naturalem hominis intellectum; venit sub lege cum ipsa lege; venit vltimò per gratiam. Hæc ille.

6 De Quatuor Temporibus Ad-

uentus, sicut etiam de alijs in Vere, Æstate & Autumno, satis superque diximus in priore Tomo. Officium est feriale cum Precibus, exceptis Temporibus Pentecostes; & appellatæ sunt Feriæ maiores in recognitione Breuiarij, vt diximus *Sectione 3. cap. 6. num. 2. pag. 27.*

De Antiphonis maioribus Aduentus. CAP. II.

1 **A**ntiphonæ maiores in Aduentu dicuntur eæ, quæ per septem dies ante Natiuitatem Domini recitantur, incipientes ab O, quæ maiores alijs sunt, quia duplicantur. De his quarantur quatuor, &

Primò, Cur ad *Magnificat* recitantur? nam ad Laudes congruentius videbântur recitari posse, ad Canticum Zachariæ, quod fuit cantatum de Aduentu Messiae. Respondet tamen Amalar. *de Ord. Antiphon. cap. 13.* eas spectare magis ad beatam Virginem quàm ad Zachariam. Addit Duran. *lib. 6. cap. 11.* quia Christus expectabatur ad Vesperam mundi, ideo dicuntur in Vesperis ad *Magnificat*.

2 Cur duplicantur? ad explicanda iterata suspiria sanctorum Patrum, Duran. *loco citato.*

3 Cur septem? Ad litteram, vt per Octauam ante Natiuitatem Domini accendamus erga Christum venturum, admirantes potiùs quàm vocantes Saluatorem, qui iam venit: nam illud O admirantis est magis quàm vocantis, ex Amalar. *loco cit.* Mysticè quoque septenarius numerus significat in Christo septiformem Spiritus sancti gratiam, & septem humani generis miseras, quas ex Antiphonis haustas

haustas recenset Durand. *loco citato*: quarum causa, inquit, egemus Doctore contra ignorantiam, Redemptore à pœnis æternis, Liberatore à seruitute diaboli, Eductore à consuetudine peccati, Illuminatore tenebrarum nostrarum, Saluatore ad reducendos exules in patriam, tum Gentes, vt in sexta Antiphona, tum Iudæos, vt in septima.

4 Quis ordo inter easdem? Amalar. *loco citato* eas enumerat iuxta Antiphonarum Metense, & innuit, ordine diuerso à Romanis recitari. Ordo noster est apud Gemmam an. lib. 3. cap. 5. & ab eodem auctore sic explicatur; vt in prima Antiphona dicatur Christus *Sapientia*, qui venit in spiritu sapientiae. In secunda, *Adonai*: quod nomen Moyse indicauit Deus, qui legem dedit; & venit nos redimere per spiritum intellectus. In tertia, *Radix Iesse in signum populorum*, hoc est, in signum Crucis; & liberare nos venit in spiritu consilij. In quarta, *Clauis David*, qui cælum iustis aperit, & infernum claudit in spiritu fortitudinis. In quinta, *Oriens*, qui nos illuminat spiritu scientiae. In sexta, *Rex Gentium, & lapis angularis*, qui saluat omnes per spiritum pietatis. In septima, *Emmanuel*, qui venit non sine spiritu timoris, dans cunctis charismata amoris. Hæc ille fusiùs. Est igitur hic numerus septenarius ex *Isaia* 11. de sumptus.

5 Præcedunt has Antiphonas aliae ad Laudes, quasi præparatoriae ad maiores, de quibus Amalar. *libro 4. cap. 30.* vt renouemur, ait, paulò ante Natiuitatem. Habebantur de his in Breuarijs antiquioribus quædam Tabulae Parisienses cum hac Rubrica, vt scilicet, si Festum occurre-

ret, completis omnibus de Festo, rursus dicerentur Laudes cum his Antiphonis & Psalmis ferialibus: quæ Tabulae à Pio V. mutatae sunt in Rubricam commodiorem, qua quinque Ferae complentur; & quæ in die sancti Thomæ occurrunt, in Sabbato collocantur.

6 Tres aliae Antiphonae sunt priuilegiatae in his diebus. Prima est *Exspectetur*, quæ semper in Sabbato dicenda est quarto loco (quod & antiqui obseruauerunt) vt concordet cum Cantico Sabbatino, de quo sumpta est; & benè quadrat Aduentui Domini. Altera est, *Nolite timere*, quæ die 21. mensis Decembris semper est ponenda, siue sit Festum sancti Thomæ, siue Dominica; ne enuntietur falsum extra quintum diem ante Natiuitatem. Hæc ante Pium V. dicebatur tecum *Gloria Patri*, ex instituto Fratrum Minorum, non Romano; & ideo ritus ille fuit abrogatus. Tertia est, *Ecce completa sunt*; quæ ultimo die dicitur ante Vigiliam Natiuitatis, ex Tabulis Parisiensibus Radulpho antiquioribus, quas ille citat, & excludit *Propos. 16.* Congruunt autem diei, vt ex verbis eiusdem Antiphonæ constat.

7 Cōcessit Hispanis Gregorius XIII. vt anticipent prædictas Antiphonas in die 16. Decembris, quia die 17. celebrant Festum Expectationis partus beatæ Virginis. At quid, quando dies 16. est Dominica? eo anno omittuntur Antiphonae Ferae 2. ea ratione, qua in vniuersali Ecclesia omittuntur Antiphonae illius Ferae, in qua occurrit Festum sancti Thomæ, quando Vigilia Natiuitatis occurrit in Dominica, cuius Antiphonae dicuntur in Sabbato.

§ Et

8 Et quando alicubi contingit reponi has Antiphonas in Feria diuersa ab ea cui sunt assignatæ, Antiphona 4. ea erit quæ conformis est Cantico recitando, sicuti præscribitur de Antiphona *Expectetur* reservata Sabbato.

De Dominica quarta Aduentus.

C A P. I I I.

1 **C**ontingit non legi in Officio Dominicæ 4. Euangelium, quod ideo saltem in præcedenti Sabbato legitur: puta, quando in hac Dominica occurrit Vigilia Natiuitatis, & eo anno omittuntur Antiphonæ ad Laudes quæ occurrunt in die sancti Thomæ, vt in Sabbato Quatuor Temporum ponantur Antiphonæ Dominicæ quartæ, quæ omitti non debent. quod affirmat Microl. cap. 33. & approbat indagator Romanorum Rituum Radulphus Propos. 16. qui appellat *ibidem* supercrescentia ea quæ habentur in Breuiario post Dominicam 4. quia in breuiori tempore Aduentus omittuntur.

2 Et licet in prædicto casu Antiphona quarta Dominicæ omittatur, cuius loco dicitur Antiphona, *Expectetur*; eadem tamen quarto loco resumitur in Vigilia Natiuitatis, ne Officium huius Dominicæ vlllo modo pereat.

De Vigilia Natiuitatis Domini.

C A P. I V.

1 **S**i Vigilia venerit in Sabbato, vice Psalmi *Iubilate*, in Nocturno dicitur Psalmus *Bo-num est*; ne ille bis dicatur, ad Matutinum, & Laudes; & neque hinc omittatur in Officio.

2 Antiphonæ ad Laudes, *Iudea, & Ierusalem*, &c. habentur apud Rupert. lib. 3. cap. 12.

3 Ritus Officij à Laudibus est Duplex, non ante annum 1521. in Breuiar. impressis; at erat etiam in antiquis M. S. Duplex; & cum Vigilia sit illius Festi, quod est initium salutis nostræ, iure merito cum exultatione est celebranda. Est igitur Officium partim feriale, quia Vigilia est; partim festiuum, iuxta illud, *Leuate capita vestra*, &c. & vt Officium Primæ sit solemne, in quo est annuntianda Natiuitas Saluatoris cum solemni lectione Martyrologij.

4 Legitur Martyrologium cum maiori quàm aliàs solemnitate. qua in re quisque abundat in ritu suo. Illud est commune ferè omnibus, vt genua flectamus ad ea verba, *In Bethleem Iuda*, &c. vsque ad ea, *secundum carnem*; ea ratione qua ad Missam genuflectimus in Symbolo ad ea, *Et incarnatus est*; & in vltimo Euangelio ad ea, *Et Verbum caro factum est*. Humiliato namque Deo, & nos vsque ad terram profundius solito humiliari decet. quod & additum est in postrema Martyrologij recognitione.

5 Ad Nonam inclusivè desinit Aduentus, & cessat *Angelus Domini*, &c.

De Natali Domini.

C A P. V.

1 **L**ectiones Isaia hac nocte leguntur sine titulo; ea fortè ratione qua Hugo docet lib. 2. cap. 3. Capitula legi sine titulo, quando scitur auctor; & Isaias in toto Aduentu lectus est, ita vt pateat eius nomen. Dicerem cum P. Ruiz, iam

iam non per Prophetas, sed in Filio Deum loqui.

2. Responsorio videntur vagari; sed ait Amalar. *de Ord. Antiph. cap. 15.* quem sequitur Gemma *lib. 3. cap. 9.* esse Xenia, quæ deferuntur partim Puero nato, partim Deiparæ. In primo verò Responsorio additur *Gloria Patri*, in gratiarum actionem de tanto beneficio, Gemma *cap. 7.*

3. In tertio Nocturno multiplicatur *Alleluia* ad Antiphonas; quia, ut aliàs diximus, tertium Nocturnum significat tempus gratiæ post legem; in quo significari debet lætitia per Christum natum nobis communicata, Amalar. *lib. 4. cap. 31.*

4. Diuiditur Matutinum à Laudibus, & inter utrumque cantatur Missa, ex Microlog. *cap. 34.* & Gemma *lib. 3. cap. 10. lib. 4. cap. 117.* qui ritus videtur habuisse ortum post Ordinem Romanum; in quo prima Missa celebratur expletis Vigilijs, id est Nocturnis, & Matutinis, id est Laudibus (hoc enim nomine vocabantur Laudes) nisi dicamus fuisse peculiarem hunc ritum Cappellæ Pontificiæ, quæ eadem nocte tres Ecclesias, S. Mariæ Maioris, S. Anastasiæ, & S. Petri visitabat, & Missas solemnes celebrabat. Quidquid sit, cum Laudes pertineant ad diem potius quam ad noctem, & prima Missa sit noctis, non diei; congruè præscriptum est, ut ea cantetur ante Laudes, & post Hymnum *Te Deum*, Gemma *dicto cap. 117.*

5. Laudes sequuntur Missam primam de æterna generatione, quæ prius extitit ante omnem creaturam quæ Deum laudare potuerit, Duran. *lib. 6. cap. 13.* & in prima Antiphona quasi choream ducimus ijs verbis, *Quem vidistis pastores*, &c. Duran. *ibidem.*

quam Antiphonam non videtur novisse Amalaricus, qui *de Ord. Antiph. cap. 15.* incipit ab ea, *Genuit puerpera Regem.*

6. Prima summo manè dicta, cantatur altera Missa. Antiquiores aliqui ante Primam immediatè post Laudes cantabant secundam Missam, ex Gemma *lib. 3. cap. 11.* at S. Antoninus *3. par. Summ. tit. 13. cap. 6. §. 4.* cum Palud. *in 4. dist. 13. quest. 2. artic. 2. concl. 2.* refert de generali consuetudine, Missam secundam ante Primam horam Canonicam celebrari solitam; nisi eos explicemus cum Francol. *de Temp. Hor. Can. 1. par. cap. 16. num. 6.* non loqui de ritu Ecclesiarum Urbis. Addit *ibidem* Francol. idèd Primam ante horam consuetam speciali lege recitari, ut Missa secunda in Aurora cantari queat. Neque enim debet unquam Missa cantari sine præparatione Chori ad illam per aliquam Horam Canonicam, ut *ibidem* auctor idem fusè probat, & exemplis confirmat. Neque dicas, sufficere Laudes ante Missam secundam; tum quia non debent diuidi à Nocturnis, nisi quantum Missa prima occupat temporis, quod intercedit, cum sint unica Hora, ut notat Nau. *de Orat. cap. 3. num. 28.* tum quia à Laudibus ad Auroram, in qua secunda Missa cantatur, multum adhuc superest temporis, ut nequeat congruenter sequi secunda Missa. Post Tertiam horam Missa tertia conuenit cantari, ut in Festis. Nihil est præterea in Officio notandum, nisi quòd Antiphonæ in secundis Vesperis, *Tecum principium*, sunt privilegiatæ, ut numquam omitantur infra Octauam; & de his est mentio apud Amalar. *de Ordin. Antiph. cap. 16.* ut nimirum fiat de Octaua Natiuitatis, præter morem aliarum

aliarum Octauarum de Sanctis, & non per solam commemorationem de eadem; & eò magis, quia intra eandem Octauam admittuntur quotidie Festa Sanctorum, quæ ab Octauis Epiphaniæ, Paschatis, Pentecostes & Corporis Christi vel omnino excluduntur, vel parçè in ijs admittuntur.

De Festis infra Octauam Natiuitatis Domini.

C A P. V I.

C Vius classis erit S. Stephani Festum? Andreas Castaldus in *Carim. Cler. Reg. lib. 3. c. 5. num. 1.* innuit esse primæ classis. Mihi placet, vt dicatur secundæ classis; tum quia sequens Festum S. Ioannis non est nisi secundæ classis, vt aliorum Apostolorum; tum quia Stephanus & Laurentius in martyrio, Officio, Octaua, sepulchro sunt pares, concordant in tertia Antiphona ad Laudes, & in Oratione duplici, altera in Festo, altera in die Octaua. ex quibus sequitur, quòd hæc Sanctorum Festa cederent occurrenti Festo primæ classis. Habent priuilegium non commune alijs Festis secundæ classis, quod de die infra Octauam eorum sit commemoratio in Festis eorundem, vt habetur in Breuiario.

2 Antiphonæ Festi huius & duorum sequentium sunt Gallicæ, ex Radulph. *Propos. 12.* & Lectiones primi Nocturni de sancto Stephano habentur etiam in Ord Romano. Reliquum Officium tribuitur Alcuino ab Auctore Ligni vitæ *lib. 5.* & à Schultingio. Officium S. Ioannis à S. Gregorio compositum asserit Schultingius. Duplicia sunt hæc duo Festa apud Dur. *lib. 7.* Orationes Missarum habentur in Sacrament. Gre-

gorian. Introitus, &c. in Antiphonario eiusdem: vbi & Festi sequentis Missa.

3 In Festo SS. Innocentii non dicitur *Te Deum*, quod lætitiæ sonat; quia descenderunt in Limbum, ait Microl. *cap. 36.* sed non placet, quia Ioannes Baptista item descendit in Limbum, in cuius tamen Decollatione dicitur *Te Deum*: potius ob lacrymas matrum, ait Amalar. *lib. 1. cap. 41.* In Dominica verò, & in die Octaua dicitur; quia in Dominica lætitiæ Resurrectionis Domini excellit super omnem lacrymam; & dies Octaua beatitudinem significat, vt alibi diximus.

4 Tertium hoc Festum puto item esse secundæ classis, cui datur Octaua: & de his octauis Amalar. *lib. 4. c. 37.* meminit. Imò verò in Octaua Innocentii S. Augustinus duos habuit Sermones, vt scribit Possidius. Officium erat Semiduplex, Duran. *suprà.* Pius V. decreuit fieri Duplex. Officium à S. Gregorio, ait Schultingius.

5 Quid agendum, quando Festum ex tribus prædictis erit Patronus loci, seu Titulus Ecclesiæ? Respondeo, in secundis Vesperis Natiuitatis, etiam in Ecclesia propria sancti Stephani, idem fieri quòd in vniuersali Ecclesia; quia in pari prima classe maius est Festum Christi quàm Stephani, & ideò habet integras Vesperas utrasque.

6 Inter eadem verò Festa seruentur Rubricæ generales, vt Vesperæ primæ & secundæ sint de digniori Festo, id est, primæ classis, & Patroni, seu Titularis, cum commemor. minùs digni; & item de Octaua Natiuitatis, cuius etiam Antiphonæ ad Vesperas semper recitantur, vt serui cedant Domino medietatem Vesperarum, qui venit vergente mundi vespere pro salute

P

lute

lute nostra. Ad Laudes verò non fit commemoratio de die infra Octauam aliam, excepta Natiuitatis Octaua, de qua fit semper cōmemoratio, vt in Rubricis generalibus, & nos suprà *Sect. 3.*

7 Si Titulus Ecclesiæ (non Altaris maioris) fuerit Innocentum, erit consequenter primæ classis; & eo casu non negarem posse dici *Te Deum* in Officio, & concederem rubeum colorem cum suis consequentijs in Missa: quia, si hæc conceduntur ratione Dominicæ, in qua non est dolendum, cur dolemus in Festo Titularis Ecclesiæ solemni? eo prorsus modo quo conceditur in Missa *Credo* S. Ioanni Baptista, si in Dominica venerit, & quando celebratur in propria Ecclesia: quod idem dicitur in Festo S. Laurentij; ergo æqualia sunt, fieri Festum in Dominica, & fieri in propria Ecclesia.

8 Hymni Innocentum de nouo fuerunt additi, licet eorum auctor sit antiquus. Vide *tit. de Hymnis pag. 73.*

9 Quæ diximus de prædictis, quando sunt Titulares Ecclesiarum, valent etiam de sequentibus Festis, S. Thomæ Cantuariensis & S. Siluestri: quibus tamen hodie negatur Octaua. In secundis Vesperis S. Siluestri Antiphonæ, *Tecum principium*, non habent ampliùs locum, terminatæ iam in primis Vesperis eiusdem; ergo sumendæ erunt de Comm. Conf. Pont. & fit commemoratio Circumcisionis.

10 De Dominica infra Octauam Natiuitatis Rubrica clara est Quòd si tota Octaua, vt in quibusdam Ecclesijs vidi, impedita sit Festis Duplicibus, de eadem fiat commemoratio eo prorsus die, quo vniuersalis Ecclesia facit de eadem Dominica Officium, vel commemorationem. Officium verò Dominicæ, si ea occurrat in Festo

S. Siluestri, non deperit; quia Lectiōnes primi & secundi Nocturni in præcedenti Sabbato leguntur. Vide cultum Dominicæ diei, qui non perit.

11 Occurrit in Vrbe N. Dedicatio Ecclesiæ Cathedralis in Festo SS. Innocentum; quæsitum est à me, qualiter Officium recitandum erit? Respondi, ex vi Rubricarum, in primis Vesperis, post Antiphonas & Psalmos de Natiuitate, Capitulum cum reliquis dici debere de Dedicatione, & cum commemoratione S. Ioannis, cuius Festum est Duplex secundæ classis, & Natiuitatis Domini, quæ numquam omittitur: de S. Stephano nihil, quia de die infra Octauam nihil fit in Festo primæ classis. In Laudibus & Missa de Dedicatione fit tantum commemoratio de Natiuitate. In secundis Vesperis, Antiphonæ, & Psalmi de Natiuitate, Capitulum, Hymnus, &c. de Dedicatione; commemoratio de sequenti Festo S. Thomæ, vel Dominica, & de Natiuitate, non de diebus infra Octauas SS. Stephani & Ioannis, ex *Rub. de Commemorationibus num. 4. in fine.* Non fit Octaua de Dedicatione, quia prohibita est in postrema recognitione Breuiarij. Festum Innocentum regulariter erit celebrandum in die Octaua eorumdem; & quia de iisdem non fit Octaua, poterit dici *Te Deum* cum consequentibus, vnà cum vniuersali Ecclesia, & interim non fiet vlla de iisdem commemoratio. Sed eo anno, quo Festum hoc occurrit in Feria 5. celebrabitur in Sabbato sequenti, quod eo casu erit dies infra Octauam Natiuitatis; intra quam fit de Duplici, & præsertim secundæ classis, etiam translato: eo autem anno, quo occurrit in Sabbato, tunc celebrabitur in Feria secunda sequenti; quia de duobus Festis

his translatis, Innocentum & S. Thomæ, de digniori prius est recitandum Officiū; & Festum S. Thomæ celebrabitur prima die non impedita post Octauā Epiphaniæ, *ex vulgatis Rubricis.*

12 Circumcisionis Festum de Christo recens est, vt alibi docuimus Tomo primo. Antiphonæ probant esse de B. Virgine Festum, *O admirabile commercium*; quas commemorat Amalar. *lib. 4. cap. 32.* Oratio confirmat, *Deus, qui salutis eterne*: de qua Microlog. loco citato. Officiū enim Missæ licet habeatur in Antiphonario Gregorij, est tamen posterius S. Gregorio, vt *ibidem* Pamelius probat. In secundis Vesperis non fit commemoratio de diebus infra Octauas SS. Ioannis & Innocentum, quia de his non fit Officiū die sequenti, vt dicitur in *Rubr. de Commemorat. 9. num 6.*

13 In secundis etiā Vesperis Octauæ S. Ioannis concurrentibus cum primis Vesperis Octauæ Innocentiū, fit tantū commemoratio de Innocentiū, vt integræ Vesperæ sint de digniori, ex *Rubric. de Concurrentia Officy 11. n. 2.*

14 Erant hæ tres Octauæ Semiduplices in Breuiario 1550. edito: Duplices à Pio V. qui addidit omnes Lectiones, Oratio S. Stephani est Ambrosiana.

De Epiphania Domini.

CAP. VII.

1 **V**igilia Epiphaniæ habet Officiū Semiduplex, quod nuper expressum est in Breuiario, licet exclusio Precum ad Primam erat sufficiens indicium ritus Semiduplex. Si occurrat in hac Vigilia Festum Duplex, fit de Vigilia commemoratio tantū, cum nona Lectione de Homilia Vigiliæ: quia Duplici Of-

ficio occurrenti eodem die cedit Semiduplex. De duplici translato non fit in ea, quia est Officiū nouem Lectionum, cui etiam Dominica cedit. Si occurrat in ea Festum Semiduplex, transfertur hoc post Octauam Epiphaniæ, eadem de causa; & quia est longè superior quàm Feria 6. post Octauam Ascensionis, quippe quæ habet Euangelium proprium, æquiparatur in multis Vigiliæ Natiuitatis Domini, vt in *Rub. de Vigilijs num. 2. & 5.* Quod si fuit concessum Hispanis à Gregorio XIII. posse in hac Vigilia fieri Officiū de S. Thoma Cantuariensi, ob Festum translationis S. Iacobi, est singulare priuilegiū, non lex.

2 Antiphonæ, *Ante luciferū genitus*, habetur apud Amalar. *de Ord. Antiph. c. 23.* Quarta Antiphona, *Maria, & flumina*, &c. non visa est aliquibus ad rem præsentem: sed meminerint duorū miraculorū, in aquis Baptismi Christi, & in Cana ad nuptias; de quibus in Hymno, & in Antiphona ad *Magnificat.*

3 Matutinum incipitur ex abrupto ab Antiphona, & Psalmo; quia, visa stella, statim venerunt Magi, muto nuntio, non loquente, Duran. *lib. 6. cap. 16.* omittitur etiam Inuitatorium, ad detestandam fraudulentam Herodis inuitationem ad Christum adorandum, Alcuin. in *Epiph.* tum etiam, quia Psalmus *Venite* dicendus est in tertio Nocturno. Hymnus etiam non cantatur primo die, quia perfectorum est cantare Hymnos; conuersio verò Gentium in solis Magis perfecta non erat, Duran. *ibidem.*

4 Infra Octauam verò dicitur Inuitatorium nomine Magorum alios inuitantium ad adorandum Christum, Dur. *ibidem.*

5 Psalmi apud Alcuiaum habentur,
P 2 tur,

tur, excepto, quod Psal. *Deus noster refugium, & virtus*, nunc cantatur in primo Nocturno secundum ordinem Psalterij, qui aliàs cantabatur in tertio. Vnde & hodie retinet Antiphonam cum *Alleluia*, qui est ritus tertij Nocturni, vt diximus in Natiuitate Domini *sup. cap. 5. n. 3.* & vsque ad tempora Io. Beleth perseverauit, sed præpostere, ait Alcuinus. restitutus est igitur Nocturno primo secundum ritum Romanum, teste Durando *loco citato*. Item Psalmus *Venite*, qui, ex Gemma *lib. 3. cap. 20.* cantabatur in fine secundi Nocturni, nunc in principio tertij dicitur, docente Durando, & cum peculiari Antiphonæ repetitione; ad indicandum, quod in tempore gratiæ per tertium Nocturnum significato, inuitata est Ecclesia de Gentibus per Magos, & stellam: repetita idè Antiphona sæpius, *Venite adoremus*, vt confluant vndique omnes. Cantatur autem hic Psalmus vel à duobus Cantoribus, vel melius à quatuor, duobus hinc inde alternatim cantantibus Versus eiusdem, & Choro semper Antiphonam repetente.

6 Infra Octauam pro Psalmo *Venite* alius substituitur, ne idem Psalmus bis dicatur, in Inuitatorio, & in tertio Nocturno. Psalmi desumuntur è Ferijs 2. 3. 4. 5. 6. sed plures è Feria sexta, fortasse quia in hac eadem Feria Magi adorauere Christum, vt inuimus *Tomo 1. par. 4. tit. 3. num. 15.*

7 Hymnus ad Laudes à Pio V. muratus; erat enim antiquus, ab Hymno Natalis Domini desumptus, *Enixa puerpera Regem*, &c.

8 De Dominica infra Octauam Epiphaniæ, quando Epiphania occurrit in Dominica, fit in Sabbato præcedenti diem Octauam. Sed quæritur,

cur in ipsamet die Octaua, quæ occurrit in Dominica, non fit de Octaua Epiphaniæ cum commemoratione Dominicæ primæ post Epiphaniam? Fieret enim (vt in Duplicibus per annum occurrentibus in Dominica) vtrique satis. Conijcio ego hanc esse causam; scilicet, ne ordine peruerso vitæ Christi, quæ ab Ecclesia repræsentatur in Officio diuino per totum annum, Christus legatur trigessimum annum agens, antequam repræsentetur duodennis, ætatis, inquam, annorum duodecim: nam, si in die Octaua, quæ habet Euangelium de Baptismo Christi, fieret commemoratio de Dominica prima post Epiphaniam, quæ habet Euangelium de Christo duodenne, inter Doctores Dei causam agente, tam in Officio quàm in Missa legeretur prius Euangelium de die Octaua, quàm de Dominica; quod esset inconueniens, & ordo peruersus. Fiat ergo Officium de Dominica in Sabbato, in qua Christus est duodennis; deinde sequenti die fiat de die Octaua, in qua est tricenarius; & ordo seruabitur historicus vitæ Christi: qui ritus habetur in Breuiario M. S. anni 1300. Perusi-næ Sacristiæ.

9 Adhuc quæritur, & casus accidit, si Patronus loci incidat in Sabbatum, in quo faciendum est Officium de prædicta Dominica prima, An Officiu Dominicæ anticipandum erit Feria sexta, quod aliqui scripsere. Ego respondi, non esse anticipandum; quia in Sabbato sufficit fieri commemorationem de Dominica prima cum Homilia pro nona Lectione, argumento à simili, quod, quando Dominica 23. post Pentecosten non habet propriam sedem in Dominica, neque Feriam in tota præcedenti Hebdomada, in qua possit poni

poni Officium Dominicæ 23. eo casu, in Officio nouem Lectionum in Sabbato fit commemoratio de Dominica 23. cum nona Lectione, vt expressè habet Rubrica *de Dominicis num. 4. in fine.* ergo & eodem modo satis est, si fiat hoc loco. In secundis autem Vesperis prædicti Patroni concurrentibus cum die Octaua Epiphaniæ fit commemoratio tantum de die Octaua, vt in Rub. *de Concurr. Officij num. 2.* Quæ verò dicimus de Patrono, eadem dicto de Titulari Ecclesiæ, vel eiusdem Dedicatione, ex Rubr. 11. num. 7.

10 Lectiones Epistolæ primæ ad Corinthios, ex Decreto Gelasij, ponuntur in Dominica ipsa prima post Epiphaniam, non in Officio Dominicæ, si fiat in Sabbato; quia initia librorum Scripturæ, quoad eius fieri potest, magè congruunt dici Dominicæ, quæ est initium Hebdomadæ: & hoc in vñ fuisse, vt à die Natiuitatis legatur Apostolus, tradit Ruper. *lib. 4. de Diuin. Offic. cap. 6.*

11 Dies Octaua Epiphaniæ de Baptismo Christi est, Amal. *lib. 4. cap. 34.* & antiquum Officium de Baptismo erat; nunc autem Euangelium tantum habetur. Semiduplex erat Officium in Breuiario edito Venetijs anno 1521. nunc est Duplex.

12 Quando Epiphania Domini occurrit in Feria tertia, accedit in Sabbato ad Vesperas, quod pro commemoratione Epiphaniæ dicitur Antiphona, *Omnes de Saba venient*: & in hoc casu mutatur Versus, ne eadem Antiphona cum Versu sit idem. Dicitur autem Versus de Laudibus Epiphaniæ, *Adorate Deum*, &c. si occurrit Feria 2. in primis Vesperis diei Octauæ, pro commemoratione Dominicæ dicitur Antiphona, *Fili*, &c. cum *ψ. Omnes de Saba.*

De Dominicis post Octauam Epiphaniæ.

C A P. V I I I.

1 **D**ominicæ post Epiphaniam vsque ad Septuagesimā vel ad summū sex, vel ad minimum vna esse possunt; & ideò positum est Officium sex Dominicarum. Quod propior est vel remotior Septuagesima, quæ à Paschatis mobilitate pendet, eò plures vel pauciores sunt Dominicæ infra hoc tempus: quæ supersunt, transferuntur post 23. Dominicam post Pentecosten. qua de re nos egimus suprā Sect. 3. *cap. 5. pag. 25.*

2 De Dominica secunda post Epiphaniam semper fit Officium ante Septuagesimam, saltem in Sabbato præcedente eandem Septuagesimam; vel in die prima post Octauā Epiphaniæ, Microl. *cap. 41.* translato, si opus est, Festo Semiduplici, & hoc duplici de causa; Primò, vt ordine historico seruato de vita Christi, legatur, post eiusdem Baptismum, primum miraculum in Cana Galilææ factum, antequam quidquam aliud in sequentibus Dominicis de eo narretur. Secundò, vt Officium & Responsoria Dominicarum post Epiphaniam semel dicantur suo proprio tempore, nec omitantur omnino. De quibus Responsorijs è Psalmis meminit Amalar. *de Ord. Antiphon. cap. 27.*

3 Dices: In prædicto casu quodnam Semiduplex erit transferendum, vt eo die fiat de Dominica secunda post Epiphaniam? Respondeo, in Ecclesia vniuersali Festum S. Hilarij transferendum erit in diem 23. Ianuarij, quidquid alij notarint in Calendarijs, S. Hilario parentes; quia in

P 3

Ru-

Rubrica propria dicitur, *Prima die post Octauam*. Videbatur tamen parcendum S. Hilario, qui in primis Vesperis participare solet de proprio die in quo obiit, magis quam S. Paulus Eremita, qui obiit infra Octauam Epiphaniae; sed verba Rubricae sunt attendenda simpliciter, quae generatim posita sunt iustioribus de causis, & praesertim ad faciliorem executionem.

4 Quid si Festa omnia per Hebdomadam sint duplicia? eo casu erit satis commemorationem fieri Dominicae 2. in Sabbato; & omittuntur Responsorio de tempore.

5 Si Octaua celebretur in ea Hebdomada, tunc fiat prima die de Feria, quia dies infra Octauam cedit Semiduplici; ergo & à fortiori etiam huic Officio Dominicae 2. sed omittendae tamen erunt Preces cum Suffragijs ratione Octauae.

6 Epistolae S. Pauli, quae non possunt legi in primo Nocturno, seu in feriali Officio, infra hoc tempus usque ad Septuagesimam, eo anno omittuntur: quia vnus liber omnium Epistolarum S. Pauli tamquam vnus auctoris reputatur; & antiquiores non legebant de Epistolis Pauli, nisi usque ad eam quam ille scripsit ad Ephesios inclusuè.

7 Officium Dominicae 3. vel 4. vel 5. vel 6. si post Epiphaniam minus habeat locum, neque item post Pentecosten; de ea, quae locum vllibi non habet, fiat Officium in Sabbato, vel in alia Feria praecedenti, non ad libitum, sed impedito Sabbato ob Festum nouem Lectionum, & non trium B. Virginis: vel fiat commemoratio saltem in Sabbato, ne prorsus omittatur, ut in Rubr. de Dominicis num. 5. quae remittit nos ad formam datam in numero quarto ibidem. Quod si in Feria pra-

dicta fiat de Festo Semiduplici translato, satis erit, quod in Sabbato fiat commemoratio Dominicae ut supra, ne translato Semiduplici sine necessitate adhuc ultra transferatur, ut decretum est in postrema recognitione Urbana Breuiarij. nulla enim est necessitas, quando saltem in Dominica 2. dicta sunt Responsorio de tempore.

8 Dominicae sextae Officium cum suo Euangelio est de nouo iure Pij V. in qua antiquiores reperebant Officium Dominicae quintae post Epiphaniam.

De Septuagesima, & Dominicis sequentibus.

C A P. I X.

1 **D**Eponitur in Septuagesima *Alleluia*, bis eo cantato & repetito in fine primarum Vesperarum Dominicae, ex Decreto Alexandri II. ut ait Microl. cap. 47. & Baron. ann. 1073. qui ritus in Martyrologio ad Primam pronuntiatur; & deponitur cum reduplicatione, ad maiorem significationem, & emphasim.

2 *Alleluia* significat Christum, sine quo nunc representatur genus humanum, ob peccatum Adae, de quo fit mentio principalis in Septuagesima, Ruper. lib. 4. cap. 5.

3 Pro *Alleluia* dicimus humiliori Latina Lingua, *Laus tibi Domine*, &c. ex Alcuino: quia tempori congruit humilitas, ob memoriam peccati originalis. A Musicis pro *Alleluia* dicitur *In aeternum*, Io. Belet de Diuin. Offic. cap. 79. sed à recitantibus Officium omittitur *Alleluia* in Antiphonis, ubi est, & eius loco nihil dicitur.

4 Inuitatorium *Praeoccupemus* anticipatur in Septuagesima à Pio V. cum sit

fit eiusdem rationis cum sequentibus Dominicis.

5 Lectiones de Genesi, ex Decreto Gelasij, & Ord. Romano. Responsorium de eadem Genesi recitari iussit Alexander II. ex Microl. *loco citato*, amotis alijs quæ dicebantur cum *Alleluia*: cum non deceat (inquit Leo IX. de *Consecr. Distinct. 1. Hi duo.*) cantare *Alleluia*, quando recolimus primi hominis casum in Lectionibus.

6 In Sexagesima dicuntur Responsorium de Historia Noë, ex Decreto Gregorij VII. teste Radul. *Propos. 16.* cum antea, ex Decreto Alexandri II. repeterentur Responsorium Septuagesimæ. Collecta Sexagesimæ non impedit commemorationem communem de sancto Paulo in Officio. Vide in *Tomo 1. de Sexag. pag. 235. num. 15.*

7 In Quinquagesima Responsum de Abraham dici iussit Gregorius VII. ex Radulpho *loco citato*.

8 Data sunt Antiphonæ propriæ ad *Magnificat* ferè omnibus Ferijs Septuagesimæ, Sexagesimæ & Quinquagesimæ; de quibus antiqui nihil dicunt. Si Antiphonas spectes, eæ propriæ sunt: quia hæ Feriæ non sunt ita communes, ut aliæ per annum; neque ita propriæ, ut Feriæ Aduentus, & Quadragesimæ; quarum Antiphonæ numquam omittuntur. Si Ferias attendas, in Feria 6. nulla est Antiphona; quia saltem de S. Maria in Sabbato fit in Vesperis à Capitulo. In Feria quinta Sexagesimæ, & item sexta in anno bissextili, dicuntur Antiphonæ quæ in præcedentibus Ferijs fuerunt omissæ, si occurrat fieri de Sancto in iisdem; vel certè de Psalterio sumuntur, non autem de Ferijs Septuagesimæ; quarum Antiphonæ, si omittantur ob Festa Sanctorum, non resumuntur

in sequenti Hebdomada: quod perperam scripsere aliqui in Calendarijs Ecclesiarum particularium: neque Rubrica de his Antiphonis posita ante Feriam 5. Sexagesimæ se extendit ultra suam Hebdomadam. Si verò numerum obserues Antiphonarum, mysterij aliquid fortasse inest: tum quia nouem eæ sunt omnes; tum quia inter eas certus quidam est gradus non nisi congruus (ex Maiorum saltem auctoritate qui eas decreuerunt) ut nimirum quatuor Antiphonæ in Vesperis sint assignatæ Ferijs Septuagesimæ, tres Ferijs Sexagesimæ, duæ Ferijs Quinquagesimæ.

De Feria quarta Cinerum.

C A P. X.

1 **E**st priuilegiata hæc Feria, in qua occurrens quodcumque Duplex transfertur, ex Decreto Clementis VI anno 1352. ut ego legi in Martyrologio M. S. antiquo in Bibliotheca Fortunati Scacchi, sacri Palatii Sacristæ, de sacris Litteris optimè meriti: & habetur in Breuiario edito Venetijs 1549 quia eo die conuenit, ut populus Christianus pœnitentiæ publica det indicia.

2 Omnia ergo sunt ut in Quadragesima, ait Microl. *cap. 49.* & ad omnes Horas, inquit *cap. 50.* genuflectimus, hoc est, dicuntur Preces. Nam, quia nos angere debemus pensum seruitutis nostræ, præsertim in Precibus, ex S. Gregorio relato à Radul. *Propos. 16.* hinc factum est, ex eodem Radul. quod dicantur his diebus feriales Preces cum Officio Psalmorum, Gradualium, & Pœnitentialium.

3 Duæ Orationes dicuntur quotidie in feriali Officio; quarum secunda est Vesper-

Vesperarum propria; quia in Missa duæ item dicuntur super Populum, altera initio, altera in fine: cuius rei causam dedimus, cum de Missæ Sacrificio, Tomo priore.

4 Nondum dicuntur Vesperæ ante comestionem, ut reseruetur prerogatiua Dominicæ sequenti, quæ est caput Quadragesimæ, cuius primæ Vesperæ dicuntur in Choro ante cœnam; & deinceps idem fit in diebus ferialibus, ex Conc. Cabilonen. *de Consecr. Dist. 1. Solent.*

5 Dixi ante cœnam, quia antiquitus soluebatur ieiunium hora cœnæ in Quadragesima post Vesperas: & licet horam anticipemus, retinemus tamen vocabulum cœnæ, cui benedicimus ea Prece quæ adhibetur ad cœnam, *Edent pauperes*, &c. ut in fine dicitur Breuiarij. Quia verò non possumus ieiunare diebus & noctibus, sicuti fecit Christus, ieiunemus saltem usque ad horas diurnales inclusiue, hoc est, dictis Vesperis, ut ait Archid. in cap. *Solent. de Consecrat. cit.*

6 Extra Chorum non tenemur ante comestionem recitare Vesperas, quia Concilium Cabilonense intelligitur de publica in Choro recitatione; cui tamen congruum est ut conformemur in priuata quoque Vesperarum recitatione.

De Dominicis Quadragesimæ.

C A P. XI.

Inuitatorium Dominicæ primæ, *Non sit vobis vanum*, &c. composuit Amal. ex Wion auctore *Ligni vitæ lib. 5.* & ille ipse meminit *de Ord. Antiph. cap. 35.* ubi docet tamen se transtulisse hoc Inuitatorium in hanc Dominicam à mediâ Quadra-

gesima, in qua ab alijs cantabatur. Primæ Lectiones interrumpunt quidem Lectiones de Genesi; sed indicant fructus pœnitentiæ, ex *Dur. lib. 6. c. 32.* Responsorio, ex *Amal. de Ord. Antiph. cap. cit.* sunt clauæ tituli de conuersatione & statu totius Quadragesimæ. Oportet enim hoc tempore corrigere mores, ieiunare, plorare, orare, patientes esse, vigilare, pœnitere, elemosynam dare, quæ omnia in Responsorijs continentur.

2 Frequentatur Psalmus nonagesimus *Qui habitat*, &c. à quo plures Versus hoc tempore desumuntur: quia, inquit *Amal. lib. 4. cap. 19.* sumus in his diebus in maiori certamine tentationum; vel inde est, quia malè usurpauit hunc Psalmum satanas tentando Christum; contra quem repetimus eundem in proprio sensu: *Angelis suis mandauit*, &c.

3 Antiphonarum ad Laudes, *Cor mundum*, &c. meminit *Amal. de Ord. Antiph. cap. 36.*

4 Cantabatur in diebus nostris Hymnus *Ad preces nostras* in secundis Vesperis, qui non erat antiquus, & ratione metri scatebat erroribus: tum nullum erat Festum quod quatuor gauderet Hymnis, ad primas Vesperas, Nocturnos, Laudes, & secundas Vesperas, præter Dominicas Quadragesimæ; & occupatis Ferijs secundis à Festo Duplici (quando Pascha occurrit die 22. Aprilis) eo anno numquam recitabatur. quibus omnibus consideratis, in Recognitione Breuiarij Clementina de Breuiario fuit ademptus. De alijs tribus Hymnis diximus *Sect. 5. cap. 6. pag. 68.*

5 In Feria secunda sequenti adfunt Capitula propria pro omnibus Horis ferialibus Quadragesimæ, de quibus mentio

mentio est apud Duran. *lib. 6. cap. 28.*

6 De Quatuor Temporibus nihil fit in Officio. Et de his iam diximus Tomo priore.

7 Dominica secunda cur habeat Euangelium Sabbati præcedentis, habes in Tomo priori. Fortè legitur, quia initio Martij transfiguratus est Christus, si Beletio credimus, de *Div. Off. cap. 144.* anno Christi ultimo: & in Dominica, hora quarta diei, vt scribit S. Epiph. cit. ab Azor. *par. 2. lib. 1. c. 15. quest. 4.* Antiphonæ ad Laudes, *Dominæ labia mea*, &c. habentur apud Amalar. de *Ord. Antiph. cap. 38.*

8 Dominica tertia habet easdem Antiphonas ad Laudes, *Fac benignè*, &c. quas recenset idem Amalar. *cap. 40.*

9 In sequenti Feria quinta est Oratio singularis de SS. Cosma & Damiano; quia Statio fit in eorum Ecclesia, quæ dedicauit Romæ in foro boario Felix IV. ex Rupert. *lib. 8. cap. 2.* Sed in lib. Sacramentorum S. Gregorij non habetur hæc Collecta; & aliàs diximus, à Gregorio II. data esse Officia Ferijs quintis Quadragesimæ. Quis igitur Collectam composuerit, est incertum; cum in lib. cit. sancti Gregorij I. habeatur Oratio alia cū Secreta & Postcomunione: quarum auctor dicitur Gregorius II. ergo non est Gregoriana, neque Primi, neque Secundi. Non tamen impedit commune Suffragium de iisdem Sanctis in Ecclesia eorundem. qua de re in Tomo 1. *pag. 236.*

De Dominica Passionis.

C A P. XII.

IN primis Vesperis, etiamsi sint de Sancta, teguntur Cruces & imagines; omittuntur Suffragia, seu communes commemorationes

Sanctorum, vt ad Christum hoc tempore sit vnicum refugium nostrum; nec de Pace loquimur, quia repræsentatiuè moritur ille, & nondum resurrexit, qui deinde dixit, Pax vobis, Duran. *lib. 6. cap. 60.*

2 Ad Completorium de Tempore, & ad Horas minores (non autem de Sanctis) in Responsorio breui, item in omnibus Responsorijs omittitur *Gloria Patri*, Ordo Romanus; sicut etiam in Inuitatorio, ex Concil. Tolet. *can. 15.* *Gloria Patri*, inquit Concilium, in fine Responsoriorum in latis sequitur, in tristioribus verò reperitur principium: quod ideo fit, vt compaginemur humilitati Christi, omittendo excelsa nostra eo tempore quo ipsa Trinitas dehonestatur in persona Christi, ait Alcuinus.

3 In Psalmis tamen nondum taceatur *Gloria Patri*; quia Psalmi, vt diximus supra, significant opera, & nondum Iudæi operibus, sed linguis tantum, de nece Christi agunt. In triduo verò maioris Hebdomadæ remouetur à Psalmis; quia opere compleuerunt Iudæi necem Christi. Hæc Dur. *lib. 6. cap. 60.*

4 Ieremias legitur, vt in Ord. Rom. & ex Decreto Gelasij, ob causam aliatam supra *Sect. 5. cap. 12. num. 8. pag. 85.* De Hymnis diximus eadem *Sect. cap. 6.*

5 In Feria 2. sequenti habemus eadem Capitula, quæ indicat Duran. *cap. 61.*

6 In Feria 5. Antiphonæ ad *Benedictus* & *Magnificat*, contra morem præcedentium Feriarum, discordant ab Euangelio Feriæ. Quare? tum quia de Passione sunt, congruentissimæ tempori; tum quia meminisse debes, Feriam hanc non habuisse proprium Euangelium ante tempora

Q

Gre-

Gregorij II. vt dixi *cap. preced. num. 9.* Et licet in alijs præcedentibus Ferijs quintis, addito Euangelio, additæ quoque sint, remotis alijs, concordantes Antiphonæ; tamen in hac vltima Feria quinta, addito Euangelio, non sunt mutata priores Antiphonæ, vt antiqui ritus vestigium aliquod remaneret in hanc vsque diem.

7 In Sabbato Palmarum Euangelium legitur, quod historicè contigit pridie Dominicæ Palmarum: nam ibi dicitur, *In crastinum autem, &c.* quæ de re scribit Durandus *lib. 6. cap. 66.* quod quædam Ecclesiæ hoc idem Euangelium legebant hac die, non omnes: nam aliæ, ex Rupert. *lib. 5. c. 6.* & eodem Durand. *ibidem*, legebant in Sabbato, *Ante sex dies Paschæ*, & in Fer. 2. Palmarum, *Cogitauerunt, vt Lazarum interficerent.* Quem ritum nostrum quis non videat aptiorem esse ad mysteria quæ celebramus? & conformior est Breuiario & Missalibus M. S. antiquis, & prælo etiam datis ante annum 1550.

8 Queritur, An in concursu Festi nouem Lectionum cum Dominicis Passionis, seu Palmarum in Responsorio breui Completorij omittendus sit Versus *Gloria Patri*: & quidem certum est, quod in concursu Festi Duplicis non omittitur, ratione cuius Completorium est festiuum, in quo idcirco non dicuntur Preces. Controversia fuit de Festo Semiduplici, de quo tamen diximus *Sect. 5. c. 14. n. 2.* quod in secundis Vesperis Dominicæ Passionis inchoato Festo per commemorationem Semiduplicis, ea quæ sequuntur festiua censentur: at in primis Vesperis Dominicæ Passionis, seu Palmarum, Completorium sequens habet magis de ratione Dominicæ

iam inchoatæ in Vesperis, quàm de ratione Festi iam finiti; & ideo debet omitti Versus *Gloria Patri*. Neque obstant quæ in ferè simili casu diximus *Sect. 5. c. 6. num. 15.* quia aliud est mutare formam glorificationis SS. Trinitatis in fine Hymni Completorij; quæ in re nihil deperit Officio Dominicæ, quod eiusdem sit proprium: aliud est omittere glorificationem eandem in Responsorio breui, quod est proprium Dominicæ Passionis.

*De Dominica Palmarum, &
Hebdomada maiore.*

CAP. XIII.

1 **E**uangelium Palmarum cum Homilia in Officio legi, scribit Microl. *cap. 52.* reliqua concordant cum antiquis. In Capitulo Nonæ non genuflectitur ad ea, *In nomine Iesu, &c.* eadem ratione qua non genuflectitur in Responsorijs ad ea, *Et Verbum caro, &c.* neque in Versibus Precum fit signum Crucis ad ea, *Deus in adiutorium, &c.* Sunt enim actus proprij, non communes vbique iisdem verbis.

2 In Feria 3. & 4. nulla Homilia; quia in Missa nullum Euangelium, in qua Passio Christi secundum Marcum & secundum Lucam legitur. De Ieremia legitur vt in Dominica præcedenti; quia de Passione Domini propius scribit.

3 Feriæ quintæ discordat Officium à Missa, quæ est de sanctissimo Sacramento.

4 In Horis Canonicis huius tridui celebramus exequias triduanas mortis Christi, ait Rupert. *lib. 5. cap. 24.* sine initio inchoamus Matutinum, Ordo Rom. & Horas item; & sine fine soli-

to imponimus finem; quia Christus moritur, alpha & omega, principium & finis, Ruper. *ibidem* cap. 14. & 25.

5 Inuitatorium omittitur, Ordo Roman. in detestationem inuitationis Iudeorum ad conciliabula contra Christum, Alcuin. *cap. In Cæna Domini*.

6 Quindecim candelæ accenduntur in candelabro triangulari, ad fidem de sanctissima Trinitate denotandam, quæ tunc vigeat in B. Virgine, Apostolis, & tribus feminis Mariæ nomine insignitis, ex Io. Belet *cap. 101*. Numerus autem candelarum erat tunc apud quosdam, quem vniuersalis Ecclesia recepit, vt in Breu. edito Venet. 1550. habetur: antiquiores enim vel non indicant numerum, in Breu. M. S. vel diuersum numerum, in Ord. Rom. 24. candelarum; vel alium numerum in diuersis locis diuersum. lege Io. Belet *loco citato*. Candelæque debent esse ex cera communi, non alba, ex Carim. *Episc. lib. 2. cap. 22*. quia color est obscurus; quindecim conformes, *ibidem*; & in Altari sex eiusdem generis ceræ, *ibidem*.

7 Candelabrum triangulare à latere Epistolæ collocandum est, vt in Carimon. *cit. loco*: quia sinistrum cornu Altaris est, quod in Missa Hebræos significat, ad quos primò venit Christus, Iuo Carnot. *Serm. de Conuenientia noui & veteris Sacrificij*. fuerunt enim Apostoli ex Hebræis: nisi velimus, in sinistro latere portendi sinistro euentus in Christo.

8 Prima Antiphona est, *Zelus domus tua*, &c. in Ordine Rom. Psalmi verò & Antiphonæ finiuntur cum modica deflexione vocis, ad distinctionem, ex Directorio Chori antiquo; præsertim, quia non dicitur in fine *Gloria Patri*, ob causam allatam

suprà cap. 12. num. 3. pag. 121. Signum Crucis adhiberi potest ante Antiphonam, *Zelus domus tua*, vt ante Officium fieri solet ad Vers. *Deus in adiutorium*. Ante omnem actum manus pingat Crucem, ait S. Hier. & his præsertim diebus, quibus Crucis vexillum prodit.

9 Ad vnumquemque Psalmum extinguatur vna candela, Amal. *lib. 4. cap. 22*. vna post aliam; quia Apostoli paulatim defecerunt à Christo, Belet *cap. 101*. Et primo loco, extinguatur ea quæ est vltima in latere Euangelij, Carim. *Episc. loco citato*, & deinde ab alio latere, & sic successiue, Ordo Rom.

10 In fine Psalmorum cuiuslibet Nocturni dicitur totum secretò *Pater noster*; quia, inquit Durand. *cap. 72. de Euangelio* est; & Euangelica enuntiatio fugientibus Apostolis cessauit. Christus etiam orauit in Passione auius ab alijs, & valde secretò, idem *ibidem*. Trepidabant Apostoli in precibus, Gemma *lib. 3. cap. 88*.

11 Neque dicitur, *Inbe Domne*, nec, *Tu autem Domine*, &c. Ordo Rom. quæ significant, vt aliàs docuimus, euntes ad prædicationem, & ab ea redeuntes; & hoc loco sic explicat Gemma *loco cit.* vbi etiam addit, non dari benedictionem ante Lectiones, quia Pastor recedit fons omnis benedictionis.

12 Lectiones primi Nocturni sunt de Lamentationibus Ieremiæ, ex Decreto Gelasij *loco suprà cit.* cum de Lectionibus dicuntur Threni, id est Lamentationes, quæ à Ieremia compositæ fuerunt post dirutam Ierosolymam, & templum eius exustum, anno mundi 3447. ex Torniello nostro. Threni dicuntur à Belet *ho. 101. ob*

Trenarum montem, vbi animarum lamentationes, quæ illic puniuntur, sæpius audiuntur; sed penes eum sit fides. Durandus ab eo accepit, & approbat cap. 72.

13 Alphabeto distinguuntur Versus Threnorum, *Aleph, Beth, &c.* quæ & debent dici à Lectore; tum ex more Hebræorum, qui Alphabeto vtuntur in Canticis nobilioribus, vt Dauid in *Psal. 33. & 118.* Salomon *Prou. 31.* vbi laudat mulierem fortem: tum ex Hieron. in *Prologo Bibliorum*, quia Versus ipsi in Hebræo codice à characteribus Alphabeti ordine Alphabetico incipiunt; tum verò etiam, ex Duran. loco citato, ad increpationem Iudæorum, qui rem notissimam, vt Alphabetum, Passionem Christi negant. Fusiùs Durandus.

14 Terminus Lectionum Ferie 5. vsque ad *Cogitauit Dominus*, &c. habetur in Ordine Rom. cum exterminatione, inquit idem Ordo, in fine Lectionis: exterminatio verò est ea, *Ierusalem, conuertere, &c.* ex Io. Beletb loco citato, quæ cum geminatione fit, *Ierusalem, Ierusalem*; exemplo Christi, qui *Matth. 23.* hac geminatione vsus est, vt notauit Mich. Timoth. in *Div. Offic. quest. 68. tract. 3.*

15 Lectiones secundi Nocturni, ex tractatu S. Augustini, *Exaudi Deus*, habentur in Ord. Romano.

16 Lectiones tertij Nocturni de Apostolo, ex Decr. Gelasij, vt etiam præcedentes, nimirum de Eucharistia, *1. Cor. 11.* & Responsorialia sunt eadem quæ in antiquis Breuiarijs.

17 Antiphonæ ad Laudes cum reliquis concordant cum antiquis. Non dicitur Capitulum, sed tantum Versus, Antiphona cum Cantico Euangelico, *Pater noster*, & Oratio secretò.

Hæc in Ord. Rom. *Psal. Miserere*, & Oratio *Respice*, habentur apud Beletb cap. 102.

18 Versus ille, *Christus factus est, &c.* erat in vsu in Breuiarijs M.S. antiquis, & in edito anno 1550. cum eadem distributione in tres partes, pro triduo, quam nos hodie adhibemus, & ad omnes Horas. Dicitur semper genibus flexis, etiam ad Horas minores; & in fine Matutini dicitur cum *Psal. Miserere*, & Oratione, si Matutinum separetur à Laudibus.

19 Sed cur Capitulum non dicitur, Versus autem dicuntur? Respondet Amalar. lib. 4. c. 21. maiorum munus est cantandi Capitulum, vt diximus suprâ Sect. 5. cap. 15. num. 4. pag. 92. minorum autem est dicere Versus. Cum igitur hoc Officium sit de Christi humilitate, taceant maiores, audiantur minores; & hi quoque minores ex Discipulis (vt sunt mulieres) adhærere Crucifixo.

20 Psalmus *Miserere* & Oratio humili voce dicuntur in Breuiarijs M.S. ad designandum Apostolorum timorem, Duran. loco citato; Oratioque dicitur non à stante, vt aliàs, Sacerdote, Amalar. lib. 4. cap. 21 sed genuflexo, ex Carim. Pap. lib. 2. cap. 42. Carim. Episc. lib. 2. cap. 22. & ex Breuiario ipso in ijs verbis, & omnes surgunt: ergo non priùs Celebrans surgit, nimirum ad imitandum Christi humilitatis exemplum. Neque salutatione Sacerdotali vtimur, hoc est, *Dominus vobiscum*, ad detestandam salutationem Iudæ, Amalar. ibidem. vel quia summus Sacerdos moritur, Alcuinus. In fine Horarum huius tridui non dicitur Oratio Dominica, nec aliud quidquam; quia nulla est Rubrica quæ id significet: & quæ necessariò dicenda sunt,

sunt, satis apertè describuntur.

21 Fragor denique sit & strepitus, qui significant vel tenebras in Christi morte cum terræmotu; vel concrepationem Iudæ, & tumultum cohortis, Duran. *loco cit.*

22 Extinctis præter vnam, quæ est in summitate candelabri, candelis omnibus, ex Alcuino, significatur primò defectus fidei circa 14. articulos à sancto Thoma enumeratos, Duran. *loco citato.* Quæ ratio à modernis Theologis exploditur, si de Apostolis loquatur: deinde tunc nondum erant 14. articuli fidei. Occultata candela, & rursus offensa populo, ut fragor cesset, designat Virginem Matrem, in qua super Apostolos fides excelluit; vel denotat Christum mox rediituum futurum in resurrectione, ex Amalar. *lib. 4. cap. 22.* vel fidem Ecclesiæ eo tempore occultatam, Duran. *loco citato.* Candelas Altaris extinctas cum alijs, significare docet Prophetarum mortem, & Iudæorum cæcitatem, Rup. *lib. 5. cap. 26.*

23 Horæ minores recitantur demissa voce, ut in Rubr. propria, quæ eadem est cum antiquis, & in Ord. Rom. neque legitur Martyrologium, neque dicitur *Preiosa*, ratione allata suprà *Seft. 5. c. 18. n. 17. pag. 104.* cum de Suffragijs Sanctorum. Vesperæ eadem quæ in Ord. Rom. excepta Oratione. Completorium inchoatur à *Confiteor*, ex vsu communiori, quem firmauimus Rubrica clariori in postrema Breuiarij recognitione.

24 Cur autem hæ demissa voce, quæ sunt Horæ diurnæ, alta voce nocturnæ dicuntur? quia Prophetæ obscurius, sed liberius de Christo sunt locuti: Apostoli, qui ad diem Christi, quem vidit Abraham, & gauisus est,

attinent, in passione eiusdem vix audiebantur, Beletth *cap. 102.*

25 Lectiones Feriæ sextæ eadem sunt quæ in Ord. Rom. ut etiam Antiphonæ, & Psalmi. de Sabbato nihil occurrit noui. Atque in hoc triduo, ait Alcuin. *de Cæna Domini*, insinuat, quòd Dominus descendens ad inferos, tria hominum genera rapuit, & transiit ad nouem Ordines Angelorum, quos designant tres Nocturni cuiusque Officij, hoc est, ut exponit Amal. *lib. 4. cap. 21.* qui in agro, molendino, & lecto esse dicuntur, Luca 17. qui sub lumine, & lege naturali, qui sub Moysaica, & qui sub Prophetis: vel, ut exponit Dur. *lib. 6. cap. 22.* Virgines, Coniugati, Continentes.

26 Vesperæ Sabbati in fine Missæ dicuntur, ut in Missali. Extra Missam qui recitarit, dicat *Pater*, & *Aue*, & sine principio, hoc est, *Deus in adiutorium* (quidquid scribant alij contra Rubricam Breuiarij apertam) quia nondum Caput nostrum rediit in resurrectione, cum Antiph. *Alleluia*, ad modum Duplicis, recitet Psalmum, & quæ sequuntur in Breuiario; quibus finitis, nihil aliud addatur nisi *Pater noster*, ut hæ Vesperæ (quas non habet propriè hoc Sabbatum ex S. August.) careant adhuc principio & fine, quod est firmatum in postrema Breuiarij recognitione.

27 Consueuerunt dici Vesperæ breuiiores in hoc Sabbato, & vnà cum fine Missæ; tum, ne Neophyti nondum assueri diuinis Officijs tædio afficerentur; tum, ne finita Missa per *Ite missa est*, populus recederet sine Vesperis Paschalibus, Beletth *cap. 111.* quo ferè modo idem scribit *cap. 98.* finiti Missam cum Vesperis in Parasceue.

Q;

28 Com-

28 Completorium incipit esse Paschale cum principio, & fine. Antiphona ad *Nunc dimittis* dicitur ad modum ritus Semiduplicis, vt expressè dicitur in Breuiario edito 1550. Quòd autem dicitur, ad Antiphonam *Regina Cæli*, &c. standum esse, neque genua flecti toto tempore Paschali; hoc postremum intellige de oratione, non de adoratione, quæ semper fit cum genuflexione, vt ad ea verba patet, *Et incarnatus est*, &c. *Et Verbum caro factum est: Te ergo quesumus famulis tuis*, &c. Quare ad Salutationem Angelicam, quæ ter in die sonatur cum campana, ex Decreto Ioannis XXII. vt scribit Polyd. Virgil. lib. 6. cap. 12. seu veriùs, manè & vesperi, ex Decreto Gregorij IX. an. 1239. vt eodem anno scribit Bzouius: & in meridie abrogatum fortasse vsum post Ioannem XXII. restituit Callistus III. an. 1456. ex eodem Bzouio, *ibidem*. si orationem eam esse putas, stare debes; si adorationem, genua flectere. Ego existimo adorationem esse Incarnationis Verbi diuini: sed quia communior est hodie sensus, & vsus, quòd ea sit oratio, nec ego genua flecto cum alijs.

29 Quæres: An in hoc triduo ad Horas minores accendantur cerei in Altari. Et in Nocturnis quidem & Laudibus accenduntur; extinguuntur autem cum cantatur *Benedictus*, à Versu illo, *Vt sine timore*. In Feria sexta Horæ ante Missam sine cereis accensis dicuntur, Carimon. Episcop. lib. 2. cap. 25. In Sabbato idem faciendum est ante noui ignis benedictionem. In alijs Horis ante Missam Fer. 5. & ad Vesperas quascumque accendi debent, non ad Completorium, nisi Sabbati sancti.

De Paschate, & eiusdem Octaua.

CAP. XIV.

1 **M**atutinum habetur, vt apud nos, in Ord. Romano, cum tribus Psalmis, totidem Antiphonis, Lectionibus, sine Hymno; quibus ternarijs significantur operarium dierum, quæ Christus se promissit facturum in præsentis sæculo, *Luc. 13.* hoc est, dæmonia eiicere, sanitates perficere, & consummari tertia die: vel significantur Fides, Spes, & Charitas, quæ in hoc mysterio maximè vigent. Hæc Amalar. lib. 4. cap. 23. Vel dicamus cum Ruper. lib. 8. cap. 2. in nomine S. Trinitatis celebratum esse Baptisma, & idè tres dici Psalmos; tres autem Lectiones, quia adhuc pauci Prædicatores erant, inquit idem lib. 1. cap. 10. Vel triduanam sepulturam recolimus, ex qua Resurrectio ortum habuit, Duran. lib. 6. cap. 87. Certè antiquum esse hunc ritum testatur, & firmavit Decreto Gregorius VII. *De Consecratione, Distinct. 5. In die.*

2 Non dicitur Hymnus, neque ad alias Horas; quia tempus Paschale significat statum Beatorum, quorum Hymnus est *Alleluia*, Duran. loco cit.

3 Antiphonæ ad Laudes habentur in Breuiarijs M. S. antiquis. Capitulum non dicitur, neque ad Horas; quia in statu Beatorum non est locus exhortationi, quam aliàs diximus contineri in Capitulis. Ex quo consequenter non dicitur Responsorium breue, vt notat Durand. loco citato. sunt enim correlatiua in Horis minoribus Capitulum, & breue Responsorium; sicut exhortatio, & opus bonum, quæ in illis significantur, vt docuimus Sect. 5. neque sunt comprehen-

hensorum, sed tantum viatorum.

4. Non dicuntur Versus nisi in Nocturno, ob eandem causam; cum significant excitationem animorum & conuersionem ad Deum. In Nocturno dicitur, quia in nocte timor adest, ait Amalar. *de Ord. Antiph. cap. 52.* & ob facilem noctis somnum, cum Versu fugandus est animorum torpor.

5. *Hac dies* loco praeceptorum dicitur: qui Versus desumptus est à Psalmo, cui titulus est *Alleluia*, ut notat Ruper. *lib. 7. cap. 11.* Ordo Romanus eundem Versum habet, & significat laetitiae magnitudinem, ex Rup. *lib. 8. cap. 2.* & quod in statu Beatorum sibi inuicem gaudent & gratulantur, Gemma *lib. 3. cap. 128.*

6. Non dicitur ad Primam Symbolum Athanasij; quia in statu Beatorum non est fides, Gemma *loco cit.* qui status representatur in Christi resurrectione.

7. Vesperae in Ordine Rom. diuidentur, ita ut duo ultimi Psalmi, *Laudate pueri*, & *In exitu*, cantarentur ad Fontes Baptismales, in quibus baptizati facti sunt pueri, & quasi per mare rubrum transeuntes exierunt de Aegypto: sed ubi non erant Fontes, cantabatur sine diuisione, Dur. *lib. 6. cap. 89.*

8. Feriae 2. & 3. sunt Festa maiora, quorum meminit Aug. 22. *Ciuit. Dei c. 8.* & in his, & in sequentibus diebus eadem dicuntur quae in die primo; quia, ut aliàs dictum est, octo dies in Octaua una dies sunt, unde & dicitur quotidie, *Hac dies.* Ordo Rom. eundem habet ritum praescribens Homiliam singulis diebus; quem restituit Pius V. addens Homiliam Ferae tertiae, in qua paulò ante Pium legebatur Sermo sancti Augustini; & item Ferae sextae, in qua Sermo S. Ambrosij legebatur.

De Tempore Paschali.

C A P. XV.

1. IN Dominica in Albis resumuntur plures Psalmi & Hymni, ex Ord. Rom. ubi additur etiam causa. Deinde, inquit, in sequenti tempore quasi crescentium arborum frondes multiplicantur Psalmi, & recoluntur mores boni diuersorum operum per plures Psalmos. Idem asserit de nouem Lectionibus in hac Dominica Gemma *lib. 4. cap. 117.* Ad Primam non dicitur Psalmus *Confitemini* more Festorum; quia tempus Paschale totum est festiuium, etiam in Officio feriali.

2. In secunda Feria leguntur Actus Apostolorum, ex Decreto Gelasij, & Ordine Romano. indicat August. in *Sermone citato à Demochare Tom. 4. cap. 12.* Scripsit Lucas Romae eadem Acta anno 61. Neronis quinto, ex Baron. *ad eundem annum.*

3. Psalmi dicuntur hoc tempore, feriales praesertim, sub una Antiphona *Alleluia*, ex Gemma *loco citato*, quia, sicuti ex Ordine Romano paulò antè diximus, multiplicantur Psalmi quasi arborum frondes; ita ab una Antiphona, quasi ab una radice, congruè pendunt. Vide *Sett. 5. cap. 7. n. 5. pag. 74.* aliam causam. Ad Laudes iidem semper Psalmi dicuntur, ex Gemma *loco citato*; & commemoratio de sola Cruce fit in Breuiarijs M. S. antiquis; quia fuit causa laetitiae Paschalis, inquit Azor. *lib. 10. cap. 16.* & quia Christus ipse ad gloriam Crucis Vulnera retinuit, ab ea, vel in ea eidem inflicta; quae passim Apostolis & alijs ostendit his diebus. Oratio verò de Cruce desumpta est à Sacramentario S. Gregorij; sed

sed est Ambrosiana, ut dictum est Tomo primo.

4 In Dominica secunda post Pascha continuatur Lectio Actuum Apostolorum; quia est exemplaris, cum antiqui legerent in hac & sequenti Dominica Apocalypsim, usque ad annum 1550. & Responsorialia congruunt Lectionibus, repetita in tribus Hebdomadibus, tamquam propria Resurrectionis eius qui tertia die resurrexit.

5 Dominica tertia legitur Apocalypsis, quam scripsit Ioannes Apostolus in Patmos: ad quam Insulam relegatus fuit à Domitiano anno decimo eius Imperij, & 14. eiusdem eam scripsit, qui fuit annus Christi 97. ex Baronio eodem anno in *Annal.*

6 In Dominica quarta legitur Epistola Iacobi, quam Eusebius *lib. 2. Hist. cap. 22.* appellat primam earum quæ Catholicæ nominantur; non quod Iacobus ante Petrum scripserit, sed quia in Canone prima collocatur. Obijt ille anno 63. ex Baronio; & facile eam scripsit, occasione Hæresum Simonis Magi. Responsorialia Davidica habentur apud Amal. *de Ord. Antiph. cap. 54.* Quod si hæc Dominica occurrat die 2. Maij, cum pridie legi debeat initium Epistolæ Iacobi, ob eiusdem Festum, legantur in hac Dominica Lectiones Feriæ 2. sequentis, ad varietatem, uti decretum est in postrema Breuiarij recognitione.

7 In Dominica quinta legitur Epistola prima S. Petri, scripta anno 45. cum esset Romæ, quam in fine Epistolæ, more illorum temporum ab Apostolis vñtato, Babylonem appellat. Et hæc de Dominicis post Pascha; in quibus cur legantur Apostolica facta, & scripta præter Gelasij Decretum, addit causam Rupert. *lib. 10. cap. ult.* quia

virtute magna reddiderunt Apostoli testimonium Resurrectionis Christi. Orationes à Dominica secunda ad quintam sunt aliæ à Missis, quæ habentur in Sacramentario Gregoriano.

De Litanij maioribus & minoribus.

CAP. XVI.

1 **S**I occurrant Litanie maiores in Paschate, quod accidit anno 1666. & quando littera Dominicalis est C, & Epacta xxv. vel xxiv. ut videre est in Tabula nostra 35. Ordinis perpetui, eo casu transferendæ sunt in Feriam tertiam, ex Decreto S. Rituum Congregationis die 25. Septemb. 1627. cum Processione, in diem quidem Festum, ut populus adsit; non in die Paschatis, ne populus impediatur à Communione Paschali; neve tristari videatur vel minimùm in tanta solemnitate, colore violaceo adhibito, & Missa cantata de luctu: & consequenter Litanie à priuatis in eadem Feria recitandæ erunt.

2 Aliàs non habebatur in Breuiario Officium de Rogationibus, sed Missa tantùm dicebatur: nunc autem Homilia legitur super Euangelium Missæ, & dicitur in Officio Oratio Missæ, quæ habetur in Sacramentario Gregor. De Feria tertia Rogationum nulla fit in Officio de Festo, etiam Simplici, commemoratio.

3 *Qui non interfunt Processionibus, dicant priuatim Litanias,* &c. quo verbo præcipitur omnibus qui tenentur recitare Horas Canonicas sub mortali, ex Suar. *lib. 4. de Hor. Can. cap. 25. num. 8. & 9.* Neque de his loquitur Pius V. in Bulla, quando tantùm hortatur

tatur ad Psalmos Pœnitentiales, &c. Et licet oremus stantes tempore Paschali; tamen ij qui non interfunt Processionibus, flexis genibus eas recitare debent, Io. Belet h. c. 121. mœrorem enim habent cum colore violaceo, & recitantes peccatorum potiùs statum repræsentant quàm iustorum, vnde in ijs dicunt, *Peccatores*, &c. De auctoribus Litaniarum maiorum & minorum diximus in primo Tomo.

4 Caueant ij qui in Processione fabulantur, & materialiter tantùm cantant cum alijs Litanias, vel non cantant, ne rei fiant coram Deo: communis enim est opinio, eos teneri ad priuatam earundem recitationem; quia inter absentes eo modo numerantur.

5 An verò in Processione sint cantandæ Litanie cum repetitione, vti fit in Sabbato sancto. Nonnulli eas cantant cum repetitione in Litanij maioribus, non in alijs, alij semper cum repetitione. Standum videtur consuetudini locorum, habita ratione quoque longioris aut breuioris viæ: sed repetitio propria est Sabbati sancti & Pentecostes. Si fiat Processio, non antè discedatur ab Altari, quàm sit cantatum inclusiue, *S. Maria, ora pro nobis*, vt dicitur in Rituali Pauli V. In longiori Processione vel reperantur, vel addantur Psalmi Pœnitentiales, seu Graduales, *ibid.* terminetur autem cum Precibus & Orationibus, quæ habentur in fine Litaniarum Breuiarij Romani, *ibid.*

6 Quæsitum fuit: An ille qui recitat vesperi Matutinum cum Laudibus, possit etiam statim recitare Litanias: & respondi, posse, quia Rubrica coniungit Litanias cum Laudibus, quibus idcirco adimitur *¶. Fidelium tit.* 30.

de Oratione num. 3. & accessorium sequitur naturam sui principalis: quod in hoc casu sunt Laudes.

De Festo Ascensionis Domini.

C A P. XVII.

Vigilia Ascensionis non habet ieiunium, quia de tempore Paschali est; vnde & admittit Hymnum *Te Deum*. Habet Homiliam de Euangelio Missæ, de nouo iure Pij V. vt concordet Officium cum Missa. Microl. cap. 55. meminit ieiunij; ergo post eum cessauit, vel alicubi tantùm fuit seruatum.

2 Ascensio Domini indicitur festiua cum Antiphonis ad vnumquemque Psalmum, puto ad feruorem charitatis excitandum, quæ in Antiphonis significatur, vt diximus suprâ *Secl.* 5. c. 7. n. 3. & in Ordine Rom. leguntur Lectiores primi Nocturni de Actibus Apostolorum, quæ à nobis. Amal. de Ord. Antiph. c. 56. indicat Officium idem quod nos recitamus. Oratio habetur in Sacram. Gregor. Habet Octauam, ex Radul. *Propos.* 19.

3 In sequentibus diebus prosequimur reliquas Epistolas legere Apostolorum Petri, Ioannis, & Iudæ, vsque ad Pentecosten, ex Decreto Gelasij. Et binæ Petri, ternæ Ioannis habent rationem vnius libri, sicuti diximus de Epistolis Pauli; vt idcirco nihil cures, si earum initia legi non possint, impeditis proprijs Ferijs. quod in postrema Breuiarij recognitione examinauimus.

4 Scripsit autem Petrus secundam Epistolam anno Christi 68. paulò ante martyrium, vt idemmet significat in Epistola, Baron. eo anno. Sanctus Ioannes scripsit primam, quæ legitur

R in

in Dominica infra Octauam Ascensionis, anno 99. occasione hæresis Basilidis, qui negabat veritatem carnis in Christo; eodemque anno scripsisse creditur alias duas, quæ leguntur in Feria quarta & sexta sequentibus. Iudas autem, vt putat Baronius, scripsit post 2. Petri, anno 68. cum sit eiusdem ferè argumenti; & vltimo loco ponitur, quia in Catalogo Apostolorum erat auctor de postremis: neque insignis ea fuit æstimata, vt Epistola Iacobi, quæ ceteris præposita fuit, vt meritò Iudæ Epistola cesserit locum Epistolis S. Ioannis posterius scriptis, vt diximus, anno 99. Et hæc de auctoribus Epistolarum.

5 Octaua Ascensionis erat Semiduplex in Breu. edito Ven. 1521. hodie Duplex: & habet Officium quoad Lectiones proprium; aliàs enim vt in Festo legebatur. Habet primas & secundas integras Vesperas, si concurrant cum Duplici maiori, vt in postrema Breuiarij recognitione decretum est.

6 In Feria sexta & Sabbato sequentibus Officium est de Ascensione, & de Dominica infra Octauam Ascensionis. Sed cur in secundis Vesperis Octauæ Ascensionis non fit commemoratio sequentis Officij Semiduplicis per Antiphonam ad *Magnificat* Dominicæ; sicuti in secundis Vesperis Octauæ Innocentium fit de sequenti Offic. Semiduplici, Vigiliæ Epiph. & per Antiphonam Dominicæ infra Octauam Natiuitatis? eadem enim videtur esse ratio. Non est tamen eadem: nam concurrente Octaua Innocentium cum sequenti Vigilia, fit concursus inter Festum de Sanctis, & Officium de Domino Sanctorum sub minori ritu; & ideo de Duplici sunt

Vesperæ cum cōmemoratione sequentis Semiduplicis. At in Octaua Ascensionis cum sequenti Officio non debet esse concurrentia; quia vtrumque Officium, licet Duplex alterum, alterum Semiduplex, est tamen de eodem Domino; de quo non conuenit facere Festum, & simul commemorationem, ideo omittitur commemoratio.

7 Si Feria 6. occurrat Festum Semiduplex, in secundis Vesperis fit tantum commemoratio Feriæ sextæ: & ratio est, quia potius est concurrentia Festi & Feriæ, quàm concurrentia cum Sabbato sequenti; quod neque est Festum Semiduplex, neque dies infra Octauam, sed Officium Semiduplex repetitæ Dominicæ vsque ad Nonam inclusuè. Si occurrat Festum Duplex, fit de eo cum commemoratione Feriæ in Laudibus, & secundis Vesperis, sine Lectione Homiliæ, cuius Euangelium in Dominica sufficienter fuit lectum. De Festo autem Semiduplici translato fit in hac Feria 6. vt aliàs in Breuiario Clementis VIII.

8 Dices: Cur in Sabbato, Vigilia Pentecostes, non dicitur in Officio Oratio Missæ, & legitur in eodem Euangelium Missæ? Respondeo, quod Oratio Missæ ad baptizatos pertinet, vt patet ex eiusdem verbis; & hi baptizantur cantata Nona, & finito Officio.

9 Ad Primam in his duobus diebus, licet sint Officia Semiduplicia, & extra Octauam, omittuntur tamen Preces, de iure nouo Clementis VIII. quod tamen erat in vsu in Breu. edito 1550.

10 Per decem verò dies fit Officium de Ascensione, Amal. de Ord. Antiph. c. 54. quia per obseruantiam Decalogi acceperunt Apostoli Spiritum sanctum in Pentecoste, Duran.

lib.

lib. 6. cap. 105. Oratio Dominica alia est ab Oratione Missæ, quæ habetur in Sacramentario Greg.

De Pentecoste.

CAP. XVIII.

Habet in Matutino tres Psalmos cum totidem Lectionibus, ut in Paschate, Ordo Romanus, & ex Greg. VII. *de Consecrat. Dist. 5. cap.* In die ubi asseritur fieri de antiquo more, quamvis apud Romanos fuisse suo tempore Festum nouem Lectionum scribat Amalarius Gregorio longè antiquior in *Prologo de Ord. Antiph.* contra Ordinem Romanum Amalario antiquiorem.

2 Restitutus est ergo ritus à Gregorio VII. vel firmatus Decreto: quo ritu idem significatur, quod diximus suprâ in Paschate *cap. 14. num. 1.* exceptis proprijs causis ad resurrectionem pertinentibus. Antiphonas, quæ in hac die dicuntur in Nocturno, recenset Amalarius *lib. 4. de Div. Offic. cap. 27.* ut demonstratur, inquit, vnum opus esse in potentia miraculorum S. Trinitatis, tum in resurrectione Filij, tum in aduentu Spiritus sancti. Tres Psalmos dici ob Baptismum, qui datur in Pentecoste in nomine Trinitatis, tradit Gemma *lib. 3. cap. 144.* Antiphonarum ad Laudes, quæ apud nos, meminit Amalarius *de Ord. Antiph. cap. 57.* Antiphona quarta non videtur aliquibus congruere Festo: sed recolant, quod in Genesi dicitur, *Spiritus Domini ferebatur super aquas.* De Hymnis, & eorum fine, vide sup. *Señt. 5. cap. 6. num. 5. & 12. pag. 67. 72.*

3 Ad horam Tertiam dicitur Hymnus *Veni Creator:* quia hora Tertia

super Apostolos Paraclerus descendit. Et licet quotidie ad eandem Horam inuocemus eundem Spiritum, *Nunc sancte nobis Spiritus;* tamen conuenit hac die, ut Hymno longiori & proprio Festi eum inuocemus, & ad nos inuitemus.

4 Per Octauam leguntur Euangelia cum Homilijs, quæ apud Duran. habentur *lib. 6. a cap. 110. & deinceps:* nam tempore Ruperti alia legebantur in Quatuor Temporibus Pentecostes, utiple scribit *lib. 10. cap. 27.*

5 De Feria quarta, sexta & Sabbato Quatuor Temporum, quæ sunt Tempora æstiuæ, diximus Tomo prior. In his autem ad Horas non flectimus genua, ex Ord. Rom. quia tempus adhuc Paschale est; & ideo dicitur etiam *Te Deum.*

De Dominica Trinitatis.

CAP. XIX.

Præter ea, quæ diximus Tom. 1. *par. 4. tit. 12. pag. 280.* de origine Festi sanctissimæ Trinitatis, inuenies apud S. Augustinū Tom. 10. nonnullos Sermones in eodem Festo habitos, seu, quod puto verius, eidem Festo à Collectoribus assignatos: nam in ijs ne verbum quidem habetur, quo Festum hoc tunc temporis indicetur. Atqui post Alexandrum III. in Romana Ecclesia decretum est hoc Festum, *cap. Quoniam. de Ferijs.*

1 Officium, quod hodie recitatur, antiquum appellatur in Breuiario edito Venetijs 1550. & puto esse illud, quod à sancto Stephano Leodiensi compositum fuisse scribunt Duran. *l. 6. c. 114.* & Trithemius in *Chron. Hirsaugiensi.* Aliud Officium ego legi à Romana Ecclesia usurpatū, à Io. Pechano

R 2

Ar-

Archiepiscopo Cantuar. compositum, à Francisco Titelmanno expositum: quod fuit in usu circa annum 1290. quo vivebat Pechanus: sed quia stylus est difficilior, & obscurissimus, eo abrogato, illud est suffectum denuò, quo nos utimur; in quo tamen Pius V. mutauit Hymnos & Lectiones; addidit primum & vltimum Responsorium, media aliqua mutauit in meliora; ad Laudes autem iussit repeti Antiphonas in primis Vesperis positas, reliqua non sunt mutata. Oratio habetur in Sacramentario S. Gregorij, in *Missâ de nocte Pentecostes, editionis Romanae*. Fit commemorat. Dominica primæ Pentecostes, ne omittatur Dominica, cuius Oratio est Ambrosiana. In secundis Vesperis, si concurrant cum Festo primæ classis, fit de sequenti, cum commemoratione Trinitatis tantum: si cum Festo secundæ classis, integræ Vesperæ erunt de Trinitate, ex Rub. de *Concurrent. num. 2.* quæ Vesperas integras assignat maiori Festo, & commemorationem minori. Ipsamet Trinitas sic voluit, à qua regitur Ecclesia; quidquid contra scripserit Petrus Ruiz. Et hæc Dominica prima post Pentecosten vt sic, est eiusdem rationis cum Dominicis sequentibus: non enim de ea intelligitur Rubrica sub titulo Dominicarum primæ classis, quæ numquam omittuntur, nempe Dominica Trinitatis: & patet, quia de illis fit totum Officium, de hac verò commemoratio tantum: & ipsa commemoratio omittitur in secundis Vesperis, si Feria secunda celebretur Festum secundæ classis, vel primæ. Neque mireris, quòd Festum Trinitatis nunc dicatur Festum, nunc Dominica; nam vtrumque verum est: & ratione Dominicæ, in qua semper occur-

rit, habet hoc, quòd numquam omittitur Officium de Trinitate, licet eo die occurrat alicubi primæ classis Festum; ratione verò Festi habet ea tantum quæ sunt propria Festorum secundæ classis, puta commemor. de Simplici in Laudibus tantum, & in Missis priuatis. Neque in Rubricis potuit congruè aliter fieri ad vtrumque decernendum, quidquid obiecerint non pauci.

2 Octauam in Octauario nostro descriptam arguunt aliqui; quia Microlog. non laudat Festum: sed aliud est loqui de Ecclesia vniuersali, in qua quælibet Dominica Trinitati erat dicata; aliud est loqui de Titulo Ecclesiæ particularis. & in hoc sensu sacra Rituum Congregatio decreuit Octauam sanctissimæ Trinitatis, & digniorem in propria Ecclesia esse quàm Octauam Corporis Christi. An verò infra Octauam dicatur Symbolum S. Athanasij, vide suprà Sect. 5. c. 20. num. 4. pag. 101.

3 In tertia Antiphona ad Laudes, vox *omnium* coniungenda est cum ore, non autem cum Patri, ita, vt dicas, in ore *omnium*.

4 In Feria secunda sequenti, cum pridie non potuerit legi ob Festum Trinitatis, legitur primus liber Regum, Microlog. cap. 59. & Gemma lib. 4. c. 117. quem librum à Samuele fuisse compositum, testatur liber 1. Paralipom. cap. vlt. hoc est, vsque ad cap. 24. nam in sequenti narratur eiusdem obitus. Dauidem suppleuisse ait Isid. lib. 6. *Originum* cap. 2. quem sequuntur alij: Nathanum, & Gadum alij, ex cap. vlt. 1. Paralipom. Ieremiam potius Torniellus noster existimat probabilius, sub anno mundi 2977. num. 2. Res est incerta. Leg.

Legitur autem de libris Regum, ex Decreto Gelasij, vt diximus *Sect. 5. cap. 12. num. 8. pag. 85.*

De Festo Corporis Christi.

CAP. XX.

Officium scripsit sanctus Thomas. & habetur in *Opusc. 57.* iuxta ritum illorum temporum. Hodie concordamus cum auctore, seruato ritu Pij V. in Officio toto, his exceptis. Capitulum in primis Vesperis erat aliud. Lectiones primi Nocturni erant de Scriptura veteri: amoto quarto Responsorio S. Thomæ, additum est sextum de nouo, Pij V. iussu.

2 Per Octauam non mutatur amplius Inuitatorium, neque Antiphonæ ad *Benedictus & Magnificat.* Lectiones quoque pro tribus Nocturnis additæ sunt à Pio V. in quibus apparent congruentiæ cum mysterio, etiam in primis Lectionibus, quæ de Arca Testamenti, Eucharistiæ figura, narrationem continent.

3 De Priuilegijs huius Octauæ, si concurrat cum Festo, & Octaua sancti Ioannis Baptistæ, & qua ratione excludat Semiduplicia Festa, & Duplicia translata, diximus *Sect. 3. cap. de Octauis.*

4 De Simplici fit tantum commemoratio infra hanc Octauam. An nona Lectio erit legenda? Negant aliqui, quia hoc non dicitur in propria Rubrica; quod tamen dictum fuit in Rubrica posita infra Octauam Ascensionis: sed vna Rubrica explicat aliam, prior posteriorem. & patet debere legi, ex Rubr. gen. de *Commemor. 9. num. 10.*

5 Indulgentiæ concessæ ijs qui in-

terfunt Horis Canonis in Festo, & per Octauam, valent, etiam si Officium dicatur de Sanctis occurrentibus, ex Decreto Ioannis XXII. quod ego legi in antiquo M. S.

De Dominicis post Pentecosten.

CAP. XXI.

Non minorem viginti tribus, nec maiorem viginti octo Dominicarum numerum post Pentecosten fore vsque ad Aduentum, satis superque patet; quæ suppleantur cum Dominicis quæ supersunt post Epiphaniam, vt docuimus *Sect. 3. c. 5. de Dominicis pag. 25.* Ponuntur autem in Breuiario Dominicæ viginti quatuor cum proprijs Orationibus & Euangelijs, quæ fuerunt optimè per Dominicas distributa; Orationes quidem à sancto Gregorio, Euangelia verò à sancto Hieronymo: quorum auctoritas sufficiat pro ratione, cur potius hæc vel illa Oratio; cur hoc vel illud Euangelium legatur; & hac vel illa Dominica. Idem ferè, paucissimis mutatis, tum textus, tum ordo Euangeliorum hodie perseverat à sancto Hieronymo præscriptus, vt vidimus in eius Comite, seu Lectionario: in primis autem Dominicis post Pentecosten apud minus antiquos erat alius ordo, vel mutata sedes aliquando Dominicæ pro diuersarum Ecclesiarum vsu: quod videre est in *Ruper. 100 lib. 12. de Diuinis Offic. in Gemma lib. 4. 100,* & in *Durando lib. 6. 100.* Orationes item, quæ mox sequuntur, Ambrosianæ sunt, & à sancto Gregorio aliter distributæ, nimirum, Dominicæ quintæ, nonæ, & vigesimæ primæ, reliquæ Romanæ.

R 3

2 Tem-

2 Tempus autem hoc totum à Pentecoste ad Aduentum, ex Amal. *de Ord. Antiph. cap. 58.* insinuat humilitatem illam, quam solet sustinere Ecclesia propter absentiam Christi sui Sponsi.

3 De ordine, quo legitur Scriptura sacra hoc tempore, & quam ob causam, scripsimus supra *Sect. 5. cap. 12. num. 8. pag. 84.*

4 Et quidem usque ad Augustum legimus libros Regum, quorum secundum scripsit vel Nathan, vel Gad, vel Ieremias; tertium & quartum Ieremias, ex Gemma *lib. 4. cap. 117.* qui hausit ab Isid. *lib. 1. de Diuin. Offic. cap. 12.* & est opinio constantior.

5 Mense Augusto leguntur Sapientiales libri; inter quos Cantica canticorum infra Octauam B. Virginis Assumptæ, in eiusdem laudem: & quidem Proverbiorum, Ecclesiastæ, Cantici cant. est sine dubio Salomon auctor; Sapientiæ verò libri facit auctorem eundem Salomonem Isid. *loco citato*, Philonem S. Hieronymus. qui conciliantur à Bellarm. *de Scripturis Ecclesiasticis*, quod sententiæ Salomonis sunt; earum collector Philo, qui Græcè scripsit, antiquior alio Philone, qui sub Caio Imperatore floruit. Ecclesiasticus quoque legitur per duas Hebdomadas, nisi dematur altera, ob breuitatem temporis, appropinquante Septembri: quem librum scripsit Iesus filius Sirach, nepos Iesu Sacerdotis, cuius meminit Zacharias, vt tradit Isid. *de Diuin. Offic. loco citato.*

6 Mense Septembri legitur primo Iob: cuius historia vel ab ipsomet, vel à Moyse, vel ab aliquo ex Prophetis scripta est, ex Isid. *lib. 6. Originum c. 2.* Bellarminus *loco citato* putat à Iob fuisse adnotatas res à se gestas lingua

Arabica, & à Moyse deinde ex ijs compositum fuisse librum, quem nunc habemus lingua Hebraica; tum quia Hebræi hoc idem asserunt esse opus Moylis; tum quia dicitur Moyles primus sacrarum Litterarum scriptor, qui fuit tamen longè posterior Iobo, & hac ratione in Canonem Scripturarum ab Hebræis admissus fuit hic liber. legitur autem per duas Hebdomadas Septembris.

7 Legitur præterea Tobias in tertia Hebdomada, cuius Historiæ auctor vel fuit Tobias senior, vel iunior, ait Bellarm. Incertum esse auctorem, scribit Isid. *de Diu. Offic. loco citato.* Sed parum de eo legitur, propter Ferias Quatuor Temporum, de quibus in priore Tomo diximus; & in Officio earum Feriali nihil occurrit specialiter notandum.

8 Circa finem Septembris in Hebdomada quarta & quinta legitur Iudith cum Esther; libri verò Iudith fuit auctor incertus, ex Isid. *loco cit.* Bellarminus *ex Iosephi historia lib. 1. contra Appionem*, Sacerdoti Eliachim tribuit, qui & Ioachim. de quo *cap. 4. & 15.* Iudith. Achiozem vult esse auctorem Gemma *lib. 4. cap. 117.* Esther historia ab Esdra scripta fuit, ex Isid. *lib. 6. Originum c. 2.* sed Bellarmino magis placet, quod fuerit auctor Mardocheus. Lege Torniellum nostrum anno 3650. num. 3. & Gemmam *loco cit.*

9 Mense Octobri leguntur libri Machabæorum: quorum primus habet auctorem incertum, ex Isid. *lib. 1. de Diu. Offic. c. 12.* Probabile videtur Bellarmino, fuisse scriptum à Ioanne filio Simonis; sed Gemma *loco cit.* docet, Simonem scripsisse prima capita, posteriora Ioannem. Secundum verò librum

librum scripsit Philo Iudæus, ex Gemma loco citato, vel Iudæus agrestis, sed eruditus, ut ait Duran. lib. 6. cap. 130. vel certius, Iason Cirenæus, ut loco cit. docet Bellarminus.

10 Mense Nouembri legitur primò Ezechiel per duas Hebdomadas, nisi Aduentus præproperè occupet Nouembrem, cuius reuelationes, sicuti & Danielis, & 12 minorum Prophetarum Synagogæ sapientes viri collegere, ex Isid. lib. 1. de Div. Off. cap. 12. Auctores tamen iidem dicendi sunt qui prophetauerunt. Maiores dicti sunt Prophetæ, Isaias, Ieremias, Ezechiel, Daniel, minores alij duodecim; tum ex August. 18. Ciu. Dei cap. 29. quia prolixiora Volumina illi scripsere, hi Sermones breues; tum ex Bellarm. quia minorum Prophetarum libri omnes vnico libro comprehenduntur apud Hebræos; illi singulos edidit liberos. Ordinem autem temporum, quo scripserunt, habes supra Sect. 3. cap. 12. num. 7. pag. 84.

11 In gratiam martyrij septem Machabæorum, si fortè desit Dominica quinta Octobris, iubemur legere de eo Fer. 5. præcedente dictam Dominicam; & eodè modo, si Dominica quinta & Feriæ sequentes fuerint impeditæ, quo minùs de Scriptura legi possit, leguntur in alijs sequentibus Ferijs post Feriam tertiam, ita ut saltem inchoentur, si minùs omnes de eorumdem martyrio possunt legi Lectiones. Nulla enim est obligatio legendi totam historiam de martyrio septem Machabæorum, ut ex Rubrica patet in Breuiar. posita ante Fer. 5. Hebdom. 4. Octobris: ex qua vel leguntur in Feria 5. 6. & Sabbato Domin. 4. vel ijs impeditis, omittuntur quæ legi non possunt: vel in sua propria Hebdoma-

da quinta leguntur in suis proprijs Ferijs, vel in sequentibus 4. vel 5. vel 6. vel Sabbato, iuxta ordinem historiarum; numquam verò ultra tres Lectiones in qualibet Feria, ne grauetur Clerus. & fuit hoc sancitum, me præsentè, in Recognitione Breuiarij sub Clemente VIII. Qui verò voluerit vno eodemque die eas omnes nonem vnà simul legere, impeditis alijs diebus, legat arbitrato suo; sicuti quilibet etiam legere potest integrum totum textum trium Lectionum pro initio cuiusque Prophetarum, & Lectione vna: at in Calendarijs Ecclesiarum factis est imponere necessarium onus Lectionum, non autem arbitrarium, quod & nos præstitimus in Ordine nostro diuini Officij perpetuo in Tabulis eiusdem. Habent autem SS. Machabæi Festum proprium 1. die Augusti, quod omissionem harum Lectionum supplere videtur.

12 Initia Lectionum minorum 12. Prophetarum legi debent, licet dixerimus apud Hebræos constituere vnum librum; quia plures nihilominus sunt auctores, ut in Rubrica de Lectionibus dicitur num. 7. ita ut, inquit, aliquò modo ponatur initium Prophetæ vel in sequenti, vel in præcedenti Feria non impedita simili initio Scripturæ ponendo, vel plura simul initia vno die, ut diximus supra Sectione 3. c. 12. num. 12. pag. 86.

13 Quid si, verbi gratia, Festum S. Catharinæ sit Duplex primæ classis in sua Ecclesia, in quo legi idè debent Lectiones primi Nocturni de Comuni Virginum; neque dies amplius vacet ad legenda reliqua initia Prophetarum? sæpè accidit in longiori Aduentu; & tunc omitti possunt quæ locum non habent: nam Rubrica citata

ciata num. 7. ait, quoad commodè fieri poterit; parumque refert, si in Ecclesia aliqua particulari non legatur de omnibus Prophetis aliquo anno.

14 Lectiones autem secundi Nocturni in prædictis Dominicis concordant cum Lectionibus primi Nocturni, ita, vt sint quasi earumdem Commentaria, excepta Domin. 3. Septembris, in qua sanctus Leo nos inuitat ad ieiunium septimi mensis, & Dom. 5. Nouembris, in qua sanctus Basilius timorem Domini docet; cō quod ea Dominica vltima post Pente-

costen, in Euangelio de fine mundi & de iudicio vniuersali agitur.

15 Responsorialia denique Lectionibus respondent, vt nihil magis: sicut etiam Antiphonæ ad *Magnificat* in primis Vesperis Dominicæ desumuntur è Scriptura legenda in primo Nocturno Dominicæ eiusdem; ad *Benedictus*, & *Magnificat*, in secundis Vesperis, ex Euangelio eiusdem Dominicæ lecto in Nocturno tertio, ita, vt ipsæmet Antiphonæ sint de veteri vel nouo Testamento. Atque hæc de Proprio de Tempore.

SECTIO SEPTIMA.

De Proprio Sanctorum.

SECTIONIS SEPTIMÆ CAPITA XIII.

- 1 De Vigilijs, Festis & Octauis Sanctorum.
- 2 De Festis Sanctorum mense Decembri.
- 3 De Festis Sanctorum mense Ianuario.
- 4 De Festis Sanctorum mense Februuario.
- 5 De Festis Sanctorum mense Martio.
- 6 De Festis Sanctorum mense Aprili.

De Vigilijs, Festis & Octauis Sanctorum.

CAPUT I.

1 **D**E his vide in primo Tomo, & in Præfatione ad Octauarium Romanum.

2 Historias singulorum Sanctorum, de quibus in Breuiario fit Officium,

7 De Festis Sanctorum mense Maio.

8 De Festis Sanctorum mense Iunio.

9 De Festis Sanctorum mense Iulio.

10 De Festis Sanctorum mense Augusto.

11 De Festis Sanctorum mense Septembri.

12 De Festis Sanctorum mense Octobri.

13 De Festis Sanctorum mense Nouembri.

non est huius loci recensere; aliorum est prouincia, non nostra.

3 Quare hoc loco tantum est dicendum: Primò, quandonam cuique Sancto, de quo fit Officium, fuit assignata sedes in Calendario Romano; seu, quod idem est, in Breuiario. Sedem autem intellige eum diem quo quisque descriptus est in Calendario Roma-

Romano: quæ sedes est ita propria cuiusque, ac si eo die obiisset; licet verè alio die obierit, & in diem præscriptum alia de causa translatus fuerit, saluis tamen Rubricis circa diem obitus. Deinde, quo ritu quisque colendus est, & à quo præscriptus. Tertio, quis auctor Officij quod de vnoquoque recitatur. Quarto, circa Vigilijs & Octauas quæcumque occurrunt notanda.

4 Vt autem assequamur primum, citabo Micrologum, qui floruit circa annum 1080. tum Durandum, qui circa annum 1280. tum Radulphum, qui Calendaria collegit Sanctorum, & obiit anno 1403. tum Missalia & Breuiaria M. S. Bibliothecæ Vaticanæ, tum Appendicem M. S. Sacramentarij S. Gregorij, eidem Sacramentario additam non longè post tempora S. Gregorij, quæ in Bibliotheca eadem habetur; & redolent illa M. S. antiquitatem saltem supra trecentos annos, & ultra. Quæ in Sacramentario ipso S. Gregorij habentur in hanc causam, suis locis non omitam. Alios quoque Auctores referam, de quorum fide non videtur dubitandum esse.

5 Ritus verò Duplicis, Semiduplicis & Simplicis Officij à quo datus, seu mutatus fuerit in vnoquoque Sanctorum Festo, ex antiquis solus Durandus indicare poterit, qui Duplicium & Semiduplicium satis distinctè meminit *lib. 7. cap. 1.* Micrologus quandoque indicat, Radulphus parcissimè. M. S. Breuiaria suppeditabunt multa. Et quidem ante Nicolaum III. pauciora erant Sanctorum Festa cum nouem Lectionibus apud Romanos: ex quibus Pontificum Romanorum martyrum pleno Officio, id est, cum nouem Lectionibus, ait Microlog. *c. 43.* age-

bantur Festa, ex Decreto Gregorij VII. quo tempore Micrologus vivebat; sed Nicolaus (cuius ætate vivebat Durandus) amotis ab Vrbe alijs Breuiarijs & Missalibus, mandauit, vt adhiberentur tantum Breuiaria Fratrum Minorum, vt scribit Radulphus *Propos. 22.* indeque omnes libri Romæ de diuinis Officijs fuere noui, & Franciscani; contra quos idem Radulphus acriter inuehit, quod plures Sanctos in Calendarium inuexerint quàm antea, & cum nouem Lectionibus, nullos ferè cum tribus, in præiudicium Psalterij.

6 Dixi ex Micrologo, decreuisse Gregorium VII. Officia nouem Lectionum, seu plena, SS. Pontificibus Romanis Martyribus: quod tamè hodie non est de omnibus in vsu; & negat Radulphus hunc vsu *Propos. 22.* Sed conciliari possunt hoc modo: quod vel Decretum Gregorij VII. non fuit vsu receptum; vel Romæ tantum, non vbique; vel per non vsu deinde paulatim per trecentos annos, qui inter Micrologum & Radulphum intercessere, in aliquibus Festis abrogatum esse. Varios horum rituum causam attulimus *Sectione 3. cap. 2. num. 1. pag. 20.*

7 Quod attinet ad Auctores Officiorum, quando certos habuerimus, eosdem nominabimus. Illos esse Auctores putat regulariter Cornelius Schultingius *Tom. 3. Biblioth. Eccles. par. 1.* qui eorundem Sanctorum Festa decreuerunt, eorum enim auctoritate fuere composita, & edita.

8 Si quæ ex his nos fugerint, traditioni Ecclesiæ, auctoritati Pij V. & Sedi Apostolicæ ea reseruata esse intelligantur. Gregorius creditur eorum auctor, quorum nomina sunt in eiusdem Sacramentario.

9 Denique sequemur Ordinem mensium à Vigilia sancti Andreæ, qui est ordo Breuiarij in Proprio Sanctorum; licet atineat ad finem mensis Nouembris.

De Festis Sanctorum mense Decembri.

C A P. I I.

Die 29. Nouembris. Vigilia S. Andreæ. Extat Decretum de Vigilia Apostolorum apud Clementem *lib. 8. Const. Apost. cap. 39.* & Innocentium III. *de Obseru. ieiun. cap. 2.* Officij auctor Pius V. est, qui Vigilijs omnibus addidit Homiliam super Euangelium Missæ, & Orationem eiusdem Missæ: nec antea fiebat de Vigilia, nisi in Missa; quod hoc loco satis sit semel dixisse. Officium Missæ huius habetur in Antiphonario sancti Gregorij, & Orationes in Sacramentario eiusdem. Epistola, & Euangel. vt in Comite seu Lectionario sancti Hieronymi.

In Aduentu nihil fit de Vigilia, nisi in Missa, quia cedit Vigilia Fer. Aduentus digniori. Missa verò dicitur de Vigilia cum commemoratione Feriæ, & S. Saturnini; quibus additur quarta, *Fidelium*, si incidat in Feriam secundam, & quinta de B. Virgine, iuxta Rubr. gener.

Saturnini. Fiebat de eo Officium in Breu. 1550. Vener. edito; nunc à Pio V. decreta est tantum eiusdem commemoratio. Habentur Orationes Missæ omnes in Sacramentario S. Gregorij.

30. Nouembris. Andreæ Apostoli Festum à primitiua Ecclesia, ex Clemente supra cit. quod Bonifacius VIII. Decreto firmavit, in honorem omnium Apostolorum. Vide Azor.

par. 2. lib. 1. cap. 24. initio. Idem Bonifacius Duplicem stabilivit ritum. Epistola, & Euangelium, vt in Comite Hieronymi. Officium Horatum à S. Gregorio I. qui eidem Apostolo impense addictus erat, fuit compositum, ex Belet *cap. 164.* tamen Radulph. *Propos. 12.* assignat, Antiphonas à Gallis compactas. Officium Missæ, præter Communionem, habetur in Antiph. Gregoriano, & in Sacramentario Orationes omnes.

2. Decembris. Bibianæ Festum in Breu. M. S. antiquissimo Vaticano *vol. 4753.* Simplex in Breu. 1550. Nunc Semiduplex ab Urbano VIII. anno 1628.

4. Barbaræ. In Appendice Vatic. Sacramentarij Gregor. *vol. 3806.* meminit Manuel *tit. de Ferijs.* testatur Rad. *Prop. 17.* à Teutonicis Festum fieri. Simplex erat in Breuiario 1550.

5. Sabbæ. In Breu. Vatic. 4760. Radulph. *cir. loco,* Romæ fieri scribit. Simplex in Breu. 1550.

6. Nicolai Episc. In Appendice citata Gregoriana. Zonaras in Vita Alexij asserit, hoc Festum institutum vndecimo sæculo, hoc est, circa annu 1100. S. Bernardus Sermonem habuit in hoc Festo. Manuel habet in *tit. de Ferijs.* Radul. *loco cit.* testatur, ab omnibus receptum. Semiduplex apud Duran. *lib. 7. cap. 1.* Pius V. Homiliam legi iuxta Rubricas, & Lectiones secundi Nocturni emendationes & breuiiores edi curauit. si transfertur, muta tertium Versum in Hymno, *Iste confessor.*

7. Ambrosij. Ordinationis Festum est, quia obiit in Sabbato sancto. in dicta Appendice Gregor. habetur, ratione obitus, in Aprili. Bonifacius VIII. Decreto suo Doctores Ecclesiæ Duplici ritu coli præcepit. Officium de Com-

Communi, præter 2. Lectiones. Paulò ante Bonifacium Doctores quatuor Latini habuere Officium Semid. apud Ordinem Minorum anno 1260. vt scribit VVadingus in Annal. Minorum. In Hymno, *Iste Confessor*, mutatur Versus tertius, vt in Breuiario recognito.

8. Conceptionis B. Virginis. A. S. Nicolao habuisse ortum, scribit Ribadeneira; sed vnde probat? puto falli, quia dicitur S. Nicolaus Pontificali veste indutus apparuisse Abbati Elismo, de quo S. Anselmus, & monuisse, vt celebraret hoc Festum. Et Petrus quidem de Natal. lib. 1. Catal. Sanctorum cap. 41. nominat Nicolaum; sed Anselmus scribit de illo Pontifice qui apparuit, vti anonymo. vnde ergo hausit nomen Petrus de Natalibus? Quidquid sit, in Hispania primùm celebratum esse hoc Festum Trichemius asserit sub S. Ildephonso; sed negat Salazar de Conceptione B. Virginis cap. 35. num. 53. & cum Bernardino Busto facit auctorem Gondisaluum Episcopum Tholosanum, qui paulò post Ildephonsum vixit, ante annum 800. antequam Græci & Latini celebrarent, & ibidem num. 54. id probat fusiùs. Deinde Fridericus Patriarcha Aquileiensis in suis Ecclesijs Festum egit, qui obiit anno 897. ex lib. 4. Ligni vitæ. In Anglia Anselmus Festum edixit, seu Elsimus Abbas, ex lib. Ligni vitæ 5. c. 103. anno 1109. tum ex Baroni. in Martyrologio. In Gallia dilatatum est circa annum 1145. Manuel commemorat tit. de Ferijs. Ab Ordine Minorum ab anno 1263. celebrari decretum est, ex Annal. Min. citatis suprâ. A Romanis ante annos trecentos fuisse celebratum Romæ in domo Carmelitarum, cum Cardinalium in-

teruentu, Missa solemnè, & Sermone de eodem Festo, singulis annis, tamquam de re annorum multorum ante se, scribit oculatus testis Io. Baconus in 4. Dist. 2. quest. 4. art. 3. Postea Sixtus IV. euulgauit in omnem Ecclesiam anno 1483. Quare ducentis abhinc annis est Festum vniuersale Romanæ Ecclesiæ: quoddà à Concilio quoque Basiliensi anno 1438. Sess. 36. fuerat approbatum. Duplex à Sixto IV. Officium autem de Natiuitate dicitur ex reuelatione Angelica, de qua scribit Anselmus in Epistola ad Episcopos Angliæ. Pius V. innouauit Lectiones. Clemens VIII. Duplex maius esse declarauit. Nonnulli putant, in tertia Antiphona ad Laudes pro exorta, dici debere *concepta*: sed vsu communi non mutatur hoc verbum, & est commune Conceptioni & Natiuitati, vt ritè intelligenti patet.

10. Melchiadis. Ex Decreto Gregorij VII. citato à Microl. cap. 43. in Appendice Gregoriana. Simplex in Breu. M. S. & in edito 1550. Vbi fit de eo Festum nouem Lectionum, dicitur octauum Resp. *Domine praueniisti*: quia in Martyrologio multa quidem est passus; non tamen effudisse sanguinem dicitur: quod enuntiatur in Responso, *Hic est verè martyr*, &c. idcirco omittendo.

11. Damasi. In d. Appendice Greg. & in Cod. Pameliano Sacram. Gregor. cum Orationibus, alijs à nostris. Semiduplex à Pio V. cum Officio proprio, excepta Oratione quæ habetur in Breu. M. S. & edito 1550. sub ritu Simplici. Si transfertur, mutatur Versum tertium in Hymno, *Iste confessor*.

13. Lucæ. In Antiphonario & Sacramentario S. Gregorij, sed post

Gregorium, ex Pamelio *ibidem*. Semid. apud Dur. & in Breu. 1521. Duplex à Pio V. addita Homilia ab eodem. Oratio Secreta & Postcommunio discordant à citato Sacramentario Romæ edito, non autem à Codice Pameliano.

15. Eusebij Vercell. Ordinatio: nam obijt Cal. Augusti; & quia tunc fit commemoratio SS. Machabæorum, Clemens VIII. assignauit illi hanc diem, Io. Stephano Ferrerio Episcopo Vercellenfi procurante. S. Ambrosius habuit duos Sermones in eius laudem.

20. 21. De Vigilia & Festo S. Thomæ Apostoli eadem, quæ diximus de sancto Andrea Apostolo. Officium à Gelasio, ex Schulting Oratio prima, & Secreta Missæ in Sacram. Gregor. Si Vigilia incidat in Feriam Quatuor Temporum, in Missa de Quatuor Temporibus fit commemoratio Vigiliæ, in Officio nihil fit de Vigilia. At, cur non dicuntur duæ Missæ, de Temporibus, & de Vigilia? quia ambæ dicendæ forent post Nonam, nulla Hora mediâte inter eas: quod non conuenire docuimus *To. 1. par. 1. tit. 7. n. 2. p. 16.* Si Festum S. Thomæ sit titulus Ecclesiæ, & occurrat in Dominica quarta Aduentus, in Sabbato dici debent Antiphonæ ad Laudes Dominicæ quartæ, cum Antiphona *Exspectet.* & in Feria secunda Antiphonæ eiusdem Feriæ, quia Octaua non fit amplius, & Rubrica præcipit in Sabbato eas dici quæ occurrunt ipsa die S. Thomæ, si non transfertur.

25. Anastasiæ. In Sacramentario & Append. Greg. & non fit de ea, nisi in secunda Missa Natiuitatis.

De SS. Stephano, Ioanne, & Innocentibus, vide suprà *Sect. 6. cap. 6. pag. 113.*

29. Thomæ Cantuariensis. Calendarium Cisterciense editum Diuione anno 1617. tradit, obiisse die 25. Decemb. iisque diebus impeditis fieri Festum hac die. Ciacconius in Alexandro III. scribit, in Festo Innocentium ad Aram fuisse percussum, sed Breuiarium Romanum die 29. occubuisse tradit: cui magis est credendû. Festum circa annum 1200. fuisse institutum, scribit Continuator Sigeberti. Semidup. in Breuiario M. S. Auctor Officij creditur Alexander III. à Schult. Pius V. addidit Homiliam.

31. Siluestri. In Sacram. S. Gregorij. Semid. in Breu. 1550. Duplex à Pio V. Officium à S. Gregorio, ex Cornel. Schultingio. Habetur Officium Missæ in cit. Sacrament. & in citato Antiphonario, in Comite S. Hieron. erat Euangel. *Vigilate.*

De Festis Sanctorum mense Ianuario.

CAP. III.

DE OCTAUIS SS. Stephani, Ioannis & Innocentium, diximus suprà *Sect. 6. cap. 6. pag. 114.*

5. Telesphori. In Append. Gregor. restituitque Festum Clemens VIII. vel potius instituit commemorationem.

11. Hygini. In dicta Appendice Greg. Simplex in Breu. 1550.

14. Hilarij. In Appendice Gregor. Semid. à Pio V. qui & Officium addidit. erat enim Simplex 1550. Si Festum hoc transferatur, Versus erit, *Iustum deduxit*, &c. quia cessat ratio mutationis in concursu aliorum duorum Confessorum. Vbi verò est primæ classis, diuidatur octaua Lectio in duas. In Hymno *Iste confessor* mutatur tertius Versus, vt in Breu. quæ

quæ mutatio fit etiam in sequenti Festo; quia ambo obiere extra hos dies: Hilarius die 13. Paulus die 10. Ianuarij.

Felcis in Pincis. In Comite S. Hieron. & in Sacrament. Gregor. Simplex in Breu. M. S. Officium à Paulino Nolano, ex Schult. Vbi fit de eo Festum nouem Lectionum, dicitur octauum Responf. *Domine preuenisti.* quia non fuso sanguine mortuus est.

15. Pauli primi Eremitæ. In Append. Greg. Simplex in Breu. 1550. Semid. à Pio V. cum Officio.

Mauri Abbatis. In Missal. Vatie. vol. 4743. apud Teuton. ex Radul. Prop. 17. Simplex in Breu. 1550. Lectio eiusdem à Clemente VIII.

16. Marcelli. In Comite S. Hieron. in Sacrament. S. Gregorij. Semid. à Gregorio VII. ex Microl. 43. Officium à Gregorio I. *ibidem* Microl.

17. Antonij Abbatis. Ante annos 1200. ex Actis S. Euthymij, vt Baron. ait in Martyrol. in Appendice Greg. reperitur. Simplex in M. S. Breuiar. Semid. 1550. Duplex à Pio V. qui addidit Homiliam.

18. Cathedræ Petri Rom. S. Augustinus duos habuit Sermones. Beda meminit. Baronius deducit ex Appéd. Greg. Restituit Paulus IV. 1558. à quo ritus Duplex. Officium autem desumptum est ab Antiochena Cathedra: quod est Gregorianum, ex Schult. Addidit Clemens VIII. quod sit Duplex maius, & Homiliam S. Hilarij.

Priscæ. In Sacr. Gregor.

19. Marij, Marthæ, &c. In Appen. Greg. Simplex in Breuiar. M. S. & 1550.

20. Fabiani & Sebastiani. S. Aug. *Sermone 100. de Diuersis* agit de S. Sebastiano, Vterque in Comite S. Hie-

ron. & Sacram. Greg. Semid. 1550. Duplex. à Pio V. addita Homilia. Officium est Gregorianum.

21. Agnetis. Eius Festum celebrans Ambrosius incepit libros de Virgin. Habetur in Comite Hieron. & Sacrament. Gregorij. Semidup. apud Dur. & in Breu. 1550. Duplex à Pio V. Officium à S. Ambrosio, ex Schult. Pius V. addidit Homiliam. Lectiones secundi Nocturni, quæ sunt S. Ambrosij, iussit legi Clemens VIII. ob eius autem fortitudinem egregiam, tam in Matutino quàm in secundis Vesperis, dicuntur Psalmi de Communi virorum Sanctorum: iidemque dicendi sunt in primis Vesperis in propria Ecclesia, sicuti dicuntur in Festo S. Agathæ. Mendum aliqui putant esse in textu Lect. 4. editionis Vaticanæ, sub Clemente VIII. in ijs verbis, *Natalis est S. Agnes*, quæ habentur in textu S. Ambrosij: at in casu genituo *Agnes* erat in vsu apud SS. Patres, & apud S. Hieronymum, cuius verba in Martyrologio Romano sunt: *Agnes vita laudata est.* utroque igitur modo potest legi, *Agnes, & Agnetis.*

22. Vincentij & Anastasij. De primo Augustinus habuit Sermones. duos, adest etiam in Sacram. & Antiphon. Greg. sed Pamelijs negat Officium Missæ à sancto Gregorio compositum. Vtriusque ritus Simplex in Breu. 1550. Semid. in Breu. M. S. Officium à S. Gregorio. addidit Homiliam Pius V.

23. Emerentianæ. In Appendice Gregor. Simplex in Breuiar. M. S. & 1550.

24. Timothei. In Missali Vatie. volum. 3808. apud Teutonicos, Radul. Prop. 17. Simplex in Breu. 1550.

Semidup. à Clemente VIII. Homilia addita.

25. Conuerſionis S. Pauli. Auguſtinus Sermonem habuit. In Sacramentario Gregor. & ex generali conſuetudine fit, ex Radul. *Prop.* 17. Semiduplex apud Dur. *lib. 7. cap. 1.* Duplex apud Radul. *loco cit.* Inuitatorium eſt Hermannii Contracti, ex Schulting. qui & inde argumentatur, eundem eſſe auctorem totius Officij. ſed, exceptis Lectionibus, idem eſt Officium ac Commemorationis, 30. Iunij, quod à S. Gregorio fuiſſe compoſitum, docet Microl. *cap. 42.* quod neque negat Schultingius. Homiliam Bedæ addidit Clemens VIII. & declarauit, eſſe Duplex maius.

26. Polycarpi. Smyrnenſis Eccleſia ſtatim ac obiit Feſtum indixit, vt ex eiusdem Epistoſta pater. In Append. Greg. habetur 1. Februar. Simplex in Breu. 1550. Semidup. Clemente VIII.

27. Ioannis Chryſoſtomi. Tranſlatio eſt, ait Menologium & Martyrologium Rom. nam obiit 14. Septembris, quo die fit Feſtum Crucis. In menſe Septembri fuit hoc Feſtum celebrari cœptum die 26. anno 427. ex Ciacconio in Cæleſtino I. ſeu ex Baronio ad eundem annum, *num. 20.* habetur ante Feſtum Crucis in Breu. Vatic. *vol. 4751.* in Ianuario verò in Miſſali Vatic. *vol. 3808.* Simplex, in Breu. 1550. Duplex, à Pio Quinto, vnà cum Officio. In Hymno *Iſte confessor* mutatur tertius Verſus, vt in Breuiario.

28. Agnetis ſecundò. In Sacramentario Gregoriano: eratque titulus in Appendice Gregoriana, *De natiuitate Agnetis*; quia nata eſt hodie, ex Gemma *lib. 3. cap. 23.* explicat

Durandus *lib. 7. cap. 3.* non eſſe Octauam Feſti: ſed natiuitatem hoc loco intellige, quòd nata eſt cælo, non autem natalem illius diem in carne, vt notat Pamelius in Sacramentario Gregor. tum quia nata eſt vt alij; tum quia, ex Auguſtino *Sermone 20. de Sanctis*, nullius hominis natiuitatem legimus celebrari poſt Natalis Domini diem, niſi ſolius beati Ioannis Baptiſtæ. Et licet poſt Auguſtinum celebrari cœpta ſit Natiuitas B. Virginis, & potuerit S. Gregorius Auguſtino poſterior indicere Feſtum cum titulo, *De natiuitate B. Agnetis*: cùm tamen illa B. Virginis vbique recepta fuerit Feſtiuitas, vt de ſancta Natiuitate; de ſancta verò Agnete non habeamus, quòd fuerit in vtero matris ſanctificata; hinc fit probabilius, Feſtum fieri ob apparitionem eiusdem parentibus, & Conſtantia, vt narratur in Lectione Breuiarij, quæ facta eſt octaua die, ait Baron. in *Martyrolog.* Quare, abrogato dicto titulo, in Calendario dicitur aptius, *Agnetis ſecundò.* Sex Lectiones, & Officium, vt in die, habuit in Breuiar. M. S. & 1550. nunc Simplex à Pio V. Officium, & Gregorianum eſt, ſumpta coniectura ex Sacramentario eiusdem à Cornelio Schultingio. Vbi celebratur Octaua S. Agnetis, dicuntur omnia vt in die, excepta Oratione, Antiphona *ad Magnificat* in primis Veſperis, Lectionibus 1. Noct. de Scriptura occurrente, & Lectione 4. quæ eſt de S. Agnete ſecundò; quinta & ſexta de Communi Virginum, vel, vt in Octauario Romano. Reliqua vt in Feſto ſeu Octauario.

De Festis Sanctorum mense
Februario.

CAP. IV.

Ignatij. Extat Sermo S. Ioannis Chrysostomi. Manuel meminit *tit. de Ferijs*. Appendix Sacramentar. Gregoriani habet Festum in Decembri, sed in Breuiario Vaticano *volum. 4751.* in Februarij primo. Lectiones nouem habebat in Breuiario impresso 1521. & 1550. Homiliam addidit Pius V. & Lectiones secundi Nocturni.

2. De Purificationis beatæ Virginis Festo, vide quæ diximus in primo Tomo. Duplex apud Duran. *loco cit.* Officium habetur in Ordine Romano. Pius V. addidit primas Lectiones de Scriptura. Nota, quatuor esse solemniore B. Virginis Festiuitates, Purificationem in Hieme, Annuntiationem in Vere, Assumptionem in Aestate, Natiuitatem in Autumno. Si occurrat hoc Festum in Dominicis priuilegiatis, transfertur in Feriam secundam, ex Decreto Clementis VI.

3. Blasij. In Appendice Gregoriana. Simplex, in Breuiar. 1550. erat Semidup. in Breuiar. 1521. nunc Simplex à Pio V. Gemma *lib. 3. cap. 25* meminit cum luminum vsu. An fortè ad signandum guttur, quod in Prouincia Mediolanensi adhuc est in vsu cum candelis accensis pridie benedictis?

5. Agathæ. In Antiphonario & Sacramentario Gregorian. sed post Gregorium, ait Pamelius in *Antiphonario eiusdem*; & ex Radulph. *Propos. 17.* de consuet. generali. Semidup. apud Durand. & Radulph. *locis citatis*. mutauit Homiliam Pius V. cum Euangelio: & ob eius præclara merita dicuntur

Psalmi in toto Officio de Comuni Sanctorum virorum.

6. Dorotheæ. In Appendice Gregoriana. Simplex in Breuiar. M. S. & 1550. Hymnus eius extat in Breuiario Toletano.

7. Romualdi. Clemens VIII. 9. Iulij 1595. Semid. ritu, vnà cum Officio, Breuiario apposuit. qua die fuit translatus eius corpus Fabrianum in Pice-no, ex Baron. in *Martyrologio*: nam obiit die 19. Iulij, impedita Festo SS. Gervasij & Protasij; quorum Missa non erat expungenda de Missali, quæ habet Introitum proprium (vt dicemus suo loco) vt eius vice poneretur Missa S. Romualdi cum sola commemoratione SS. Martyrum: & ideo in Hymno *Iste confessor* mutatur tertius Versus.

9. Apolloniæ. In Missali Vatic. *vol. 3808.* Simplex, & in Breu. 1550.

14. Valentini. In Comite S. Hieronym. & Sacramentario Gregorian. Simplex, 1550. & nullam Lectionem habet in Breuiarijs M. S. neque apud nos.

15. Faustini & Iouitæ. Appendix Gregor. Simplex in Breu. 1550.

18. Simeonis. In Breuiar. Vatic. *volum. 4751.*

22. Cathedræ S. Petri Antioch. In Comite Hieron. Antiphonario Gregor. & in eiusdem Sacramentario; vbi additur in *Roma*, in editione scilicet Romana, non autem in Pameliana. Dictum fuit Festum S. Petri epularum, quia vinum & epulæ offerebantur pro mortuis, Ioan. Beletth *cap. 93.* Semidup. apud Duran. *loco cit.* Duplex ex consuetudine generali apud Radulph. *Propos. cit.* Officium vel à S. Gregorio, vel à Gelasio, ex Ordine Romano conieitur. Orationis Auctor S. Leo

S. Leo II. ex Duran. *lib. 7. cap. 15.* Homiliam S. Leonis addidit, & haberi Duplex maius iussit Clemens VIII. Notat Belet *loco citato*, sub nomine Antiochenæ comprehensam fuisse etiam Romanam Cathedram suo tempore; nunc distinguuntur. Si concurrat hoc Festum cum Dominica Sexagesimæ, ut in Tabulis nostris 29. 30. nihil refert, dici bis Orationem de S. Paulo sub diuersa ratione formali, de qua vide in *Tomo 1. par. 4. tit. 5. num. 15. pag. 235.*

23. Vigilia S. Mathiæ. Eadem, quæ de Vigilia S. Andreæ. Officium à Pio V. Si dies sequens fuerit Fetiæ quarta Cinerum, & idè transferatur Festum sancti Mathiæ in Feriam 5. eo casu in secundis Vesperis Vigiliæ dicuntur Preces feriales cum Oratione Dominicæ, non Vigiliæ, ut in Rubricis generalibus *tit. de Precibus num. 5. Vide supra pagina 97. n. 10.* & quia casus est singularis huius loci proprius, idè & hoc loco adnotauimus. In anno bissextili in lectione Martyrologij transfertur pronuntiatio huius Vigiliæ & Festi sequentis, ut dicitur in eodem Martyrologio.

24. Mathiæ. Vti diximus de S. Andrea, quoad originem Festi, habetur in Sacramentario Gregorij. Duplex à Bonifacio VIII. Pius V. addidit Euangelium cum Homilia, & Lectiones secundi Nocturni mutauit. Quod autem in bissextili anno fiat Officium die sequenti 25. Alexander III. præcepit, *de Verb. signific. cap. 14.* Concionem de S. Mathia habuit Berno. Secreta Missæ alia est in Sacrament. Greg.

Circumfertur Officium sancti Conradi 19. Februarij, & quod peius est, Venetijs intra Breuiarium impressum est sine Decreto sacræ Rituum Con-

gregat. quæ illud concessit Placentinis & Nettinis in Sicilia tantum, sub ritu Semidupl. 19. *May 1614.* deinde ab Urbano VIII. etiam Ordini Minorum S. Francisci, *die 13. Septemb. 1625.* quocirca non est cuique datum illud recitare, neque fuit ad libitum concessum.

De Festis Sanctorum mense Martio.

C A P. V.

Festa Sanctorum in Quadragesima ab antiquis non celebrabantur: quem ritum retinet mordicus Ecclesia Ambrosiana: longè tamen ante Micrologum cœpta sunt coli in Quadragesima, ut idem significat *cap. 48.*

4. Casimiri. Extat Decretum, Paulo V. Pontifice, Sacræ Rituum Congregationis, quod fiat Semiduplex, *die 23. Ianuary 1621.* Officium autem sub Clemente VIII. fuerat editum pro Regno Polonia; deinde à Paulo V. ad vsum communem approbatum fuit *die 7. Augusti 1621.* In lectione Martyrologij legatur primo loco, iuxta leges Martyrologij.

Lucij. In Appendice Gregoriana. restituit Clemens VIII. ob eiusdem corpus inuentum cum corpore SS. Valeriani & Tiburtij in Ecclesia S. Cæcilie.

7. Thomæ Aquinatis. A Ioanne XXII. anno 1323. vii Doctoris, à Pio V. 1567. Simplex in Breuiar. 1550. à Pio V. Duplex, cum Officio, si transferatur, mutatur tertius Versus Hymni, *Iste Confessor.*

Perpetuæ & Felicitatis. S. Augustinus in hoc Festo tres tractatus habuit, ex Possidio; & habetur Festum in calce

calce Sacramentar. Gregor. Simplex in M. S. & 1550. vt hodie.

9. Quadraginta Martyrum. Basilius & Nyssenus Orationes habuere in eorum Festo, Manuel in tit. de Ferijs. in Appendice Greg. habetur Festum; Simplex in M. S. & 1550. Semidupl. à Pio V. cum Officio.

12. Gregorij Papæ. In Sacramentar. Gregor. hac die, cui statim additum fuit in calce hoc Festum post eius obitum; sed Orationes Missæ discordant à nostris in editione Romana, concordant in Pameliana. In Septembri, quando fuit ordinatus, die 3. Festum agebatur, ex Radul. *Proposit.* 17. eo tempore quo in Quadagesima natalitia Sanctorum non colebantur. Officium ab eiusdem successoribus statim, ex Schultingio. Duplex à Bonifacio VIII. si transferatur; mutatur in Hymno *Iste confessor* tertius Versus. quæ mutatio quoque fit, si transferantur sequentia Festa.

17. Patricij. Ab Urbano VIII. in recognitione Breuiarij. sine Lectione, quia semper occurrit in Quadagesima; & in Martyrologio erit de eo legendum in primo loco.

19. Ioseph. In Append. Gregor. cum hoc tit. Nutritoris Domini. Renouauit Festum Sixtus IV. Præcepit diem populo Festum Gregorius XV. cum Decreto sacræ Rituum Congregat. 8. *Maij* 1621. Duplex in Breuiar. 1550. Pius V. mutauit Officium, quod prius erat totum de eodem propriissimum.

20. Ioachim. A Gregorio XV. qui Duplici ritu celebrari iussit 2. *Decemb.* 1622. Officio approbato die

18. *Martij* 1623. Conuenit in Quadagesima legi Lectionem nonam additam octauæ, cum in ea contineatur summum priuilegium S. Ioachim,

quodd sit nimirum pater B. Virginis, & in huius rei gratiam legitur Euangelium de generatione Christi.

21. Benedicti. In calce Sacramentarij Gregor. & intra Antiphonarium eiusdem, sed posterius est Gregorio, ait ibidem Pamelius; & de generali consuetudine, Radulph. *Proposit.* 17. qui & Semiduplex asserit habuisse Officium, quod durauit ultra annum 1521. vt ex Breuiar. eodem anno impresso constat. Duplex in Breuiar. 1550. vt hodie. Officium est Gregorianum, vel, vt ait Schulting. à sancto Bernardo, vel à Petro Damiani, vel Odone Floriacensi; aliud tamen Officium Missæ habetur in Antiphonario Gregoriano in mense Iulio.

25. Annuntiationis B. Virginis. Orationem habuit (creditur in eius Festo) S. Gregor. Thaumaturgus, quam in Latinum transtulit Card. Sirletus, seu veriùs, ex Notis Baronian. in Martyrologium, eo prodente Græcam latinitati donauit Willelmus Lindanus Ruremundensis Episcopus. meminit Festi S. Athanasij. *Enarratione de Deipara*; quæ tamen videtur irribuenda Cyrillo, cum ibi pugnet auctor contra Nestorium. Sexta Synodus cap. 12. meminit Festi tamquam antiqui, citata à Baron. in *Not. Martyrolog.* S. Augustinus Sermonem de eadem habuit, S. item Petrus Chrysologus. Festum habetur in Sacramentario Gregoriano. Duplex apud Duran. *supra.* Lectiones primi Nocturni habentur eadem hodie quæ in Ordine Romano. reliquum Officium Schultingius Ildephonso tribuit. Orationes Missæ habentur in Sacramentario Gregoriano. Quid agendum sit, quando Festum hoc incidat in ultimo biduo maioris Hebdomadæ, An populus audire

T Mis-

Missam teneatur, an queat communicare, diximus in primo Tomo, cum de ijs quæ ad Missam spectant, pag. 262. & 272. Si transferatur post Dominicam in Albis, primæ Vesperæ erunt de beata Virgine cum commemoratione Dominicæ.

*De Festis Sanctorum mense
Aprili.*

C A P. VI.

F Rancisci de Paula. In Missali Romano fuit anno 1557 restituit Sixtus V. 1585. qui & Duplex Officium recitari iussit: quod mutatum quidem fuit in Semidup. à Clemente VIII. ne Officium Dominicæ impediret (quod in sequentibus similibus mutationibus obserua) sed restitutum denuò Duplex (quia Ordinis Fundator) à Paulo V. fuit. Officium verò à Sixto V. fuerat euulgatum, si transferatur, mutatur Versus tertius Hymni, *Iste confessor.*

11. Leonis. In Appendice Gregoriana: non tamen fuit in Breuiarijs M. S. & 1550. à Pio V. deinde cum Duplici ritu & Officio fuit restitutum. In Octauario Romano pro Octaua sancti Leonis potuissent legi (monet Praxis Cærimoniarum Auctor) Lektionen, seu Homiliæ in Festis sancti Petri 29. Iunij & 18. Iulij: sed Bellarminoplacuit, Homiliam tantum infra hanc Octauam legi à S. Leone compositam, in qua de se loquitur, & cuius gratia datum est huic Festo tale Euangelium. si transferatur, mutatur tertius Versus in Hymno, *Iste confessor.*

14. Tiburtij & Valeriani, &c. In Sacramentar. Gregor. Simplex in M. S. & deinceps. Officium Grego-

rianum. Non dicitur, *Hæc est vera, &c.* quia non est 32. Paschale, neque sunt omnes fratres.

17. Aniceti. In Appendice Gregor. Semid. ex Microlog. cap. 43. Romæ tantum, Radulph. Propos. 22. Simplex in Breu. M. S. & 1550. vt hodie.

22. Soteris & Caij. In Append. Greg. Soteris tantum, Radul. Propos. 22. Semid. ex Microlog. cap. 43. Simplex in M. S. & 1550. à Pio V. restitutus est ritus Semidup. vnà cum Officio.

23. Georgij. In Antiphon. & Sacram. Greg. sed additum putat Pamelius ibidem post S. Gregorium, Manuel. tit. de Ferijs. Simplex in M. S. Breuiar. & 1550. à Pio V. Semiduplex cum Oratione sumpta à Festo sancti Barnabæ. Nulla Lectio propria in antiquis, neque in recentioribus.

25. Marci Euangelistæ. Ordo Roman. Sacramentar. Gregor. Decretum Bonifacij VIII. qui ritum Duplicem præscripsit. De Litanij maioribus, vide præcedentem Sectionem cap. 16. pag. 128. Deceuit sacra Rituum Congregatio Litanias maiores occurrentes in die Paschatis differendas esse in Feriam tertiam sequentem: quod, me petente, sancit die 25. Septem. 1627. eò quia Missa Episcopalis, Communio totius populi, & Cleri ob has causas occupatio, impediunt Processionem, in die tamen Festo faciendam, ex institutione sancti Gregorij. quare hæc translatio solius erit Paschatis diei priuilegium, non autem dierum qui sequuntur. Obijciebatur Concio matutina; at hæc vel ante vel post Processionem haberi poterit, vel à prandio, vt in Paschate.

26. Cleri & Marcellini. In Appendice Gregor. Semidupl. ex Microlog.

log. 43. Romæ tantum, ex Radulph. *Proposit. 22.* Simplex in M. S. & 1550. Semidup. à pio V. restituitur, à quo & Officium.

28. Vitalis. In Antiphonar. & Sacramentar. Greg. In hoc Festo Sermonem habuit Petrus Card. Damiani, apud Surium *Tom. 2.* Simplex in M. S. & 1550. vt hodie.

29. Petri Martyris. In Breu. Vatie. *vol. 4760.* restituit Sixtus V. 1586. qui & Duplex cum Officio instituit. Semiduplex iussit esse Clemens VIII.

30. Catharinæ Senensis. Clemens VIII. commemorationem ordinavit in præcedenti die, suggerente Roberto Card. Bellarmino: at Urbanus VIII. Semid. Officium esse voluit

7. Aug. 1628. Lectiones proprias & Orationes addidit, præsertim ad varietatem Orationum in Officio & Missa, quando contingit hoc Festum transferri in diem 4. Maij, in qua occurrit Festum S. Monicæ.

De Festis Sanctorum mense Maio.

C A P. VII.

Philippi & Iacobi. Sine Vigilia, ex Innoc. III. *de Observ. ieiun. cap. 2.* Officium Vigiliæ adhuc legitur in Sacrament. Gregoriano pro Missa tantum. Festum, vt de S. Andrea dictum est. Officium creditur à Schulting. esse Pelagij Papæ, qui eorum corpora condidit in Basilica duodecim Apostolorum, & vno eodemque die vtriusque Festum celebrari iussit. Habetur in Comite Hieron. in Antiphon. & Sacramentario Gregoriano Offic. Missæ. Si occurrat hoc Festum in Sabbato Dominicæ 3. post Pascha, tunc in Dominica 4.

debent legi Lectiones Ferie 2. sequentibus initium Epistolæ S. Iacobi legatur immediatè duobus diebus; vt supra diximus *Secl. 6. c. 15. num. 6. pag. 128.*

quod si contingat eos diuidi iuxta Rub. de qua sup. *Secl. 3. cap. 10. n. 13. pag. 38.* eo casu in Ecclesia S. Philippi Lectiones primi Nocturni erunt de Communi Apost. reseruata Lectione Epistolæ sancti Iacobi Officio eiusdem, cuius est propria. Lectiones 2. Nocturni quinta & sexta sumentur de Communi Apostolorum: *Lecl. 3. Noct.* cum Antiphonis in Laudibus, vt in proprio Festo; quia sunt magè propria de S. Philippo. In Officio verò S. Iacobi, quod transferri debet in primam diem non impeditam, etiam intra Octauam S. Philippi Titularis (hoc est, in diem 4. Maij, vel, si ea dies Dominica est, in diem quintam) primæ Lectiones, vt dictum est, erunt de Epist. Iacobi; secundæ erunt propriæ, addita sexta de Communi Apostolorum; tertiæ Lectiones erunt de Euang. *Ecce nos reliquimus omnia*, vt in eodem Communi Apostol. Antiphonæ omnes de Communi Apostol. tempore Paschali. De S. Monica fiet comm. int. Laudibus tantum cum nona Lectione, ex duabus vna. Pro varietate Orationum, quæ necessaria certè erit in secundis Vesperis S. Iacobi, si die sequenti fiat de die infra Octauam S. Philippi, sumi poterit Oratio de S. Iacobo maiore 25. Iulij. eadem seruanda erunt vice versa, si Festum S. Iacobi minoris sit Titularis Ecclesiæ.

Vbi fit Octaua, si intra eandem occurrat Feria 2. Rogationum, vel Vigilia Ascensionis, Lectiones primi Nocturni sumuntur de Communi Apostolorum.

T 2

2. Atha-

2. Athanasij. In Appendice Greg. Orationem Nazianzenus habuit in eius Festo, Manuel. *tit de Ferys*. Simplex in Breu. 1550. Duplex à Pio V. cum Officio. In Octauario nostro non damus Octauæ huius Sancti tria Euangelia, quod scripsit aliquis: sed in die Octaua legitur in idem Euangelium Festi Homilia Festi S. Polycarpi, quæ explicat postremam partem Euangelij Festi S. Athanasij. Homilia ergo, non Euangelium Festi S. Polycarpi legi debet: si transferatur, mutatur Versus tertius in Hymno, *Iste confessor*.

3. Inuentionis sanctæ Crucis. Decreto Eusebij Papæ, *Dist. 3. Crucis*. à S. Siluestro institutum fuit, ex Fl. Lucio Dextro in *Chronico* (si tamen illius est, quod nuper editum est) anno 424. num. 12. Comes Hieron. Ordo Roman. Sacramentar. Gregorian. Semidupl. apud Duran. *loco citato*. Duplex apud Radulph. *Proposit. 17*. Officium ab Eusebio, & habetur apud Microl. *cap. 55*. Alij in Breuiar. Vener. 1521. auctorem faciunt Petrum Episcopum Singalensem, apptobante Gregorio XI. Oratio est Ambrosiana, & habetur in Sacramentario Gregoriano cum alijs duabus quæ dicuntur in Missa; Officiūque Missæ in Antiphonario, Clemens VIII. inter Festa secundæ classis collocauit, mutauitque Antiphonas ad Laudes, vt essent eadem quæ in Exaltatione; quia priores historiam continebant dubiam. Si concurrant Festa Ascensionis & Inuentionis S. Crucis, fiat commemoratio de Festo S. Crucis, licet videatur Festum de eodem Domino; & differentia satis patet in diuersitate mysterij, quidquid alij contra scripserint.

Alexandri, &c. cum Iuuenale Confessore. Primorum trium mentio est in Sacramentario Gregoriano; Iuuenalis quoque in Antiphonario Gregoriano; omnium simul in Missali Vaticano, omnium antiquissimo, *volum. 4770*. Simplex 1550. Officium Gregorianum. In Oratione titulus (Martyrum) omittitur, quia Iuuenalis non fuit martyr.

5. Monicæ. In Breuiar. Vatican. *volum. 4753*. Simplex in M. S. & à Pio V. cum Officio. Pro Octaua eiusdem (quæ celebratur vt plurimum apud alumnos sancti Augustini, & proprias habent Lectiones) indicatum est satis in Octauario, dataque ideò sunt Lectiones de Comuni; possunt tamen etiam legi in die Octaua, quæ Fer. 5. Dom. 4. Quadrages. habeatur in Breuiario.

6. Ioannis ante Portam Latinam. In Appendice Gregoriana, & Gemma *lib. 4. cap. 160*. Semidupl. apud Duran. *loco citato*. Duplex à Pio V. vt in Breuiario 1550. Clemens VIII. Duplex maius declarauit esse. Si occurrat in Sabbato Ascensionis, legitur initium Epistolæ Dominicæ sequentis, in qua deinde legi possunt Lectiones Feriæ 2. ne bis initium legatur immediatè, ita in recognitione postrema Breuiarij. Si occurrat in Dominica, vel FERIA 2. Rogationum, conuenit; vt nona Lectio coniungatur octauæ; quia in illa de martyrio illius agitur.

7. Stanislai. In Breuiar. Vatic. *volum. 4751*. à Clemente VIII. restituitur anno 1595. à quo & ritus Semiduplex & Officium decernitur; hac nimirum die, licet obierit die sequenti, ex Notis Baron. in *Martyrolog.* quæ impeditur maiori Festo. Petrus Galefin. in *suo Martyrolog.* scri-

scribit obiisse die 11. Aprilis, quæ item impedita est Festo S. Leonis.

8. Apparitionis Michaëlis Archangeli. Huius Festi meminit Alexand. II. *Epist. ad Petrum Archiepisc. Dioclensem*, in qua concedit eidem, ut possit uti Pallio in duobus Festis S. Angeli, & in alijs de more. Explicat recentior hunc textum de duobus Festis quæ sequuntur immediatè diem Paschatis: at, unde probat dici hæc duo Angelorum Festa? An quia Mediolani celebratur Festum Feriæ 2. Paschatis apud Ædem S. Angeli: annuit ille. Certè Urbanus II. concessit vsum Pallij etiam in Festo S. Michaëlis in *Epist. ad Berengarium Tarraconensem Archiepiscopum*, quod adnotavit idem boni nominis Auctor. Contigit Apparitio sub Gelasio, ex *Sigeber. in Chronico*. Ob aliam apparitionem, ante eam quæ in Gargano monte (ait Baron. in *Martyrolog.*) agebatur Festum: & habetur in Missali Vaticano *vol. 4770*. Semidupl. apud Durand. *loco citato*, & in Breuiario 1550. Duplex à Pio V. Duplex maius à Clemente VIII. ille addidit primas & secundas Lectiones, hic Homiliam sancti Hilarij. Reliquum Officiû à Festo Dedicat. sumitur, ritu tamen Paschali. Octaua Benedictio, *Quorum Festum*, &c. ut ex 8. Lectione patet Lectiones autem pro Octaua à nobis aliàs editæ, & à sacra Rituum Congregatione approbatæ, reformatæ fuerunt in Octauario Romano. Quod si Festum Apparitionis transferatur ultra tempus Paschale, fiat ut in Septembri: si occurrat in Feriâ secunda Rogationum, octauæ Lectioni conuenit adiungi nonam, in qua de SS. Angelis.

9. Gregorij Nazianzeni. Manuel *de Ferijs*. In Breuiario Romano non

ante annum 1500. ut notari diligentissimè perlustrans multa Missalia & Breuiaria antiquiora: neque de eo fit mentio in Breuiario edito 1550. Duplex ergo cum Officio toto à Pio V. si transferatur, mutatur tertius Versus Hymni, *Iste confessor*.

10. Gordiani & Epimachi. In Antiphon. & Sacramentario Gregoriano. Simplex in M. S. & 1550. Officiû Gregorianum.

12. Nerei, Achillei, &c. excepta Domitilla, quæ obiit die 7. Maij, & quam, ob hodiernam translationem, addidit Clemens VIII. omnes habent Festum in Antiphonario Gregoriano, ubi habetur Officiû Missæ. Orationes etiam leguntur in Sacramentario Gregoriano, non Romano, sed à Pamelio edito. Pancratij Festum habetur in Comite S. Hieronymi. Simplex in M. S. & 1550. omnes autem riti Semiduplici à Clemente VIII. coli iubentur, qui addidit Homiliam cum Euangelio, & Lectiones secundi Nocturni ampliauit in laudem Domitillæ, instante Card. Baronio, qui pridie transtulit in Ecclesiam eorundem, & titulum suum, corpora trium primorum anno 1597. reliquum Officiû est Gregorianum. Si occurrat hoc Festum in Feriâ secunda Rogationum, conuenit, ut octauæ Lectioni adiungatur nona, in qua de Sanctis agitur. Si venerit extra tempus Paschale, quia transferatur, mutantur Antiphonæ, & Responsoria; non tamen dicitur *Hæc est vera fraternitas*: quia non sunt omnes fratres. Vide *Secl. 8. cap. 2. n. 9*. Missa cum Orationibus & Euangelio proprijs dicitur, ut in Communi extra tempus Paschale.

14. Bonifacij. In Breuiario Vaticano

cano *vol.* 4753. cum nouem Lectio-
nibus in Breuiar. 1550. cum duabus
à Pio V.

16. Vbaldi. A Cælestino III. an-
no 1192. in Breuiario Vaticano *vo-*
lum. 4760. A Paulo V. Duce Urbina-
te procurante, restitutum est Festum
die 24. *Septemb.* quia hac *die* 16. crea-
tus ille fuit Summus Pontifex, & huic
seniori natus est filius anno 1605.
Simplex in M.S. Officium à Paulo V.
editum est 17. *Decemb.* 1605.

19. Pudentianæ. In Antiphonario
Gregoriano; posterius tamen est Gre-
gorio, ex Pamelio *ibidem*. Simplex in
M.S. & 1550. Officium Gregor.

25. Urbani. In Antiphonario & Sa-
crament. S. Gregorij. Semidup. apud
Microl. *cap.* 43. Romæ tantum, Ra-
dolph. *Propos.* 22. Simplex in M.S.
& 1550.

26. Eleutherij. In Miss. Vatic. *vo-*
lum. 4743. Simplex in M.S. 1550.

Philippi Nerij Confessoris. Ad libi-
tum fieri potest Festum cum Officio
approbato sub Urbano VIII. 6. *No-*
uemb. 1625. Si fiat Officium, in le-
ctione Martyrologij legatur primo
loco, si transferatur, mutatur tertius
Versus Hymni, *Iste confessor*.

27. Ioannis Papæ. Vt dictum est de
præcedenti Eleuthero; sed hic dies
translationis est: obiit enim *die* 21. &
die 27. Romam fuit translatus cor-
pus, ex Baron. in *Not. Martyrolog.*

30. Felicis Papæ. In Appendice Gre-
gor. Simplex in M.S. & 1550.

31. Petronillæ. In eadem Appendi-
ce, à Teutonicis, ex Radolph. *Prop.* 17.
Simplex in M.S. & 1550. Lectionem
dubiam de ea sustulit Clemens VIII.
Ant. Gallonius optimè negat esse Pe-
tri filiam, nisi velis esse spiritualem
tantum.

De Festis Sanctorum mense
Iunio.

CAP. VIII.

2 **P**etri & Marcellini. In Anti-
phonario & Sacramentario
Gregoriano. agebatur tamen
Festum eorum tempore sancti Gre-
gorij in mense Decembri, nisi sit men-
dum in Codice eiusdem, in *inscrip-*
tionem Homil. 6. in Euangel. quæ habi-
ta fuisse dicitur in die natali ipsorum
Domin. 3. Aduentus.

Erasmi. Romæ tantum, Radolph.
Prop. 22. & in Missali Vatic. *vol.* 4743.
Simplex in M.S. cum nouem Lectio-
nibus in Breuiar. 1550. à Pio V. Sim-
plex. Officium Greg. sed, cur Erasmus
ultimo loco? nam Episcopus est, &
Martyr: fortasse, quia primi duo
erant Romani, quibus & Constanti-
nus Ecclesiam ædificauit, ex Breu. in
Festo Dedicat. Basilicæ Apostolorum
18. *Novembris.*

6. Norberti. A Paulo V. 14. *No-*
uemb. 1620. cum ritu Semidupl. &
Officio, *die* 30. *Martij* 1621. approba-
to à sacra Rituum Congregatione. In
lectione Martyrologij ponatur primo
loco: si transferatur, mutatur tertius
Versus Hymni, *Iste confessor*. Circum-
fertur Decretum Urbani VIII. an-
ni 1625. quo transfertur hoc Festum
in diem 11. Iulij; sed idem Pontifex
anno 1631. declarauit, ab Ordine
Præmonstratensi transferendum esse,
& à nonnullis alijs.

9. Primi & Feliciani. In Antiphona-
rio & Sacram. Greg. Simplex in M.S.
& 1550. Officium Gregor.

10. Barnabæ. In Appendice Gre-
gor. & ex generali consuetudine,
Radul. *Propos.* 17. Semid. apud Du-
rand.

rand. & Radulph. *locis citatis*. Duplex in Breu. 1550. Addidit Lectiones primi Nocturni Clemens VIII. auctore huius Operis procurante in honorem illius, à quo Barnabita vocantur; qui item mutauit Euangelium cum Homilia, & declarauit esse Duplex maius. Si venerit ante Pentecosten, Missa erit vt in Festo S. Marci, exceptis Orationibus, Epistola & Euangelio, quæ dicuntur vt in propria Missa, Officium quoque vt in tempore Paschali.

12. Basilidis, &c. Primitantum in Antiphonario Gregoriano, aliorum verò post Gregorium in Antiphonario fuisse positum Officium Missæ, notat Pamelius; omnium verò simul in Sacrament. eiusdem habentur Orationes, quarum prima Ambrosiana est, sumpta de Festo SS. Vitalis & Agricola, mutatis nominibus.

13. Antonij Patauini. In Missali Vatic. vol. 4743. à Sixto V. restituitur, anno 1586. cum nouem Lectionibus, in MM. SS. quæ, vt initio dixi, erant Franciscana. Duplex à Sixto V. Semid. (vt olim) à Clemente VIII. Officium à Sixto V. si transferatur, mutatur tertius Versus in Hymno, *Iste confessor*.

14. Basilij. Obijt Calendis Ianuarij, & in ea die habetur Festum in Breuiario Vatic. vol. 4752. Alia Breuiaria habent in Octobri, vt in Vatic. volum. 4759. Ordinatus dicitur anno 369. hoc mense, & die 14. idè nunc communiter hac die celebratur. Simplex in Breu. edito 1550. Nouem Lectionum, à Clem. VI. vt in calce Martyrologij M. S. apud Fortunatum Scacchum. Duplex cum Officio, à Pio V. In Hymno *Iste confessor*, mutatur tertius Versus.

15. Viti, Modesti, &c. In calce Sacramentatij Greg. Crescentiæ verò in Appendice Gregoriana. Simplex in M. S. & 1550. Officium Gregorian. Oratio est Ambrosiana.

18. Marci & Marcelliani. In Antiphon. & Sacrament. Gregor. Simplex in M. S. & 1550. Officium Gregor.

19. Genuasij & Protasij. Extat Sermo S. Ambrosij. In Comite S. Hier. habentur Epistola & Euangelium. Et quia eo die conciliata pax fuit inter Imperatorem Romanum & Regem Longobardorum, sanctus Gregorius composuit Introitum Missæ huius Festi, *Loquetur Dominus pacem*, &c. Durand. lib. 7. cap. 13. & habetur in Antiphon. Gregor. Orationes autem in Sacrament. eiusdem. Simplex in M. S. & 1550. Officium Ambrosianum est, ex Radulph. *Propos.* 19. sed non illud, quo nos vtimur.

23. Siluerij. In Missali Vatic. volum. 4745. à Gregorio VII. ex Microl. cap. 43. Romæ tantum, ex Radulph. *Propos.* 22. Semidup. ex Microl. cit. & in Breu. 1550. Simplex à Pio V.

22. Paulini. In Appendice Gregoriana. Simplex in M. S. & 1550. vt hodie.

23. Vigilia S. Ioannis Baptistæ. Beda meminit. Officium à Pio V. Oratio tamen antiquior in Sacramentario sancti Gregorij. Officium Missæ in eiusdem habetur Antiphonario, & in Comite S. Hieron.

24. Natiuitatis Ioannis Baptistæ. Augustinus & Maximus Sermones habuere de hoc Festo. Ordo Roman. meminit, Comes S. Hieron. Antiphonar. & Sacramentar. Gregorianum, in quo omnes habentur Orationes Missæ; sed prima est Ambrosiana,

ex

ex Pamelio. Ab Ægyptijs celebratur, ex Cyrillo Alexandrino, ait Baron. anno 432. à Græcis etiam, ex Manuele *tit. de Ferijs*. Duplex maius dicitur à Durando & Radulpho *locis citatis*. Officium à sancto Gregorio. Hymni à Paulo Diacono, qui raucedine impeditus sanitatem impetrauit, quam initio Hymni, qui ad Vesperas dicitur, postulauit, Durand. *lib. 7. cap. 14.* De artificio primæ strophæ vide *Sect. 5. cap. 6. pag. 69.* Amalar. *de Ordin. Antiph. cap. 59.* notat, in hoc Festo legi multa de Isaia & Ieremia; quia Isaïas de Ioanne prophetauit, Ieremias Ioanni fuit similis in sanctificatione. In tertio item Nocturno addit, non dici *Alleluia* in Antiphonis, sicut in tertio Nocturno Apostolorum; quia, inquit, Natiuitas Ioannis extitit ante Christi Resurrectionem. Antiphona ad *Benedictus* non impedit, quin inchoetur Canticum *Benedictus* à capite de more; quia Rubrica generalis loquitur de Antiphona, quæ est eadem cum Cantico: at in Antiphona hac deest *Dominus*. Ceterum accidit Natiuitas S. Ioannis in die Veneris, vt rectè colligit ex Natiuitate Christi Azor. *par. 2. lib. 1. cap. 25.*

26. Ioannis & Pauli. In Comite S. Hieronymi, & Antiphonar. & Sacram. sancti Gregorij. Semidupl. in M. S. & 1550. nihil Durandus de iisdem. Officium Missæ habetur in Antiphonario Gregoriano, & Orationes item in Sacramentario; sed prima est Ambrosiana, de SS. Gerualdo & Protasio. Pius V. mutauit Euangelium, & addidit Homiliam. In secundis Vesperis adest ritus specialis contra Rubricam generalem de *Concurr. Officij n. 4.* qui tamen *ibidem* significatur ijs verbis, *nisi aliter signetur*: & ratio est, quia

fuere nobiles Romani. Vesperæ igitur secundæ erunt integræ de Sanctis, cur non primæ nobiliores secundis? ita placuit Maioribus nostris. Si hoc Festum concurrat cum Dominica, aut transferatur, in secundis Vesperis sequere Rubricas generales de Concurrentia Officij.

28. Leonis. In Sacramentario Gregoriano, sed additum est post obitum sancti Gregorij. Semidupl. in M. S. & 1550. Durandus non habet. Officium antiquius Pio V. qui Homiliam addidit pro Vigilia sanctorum Apostolorum. de qua vide suprâ in Vigilia sancti Andree. Vigiliæ meminit Hieronymus in Comite seu Lektionario. Officium Missæ eiusdem Vigiliæ legitur in Antiphon. Gregor. sed Orationes aliæ sunt in eiusdem Sacramentario. Prima tamen Oratio in eodem Sacramentario legitur in calce Missæ Commemorationis S. Pauli, quæ deinde translata est in Officium Vigiliæ. Pamelius eam collocat in Vigilia. Si transferatur Festum, mutatur tertius Versus Hymni, *Iste confessor*.

29. Petri & Pauli. Ambrosius Sermones sex habuit. Comes S. Hieron. habet Festum, & Ordo Roman. Senator autem Festus obtinuit maiorem Festi celebritatem ab Anastasio Imperatore, qui obiit anno 518. ex Niceph. *lib. 18. Histor. cap. 39.* Manuel meminit *tit. de Ferijs*. Duplex maius apud Duran. Lectiones primi Nocturni, vt in Ord. Romano. Hymno ad Vesperas additum fuit Pij V. iussu, *O felix Roma, &c.* & ad Laudes, *Doctor egregie Paule.* quos tamen Versus ego legi in Breu. M. S. Coll. Aniciani. Reliquum Officium à S. Gregorio, sicut & sequentis diei, ex Microl. *cap. 42.* diuinit enim sanctus Gregorius hæc Festa ad

ad eorum maiorem cultum, Duran. *lib. 7. cap. 15.* Habetur Officium Missæ vtriusque dici in Antiphonario & Sacramentario S. Gregorij.

30. Commemoratio S. Pauli. A S. Gregorio, ex Ord. Roman. & Microlog. loco citato. In Appendice Gregoriana vocatur *Celebritas sancti Pauli*; in Codice Pameliano, *Natale sancti Pauli*. Solebat, ait Baron. in *Not. Martyrolog.* Summus Pontifex obire pridie Pontificias functiones in vtraque Ecclesia, S. Petri & S. Pauli: distantia verò locorum, consultius visum est, duobus diebus integrum de iis agere Festum. Duplex minus est apud Duran. *lib. 7. cap. 1.* legitur Sermo S. Augustini, ut in Ord. Romano. De reliquo Officio diximus præcedenti die, ex Micrologo; & habetur, ut supra dictum est, in libris Gregorianis.

Dices: Cuius classis est hæc S. Pauli Commemoratio? Respondeo: Non est primæ, nisi ubi est Patronus, vel Titularis. Nō est secundæ, quia admittit in Laudibus commemorationem de Octaua S. Ioannis. Non est Duplex maius, quia non habet integras vtraque Vesperas. Non est Duplex minus, quia Apostoli Festum est secundarium. Est ergo vnica classis, & vnico debentur vnica Paulo; ideoque Commemoratio nominatur, non Festum.

Si transferatur in diem 4. Iulij, vt in Tabulis nostris *num. 34.* ratione Octauæ Corporis Christi, aut in aliam, non impeditam Festo nouem Lectionum; totum Officium à primis ad secundas Vesperas inclusiue fit vt in propria Ecclesia, omissa commemoratione Octauæ S. Ioannis: & ita decretum est in recognitione postrema Breuiarij, consideratis omnibus quæ hinc inde adduci poterant. &

S. Paulo fauendum fuit in casu dubio. Quod autem sit aliquando transferenda hæc Commemoratio, habetur aperte in tit. 11. de *Concurrentia Officij num. 7.* in ijs verbis: *Excepta Octaua Corporis Christi concurrente cum Octaua S. Ioannis Baptiste, in qua de sequenti fit tantum commemoratio.* Non tamen vbique transfertur: nam in propria Ecclesia, vbi Commemoratio est primæ classis, fit de S. Paulo cum commemoratione Octauæ Corporis Christi tantum, ex Rubr. de *Transl. Festorum 10. num. 1.* in ijs verbis: *Exceptis tamen Festis Natiuitatis S. Ioannis Baptiste, & SS. Apostolorum Petri & Pauli, quæ in die Octaua Corporis Christi celebrantur.* Et pro Festo intelligitur etiam Commemoratio hæc S. Pauli, in propria scilicet Ecclesia; vt ex Officio patet, quod excludit in Laudibus commemorationem Octauæ S. Ioannis. Translata verò hac Commemoratione, tunc in die Octaua Corporis Christi fiet commemoratio in Laudibus & secundis Vesperis, primò de Octaua S. Ioannis, deinde de Octaua SS. Apostolorum, per Antiphonas, quæ dicuntur infra Octaua eorundem, & Orationem Festi communem ipsdem. Neque dicas, malè fieri de Octaua S. Pauli ante Festum illius per quatuor dies, 30. Iunij, 1. 2. & 3. Iulij; quia Festum eiusdem celebrari cœptum est cum S. Petro, quamquam sine proprijs S. Pauli Laudibus, quæ habentur in Antiph. Lectionibus & Responsorijs Commemorationis: quæ & ideo (contrarium scripsit nonnemo) non sunt omnino tacendæ.

Si dies 30. fuerit Sabbatum, in secundis Vesperis, quæ sunt in Antiphona commemorationis communes

V

ambo-

ambobus Apostolis, commemoratio Dominicæ fieri debet post Apostolos, non ante: quod malè notauit & docuit recentior; non aduertens, quòd hæ secundæ Vesperæ Duplices sunt nobiliores Dominica.

*De Festis Sanctorum mense
Iulio.*

C A P I X.

Octaua sancti Ioannis. Beda meminit. & habetur in Missali Vatic. 4743. inter maiores Octauas eam numerat Radul. *Propos.* 19. Semidup. apud Duran. *lib.* 7. *cap.* 1. & in Breuiar. 1550. Duplex à Pio V. qui & Sermonem sancti Maximi addidit. Si contingat non legi de Homilia sancti Ambrosij, quæ habetur in secunda vel quarta die infra Octauam S. Ioannis, ob Dominicam occurrentem infra eamdem, poterit legi quod omissum est in die Octaua, ad varietatem, & ad libitum: quod notauimus in Tabulis Ordinis nostri perpetui A. B. C. litterarum Domicalium: & est conforme Rubricis Octauarij Romani.

2. Visitationis beatæ Mariæ. Ab Urbano VI. anno 1389. à Bonifacio IX. publicatum est anno sequenti 1390. ex Bzouio anno eodem. Exstat Decretum de hoc Festo in Concilio Basiliensi *Sessione* 43. anno 1441. qua nimirum die finita est Visitatio beatæ Mariæ in domo Elisabeth, vt ait Azor. *part.* 2. *lib.* 1. *cap.* 23. *quæst.* 2. Apud Ordinem Minorum celebratum fuit ab anno 1263. ex Annal. Min. Duplex in Breuiar. 1550. cum Officio proprio: quod mutauit Pius V. excepta Homilia: sed Clemens VIII. ferè totum, vt hodie habetur, com-

pleuit, præsertim Antiphonas & Responsoria; maiusque Duplex esse declarauit.

Processi & Martiniani. In Antiphonario & Sacramentario Gregoriano, sed post Gregorium, ait Pamelius. Simplex in M. S. Semidupl. in Breuiar. 1550. Pius V. restituit, vt olim.

4. Elisabeth. Officium est ad libitum ab Urbano VIII. eiusdem Officij auctore, Semiduplex, anno 1630. & si fiat, de ea legatur in Martyrologio primo loco.

6. Octaua Apostolorum. In Actis sancti Sebastiani in martyrio S. Tranquillini, de quo Martyrolog. hac die. Comes S. Hieron. meminit. S. Leo Sermonem habuit in hac die. habetur etiam apud Bedam, & Radulph. *Propos.* 19. qui & appellat Octauam maiorem. Duplex minus, à Duran. *lib.* 7. *cap.* 1. & in Breuiar. 1550. Officium Gregorianum, ex Schultingio; & Officium huius Missæ habetur in Antiphonario & Sacramentario sancti Gregorij; sed Orationis auctor est Leo II. ex Durand. *lib.* 7. *cap.* 15. vel Leo IV. ex auctore Ligni vitæ *lib.* 5. ex Platina, & auctore Breuiar. Chronologici; cum esset certaturus contra Saracenos ad Ostia Tiberina. Pius V. mutauit per totam Apostolorum Octauam Lectiones secundi Nocturni.

10. Septem Fratrum. Officium Missæ in Antiphonario & Sacramentario Gregoriano habetur. Ruffinæ & Secundæ. In Missali antiquissimo Vaticano *volum.* 4770. Romæ tantum, ait Radulph. *Propos.* 22. cum nouem Lectionibus in M. S. Simplex in Breuiar. 1550. Semidupl. à Pio V. cum Officio, vt diximus, Gregoriano,

no, cui Pius V. Homiliam addidit, quæ hodie legitur. Si transferatur hoc Festum in Feriam 2. conuenit, vt octauæ Lectioni adiungatur nona, in qua de iis agitur.

11. Pij Papæ. In Missali Vaticano *vol.* 4743. Semid. ex Microlog. *c.* 43. Romæ tantum, ex Radulph. *Prop.* 22. Simplex in M. S. & 1550. vt hodie.

12. Naboris & Felicis. In Missali Vaticano proximè citato. Romæ, Radulph. *Prop.* 22. Simplex sine Lectione in M. S. cum tribus in Breu. 1550. Pius V. antiquiora Breniaria secutus, nullam Lectionem legi mandauit. Oratio est antiquior Pio.

Ioānis Gualberti. A Clemente VIII. commemoratio tantum, in recognitione Breuiarij.

13. Anacleti. In Missali Vaticano *volum.* 4743. Semidup. ex Microlog. *cap.* 43. Romæ tantum, ex Radulph. *Prop.* 22. Simplex in M. S. & 1550. Semidupl. à Pio V. vt olim, vnà cum Officio.

14. Bonauenturæ. A Sixto IV. deinde vti Doctoris à Sixto V. 1588. Semidupl. à Pio V. Duplex à Sixto V. mutata Oratione, quæ erat *Exaudi*, & Euangelio Doctorum addito.

Henrici primi Imperatoris. Commemoratio, ab Urbano VIII. in recognitione Breuiarij, instante Ferdinando Austriaco Imperatore anno 1631. de quo legendum erit secundo loco in Martyrologio. Orationes Missæ habentur in Bulla Canonizationis sanctæ Cunegundis, sancti Henrici coniugis, auctore Innocentio III. & mutato tantum nomine in nomen Henrici.

17. Alexij. Institutum fuisse Festum circa annum 1200. ait Chronicum

Germanicum cit. à Schultingio; & habetur in Breuiar. Vatic. *vol.* 4751. Simplex in Breuiar. 1550. & hodie idem.

18. Symphorosæ & filiorum. In Appendice Gregor. Romæ tantum, ait Radulph. *Prop.* 22. Simplex in M. S. & 1550. vt hodie.

20. Margaritæ. In Litanis fit de ea mentio in Ordine Romano, item in Appendice Gregor. & in Concil. Oxoniensi. Simplex in Breuiar. 1550. Pius V. ademit Lectiones incertas de eius martyrio, & mutauit Orationem.

21. Praxedis. In Antiph. Gregor. Simplex in M. S. & 1550. Officium Gregor.

22. Mariæ Magdalensæ. Habentur Orationes ad Missam in Sacramentario Gregoriano à Pamelio edito; qui tamen notat, eas esse posteriores Gregoriorum. Anselmus meminit Festi *Epist. ad Ermulphum*. de generali consuetudine testatur Radulph. *Prop.* 17. & habetur in Missali Vaticano *volum.* 4743. Semidupl. apud Durand. *lib.* 7. *cap.* 1. Duplex apud Radulph. cit. rursus Semidupl. in Breu. 1550. tandem Duplex à Pio V. qui mutauit Capitula, addidit Hymnum ad Vesperas (quem Clemens VIII. correxit) & alium ad Laudes: mutauitque Lectiones & ordinem Responsoriorum. Clemens VIII. mutauit Hymnum post Inuitatorium, quem accepit ab Ordine Romano, in die Palmarum, *Nardo Maria pistico*: cui tandem extremam impoluit manum Urbanus VIII.

23. Apollinaris. In Antiphonario & Sacramentario Gregoriano. Petrus Chrysologus Sermonem habuit. Microlog. meminit *cap.* 43. Simplex in M. S. & 1550. Semidupl.

V 2

à Pio

à Pio V. cum Homilia propria. Officium Gregorianum, ex Microl. cit. & Offic. Missæ habetur in Antiphonar. Gregor.

24. Vigilia S. Iacobi, vt dictum est de Vigilia S. Andreae.

Christinae. In Appendice Gregor. Simplex in Breuiar. M. S. & 1550. vt hodie.

25. Iacobi Apostoli. Dies Translationis est; nam obiit in Paschate, Gemma lib. 3. cap. 163. Vide in Festo sancti Andreae. Duplex à Bonifacio VIII. Officium creditur à Callisto II. compositum, qui de sancti Iacobi miraculis scripsit, & Compostellam Archiepiscopatu decorauit, ex Schultingio. Orationes, quæ in Missa dicuntur, habentur in Sacramentario Gregoriano.

Christophori. In Appendice Greg. & Breuiario S. Isidori citato à Baron. in *Martyrolog.* Simplex commemor. in M. S. & 1550.

26. Annæ. In Breuiar. Toletano S. Isidori, in Missali Vaticano *volumine* 3808. Manuel *titulo de Ferijs.* apud Minores S. Francisci ab anno 1263. ex Annal. Min. Gregorius XIII. restituit Festum anno 1584. cum nouem Lectionibus erat in Breu. 1500. Duplex cum Officio à Gregorio XIII. Oratio antiquior Pio V. Clemes VIII. mutauit Lectiones secundi Nocturni. Gregorius XV. præcepit diem agi Festum vbique, Constit. edita 23. April. 1622.

27. Pantaleonis, alias Pantaleemonis, ait Baron. in *Martyrolog.* In Appendice Greg. Manuel *titulo de Ferijs.* Simplex in M. S. & 1550.

28. Nazarij, &c. S. Ambrosius Sermonem habuit. Habentur primi duo in Missali Vatic. vol. 4770. Victor. in

Missali Vatic. vol. 4743. & ex Microl. cap. 43. Romæ tantum, Radulph. *Propos.* 22. Innocent. in Append. Greg. & Radul. loco citato. omnes verò simul in Missali Vatic. 4743. Simplex in M. S. cum 9. Lectionibus in Breu. 1550. Semidupl. à Pio V. qui addidit Homiliam. In Ecclesia SS. Nazarij & Celsi transfertur Festum SS. Victoris & Innocentij in primam diem non impeditam ritu Semiduplici, de Comuni plurimorum Martyrum, ex Decreto S. Rituum Congregationis die 12. Febr. 1633. & cum Oratione & Euangelio. Festi eorundem, omisis nominibus SS. Nazarij & Celsi. Hæc illa. hoc est, post Octauam SS. Nazarij & Celsi, ex Rubrica Breuiarij nuperimè recogniti. Neque mirum videatur, quòd S. Innocentius colatur vt Martyr vnà cum Martyre; tum quia colitur in tota Ecclesia cum Officio Martyrum, vt patet; tum quia Martyr vt nobilior trahit ad se non Martyrem; tum quia aliis non Martyribus, seu non viris, dantur aliquando ab Ecclesia Psalmi Martyrum, seu virorum, vt videre est in Festo S. Martini Episcopi, SS. Agnetis & Agathæ, ex speciali Priuilegio, quod in translatione S. Innocentij non fuit illi detrahendum. Antiphonas autem & Responsorias de effusione sanguinis & nonnulla cum demonstratione, *Istorum est enim, &c. Isti sunt qui venerunt, &c.* ne sumas pro iis rigorosè, quorum Festum colitur; sed ea intellige, vel de præparatione animi ad martyrium respectu S. Innocentij; vel quia plurale ponitur in Breuiario pro singulari, & econtra: vt in Festo plurium Apostolorum dicimus in secundis Vesperis, *Collocet eum cum Principibus, &c.* & sæpius in Festo vnus Apostoli, *Isti sunt, &c.* bis & ter; &

& in Festis plurium Confessorum non mutantur Antiphonæ nec Responsoria de vno Confessore. Vel accipe verba encomiasticè in laudem totius ordinis Martyrum: quod fit in toto Officio Apostolorum communi; & in Festo SS. Innocentum adhuc licitè dicitur, *Tradiderunt corpora sua in mortem, ne seruirent idolis*, &c. Quod non contigisset iis, si diutius vixissent.

29. Marthæ. In Missali Vatic. 4743. & apud Minores S. Francisci ab anno 1263. in Annal. Min. Simplex in M. S. & 1550. Semid. à Pio V. qui mutauit Orationem, & Homiliam addidit.

Felicitis. In Antiphonario & Sacramentario Gregoriano; & sociorum distinctè, ibidem apud Pamelium. Simplex in M. S. & 1550. In Octauario Romano Bononiæ primùm edito pro Octaua S. Marthæ citantur Homiliæ, quæ infra Octau. Assumptionis B. Virginis: at quia additum est S. Hyacinthi Festum, & 2. die nulla erit amplius Homilia, tu lege quæ in 4. 5. 7. & 8. die habentur. In editione Octuarij Antuerpiensi, Veneta & Neapolitana inoffenso decurres pede.

30. Abdon & Sennen. In Sacramentario Gregoriano. Simplex in M. S. & 1550. Officiū Missæ in Antiphonario sancti Gregorij.

De Festis Sanctorum mense Augusto.

C A P. X.

Quotidie hoc mense celebrari de Sanctis, testatur Concil. Turon. II. cap. 18.

1. Petri ad Vincula. Ab Alexandro Papa, ex Durand. lib. 7. cap. 19. institutum est: vel à Siluestro, anno 315. ex Polyd. Virgil. lib. 6. cap. 8. quod repro-

bat Baron. in *Martyrolog.* In Sacramentario Gregor. Gemma meminit lib. 3. cap. 164. & de generali consuetudine tradit Radulph. *Propos.* 17. circa ann. 438. ex Sigeberto. Semidup. apud Durand. lib. 7. cap. 1. Duplex apud Radulph. loco citato, & in Breu. 1550. Oratio est Gregoriana in Sacramentario, & fortè etiam totum Officiū; quod in multis concordat cum Festo Iunij. Officiū Missæ aliud tamen est ab Antiphonario sancti Gregorij: & item Oratio secreta alia est in Sacramentario. Pamelius numerat inter Officia non Gregoriana, post eum scilicet addita. Schultingius Sixto III. tribuit, qui ad Eudoxiæ preces Festum decreuit. Pius V. addidit Lectiones proprias secundi Nocturni, Clemens VIII. Homiliam S. Augustini valdè propriam, & declarauit esse Duplex maius.

Machabæorum. Extant Orationes Nazianzeni, Ambrosij, Chrysostomi, Augustini, Leonis in eorum Festo, & Maximi. Habetur Festum in Appendice Gregoriana, & in Codice Pameliano Sacramentarij Gregoriani. Simplex in M. S. & 1550. Nomina eorum sunt: Salomona mater, Machabæus primogenitus, Aber, Machir, Iudas, Achas, Arath, & Iacob vltimus, ex Iosepho in *Commentar. ad Polybium.* Cur Machabæi sint appellati, Xystus lib. 1. *Biblioth. San.* docet, in vexillis eorum scribi solitum M. C. B. I. quæ Hebraicè sonant: *Quis similis tui in fortibus Domine?*

2. Stephani Papæ. In Sacramentario Gregoriano. Simplex in M. S. Missæ Officiū non aliud ab Antiphonario Gregoriano.

3. Inuentionis S. Stephani. In calce prædicti Sacramentarij. Anconæ

erat Festum solemne, vbi lapis est S. Stephani, ex Beda. Cui Festo facta est deinde accessio titulo Inventionis; quæ tamen non accidit hac die: neque verò hac die obiit Stephanus, vt aliqui putant, contra quos fusiùs Baronius in *Martyrolog.* Semid in M. S. & 1550. Lectiones primi & secundi Nocturni mutatae sunt à Pio V. auctorem facit Officij S. Stephanum Leodiensem Ant. Demochares *lib. 4. c. 14. contra Misoliturgos.* sed omnia sumuntur de Festo Decembris, cuius Officium ab Alcuino dicitur compositum, ex Cornelio Schultingio, qui hodierni Officij facit auctorem Bonifacium I. sub quo Luciani Historia de hac inventione scripta est; seu Pelagium I. quo tempore ossa sancti Stephani Romam fuere translata. Sed ego puto esse Gregorianum; Orationes tamen in Missa huius Festi aliae sunt in Sacramentario.

4. Dominici. A Gregorio IX. anno 1234. sed Festum fieri iussit in die sequenti, quo relatus est inter Sanctos. & in Missali Vaticano habetur *vol. 4743.* Paulus IV. hac ipsa die 4. celebrari iussit, ob Festum B. Virginis sequens, licet obierit ille die sexta huius mensis. Semidup. erat in M. S. Breu. & 1550. Duplex à Paulo IV. Pius V. excepta Oratione, mutauit totum Officium antiquum à Constantino Episcopo Vrbeuer. compositum, iussu Ioan. Teutonicus Generalis 4. In Hymno, *Isle confessor*, mutatur tertius Versus.

5. Dedicatio sanctæ Mariæ ad Nives, seu Basilicæ Liberij, seu Xystianæ, à Xysto III. seu Maioris dictæ, seu apud Præsepe: quod ibidem asseruatur. Vide causas apud Baron. in *Not. Martyrolog.* De ea in Missali Vati-

cano *volum. 4743.* Romæ tantum celebrabatur, ait Radulph. *Propos. 22.* Duplex in Breuiar. M. S. & 1550. nihil Durand. Pius V. mutauit Orationem, aliqua Responsorialia, & Lectiones primi & secundi Nocturni. Clemens VIII. declarauit esse Duplex maius vnà cum sequenti.

6. Transfigurationis Domini nostri. Hodie reuelata fuit ab Apostolis testibus eiusdem, ait Beletth *cap. 144.* extant Sermones de hoc mysterio SS. Leonis, Cyrilli Alexand. Ephrazm, Basilij Seleuciæ, & Andreæ Cretensis. Habetur Festum in *Martyrolog.* Wandelberti, qui floruit anno 850. in Missali Vatic. *volum. 4770.* Manuel meminit *tit. de Ferijs.* Duplex in Breuiar. 1550. Auctor Festi & Officij apud omnes fuit Callistus III. anno 1456. ex Platina, & Nauclero *Gener. 49. volum. 2.* sed verè non fuit Festi: quod notat Baron. in *Not. Martyrolog.* ex Wandelberto. Pius V. mutauit Hymnos ad Vesperas & Laudes, & Lectiones primi & secundi Nocturni.

Xysti, Felicissimi, &c. Comes Hieron. meminit Xysti, & est II. S. Augustinus expressè de hoc Festo testatur *Tract. 27. in Ioan.* Sacramentar. Gregorian. diuissim omnium, & eiusdem Antiphonarum. cum nouem Lectionibus in M. S. & 1550. Simplex à Pio V. Orationes Missæ leguntur in Sacram. Gregor.

7. Donati. In Appendice Greg. Simplex in M. S. & 1550.

8. Cyriaci, Largi, &c. Primus habetur in Sacramentar. Gregorian. cuius Missæ Officium idem quod in Antiphon. & Sacrament. sancti Gregorij: additis deinde sociis, de quibus in Appendice Gregoriana. Simplex in M. S.

&

& 1550. Semidup. à Pio V. cum Officio proprio.

Hac autem die translata fuerunt eorum corpora, qui obiit die 16. Martij, vt dicitur in Martyrologio Romano.

9. Vigilia sancti Laurentij. In Comite Hieron. & Sacrament. Gregor. ex pristina consuetudine vigilandi ad corpus tanti Martyris, vt Acta testantur ex Baron. Aliæ causæ prædicationis vel martyrij allatæ à Duran. *lib. 7. cap. 23.* minus probantur. Officium à Pio V. sed Missæ idem quod in Antiphon. & Sacram. Gregoriano.

Romani. In Appendice Gregorian. Simplex in M. S. & 1550.

10. Sancti Laurentij. In Actis S. Martionæ apud Metaphrasten fit mentio Festi, in Comite item Hieron. in Sacramentar. Gregoriano habentur Orationes Missæ, excepta vltima; quam tamen habet Pamelianus Codex. Sancti, Augustinus, Leo, & alij antiquissimi Patres Sermones habuere de Festo. Tradit Radulph. *Propos. 17.* ortum habere ex Apostolica auctoritate, hoc est, à Sede Apostolica. Duplex maius, ex Durand. *lib. 7. cap. 1.* & Radulph. *loco citato.* Officium est Gregorianum, ex Schultingio; & Missæ Officium habetur in Antiphon. Gregor. Pius V. mutauit Lectiones primi & secundi Nocturni. In Antiphonis 3. & 4. ad Laudes, *Caro mea igne cremata est, & non sum aestuatus*, nulla est contrarietas, ex S. Augustino in fine Lectionis sextæ diei secundæ infra Octauam S. Laurentij.

11. Tiburtij. In Antiphonario & Sacramentario Greg. Susannæ. Romæ tantum, Radulph. *Propos. 22.* Vtriusque Festum habetur in Appendice Greg. Simplex in M. S. & 1550.

12. Claræ. Ab Alexand. IV. 1255. & in Missali Vatic. *vol. 4743.* in Breu. M. S. erat solemne, quia Breuiaria, vt dixi, Nicolai III. iussu Franciscana erant. Simplex à Pio V.

13. Hippolyti. In Sacramentar. Gregoriano. Apud Romanos Festum celeberrimum fuisse suo tempore, testatur Prudentius in Hymno. mentio est in Breuiar. S. Isidori, Hippolyti, Cassiani, & simul in Antiphonario Gregoriano, & Appendice Gregor. Simplex in M. S. & 1550.

14. Vigilia Assumptionis. Ordo Romanus, Sacramentarium Gregorianum; vbi habentur Orationes Missæ, paulò mutata Secreta. Beda, Nicol. Papa ad *Consulta Bulgarorum* meminere. Officium à Pio V.

Eusebij. In Antiphonario & Sacramentario Gregoriano, excepta vltima Oratione Missæ. Simplex in M. S. & 1550.

15. Assumptionis B. Virginis. Comes Hieron. Ordo Romanus, Sacramentarium sancti Gregorij, vbi Orationes Missæ leguntur; in cuius Appendice appellatur Pausatio B. Virginis. & idem legitur in Appendice Bibliorum antiquissima Vatic. *vol. 5729.* Dies Dominæ ab Hunnis dicta fuit, ex Baron. *an. 48.* & in *Martyrol.* Apud Orientales verisimile est, cœptum esse Festum coli statim post Conciliū Ephesinum; quo tempore Cyrillus Alexandrinus cultum Deiparæ contra Nestorium amplificauit, vt notauit Azor. *par. 2. lib. 1. cap. 20. quest. 1.* & deinde propagatum est sub Mauritio, ex Niceph. *lib. 17. cap. 28.* Manuel habet *in tit. de Fer.* apud Gallos sub Carolo Magno in Concilio Moguntino c. 36. S. Bernardus meminit *Ep. 174.* Duplex maius, ex Duran. *loco citato.* Officium Gre-

Gregorianum, sed Officium Missæ aliud est in Antiphonario Gregoriano. Lectiones Cantici cant. in primo Nocturno ex Ordine Rom. mutauit Pius V. Lectiones secundi Nocturni, quarum etiam titulum meritò deinde mutauit, veriore auctore appposito, Clemens VIII. Lectiones autem Cantici canticorū conueniunt mysticè B. Virgini; sed & possunt dici Lectiones de Scriptura occurrente mense Augusto, in quo leguntur omnes libri sapientiales Salomonis, ex Radulph. *Propos.* 11.

Dubitatum fuit, An Officium de S. Rocho nondum canonizato, neque à Sede Apostolica beatificato, post Alexandrum III. defuncto, anno 1327. in Concilio Constantiensi an. 1414. inter Beatos habito, recitari possit; & negotio maturè discussò, sacra Rituum Congregatio censuit, concedendam esse Missam & Officium in eius die Festo, in Ecclesijs dumtaxat & Eremitorij habentibus requisita Ecclesiarum in honorem eiusdem Deo dicatis, non extra dicta loca, die 4. Iulij, & clariùs die 26. Nouemb. 1629.

16. Hyacinthi. Ab Urbano VIII. Duplex cum Officio, 1. *Februar. an.* 1625. approbato, ad instantiam filij Regis Poloniæ, cum esset Romæ pro Iubileo anni sancti. In Martyrologij lectione pridiana primo loco ponatur. In Hymno, *Iste confessor*, mutatur tertius Versus. Lectiones 1. Nocturni erunt de Scriptura occurrente, iuxta Rubricam quæ posita est in Breuiario ante Dominicam 3. Augusti; licet ibi fieret olim tantum mentio de Octaua S. Laurentij, & de Festo sancti Bernardi. eadem enim est ratio in his tribus Festis.

17. Octaua sancti Laurentij. In Sacramentario Gregoriano. Inter maio-

res Octauas numeratur à Radulph. *Propos.* 19. Semidup. ex Duran. *lib.* 7. *cap.* 1. & 1550. Duplex à Pio V. qui addidit Orationem propriam, quæ tamen habetur in Sacramentario Gregoriano ad calcem Festi sancti Laurentij, in editione Romana; & ordinauit meliùs Lectiones totius Octauæ. Officium Missæ habetur in Antiph. Gregoriano. Orationes autem aliz sunt in Sacrament.

18. Agapiti. In Antiphonario & Sacramentario Greg. à quo Secretam tantum in Missa Orationem habemus; sed in Codice Pameliano sunt eadem quæ apud nos. Simplex in M. S. & 1550.

20. Bernardi. In Missali Vaticano *vol.* 3808. Semidup. in Breu. 1550. Duplex à Pio V. Officium putat Schulting. ab Alexandro III. qui eundem canonizauit. Pius V. mutauit Orationem, addidit Homiliam.

Stephani Hungarorū Regis. Simplex commemoratio ab Urbano VIII. anno 1631. ad instantiam Ferdinandi Imperatoris: in Martyrologio legatur secundo loco. Vbi celebratur cum nouem Lectionibus, in Hymno, *Iste confessor*, mutatur tertius Versus, ut ex Lectione patet propria nono loco legenda.

22. Octaua Assumptionis. A Leone IV. anno 847. ex Sigeberto, vel anno 848. ex Iacobo Phil. Bergomensi, vel 855. ex Baronio *Tom.* 10. qui citat Anastas. Biblioth. Radulph. meminit *Propos.* 19. Duplex minus apud Durand. *loco citato*, & in Breuiar. 1550. Pius V. in tota Octaua reformauit Lectiones, & nouas adiecit.

Timothei, &c. Primus habetur in Sacramentario Gregoriano; Symphorianus etiam in Antiph. Gregoriano; Hip-

Hippolytus in Breuiario Vaticano *vol. 4753*. Simplex in M. S. & 1550. Pamelius numerat inter Officia Gregorio posteriora; Oratio tamen Sacramentarij est nobis etiam communis.

23. Vigilia S. Bartholomæi. De hac, & de Festo sequenti Concilium Oxoniense, & Innoc. III. *de Observ. ieiun. cap. Consilium*. Attendatur, inquit, locorum consuetudo, quod ad diem attinet hodiernum, vel sequentem 23. 24. seu 25. Romæ Vigilia 24. Officium à Pio V. in Lectione Martyrologij hac die, & præcedenti, extra Romam prænuntietur Vigilia, & Festum, iuxta morem locorum: nam Martyrologium Romanum consuetudinem sequitur Romanam.

24. Bartholomæi. Beda. Romæ 25. De eo Martyrol. & Calendar. M. S. cit. à Baronio in *Notis Martyrol.* Item in Sacrament. Gregoriano, vbi Secreta Missæ & Postcommunio paulò diuersæ leguntur. Collecta prima est Ambrosiana. Græci celebrant Festum bis in anno; natalem diem 11. Iunij, translationem hac die. Romani celebrant die 25. translationem ab Othone III. factam anno 983. in Romanam insulam Licaoniam in tumbam porphyreticam, vt scribit Otho Frisingensis *lib. 6. cap. 25*. Ecclesiam verò, quæ nunc Apostoli nomine vocatur, in honorem sancti Adalberti ædificatam asserit Baron. in *Martyrolog. 22. Iun.* Duplex à Bonifacio VIII. Pius V. mutauit omnes Lectiones. Est autem idem cum Nathanaële laudato à Christo; quod in calce Operis huius in vtriusque laudem, qui tamen vnus est, probabo fusiùs.

25. Ludouici Regis IX. & Francorum XIV. A Bonifacio VIII. 1297. inter Sanctos est relatus. Ha-

betur Officium in Breuiar. Vaticano *vol. 4752*. Simplex in M. S. Semiduplex à Paulo V. anno 1618. 29. *Novemb.* cuius Lectiones recitandæ approbatæ fuerunt 23. *Februar. 1619.* & rursus 23. *April. 1622.* Vbi celebratur die 26. mutatur in Hymno, *Iste confessor*, tertius Versus.

26. Zephyrini. In Missali Vaticano. 4743. Semiduplex ex Microlog. c. 43. Romæ tantum, Radul. *Prop. 22.* Simplex in M. S. & 1550.

28. Augustini. In Sacrament. Gregoriano, vbi omnes Orationes Missæ sunt eadem quæ apud nos. Bonifacij VIII. Decreto Duplex. Pius V. mutauit omnia, retenta Oratione tantum; Officium autem Missæ aliud est in Antiph. Gregor. & Pamelius illud numerat inter Officia posteriora Gregorio.

Hermetis. In Antiphonar. & Sacrament. Gregor. à quo vltimam tantum habemus Orationem Missæ; primam & secundam in Pameliano Codice. Apud Antium celebris memoria, ex Actis sancti Bonifacij Papæ *Tom. 1. Concil.* Simplex in M. S. & 1550.

29. Decollationis S. Ioannis. In Comite S. Hieron. & in Sacrament. Gregor. vbi omnes Missæ Orationes habentur, posteriores tamen Gregorio; excepta prima, quæ à Missali Ambrosiano accepta est. Manuel *tit. de Ferijs*. Hac die Caput est inuentum, ex *Gemma lib. 3. cap. 165.* & placet Baronio in *Martyrolog.* hoc est, secundâ inuentione: nam obiit in die Annuntiationis B. Virginis, ex auctore *Gemma ibidem*; & imminente Paschate, ex Baronio *loco citato*, qui addit, hac item die fuisse consecratam celebrem Ecclesiam Alexandria in honorem S. Ioannis, & Reliquias eiusdem in ea

X

recon-

reconditas. Semidup. apud Durand. *lib. 7. cap. 1.* & in Breu. 1550. Duplex à Pio V. qui de more mutauit 1. & 2. Lectiones. Officium Missæ aliud est in Antiphon. Gregoriano, posterius Gregorio, ex Pamelio, vt dictum est. Optarunt aliqui hoc Festum fieri Duplex maius, sicuti sunt alia minora Festa Apostolorum: sed neque dies hæc martyrij illius est, neque martyrium pro fide Christi & Euangelio, neque statim in cælum iuit; neque demeretur S. Augustin. vt amittere debeat secundas Vesperas, quas diuidit cum S. Ioanne. Quibus etiam de causis longè maius Festum est Natiuitatis quàm Decollationis S. Ioannis. Aliam adde causam; quia Natiuitas illius toti mundo magis profuit, tamquam Præcuroris Christi, quàm Decollatio, quæ illi soli utilis fuit. *Et multi*, ait Angelus, *in Natiuitate eius gaudebunt.*

Sabinæ. In Antiphon. & Sacram. S. Gregorij. sed deinde mutata sunt omnes Orationes Missæ, quas tamen habet Pamelianus Codex. Simplex in M. S. & 1550.

30. Felicis & Adaucti. In eodem Sacram. cum Orationibus omnibus Missæ. Simplex in M. S. & 1550. Officium Missæ, vt in Antiph. Gregor.

De Festis Sanctorum mense Septēbri.

C A P. XI.

1. Egidij Abbatis. Ab Urbano IV. ex Radul. citato à *Schulringio*. in Missali Vatic. vol. 3808. cum nouem Lectionibus apud Radulph. *Propos. 22.* Simplex in M. S. & 1550. & à Pio V.

Duodecim Fratrum. Romæ tantum, ex Radulph. cit. in Missali Vaticano vol. 4770. Simplex in M. S. & 1550.

8. Natiuitatis B. Virginis. Temporij.

bus Ephesini & Chalecedonensis Concil. diem Festum hunc celebrari cœpisse, existimat Azor. *par. 2. lib. 1. c. 19. quest. 1.* at Baron. in *Not. Martyrol.* non præsumit hoc dicere, quia in Concilio Moguntino videntur illius Patres hoc ignorasse Festum. Extant Orationes de hoc eodem Festo Chrysostomi, Procli, & Ioannis Damasceni. Manuel meminit *tit. cit.* Certum est, quod apud Latinos non vbique celebratum fuit hoc Festum ante Augustinum, qui nullius hominis natiuitatem celebrari asserit, nisi Christi & Ioannis, *Sermone 20. & 21. de Sanctis.* Quod si in Breuiario hac die dicat Augustinus in *Sermone, tante Virginis illustrata natali*; & in secunda die infra Octauam, *tuam sanctam Natiuitatem*; illa verba, *natali, Natiuitatem*, sunt aduentitia, mutata ab Ecclesia: pro quibus alia habet originalis textus in *Sermone 18. de Sanctis, qui est 2. de Annuntiatione.* Habetur præterea Festum hoc in Comite S. Hier. in Ord. Rom. & in Sacram. Gregor. cum omnibus Orationibus Missæ. S. Ildephonsus indicat hoc Festum in *libro de Virginit. Mariae*; de quo etiam Sermonem habuit. Post eum Bernardus meminit, rationemque addidit, quia sancta nata est, in *Sermone super Salue Regina*: atque ex cantu Angelorum hac die audito statutum fuisse Festum, docet Gemma *lib. 3. cap. 166.* tum Sergij Decreto firmatum, ait Sigebertus in *Chronico.* Sed fortasse eo die indixit ille Litanias tantum, vt ait Auctor Breu. Chronologici; qui & addit, quod in Gallia post Ludouicum Pium celebrari cœpit. Duplex maius, ex Durand. *lib. 7. cap. 1.* Antiphonæ & Responsorij à Ioanne Damasceno composita post recu-

recuperatam abscissam manum, scribit Schultingius citans Martinum Cosentinum Archiepisc. *lib. 4. Chron. in Syrio.* nihil mutauit Pius V. Officium tamen Missæ aliud est ab Antiphonario Greg. Vbi est Titulus Ecclesiæ Natiu. B. Virginis, in tertio Nocturno vel de septima & octaua Lectione fiant tres, vel pro nona legatur septima diei sequentis infra Octauam; parumque refert, si die sequenti eadem reperatur.

Adriani. In Antiphonar. & Sacramentar. Gregoriano, mutatis deinde Orationibus: & est translationis Festum, quando Romam eius corpus delatum est, ex Baron. *in Martyrolog.* obiit enim die 4. Martij. Commemoratio in M. S. Simplex in Breu. 1550.

9. Gorgonij. In Antiphonar. & Sacramentar. Greg. cum omnibus Orationibus Missæ; non tamen in Pameliano Cod. Simplex in M. S. & 1550. posterius est Gregorio, ex Pamelio.

10. Nicolai Tolentini. In Breuiar. Vatic. *volum. 4760.* restituitur à Sixto V. 1585. cum Officio & Duplici ritu; sed comparatione facta cum Nicolao Mirensi Episcopo, à quo hic Nicolaus prodijt in lucem, Clemes VIII. Semid. ritu Festum decreuit fieri, mutauitque Orationē, Si transferatur, mutatur Versus tertius in Hymno, *Iste confessor.*

11. Proti & Hyacinthi. In Antiphonar. & Sacramentar. Gregor. Romæ celebre Festum fuisse docet Baron. *in Martyrolog.* Simplex in M. S. & 1550. Officium Gregorianum, vbi supra. Fuere germani, teste S. Damaso in Epigramm. quod in recognito Martyrol. & Breuiario adnotatum est: quare in Officio nouem Lectionum octauum Resp. erit, *Hæc est vera.*

14. Exaltationis sanctæ Crucis. An-

te obitum S. Ioannis Chrysostomi, qui hac die obiit, & duos de hoc Festo Sermones habuit. in Comite S. Hieron. fit mentio; in Ord. Romano, & in Sacramentar. Gregor. habetur Secreta Missæ Oratio qua nos viuimus; reliquæ deinde mutatae fuerunt. Honorius I. inuexisse dicitur hoc Festum in Ecclesiam Occidentalem anno 623. ex Platina: fortasse ampliauit. Quare Heraclij victoria longè posterior reddidit illustriorem iam institutam celebritatem; quæ contigit anno 631. ex Sigeberto. Semidupl. à Duran. *lib. 7. cap. 1.* Duplex in M. S. & 1550. Officium Gregor. mutauit aliqua Pius V. in Responsorijs, & Lectionibus. Clemens VIII. in Hymno iussit dici, *In hac triumph gloria.* & declarauit hoc Festum esse Duplex maius. Officium Missæ Introitum tantum habet, ex Antiphonario Gregoriano.

15. Octaua Natiuitatis B. Virginis. Ab Innocentio IV. ex Durand. *lib. 7. cap. 28.* hoc est, Officium eiusdem, ait Baron. *in Martyrolog.* Beda enim meminuit Octauæ cum Radulph. *Propos. 19.* qui eam numerat inter Octauas maiores. Habetur in Missali Vaticano *volum. 3808.* Semidupl. apud Duran. *lib. 7. cap. 1.* Duplex ab Alexandro VI. ut dicitur in Breu. 1550. Officium ab Innoc. IV. ex Platina anno 1246. qui & eidem tribuit Festum, sed falsò, ut supra innuimus. Pius V. infra Octauam ademit in primo Nocturno Lectiones de Canticis canticorum quotidianas, exceptis prima & vltima die; & mutauit Lectiones secundi & tertij Nocturni.

Nicomedis. Olim die prima Iunij, ex Beda, Vsuardo, & Adone. Habetur Officium Missæ in Antiphonario & Sacramentario Gregorian.

X 2 cum

cum omnibus Orationibus Missæ. Simplex in Breuiario M. S. & 1550.

16. Cornelij & Cypriani. Obiit tamen die 14. Septembris, qua, & sequenti impedita, data est eisdem hæc dies pro natali. De ijs in Comite Hieron. & Sacramentar. Greg. vbi habentur prima & vltima Oratio Missæ. De Cypriano Nazianzenus Orationem habuit; & solemnius erat Festum apud Græcos. Extant aliorum Sermones, Augustini 113. 114. 115. 116. de *Diversis*, SS. Maximi & Petri Chrysost. in Italia per antonomasiam dicebatur celebritas Cyprianea, vt scribit Procopius de *Bello Vandal.* Simplex in M. S. & 1550. Semid. à Pio V. cum Officio. Lectiones primi Nocturni de Comuni Martyrum catenus fuerunt assignatæ, quatenus de libro Tobia: cœptum sit legi: alioquin initium eiusdem libri legatur in hoc Festo (qui casus contingit alicubi, ob Festum solemne in Dominica, die 13. Septembris) ne scilicet liber ille omittatur. Missæ Officium discordat ab Antiphonar. Gregor.

Euphemia, &c. A tempore Chalcedonenſis Concilij. In Sacramentario Gregoriano diuisim habentur; vbi etiam Orationes omnes, quæ nunc in Missa dicuntur. Pamelius numerat inter Officia Gregorio posteriora in Antiphonario Gregoriano. ante tempora Doni Papæ, ait Baron. in *Martyrolog.* Manuel sit. de *Ferijs.* cum nouem Lectionibus in M. S. & 1550. Commemoratio tantum à Pio V.

17. Stigmatum sancti Francisci. Baronius in *Martyrologio* scribit, Benedictum XI. iussisse solemnitatem hanc celebrari Duplici Officio, id est, in Ordine S. Francisci; & lapsam in Martyrologio Romano iussisse Sixtum V. hac

die recenseri, additis ipsiusmet Sixti V. verbis. Deinde verò concessit Paulus V. celebrari eandem posse ad libitum Cleri: Duplici quidem Officio in Religione sancti Francisci, extra eandem Semiduplici, vt patet ex prima editione Romana, & Decreto sacra Rituum Congregationis die 28. Augusti 1615. & rursus die 2. Octobris 1627. Scripsit de hoc Festo Ant. Daza Minorita, & ait, vniuersæ Ecclesiæ fuisse præceptum sub ritu Duplici à Benedicto XI. & à Paulo V. sed fallitur; tum quia Marcus Vlyssiponenſis in suo Chronico Minorum par. 1. cap. 59. aperte tradit, à Benedicto XI. datum esse Festum Duplex Ordini tantum S. Francisci; tum quia semel & iterum decreuit sacra Rituum Congregatio ritum Semiduplicem, vt diximus: tum quia eiusdem Decreto deleta sunt ea verba in 6. Lectione, *Officio Duplici*, quæ videbantur ad totum Clerum attinere, die 6. Nouembris 1627. Et ratio fauet; quia in Breuiario secundaria Sanctorum Festa longè sunt inferiora primarijs, vt videre est in Duplicibus maioribus per annum; non ergo debet esse Festum Stigmatum æquale Festo primario S. Francisci, quod est Duplex minus: congruit autem esse Duplex in Ordine Minorum, vbi Festum primarium S. Francisci est Duplex primæ classis. Color albus adhibendus est, vt aliàs docuimus, contra vsum Fratrum Minorum. In Martyr. lect. si fiat Officium, ponatur primo loco.

19. Ianuarij, &c. Primus erat in Appendice Gregor. apud Græcos ante Procopium, qui de hoc Festo scribit lib. 2. de *Bello Gothico.* cum socijs restitutus fuit à Sixto V. 1586. & cum Officio Semiduplici, Clemens

mens VIII. mutauit Euangelium cum Homilia.

20. Vigilia S. Matthæi. Vt de Vigilia S. Andree & S. Thomæ dictum est. In Comite Hieron. Euangelium, Officium Missæ in Antiph. & Sacrament. Gregoriano.

Eustachij, &c. Appendix Sacramentar. Gregor. habet hoc Festum Calend. Nouemb. hac verò die Missale Vaticanum vol. 4743. Commem. in M. S. Simplex 1550. Pius V. ademit Lectionem, ob Homiliam Vigiliæ. Urbanus VIII. ritu Semidupl. celebrari iussit, ad instantiam Mauritij Cardinalis à Sabaudia Diaconi eiusdem Ecclesiæ; cuius Lectiones approbatæ fuerunt die 24. Nouemb. 1625. Addiderunt alij sine facultate Resp. *Hac est vera*; quod non quadrat: aliàs dicendum esset etiam in Festo S. Marij, Marthæ, &c. 19. Ianuar. eadem enim est ratio patris, matris, & duorum filiorum, non igitur est dicendum.

21. Matthæi. Vt de S. Andrea. Comes S. Hieron. meminit. Oratio est Ambrosiana. Pius V. mutauit Lectiones omnes. Officium Missæ, vt in Antiph. Gregor. & Sacramentario.

22. Mauritij, &c. Primus in Antiphonario Gregoriano; sed ex Pamelio post Gregorium: socij verò in Appendice Sacramentarij. Simplex in M. S. & 1550. Officium Gregorianum, & Missæ præsertim, vt in citato Antiphonario.

23. Lini. In Appendice Gregoriana. Semidupl. ex Microlog. cap. 43. Romæ tantum, Radulph. *Propos. 22*. Simplex in M. S. & 1550. Semid. restituitur à Pio V. mutauit autem Euangelium cum Homilia Clementis VIII.

Theclæ. In Appendice Gregor. Vbi-que celebre Festum, ait Baron. in *Martyrolog.* cum nouem Lection. in Breu. 1550. Commemoratio à Pio V.

26. Cypriani & Iustinae. In Appendice Gregoriana. Simplex in M. S. & 1550.

27. Cosmæ & Damiani. In Sacramentar. Gregor. mutatis Orationibus omnibus Missæ; quas tamen nobis etiam communes Pamelianus habet Codex. Romæ celebrem eorum cultum ante Menologium indicat Baron. in *Martyrolog.* Manuel iii. de *Feris*. Simplex in M. S. & 1550. Semid. à Pio V. Officium autem Missæ habetur in Antiphonar. Gregor. vbi & posterius esse S. Gregorio, notat Pamelius.

29. Dedicationis S. Michaëlis, in monte scilicet Gargano, ait Martyrol. Roman. Habetur in Comite Hieron. & in Sacramentar. Greg. cum omnibus Orationibus Missæ, in Concilio Moguntino cap. 36. Manuel iii. de *Feris*. Ado, inquit, ob Dedicationem Ecclesiæ in mole Adriani, quam Baron. in *Martyrol.* vult fuisse dedicatam à Bonifacio III. vel IV. qui sunt posteriores Gregorio. Radulphus ait *Propos. 17*. fieri ex auctoritate Apostolica. Gemma addit *lib. 3. cap. 167*. ob victoriam fieri contra Paganos. Duplex apud Radulph. citat. & in Breuiario 1550. Officium est Gregorianum, quod dici testatur Schulting. à Concilio II. Triburiensi M. S. celebrato anno 1030. Pius V. mutauit Lectiones primi & secundi Nocturni, tum ordinem Responsoriorum, tum Capitulum ad Sextam. Nora, quod ad octauam Lectionem dicitur, *Quorum Festum colimus*; quia est Festum omnium Angelorum, vt in Oracione

X ; &

& Lectione quarta pater, & sequenti-
bus: & quia Dedicatio hæc in monte
Gargano facta fuit in Michaëlis &
Angelorum memoriam, vt expresse
dicitur in Lectione sexta Festi Appari-
tionis die 8. Maij. Officium Missæ
habetur in Antiphonario Gregoriano.
Si, occurrat hoc Festum in Dominica,
conuenit, vt Octauæ Lectioni iungatur
nona, quæ de Angelis agit. *audiamus*
30. Hieronymi. In Sacramentario
Gregoriano, cum diuersis tamen
Orationibus Missæ. Ex Decreto Boni-
facij VIII. Duplex. Pius V. mutauit
Lectiones omnes.

*De Festis Sanctorum mense
Octobri.*

C A P. XII.

Festum Rosarij debet vbique &
perpetuò celebrari in ijs Eccle-
sijs, in quibus adest Altare seu
Cappella Rosarij B. Virginis, Duplici
maiori Officio in prima Dominica
Octobris, quæ scilicet occurrit in Ca-
lendis, vel post Calendas, ex Decreto
Gregorij XIII. die 1. Aprilis 1573.
Officium recitant Bononienses de Na-
tiuitate, mutato nomine in *Festinita-
tis*. quod non improbamus. Certè
melius, vt in Festo ad Niuës, cum
Lectionibus 2. Noct. de Natiuitate
B. Virginis, mutato verbo *Natali* in
solemnitate: minus enim cohærent
Antiphonæ & Responsoria Natiuita-
tis Festo Rosarij, quàm Festo Visita-
tionis & Præsentationis B. Virginis; &
tamen hæc duo Festa non habent
ampliùs Officium de Natiuitate, mu-
tante Clemente VIII. in Officia quæ
hodie habentur. Quibus autem placet
Officium Natiuitatis, pro ijs verbis,
Hodie nata est, dicere poterunt, *Hodie*

Festum est B. Virginis. sed verè disso-
nat illud, ex progenie *Dauid*, à voce
Festi. Vide quæ diximus in primo
Tomo par. 4. titulo 15. num. 22. pagi-
na 291. Nota, quòd in secundis Ve-
speris, si concurrant cum Angelis Cu-
stodibus, Vesperæ integræ erunt de
beata Virgine, cum commemoratione
Angelorum custodum. Habet enim Fe-
stum Rosarij integras vtrasque Vesp-
ras; quia Gregorius celebrari voluit ri-
tu Duplicis maioris, vt diximus: & ubi
fit hoc Festum, legatur de eo in Marty-
rologio primo loco.

Occurrit non rarò dies Octaua Ti-
tularis Ecclesiæ S. Michaëlis, S. Hie-
ronymi, & aliorum, in Dominica 1.
Octobris, in qua Rosarij Festum à
Clero eiusdem Ecclesiæ fieri debet,
Officiumque de eodem recitari. Et
sicut dies Octaua non potest transfer-
ri, ita neque videtur transferri debere
Festum Rosarij, quod à die 7. Octobris
in primam Dominicam eiusdem ex
professo transtulit Gregorius XIII. vt
Officio populus interfit, ex *Bulla cit.
suprà*. Quodnam erit igitur Officium
recitandum? consultus respondi, re-
citandum esse Officium de Rosario
cum commemor. diei Octauæ, &
Domin. 1. Octobris; tum quia, dum
neutrum transferri potest, vt dixi, Fe-
stum Rosarij est Duplex maius, Octaua
verò Duplex minus: tum quia Festum
Rosarij est Deiparæ: tum quia Festum
est de præcepto vniuersalis Ecclesiæ,
ex *Bulla Gregorij*; dies Octaua est de
præcepto in particulari Ecclesia: tum
quia sacra Rituum Congregatio in ho-
norem B. Virginis decreuit, à Clero
Regij fieri Festum Visitationis B. Vir-
ginis in die Octaua S. Prosperi Patro-
ni loci, vt *suprà* scripsimus *Sect. 3. c. 12.
num. 20.* licet potuisset, & debuisset ex

vi Rubricarum transferri Festum Visitationis; at Rosarii Festum à Dominica non est dimouendum.

De Festo SS. Angelorum Custodum concessit Paulus V. 27. *Septembris anno 1608.* posse fieri Officium Duplex à se approbatum ad libitum Cleri, prima die non impedita Officio nouem Lectionum, post Festum Dedicationis sancti Michaelis. Dixit Officio in titulo eiusdem Officij in editione Romana Egidij Spadae anno 1612. vt intelligas, Festum Angelorum Custodum cedere debere Officio Dominicae: & eò magis, quia si prima die, & in Dominica occurreret hoc Festum, in praedictis Ecclesijs Rosarii, de Festo sanctissimi Rosarii, quod est nobilius, faciendum esset Officium. Item dies infra Octauam, puta sancti Hieronymi, vel sancti Michaelis Archangeli, sicuti est Officium nouem Lectionum; ita excludit à tota Octaua Festum Angelorum Custodum.

Dices: In Decreto sacrae Congregationis Rituum dicitur, *Prima die non impedita Festo nouem Lectionum*; ergo non cedit Dominica. Resp. Eandem sacram Congregationem declarasse, nomine Festi nouem Lectionum, etiam Dominicam intelligi, 12. *Marij 1618.*

Queres adhuc: An Festum Angelorum Custodum sit Duplex maius, ita vt habere debeat vtrasque Vesperas integras. Dicebam esse; tum quia in Rubricis generalibus de *Concurrentia Officij num. 2. in fine*, Festa Angelorum praponuntur Apostolis, hoc est, non modò Michaelis, sed etiam Gabrielis, & Raphaelis, quæ apud multas Ecclesias celebrantur, & à fortiori Angelorum omnium Custodum, quorum Festum colimus vno die; tum quia

Festum hoc videtur maius quàm Apparitionis sancti Michaelis, ex pluralitate Angelorum Custodum: & quia in Apparitione miraculum tantum celebramus; in hoc autem Festo personas ipsas Angelicas & innumeras vnà simul honoramus. At Apparitionem esse Festum maius, & habere vtrasque integras Vesperas, nemo non nouit: tum quia licet hoc Festum sit ad libitum; tamen posito, quòd recitare velimus Officium, ad Rubricas generales seruandas tenemur; sicuti Missam, quam non tenemur quotidie celebrare, si tamen celebras, iuxta Rubricas celebrare debes: tum denique quia, si sanctus Hieronymus amitteret eo casu vtrasque Vesperas; etiam S. Gregorius Nazianzenus eius præceptor amittit primas Vesperas nobiliores secundis, nempe in secundis Vesperis Apparitionis. His tamen non obstantibus, & ritè consideratis, in gratiam S. Hieronymi, ne amittat vtrasque Vesperas; & quia Festum Angelorum Custodum fuit concessum fieri ex deuotione, non ex præcepto, decieuit sacra Rituum Congregatio die secunda Octobris 1627. esse Duplex minus, & diuidere Vesperas cum sancto Hieronymo, & cum quocumque alio Duplici, si alicubi concurrat post primam diem Octobris. Lectiones primi Nocturni omittuntur, si legendum sit initium Esther.

Ad octauam Lectionem dicitur, *Quorum Festum colimus*; nam titulus, & Oratio est de pluribus, & vnusquisque intendit venerari suum Angelum in Choro vnà cum alijs. Qui solus recitat Officium, adhuc dicat, *Quorum Festum colimus, &c.* non, *Cuius Festum colimus, &c.* Quod postremum docuit recentior, minus aduertens, quòd vni reci-

recitanti neque conuenit *colimus* in plurali, si verborum vim attendimus. Si fiat Officium prima die Octobris, octauæ Lectioni adiungerem nonam, quæ magis est propria Festi. Vbi sit hoc Officium in Lectione Martyrologij legatur primo loco de eodem.

1. Remigij. Dies est Translationis; obijt enim Idibus Ianuarij, ex Baron. in *Martyrolog.* Habetur Festum in Appendice Gregoriana, & in Concilio Moguntino *cap.* 36. Simplex in M.S. & 1550. In Hymno Vesper. mutatur tertius Versus.

4. Francisci. A Gregorio IX. 1228. dilatur Festum à Sixto IV. 1472. in Missali Vaticano *vol.* 4743. Duplex in M. S. & 1550. Pius V. re-tenta Oratione, mutauit Officium antiquius, opera Fratrum Minorum in Breuiario positum, & auctoritate Nicolai III. approbatum, vt diximus *cap.* 1. *huius Sectionis.* In Lectione 6. legitur, quod S. Franciscus in die Festo Exaltationis S. Crucis recepit sacra Stigmata; & in Lectione 4. Festi Stigmatum, ait S. Bonauentura, quod circa Festum Exaltationis id acciderit: non tamen pugnant inter se hi textus; quia tempore S. Bonauenturæ erat incertus dies, qui deinde fuit præcisè reuelatus. Lege Wadingum in *Annal. Min.* an. 1282. Festum sancti Francisci est de præcepto vbique locorum, ex Decreto Sixti IV. vt indicat Siluester *v. Dominica. num.* 3. §. *Sextum.* vbi tamen ait, constitutionem illius non fuisse moribus vtentium approbatam. Sed rursus præcepit vbique obseruari sacra Rituum Congregatio die 3. Ianuar. 1622. annuente sanctissimo: Decretumque originale ostendit mihi Io. Petrus Massarius meus; virtutum, doctrinæ, & fortunatum heres Iulij

Benigni Aduocati Consistorialis, Primarij & vnici tunc temporis in Gymnasio Romano Doctoris, Archiepiscopi Thessalonicensis, & S. Rituum Congregationis Secretarij, de Romana Republica optimè meriti; cui & ego debeo plurimum, cum eius opera potissimum in album Consultorum eiusdem S. Congregationis relatus fuerim. Idemque Massarius publicari Decretum Romæ curauit in Tabella de consensu Maiorum edita anno 1631. Festorum vbique obseruandorum, ex præcepto S. Romanæ Ecclesiæ; fauente Tegrino Tegrinio, Domino meo, Episcopo Assisinate, & præfata S. Rituum Congregationis à Secretis incomparabili viro, in gratiam sancti Patroni Assisinate, æquum est igitur, vt deinceps vbique gentium obseruetur.

5. Placidi & Sociorum. In Breuiar. Vaticano *volum.* 4760. restituit Sixtus V. anno 1588. Simplex ab eodem. mutauit Orationem Clementis VIII. non dicitur Resp. *Hæc est vera fraternitas.* Vide infra *Sectione* 8. *cap.* 2. *num.* 9.

6. Brunonis. A Gregorio XV. die 17. Februarij 1623. Semidupl. cum Officio ab eodem 6. Maij 1623. in lectione Martyrologij ponatur primo loco. si transferatur, mutatur in Hymno Vesp. tertius Versus.

7. Marci Papæ. In Antiphonar. & Sacramentario Gregor. à quo initium primæ Orationis, & vltimam Missæ Orationem habemus: omnes autem leguntur in Codice Pameliano.

SS. Sergij, &c. In Appendice Greg. Simplex in M. S. & 1550.

8. Birgittæ. A Gregor. XV. & 8. Aprilis 1623. approbatum est Officium cū ritu Semiduplici, Oratione, & Le-
atio-

tionibus proprijs, Decreto S. Rituum Congregationis; recitandum quidem die 7. Octobris, in qua fuit illa canonizata, vt in Bulla Bonifacij IX. sed Urbanus VIII. ne Missa S. Marci, Papæ in Missali deleteretur, iussit hac die octaua, annuente Polonia Rege, celebrari Festum; in Polonia vero, vt prius, die septima. Cuius obitus contigit die 23. Iulij impedita Festo S. Apollinaris: vnde & in Martyrologio quoque recognito translata est lectio de eadem in hanc diem Octobris octauam. Acta sunt hæc anno 1628.

19. Dionysij, &c. quem Athanas. de Synod. Nicenæ decr. appellat Theognostum. habetur de eodem in Antiphonar. Greg. sed post Gregorium, ex Pamelio, qui ait esse Gallicanum Officium: nam ortum habuit in Gallia à tempore Ludouici Pij, & Amalarij, ex *Epist. Hilduini ad eundem.* de generali consuetudine testatur Radulph. *Propos. 17.* Simplex in M. S. & 1550. Semidup. apud Radulph. Quem ritum restituit Pius V. mutauit autem Euangelium cum Hom. Clemens VIII. Officium Missæ aliud est ab Antiphonario Gregoriano.

14. Callisti. In Sacramentario Gregor. cum omnibus Orationibus Missæ. Semidupl. ex *Microl. cap. 43.* Romæ tantum, ex Radulph. *Propos. 22.* Simplex in M. S. & 1550. Semiduplex Pius V. instituit vbique. Clemens VIII. mutauit Euangelium cum Homilia. Officium aliud est Missæ in Greg. Antiph.

18. Lucæ Euangelistæ. Martyr à S. Paulino *ad Seuerum Epist. 12.* reputatur. Metaphrastes in hoc Festo conuersionem habuit. In Sacramentar. Greg. habetur cum omnibus Orationibus

Missæ; quarum prima est Ambrosiana. Decreto Bonif. VIII. est Duplex. à Pio V. Duplex secundæ classis.

21. Hilarionis. In Appendice Greg. Simplex in M. S. & 1550.

Vrsulæ, &c. In quinto sæculo, hoc est, anno 500. indictum esse Festum, ait Iac. Philip. Bergomens. citatus à Schultingio. in Missali Vaticano *vol. 1.* 3808. Officium solemne proprium totum in Breviar. 1550. Pius V. commemorationem decreuit. Si adsit alicuius ex his Virginibus caput, aut insignis Reliquia, & nomen ignoretur, fiat de ea Officium Duplici ritu, sumpta Oratione De Communi in singulari, tacito illius nomine (quod fit in S. Callisto, & alijs) & fiat commemoratio S. Hilarionis, & SS. Vrsulæ & sociarum; nisi aliud à Maioribus concedatur, aut legitimè præscribatur.

25. Chrysanthi & Daria. In Appendice Gregoriana. Simplex in M. S. & 1550. Officium creditur compositum à Varino & Armeno fratribus ordinatis Presbyteris à sancto Stephano, qui Vitas eorum ad omnes Ecclesias direxerunt. Hæc Cornel. Schulting. Ex quibus faciliè conijcitur, Festum indictum esse quadringentis annis ante S. Gregorium.

26. Euaristi. In Missali Vatic. *vol. 1.* 4743. Semid. ex *Microl. cap. 43.* Romæ tantum, ex Radulph. *Propos. 22.* Simplex in M. S. & 1550.

27. Vigilia SS. Simonis & Iudæ. Vide in Vigilia S. Andrea. In Comitæ S. Hieronymi habetur Euangelium. Homilia à Pio V. Missæ verò Officium in Antiphonar. & Sacramentar. Gregor.

28. Simonis & Iudæ. Dicitur vt de Festo S. Andrea. Pius V. inno-

Y

uauit

uauit Officiū, Oratione excepta. Euangelium idem, quod in Comite S. Hieron. Officiū Missæ, vt in Antiphonario & Sacramentario Gregoriano. Si contingat eos diuidi, quia alter tantum Titularis est Ecclesiæ, iuxta Rubricam quæ habetur suprâ Sect. 3. cap. 10. num. 11. tunc pro S. Simone legatur in primo Nocturno de Comuni Apostol. reseruata Lect. Ep. Iudæ eidem, qui est eiusdem auctor, vt Sect. 5. cap. 12. num. 15. pag. 86. significauimus. Vide quæ diximus in prima die Maij pag. 147. At quia Lectio quarta non potest diuidi, ea legatur in Festo Titularis, & iterum in Officio alterius translati, sicuti etiam Euangelium cum Homilia. Lectiones quinta & sexta variari possunt, vt in Comuni Apostolorum. Pro varianda Oratione sumi potest Oratio Vigiliæ in numero singulari, & mutatis verbis, *præuenimus in celebramus, & præueniant in implorer.* sed in his casibus consule sacram Congregationem, vt aliquid proprium concedat.

31. Vigilia Omnium Sanctorum. In Antiphonario & Sacramentario Gregoriano habentur Orationes cum Officio Missæ; sed posterius est sancto Gregorio, ex Pamelio. Concilium Oxoniense & Beda meminerunt.

*De Festis Sanctorum mense
Nouembri.*

CAP. XII.

OMnium Sanctorum. Ordo Romanus habet hæc verba notanda: *In Calen. Nouem. & per totum orbem plebs vniuersa, sicut in die Natalis Domini, ad Ecclesiam in honorem Omnium Sanctorum ad Missarum solemnia conuenire studeat;*

illud attendentes, vt quidquid humana fragilitas per ignorantiam aut negligentiam in solemnitatibus ac Vigilijs Sanctorum minus plene peregerit, in hac obseruatione sancta soluatur. S. Cyprianus Epistola 34. docet, natalicia Sanctorum annua celebranda esse cum Missæ Sacrificio; sed quia omnium Martyrum & aliorum non possunt singula celebrari (teste Eusebio citato à Belet h cap. 154. existimante, quotidie excedere numerum quinque millium) ideo Bonifacius IV. instituit Romæ Festum Omnium Sanctorum hac die: quod deinde alijs orbis Ecclesijs edixit Gregorius IV. anno 835. ex Sigeberto, & præsertim Gallis, & Germanis, ex Baronio in *Annal. ad annum eundem.* Neque verò est Sanctorum Martyrum tantum hoc Festum, verum etiam Confessorum, vt in Codice M. S. se legisse ait Baron. in *Martyrolog. die 13. May.* Habetur Festum in Sacramentario: solemne Festum in Ord. Romano. vnde Duplex primæ classis conuenienter fuit statutum. Officiū à Gregorio IV. compositum esse, scribit Schuldingius ex Belet h capite 127. Pius V. mutauit omnes Lectiones; sustulit primum Responsorium, & addidit octauum de Virginibus.

In secundo Nocturno, & per Octauam, legi iussit Sermonem accommodatum Festo, quem tribuebant alij Augustino: quod est falsum, cum ille obierit ante Bonifacium IV. alij Odoni Abbati; de quo tamen vnicum manuscriptum habemus testem in Vaticana Bibliotheca. Nomine Bedæ à Clemente VIII. iussus est legi; quia inter eius Opera habetur, & vixit ille post Bonifacium IV. vnde & in postrema recognitione Breuiarij seculi

secuti sumus textum ipsum qui Bedæ adscribitur. Officium Missæ in Antiphonario & Sacramentario Gregoriano legitur, exceptis Offertorio & Communione, quæ fuerunt mutata: sed posterius est sancto Gregorio, ait Pamelius. In secundis Vesperis mandauit Urbanus VI. post Vesperas festiuas cantari Vesperas Defunctorum ritu Duplici, ut dicitur in Breuiario Venetijs edito anno 1521.

2. Commemoratio omnium Fidelium Defunctorum. Tribuitur hic ritus communiter Odilone Abbati Cluniacensi, ex Sigeberto anno 998. à quo diffusus est in totum orbem auctoritate Apostolica; sed à Bonifacio IV. indictam esse Commemorationem hanc, scribit M. Polonus anno 607. imò anno post institutionem Festi Omnium Sanctorum ab eodem Bonifacio, docet Petrus de Natal. citatus à Demochare *Tomo 4. c. 18.* Petrus Gallesinus auctorem facit Ioannem XVI. suadente Odilone, in *Not. Martyrol. Amalarius autem meminit de Ordine Antiphon. cap. 65.* qui vixit post Bonifacium, & ante Odilonem, circa annum 800. & causam reddit. Post Officium, inquit, Sanctorum inferui Officium pro mortuis: multi enim transierunt de præsentis sæculo, qui non illicè Sanctis coniunguntur, pro quibus solito more Officium agitur. Hæc ille. Nota ea verba, *solito more*; ergo erat in vsu. Duplex in M. S. & 1550. De Officij auctore & ritu dicemus *Sectione nona.*

Si in Dominica occurrat, transferatur Commemoratio hæc in diem Lunæ, & Vesperæ in Vesperas Dominicæ, ex Decreto Urbani VI. loco citato. nisi dies Lunæ sit item impedita Festo de præcepto: tunc enim in diem

quartam Nouembris (etiam si sit impedita Festo nouem Lectionum) transfertur Officium Defunctorum cum Missis, cantata de Festo altera Missa vnà cum Officio de die. Neque Officium hoc Defunctorum omitteri debet, cum sit pars Officij diuini eo die præscripti, ut notat Suarez *libro 4. de Hor. Canonic. cap. 25. num. 8. & 9.* & cum sit pars notabilis, ad restitutionem fructuum tenetur Beneficiarius ad ratam Vesperarum, vel Matutini, vel vtriusque, prout in Bulla Pij V. de qua supra *Sectione 1. cap. 6. num. 2. pag. 11.* Decreuit etiam sacra Congregatio Rituum *prima Septembris 1607.* ne pridie vespere recitetur Matutinum Defunctorum, sed hac die manè: quod est notandum, & obseruandum ex Rubrica propria Breuiarij. Vide *Sectionem 9. cap. 2.*

4. Vitalis & Agricolæ. In Missali Vaticano *vol. 4743.* Simplex in M. S. & 1550.

Caroli. A Paulo V. ad libitum Clerici, 6. Decembris 1613. cum Officio & ritu Semiduplici, 3. Decembris 1616. approbato. Si fiat Officium, in lectione Martyrologij legatur de eo primo loco. In tota Prouincia Mediolanensi celebrari potest Duplici ritu, ex Decreto sacre Congregationis Rituum 20. Nouembris 1610. si transferatur, mutatur tertius Versus in Hymno, *Iste confessor.*

8. Octaua Omnium Sanctorum à Sixto IV. & ex Codice M. S. Ecclesiæ sanctæ Mariæ ad Martyres citato à Baronio in *Martyrologio hac die.* Duplex ab eodem Sixto, & in Breuiario 1550. Pius V. per totam Octauam reformauit Lectiones.

Quatuor Coronatorum. Ordo Romanus. Antiphonarium & Sacramentarium Gregorianum, cum omnibus Orationibus Missæ, sub nomine quinque aliorum, Decreto Melchiadis, ait Duran. *lib. 7. cap. 66.* Simplex in M. S. & 1550. Officium, vel ab Honorio I. qui Romæ ædificauit eorum Ecclesiam, ex Martino Cosentino in Chronicis; vel à Leone IV. qui, ex Platina, corpora eorum inuenit, & Ecclesiam illustriorem reddidit.

9. Dedicationis Basilicæ Saluatoris. Dicta est Basilica Iulij à sancto Gregorio, item Constantiniana Lateranensis, à S. Hieronymo; cuius laudes persequitur Petrus Cardinalis Damiani in *Ep. ad Cardd. S. R. E.* ex quibus patet, eam esse caput Ecclesiarum: & hæc est potissima ratio Festi. Romæ tantum celebrabatur, Radulph. *Prop. 22.* Habetur in Missali Vatic. *vol. 4770.* Duplex in Breuiario 1521. Officium de Communi. Pius V. Lectiones 1. & 2. Nocturni addidit.

Theodori. In Antiphonario & Sacramentario Gregoriano, cum omnibus Orationibus Missæ. Habuit Orationem Nyssen. Metaph. meminit in *Actis S. Alippy die 26. Nouemb.* apud Sur. *Tom. 6.* Manuel quoque *rit. de Ferijs.* Simplex in M. S. & 1550.

10. Tryphonis, &c. Constantino-poli celebre Festum Iustiniano Imperatore, ex Procopio *lib. 1. de Aedif. Iustiniani.* Romæ, ex Radulph. *Prop. 22.* in Missali Vaticano *vol. 4743.* Simplex in Breu. 1550.

11. Martini Episcopi. Leone I. Pont. celebratum fuisse hoc Festum ex Concilio Turonico, scribit Galefin. in *Martyrolog.* Habetur in Sacramentario Gregoriano: à quo in editione Ro-

mana primam tantum Orationem habemus in Missa, omnes autem in Pameliana. S. Bernardus Sermonem habuit; & de generali consuetudine testatur Radulph. *Propos. 17.* Semidupl. apud Durand. *lib. 7. cap. 1.* Duplex apud Radulph. *loco citato.* rursus Semidupl. in Breuiario 1550. à Pio V. tandem Dupl. x, qui & mutauit Lectiones omnes. Reliqui Officij Gallicani, vt obseruat Pamelius ad *Antiphonar. S. Gregorij*, dicitur auctor sanctus Radbodus Episcopus Traiectensis, ex Schultingio. Psalmi Nocturnorum sunt de Communi Martyris; quia sancto Martino non defuit palma martyrij, vt dicitur in Antiphona ad *Magnificat.* Officium Missæ non est idem quod in Antiphonario Gregoriano, & est posterius Gregorio, ex Pamelio.

Mennæ. In Antiphonario & Sacramentario Gregoriano. A quo in Romana habemus primam tantum Orationem Missæ, omnes autem in editione Pameliana. Simplex in Breuiar. 1550.

12. Martini Papæ. Ex Calendar. & Martyrol. Romano antiquissimis, citatis à Baron. in *Martyrolog.* & in Missali Vaticano *vol. 4743.* Semidupl. ex Microlog. *cap. 43.* Romæ tantum, ex Radulph. *Propos. 22.* Simplex in M. S. & in Breu. 1550. restituitur Semidupl. à Pio V. Clemens VIII. mutauit Euangel. cum Homilia.

17. Gregorij Thaumaturgi. Nyssen. Orationem habuit. In Missali Romano non ante annum 1550. habetur Festum. Simplex à Pio V. Semidupl. à Clemente VIII. cum Homilia. Si transferatur, mutatur in Hymno, *Iste confessor*, tertius Versus.

18. Dedicationis Basilicæ Apostolorum.

lorum. Loca ipsa antea Limina Apostolorum vocabantur; de quorum oseulo ob dignitatem lege Baronium in *Martyrologio*; unde sumitur ratio Festi. Romæ tantum tempore Radulphi *Propos.* 22. in Missali Vatic. *volum.* 4743. Dupl. 1550. Pius V. Lectiones 1. & 2. Nocturni adiecit. Clem. VIII. Homiliam sancti Gregorij assignavit. Urbanus VIII. quintam Lectionem opere 1626. & verbis locupletavit anno 1627.

19. Pontiani. In Missali Vaticano prox. cit. Simplex in M. S. & 1550.

21. Præsentationis beatæ Virginis. Hac die præsentatam fuisse, Vsuarius ait in *Martyrolog.* Sermones habuere Gregorius Nyssenus, Germanus Constantinop. & Georgius Nicomediensis, qui vixit circa annum 1000. *Memologium*, & Manuel *tit. de Ferijs.* Apud Gallos sub Carolo Magno 1375. procurante Abbate S. Nicolai in Normandia; ab his ad Saxones, tum ad Siculos transijt, ut enarrat Wion auctor *Ligni vitæ lib. 5.* Pius II. & Paulus II. ex Molano in *Addit. ad Martyrolog.* vel, ut alij volunt, Sixtus IV. edixerunt. tandem restituit Festum Sixtus V. 1585. Duplex in Breu. 1550. & à Sixto V. Officium verò, quonunc vtimur, Clemens VIII. designavit, abrogato antiquo, quod erat de Natiuitate Virginis, mutato nomine *Natiuitatis* in *Præsentationis*; cui non benè omnes Antiphonæ congruebant; & declarauit esse Duplex maius. In 7. Respons. pro *Festinitatem*, dici debet *Præsentationem*.

22. Cecilie. In Sacramentario Gregoriano cum prima & secunda Oratione Missæ; vltima deinde fuit mutata, quæ tamen habetur in Codice Pa-

meliano. de generali consuetudine testatur Radulph. *Propos.* 17. & in Breu. S. Isidori habetur Hymnus de ea. Semidup. apud Durand. *lib. 7. cap. 1.* & Radulph. citatum, & item in Breu. 1550. quod perseverat. Officium Missæ habetur in Antiph. Greg. Lectiones mutata à Pio V. fuerunt.

23. Clementis. In Sacramentario Gregoriano. Sed Orationes omnes fuerunt postea mutata; quæ tamen leguntur in Codice Pameliano. de generali consuetudine Radulph. *Propos.* 17. Sanctus Bernardus Sermonem habuit. Semid. apud Radulph. citatum, & in Breuiar. 1550. imò tempore Microl. *cap. 43.* Officium est antiquum, mutatis Lectionibus & quibusdam Responsorijs à Pio V. Officium Missæ, ut in Antiphonario Gregoriano.

Felicitatis. In Comite Hieron. habetur mense Iulio, & item in Sacramentario Gregoriano, à quo habemus primam & vltimam Orationem Missæ; secundam etiam habet Pamelianus Codex. Sermones habuere S. Petrus Chrysologus & S. Gregor. Simplex in M. S. & 1550.

24. Chrysogoni. In Sacramentario Gregoriano. Simplex in M. S. & 1550. Officium Gregor. Missæ tamen aliud est in eiusdem Antiphonario; sed Orationes, quæ apud nos habentur, in citato Sacramentario leguntur.

25. Catharinæ. A Treuirensibus cepit coli anno 1245. ex Lipomano *To. 5.* & de generali consuetudine fieri, scribit Radulph. *Propos.* 17. In Breuiar. Toletano duo Hymni de ea. in Missali Vatic. *volum.* 4743. habetur. Galesinius in *Martyrologio* scribit, hoc Festum in Calendario fuisse positum à Ioanne XXII. quia, inquit, in antiquis Martyrologijs de ea non legitur.

Semidup. apud Dur. *lib. 7. cap. 1.* Duplex apud Radulph. cit. rursus Semidup. in Breu. editis 1521. & 1550. Duplex tandem à Pio V. qui, retentis Oratione & Lectionibus 2. & 3. Noct. antiquum Officiū propriū integrum ablegavit. Dicitur Æcatherina in antiquo Codice citato à Baronio in *Martyrologio*.

26. Petri Alexandrini. In eius Festo S. Athanasius puer, puerilibus lusibus seria prænuntiāsse scribitur à Ruffino *lib. 1. Histor. cap. 14.* Habetur Festum in Missalibus Vatic. *vol. 4743. & 4771.* & in edito Venet. 1505. non ante: in Breviar. tamen 1550. non extat; ergo restitutum est à Pio V. qui & Simplici ritu celebrari Festum iussit.

Obijt ille tamen pridie huius diei, ex Galeſin. in *Martyrologio*. Et hæc de Proprio Sanctorum.

Addam duo pro declaratione prædictorum. Alterum est, quod nomine *Officij Missæ* intelligimus Introitum, Graduale, Offertorium, Communionem: & in Horis Canonicis pro *Officio*, Orationem conformem Missæ, tum Antiphonas, Responsoria, & Lectiones. Alterum est, quod Manuelem sapius citauimus *tit. de Ferijs*; non quod ipse indixerit Festa, sed Ferias in Festis, & eum tamquam testem Festorum apud Græcos obseruatorum attulimus in medium. Floruit autem anno 1180. & sequenti obiit.

SECTIO OCTAVA.

De Communi Sanctorum.

COMMUNE Sanctorum continet ea quæ ad Horas Canonicas sunt necessaria, quando in eorum Festis non habentur propria, nimirum Hymnos, Antiphonas, Psalmos, & huiusmodi. Potissimum autem deseruit ijs Sanctorum Festis, qui de numero Apostolorum sunt, Martyrum, Confessorum, Virginum, non Virginum, item Patronorum, seu Titularium; item Dedicationis Ecclesiæ, & frequenti Officio, quod vocatur S. Mariæ in Sabbato. Sed in genere occurrit quæstio de Communi: Quo die celebrandum erit Festum illius Sancti, de quo nescitur dies obitus, neque translationis, neque insignis manifestationis, & eiusmodi; & tamen alijs de

de causis celebrari debet eius Festum cum Maiorum consensu? Antiquiores celebrabant illius Festum in die, quo in Martyrologio Festum alterius Sancti eiusdem nominis occurrebat: quod notauit Baronius in *Martyrologio die 12. Februarij sub littera E.* vbi trium Modestorum fit mentio. Et hic quidem ritus placet, nisi vbi timetur error in populis, qui credant eum, quem colunt, esse eundem qui in Calendario Romano descriptus est: quod non sine graui peccato fit hodie alicubi, vt audio, suadentibus tale quid iisdem de Clero, vt fiat concursus ad eorum Ecclesiam vbi requiescit corpus Sancti eiusdem nominis. quo casu, tutius esset celebrari Festum illius alio die, puta translationis, vel proximiori. Inuigilent autem Episcopi, ad quos attinet sacras approbare Reliquias, ne inducatur hic abusus, néve inductus toleretur. Quæ verò ad Commune Sanctorum attinent, ad sex Capita reuocari possunt.

SECTIONIS OCTAVÆ CAPITA VI.

1 De Communi Apostolorum.

2 De Communi Martyrum.

3 De Communi Confessorum.

4 De Communi Virginum & non Virg.

5 De Communi Dedicationis Ecclesie.

6 De Officio beata Maria in Sabbato.

De Communi Apostolorum.

CAPIT I.

Apostolis & Euangelistis communia sunt omnia, exceptis Oratione Lectionibusque trium Nocturnorum; vt videre est in Brauiarijs antiquissimis M.SS. Neque dubito, Euangelistas comprehendi nomine Apostolorum à S. Clemen. lib. 8. *Constit. cap. 39.* vbi de Festis Apostolorum agit.

2. De Hymnis & eorum auctori-

bus diximus *Secl. 5. cap. 6.* Antiphonæ & Psalmi congruunt Apostolico muneris & dignitati. In quibus illud certè est singulare (non in alijs Sanctorum Communibus) quod nouem Psalmi Nocturnorum desumpti sunt, ordine Psalterij, ex Nocturnis integræ Hebdomadæ; primus è *Dominicali Nocturno tertio*, tempus gratiæ significante; secundus è *Feria secunda*; tertius & quartus è *Feria tertia*, in qua creauit Deus maria, & ornauit terram, loca propria iurisdictionis Apostolicæ; quîn-

quintus & sextus è Feria quarta, in qua produxit Deus luminaria mundi, Apostolicæ dignitatis indicia; sed hæc Feria dicata est Apostolis, ut diximus in primo Tomo pagina 295. septimus è Feria 5. octauus è Feria 6. nonus è Sabbato: ita ut vnaquæque dies tanto muneri & dignitati meritò plaudeat, & collatetur; & multò magis Feria tertia & quarta, ob prædictas causas. Lectiones ritè congruunt & Responsoria, ut patet. Quod si dicas, numerum pluralem in hoc Officio adhibere sæpius, non conuenire Festo vnus tantum Apostoli; scito, quod principaliter Officium hoc Principum est Apostolorum Petri & Pauli, à quibus ad alios Apostolos translatum fuit: vel Apostolorum Chorum ita esse vnum, ut qui vnus celebrat Festum, non excludat alios. vnde & in Missa Præfatio de Apostolis eos omnes vnà semper complectitur, & concelebrat. Amalar. lib. 4. c. 35. indicat, Officium hoc esse antiquissimum. Pius V. ab eo Officio, quod erat in Breu. 1550. nihil ferè recessit, nisi quod vnicum Inuitatorium firmavit; erat enim geminum, alterum æstiuum, alterum hiemale. Decreuit Lectiones de Scriptura iuxta antiquam regulam Rom. ex Radulph. Propos. 11. addidit alias Lectiones pro Apostolis, ad celebrandas fortè eorundem Octauas, vel minora eorum Festa, quæ alicubi occurrunt: ademit Responsorium nonum, quod amplius non dicitur, & mutauit in melius Capitulum horæ Sextæ.

3. Dices: Superfluum est illud Euangelium, *Hoc est præceptum meum*, cum sua Homilia in tertio Nocturno: nam cuiusvis Apostoli Festum habet proprium Euangelium & Homi-

liam. Præterea Euangelium, *Hoc est præceptum meum*, deseruit nunc Vigilijs Apostolorum; ergo collocandum in eodem quidem Communi, sed ante Orationem communem de Vigilia. Sed hæc argumenta sub Pio V. nulla erant; quia in Festo sancti Barnabæ legebatur Euangelium, *Hoc est præceptum*: cuius Homilia ideo debuit collocari in tertio Nocturno. Quid igitur sub Clemente VIII. dicendum erit? Cum singula Communia suum habeant in tertio Nocturno Euangelium cum Homilia, in prima recognitione Breuiarij nulla visa fuit mutandi loci ratio; imò accidere potest alicubi, quod fiat aliquod Festum Apostolorum non principale, in quo, ad differentiam Festi principalis, legi poterit Euangelium positum in Communi: qua item de causa additum fuit, ut inuenimus, à Pio V. aliud Euangelium, *Ecce nos reliquimus omnia*: quod Abbatum Communii referuari poterat. Tandem in postrema Breuiarij recognitione repositum est illud, & optimè, sub titulo Vigil. Apostolorum; & in 3. Nocturno aliud: *Ecce nos reliquimus omnia*.

4. In tertio Nocturno frequenter auditur *Alleluia*: & rationem affert Amalar. de Ord. Antiph. capite 59. quia extiterunt primi, qui, viso Domino resuscitato, gauisi sunt, nempe in tertio statu naturæ humanæ post legem, tempore vberioris gratiæ.

5. In secundis Vesperis dicuntur Antiphonæ aliæ à primis Vesperis & Laudibus, ad maiorem scilicet sollemnitate, & ad declarandam eorundem propinquitatem maiorem cum Christo, in cuius Festis fit hæc additio Antiphonarum, & multiplicatio. Dixi-

Diximus etiam *Seft. 5. cap. 7. num. 4. pag. 74.* Antiphonas significare charitatem, quæ refultat in Apostolis super alios, ut meritò abundare debeat Antiphonis eorum Officium, & nouis. *Charitas Christi urget nos,* aiebat Paulus aliorum nomine. In Natiuitate S. Ioannis Baptistæ idem fieri non nego; imò & inde fieri puto, quia missus à Deo, id est Apostolus, ipse quoque fuit Christo carne propinquior & mente. In Festo quoque plurimorum Martyrum idem fit; quia *maiolem charitatem nemo habet, quàm,* &c. & ubi plures coluntur Martyres simul, multiplicata charitas per Antiphonas plures indicari debet. quod anticipatè monuimus hoc loco, ne idem repetamus infra.

6 Lectiones pro Euangelistis in primo Nocturno addidit Pius V. congruentissimas; reliquæ erant in usu. Sed Lectiones 3. Nocturni cum Euangelio de missione binorum Discipulorum in duobus Festis leguntur, Marci nimirum & Lucæ; qui quasi bini scriptores mittuntur ad messem.

7 Tempore Paschali æquum erat, ut Apostolis, qui virtute magna reddebant testimonium Iesu Christi, daretur Officium lætitiæ plenum; quibus & promiserat Christus gaudium plenum. Durandus indicat mutationem hanc Officij libro 7. cap. 45. Pius V. diuisit Hymnum in duas partes, ita ut altera in Laudibus cantari queat cum varietate: ordinauit melius Responsorialia, restituto primo, quod reiectum fuerat, citatum à Durando *suprà.* De vna Antiphona cum tribus Psalmis, vide *Seft. 5. cap. 7. num. 5. pag. 74.*

De Communi Martyrum.

CAP. II.

Martyrum Festa antiquissima sunt, Clemente teste *lib. 8. Apostol. Constit. cap. 39.* & vidisti in *Sectione præcedenti.*

2. Alij sunt Martyres Pontifices, alij non Pontifices; & vtrisque datur Officium commune, excepta Oratione, & Lectionibus primi Nocturni, *A Mileto*: quæ leguntur tantum in Festo Martyris Pontificis, cui congruit ea narratio de Paulo recedente ab omnibus. Itaque in Festo Mart. non Pontificis leguntur aliæ, quæ habentur in Communi plurimorum Martyrum, *de Epist. ad Rom.*

3. Lectiones 2. & 3. Nocturni plures sunt in Communi positæ, tum ad varietatem, præsertim infra Octauas; tum ad proprietatem, quia in Missali diuersa Festa diuersa habent Euangelia.

4. Dices: Quid agendum, quando in Missa legitur Euangelium, cuius Homil. nulla habetur in Communi? quomodo concordabitur eo casu Officium cum Missa? Respōd. Legenda erit Homilia, quæ fortè in Proprio Sanctorum habetur; ut Homilia super Euangelium, *Nihil operium,* &c. quæ habetur in Festo S. Polycarpi. Quod si non habeatur in Breuiario, veluti super Euangelium, *Nolite arbitrari,* vel, *Qui vos audit, me audit,* & similia; recurre ad Octauarium Romanum, in quo habentur Homilia de quocumque Euangelio quod habetur in Missali: si Octauario careas, lege in Officio Homiliam Euangelij, quam habes in Communi; & in Missa deinde idem Euangelium leges, iuxta Rubricam quæ in Missali habetur post primam Missam

Z

de

de Communi vnus Martyris Pontificis; in qua conceditur vsus Euangeliorum quæ in eodem Communi assignata sunt, ita vt liberum sit legere in Missa quodcumque Euangelium, de eodem tamen Communi sumptum.

5 Responsorium proprium post nonam Lectionem positum pro Festo quinque sanctorum Martyrum Pontificum, *Domine praueniisti*, non est, vt putant aliqui, ad excellentiam; sed ad vitandum mendacium in eo Responso futuro, si in eorum Festis recitaretur, *Hic est verè martyr, qui sanguinem fudit*: cum ij perierint quidem, sed non effuso sanguine, vt ex eorumdem historijs pater, Marcelli, Ioannis, Siluerij, Pontiani, & Martini. Consule Lectiones eorum in proprijs Festis. Adde ijs, ob eandem causam Festa nouem Lectionum S. Felicis in Pincis, & S. Melchiadis Papæ, vbi celebrantur. Hæc eadem de causa voluissent aliqui in prædictis Festis mutari Versum in Hymno Versperarum, *Fundensque pro te sanguinem*; sed Poëtis idem est ac fundens vitam, quæ est in sanguine.

6 Totum Officium de Communi vnus Martyris, quo nunc utimur, habetur in Breu. M. S. & 1550. Durandus indicat eadem Responsoria lib. 7. cap. 45. Pius V. reformauit Lectiones tantum.

7 Commune plurimorum Martyrum idem est, quod in antiquis Breu. M. S. & 1550. Pius V. decreuit primas Lectiones de Scriptura, mutauit alias in aptiores.

8 De fine Hymni, qui dicitur post Inuitatorium (etenim proprius finis est) diximus, numquam eum mutari, *Sectione 5. cap. 6. num. 13. pag. 73.*

9 Responsorium post nonam Lectionem pro fratribus Martyribus,

Hæc est vera fraternitas, non dicitur vnquam, nisi verè ij sint fratres secundum carnem. Quod si cum fratribus carnalibus celebrentur alij non fratres in eodem Festo, non dicitur: quod nota in Festo sanctorum Placidi & sociorum: quamuis enim in ijs duo fratres & soror simul obierint, aliorum non fratrum causa illud omittitur. Neque dicas, in Breuiario non adnotatum fuisse dictum Responsorium in Festo sanctorum Placidi & sociorum; quia vnica Lectionem habent, quasi illud positum fuisset, si duas, vt in Festo sanctorum Geruasij & Protasij, Primi & Feliciani: nam in Festis SS. Faustini & Iouitæ, Marci & Marcelliani, quæ vnica Lectionem habent, ante eandem notatum est idem Responsorium, *Hæc est vera fraternitas*, in editione Breuiarij Vaticana 1608. præcedentibus editionibus emendatiore.

Obiecerunt aliqui, quod in Missa sanctorum Nerei, & Achillei, Domitillæ atque Pancratij dicitur post Epistolam, *Hæc est vera fraternitas*; & tamen certum est, eos omnes non esse fratres secundum carnem. At non valet illatio à Missali ad Breuiarium: & præterea Missa illa erat antiquitas de duobus fratribus Nereo & Achilleo; Pancratius habebat Missam propriam; Domitilla addita est à Clemente VIII. qui recognouit corrigenda, non mutauit congruentia, & quæ rationi potiori conlona forent. Potissimum verò fit eo die Festum de Sanctis fratribus, vt ex Euangelio & eiusdem Homilia constat.

Dices adhuc: Symphorosa mater est, & cum filijs habet hoc idem Responsorium. At Festum hoc in rigore est tantummodò filiorum, & fratrum, qui die 18. Iulij obierunt; mater autem

tem pridie, vt patet apertè in Lectione tertia illius Festi.

10 Inter vtrumque Commune vnus & plurium Martyrum rectè collocatum est aliud Commune Martyrum tempore Paschali, vt esset Commune vtriusque: ratio verò, cur Martyribus Officium Paschale tribuatur, à S. Ambrosio affertur in *Sermone qui in eodem Officio legitur: Dignum est, & congruum, &c.*

11 Pius V. nihil mutauit, nisi primas Lectiones & secundas sancti Ambrosij, & S. Cypriani; addiditque Homiliam ad aliud Euangelium Paschale, *Ego sum vitis, vos palmites*, pro varietate Euangeliorum in Missa legendorum, vt Officium deinde concordet cum Missa.

12 Hymnus, *Rex gloriose Martyrum*, dicitur etiam in Vesperis, omisso illo, *Sanctorum meritis inclita gaudia* (qui alioquin non discordaret à gaudijs Paschalibus;) tum, vt cantari possit cantu Hymnorum Paschalium; tum, vt possit mutari finis Hymni more Paschali. quod est peculiare in Officio Martyrum, non autem Confessorum, in quo dicitur *Iste confessor*, metri diuersi, ob rationem à S. Ambrosio allatam suprà num. 10.

13 De Antiphona vna & tribus Psalmis in vnoquoque Nocturno, diximus *Secl. 5. cap. 7. num. 5. pag. 74.*

14 Quæ desunt in Comuni Paschali sumi debent ex Communi extratempus Paschale, ait Rubrica; sed intellige, quoad Lectiones tantum primi Nocturni: nam in secundo non bene conueniunt aliæ, quæ leguntur extra tempus Paschale; nisi infra Octauam, ad varietatem, vt dicitur in Octauario Romano *infra Octau. Martyrum temporis Paschalis post quartam diem.*

De Communi Confessorum.

CAP. III.

1 Commune Confessorum Pontificum est idem quod in Breu. M. S. & 1550. paucis exceptis: nam Pius V. legi iussit de Scriptura in 1. Nocturno, addiditque alias ad calcem pro Octaua, vel ad varietatem in Festis; è quibus primæ illæ, *Laudemus viros gloriosos*, deferuire possunt in Officio plurium Confessorum simul, si alicubi occurrant.

2 Pro Summis Pontificibus Confessoribus vnica est differentia ab alijs in Antiphona ad *Magnificat* in secundis Vesperis, qua vnum in Cathedra sancti Petri, in qua sederunt successores eiusdem: *Dum esset Summus Pontifex, &c.*

3 Pro Doctores extat Antiphona propria in vtriusque Vesperis ad *Magnificat*, *O Doctor optime*; quæ habetur in Breu. M. S. & 1550. Pius V. addidit Lect. 1. Noct. & 2. mutauit Lectiones 3. vt pro Homilia sancti Hieronymi legatur ea quæ est sancti Augustini. Clemens VIII. adiecit Octauum Responsorium, *In medio Ecclesia, &c.*

4 Commune Confessorum non Pontificum est idem vt in antiquis Breu. mutauit Pius V. Lect. 1. Noct. vt essent de Scriptura, & secundi Noct. in magis proprias, ex Io. Chrysost. alias adiecit de more, ad varietatem in Festis, vel pro Octaua. Oratio *Adesto* habetur in Sacramentario Gregoriano.

5 Quando fit Festum plurium Confessorum, siue Pontificum siue non Pontificum, datur facultas mutandi verba tum in Oratione, tum in Sermonibus, vt sonent numerum pluralem;

lem; verbi gratia, *Ad sanctorum ac beatissimorum Patrum nostrorum N. N. quorum, &c. Beatorum N. & N. dies, quorum festiuitatem celebramus.* non tamen in Sermone sancti Gregorij ex libro Moralium, *Deridetur iusti simplicitas*; quia non est propriè Sermo de Sancto, sed tractatus & expositio libri Iob. In Antiphonis, Responsorij, Hymnis, & Homilijs nulla fit mutatio, licet non quadrent pluribus; quia nimia esset mutatio, & perdifficilis, vt congruat in omnibus.

6 Tempore Paschali additur *Alleluia*, vbi scilicet non habetur; vt in Breuiar. M. S. & 1550. & ad Responsorja breuia Horarum duplicantur. In Inuitatorio repetitur, vt aliàs, *Venite adoremus, alleluia*: quod in Apostolis etiam, & in sequentibus obserua, contra eos, qui putant repetendum esse tantum *Alleluia*, vt in Inuitatorio Martyrum tempore Paschali. Tres Psalmi dicuntur sub vna Antiphona, etiam post Ascensionem Domini. quæ & obserua in sequentibus Communibus Virginum, mulierum Sanctarum, & Dedicationis Ecclesiæ. Causam mysticam habes Sect. 5. cap. 7. num. 5. pag. 74.

7 In translationum Festis, & quando Officia Confessorum transferuntur in aliam diem, vt in Rubricis, mutatur Versus in Hymno, *Iste confessor*, vt in Breuiario Urbani VIII. iussu recognito, ne mendacium dicatur, quod eo die obierint. In Hymno Laudum Confessorum non Pontificum videbatur etiam mutandus ille Versus, *Dies refulsit lumine, quo Sæctus*, &c. sed non mutatur, quia non dicimus, *Hic dies*, præcisè in quo fit Officium. Contingit etiam transferri Officium à die obitus in immediatè sequentem diem, pu-

ta à Dominica in Feriam secundam; & eo casu in primis Vesperis non est mutandus prædictus Versus, quia verè eo die obiit. Infra Octauam verò dicitur vt in Festo; quia, vt sæpè dixi, tota Octaua est velut vnus idemque dies: Octaua scilicet Festi, non autem Octaua dierum mensis, intra quam translatum Festum contingit celebrari. quod benè nota.

*De Communi Virginum
& non Virginum.*

C A P. I V.

1 **D**antur Virgines tantum; Virgines, & Martyres; Martyres non Virgines; nec Martyres, nec Virgines. Et licet Officium sit Commune his omnibus in multis; tamen aliqua, vt decet, eæ habent propria.

2 Virgines igitur non Martyres habent Orationem propriam, Hymnum post Inuitatorium, primum Responsorium, & Capitulum Nonæ: Hymnum & Capitulum à Clemente VIII. primum Responf. à Pio V. qui & addidit Lectiones de Scriptura in 1. Noctur. & alias pro 2. Nocturno ex Ambrosio.

3 Virgines & Martyres habent, præter Orationem, Hymnum post Inuitatorium, primum à Pio V. Responsorium, Lectiones primi Nocturni, *Confitebor tibi*, &c. ab eodem Pio V. qui addidit sequentes alias Lectiones, ad varietatem in Festis, vel ad Octauam.

4 Martyres tantum, non Virgines, habent Commune distinctum à superiore; tum primas Lectiones à Pio V. *Confitebor*; in reliquis concordat Officium cum Breu. M. S. & 1550. Le-

Lectiones secundi Nocturni pro Marr. non vidua additæ sunt ab Urbano VIII.

5 Sanctæ mulieres, nec Virgines, nec Martyres, idem habent Officium cum præcedentibus non Virginibus; sed à Pio V. habent Capitula Horarum, *Mulierem fortem*, &c. tum Lectiones secundi Nocturni ex S. Ambrosio. Additus est à Clemente VIII. Hymnus in Vesp. *Fortè virili pectore*, cum Antiph. ad *Magnificat* aptiore, tum in primis tum in secundis Vesp. addidit aliã ad Laudes Urbanus VIII. Mirantur non pauci, quod in Officio dicatur adhuc, *Veni sponsa Christi*, nimirum in 3. Nocturno: sed ea spontè retenta est, recitanda noctu, ne sancta mulier, non virgo, reiecta videatur à nuptijs Christi spiritalibus, quibus & ipsa gaudet occultiore modo.

6 Si fuerint plures, nihil mutatur, præter Orationem; & si plures sint Virgines, habent propriam Antiphonam ad utrasque Vesperas & Laudes pro Canticis Evangelicis: *Prudentes Virgines*, &c.

7 Oratio, *Deus, qui inter cetera potentia tua*, &c. habetur in Sacram. Greg. item ibid. *Indulgentiam nobis Domine*, &c. quæ in concursu, seu in occurſu duarum Virginum, seu Sanctarum mulierum, poterit dici ad varietatem, tacitis titulis *Virginis & Martyris*.

De Communi Dedicationis Ecclesiæ.

C A P. V.

Ecclésiæ materiali duo accidunt in ordine ad horas Canonicas, nimirum Titulus, & Dedicatio; quæ differunt, & conveniunt in multis.

Titulus Ecclesiæ est, à quo denominatur Ecclesia, puta S. Salvatoris, sancti Bartholomæi, & similia: antiquitus enim Ecclesiæ in Vrbe per Titulos distinguebatur. qua de re Baron. in *Not. Martyrolog.* 26. *Iulij fufius*. Hoc loco breuiter accipe, Lector, Titulum, & Ecclesiam esse idem; eò quòd in loco Ecclesiæ construendæ figebatur Crux in Titulum, Ord. Rom. *cap. de Edif. Ecclesiæ*. Romæ item, ex antiqua loquendi consuetudine, non omnis Ecclesia Titulus dicebatur, sed tantum insigniores Ecclesiæ, quibus præficerentur Cardinales; unde Titulus Pastoris dicta est Ecclesia sanctæ Pudentianæ, in *Martyrol.* 20. *Iunij*, & Titulus Eudoxiæ Ecclesia sancti Petri ad Vincula. Euaristus autem diuisit in Vrbe Titulos Presbyteris, hoc est, multiplicauit Ecclesias, quæ dictæ sunt Tituli, accepta nomenclatura à rebus fiscalibus. Tituli namque impositione rem sibi Fiscus vendicabat, & Principi consecrabat: & erant hi Tituli vela quædam, quæ regiam repræsentabant potestatem cum imagine vel nomine Imperatoris; ceteræ regiæ, apud Ambr. *Epistola ad Marcellinam*. quamquam notabantur etiam litteris, ex August. in *Psal. 21. Exposit.* 2. quos Titulos vetuit imponi Ecclesiasticis rebus S. Gregorius libro 5. *Epistola* 44. qui optimè norat Titulos Ecclesiasticos diuersos esse à fiscalibus: hi ergo vela erant, illi verò signum Crucis. Præterea Ecclesia dicta est Titulus; quia, qui eidem adscriberetur Presbyter, ab ea nomen Titulumque accipiebat, ut eius loci diceretur Presbyter (quod & hodie) inter Cardinales. Fufius hæc idem Baron. *Tom. 2. Annalium anno* 112. Titularis ergo Ecclesiæ

clesiæ est ille Sanctus, à quo Titulus seu Ecclesiæ denominationem habet.

2 Dedicatio verò Ecclesiæ est ipsamet consecratio facta ab Episcopo, vt in Pontificali, quæ ita recolitur quotannis, vt natalis dicatur dies, ex sancto Leone *Sermone de Machabais*, dedicati templi, Bellarm. *de Cultu Sanctorum* l. 3. cap. 5. De more antiquo fuit introducta, ex Eusebio lib. 9. *Histor. cap. 10.* Festum autem Dedicationis dignius est quàm Sancti Patroni loci, seu Titulari Ecclesiæ, vt probauimus *Sectio- ne 3. cap. 8. num. 7. pag. 29.*

3 Conueniunt in his. Sunt enim primæ classis; habent Octauam; celebrari possunt infra Octauam Epiphaniæ; item in Dominicis secundæ classis: in eisdem, si Vigilia occurrat, nihil sit de ea, nec etiam in Laudibus. Habent primas Vesperas integras, etiam in secundis Vesperis diei Octauæ Epiphaniæ, Paschæ, Ascensionis, & Corporis Christi, cum alijs priuilegijs Festorum primæ classis. Sed iam dicamus de sola Dedicatione.

4 Si contingat dedicari Ecclesiam in aliquo Festo ex solemnioribus, ne quotannis occurrentia duo Festa se inuicem impedian, potest Consecrator decernere alium diem ad celebrandū anniuersariam Dedicationem Ecclesiæ; puta, vel diem Dominicū proximiorē, vel alium adeò commodum, vt possint Octauæ celebrari liberiùs, & populus, præsertim rusticus, maiori frequentia colere Festum possit. Translationem verò eiusmodi à Consecratore posse fieri ex iusta causa, decreuit sacra Congregatio Rituum die 19. *Februarij* 1585. vt refert Paulus Piascius in *sua Praxi part. 1. cap. 5. n. 8. §. Diem.* & Congregatio item Cardinalium super negotia Episcoporum, respondens

hac de re Episcopo Bissinen. die 14. *Februarij eiusdem anni, citato Spec. Consil. 4. par. 3. Rubr. 52.* Extra actum verò Consecrationis non potest ampliùs mutari Festum, inconsulta sancta Sede Apostolica: quæ 16. *Octobris* 1604. iussit fieri de Dedicatione Ecclesiæ in ipsamet die Natiuitatis beatæ Virginis, in qua accidit Consecratio; & duas potiùs cātari Missas de duobus Festis, seruata in reliquis Rubrica de Concurrentia Octauarum.

5 Præter propriæ Ecclesiæ Dedicationem, celebrari quoque debet anniuersaria Dedicatio Ecclesiæ Cathedralis; in ciuitate quidem cum Octaua, in Diœcesi sine Octaua, ex Decreto sacre Rituum Congregationis 2. *May* 1619. erit tamen in Diœcesi quoque primæ classis Festum, instar eorum quæ transferuntur vltra Octauam, & sine Octaua celebrantur; vel vti Festum Patroni loci, quod celebrari debet à Regularibus, qui tamen non tenentur ad Octauam celebrandam. Neque tenentur iidem ad hoc Festum Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis, nisi ex quadam congruentia, & præsertim, si populare sit Festum, non Cleri tantum: ob rationem allatam suprâ, cum de Patrono loci ageremus. Quod si concurrant, seu occurrant Dedicationum Festa, vel Octauæ, pro varietate Orationum, sumi ea poterit, quæ assignata est ipsi diei Dedicationis: quod additum fuit Rubricæ in postrema Breuiarij recognitione.

6 Occurrentibus autem Dedicatione propriæ, & Dedicatione Cathedralis Ecclesiæ, eodem die, quænam erit celebranda? Rota Rom. *Decis. 616. num. 1. & per totum in recentior. par. 1.* definit, præferendam esse Dedicationem propriæ Ecclesiæ: quare de hac fiet

fiet Officium infra Octauam cum commem. Octauæ Dedic. Cathedralis, translatō festo altero in primam diem non impeditam. Neque dixerim, esse communia priuilegia hisce duabus Dedicationibus, quæ Dedicationi propriæ Ecclesiæ data sunt, nisi nouo Decreto fiant communia; puta, si occurrant infra Octauam Epiphaniæ.

7 Officium Dedicationis est Duplex maius apud Durand. *lib. 7. cap. 1.* cum Octaua, *ibidem*: ubi & indicat Officium, quo nunc utimur, *cap. 48.* Psalmos notans resonantes portas, atria, & ædificia. Concordamus cum Breu. M. S. & edito 1550. quod est uicinius Concil. Trident. & Pio V. restituenti Breuiarium Romanum: neque Pius mutauit, nisi de more suo Lectiones primi Nocturni, ut essent de Scriptura, iuxta Regulam antiquam Romanam, ex Radulpho *Proposit. 11.* addiditque Lectiones varias pro tota Octaua, & Orationem propriam pro ipso die Dedicationis. Atque ex hac Octaua, quam non habent alia Sanctorum Communia, cum Lectionibus unicuique diei assignatis, colligitur eiusdem Festi excellentia & dignitas super alias Octauas Sanctorum, quæ celebrantur cum Lectionibus de Comuni sumptis. De Antiphona & Psalmo, *Qui habitat*, in 3. Nocturno, vide quæ diximus *Sect. 5. c. 7. n. 12. pag. 75.* Contra regulam communem Breuiarii, Responsorium breue ad Sextam non sumitur à secundo Versu Nocturnorum Matutini; quia hic Versus non potest diuidi in prima sui parte ut alij Versus, & ideo uice illius dicitur, *Locus iste*, &c. Habes alia de Dedicat. Eccles. in primo Tomo *pag. 293.*

De Officio B. Mariæ in Sabbato.

CAP. VI.

1 Abbatum dicatum esse B. Virgini constat, & docuimus Tomo primo *pag. 7.* meminitque huius ritus Microlog. *cap. 60.* & Urbanus II. contemporaneus Micrologo in Concilio Claramont anno 1096. Officium in Sabbato beatæ Virgini Decreto suo destinauit, Radulph. *Propos. 20.* Non est ergo votiuum, ut aliqui scripserunt, sed præceptiuum, quod habet originem improprie à voto Ecclesiæ, si votiuum contendas esse.

2 Ritus Officij est ad modum Festi Simplicis, quod optabat Radulph. *ibidem*: nec tamen apparet, quo ritu tunc temporis Officium fieret de beata Virgine hac die; sed neque reperitur Officium hoc in Sabbato in Breu. M. S. Et fortasse id causæ fuit; quia ante Pium V. tenebatur Clerus ad recitationem quotidianam Officij parui beatæ Mariæ, unâ cum Officio Domini: quam obligationem abrogauit Pius in Bulla ante Breuiarium posita.

3 Quare totum hoc Officium cum Lectionibus sanctorum Patrum singulo mense pro uarietate legendis, iussu Pij V. fuit compositum, & editum. Clemens VIII. illud recognouit, mutata tantum Lectione pro mense Aprilis, quæ erat sancti Epiphaniij, nunc uero S. Hieronymi.

4 Fit autem in omnibus Sabbatis non impeditis Officio quoad ritum digniori; quale est etiam Feriæ maioris, aut Dominicæ anticipatæ, quæ scilicet suum non habet locum, ut diximus *Sect. 3. c. 5. num. 9. pag. 25.* quam quidam nimis pij erga B. Virginem anticipare uellent in alia Feria, nimium amantes sui, ne Sabbati Officium recitent

tent feriale cum Nocturno, & Laudibus prolixioribus. Festum Simplex cedit huic Officio Simpliciter de beata Virgine ratione dignitatis eiusdem in pari ritu; & de Festo Simpliciter fit tantum commemoratio.

5 Et ideo ad modum Festi Simpliciter Officium hoc incipit in Vesperis Ferie sextæ; vel à Capitulo, si ille dies ferialis est; vel per commemorationem, si eo die Festum est nouem Lectionum. In Completorio Ferie sextæ, quamuis sit de Festo nouem Lectionum, in fine tamen Hymni ius habet B. Virgo, ut dicatur,

Iesu, tibi sit gloria,

Qui natus es de Virgine;

nisi Festum sit Transfigurationis Domini, quod habet proprium finem omnibus Hymnis illius diei destinatum, & Festum est Domini.

6 Quod si Feria sexta fuerit Festum eiusdem beate Virginis, in secundis Vesperis omittitur commemoratio Officij in Sabbato; quia non conuenit, ut de eadem fiant Vesperæ & commemoratio. Casus accidere potest in Purificationis Festo, quod celebratur Feria 6. seu in die Octaua, quæ fit alicubi, eiusdem Purificationis; præterea nullus: & hac eadem de causa, inter Suffragia Sanctorum communia, nihil in hoc Officio licitur pro Suffragio, seu commemoratione beate Mariæ, nec in primis Vesperis, nec in Laudibus. Ad Notam finis est huius Officij, sicuti Festorum Simplicium.

7 In Nocturno Sabbati omittitur Psalmus *Iubilare*, pro quo dicitur Psal-

mus è Laudibus Sabbati, *Bonum est:* tum, ne ille bis dicatur, in Matutino, & Laudibus, quæ constituunt, ut supra diximus, vnâ Horam; tum, ne hic per Hebdomadam omittatur. & ideo fit commutatio.

8 Pro varietate temporum additæ sunt aliæ Antiphonæ, cum Orationibus pro tempore, post Natiuitatem, usque ad Purificationem, quæ sumptæ sunt ex Officio paruo B. Virginis, tum aliæ ad *Magnificat* & *Benedictus*, pro tempore Paschali; quo & additur *Alleluia* Inuitatorio, Antiphonis, Responsorijs, & Versibus.

9 Lectio assignata Martio eo anno tantum legitur, quo Pascha celebratur die 20. vel 21. & ultra, mensis Aprilis; ut videre est in Tabulis nostri Ordinis perpetui à Tabula 30. usque ad 35.

10 Ea item lectio assignata mensi Decembri non legitur vniquam, nisi quando Dominica prima Aduentus incidit in diem 2. Decembris: reliquæ sæpius leguntur.

11 Quæres, An superfluat illa Parenthesis in Rubricis generalibus tit. 8. num. 2. vbi de hoc Officio: *In Semiduplicibus (quando eius Officium paruum non dicitur) fit eius consueta commemoratio per annum.* nam in Semiduplicibus non dicitur Officium paruum de beata Virgine. Sed explica illud *quando*, id est, quo die. Vel indicat Parenthesis, alicubi dici Officium paruum de beata Virgine, etiam in Semiduplicibus, ob consuetudinem, de qua Sect. sequenti cap. 1. num. 6.

SECTIONONA.

De Appendicibus Breuiarij.

N fine Breuiarij addita sunt quædam, quæ dici possunt Appendices; quia non sunt partes Horarum Canoniarum, nec ad eas nisi remotè pertinent: de quibus, ordine Breuiarij seruato, nunc restat dicendum.

SECTIONIS NONÆ CAPITA VI.

1 De Officio paruo beate Virginis Mariæ.

2 De Officio Defunctorum.

3 De Psalmis Gradualibus.

4 De Psalmis Pœnitentialibus.

5 De Ordine Commendationis animæ.

6 De Benedictione mensæ & Itinerario Clericorum.

De Officio paruo beate Virginis Mariæ.

CAPVT I.

1 **A** Petro Damiani Cardinali fuit institutum Officium, quod dicitur paruum beate Virginis, ante annum 1056, ait Baronius eodem anno in *Annalibus*: vel restitutum, vt scribunt in *Vita eiusdem Petri* Flamialis & Fortunatus, quæ habetur initio Operum eiusdem; Gregorio VII. iubente, vt addit Hieron. Rubeus in *Histor. Rauennat.* quod puto verius; quia Paulus Diaconus in *Expositione Regule sancti Benedicti*, quæ habetur M. S. in *Bibliotheca Aniciana Collegij S. Gregorij de Vrbe*, scribit, quodd Gregorius III. & Zacharias, Summi Pontifices, qui vixere ante annum 752. præceperunt Cassinensi Congregationi, vt omni tempore vnâ

cum Officio diuino recitarent etiam Officium B. Virginis; ergo antiquiorem habet auctorem. Decreto deinde Urbani II. in Concilio Claramont. anno 1096. mense Nouembri, recitari ab omnibus Ecclesiasticis quotidie iussu est, vt notat Radul. *Propos.* 20. Consuetudo tamen hæc, seu lex, fortasse non fuit vbique recepta; quæ paulatim in communem vsum abiit: vnde Summistæ omnes dicunt, vfu tantum vim legis habente, non Iure scripto illud recitari, quod notat Azor. *par. 1. lib. 10. cap. 16.*

2 Extra Chorum nunc temporis nemo tenetur hoc Officium recitare, contra Nauar. *de Orat. cap. 10. num. 3.* qui tamen *Miscell.* 77. mutauit sententiam, ob Bullam Pij V. qui in Bulla edita pro Breuiario tollit omnem obligationem recitandi hoc Officium extra Chorum.

A a

3 Pen-

3 Pensionarij extra Chorum tenentur ad recitationem quotidianam huius Officij, sub pœna restitutionis fructuum pensionis ad ratam, ea ratione, quam attulimus suprâ in restitutione fructuum beneficij *Section. 1. cap. 6 num. 2. pag. 11.* vt patet in Bulla Pij V. hac de re edita: *Ex proximo Lateranensi.*

4 Quod si Pensionarij recitent Horas Canonicas maiores ratione Ordinis sacri, vel Beneficij, tunc eximuntur ab onere recitandi huius Officij parui; imò verò etiam, si ex pietate tantum recitent Officium maius: quod docent communiter Doctores. Vide Azor. *loco citat. cap. 4. quest. 3.*

5 In Choro, si adest consuetudo recitandi hoc Officium, obligat adhuc; cum Pius V. eandem potius confirmauerit in Bulla Breuiarij: non tamen Canonicus extra Chorum tenetur ad illud recitandum, vt docet Azor. *loco cit. cap. 16.* si vtatur Breuiario Pij V.

6 Imò sacra Rituum Congregatio die prima Septemb. anno 1607. decreuit, seruandam esse quoque eam consuetudinem, qua recitatur in Choro hoc Officium in Semiduplicibus, & Dominicis, non obstante Rubrica Breuiarij, de qua mox dicemus; quia nimirum Pius V. in Bulla Breuiarij habet hæc verba: *Sine praiudicio sanctæ consuetudinis illarum Ecclesiarum, in quibus Officium paruum B. Virginis in Choro dici consueuerat; ita vt in prædictis Ecclesiis seruetur ipsa laudabilis consuetudo celebrandi more solito prædictum Officium.* More, ait, solito; ergo & in Dominicis, & in Semiduplicibus, si adest consuetudo. Tandem Urbanus VIII. de consilio sacre Rituum Congregationis decreuit 2. Ia-

nuarij 1627. etiam mutato proprio Breuiario, & Romano acceptato, adhuc eos teneri ad quotidianam Officij beatæ Virginis recitationem, qui antea ex consuetudine tenebantur: & Decretum fuit impressum Romæ, instante Abbate Ripolensis Monasterij in Catalonia.

7. Quando verò sit aliàs dicendum in Choro, explicatur in Rubricis Breuiarij circa finem eiusdem: nam omittitur, quando sit Officium nouem Lectionum (excepta consuetudine numero præcedenti allegata) & hac de causa, quod doleo, in multis Ecclesiis Festa plura nouem Lectionum introducta sunt, Regularibus quoque eadem celebrantibus, vt relegetur à Choro Officium paruum B. Virginis. Ipsi viderint.

8 Non item dicitur in Vigilia Natiuitatis Domini; quod etiam notatum reperi in Breuiar. M. S. nec in Feriis maioris Hebdomadæ, vt vni Christo vacemus. aliàs autem in Breu. M. S. & 1550. triduum tantum vltimum maioris Hebdomadæ excipiebatur in recitatione huius Officij: nec infra Octauas Paschæ: quod & tradit Radulph. *Propos. 20.* propter temporis, inquit, incongruentiam: nec infra Octauas Pentecostes, vt in Breu. M. S. & 1550. nec in Sabbatis, quando sit Officium de beata Maria; ne bis, ait Radulph. videatur dici idem Officium. Quibus diebus omittitur à primis Vesperis, & in Vigilia Natiuitatis à Matutino, vt in Breuiar. etiam M. S. & 1550. antea recitabatur in Choro, etiam in Festis Duplicibus maioribus, vt testantur Breuiaria prædicta M. S. & 1550. non puto tamen vbique; quia adhuc seruaretur hic ritus, ob ea quæ diximus *num. 6.*

9 De modo illud recitandi tum in Choro, tum extra Chorum nunc dicamus. Nam septem Horas habet, & Horæ easdem partes, quas in Horis Canonicis enumerauimus; vt in numero earum septenario easdem causas mediteris erga B. Virginem, quas erga Deum significauimus in Horis Canonicis *Sect. 1. cap. 3. num. 5. & 6. pag. 2.*

10 Concordant hæc Horæ cum antiquis, vt satis indicat Radulph. *loco citato*, & cum Breuiar. M. S. exceptis his quæ sequuntur. Nam in Breu. 1550. additur Hymno, *Memento salutis auctoris* (qui est de Hymno ad Vesperas Natiuitatis Domini) sequens alter Versus, *Maria mater gratiæ*; qui olim erat vltimus Hymni, *O gloriosa*, ex Michaële Timotheo de *Hymnis lib. 4. Hymn. 32.* Ante secundam Lectionem addidere Benedictionem, quæ in M. S. non erat: mutata est tamen à Pio V. in eam quæ nunc legitur. Ad Horas omnes fiebat commemoratio Apostolorum, & omnium Sanctorum, quæ hodie fit ad Vesperas & Laudes tantum. Extat Bulla Pij V. anno 1575. qua prohibentur Officia beatæ Virginis vulgari sermone edita; & approbatur quod hodie habetur, additis aliis quæ in eodem Officio leguntur.

11 Quadruplex item mutatio huius Officij indicatur à Radulpho *loco citato*, & habetur in Breuiar. M. S. & 1550. in Aduentu, post Natiuitatem, tempore Paschali, & reliquo anni tempore: & congruit varietati temporum. Tempore Passionis nulla fit detractio, sed dicitur *Gloria Patri* in Inuitatorio, & *Re. 3.* vt in Festis Sanctorum. Tempore Paschali dicuntur in Noct. tres Antiphonæ, vt aliàs, quia non est

Officium de Festo. An verò addendum sit *Alleluia* Inuitatorio, Antiphonis, Responsoriis, &c. dubitauere non pauci. Ex vna parte negant, ad distinctionem Horarum maiorum Canonicarum; & quia Rubrica hac de re in loco proprio Breuiarij non habetur: ex altera affirmant; & videtur haberi satis in Officio simili beatæ Mariæ in Sabbato. Neque minùs resonare debet *Alleluia* in Officio paruo beatæ Virginis, quàm in Officio Christi, qui suæ Resurrectionis prima Matri gaudia & maiora dedit. Nihilominùs tamen non est addendum *Alleluia*, ex Decreto sacre Rituum Congregationis 28. Martij 1626. Mutatur etiam in Nocturno Antiphona *Post partum* in *Angelus Domini* tempore Aduentus, & in Officio Annuntiationis & Conceptionis beatæ Virginis, quia propriè & principaliter repræsentant tempus ante Natiuitatem Christi, & mysterium Incarnationis: quod sonat Antiphona *Angelus Domini*.

12 Si contingat transferri Festum Purificationis ob Dominicam priuilegiatam, seu aliam ob causam; eo casu transfertur etiam mutatio Officij, quam suprà significauimus. quod expressè dicitur in Breuiario 1550. sed extra Chorum mutatur die 3. Februarij; quia in hoc casu attenditur Festum; non Officium Chori.

13 In Choro dicitur hoc modo. Preponitur Officio diei in Matutinis & Vesperis, in aliis Horis postponitur. Docet idem Radulph. *loco cit.* ex vsu Romano; secundum vsum, inquit, Fratrum Minorum, quorum Breuiaria adhibita sunt, vt aliàs diximus, exclusis aliis à Nicolao III. Habetur etiam hic ritus in Breuiar. M. S. & 1550. Ratio esse potest, quia diuiditur Officium

A a 2 in

in antemeridianum & pomeridianum. Vtrumque verò, auspice B. Virgine, inchoari debet, præmissis eiusdem Horis paruis, Matutino & Vesperis maioribus, de Officio diei: & eo casu omittitur & in fine, *Fidelium animæ*. Reliquæ Horæ postponuntur, uti minores Horis Canonicis. Prima de beata Virgine dicitur, antequam legatur Martyrologium; quod non est pars Horæ primæ, sed quid superadditum, ut supra docuimus: unde & à multis legitur extra Chorum in loco Capituli.

14 Extra Chorum dicitur pro opportunitate temporis. Et primò ante quamcumque Horam dici debet Salutatio Angelica, ut in Breuiario 1550. præscribitur, & Durand. docet *lib. 5. cap. 2.* tum in fine vltimæ Horæ, si plures simul recitentur, ut Durandus *ibidem*.

15 Diuidi quoque potest in priuata recitatione, ex causa, Matutinum à Laudibus, dicta in fine Salutatione Angelica, & eadem repetita ante Laudes; ut in simili casu diximus de Horis Canonicis cum Nauarro *suprà Sect. 4. cap. 2. num. 3. & 4. pag. 52.*

16 Proposita est Indulgentia centum dierum recitantibus dictum Officiu iuxta Rubricas Breuiarij à Pio V. in *Bulla eiusdem Breuiarij*.

De Officio Defunctorum.

C A P. I I.

Officiu Defunctorum dictum est Agenda à Walafrido *cap. 25.* & à Durand. *lib. 7. cap. 35.* quia agere significat celebrare. item Exequiæ, ab August. *lib. de Cura pro mortuis*: non quia extra alia sequuntur, ut quidam definiuere; sed quia, ex Durand. *ibid.* extra viuos mor-

tui sepeliuntur, & extra Horas Canonicas hoc Officiu proprios habet ritus. Donatus definit Exequias, quia mortuus præibat, ceteri sequebantur in funere. Cum autem hodie in funere præcedat Clerus cadauer mortui, dicere possumus, nos mortuum sequi, quia obiit ille prius. Exequias explicat ab executione dictas Mutius Capucinus *de Offic. mort. cap. 6.* quia, inquit, executioni mandanda est Defunctorum voluntas.

2 De hoc Officio habetur Canon *Extra. de Celebratione Missar. cap. Cum cantantur* & ab Apostolis ortum habet, ex Dion. *de Ecclesiast. Hierarch. cap. 7.* ab Origene auctum fuisse dicitur, teste Augustino in *lib. Enchirid.* & Ilidoro *de Officijs Ecclesiasticis*. S. Augustino tamquam auctori tribuit Iacobus de Valentia in *Exposit. Hymni Te Deum*. Auctor ligni vitæ *lib. 5.* auctorem huius Officij facit Amalarium *cap. 79. de Ordine Antiphon.* indicat, se collegisse ex Romano & Mertenfi Antiphonariis ea quæ recta sibi visa sunt de ordine sepulturæ. Responsorioria composuit Mauritius Episcopus Parisiensis, qui obiit anno 1196. teste sancto Antonino citato à Demochare *Tom. 2. de Sacrificio Missæ cap. 18.* Orationes, *Deus qui inter Apostolicos, & Fidelium*, habentur in Sacramentario Gregoriano. Pius V. addidit Orationes tres, nimirum pro die Depositionis Defuncti, Anniversario, patre & matre Sacerdotis, vel recitantium eandem Orationem, non cuiuscumque; in quo non pauci errant: & tamen Oratio ipsa indicat, de patre & matre recitantis tantum ibi fieri commemorationem; non aliorum. Oratio *Absolue* est in Sacramentario Gregoriano. Clemens VIII. addidit alias

alias duas pro Defuncto & Defuncta, quæ erant necessariae pro vario Defunctorum ritu: quarum prima, *Inclina*, legitur in Sacramentario citato; reliquæ sunt posteriores Sacramentario. in reliquis nulla est mutatio. Idem est Officium apud Radulph. *loco cit.* & in Breu. M.S. & in edito 1550. Conclusiones Orationum in Breuiario diuersa sunt à conclusionibus in Officio Defunctorum Ritualis Romani, in quo semper dicitur, *Per Christum Dominum nostrum*, sed in Breuiario datur ritus Officij in ordine ad Officium de die diuinum; in quo ea est conclusio, *Per Dominum nostrum Iesum Christum*, &c. in Rituali verò traditur Officij ritus in ordine ad exequias, in quibus vnica est conclusio, *Per Christum Dominum nostrum*. & hac ratione non pugnant inuicem Breuiarium & Rituale Romanum.

3 Inchoationes & expletiones huius Officij non sunt vt in Horis Canonicis, ad tristitiam significandam, ex *Walafr. cap. 25. de Eccles. Obseru.* & simili modo, ait Alcuinus *cap. panult.* celebramus hæc Officia, quo celebrantur in iis diebus quibus Christus descendit ad inferna. Matutinum dicuntur Vigiliæ ab Alcuino *de Exeq. mort.* in quo Inuitatorium dicitur vt in propria Rubrica, nempe in die Commemorationis omnium fidelium Defunctorum, & in die depositionis seu obitus Defuncti, etiam si vnum tantum dicatur Nocturnum, vt habetur in Rituali Romano. Itemque in die depositionis tertio, septimo, trigesimo, & Anniversario; & regulariter, quando tres Nocturni dicuntur, etiam ex *Durando lib. 5. cap. 3.* quia ad solemnius Officium inuitandi sunt plures. Per annum autem omittitur, quia in hoc

Officio exequias Christi in Parasceue fieri solitas imitatur, *Durand. ibidem.* Nocturni verò tres dicuntur in crastino Omnium Sanctorum, vt in prædicto Breu. M. S. & apud Radul. & in depositione Defuncti, nisi aliud impediat, ex Rituali Romano Pauli V. duplicatis Antiphonis. In quibus Nocturnis, ex Alcuino, significantur illa Officia nocturnalina, quæ in morte Domini celebrantur. In ferialibus autem tres Lectiones cum tribus Psalmis, seu vno Nocturno, & Laudibus, ad repræsentandum, ex eodem Alcuino, triduanam Christi sepulturam. Et ideo neque ad Lectiones datur benedictio, neque in fine dicitur *Tu autem*, sicut nec in triduo mortis Christi, *Durand. lib. 5. cap. 2.* Antiphona nona, *Sitit anima mea ad Deum viuum*, ita legenda est, licet in Psalmo dicatur, *ad Deum fortem* (non fontem) *vinum*: & habes exempla in Breuiario Antiphonarum, quæ paululum discordant à Versu Psalmorum, quorum sunt Antiphonæ; vt in 2. Antiphona 1. Nocturni Dominicæ. In fine Vesperarum & Laudum dicuntur preces semper genibus flexis, etiam quando omittuntur Psalmi. Episcopis autem in *Cærim. Epif. lib. 2. cap. 10.* pro eorum dignitate præscribitur, vt stantes dicant Preces: quod non debet esse commune reliquo Clero. Dicitur *Pater noster*, *Et ne nos*, alta voce. quod in M. S. Breuiar. traditur. in Breuiar. 1550. malè negatur. Quem ritum in Vesperis restituit Pius; & in Laudibus explicauit magis Clemens VIII. Versus autem frequentissimus, *Requiem aternā*, &c. habetur in Sacramentario Gregoriano: qui diuiditur in fine Psalmorum, & in Precibus; licet in Responsoris sit vnus Versus, contra P. Ruiz, vt sit

loco *Gloria Patri*, &c. in fine Psalmorum. Auctores faciunt Apostolos huius Versus Michaël Timoth. in quest. 300. q. 17. Psalmi verò in fine Vesperarum & Laudum non dicuntur in Commemoratione omnium Defunctorum, neque in depositione Defuncti, si tres Nocturni dicantur, ex Rituali Romano Pauli V. neque in Officio Duplici, pari ratione. Contraria enim est ratio illorum, ac noni & longioris, *Liberamur*: quod non modò dicitur in prædicta Commemoratione, sed etiam quando cumque dicuntur nouem Lektionen: quare omittuntur illi Psalmi, quando dicitur hoc Responsorium. Versus qui dicuntur post Psalmum, si pro vno sit Officium, dicuntur in numero singulari, sicut & Oratio sequens: reliqua in toto Officio non mutantur, neque Versus post Orationem; quod in Rituali Rom. habetur.

4 Orationes tres dicuntur sub vna conclusionem diuerso modo ac in Missa; in qua prima Oratio concluditur, & duæ aliæ per modum commemorationis adduntur. Sed in Officio commemorationes non sunt, cum Antiphonas & Versus non habeant; & ideo vnius Orationis rationem habent, ad quam totum Officium ordinatur. Oratio *Fidelium* si sola dicitur, habet conclusionem valde propriam; si cum prioribus duabus, habet breuiorem, & communem tribus, quæ diriguntur ad Deum conditorem & redemptorem, diuersam à conclusionem quæ habetur in Missa, Maioribus ita volentibus, qui diuersimodam conclusionem assignauere in Missali, Breuiario, & Rituali. Versus *Requiescant in pace* dicitur in fine, omnibus surgentibus, tam in Vesperis quàm in Laudibus, eo modo quo diximus de *Benedi-*

eamus Domino Sect. 5. cap. 17. numero 8. pagina 96. nisi consuetudo sit alia.

5 Quæritur: An, quando Vesperæ Defunctorum & Matutinum dicuntur separatim ab Horis Canonicis, siue in Choro, siue extra Chorum, præmittenda sit secretò Oratio Dominica? Hoc obseruat Cappella Papalis in Festo Omnium Sanctorum, in quo, omissis secundis Vesperis de Festo, ne Vesperæ Defunctorum inchoentur ex abrupto, recitatur prius Oratio Dominica: quæ item repetitur ante Matutinum. quod notat Christophorus Marcellus in *Carim. Pap. lib. 2. Sect. 2. cap. 24. & 25.* & exemplo Cappellæ idem præscribitur in *Carimon. Episcop. lib. 2. cap. 10.* etiam si Vesperæ Defunctorum iungantur Vesperis de Festo. Certè Rituale Romanum non præscribit Orationem Dominicam, licet agat de Officio separatim dicendo ab Horis Canonicis: quare placet non dici regulariter. Illud quoque est notandum, quòd si aliquando diuidatur Matutinum hoc à Laudibus, eo casu in fine Matutini dicuntur Preces sine Psalmo cum Oratione, seu Orationibus, vt congruo fine terminetur.

6 Adhuc quæritur: An Vesperæ dicendæ sint ante Matutinum, quod præfente corpore manè cantatur ante Missam, cum ex sint primæ Vesperæ, & tamen manè non est Vesperarum tempus. Respondetur, omittendas esse eas Vesperas, quæ pridie Matutini Officij recitari nequeunt. Nostri igitur Clerici, qui tenentur pro Defuncto ex nostris recitare ter Officium Defunctorum, tribus scilicet diebus; si nocte moriatur ille, non tenentur in Choro ad primas Vesperas: aliàs autem recitare

tare debent coniunctas Vesperas diei, si feriales sint, alioquin post Completorium, non habita ratione Officij, sed Suffragij. Qua ratione, primo die poterunt manè cantare semel Matutinū, & iterum à prandio post Vesperas 2. Matutinū, & deinceps sequenti die tertium, vt celerius ille iuuetur. Sed congruentius quolibet die manè cantatur Matutinū tribus dictis diebus, vel ea ratio saltem ineat, qua Vesperæ nullo modo secundæ (quas non habent Defuncti) videantur esse.

7 Non habent Defuncti secundas Vesperas, ad significandum, quòd hoc Officium finem habebit, quando animæ ab omni pœna liberatæ Deo fruuntur, Beletii *cap. 160.* sed, mea sententia, demuntur ad minorem Officij sollemnitate, vt fit in Festo Simplicij.

8 Omittitur hoc Officium tempore Paschali, quia, inquit Durand. *lib. 6. cap. 72.* ad Christum solum eo tempore dirigenda est mens: neque interea patiuntur animæ dispendium, quia & beneficia nostra sunt illis communia; & nec expressius memoria pro illis fieri posset, quàm agendo memoriam de morte Christi (nota pro sequenti casu) & eiusdem resurrectione, per quam à pœnis liberari expectant. extra Chorum tamen vtile est ipsa Officia dicere. Hæc Durand.

9 Item omittitur in Hebdomada maiori: quod à Pio V. fuit statutum: nam apud Durand. *loco citato*, in Breuiar. M.S. & 1550. triduum tantum vltimum dictæ Hebdomadæ excipiebatur. causam attulimus *num. preced.* Aliam adfert Radulph. *Propos. 20.* ob dierum incongruentiam, sicuti tempore Paschali ob temporis iucunditatē. & hanc intelligo causam. Incongruentiam verò ille non explicat: fortasse,

quia pro Christo solo, non pro aliis, in Hebdomada maiori debemus esse in tristitia summa.

10 Item in Festis nouem Lctionum; quod habet etiam Radulph. *loco citato*, ob dierum aut festiuitatem: in M.S. & 1550 idem præscribitur. Nisi adimplenda sit Defunctorum voluntas, pro qua permittitur separatim dici Officio diei à sacra Rituum Congreg. *die 12. Iunij 1628.*

11 Dici verò debet prima die cuiuscunque mensis non impedita Festo nouem Lctionum, & vt ait Alcuinus, in Calendis. Certe, vt quocunque Defunctis suffragemur, & semel saltem in mense omnibus Defunctis communibus Ecclesiæ Suffragiis. Quòd si sola dies vltima mensis sit libera, ea die dicatur; licet in sequenti die rursus pro mense sequenti dicendum foret. quod adnotauimus in Ordine nostro perpetuo Tab. 13. 14. mense Maio.

12 Sed quid, si in Aduentu & Quadragesima dici non queat in mense Decembri, & Martio, in Ferijs secundis, de quo ritu dicemus statim; vtrum ratione mensis erit semel saltem recitandum prima die non impedita Festo nouem Lctionum? Contingit casus in Aduentu, quando Dominica 1. Aduentus occurrit die 29. Nouembris, vt videre est in Tabulis nostri ordinis perpetui Tabula prima, octaua, & aliis. Et in Quadragesima vnicus etiam est casus, quando Feria 4. Cinerum occurrit in die 28. Februarij vt in Tabul. 25. eo enim anno Feriæ 2. omnes sunt impeditæ Festis nouem Lctionum. Andreas Castaldus in *suo Carim. lib. 3. cap. 7. nu. 8.* negat debere dici ea ratione; quia in Quadragesima hoc Officium est annexū onus dici, nempe Feriæ 2. & idem valet in Aduentu: sed

sed ratio non conuincit, quia onus annexum Feriæ secundæ non tollit onus, quod potest esse ratione primæ diei mensis. Vnde accidit in Feriâ secundâ per annum dici Missam pro Defunctis, vt in Rubricis Missalis tit. 5. n. 2. & Feriâ tertiâ, quæ sit prima mensis sequentis, dici Missam quoque pro iisdem ratione Rubricæ n. 1. Ea igitur verba, *Ante Quadragesimam prima die non impedita dicitur Officium Defunctorum*; &, *Ante Aduentum prima die non impedita dicitur Officium Defunctorum*, ita sunt intelligenda, vt intra Quadragesimam & Aduentum nulla habeatur ratio mensis. Et confirmatur ex Rubrica generali Missalis tit. 5. n. 1. cuius verba sunt: *Prima die cuiusque mensis (extra Aduentum & Quadragesimam) dicitur Missa pro Defunctis*, quæ certè responderet Officio Defunctorum. Et ratio est, quia nulla habita ratione mensis, fiunt Suffragia sapiùs, hoc est, semel in Hebdomada tam Aduentus quàm Quadragesimæ. Si verò aliquo anno (quod rarò contingit) Feriis secundis omnibus impeditis, non dicatur Officium Defunctorum, parum refert.

13 Dicitur præterea hoc Officium in Feriis secundis tam Aduentus quàm Quadragesimæ, hoc est, initio Hebdomadæ, vt citiùs Defunctis suffragemur. Qui ritus præcisè in Feriâ 2. ortum habuit à Monachis Gamungensibus, ex Petro Damiani anno 1056, quod adnotauit etiam Baron. *eodem anno*: vel dici potest, quia cælum creatum fuit die Lunæ, idè petit Ecclesia, vt in cælum transferantur animæ de Purgatorio. In Quadragesima verò quotidie recitabatur, ex Radulpho *loco citato*. Pius autem V. Feriâ 2. contentus, nihil vltra iussit.

14 Quæres: Occurrente Vigilia Natiuitatis Domini in Feriâ 2. Hebdomadæ 4. Aduentus, vtrum ea die recitandum sit hoc Officium. In Breu. M. S. & 1550. aperte negatur: quia non debent dici Vesperæ, nisi dicatur etiam Nocturnum cum Laudibus. Nocturnum autem cum locum habeat post Laudes diei, non congruit deinde, vt post Laudum Vigiliæ Officium, quod ex Duplex, dicatur Officium Defunctorum; & eò magis, quia est Officium Duplex priuilegiatum, quod excludit omne aliud Duplex. Adde, omitti eodem die Officium beatæ Virginis paruum; cum tamen agatur eadem die de proximo partu Virginis: quantò magis Officium Defunctorum, quod minuit iucunditatem illius Vigiliæ. Denique si concedatur Officium Defunctorum, etiam in Missa fiet commemoratio eorumdem; quæ tamen nullam admittit commemorationem, nisi Dominicæ, si in ea occurrit Vigilia: imò & posset celebrari Missa de Requiem in ea Vigilia, à qua excluditur Duplex Festum, & Missa consequenter Defunctorum, quæ prohibetur dici in Festo Duplici. At Castaldus *in Carim. lib. 3. cap. 1. n. 9.* concedit, posse dici Officium Defunctorum in Vigilia Natiuitatis ratione Feriæ 2. tum quia non est impedita Festo nouem Lectionum; tum quia in ea Vigilia excluditur tantum à Rubricis Officium paruum B. Virginis; & addit prudentissimè, potius esse recitandum pridie Vesperis, vbi est consuetudo; quæ certè non tollitur à Rubricis Breuiarij in Officio Defunctorum. Cui tamen respondeo, in Breu. M. S. & 1550. expressè prohiberi Officium Defunctorum à Completorio pridie Vigiliæ Natiuitatis cantato. Et ad primam rationem dico, æqui-

æquiparari, & præcedere Officium dictæ Vigiliæ, si comparetur cum Festo quolibet nouem Lectionum: ad alteram, ibi non excludi Officium B. Virginis cum particula restrictiua tantum; sed omitti de Officio Defunctorum id præscribere, quod præscriptum iam fuerat de Officio paruo B. Virginis. imò non fuit necesse aliud decernere, sumpto argumento à fortiori, vt diximus, si excluditur Officium B. Virginis, ergo multò magis Defunctorum.

15 Accedamus ad horam recitandi huius Officij. Et Vesperæ quidem recitari debent post Vesperas etiam Festi Duplicis, si Feria sequatur, vt in Breuiar. M.S. & 1550. Et sacra Rituum Congregatio 23. Maij 1603. pro prima die mensis, si hæc sit libera à Festo nouem Lectionum, decreuit, Vesperas Defunctorum recitandas esse vltima die præcedentis mensis, licet ea sit festiua de præcepto; vt populus frequens post auditas Vesperas Dominicæ, vel Festi, audiat statim & Vesperas Defunctorum pro Suffragiis generalibus: sicut in Dominicis Aduentus & Quadragesimæ fieri solet in Vesperis pro Officio Defunctorum, sequenti Feria secunda persoluendo. Qui ritus mihi placeret quàm maximè, in iis etiam Regularium Ecclesiis, in quibus, vi Regulæ, qualibet Feria 2. vel alia non impedita, solet singula Hebdomada recitari Officium pro Defunctis fratribus, consanguineis, & benefactoribus. Defunctis autem vtilius esset; quia contingere potest, vt, dempta Feria 2. reliquæ Feriæ sint impeditæ Festis nouem Lectionum, & sic in ea Hebdomada non dicatur Officium.

16 Matutinum verò Defunctorum

post Laudes diei recitatur in Breuiario M.S. & 1550. Cui Rubricæ inherendo sacra Rituum Congregatio prohibuit, in Festo Sanctorum omnium cantari Matutinum Defunctorum vesperti, & iussit recitari in ipsamet die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum post Laudes diei, 1. *Septemb. 1607.* Episcopis autem tantum conceditur, vt in die Festo Omnium Sanctorum possint in suis Ecclesiis recitare cum Clero suo Matutinum Defunctorum, vt dicitur in Cærim. Episc. lib. 2. cap. 10. ea certè de causa, vt sequenti mane liberiores sint ad Missam solemniter cantandam pro Defunctis: quæ causa satis apertè significatur initio prædicti capitis.

17 Consuetudo tamen illa Regularium recitandi Matutinum Defunctorum vesperti post Completorium pro die sequenti, non videtur improbanda, si de Officio ex vi Regulæ agatur; neque etiam ex vi Rubricarum, in quibus dicitur: *Nisi alia sit consuetudo Ecclesiarum.*

18 Restat vltimò dicendum de obligatione ad hoc Officium recitandum: hæc autem nulla est, excepta Commemoratione omnium Defunctorum, de qua diximus *sect. 7. c. 13. pagina 171.* nulla, inquam, est, soluen- te nos Pio V. in Bulla Breuiarij ab antiqua obligatione, & ab omni peccato; exhortante tantum, & Indulgentia centum dierum pro vnaquaque vice ad præscriptum Rubricarum propo- sita, alliciente. Ex quo Nauarrus re- icitur, qui ante Pium V. *de Orat. cap. 10. num. 4.* docuerat, Officium Defunctorum certo die præscriptum in Breuiario esse partem Horarum Ca- nonicarum.

19 Quòd si aliunde oriatur obliga-
B b tio

tio recitandi Officium Defunctorum, puta, ex voluntate testatorum; in iis quidem diebus, quibus conceditur Missa de Requiem (qua de re in *primo Tomo diximus pag. 111. & 112.*) absque dubio recitari poterit.

20 In aliis verò diebus, in quibus prohibetur Missa de Requiem, adhuc tamen recitari poterit (exciperem Festam primæ & secundæ classis, & triduum maioris Hebdomadæ postremum) etiam in Choro: quia dispar est ratio inter Missam & Officium Defunctorum. illa namq; suppleri potest cum Missa de die, eo modo quo docuimus in *primo Tomo pag. 223. à num. 19. & seqq.* non autem Officium cum Officio de die: vel præter cantatam Missam de die in Collegiatis, potest cantari altera de Requiem, ut Roma fit quotidie in Ecclesia S. Petri. Festum autem, etiam de præcepto, ex minus solemnibus, non impedit recitationem huius Officij, ut patet ex dictis suprà *num. 10. 15. & 17.* maxime si adsit Ecclesiarum consuetudo.

21 Pius itaque V. tam in Bulla quam in Rubricis loquitur de Officio Defunctorum ex communi intentione Ecclesiæ pro Suffragiis generalibus recitando in Choro, remittens antiquam obligationem illud sæpius recitandi, & quotidie, ut olim, in Quadragesima; tum præscribit eos dies, quibus illud idem congruentius recitari vel omitti debet: non autem excludit obligationes proprias ex testamentis Defunctorum rationabiles.

22 Si tamen accadat in his obligationibus aliqua necessitas ex causa rationabili reducendi, aut commutandi, aut eas moderandi, ad tempus, seu in perpetuum, declarauit sacra Tridentini Concilij Congregatio *Sess. 25. cap. 4.*

posse Episcopos in Synodo, & Regularium Superiores in Capitulis Generalibus circa hæc Officia decernere quidquid magis expedire iudicauerint, ea commutando in Missas, &c. si ante Concilium ea fuerint imposita: quod postremo à nobis additum eadem sacra Congregatio significare visa est in *Decretis de celebratione Missarum sub Urbano VIII. 21. Iunij 1625. §. Ac primo.* ubi, dum prohibet reductionem Missarum post Concilium, non ante illud, indicat aperte, eam fuisse mentem sacri Concilij, de qua dubitabant Doctores Fusiùs Moneta noster de *Comm. ultim. vol. quest. 11. conclus. 4. num. 367. & seq.* de his Officiorum commutationibus agit. hoc loco hæc satis.

De Psalmis Gradualibus.

C A P. III.

FAciamus gradum, ordine Breuiarij, ad Psalmos Graduales, qui dicuntur Canticum graduum & ascensionis, ex vi vocis Hebrææ *Amahaloih*. Et Græci quidem, Theodoretus & Euthymius, docent, Cantica hæc intelligenda esse ad litteram de ascensione Iudæorum à Babylone in Ierusalem, Spiritu sancto per os David præcinente calamitatem eorum, & libertatem. Alij, è quibus Durand. *lib. 5. cap. 2.* malunt esse compositos hosce Psalmos, ut canerentur in ascensione quindecim graduum Templi Salomonis: tot enim fuisse affirmat S. Augustinus *Tract. in Psalm. ultimum*; cui Lyranus subscribit; & significant ascensiones Electorum in Deum per quindecim gradus. Septenarius enim veteris Testamenti est, octonarius noui Testamenti est numerus, ex
Am.

Ambros. *Enarr. 2. ad Horontianum*: quasi dicantur Electi per scalam præceptorum veteris & noui Testamenti ascendere ad Deum. & de his fortasse gradibus dicebat Salomon *Eccle. 11. Da partem septem* (Græcè est casus Datiui) *ne non & octo.*

2 Hieron. *in locum Ecclesiaste*, putat septem & octo Psalmos Graduales veteris & noui Testamenti indices esse: vt enim quondam per illorum numerum canebatur Deo, ita per vtrumque Testamentum modò cantantur laudes eidem Deo. Quinque etiam sunt sensus hominis, per quos animus ad Deum trinum ascendit; & ideò diuisi sunt inter quinos.

3 Radulphus *Propos. 21.* meminit, & notat, primos quinque dici pro Defunctis; alios quinque pro nobis ipsis, & amicis; postremos quinque pro omnibus fidelibus: & quadrat ordo hic ascendentibus, iuxta *Psalm. 83. Ascensiones in corde suo disposuit in valle lacrymarum*, id est Purgatorii. Nam à Purgatorio Defunctorum eleuamur ad purganda propria peccata, de quibus in secunda Oratione agitur: deinde ad vnionem cum Deo, quem toto corde perquirimus in tertia Oratione; ita vt in secundo ordine Psalmorum declinantes à malo, in tertio faciamus bonum: in quibus tota iustitia consistit.

4 Robertus Card. Bellarminus *in suo aureo libello de Ascensionibus in Deum*, ad instar horum 15. Psalmorum constituit quindecim gradus, quibus ascendas ad Deum; quorum ordo paululùm mutatus triplici Gradualium ordini, meo iudicio, responder optimè: si nimirum in primis quinque Psalmis mediteris corruptibilia, terram, aquas, ærem, ignem, & mixta; in aliis quin-

que scruteris cælestia corpora, hominem, animam eius rationalem, Angelicam naturam, & Diuinam essentiam: in tertio Psalmorum ordine contempleris Dei potentiam, theoricam sapientiam, practicam eiusdem misericordiam & iustitiam. quæ singula omnia prosequitur ille in dicto libello.

5 Si tibi placeant magis sanctissimi Rosarij mysteria, ea distribue hoc modo: vt, quæ sunt doloris, primo ordini cum *Requiem* pro Defunctis tribuas; quæ gaudij, secundo ordini; quæ gloriæ, tertio adscribas.

6 Nam primi quinque Psalmi vnicam habent conclusionem: *Requiem æternam*, &c. alij habent quisque suam cum *Gloria Patri*; quia pro Defunctis orantes abstinere solemus à glorificatione Trinitatis, vnicam & æternam eis requiem desiderando, vt eisdem, post quinque sensuum in Purgatorio purificationem, in quibus deliquerunt, eadem æterna requies tribuatur. Deo autem danda est gloria in ascensu nostro, siue declinemus à malo, siue faciamus bonum; de quibus in 2. & 3. agitur Psalmorum ordine Gradualium. Vltima Oratio habetur in Liturgia Græca S. Petri pro Collecta Missæ.

7 Dicuntur autem in Feriis quartis Quadragesimæ, latius sumpto vocabulo Quadragesimæ, ita vt includatur Feria 4. Cinerum, in qua etiam dicuntur hi Psalmi; Pio V. ita limitante: ante quem quoridie in Quadragesima recitabantur. Ante Matutinum dicuntur de more antiquo, ex Radulph. *Propos. 21.* in Breu. M. S. & in 1550. & ante Officium paruum B. Virginis, quod fit vnũ cum Officio maiori, ex P. Ruiz *in Cerimoniali*; vt nimirum

B b 2 per

per octo quosque dies ab initio ieiunij, ascensiones in corde nostro disponamus de virtute in virtutem, donec ad Christum in Cruce exaltatum perueniamus, quem in Hebdomada maiori contemplantur.

8 Omittuntur in ipsamet maiori Hebdomada; cum ibi militet eadem ratio, qua omittitur Officium paruum B. Virginis & Defunctorum; & omittuntur in Festo nouem Lectionum, ratione Festi, vt ait Radulph. *loco cit.*

9 Nulla nunc est obligatio, ex Bulla Pij V. qui proponit recitanti- bus Indulgentiam quinquaginta dierum; si nempe recitent in Feriis quartis Quadragesimæ, siue in Choro, siue extra Chorum eos recitent; & absoluit Clerum ab antiqua obligatione. Si ad- est consuetudo eos recitandi in Cho- ro, stetur legitimæ consuetudini; sicut etiam de Hora recitandi, de qua *cap. sequenti num. 6.*

De Psalmis Pœnitentialibus.

C A P. IV.

Psalmi Pœnitentiales, qui sci- licet ad pœnitentiam nos mo- uent, sunt numero septem; & videntur fuisse in usu ante S. Augusti- num, qui morti proximus eos lecti- tasse fertur; neque tamen auctor idem ipse perhibetur. Ordo Romanus eo- rum meminit in *Feria 4. Quadrage- simæ in capite ieiunij.* Cassiodorus do- cet, septem esse, quia totidem modis remittuntur peccata nostra, Baptismo, passione martyrij, eleëmofyna, dimit- tendo aliis, conuertendo alios, abun- dantia charitatis, & pœnitentia. Hæc ille.

2 Innocentius III. iussit eos reci- tari in Quadragesima, ex Radulph.

Propos. 21. quia tempus est opportu- num ad pœnitentiam.

3 Feriæ sextæ assignati fuerunt in Quadragesima à Pio V. cum & hi quotidie recitarentur in eadem: vnde ordine Feriarum seruato, sexta Feria sequente quartam, Pœnitentiales lo- cum habent in Breuiario post Gradua- les. Minor est etiam Pœnitentialium numerus quàm Gradualium.

4 Absolutè incipiebantur, ex Ra- dulph. *loco citat.* sed in Breuiar. M.S. & 1550. præmittitur Antiphona, *Ne reminiscaris,* &c. sumpta de To- biæ libro. Quilibet Psalmus conclu- ditur cum Trinitatis glorificatione so- lita, à qua speratur diuina gratia per pœnitentiam; gratia verò dicitur glo- ria Dei, *Rqm. 3.*

5 Recitantur post Laudes diei, di- cto *Benedicamus Domino,* & *Deo gra- tias,* vt habetur etiam in M.S. & 1550. & ante Primam; quia iustus in princi- pio (diei) accusator est sui: sed Radul- phi tempore dicebantur post Primam, in qua Confessio fit peccatorum.

6 Quod si consuetudo detur ali- qua antiqua & inueterata recitandi in Choro Psalmos Pœnitentiales in Fe- riis v. post Completorium in Qua- dragesima, & in Feriis tertiis Psalmos Graduales; sacra Rituum Congrega- tio declarauit, eam retineri posse, vt in vna Laudensi respondit 2. *Augusti 1603.*

7 Congruit tamen multò magis Feria sexta, in qua peccauit Adam, & mortuus est Christus eadem die.

8 Non in Festo nouem Lectionum. Quid enim peccatoris tristitia cum festiuitate Beatorum? nec in Para- sceue, Feria sexta maioris Hebdoma- dæ, vt dictum est de Officio Defun- ctorum.

9 Litaniæ, quæ habentur post Psalmos Pœnitentiales, demptis aliquibus Sanctis de nouo additis, eadem sunt quæ in Ordine Romano in *Benedictione Ecclesiæ*; non tamen ante sanctum Hieronymum eas fuisse in vſu, ſentit Walafr. *de Rebus Eccleſ. cap. 28.* quod intellige apud Romanos; nam in Eccleſia Neocaſarienſi eas adhibitas eſſe, ſcribit ſanctus Baſilius *Epistoſola 63.*

10 In Breuiariis M. S. & in edito 1550. plures Sancti recenſebantur, & petitiones diuerſarum rerum multò plures erant, eæ ſcilicet quibus additur, *Te rogamus, audi nos.* Pius autem V. ſelegit nobiliores Sanctos, & ad ſufficientem numerum petitiones redegit: quibus non debet fieri vlla additio, inconſulta ſancta Sede Apoſtolica, nec etiam Patronorum loci; & præſertim, quando dicuntur Litaniæ ex præſcripto Breuiarij Romani in Rogationibus, & in Feriis ſextis Quadrageſimæ; quia Pius V. prohibuit in Bulla omnem additionem. Fortè in aliis caſibus addi poterant ab Episcopis, puta in quibuſdam neceſſitatibus populorum, ſicut adduntur in Rituali Romano varia, *A peſte, fame, & bello*, & eiufmodi, ob varios caſus. Neque Paulus V. videtur prohibuiſſe in Rituali Romano additionem, ex cauſa rationabili: ſed ſacra Rituum Congregatio die 22. Martij 1631. reſpondit Canoniciſ Cathed. Rhegienſis, non poſſe inferi alios Sanctos in Litaniiſ, præter deſcriptos, etiam tempore peſtis, quo ij petebant facultatem addendi Sanctos Titulares & Patronos ciuitatis: multò minùs inuocandi erunt in Litaniiſ ij qui nondum ſunt canonizati, ex Gloſſa in cap. unico de Reliq. &

venerat. Sanctorum. in 6. §. Sedes Apoſt. ver. Hoc eodem. quam ſequitur Bellarmin. *de Sanctorum beatitudine cap. 10.* imò neque priuatim recitando Litanias, vt docet Sanchez in *Summ. lib. 2. cap. 43. num. 5. & ſequentibus.*

11 De Domno Apoſtolico, id eſt Papa, omnes Litaniæ meminere. Domnus enim idem eſt ac Dominus; ſed vocabulum Dominus terroris eſſe, non reuerentiæ, exiſtimabant antiqui, ait Panuinus *de Interpret. vocum obſcur.* qui & Apoſtolicus dictus eſt, tamquam Succellor Petri Principis Apoſtolorum, vt ait Rupert. *lib. 1. de Diu. Offic. cap. 27.* Vacante Sede, petitio hæc de Domno Apoſtolico omitti debet, vnà cum Verſu poſt Psalmum in Precibus, *Oremus pro Pontifice noſtro N.* & Oratione de eodem; quia non eſt, ſi vacat Sedes: nam & in Canone, Sede vacante, iubemur tacere nomen Pontificis, & vocem ipſam.

12 Psalmus poſt Litanias erat alius, Orationes item longè plures quàm hodie, ex Radulpho, à quo indicatur eſſe vltima Oratio, quæ item apud nos eſt vltima. Pius V. tamen nihil mutauit, ſed omnia à Breuiar. edito 1550. in ſuum tranſtulit Breuiarium, excepto Litaniarum fine, quem proſus accepit à Breuiar. M. S. Habentur in Sacramentario Gregoriano Orationes hæc, *Deus, cui proprium eſt miſereri; Ineffabilem; Deus, qui culpa offenderit; Exaudi quaſumus Domine; Deus, à quo ſancta deſideria; Vre igne; Fidelium; & Omnipotens*, quæ ibidem dicitur eſſe S. Auguſtini; ſed habentur ſparſim in citato libro.

13 Quòd ſi Litaniæ ſeparatim à Psalmis Pœnitentialibus dicendæ ſint,

B b 3 dicto

dicto ad Laudes diei *Benedicamus Domino*, *Deo gratias*, statim ea dicuntur: nam *Fidelium animæ*, pro fine Laudum, dicitur in fine Litaniarum, & vtrisque deferuit.

14 Nulla est obligatio extra Chorum recitandi septem Psalmos prædictos, absolvente nos Pio V. in Bulla Breuiar. ab omni peccato, & obligatione de hac re; qui concedit Indulgentiam quinquaginta dierum qualibet vice recitantibus eosdem iuxta Rubricas Breuiarij. in Choro, si consuetudo viget eosdem recitandi, conseruetur.

15 Pro Litiis separatim dicendis nulla est Indulgentia; sed obligatio in Litiis maioribus & minoribus. qua de re vide *Sectionem 6. cap. 16. num. 3. pagina 128.*

16 Communior vsus Ecclesiarum Urbis est, quod (excepto Sabbato sancto & Vigilia Pentecostes) Cantores & Chorus eas dicant alternatim: in Litiis maioribus, ad distinctionem à minoribus, alicubi Chorus repetit quæ Cantores integrè dicunt, vt in Sabbato sancto, qua in re standum est locorum consuetudini, & longior Processio congruè id requirit.

De Ordine Commendationis animæ.

C A P. V.

1 **M**agni momenti, vnde pendet æternitas, est exitus animarum de suis corporibus; & ideo cuiusque Sacerdoti, nedum Parocho, datur facultas commendandi animas Deo in hora mortis, & in transitu earumdem animarum. Vt autem quilibet Sacerdos ad manum habere queat, necessitate

præsertim urgente, & Rituali (quod Parochorum est) deficiente, ad calcem Breuiarij additus est Ordo Commendationis animæ. extat in Breuiar. M. S. Vfus autem commendandi animas in earum recessu est antiquior S. Gregorio, qui de eo meminit *Homilia in Euangel. 37.* Et de S. Ioanne Eleemosynario ad morientes ventitante scribit Metaph. *in eius Vita*; à quo agonizantes, vt puto, benedicebantur: nam hic ritus Episcopalis benedictionis in obitu fidelium ante annum 840. erat in vsu, scribente Annonio *libro 5. cap. 19. de Gestis Francorum*; quod Ludouicus Pius Imperator moriens Diogenem Episcopum Metensem accersiu, & ab eo benedictionem petiit. Vnde sanctus Carolus Borromæus obtinuit à Gregorio XIII. *die 30. Decemb. 1580.* facultatem omnibus Episcopis Prouinciæ Mediolanensis concedendæ Indulgentiæ ægrotis, quos vel ipsi, vel eorum nomine alij visitauerint; tum vt ægroti benedictionem Episcopi diligentius procurent; tum verò etiam, vt ea reddatur ægrotis utilior.

2 Concordat noster Ordo cum antiquis M. S. excepta mutatione aliquorum Sanctorum in Litiis breuiibus: quæ breues esse debuerunt, vt, discedente anima, sequentibus precibus magis propriis eam Domino commendemus.

3 In Rituali Pauli V. præscribitur commendanti animam, vt induat Superpelliceum & Stolam violaceam, aspergat locum & infirmum Aquabenedicta, dicens: *Asperges me*, &c. & imaginem Crucifixi ægroti tradat osculandam. de quibus meminit Alcuinus *cap. antepenultimo*; vbi etiam monet,

monet, esse legendas ante morientem Christi Passiones ab Euangelistis scriptas. Et hic ritus quidem est antiquus legendi Passionem Christi coram morituris, ex Actis sanctæ Marthæ Virginis, quæ sibi legi, dum obiret, eandem curauit.

4 Oratio illa, *Commendo te omnipotenti Deo*, &c. tota ad verbum Epistola est, quam Petrus Cardinalis Damiani scripsit amico suo morienti: quæ habetur initio *Tomii tertijs Operum eiusdem*, reponenda in *Tom. 1. lib. 8. Epist. 15. n. 150*. Quod item hoc loco dicitur de tribus atrocissimis tormentis S. Theclæ, illud confirmat Baron. in *Not. Martyrol. 23. Septembris*, & enumerat ignes, theatrum, & bestias, citatis SS. Patribus; sed non explicat, quodnam in theatro passa sit tormentum distinctum à bestiis. In *Annalibus anno 47. explicat*, eam tauris alligatam fuisse, ut discerperetur. Nominari verò Theclam in agone mortis, sanctus Cyprianus indicat *Oratione pro Martyribus*, & in *Oratione in die passionis*: quem secuti sunt in hoc eodem ritu SS. Terentius, & socij, tum alij, ut scribit Baron. loco citato.

5 Ceterum fax cum Cruce, præter lectionem Passionis Christi, mirificè iuuant in agone constitutum, ex instituto Apostolico; quæ affuere in obitu sanctæ Marthæ Hospitæ Christi, ut refert sanctus Antoninus *par. 1. tit. 6. cap. 20*. De Crucis affectibus coram moriente agit Tobias noster *par. 1. cap. 66. circa finem*.

6. Resp. *Subuenite Sancti Dei*, est antiquum, & habetur in Antiphonario sancti Gregorij.

De Benedictione mensæ & Itinerario Clericorum.

CAP. VI.

1 **Q**Uæ frequenter usurpare decet Clericum in genere precum, ea collecta sunt in calce Brenarij pro usu faciliiori totius Cleri. Inter hæc Benedictio mensæ, quæ manè fit & vesperi, opportunum hoc loco habet locum.

2 Originem habet à Christo, qui benedixit, antequam panes quinque distribueret turbis; & in vltima cæna benedixit, fregit, &c. Post cænam eandem Hymnum dixit, *Matth. 16. id est Psalmum 113. In exitu Israël de Ægypto*, ut docet Baron. anno 34. ex Rituali Hebræorum in Paschali cæna, quo, morem aliorum secutus, usus esse creditur Dominus noster.

3 Si antiquiora quæramus, 1. *Reg. 9. vbi legimus, Benedixit hostia*, Chaldaus legit, *Benedixit super cibum*. & Daniel item *cap. 14. laudato Deo comedit cibum*. Post cibum verò extat preceptum de gratiarum actione *Dent. 8. num. 10.*

4 Apostoli igitur imitati Christum docuere posteros Benedictionem mensæ, ut Paulus Timotheum 1. *ad eundem cap. 4. ut exponit locum illum Turrecrem. cap. Non liceat. Dist. 44. S. Athanas. de Sermon. Virgin. Vbi, inquit, sederis ad mensam, & inceperis frangere panem, ter eum consignans (hoc est signo Crucis) his verbis gratias age: Gratias agimus tibi, Pater noster. & cum surrexeris à mensa, rursum gratias agendo trinis vicibus dicas: Miserator & misericors Deus escam dedit timentibus se. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto.*

5 Inter

5 Inter Latinos S. Hieronymus ait *Epistola 22. ad Eustochium de Custod. virginis*. nec cibi sumantur, nisi oratione præmissa; nec recedatur à mensa, nisi referatur Creatori gratia. meminit & Rabanus *de Instit. Cleric. lib. 2. cap. 10.* vbi habetur Vers. *Edent pauperes*, &c.

6 Eius omissio peccatum est veniale, ex Nauar. *de Orat. cap. 18. num. 43.* valet enim ad abigendos dæmones, & ad continentiam nostram in cibo & potu, vt ait Chrysostomus *de Fide Anna*; & ad laudandum Deum pro præsentibus & futuris bonis, ex Basil. *Epistola 1.* item ad delenda peccata venialia gastrimargiæ, ex Chrysost. *in Psalm. 42.* Iulius Nigronus *Tract. ascetico 7. cap. 1. Incitamento 5.* citat Geminianum, qui in cap. *Non liceat*, obligat Clericos sub mortali ad Benedictionem mensæ, contra communem tamen opinionem; vt vel ex hoc videas, eam non esse neglegendam.

7 Porro formula in Breuiario tradita tum benedicendi, tum gratias agendi, cum auctorem non habeat, & in antiquissimis reperiatur Breuiariis, sua antiquitate auctoritatem sibi conciliat maximam. Clemens *lib. 7. Apostolic. Constitut. cap. 48.* meminit Orationis in prandio distinctæ: in cæna verò, quæ apud antiquiores ieiunio deditos erat magis in vsu quàm prandium, Versus ille dicebatur: *Edent pauperes, & saturabuntur*, &c. imò S. Hieronymus in *Marc. 14.* vbi de Hymno Saluatoris disputat, docet illum vsurpassè pro Hymno eundem Versum, *Edent pauperes*, &c. ex *Psalm. 21.* qui de Passione est totus. Alter Versus, *Memoriam fecit mirabilium suorum*, &c. quo nos vtimur, habet auctorem, vt

suprà dixi, Athanasium. Oratione, *Benedic Domine nos*, &c. habetur ferè tota in libro Sacramentorum Grimoldi Abb. *num. 126.*

8 Solemus ad ea verba prædictæ Orationis, *Domine nos*, signare Cruce nos ipsos; & ad sequentia verba, & *hæc tua dona*, signare cibos Cruce, nempe accepto ritu ab antiquis, qui & ante cibum signabant se signo Crucis, ex Tertull. *lib. de Corona milit. cap. 3.* & signabant ipsos cibos, ex Athanas. *suprà citato.*

9 Geminatur initio vox *Benedicite*, *Benedicite*: quasi inuicem hortemur nos ad benedicendum Domino, ex Durand. *lib. 4. cap. ultimo.*

10 Mutatio Versuum pro varietate Festorum, sicut & Psalmorum, est opportuna, ab Hebræis deducta & Hebræorum Ritualibus, ex Baron. *anno 34.* Fit autem mutatio regulariter à primis Vesperis Festi, si cœnatur; quia à primis Vesperis incipit Festum, cessatque mutatio, vt in Rubricis Breuiarij. hoc est: Versus de Natiuitate Domini dicuntur hodie in postrema recognitione Breuiarij vsque ad cœnam exclusiue in Vigilia Epiphaniæ: Versus de Epiphania, vsque ad cœnam inclusiue diei Octauæ: Versus de Paschate, vsque ad cœnam exclusiue Sabbati in Albis: Versus de Ascensione, vsque ad cœnam inclusiue Feriæ 6. post Octauam Ascensionis: Versus de Pentecoste, à cœna, quæ fit in meridie Vigiliæ eiusdem (quia Missa Vigiliæ habet omnia quæ sunt propria Festi) vsque ad cœnam Feriæ 6. Quatuor Temporum: nam in Sabbato post Nonam terminatur tempus Paschale. In triduo Hebdomadæ maioris dicuntur Versus vt in Breuiario.

11 Dubitarunt aliqui grauiſſimi vi-
ri, An in benedictione mensæ infra
Oſtauum Paſchatis nihil aliud adden-
dum ſit Verſui, *Hæc dies*, &c. cùm in
Rubrica habeantur hæc verba, *Dici-
tur tantum Verſ. Hæc dies*. ſed facile
reſpondetur, ea omnia dici quæ in pri-
ma Benedictione dicuntur, excepto
Verſu & Pfalmo propriis Feſti Paſcha-
lis, iuxta præcedentem Rubricam,
§. *Prædictus modus*, &c. Verſus autem
ſolent in aliis Feſtis & temporibus,
tum in prandio, tum in cœna multi-
plicari; neque qui dicitur ante men-
ſam, dicitur ſeu repetitur poſt men-
ſam. Solum Paſchale Feſtum hoc ha-
bet, vt non varientur Verſus; ſed vnus
& idem tantum dicatur ante, & poſt
menſam repetatur, *Hæc dies*. Et hic eſt
ſenſus eorum verborum, *dicitur tan-
tum*. Quæ particula *tantum*, vti dubia,
idcirco deleta eſt in recognitione po-
ſtrema Breuiarij.

12 Ante Orationem, quæ dicitur
poſt menſam, *Retribuere dignare*, &c.
non præponitur *Oremus*; quia non
eſt propriè Oratio, vt patet ex conclu-
ſione, quam non habet, *Per Chri-
ſtum Dominum noſtrum*, &c. & Cle-
mens VIII. clariorem Rubricam de
hac re adiecit, quæ in textu Pij V. de-
ſiderabatur.

13 Inter hæc benedicitur Lectôr, vt
ad menſam legat, qui in triduo Heb-
domadæ maioris non dicit, *Iube Dom-
ne*, nec in fine, *Tu autem Domine*, ob
cauſas à nobis allatas *Sectione ſexta*
cap. 13. num. 11. pag. 123. Quæ etiam
omittuntur veſperi ad ientacula breuia
in diebus ieiuniorum: in quibus,
qui benedicit, aut gratias agit, multa
omittit de communi Benedictione,
aut gratiarum actione, qua in re abun-
dat quifque in ſenſu ſuo, & variæ

ſunt formulæ Regularium. Rubricæ
Breuiarij nihil præſcribunt de hac re;
vt intelligamus, ientacula veſpertina
in diebus ieiuniorum concedi ſecun-
dum indulgentiam, non ſecundum
imperium; & integrum ieiunium
Eccleſiaſticum non admittere, niſi
vnicam comeſtionem, quæ in Breuiä-
rio vocatur cœna; ad quam adhiben-
tur Benedictio, & gratiarum actio cœ-
næ assignata.

14. De lectione verò quid dice-
mus? Auguſtinus dicitur auctor le-
ctionis ad menſam à Gemma libro 2.
cap. 63. vt mentes cùm corporibus
reficiantur. Iuſſa fuit ad menſam
Epiſcoporum ab Euſebio Papa, vt
in Epitome Conciliorum; deinde ad
menſam Sacerdotum à Concil. Nan-
netenſi, & Tolet. III. *cap. 7. à Gratia-
no relatis Diſt. 44*. Origenis tempore
fuiſſe in vſu hanc lectionem, tradit
Hieronymus in *Epiftola 18. ad Mar-
cellam*. In Cœnobijs Regularium ad-
hibitam fuiſſe ſcribit Baſil. in *Reg.
bren. Interrogat. 180*.

15 S. Bernardus à Radulpho ci-
tatus *Propoſit. 11*. curabat legi in
Reſectorio libros ſacræ Scripturæ,
qui non leguntur in Choro; & poſt
libros Machabæorum legi quatuor
libros Euangeliorum, dimiſſis ſeu
omiſſis Paſſionibus; quod poſtre-
mum, meo iudicio, eſt maximè no-
tandum, & ad maiorem Domini-
cæ Paſſionis reuerentiam obſeruan-
dum videtur, ob auctoritatem tanti
Patris.

16 Itinerarium poſt Benedictio-
nem mensæ ad vſum Cleri colloca-
tum eſt in fine Breuiarij; cuius au-
ctor eſt incertus, neque reperitur in
antiquis Breuiariis. Habetur autem
paulò longius pro itinere Prælatorum

C c in

in Pontificali antiquo, cum Cantico, Antiphona, Versibus, & Orationibus, vna mutata, & altera ante Canticum addita, vt ferè idem sit cum nostro Clericorum Itinerario. Porro Antiphona, Canticum Zachariæ, Preces, & Orationes, quarum vltimæ duæ

diuissim habentur in Sacramentorum libro sancti Gregorij, sunt itineri cuiusque faciendo satis accommodatæ. Conuenit autem Clerico semper orare, vt itinere suo perueniat ad Deum. Atque hic finis est Breuiarij Romani.

SECTIO DECIMA.

De Cærimoniis ad Horas Canonicas adhibendis.

ORÆ Canonicae vel ab vno, vel à pluribus simul, vel extra Chorum, vel in Choro, vel solemniter, vel minùs solemniter recitari possunt: quibus modis cùm peculiare accidunt Cærimoniæ, de his reliquum est vt breuiter agamus.

SECTIONIS DECIMÆ CAPITA III.

- 1 De Cærimoniis in priuata Horarum Canonicarum recitatione.
- 2 De Cærimoniis Horarum Canonica-

rum in Choro recitandarum.

- 3 De Cærimoniis Horarum Canonicarum in Choro solemnitus recitandarum.

De Cærimoniis in priuata Horarum Canonicarum recitatione.

CAPIT I.

1 **C**onuenienter statur ad Orationem Dominicam, Salutationem Angelicam, quia sunt de textu Euangelico; ad Symbolū item Apostolorum, vt ad fidei confessionem promptiores videamur. Item ad Horarum initia, quibus adiutorium diuinum imploramus, & laudem Deo trino tribuimus. Ad Inuitatorium, ne

seignes videamur, dum alios inuitamus. Ad Hymnos, qui sunt laudes Dei sollemniores, inter quos *Te Deum* quoque numeramus. Ad Versus quosque Nocturnorum, & post Hymnos, quia iis, vt docuimus suprā, conuertimur & excitamur in Deum. Ad textum Euangelij ante Homiliam, quod per se patet. Ad Capitula, quæ sunt breues exhortationes maiorum. Ad Cantica, *Benedictus*, *Magnificat*, & *Nunc dimittis*, quæ vocantur Euangelia. Ad Orationes denique omnes, quibus imme-

immediatè Deum alloquimur (excepto triduo maioris Hebdomadæ) & ad Preces quæ præcedunt.

2 Standum erit tempore Paschali, & in omnibus Dominicis, à primis earum Vesperis ad Antiphonas B. Virginis, quæ dicuntur in fine Officij, ex causis suprà allatis.

3 Ad Psalmos standum esset, vt suprà probauimus *Sect. 5. cap. 8.* sed pluri sedent, non pauci partim sedent, partim stant; quia spiritus promptus, caro autem infirma. Ad Lectiones quoque in Officio paruo B. Virginis in Aduentu laudabiliùs statur; quia sunt de Euangelio.

4 Genuflectendum autem erit ad ea verba Inuitatorij, *Adoremus, & proci- damus*, vt in Cærimonial. Episc. lib. 2. cap. 6. quod monent eadem ipsa verba. Item ad Preces feriales in Laudibus, Vesperis, & Horis, in diebus nimirum pœnitentiæ dicatis. Item ad Preces in Officio Defunctorum, maioris mœroris gratia. Item in Hymnis ad ea, *Veni Creator Spiritus, Aue Maris stella, O Crux aue spes unica, Tantum ergo Sa- cramentum*, si coram Sacramento dicitur, ex Cærimoniali Episc. lib. 1. ca. 28. quidam laudabiliter ad ea quoque, *O salutaris hostia: & causæ patent, ad ma- iorem reuerentiam. qua etiam de causa genuflectimus ad ea in Hymno Te Deum, Te ergo quaesumus*, &c. ex Cærimoniali lib. 2. cap. 5. & 6. Deniq; ad Antiphonas B. Virginis, quæ dicuntur in fine Officij; & ad Orationem Dominicam, Salutationem Angelicam, & Symbolum Apostolorum, quæ dicuntur in fine Completorii (exceptis Dominicis, & tempore Paschali, vt suprà dictum est) erit genuflectendum.

5 Præterea caput inclinandum erit ad Versum, *Gloria Patri, & Filio*, &c.

ad nomen Iesu, Mariæ, & Sancti de quo Officium recitatur. Item ad *Con- fiteor*, &c. quod in Prima & ante Cõ- pletorium dicitur, vsque ad *Mise- reatur* inclusiue, ab eo qui dicit, & cui dicitur respectiue, vt in Missa.

6 Signum Crucis adhiberi debet, pollice sibi signando os, ad illud initio Matutini, *Domine labia mea aperi- ries*, &c. vt in Rubricis Breu. de Ma- tutino tit. 13. nu. 1. Item manu extensa signando se à fronte ad pectus, & à sinistro humero vsque ad dextrum, cum dicitur, *Deus in adiutorium*, &c. Item ad Versum, *Adiutorium no- strum*, ante Confessionem in Prima & Completorio, sumpto ritu è Missa, vt tit. 15. dicitur de Prima num. 2. Item ad *Indulgentiam*, vt in Missa; & ad ea in fine Primæ, *Dominus nos be- nedicat*; & in fine Completorii, *Be- nedicat, & custodiat nos omni- potens*, &c. Aliqui signum Crucis cum pollice formant in pectore ad *Conuer- te nos Deus*, &c. quæ omnia causas habent satis apertas, & congruentes. Laudabile quoque est, signum Crucis fieri ad Antiphonam de Cruce in Of- ficio feriali.

7 In Psalmis Gradualibus quæ- cumque Preces dicuntur flexis geni- bus, ad mœrorem & luctum indi- candum; multoquæ magis hæc ge- nuum flexio congruit Pœnitentiali- bus Psalmis, Litanis, & Orationibus (quæ tamen Orationes à stante Heb- domadario dicuntur) vt præscriptum est in fine Breuiarij. Ad alia non in- congruè sedetur. Percutiunt sibi pe- ctus aliqui ad *Agnus Dei*, sicuti fit in Missa. Benè verò percutiunt ad ea in Confessione, *mea culpa*, &c. vt itidem fit in Missa.

De Cerimoniis Horarum Canoniarum in Choro recitandarum.

CAP. II.

Proprios mores vnaquæque habet Ecclesia & laudabiles consuetudines, quas non tolli à Cerimoniali Romano, neq; à Rubricis Breuiarij, sæpius declarauit sacra Rituum Romana Congregatio: sed videant Episcopi, ne ita pugnent cum vniuersali Ecclesia, vt peritorum iudicio minus sint laudabiles consuetudines.

2 In Breuiario quatuor tantum, quæ ad hanc rem faciunt, adnotata in Rubricis reperiuntur. Primum est, quod Hebdomadarius clara voce dicat, *Domine labia mea*, & c. initio Matutini Officij, tit. 13. num. 1. Alterum, quod in Precibus ferialibus dicat clara voce totum *Pater noster*, & c. & habetur tit. 32. num. 2. Tertium, quod idem dicat easdem Preces flexis genibus vsque ad Versum *Dominus vobiscum* exclusiue, circumstantibus genuflexis vsque ad *Benedicamus Domino*. Vide tit. 34. num. 4. quæ certè sunt rationi consentanea & communi consuetudini vniuersalis Ecclesiæ. Quartum est, quod idem surgat ad Orationem, quæ dicitur post Antiphonam B. Virginis in fine Officij, tit. 36. num. 5. Hæc in Breu.

3 Habentur alia in Cerimoniali Episcoporum ad hanc rem peropportuna: & Primò, quod coram Sacramento Eucharistiæ sanctissimo stare debent omnes aperto capite ad Horas omnes, lib. 2. cap. 33. vel, si sedeant, caput numquam cooperiant, puta ad Matutinum. quod ordinariè prolixius est Officium.

4 Standum item erit ad initia Horarum, ad Inuitatorium, Hymnos, Capitula, Responsorialia breuia, Versus, Absolutiones, Benedictiones, textum Euangelij ante Homiliam, Cantica Euangelica, Orationes, Commemorationes, & Suffragia communia Sanctorum; item ad Antiphonas finales B. Virginis tempore Paschali, & in diebus Dominicis à primis Vesperis, quod habetur expressè ex Concilio Aurelianensi apud Burchard. lib. 13. Decret. cap. 3. & Iuo. lib. 2. cap. 183. & aliàs attulimus propriam causam, ob memoriam scilicet Dominicæ Resurrectionis. Ad ea item in Versibus & Responsoris, quæ in Euangelio lecta genus flexionem postulant: vt, *Verbum caro factum est*; &, *Proidentes adorauerunt*, & c.

5 Sedendum est ad Lectiones, & vbi est consuetudo, ad Responsorialia & ad Martyrolog.

6 Dubitatio est de Psalmorum cantu: nam varia est consuetudo. Aliqui stant, & hi laudabilius; alij sedent: alij ad Psalmos Matutini & Laudum sedent, ad reliquos stant; alij ad eosdem Psalmos alternatim stant, & sedent. Vnusquisque abundat in sensu suo.

7 Ad Symbolum S. Athanasij, quod dicitur ad Primam, alij stant, alij sedent. Certè laudabilius, sine Symbolo, siue quasi Psalmus ille sit, recitant stantes, ex Decreto S. Rituum Congregationis die 23. Decemb. 1624.

8 Genuflectitur etiam in Choro ad ea, de quibus diximus *superiori capite* num. 4. & 7. & præterea ad *Tu autem Domine*, & c. in fine Lectionum à Lectoribus, ex Cerimon. Episcoporum lib. 2. cap. 6.

9 Inclinator caput, vt supra dictum est num. 5. cap. præced. quibus adduntur

tur casus alij, vt idem fiat à Lectore dum dicit, *Inbe Domne*, &c. versus Hebdomadarius, ab omnibus ad nomen Papæ viuentis, ad Versus sequentes Psalmorum, *Sit nomen Domini benedictum, Sanctum & terribile nomen eius, Benedictus Dominus die quotidie, Benedictum nomen maiestatis, Benedicat nos Deus noster, benedicat nos Deus.* quod multis placeat. In Completorio ad *Ps. Benedictus es Domine Deus patrum nostrorum, Benedicamus Patri, &c. Benedictus es Domine in firmamento cali.* Locorum consuetudini standum erit.

10 Signum Crucis sibi adhibent multi, præter ea quæ capite superiore adnotauimus *num. 6.* ad initium Canticorum Euangelicorum, quia Euangelia sunt: & quidem ad *Magnificat.* idem præscribitur Episcopo in Cærimoniali Episcop. *loco citato cap. 1.* Quare eadem erit ratio & aliorum similitum Canticorum, nisi fortè illud præscribatur ratione processionis à sede ad Altare, vt, antequam moueatur à sede, muniat se Crucis signo; sed primum est verius.

11 Cantores vt plurimum iuxta Cærimoniale Episcoporum cantant Inuitatorium, initia Psalmorum, Versus, & Responsoria; Hebdomadarius autem primam Antiphonam, Capitula, Antiphonam ad Cantica Euangelica, initia quorundam Hymnorum, & Orationes dicit. Lectiones legunt, qui in Choro sunt, iuniores primas, seniores vltimas, singuli singulas, ex Cærim. Episcop. *lib. 2. cap. 6.* verum, vt diximus supra, consuetudines locorum variæ & laudabiles non sunt in hoc genere à Cærimoniali Romano abrogatæ.

12 Ratio prædictorum satis patet,

partim ex iis quæ supra scripsimus *Sect. quinta*, vbi de singulis Horarum partibus; partim ex ipsamet consuetudine, quæ est altera lex de re rationabili & valdè congrua, à saniori parte vniuersalis Ecclesiæ recepta, & diu retenta.

De Cærimoniis Horarum Canoniarum in Choro solemnius recitandarum.

C A P. I I I.

Quatuor ex Horis Canonicis solemnitatem habent in Choro, nempe Matutinum cum Laudibus, vt in nocte Natiuitatis Domini; Prima in Vigilia Natiuitatis eiusdem, ratione Martyrologij; Vesperæ frequentiores; & Completorium quandoque in Quadragesima. De his hoc loco singillatim est dicendum, in gratiam eorum præsertim, quibus non est præ manibus Cærimoniale Episcoporum, seu Canoniorum.

2 Matutinum igitur numquam cum Pluuiali cantatur, ex Cærimoniali Episcop. *lib. 2. cap. 6.* quod ad Laudes & Vesperas adhiberi, docent Rubricæ Missal. *tit. 19. num. 3.* sed, dum cantantur Lectiones tertij Nocturni, parat se Celebrans Pluuiali ad legendam nomam Lectionem, pro qua accenduntur duo cerei ab Acolythis, parantur duo Cantores cum Pluuialibus; neque recedunt Acolythis, donec tota Lectio fuerit absoluta. Ob reuerentiam maioris stantis, dum legit, stant omnes alij qui sunt in Choro, Cærim. *ibid. cap. 5.*

3 Ad textum Euangelicum non adhibetur signum Crucis; neque legitur manibus iunctis, sed hinc inde supra legile positus, seu supra librum, Cærim. *cap. 5.*

C c 3

4 Qui-

4 Quicumque ille sit qui legit, inferior Episcopo, dicit, *Iube Domne*, non *Domine*; & secundus in Choro, si maior illo non sit ibidem, profert verba Benedictionis. Quod autem Cærimoni le tribuit Episcopo ratione tantæ dignitatis, non debet inferiori tribui, eò quia maiorem in Choro non habeat; alioquin cuilibet maiori de Choro illud idem conueniret.

5 Hymnus *Te Deum* inchoari debet ab eodem Celebrante, nisi alia sit Ecclesiæ consuetudo; sicut etiam Hymnus post Inuitatorium, ex Cærimoniali loco citato.

6 Ad cantandas solemniter Laudes eadem omnino fiunt, quæ ad Vesperas solemnes mox dicemus: sunt enim inter se valdè similes Horæ.

7 Martyrologium pridie Natiuitatis Domini solemnitus cantatur: alicubi cum Pluuiali, luminibus & incenso cantatur, sicuti Euangelium; minus solemniter alij. Illud certè obseruandum ab omnibus est, vt audientes stent vsque ad ea verba, *In Bethlehẽm Iudæ*, &c. quibus auditis, statim genuflectant, præter Lectorem, vsque ad ea, *Natiuitas Domini nostri*, &c. secundum carnem, inclusiue. quod & notatum est in nouo Martyrologio. Humiliato namque Deo vsque ad terram, etiam decet nos quàm maximè humiliari.

8 Fusiùs de Vesperis solemnibus est dicendum, quæ sæpiùs ab Ecclesiasticis viris cantantur, & præsertim in Festis Sanctorum Titularium. Paratur autem Celebrans Pluuiali coloris tempori conuenientis, seu Festo, super Cottam sine Stola; & cum eo parantur alij cum Pluuialibus item, duo saltem, qui eidem hinc inde, quando opus est, ministrent. Neque tamen

improbamus Regularium ritum, qui Pluuiale induunt super Amictum, Albam, Cingulum, & Stolam in modum Crucis ante pectus; quos tamen monemus, ne dicant Orationes ad has vestes, quæ ante Missam dici solent.

9 Procedit Celebrans de Sacristia ad Altare, præcedentibus duobus Acolythis cum candelabris & cereis accensis; quos sequitur solus Cærimoniarus, si adest, tum alij de Clero bini, deinde ministri Pluuialibus induti, postremò Celebrans medius inter duos vltimos Pluuialibus indutos, qui fimbrias anteriores Pluuialis ipsius parumper eleuant: & omnes hi, exceptis Acolythis, operto capite procedunt, Cærim. Episcop. lib. 2. cap. 3.

10 Cùm peruenerint ante Altare, discedentibus aliis in Chorum, formant quasi lineam rectam, Celebrans, ministri Pluuialibus induti, & Acolythi: genuflectunt omnes, inclinat caput Celebrans (nisi in Altari sit sanctissimum Sacramentum) & paululum orabunt genuflexi, deponentibus interea Acolythis sua candelabra cum cereis extinctis super gradu Altaris laterali, seu plano Cappellæ. Cærimon. *suprà*.

11 Surgunt deinde, & facta Altari vt *suprà* reuerentia, accedunt ad parata scamna in cornu Epistolæ, ita vt Celebrans sedeat altiùs, puluino saltem supposito: vel accedit ille ad primam Chori sedem, in qua poni debet puluinum, & alterum cum tapete super genuflexorium ante eundem positum, super quo erit liber, hoc est, Breuiarium formæ maioris ad vsum Celebrantis, vel super legili; quod apponitur, & amouetur, prout opus

opus est. Reliqui parati ibunt ad scam-
na loco congruenti præparata in plano
Chori. Cærim. *ubi supra.*

12 Sedet ibi Celebrans, stantibus
aliis paratis ante eum in plano; mox
surgit, & dicit secretò versus Altare
Pater noster, & Ave Maria: quibus
dictis, eleuatur eidem pars dextra Plu-
uialis anterior per viciniorem para-
tum, seu per Cærimoniarum; & idem
ipse signans se signo Crucis morosè,
prout verba profert, incipit Vesperas,
dicens: *Deus in adiutorium meum in-
tende*; ita vt finiat verba & Crucis si-
gnum à fronte ad pectus vnà simul.
Cærimon. loco citato.

13 Præintonatur Celebranti ab v-
no ex paratis initium primæ Antipho-
næ, cum debitis reuerentiis Altari &
Celebranti ante & post; qua intonata
à Celebrante, & à Choro cantata, si
Duplex est Officium, inchoatur Psal-
mus à Cantoribus, & sedent omnes;
aperiuntur capita, & inclinantur pro-
fundè ad *ψ. Gloria Patri, &c.*

14 Cantores præintonant reliquas
Antiphonas dignioribus in Choro; &
surgentibus aliis ad Antiphonas &
initia Psalmorum, Celebrans non sur-
git. Cærim. cit.

15 Finitis Psalmis, Acolythi cum
candelabris accensis, ex communi vsu
Ecclesiarum Urbis, & item, qui pa-
rati sunt Pluuiialibus, accedunt ad
Celebrantem cum debitis reuerentiis.
Celebrans post vltimam Antipho-
nam surgit, & detecto capite cantat
Capitulum manibus iunctis; cui v-
nus ex paratis ministris præintonat
initium Hymni, quod ille cantat: &
sic vsque ad finem stat, recedenti-
bus prædictis ad loca sua, Acolythif-
que candelabra sua deponentibus vbi
prius. Cærimon. idem *ibidem*. Si

initium Hymni continet inuocatio-
nem Christi, vel Dei, Celebrans ele-
uat & iungit manus, & caput versus
Altare inclinatur, ex Cærimon. Episcop.
lib. 2. cap. 14.

16 Post Hymnum cantatur Versus
à duobus ex paratis ministris in me-
dio Chori, seu ante Altare (prout Ce-
lebrans sedem habet in Choro, vel in
cornu Epistolæ, vt dictum est) quo-
rum alter statim præintonabit Cele-
branti Antiphonam ad *Magnificat*,
& ea intonata, sedent omnes. idem
Cærimon.

17 Inchoato Cantico *Magnificat*,
surgentibus omnibus, Celebrans fa-
cto sibi signo Crucis à fronte ad pe-
ctus, ex Cærimon. *lib. 2. cap. 1.* vadit
ad Altare capite tecto, cum inclina-
tionibus ad vtramque Chori partem,
tum reuerentia Altari debita, medius
inter duos paratos, vt supra (& si
via brevis est, detecto capite mini-
strorum, & sine Acolythiis) ascendit
ad Altare, osculatur illud in medio,
& mox vertens se ad cornu Epistolæ,
ministrantibus nauiculam altero ex pa-
ratis, & thuribulum Thuriferario, im-
ponit thus, benedicit, & incensat Al-
tare, eo prorsus modo quo præscri-
bitur initio Missæ in Rubricis Missa-
lis *tit. 4. num. 4.* & nos diximus Tomo
primo.

18 Si aliud Altare est incensandum,
puta sanctissimi Sacramenti (quod mo-
re Urbis incensandum est prius quàm
Altare ad quod Vesperæ fiunt) seu al-
terius Sancti pro more locorum, de
quo fit Festum, præcedunt Acolythi, &
procedunt alij parati, vt initio Vesper-
rarum; & Celebrans ea omnia facit
quæ in incensatione Altaris fiunt, ex-
cepto quòd non imponit rursus in-
censum in thuribulo, nisi opus sit.

19 In-

19 Incensatione Altaris seu Altarium peracta, sine Psalmo *Dirigatur*, &c. reuertantur prædicti cum debitis Choro reuerentiis ad loca sua; & Celebrans stans apud sedem suam, inuitansque sibi viciniorem ad incensationem, ab altero ex paratis incensatur triplici ductu, cum profunda capitis inclinatione ab incensante facta ante & post; cui etiam Celebrans modicum respondet, *Cærim. supra*.

20 Thuriferarius incensat alios de Choro duplici vnicòve ductu thuribuli, prout conuenit, primo saltem in ordine capite inclinato, & postremo populum, vt in Missa, in medio, à dextris & à sinistris: cessabit autem incensatio initio Orationis, quam incensum significat, ne figura sit cum figurato, ait Ruiz in suo Cærimoniali; imò ad *ψ. Dominus vobiscum*, ex Cærimon. Episcop. lib. 2. cap. 1. & ad *ψ. Gloria Patri*, conuenit pausam facere, & caput inclinare.

21 Cùm repetitur Antiphona, tunc, non prius, sedent omnes, interim Acolythi cum candelabris accensis, & ministri parati accedunt ad Celebrantem, qui, finita Antiphona, surgit cum aliis, & aperto capite, Acolythisque stantibus, versa facie ad inuicem, stans Versus Altare iunctis manibus cantat *ψ. Dominus vobiscum*, *Oremus*, & Orationem, seu

Orationes pro Commemorationibus; iterum subdit, *Dominus vobiscum*, & demissiore voce, *Fidelium anima*, &c.

22 Nam duo ex ministris paratis vbi Versum cantauerunt, ibi cantant alta & plena voce *Benedicamus Domino*: quo dicto, redeunt ad Celebrantem.

23 Si discedendum est à Choro, dicitur Antiphona B. Virginis pro qualitate temporis; & in fine eiusdem Celebrans addit stans demissiore voce Orationem & *ψ. Diuinum auxilium*: & tandem discedit cum iisdem, quibuscum, & eodem modo quo venerat, in Sacristiam, Cærimon. *supra cap. 3.*

24 Incensationis Altaris ad Vesperas meminit Amalarius lib. 4. cap. 7. de Eccles. Officiis. & Psal. 140. habetur: *Sicut incensum sacrificium vespertinum*.

25 Pro Completorio solemnī ritu cantando hæc adnotanda erunt, ex Cærim. Episcop. lib. 2. cap. 4. Organum admitti potest; ad Hebdomadariū spectat dicere, *Noctem quietam*, &c. *Adiuuium*, &c. *Pater noster*; item Confessio, & Absolutio vsque ad *Deus in adiuuium*, &c. inclusiue; Capitulum, Oratio, & Vers. *Benedicat nos omnipotens*, &c.

Nulla tamen fiat incensatio Altaris ad Canticum *Nunc dimittis*.

LAVS DEO, ET B. VIRGINI.

NOTV-

NOTULA QUORVMDAM VERBORVM

DVBIORVM IN BREVIARIO ROMANO,

nimirum qua ratione sint legenda.

Debitor omnibus, etiam rudioribus è Clero, Notulam subiicio, quam promisi Sect. 1. cap. 5. tit. 5. num. 5. pag. 9. eorum nempe verborum, quæ in prolatione varium habent accentum, & habentur in Breuiario.

IN ANTIPHONIS.

Adonai, trisyllabum est, non quatuor syllabarum.

Producuntur hæc,

emanat,
excidit,

intueris,
proclamat.

Corripitur,
cyclade.

IN PSALMIS.

Producito,

Abiron,
compeditos,
hyssopo,

irritat,
morticina,
trucidat.

Corripito,

amoue,
circumdabo,
circumdate,
nycticorax,

palpebræ,
reueriti,
transmigra.

IN HYMNIS ANTIQVIS ET NOVIS.

Longa sunt,

compage, eremus,
compago, madere,
decora, melodis,
decore, releget.
decorus,

Breuiæ,

Affecleæ,
decorans,
infremat,
perlinit,
remouens.

Produc

tenebræ, *si in medio versus est.*
Nox, & tenebræ, & nubila.

Eodem modo produc celebrat.
Huius celebrat annua.

IN LECTIONIBVS.

Breuiem habent penultimam,

Abaron,
adamantinos,
Alcimus,

Atrebat,
aufugit, *in Festo S. An-*
tonij.

beneplacens,
carbafini,
Casseu,

D d

Ca-

Catana,
cedrina,
circumdatus,
commigrat,
compedem,
complacet,
chrysoprasus,
cypressina,
Datheman,
deforet,
denatat,
diruta,
Dorotheo,
ebibit,
Ecbatanis,
edocet,
elate palmarum,
emicat,
emori,

Abobi,
accitum,
Acrobatane,
appetitor,
Arphaxad,
asseuerans,
Berean,
Bethsuram,
cecidit flagellis,
caligat,
calumnieris,
Chæreas,
collidunt,
compagum,
conditum sale,
confide,
contribules,
cratere,
Daria,
Darius,
deprauant,
Elicorum,
elucet,
enutrit,

Erioch,
erutus,
esurit,
euomat,
Eupoleum,
excoquam,
exilis, & exultas,
Gazara,
Hirtacus,
hyacinthini,
Iadason,
Iasonem,
immorans,
impetitur,
infremat,
ingrauant,
inito,
irrigans,
Lacedæmonas,

Longam econtrâ,
eradicans,
Euphraten,
exiles preces,
ferimur in cunctis,
Gargani,
Garizim,
Heliodorum,
idoli,
impubes,
inclama,
indicens,
infidæ,
infidos,
infigunt,
intuere,
inundatus,
inuolucra,
litura,
locupletem,
lupanar,
molimur,
Nicanor,
obrepat,
perscrutans,

Macedo,
Madaba,
Numenius,
obruiti,
Parmenam,
polymitam,
præpedit,
præpotens,
præuidens,
sardinis,
sepelis,
smaragdina,
succinis,
sycomorum,
transilit,
vaticinans,
ventiles,
venumdati.

perseuerans,
petitus,
Phœnicis,
podere,
præfocant,
quæreris, *in Oct. Innoc.*
redona,
Salomi,
subrepat,
suffocant,
textrinum,
Theodulus, *sed commu-*
nioe loquendi usu cor-
ripitur, quem libentius
sequimur.
Theſſalonicæ,
tiaris,
triturans,
trucidat,
vedtigal,
videris, *in Feria 5. Cæ-*
na Domini.
vinciret.

Com-

Communes habent penultimam,

accesit,ur,

anathema,

arcesit,ur,

torcular.

Uſu tamen communiori primum producit,ur, uti quarta coniugationis, alterum longatur; tertium corripit,ur, uti tertia coniugationis, ab arceſſo; quartum corripit,ur, quidquid dixerit Prifcianus. Vide Calepinum.

IN RESPONSORIIS.

Longa ſunt,

allide,

auerteris,

comparer puer,

cremi,

Galaaditim,

poderis,

venumdetur.

IN ORATIONIBVS.

Longa ſunt,

Dariæ,

Dorotheæ,

Luciæ,

Soteris,

Theodori.

Breui ſunt,

Achillei,

Epimachi,

Naboris,

Nerci,

Timothei.

Agapiti longum eſt, ſed uſus communior habet, ut corripitur penultima.

Theoduli, ut ſuprà dictum eſt.

MARTYROLOGII NOMINA

DVBIAE PRONVNTIATIONIS

Ordine Alphabetico collecta

Iuxta Regulas peritiorum Grammaticorum, ad vni-
formem vsum Clericorum Regularium S. Pauli.

A

Producuntur in pænultima,

Aron,	Amasea,	Archimini,
Abdarameni,	Amasias,	Ardalionis,
Abdia,	Amastride,	Arelate,
Abdieſo,	Ambiani,	Argei,
Aberdone,	Ammonis,	Argentorati,
Abſalonis,	Amphiani,	Arginonis,
Acuti,	Anachorita,	Arinæ,
Adauci, <i>trisyll.</i>	Anania,	Aristei,
Aderiti,	Anathalonis,	Aristide,
Adiuti,	Ancyra,	Aristobuli,
Adonis,	Anderlaci,	Aristonici,
Adrionis,	Andronici,	Arphaxad,
Adrumeti,	Annonis,	Artemonis,
Ægea,	Anſano,	Aſcalone,
Ægina,	Anteri,	Athanaricus,
Agabi, <i>ſed communior</i>	Anthia,	Athenodori,
<i>uſus breuiat.</i>	Anthuſæ,	Atinæ,
Agapiti, <i>ſed uſus cor-</i>	Antiſiodori,	Audaciſ,
<i>ripit.</i>	Apameæ,	Audoëni,
Agathodori,	Aphraatis,	Auenione,
Agathonica,	Apphiani,	Auguſtoduni,
Agathonici,	Aquileiæ,	Auiti,
Agathonis,	Aratoris,	Aulonam,
Agilei,	Arbele,	Auxani,
Aidani,	Arbonam,	Azadane,
Altini,	Archelai,	Azariæ.

Cor-

Corripiuntur in pænultima,

A Bachum,
 Abedechalas,
 Abibi,
 Abulæ,
 Acepsimas,
 Achillei,
 Acindini,
 Adrianopoli,
 Æquicolis,
 Æthiopis,
 Agapes,
 Agathocliæ,
 Agathopi,
 Agathopodis,
 Agathopolis,
 Aithala,
 Alemundaro,
 Alodiæ,
 Ambici,
 Ameriæ,
 Amidæ,
 Amisi,
 Ammia,
 Ampeli,

Amphionis,
 Amphipoli,
 Anagniæ,
 Anastasiopoli,
 Anatoliæ,
 Anauniæ,
 Andaniæ,
 Andegau,
 Andeoli,
 Anisum,
 Antigoni,
 Anthimi,
 Antinogene,
 Antinoopoli,
 Antinoum,
 Antiochi,
 Antiochiæ,
 Antipatre,
 Antipæ,
 Anyciæ,
 Apphiæ,
 Arabracos,
 Ararath,
 Arausicæ,

Aretæ,
 Argentomacho,
 Argymyri,
 Argyropoli,
 Arimini,
 Aristionis,
 Aristomis,
 Artoclis,
 Asaphi,
 Asclepiadis,
 Asclepiodoti,
 Asculi,
 Asincriti,
 Asteriæ,
 Astyagis,
 Athenogenis,
 Atrebatu,
 Attalæ, Attali,
 Attici,
 Auguli,
 Austregisyli,
 Autonomi,
 Auximi,
 Azades.

B

Producuntur,

B Abuci,
 Baiocis,
 Baldomeri,
 Barcinone,
 Basilei,
 Bauonis,
 Beatrix,

Bennonis,
 Benosi,
 Beronici,
 Beryti,
 Bessarionis,
 Biblidis,
 Birini,

Bisuntino,
 Boniti,
 Bonosæ,
 Bretannionis,
 Briuate,
 Brixinone.

Corripiuntur,

B Abyla,
Baiuli,
Barbea,
Barlaam,
Barfabæ,
Barula,
Bafoli,
Batauos,

Bauaros,
Baudelij,
Begabar,
Bellouaci,
Beniamin,
Bethlehem,
Bianoris,

Bituricas,
Bracari,
Braulio,
Brincolam,
Bulgaria,
Burdigalæ,
Burgandoforæ.

C

Producuntur,

C Abilone,
Cæsareæ,
Cainone,
Calaminæ,
Calanici,
Callinicæ,
Callinici,
Calocen,
Caloceri,
Calogeri,
Calybitæ,
Cameraci,
Canion,
Canuti,
Capitonis,
Caralis,
Carduetum,
Carmelo,

Carnoti,
Casimiri,
Celenæ,
Cenomanos,
Cerealis,
Cesenæ,
Charactere,
Charitinæ,
Charitonis,
Chersonesum,
Christetæ,
Chronionis,
Cindei,
Clatei,
Cleonici,
Clodoneus,
Comanæ,
Comanos,

Compages,
Compluti,
Cononis,
Copretis,
Corcyra,
Corebi,
Cortynæ,
Cratonis,
Crescentionis,
Crispini,
Crotatis,
Cucufam,
Cucuphatis,
Cyrenæ,
Cyrini,
Cyrion,
Cyrionis,
Cythini.

Corripiuntur,

C Abade,
Canici,
Calliope,
Callistrati,
Cappadocis,
Cappadox,

Caria,
Carpophori,
Cartesæ,
Cafdoë,
Cassiope,
Castoris,

Castuli,
Catana,
Caucoliberi,
Centula,
Cereris,
Chæremonis,

Chal-

Chalcedone,
Chaleide,
Chosroe,
Chrysophori,
Chrysoteli,
Cilicino,
Classici,
Cleomenis,
Cleopha,
Climaci,

Cobade,
Cochleis,
Concitus,
Coprnymo,
Cordubæ,
Cordulæ,
Cottidi,
Crispuli,
Cronidæ,

Ctesiphon,
Cucumeris,
Curcodomi,
Curonoti,
Cynici,
Cyreniæ,
Cyriaca,
Cyriaci,
Cyzici.

D

Producuntur,

D Afrosæ,
Daria,
Decapolitæ,
Derphuta,
Diodori,

Diomedis,
Dione,
Domnino,
Domnionis,

Donuina,
Dorothea,
Droctouci,
Drogonis.

Corripiuntur,

D Aphniticam,
Deicolæ,
Democriti,
Diaconia,
Didymus,

Dioclis,
Dioscori,
Dioscoridis,
Dirutæ,
Diutino,

Domnoli,
Doroftori,
Dorothei,
Driziparæ,
Dunaam.

E

Producuntur,

E Boraci,
Ebreduni,
Ebroinus,
Edeffena,
Ediltrudis,
Emerici,
Emmerami,
Epaphroditii,
Ephebi,

Epicharidis,
Epicteti,
Epiro,
Epistemis,
Eremum,
Erici,
Ermini,
Erotheidis,

Euagri,
Eubuli,
Euclidi,
Euprepitis,
Euthaliæ,
Eutyphetis,
Euualdorum,
Euxinum.

Cor-

Corripiuntur,

E Boræ,
 Ebroicis,
 Edgari,
 Edithæ,
 Eleazari,
 Elefbaan,
 Eleuchadij,
 Eleutherij,
 Eleutheropoli,
 Elphegi,
 Elpidephori,
 Elpidiphoro,
 Emeritæ,
 Emefam,
 Emilæ,

Emmaus,
 Emmeliæ,
 Encratidis,
 Ennathæ,
 Eobano,
 Epagathi,
 Epaphra,
 Ephefi,
 Epidimia,
 Epimachi,
 Erotidis,
 Eugenij,
 Eugraphi,
 Eulaliæ,
 Eumeni,

Eumeniæ,
 Eunomia,
 Euoreæ,
 Euphemîæ,
 Euphrasia,
 Euphrosynæ,
 Eupori,
 Euprepio,
 Eustoliæ,
 Eutropiæ,
 Eutychen,
 Eutychis,
 Exprobrans,
 Exuperia.

F

Producuntur,

F Ainæ, *trifyll.*
 Faronis,
 Faufinæ,

Ferentini,
 Ferrutionis,
 Fredesuindæ,

Frigdiani,
 Furfei.

Corripiuntur,

FÆfulis,
 Fandilæ,

Feliculæ, Fidoli,
 Ferreoli, Fructuli,

Fufculi.

G

Producuntur,

G Abdela,
 Galationis,
 Galgani,
 Galionem,
 Gandaui,
 Gargano,
 Gaulis,

Gaugerici,
 Gedeonis,
 Geiserico,
 Genouefæ,
 Gereonis,
 Gertrudis,

Gisleni,
 Godefridi,
 Gortinæ,
 Guleti,
 Gundenis,
 Guria.

Cor-

Corripiuntur,

GAlatæ,
Geldubæ,
Gemini,

Gerasimi,
Germanici,
Glaphyræ,

Goaris,
Gratianopoli,
Gudeliæ.

H

Producuntur,

HElimenæ,
Heliodori,
Helconidis,
Henedinæ,
Heraclea,
Heraclidis,

Herenæ,
Hermetis,
Hermolai,
Herodionis,
Herois,
Heronis,

Hieronidis,
Hiltrudis,
Hippone,
Homeritas,
Hunnerico,
Hygini.

Corripiuntur,

HAdrianopoli,
Heduugis,
Helenæ,
Heleni,
Helenopoli,
Heliopoli,
Heraclæ,
Herbipoli,

Hermagoræ,
Hermiæ,
Hermocratis,
Hermogenis,
Hermylî,
Hernicis,
Herundinis,

Hierapoli,
Hierothei,
Hilari,
Hispali,
Homoboni,
Homoüsîj,
Horicos.

I

Producuntur,

IAderis,
Iæ, *disyllabum*.
Iberos,
Idolum,
Iouini,

Iraïdis,
Irenes,
Irenionis,
Irminæ,
Ischirionis,

Isidori,
Ismaëlis,
Iudoci,
Iuuentini.

Corripiuntur,

IAfone,
Illiberi,
Illitus,

Illyrico,
Ingenis,
Iolaphat,

Ifauria,
Ifaurici,
Italice.

E c

Pro-

L

Producuntur,

L Ambese,
Laodiceæ,
Lapicidinæ,
Lauduni,
Lautonis,
Lebetem,
Legionem,

Leobini,
Leocateæ,
Leonidis,
Leontinos,
Leutfridi,
Licione,
Liliofa,

Limniotæ,
Lisuino,
Littei,
Luciæ,
Ludgeri,
Lupanar,
Lupicini, Lybeti.

Corripiuntur,

L Ampfaci,
Lauriaci,
Lemouicis,
Leocadiæ,
Ligeris,

Lingonas,
Liobæ,
Liparam,
Lucioli,

Lycia,
Lyfania,
Lyfia,
Lyfimacho.

M

Producuntur,

M Achuti,
Madauri, *trisyll.*
Magini,
Magnerici,
Maioli,
Maiumæ,
Manneæ,
Manuelis,
Manutha,
Marcas,
Maronis,
Marotæ,

Maruthæ,
Maturi,
Mauimeni,
Mederici,
Melitinæ,
Melliti,
Menedemi,
Menei,
Menelci,
Menodora,
Messanæ,
Mettrani,

Meuris, *disyllabum.*
Mileui,
Milleduno,
Miniatis,
Mirocletis,
Misaëlis,
Misenatis,
Monothelitas,
Mosei,
Moysetis,
Myronis.

Corripiuntur,

M Acedonis,
Maiorici,
Malaia,
Manahen,
Mandalis,
Mappalici,
Marcianopoli,

Maroli,
Martulæ,
Massilia,
Massili,
Mauili,
Memnonis,
Meruli,

Metrophanis,
Miropis,
Mopsuestiæ,
Mustiola,
Mutalæ,
Mutinæ.

Pro-

N

Producuntur,

NAmphanionis,
Nannete,
Narbone,
Narfei,
Narfetis,
Naualis,
Nemausi, *trissyllabum*.

Neocæsareæ,
Neonis,
Niceratis,
Nictæ,
Nicomedes,
Niconis,
Nillamonis,

Nonnossi,
Nouioduni,
Nouiomi,
Nouocomi,
Nunilonis,
Nymphodoræ.

Corripiuntur,

NAboris,
Narniæ,
Nartali,
Nataliæ,
Neomisiæ,
Neophyti,

Neopoli,
Nerei,
Nestabi,
Nestoris,
Nicanoris,
Nicephori,

Nicopoli,
Nicostrati,
Nilopolis,
Nisibi,
Norico,
Noricos, Numidico.

O

Producuntur,

ODilonis,
Odonis,

Olaui,
Oppetiere,

Orthonam,
Ozias.

Corripiuntur,

OBdulia,
Obrutus,
Occani,

Olympiadis,
Onesimi,
Onesiphori,

Oriculi,
Othilia,
Othmarî.

P

Producuntur,

PAlatiatis,
Palmyræ,
Pantaleemonis,
Papiæ, *urbis nomen*.
Paramonis,
Parasceues,
Pastoris,
Pausidis,
Pelignis,

Peronæ,
Philethi,
Phileas,
Philonis,
Photidis,
Piatonis,
Pictauis,
Pinyti,
Piperionis,

Platonidis,
Pæmonis, *trissyll.*
Pollionis,
Pomeranis,
Popponis,
Potamionis,
Potiti,
Promoto.

Ec 2

Cor-

Corripiuntur,

P Alæmonis,
 Pamia,
 Pamphili,
 Pantagape,
 Pantagathi,
 Pantheon,
 Papiæ, *virī nomen*,
 Papyli,
 Paridis,
 Parmenæ,
 Passicratis,
 Patrobæ,
 Patrocli,
 Peleus, *trisyllabum*.

Pentapoli,
 Pergami,
 Petragoricis,
 Philadelphia,
 Philemonem,
 Philologi,
 Philomeni,
 Philoromi,
 Philoteri,
 Philothei,
 Philumena,
 Podagra,
 Polyboti,
 Polyxena,

Pompeiopoli,
 Pontici,
 Potamiæ,
 Priami,
 Prochori,
 Propontide,
 Prodocimo,
 Protolici,
 Protogenis,
 Prusiade,
 Ptolemaide,
 Pupuli,
 Putcolis.

Producuntur,

Q Verani,
 Quintilis,
 Quoduultdei.

Q

Corripiuntur,

Q Viriacus,
 Quirici.

R

Producuntur,

R Aithi, *disyllabum*,
 Ratisponæ,
 Reate,

Recharedo,
 Refina,

Rhinocolura,
 Ruthenos.

Corripiuntur,

R Asyphi,
 Rhaidis,
 Rhedones,
 Rhedonis,

Rhotomagi,
 Ripsimis,
 Rosalia,

Rosula,
 Ruderici,
 Rutuli.

S

Producuntur,

S Abelis,
 Salaminæ,

Salone,
 Samone,

Samofateni,
 Samsonis,

Sau-

Saurini,
Securi,
Seduni,
Serapionis,
Seruidei,
Sidone,
Sinaitæ,
Singidoni,
Sinuefle, *trisyll.*

Sobelis,
Solochani,
Solodori,
Sophoniæ,
Soteris,
Spiridionis,
Stacteo,
Stratonici,
Stratonico,

Stratonis,
Stylitæ,
Suaderi, *trisyll.*
Sueuos, *trisyll.*
Sulcitana,
Sulmonæ,
Suithuni,
Synope,
Syraculis, Syriani.

Corripiuntur,

Sagaris,
Sandali,
Santonas,
Sapore,
Sarcophagum,
Sarmatæ,
Satalis,
Sattelico,
Saturi, Satyri,
Saulæ, *trisyll.*
Saxones,
Sconaugiæ,

Scubiculi,
Scythopoli,
Secundolus,
Sedophæ,
Senonas,
Sequani,
Serapiæ,
Serapidis,
Sergiopolis,
Serotina,
Sihapoli,
Silarum,

Sinai,
Sopatæ,
Solipatris,
Sosthenis,
Sozopoli,
Styriaci,
Suessione,
Suessiones,
Symmachi,
Syncreticæ,
Synnadæ,
Syntiches.

T

Producuntur,

Tarracinam,
Tarracone,
Tationis,
Taurionis,
Terdone,
Thaguræ,
Thamelis,
Theani,
Theculæ,
Thmuis, *disyllabum.*
Theodoræ,
Theodori,

Theodulus, *usu tamen
corripitur.*
Theonas,
Theoprepidis,
Theotimi,
Thessalonicæ,
Theusetæ,
Thomaidis,
Thraseæ,
Thrasonis,
Tigidis,
Timolai,

Tiridate,
Tornaci,
Torpetis,
Tricassino,
Tropeæ,
Trudonis,
Tryphenis,
Tryphonis,
Tryphosæ,
Turiasone,
Tyanæ,
Tychonis.

Corripiuntur,

Tarbula,
Tammarus,
Telephori,

Tendinem,
Tenedo,
Tharaci,

Thebaide,
Thecue,
Themistoclis,

E e 3

Theo-

Theodoti,
Theogenis,
Theophanis,
Theophili, Theopoli,
Theotici,
Thmucos, *trisyll.*
Tibure,

Timothei,
Totila,
Transaquis,
Treuiris,
Trichinas,
Tripodis,
Tripoli,

Triphita,
Troadem,
Trochleas,
Trophimi,
Turonico,
Turonis,
Tychici.

V

Producuntur,

Valencenas,
Varadini,
Vasione,
Velinum,
Venafrum,
Verani,
Verenæ,
Vesontione,
Vestinis,

Victuri,
Vindecino,
Vindemialis,
Virodunum,
Vldarici,
Vlyssipone,
Vncinis,
Vsthazanes,
Walerici, *tetrasyllab.*

Walfridi,
Wenceslai,
Wenefridæ,
Werdam, *disyll.*
Willeadi,
Willebaldi,
Winoci,
Wironis.

Corripiuntur,

Varici,
Verfiaco,
Veruli,
Victorici,
Vitalici,

Viuentioli,
Vpsali,
Vtica,
Wandalicæ,
Wandalis,

Wandregisili,
Wintoniæ,
Vzali,
Vzecia.

Z

Producuntur,

Zanita,
Zenaidis,
Zenonis,
Zoës, *disyll.*

Corripiuntur,

Zetici,
Zosimi,
Zotici.

ORDO PERPETVVS
OFFICII DIVINI
RECITANDI,

Iuxta Rubricas Breuiarij Romani, CLEMENTIS VIII.
& VRBANI VIII. auctoritate recogniti,
& Commentaria in easdem.

L V D O V I C O
C A R D I N A L I
L V D O V I S I O,

Qui Vaticanæ purpuræ lucem impertit,
& mutuo recipit,

Cui inter vltima numerandum
Pont. Max. Nepotem fuisse,

Adeò propriis meritis effulgenti, Prudentia,
rerum maximarum agendarum solertia
incomparabili,

Perpetuo Virtutis melioris cultori,

Perpetuum sacri Officij recitandi Canonem,

De Congreg. Cler. Regul. S. Pauli optimè merito,

*Bartholomæus Gauantus, eiusdem Cong. minimus alumnus,
sociorum nomine D. D. D.*

X P E D I T, non modò ad praxim tradendam eorum rituum, quos in Commentariis ad vsum communio-rem complexi sumus, verum etiam ad vniformem vsum totius Ecclesiæ Romanæ stabiliendum, describere Ordinem perpetuum Officij diuini recitandi; quo doceatur Clerus in dies quæ præsertim mutationi sunt obnoxia in Calendario Breuiarij Romani: nam mediocriter peritus, quo cum loquimur, non eget nisi quibusdam indiciis mutationum; cetera nouit ipse.

Adnotamus igitur in hoc Ordine perpetuò Festa mobilia à Dominica Septuagesimæ vsque ad Festum Corporis Christi inclusiue; Dominicas, quæ quotannis diem mensis mutant; Officia beatæ Mariæ in Sabbato; Translationes Festorum de Sanctis ob Festa mobilia, seu Dominicas; Vigiliis anticipandas in Sabbato; initia librorum legenda extra suum diem, & Homilias quasdam; Responsorialia primò ponenda, & Commemorationes in concursu difficiliore, non ita tritas vt omnibus pateant: adiecimus etiam his notis (O. D.) Officium Defunctorum pro prima die mensis, ne irrepit obliuio: denique, quando mutatur Tabula in anno Bissextili, opportunè patet.

Qui verò Calendaria quotannis describunt ad vsum particularium Ecclesiarum, idem nobiscum notare debent, additis propriis Sanctis locorum, iuxta Decretum sacræ Rituum Congregationis nuperrimè editum, seu eorum translationibus, reliquis omnino non mutatis: quod idem fiat, si post hanc nostram editionem addantur à Summis Pontificibus alia Sanctorum Festa.

Pro vsu eiusdem Ordinis perpetui

DVo sunt necessaria. Primum est, vt initio anni inuenias Tabulam propriam eiusdem, quam tibi dabit vel Tabella perpetua, vel Tabella temporaria vsque ad annum 2000. & ea inuenta, notabis, plicato saltem eiusdem folio, ne de ea dubitare contingat deinceps eo anno. Alterum est, vt semper recites iuxta Calendarium & textum Breuiarij, hoc est, de Festo, vel Octaua, vel de FERIA. Quòd si mutatio fiat (quæ sola notatur in Ordine perpetuo) tunc recitabis Officium iuxta notata in Ordine perpetuo. Verbi gratia, anno 1632. Tabula est 22. vsque ad Festum S. Mathiæ, & quia annus Bissextilis est, deinceps erit Tabula præcedens 21. Die verò prima 2. 3. 4. vsque

F f

ad

ad 11. Ianuarij Officium recitabis vt in Calendario, & textu Breuiarij. Die 11. accidit mutatio: nam eo die fit de Dominica 1. post Epiph. iterum à die 11. vsque ad 18. recitabis vt in Calendario. Die verò 18. adest mutatio: fit enim com. Dom. 2. in Festo S. Petri.

○ Verba sunt detruncata ad breuitatem, sed intellectu facilia. Verbi gratia in Tab. 1. 11. *Dom. 1. post Epiph. com. Oct. & Hygin.*] Hoc est: die vndecima Ianuarij fit Officium de Dominica 1. post Epiphani. quæ est infra Octauam eiusdem, fit commemoratio de Octaua, & S. Hygini.

Item, 14. *Fer. 4. de Dom. 2. post Epiph. com. Felicis. (O. D.)*] Hoc est: die 14. Ianuarij non fit de S. Hilario, sed de Dominica 2. post Epiphaniam, vt de ea fiat ante Septuag. & fit com. S. Felicis in Pincis. Dicitur Officium Defunctorum: hoc est, pridie dicuntur Vesperæ, in Missa verò Dom. 2. dicitur secunda Oratio, *Fidelium*, tertia S. Felicis. Festum S. Hilarij transfertur in diem 23. Ianuarij, vt in eadem Tabula.

Item, in mense Nouembris eadem Tabula 1. 1. *Dom. 25. 1. Nouemb. 4. Epiph. com. Dom.*] Hoc est: prima die mensis Nouembris, quæ est Dominica 25. post Pentecosten, & prima Nouembris, & quarta dicitur Epiphaniæ; translata, fit de Festo omnium Sanctorum cum commem. Dominicæ 4. post Epiphaniam; cuius Euangelium, Antiphona ad *Benedictus*, & Oratio dicuntur, &c.

Item, *Dominica vacat.*] Hoc est: nihil fit de Dominica, quæ eadem die non habet Officium: quod accidit tantum à Natiuitate Domini vsque ad Epiphaniam & Octauam eiusdem inclusiuè, si Octaua incidat in Dominicum diem.

TABELLA COMPTI PERPETVA.

Epact. xxij. Litt. Dom. Tab.

xxij.	D	1
xxj.	E	2
xx.	F	3
xix.	G	4
xviii.	A	5
xvij.	B	6
xvj.	C	7
xv.	D	8
xiv.	E	9
xiii.	F	10
xii.	G	11
xi.	A	12
x.	B	13
ix.	C	14
viii.	D	15
vii.	E	16
vi.	F	17
v.	G	18
iv.	A	19
iii.	B	20
ii.	C	21
i.	D	22
*	E	23
xxix.	F	24
xxviii.	G	25
xxvij.	A	26
xxvi.	B	27
xxv.	C	28
xxiv.	D	29
xxiii.	E	30
xxii.	F	31
xxi.	G	32
xx.	A	33
xix.	B	34
xviii.	C	35
xvii.	D	36

Quare igitur primò Epactam currentis anni, quam reperies in Tabulis Breuiarij perpetuis, siue temporariis: deinde quare litteram Dominicalem eiusdem anni, quæ facillè scitur, initio Ianuarij: tum quare eandem litteram Dominicalem in hac Tabella Computi perpetua, quæ infra Epactam anni primò occurrerit, & è directo eiusdem litteræ Dominicalis inuenies numerum Tabulæ quam desideras. Exemplum.

Anno 1632. est Epacta viij. & littera Dominicalis D. Quare litteram D. infra Epactam viij. & inuenies numerum è directo 22. & Tabula 22. tibi deferuiet anno 1632.

In anno Bissextili, quia sunt duæ litteræ Dominicales, prior est sumenda cum numero Tabulæ è directo posito, vsque ad diem 23. Febr. deinceps posterior: & sicuti sumitur littera præcedens Dominicalis, ita præcedentem Tabulam adhibebis vsque ad finem anni. Exemplum.

Anno Bissextili eodem 1632. duæ litteræ Dominicales sunt D. & C. Sumes cum littera D. Tabulam numero 22. vsque ad diem 23. Februarij, vt diximus; deinde cum alia littera C. præcedenti, Tabulam præcedentem numero 21. vsque ad finem anni.

Notandum quoque est, quòd si littera Dominicalis è directo Epactæ currentis inueniatur, ea omittitur; & sumenda est eadem littera Dominicalis proximè inferior infra Epactam: & est regula generalis, & certa, vt sumatur semper, littera quæ est infra Epactam.

Et idem fiat in duabus litteris anni Bissextilis, vt semper sumantur litteræ Dominicales, non in linea æquali Epactis, sed in linea proximè inferiori; ne scilicet Pascha celebrenis cum Iudæis: vt videre est in Tabella temporaria anno 1632. 1632. 1636. 1676. & similibus.

TABELLA
TEMPORARIA
PRO ORDINE
DIVINI OFFICII
RECITANDI

Ab anno 1631. vsque ad annum
Iubilei 2000.

Anni Dñi.	Litt. Dom.	Epa- cta.	Tabu- la.		Anni Dñi.	Litt. Dom.	Epa- cta.	Tabu- la.	
1631	E	xxvij	30		1649	C	xvj	14	
1632	D C	vij	22	21	1650	B	xxvij	27	
					1651	A	vij	19	
					1652	G F	xix	11	10
1633	B	xix	6		1653	E	j	23	
1634	A	j	26		1654	D	xij	15	
1635	G	xij	18		1655	C	xxij	7	
1636	F E	xxij	3	2	1656	B A	iv	27	26
1637	D	iiij	22		1657	G	xv	11	
1638	C	xv	14		1658	F	xxvj	31	
1639	B	xxvj	34		1659	E	vij	23	
1640	A G	vij	19	18	1660	D C	xvij	8	7
1641	F	xvij	10		1661	B	xxix	27	
1642	E	xxix	30		1662	A	x	19	
1643	D	x	15		1663	G	xxj	4	
1644	C B	xxj	7	6	1664	F E	ij	24	23
1645	A	ij	26		1665	D	xij	15	
1646	G	xij	11		1666	C	xxiv	35	
1647	F	xxiv	31		1667	B	v	20	
1648	E D	v	23	22	1668	A G	xvj	12	11

Anni

Anni Dñi.	Litt. Dom.	Epa- ctæ.	Tabu- læ.		Anni Dñi.	Litt. Dom.	Epa- ctæ.	Tabu- læ.	
1669	F	xxvij	31		1705	D	iv	22	
1670	E	vij	16		1706	C	xv	14	
1671	D	xix	8		1707	B	xxvj	34	
1672	C B	j	28	27	1708	A G	vij	19	18
1673	A	xij	12		1709	F	xvij	10	
1674	G	xxij	4		1710	E	*	30	
1675	F	iv	24		1711	D	xj	15	
1676	E D	xv	16	15	1712	C B	xxij	7	6
1677	C	xxvj	28		1713	A	ij	26	
1678	B	vij	20		1714	G	xiv	11	
1679	A	xvij	12		1715	F	25	31	
1680	G F	xxix	32	31	1716	E D	vj	23	22
1681	E	x	16		1717	C	xvij	7	
1682	D	xxj	8		1718	B	xxvij	27	
1683	C	ij	28		1719	A	ix	19	
1684	B A	xij	13	12	1720	G F	xx	11	10
1685	G	xxiv	32		1721	E	j	23	
1686	F	v	24		1722	D	xij	15	
1687	E	xvj	9		1723	C	xxij	7	
1688	D C	xxvij	29	28	1724	B A	iv	27	26
1689	B	vij	20		1725	G	xv	11	
1690	A	xix	5		1726	F	xxvj	31	
1691	G	j	25		1727	E	vij	23	
1692	F E	xij	17	16	1728	D C	xvij	8	7
1693	D	xxij	1		1729	B	*	27	
1694	C	iv	21		1730	A	xj	19	
1695	B	xv	13		1731	G	xxij	4	
1696	A G	xxvj	33	32	1732	F E	ij	24	23
1697	F	vij	17		1733	D	xiv	15	
1698	E	xvij	9		1734	C	25	28	
1699	D	xxix	29		1735	B	vj	20	
1700	C non Bis.	ix	21		1736	A G	xvij	12	11
1701	B	xx	6		1737	F	xxvij	31	
1702	A	j	26		1738	E	ix	16	
1703	G	xij	18		1739	D	xx	8	
1704	F E	xxij	3	2	1740	C B	j	28	27

Ff 3.

Anni

Anni Dñi.	Litt. Dom.	Epa- cta.	Tabu- la.		Anni Dñi.	Litt. Dom.	Epa- cta.	Tabu- la.	
1741	A	xij	12		1777	E	xx	9	
1742	G	xxij	4		1778	D	j	29	
1743	F	iv	24		1779	C	xij	14	
1744	E D	xv	16	15	1780	B A	xxij	6	5
1745	C	xxvj	28		1781	G	iv	25	
1746	B	vij	20		1782	F	xv	10	
1747	A	xviiij	12		1783	E	xxvj	30	
1748	G F	*	25	24	1784	D C	vij	22	21
1749	E	xj	16		1785	B	xviiij	6	
1750	D	xxij	8		1786	A	*	26	
1751	C	iiij	21		1787	G	xj	18	
1752	B A	xiv	13	12	1788	F E	xxij	3	2
1753	G	25	32		1789	D	iiij	22	
1754	F	vj	24		1790	C	xiv	14	
1755	E	xvij	9		1791	B	25	34	
1756	D C	xxviiij	29	28	1792	A G	vj	19	18
1757	B	ix	20		1793	F	xvij	10	
1758	A	xx	5		1794	E	xxviiij	30	
1759	G	j	25		1795	D	ix	15	
1760	F E	xij	17	16	1796	C B	xx	7	6
1761	D	xxiiij	1		1797	A	j	26	
1762	C	iv	21		1798	G	xij	18	
1763	B	xv	13		1799	F	xxiiij	3	
1764	A G	xxvj	33	32	1800	E non Biff.	iv	23	
1765	F	vij	17		1801	D	xv	13	
1766	E	xviiij	9		1802	C	xxvj	28	
1767	D	*	29		1803	B	vij	20	
1768	C B	ii	28	27	1804	A G	xviiij	12	11
1769	A	xxij	5		1805	F	*	24	
1770	G	iiij	25		1806	E	xj	16	
1771	F	xiv	10		1807	D	xxij	8	
1772	E D	25	30	29	1808	C B	iiij	28	27
1773	C	vj	21		1809	A	xiv	10	
1774	B	xvij	13		1810	G	25	32	
1775	A	xxviiij	26		1811	F	vj	24	
1776	G F	ix	18	17	1812	E D	xvij	9	8

Anni

Anni Dñi.	Litt. Dom.	Epa- ctar.	Tabu- lar.		Anni Dñi.	Litt. Dom.	Epa- ctar.	Tabu- lar.	
1813	C	xxviiij	28		1849	G	vj	18	
1814	B	ix	20		1850	F	xviiij	10	
1815	A	xx	5		1851	E	xxviiij	30	
1816	G F	j	25	24	1852	D C	ix	22	21
1817	E	xij	16		1853	B	xx	6	
1818	D	xxiiij	1		1854	A	j	26	
1819	C	iv	21		1855	G	xij	18	
1820	B A	xv	13	12	1856	F E	xxiiij	3	2
1821	G	xxvj	32		1857	D	iv	22	
1822	F	vij	17		1858	C	xv	14	
1823	E	xviiij	9		1859	B	xxvj	34	
1824	D C	*	29	28	1860	A G	vij	19	18
1825	B	xj	13		1861	F	xviiij	10	
1826	A	xxij	5		1862	E	*	30	
1827	G	iiij	25		1863	D	xj	15	
1828	F E	xiv	17	16	1864	C B	xxij	7	6
1829	D	25	29		1865	A	ij	26	
1830	C	vj	21		1866	G	xiv	11	
1831	B	xvij	13		1867	F	25	31	
1832	A G	xxviiij	33	32	1868	E D	vj	23	22
1833	F	ix	17		1869	C	xvij	7	
1834	E	xx	9		1870	B	xxviiij	27	
1835	D	j	29		1871	A	ix	19	
1836	C B	xij	14	13	1872	G F	xx	11	10
1837	A	xxiiij	5		1873	E	j	23	
1838	G	iv	25		1874	D	xij	15	
1839	F	xv	10		1875	C	xxiiij	7	
1840	E D	xxvj	30	29	1876	B A	iv	27	26
1841	C	vij	21		1877	G	xv	11	
1842	B	xviiij	6		1878	F	xxvj	31	
1843	A	*	26		1879	E	vij	23	
1844	G F	xj	18	17	1880	D C	xviiij	8	7
1845	E	xxij	2		1881	B	*	27	
1846	D	iiij	22		1882	A	xj	19	
1847	C	xiv	14		1883	G	xxij	4	
1848	B A	25	34	33	1884	F E	iiij	24	23

Anni

Anni Dñi	Litt. Dom.	Epa- cta.	Tabu- la.		Anni Dñi.	Litt. Dom.	Epa- cta.	Tabu- la.	
1885	D	xiv	15		1921	B	xxj	6	
1886	C	25	28		1922	A	ij	26	
1887	B	vj	20		1923	G	xiiij	11	
1888	A G	xvij	12	11	1924	F E	xxiv	31	30
1889	F	xxviiij	31		1925	D	v	22	
1890	E	ix	16		1926	C	xvj	14	
1891	D	xx	8		1927	B	xxviij	27	
1892	C B	j	28	27	1928	A G	viiij	19	18
1893	A	xij	12		1929	F	xix	10	
1894	G	xxiiij	4		1930	E	*	30	
1895	F	iv	24		1931	D	xj	15	
1896	E D	xv	16	15	1932	C B	xx j	7	6
1897	C	xxvj	28		1933	A	iiij	26	
1898	B	vij	20		1934	G	xiv	11	
1899	A	xviiij	12		1935	F	xxv	31	
1900	G non bis.	xxix	25		1936	E D	vj	23	22
1901	F	x	17		1937	C	xvij	7	
1902	E	xxj	9		1938	B	xxix.	27	
1903	D	ij	22		1939	A	x	19	
1904	C B	xiiij	14	13	1940	G F	xxj	4	3
1905	A	xxiv	33		1941	E	ij	23	
1906	G	v	25		1942	D	xiiij	15	
1907	F	xvj	10		1943	C	xxiv	35	
1908	E D	xxviij	30	29	1944	B A	v	20	19
1909	C	viiij	21		1945	G	xvj	12	
1910	B	xix	6		1946	F	xxviij	31	
1911	A	*	26		1947	E	viiij	16	
1912	G F	xj	18	17	1948	D C	xix	8	7
1913	E	xxij	2		1949	B	*	27	
1914	D	iiij	22		1950	A	xj	19	
1915	C	xiv	14		1951	G	xxij	4	
1916	B A	xxv	34	33	1952	F E	iiij	24	23
1917	G	vj	18		1953	D	xiv	15	
1918	F	xvij	10		1954	C	xxv	35	
1919	E	xxix	30		1955	B	vj	20	
1920	D C	x	15	14	1956	A G	xvij	12	11

Anni

Anni Dñi.	Litt. Dom.	Epa- ctæ.	Tabu- læ.		Anni Dñi.	Litt. Dom.	Epa- ctæ.	Tabu- læ.	
1957	F	xxix	31		1981	D	xxiv	29	
1958	E	x	16		1982	C	v	21	
1959	D	xxj	8		1983	B	xvj	13	
1960	C B	ij	28	27	1984	A G	xxvij	33	32
1961	A	xij	12		1985	F	vij	17	
1962	G	xxiv	32		1986	E	xix	9	
1963	F	v	24		1987	D	*	29	
1964	E D	xvj	9	8	1988	C B	xj	14	13
1965	C	xxvij	28		1989	A	xxij	5	
1966	B	vij	20		1990	G	ij	25	
1967	A	xix	5		1991	F	xiv	10	
1968	G F	*	25	24	1992	E D	xxv	30	29
1969	E	xj	16		1993	C	vj	21	
1970	D	xxij	8		1994	B	xvij	13	
1971	C	ij	21		1995	A	xxix	26	
1972	B A	xiv	13	12	1996	G F	x	18	17
1973	G	xxv	32		1997	E	xxj	9	
1974	F	vj	24		1998	D	ij	22	
1975	E	xvij	9		1999	C	xij	14	
1976	D C	xxix	29	28	2000	B A	xxiv	34	33
1977	B	x	20						
1978	A	xxj	5						
1979	G	ij	25						
1980	F E	xij	17	16					

K A L E N D A R I V M
B R E V I A R I I R O M A N I.
I A N V A R I V S.

1	A	Circumcisio Dñi. dup. 2. class. Vide Tom. 2. pag. 115.
2	b	Oñ. S. Stephani. dup. cum commem. Oñ. 115.
3	c	Oñ. S. Ioan. dup. cum commem. Oñ. Innoc. 115.
4	d	Oñ. SS. Innocentium. dup. 115.
5	e	Vigil. Epiph. semid. 115. com. S. Telesph. Papæ mart. 140.
6	f	Epiphania Domini. dup. primæ class. 115.
7	g	De Oñ. Epiph. semid.
8	A	De Oñtaua.
9	b	De eadem.
10	c	De eadem.
11	d	De Oñ. cum com. S. Hygini Papæ & mart. 140.
12	e	De Oñtaua.
13	f	Oñtaua Epiphaniæ. duplex. 117.
14	g	Hilarij Episc. conf. semid. com. S. Felicis presb. mart. 140.
15	A	Pauli primi Eremitæ. semid. com. S. Mauri Abb. 141.
16	b	Marcelli Papæ & mart. semid. 141.
17	c	Antonij Abbatis. dup. 141.
18	d	Cathed. S. Petri Rom. dup. maius. comm. S. Priscæ virg. & martyris. 141.
19	e	Marij, Marthæ, &c. martt. 141. <i>Canuti Regis et Martyris semid. 141.</i>
20	f	Fabiani & Sebastiani martt. dup. 141.
21	g	Agnētis virg. & mart. dup. 141.
22	A	Vincentij & Anastasij martt. semid. 141.
23	b	Emerentianæ virg. & mart. 141. <i>Raymundi de pennafort. conf. non pontif. semid.</i>
24	c	Timothei Episc. & mart. semid. 141.
25	d	Conuersio S. Pauli Apost. dup. maius. 142.
26	e	Polycarpi Episc. & mart. semid. 142.
27	f	Ioan. Chrysost. Episc. & conf. dup. 142.
28	g	Agnētis secundò. 142.
29	A	<i>Francisci Salesij. Epi. conf. semid.</i>
30	b	<i>Martina V. & Mart. semid.</i>
31	c	<i>Petri Nolani confessoris.</i>

FE.

F E B R V A R I V S.

1	d	I Gnatij Episc. & mart. semid. in 2. Tomo pag. 143.
2	e	Purificatio B. Virg. dup. 2. classis. 143.
3	f	Blasij Episc. & mart. 143.
4	g	<i>Andreas Corsini Epi. Hess. semid. ad lib.</i>
5	A	Agathæ virg. & mart. semid. 143.
6	b	Dorotheæ virg. & mart. 143.
7	c	Romualdi Abb. semid. 143. <i>2. plen.</i>
8	d	
9	e	Apolloniæ virg. & mart. 143.
10	f	
11	g	
12	A	
13	b	
14	c	Valentini presb. & mart. 143.
15	d	Faustini & Iouitæ mart. 143.
16	e	
17	f	
18	g	Simeonis Episc. & mart. 143.
19	A	
20	b	
21	c	
22	d	Cathed. S. Petri Antioch. dup. maius. 143.
23	e	Vigilia. 144.
24	f	Mathiæ Apost. dup. 2. class. sed in anno Bissextili celebratur die 25. 144.
25	g	
26	A	
27	b	
28	c	

M A R T I V S.

1	d	
2	e	
3	f	
4	g	C Asimiri conf. semid. commem. Lucij Papæ & mart. in 2. Tomo pag. 144.
5	A	
6	b	
7	c	Thomæ de Aquino confess. dup. comm. SS. Perpetuæ & Felicитatis. 144.
8	d	
9	e	<i>Quadragesima Martt. semid. 145. Franciscus Vidus. 2 pla.</i>
10	f	<i>40 Marty. semid.</i>
11	g	
12	A	Gregorij Papæ & confess. dup. 145.
13	b	
14	c	
15	d	
16	e	
17	f	Patricij Episc. & confess. commem. 145.
18	g	
19	A	Joseph confessoris. dup. 145.
20	b	Ioachim confessoris. dup. 145.
21	c	Benedicti Abbatis. dup. 145.
22	d	
23	e	
24	f	
25	g	Annuntiatio B. Virg. dup. 2. class. 145.
26	A	
27	b	
28	c	
29	d	
30	e	
31	f	

APRI.

A P R I L I S.

1	g	F Rancisci de Paula confessoris. duplex. in 2. Tomo pag. 146.
2	A	
3	b	
4	c	
5	d	
6	e	
7	f	
8	g	
9	A	
10	b	
11	c	Leonis Papæ & confess. dup. 146.
12	d	
13	e	
14	f	Tiburtij, Valeriani & Maximi martt. 146.
15	g	
16	A	
17	b	Aniceti Papæ & mart. 146.
18	c	
19	d	
20	e	
21	f	
22	g	Soteris & Caij Pontif. & martt. semid. 146.
23	A	Georgij mart. semid. 146.
24	b	
25	c	Marci Evang. dup. 2. class. 146.
26	d	Cleti & Marcellini Pontif. & martt. semid. 146.
27	e	
28	f	Vitalis mart. 147.
29	g	Petri mart. semidup. 147.
30	A	Catharinæ Senens. semid. 147.

G g 3

MAIVS.

M A I V S.

1	b	P hilippi & Iacobi Apostol. duplex 2. classis. in 2. Tomo pag. 147.
2	c	Athanasij Episc. & confess. dup. 148.
3	d	Inuentio S. Crucis. dupl. 2. classis. commem. SS. Alexan- dri, &c. 148.
4	e	Monicæ viduæ. 148.
5	f	
6	g	Ioannis ante portam Latinam. dup. maius. 148.
7	A	Stanislai Episc. & mart. semid. 148.
8	b	Apparitio S. Michaëlis Archang. dup. maius. 149.
9	c	Gregorij Nazianzeni Episc. & confess. dup. 149.
10	d	Gordiani & Epimachi martt. 149.
11	e	
12	f	Nerei, Achillei, Domitillæ virg. & Pancratij martt. semi- duplex. 149.
13	g	
14	A	Bonifacij mart. 149.
15	b	
16	c	Vbaldi Episc. & confess. 150.
17	d	
18	e	
19	f	Pudentianæ virginis. 150.
20	g	
21	A	
22	b	
23	c	
24	d	
25	e	Vrbani Papæ & mart. 150.
26	f	Eleutherij Papæ & mart. Philippi Nerij confess. semidup. ad libitum. 150.
27	g	Ioannis Papæ & mart. 150.
28	A	
29	b	
30	c	Felicis Papæ & mart. 150.
31	d	Petronillæ virginis. 150.

I V N I V S.

1	e	
2	f	M Arcellini, Petri, & Erasmi martyrum. in 2. Tomo
3	g	(pag. 150.
4	A	
5	b	
6	c	Norberti Episc. & confess. semid. 150.
7	d	
8	e	
9	f	Primi & Feliciani martt. 150.
10	g	
11	A	Barnabæ Apost. dup. maius. 150.
12	b	Basilidis, Cyrini, Naboris & Nazarij martt. 151.
13	c	Antonij de Padua confess. semid. 151.
14	d	Basilij Magni Episc. & confess. dup. 151.
15	e	Viti, Modesti & Crescentiæ martt. 151.
16	f	
17	g	
18	A	Marci & Marcelliani martt. 151.
19	b	Geruasij & Protasij martt. 151.
20	c	Siluerij Papæ & mart. 151.
21	d	
22	e	Paulini Episc. & confess. 151.
23	f	Vigilia. 151.
24	g	Natiuitas S. Ioan. Baptistæ. dup. 1. classis. 151.
25	A	De Oct. Natiuit.
26	b	Ioannis & Pauli martt. semid. com. Oct. 152.
27	c	De Oct. Natiuit.
28	d	Leonis Papæ & conf. semid. com. Oct. & Vigil. 152.
29	e	Petri & Pauli Apost. dup. 1. classis. 152.
30	f	Commemor. S. Pauli Apostoli. duplex. commemor. Oct. Natiuitatis. 153.

I V L I V S.

1	g	O ctaua Natiuit. S. Ioan. dupl. comm. Oct. Apost. in 2. Tomo pag. 154.
2	A	Visitatio B. Virginis. dup. maius. commem. Oct. Apost. & SS. Processi & Martiniani martt. 154.
3	b	De Oct. Apostol.
4	c	De Oct. Vel Elisabeth Reginæ Portugalliæ. semidupl. ad libitum. 154.
5	d	De Octaua.
6	e	De Octaua Apostolorum. dup. 154.
7	f	
8	g	
9	A	(semid. 154.
10	b	Septem Fratrum martt. & SS. Ruffinæ ac Secundæ.
11	c	Pij Papæ & mart. 155.
12	d	Naboris & Felicis martt. com. S. Io. Gualberti Abb. 155.
13	e	Anacleti Papæ & mart. semid. 155.
14	f	Bonauenturæ Episc. & conf. dup. com. S. Henrici Impe- ratoris confessoris. 155.
15	g	
16	A	
17	b	Alexij confess. 155.
18	c	Symphorosæ cum septem filiis martt. 155.
19	d	
20	e	Margaritæ virg. & mart. 155.
21	f	Praxedis virg. 155.
22	g	Mariæ Magdalenæ. dup. 155.
23	A	Apollinaris Episc. & mart. semid. 155.
24	b	Vigilia, & com. S. Christinæ virg. & mart. 156.
25	c	Iacobi Apost. dup. 2. classis. 156.
26	d	Annæ Matris B. Virginis. dup. 156.
27	e	Pantaleonis mart. 156.
28	f	Nazarij, Celsi, Victoris & Innocentij. semid. 156.
29	g	Marthæ v. semid. & com. SS. Felicis PP. Simplicij, & c. 157.
30	A	Abdon & Sennen martt. 157.
31	b	

AV.

A V G V S T V S 2

1	e	Petri ad Vincula. dup. maius. com. SS. Machab. martt. 157.
2	d	Stephani Papæ & mart. 157.
3	e	Inuentio S. Stephani Protomart. semidup. 157.
4	f	Dominici confess. dup. 158.
5	g	Dedicatio S. Mariæ ad Niues. dup. maius. 158.
6	A	Transfiguratio Domini. dup. maius. comm. SS. Sixti Papæ & soc. 158.
7	b	Donati Episc. & mart. 158.
8	c	Cyriaci, Largi & Smaragdi martt. semid. 158.
9	d	Vigilia. comm. S. Romani mart. 159.
10	e	Laurentij mart. dup. 2. classis. 159.
11	f	De Oâ. S. Laurentij. com. SS. Tiburtij & Susannæ. 159.
12	g	De Oâ. & comm. S. Claræ virg. 159.
13	A	De Oâ. & comm. SS. Hippolyti & Cassiani martt. 159.
14	b	De Oâ. comm. Vigil. & S. Eusebij conf. 159.
15	c	Assumptio B. Mariæ Virg. dup. 1. classis. 159.
16	d	Hyacinthi confess. dup. comm. Octauarum. 160.
17	e	Oâ. S. Laurentij. dup. comm. Oâ. Assumpt. 160.
18	f	De Oâ. & comm. S. Agapiti mart. 160.
19	g	De Octaua.
20	A	Bernardi Abb. dup. comm. Oâ. & S. Stephani Hungariæ Regis. 160.
21	b	De Octaua.
22	c	Oâ. Assumpt. B. Virg. dup. com. SS. Timothei, & c. 160.
23	d	Vigilia. Romæ 24. 161.
24	e	Bartholomæi Apostoli. dup. 2. classis. Romæ celebratur die 25. 161.
25	f	Ludouici Regis Franciæ confess. semidup. Romæ celebratur 26. 161.
26	g	Zephyrini Papæ & mart. 161.
27	A	
28	b	Augustini Ep. conf. & Doâ. dup. com. S. Hermetis mart. 161.
29	c	Decoll. S. Ioan. Bapt. dup. comm. S. Sabinae mart. 161.
30	d	Felicis & Adaucti martt. 162.
31	e	

OCTO

H h

SE-

S E P T E M B E R.

1	f	A Gidij Abb.com. SS. duodecim Fratrum martt. in secundo Tomo pag. 162.
2	g	
3	A	
4	b	
5	c	
6	d	
7	e	
8	f	Natiuitas B. Virginis. duplex 2. classis. commem. S. Adriani mart. 162.
9	g	De Oct. Natiuit. comm. S. Gorgonij mart. 163.
10	A	Nicolai de Tolentino conf. semid. comm. Oct. 163.
11	b	De Oct. commem. SS. Proti & Hyacinthi. 163.
12	c	De Octaua.
13	d	De Octaua.
14	e	Exaltatio S. Crucis. dup. maius. comm. Oct. 163.
15	f	Oct. Natiuit. dup. comm. S. Nicomedis mart. 163.
16	g	Cornelij & Cypriani martt. semidup. commem. SS. Euphemix, &c. 164.
17	A	Stigmatum S. Francisci. semidup. (ad libitum.) 164.
18	b	
19	c	Ianuarij Episc. & soc. martt. semid. 164.
20	d	SS. Eustachij, & soc. martt. semid. Vigilia. 165.
21	e	Matthæi Apost. & Euang. dup. 2. classis. 165.
22	f	Mauritij, & soc. martt. 165.
23	g	Lini Papæ & mart. semid. com. S. Theclæ virg. mart. 165.
24	A	
25	b	
26	c	Cypriani & Iustinæ martt. 165.
27	d	Cosmæ & Damiani martt. semidup. 165.
28	e	
29	f	Dedic. S. Michaëlis Archang. dup. 2. classis. 165.
30	g	Hieronymi Presb. conf. & Doct. dup. 166. Festum sanctissimi Rosarij celebratur in Dom. 1. Octobris. Vide in Tomo 2. 166.

OCTO-

O C T O B E R.

1	A	Angelorum Custodum. dup. minus (ad libitum) cum commem. S. Remigij. vel S. Remigij Festum simpl. in 2. Tom. 167.
2	b	
3	c	
4	d	Francisci confess. dup. 168.
5	e	Placidi & soc. martt. 168.
6	f	Brunonis confess. semidup. 168.
7	g	S. Marci Papæ & Confess. & SS. Sergij, Bacchi, &c. mar- tyrum. 168.
8	A	Birgittæ vid. semidup. 168.
9	b	Dionysij, Rustici, & Eleutherij martt. semid. 169.
10	c	
11	d	
12	e	
13	f	
14	g	Callisti Papæ & mart. semid. 169.
15	A	
16	b	
17	c	
18	d	Luca Euang. dup. 2. classis. 169.
19	e	
20	f	
21	g	Hilarionis Abb. commemorat. SS. Vrsulæ & soc. virginum martt. 169.
22	A	
23	b	
24	c	
25	d	Chrysanthi & Darie martt. 169.
26	e	Euaristi Papæ & mart. 169.
27	f	Vigilia. 169.
28	g	Simonis & Iudæ Apost. dup. 2. classis. 169.
29	A	
30	b	
31	c	Vigilia. 170.

Hh 2

NO-

NOVEMBER.

1	d	Festum Omnium Sanctorum: duplex i. classis. in 2. To- mo 170.
2	e	Commemoratio omnium Fidelium Defunctorum, & de Octava. 171.
3	f	De Octava.
4	g	De Octava. Vel Caroli. semid. (ad libitum;) comm. SS. Vi- talis & Agricola mart. 171.
5	A	De Octava.
6	b	De Octava.
7	c	De Octava.
8	d	Octava Omnium Sanctorum. dup. & commem. SS. 4. Co- ronatorum. 171.
9	e	Dedic. Basil. Saluat. dup. & com. S. Theodori mart. 172.
10	f	Tryphonis, Respicij, & Nymphæ mart. 172.
11	g	Martini Episc. & conf. dup. comm. S. Mennæ mart. 172.
12	A	Martini Papæ & mart. semid. 172.
13	b	
14	c	
15	d	
16	e	
17	f	Gregorij Thaumaturgi Episc. & confess. semid. 172.
18	g	Dedicatio Basilicarum Petri & Pauli. dup. 172.
19	A	Pontiani Papæ & mart. 173.
20	b	
21	c	Præsentatio B. Virginis. dup. maius. 173.
22	d	Cæcilie virg. & mart. semid. 173.
23	e	Clementis Papæ & mart. semid. com. S. Felicit. mart. 173.
24	f	Chrysogoni mart. 173.
25	g	Catharinæ virg. & mart. dup. 173.
26	A	Petri Alexandrini Episc. & mart. 174.
27	b	
28	c	
29	d	Vigil. & comm. S. Saturnini mart. 138.
30	e	Andræ Apost. dup. 2. classis. 138.

NO

H 2

DE-

D E C E M B E R.

1	f	
2	g	B Ibianæ virg. & mart. semid. in 2. Tom. 138.
3	A	
4	b	Barbaræ virg. & mart. commem. 138.
5	c	Sabbæ Abb. commem. 138.
6	d	Nicolai Episc. & conf. semid. 138.
7	e	Ambrosij Episc. conf. & Doct. dup. 138.
8	f	Conceptio B. Virg. dup. maius. 139.
9	g	
10	A	Melchiadis Papæ & mart. commem. 139.
11	b	Damasi Papæ & conf. semid. 139.
12	c	
13	d	Luciæ virg. & mart. dup. 139.
14	e	
15	f	Eusebij Vercell. Episc. & mart. comm. 140.
16	g	
17	A	
18	b	
19	c	
20	d	Vigilia. 140.
21	e	Thomæ Apost. dup. 2. classis. 140.
22	f	
23	g	
24	A	Vigilia. 111.
25	b	Natiuitas D. N. Ie s v Christi. dup. 1. classis. 111.
26	c	Stephani Protomart. dup. 2. classis. cum commem. Octauæ Natiuitatis. 113.
27	d	Ioan. Apost. & Euang. dup. 2. classis. com. Octauarum. 113.
28	e	SS. Innocentum mart. dup. 2. classis. comm. Octau. 113.
29	f	Thomæ Cantuar. Episc. & mart. semid. com. Octau. 104.
30	g	De Dom. infra Oct. vel de Oct. cum comm. Octau. 114.
31	A	Siluestri Papæ & conf. dup. comm. Oct. 140.

T A B V L A I.

Littera Dominicalis D. cum Epacta xxiiij.

I A N V A R I V S.

- 4 Dom. vacat.
 11 De Dom. 1. post Epiph. comm.
 Oct. & Hygini.
 14 Fer. 4. de Dom. 2. post Epiphan.
 comm. Felicis. (O. D.)
 18 Dom. Septuag. comm. Priscæ. in
 Missa 3. Oratio de B. Virg.
 19 Fer. 2. Cathedræ (heri) commem.
 Marij, &c.
 23 Fer. 6. Hilarij. (14) comm. Eme-
 rentianæ.
 25 Dom. Sexages. in Missa 2. Oratio
 de B. Virg. 3. Eccl. vel pro Papa.
 28 Fer. 4. Conuersio. (25.) commem.
 Agnetis 2.
 29 Fer. 5. ad Magn. Quod autem.
 31 Sabb. B. M.

F E B R V A R I V S.

- 1 Quinquag. in Missa Orationes, vt
 in Sexages.
 3 Fer. 3. Ignatij. (1.) com. Blasij. in
 Missa 3. Or. A cunctis.
 4 Fer. 4. Cin. de xl. fit commemor.
 in Vesp. & Laudib. in quocum-
 que Festo.
 8 Dom. 1. Quadrag.
 15 Dom. 2. comm. Faustini.
 22 Dom. 3.
 23 Fer. 2. Cathed. Antioch. (heri) nihil
 de Vig. nisi in Missa, & 4. lo-
 co. Euang. Fer. in fine.
 § 23 Fer. 2. de ea, nihil de Vigil. nisi
 in Missa. (24.)

M A R T I V S.

- 1 Dom. 4. 8. Do. Passionis.
 15 Dom. Palm. cuius Euang. in fine
 Missæ.
 22 Dom. Pasch. cum Oct.
 29 Dom. in Albis. Vesp. de seq.
 30 Fer. 2. Annuntiat. (25.)
 31 Fer. 3. Ioseph. (19.)

A P R I L I S.

- 1 Fer. 4. Ioaachim. (20. Mar.) Lect.
 Fer. 2.
 3 Fer. 6. Benedicti. (21. Martij.)
 4 Sabb. B. M.
 5 Dom. 2. post Pascha.
 12 Dom. 3.
 18 Sabb. B. M.
 19 Dom. 4.
 26 Dom. 5.
 27 Fer. 2. Cleri (heri) comm. Fer. 3.
 Rogat. 1. Lect. de Communi.
 29 Fer. 4. Petri mart. comm. Vigil. 1.
 Lect. de Comm. plur. mart. tres
 Missæ cantantur.
 30 Fer. 5. Ascensio.

M A I V S.

- 1 Fer. 6. Philippi sine comm. Oct.
 Communicantes dicitur.
 2 Sabb. Lect. 1. Noct. Fer. 6.
 3 Dom. Inu. Crucis. com. Dom. infra
 Oct. & Alexandri, &c. in Laud.
 non de Oct. Communic. vt die 1.
 4 Fer. 2. Lect. Dom. præced.
 7 Fer. 5. Oct. Ascens. Vesp. de ead.
 9 Sabb. Vigil. Pent.

10 Dom.

T A B V L A I.

10 Dom. Pent. sine comm.
 17 Dom. 1. Pent. Trinit. comm. Dom.
 18 Fer. 2. Gregorij. (9.)
 19 Fer. 3. Cathar. Senen. (30. Apr.)
 com. Pudencianæ.
 20 Fer. 4. Stanislai. (7.)
 21 Fer. 5. Corp. Christi.
 24 Dom. 2. com. O&t.
 29 Fer. 6. Nerei, &c. (12.)
 30 Sabb. B. M. com. Felicis. (O. D.)
 Vel Philip. Nerij. (26.) comm.
 Felicis.
 31 Dom. 3. com. Petronill.

I V N I V S.

1 Fer. 2. (O. D.)
 7 Dom. 4.
 14 Dom. 5. fit com. Dom.
 20 Sabb. B. M. com. Siluerij.
 21 Dom. 6.
 27 Sabb. comm. Vigil.
 28 Dom. 7. com. O&t. Io.

I V L I V S.

5 Dom. 8.
 7 Fer. 3. Leonis. (28. Iunij.)
 8 Fer. 4. (O. D.)
 11 Sabb. B. M. com. Pij.
 12 Do. 9. com. Naboris & Io. Gualb.
 18 Sabb. B. M. com. Symphorosa, &c.
 19 Dom. 10.
 26 Dom. 11. com. Dom.

A V G V S T V S.

2 Dom. 12. 1. Aug. com. Steph.
 7 Fer. 6. (O. D.)
 8 Sabb. com. Vigil.
 9 Dom. 13. 2. Aug. com. Romani.
 16 Dom. 14. 3. Aug. comm. Dom. &
 O&t. Assumpt.

22 Sabb. com. Vigil.
 23 Dom. 15. 4. Aug.
 30 Dom. 16. 1. Sept. com. Felicis.

S E P T E M B E R.

1 Fer. 3. (O. D.)
 5 Sabb. B. M.
 6 Dom. 17. 2. Septemb.
 13 Dom. 18. 3. Sept. com. O&t.
 16 Fer. 4. com. Fer. 4. Temp.
 18 Fer. 6. Temp.
 19 Sabb. comm. Fer. nil de Vigil. nisi
 in Missa 3. loco.
 20 Dom. 19. 4. Sept.
 22 Fer. 3. Eustachij. (20.) commem.
 Mauritiij.
 26 Sabb. B. M. com. Cypriani.
 27 Dom. 20. 5. Sept.
 28 Fer. 2. Cosmæ, &c. (heri.)
 30 Fer. 4. Vesp. à Cap. de Aug. Custod.
 ad libitum. commem. Hieron.
 & Remigij.

O C T O B E R.

2 Fer. 6. (O. D.)
 3 Sabb. B. M.
 4 Dom. 21. 1. O&t. com. Do.
 5 Fer. 2. Lect. Dom. 1. O&tob.
 10 Sabb. B. M.
 11 Dom. 22. 2. O&tob.
 17 Sabb. B. M.
 18 Dom. 23. 3. O&tob. com. Dom.
 24 Sabb. B. M.
 25 Dom. 24. 4. O&tob. Evang. Dom.
 3 Epiph. commem. Chrysanthi.
 29 Fer. 5. Lect. Dom. 5. O&tob.

N O V E M B E R.

1 Dom. 25. 1. Nouemb. 4. Epiph.
 comm. Dom.

2 Fer. 2.

T A B V L A I.

2 Fer. 2. Lect. Dom. 1. Nouemb.
 8 Dom. 26. 3. Nouemb. 5. Epiph.
 com. Dom. & Coronatorum.
 10 Fer. 3. (O.D.)
 13 Fer. 6. 2. r. Noct. Do. 1. Nouemb.
 14 Sabb. B.M.
 15 Dom. 27. 4. Nouemb. 6. Epiph.
 20 Fer. 6. Abdias, Ionas.
 22 Dom. ult. 5. Nouemb.
 24 Fer. 3. Cæciliæ. (22.) commemor.
 Chrylogoni.
 25 Fer. 4. Nahum, Habacuc, Sopho-
 nias.
 27 Fer. 6. Zachar. Malach.
 28 Sabb. Vigil.
 29 Dom. 1. Aduent. comm. Saturnini.
 de Aduen. semper fit commem.

D E C E M B E R.

6 Dom. 2. Aduent.
 9 Fer. 4. Nicolai. (6.)
 13 Dom. 3.
 14 Fer. 2. Luciae. (heri.)
 17 Fer. 5. Antiph. prop.
 19 Sabb. nil de Vigil. nisi in Missa.
 Antiph. Fer. 2.
 20 Dom. 4.
 23 Fer. 4. Ecce completa.
 27 Dom. vacat.
 30 Fer. 4. de Dom. infra Oct.

Pro anno sequenti quære Tab. in
 Tabella Compuri.

T A B V L A II.

Litt. Dom. E. cum Epacta xxij. vel xxij.

I A N V A R I V S.

5 Dom. vacat.
 12 Dom. infra Oct. Epiph. commem.
 Oct. Vesp. de Oct.
 14 Fer. 3. de Dom. 2. comm. Felicis.
 (O.D.)
 15 Fer. 4. Lect. Dom. 2.
 19 Dom. Septuag. in Missa 2. Orat. de
 SS. mart. 3. de B.V.
 23 Fer. 5. Hilarij. (14.) commemor.
 Emerentianæ.
 26 Dom. Sexages. in Missa 2. Orat. de
 B.V. 3. Eccl. vel pro Papa.
 28 Fer. 3. Polycarpi. (26.) commemor.
 Agnet. 2.
 30 Fer. 5. ad Magnif. Semen.

F E B R V A R I V S.

2 Dom. Quinquages. in Missa vt in
 Sexages.
 3 Fer. 2. Purificatio (heri) commem.
 Blasij. in fine Completor. Aue
 regina.
 4 Fer. 3. (O.D.)
 5 Fer. 4. Cin. de xl. fit semper comm.
 6 Fer. 5. Agathæ (heri) comm. Fer. &
 Dorothe.
 9 Dom. 1. Quadrag. com. Apollon.
 16 Dom. 2.
 22 Sabb. com. Vigil. in Missa.
 23 Dom. 3. (24.)
 § In Biss. Tab. 1. 23. Fer. 2. de ea.
 & deinceps.

MAR-

T A B V L A I I.

M A R T I V S.

- 2 Dom. 4.
 9 Dom. Passion.
 10 Fer. 2. Quadraginta martt. (heri.)
 16 Dom. Palm.
 23 Dom. Pasch.
 30 Dom. in Albis.
 31 Fer. 2. Annuntiat. (25.)

A P R I L I S.

- 1 Fer. 3. Ioseph. (19. Mar.)
 2 Fer. 4. Lect. Fer. 2.
 3 Fer. 5. Ioachim. (20. Mar.)
 4 Fer. 6. Benedicti. (21. Mar.)
 5 Sabb. B. M.
 6 Dom. 2.
 12 Sabb. B. M.
 13 Dom. 3.
 19 Sabb. B. M.
 20 Dom. 4.
 27 Dom. 5.
 28 Fer. 2. Rogat. commem. Vitalis.
 30 Fer. 4. comm. Vigil. Ascens.

M A I V S.

- 1 Fer. 5. Ascensio.
 3 Sabb. Inuentio Crucis, nil de
 Oct. Communicantes dicitur.
 4 Dom. infra Oct. comm. Oct. &
 Monica.
 5 Fer. 2. Philippi, &c. (1.) nil
 de Octau. Communicantes, vt
 3. die.
 8 Fer. 5. Oct. Ascens.
 9 Fer. 6. commem. Fer.
 10 Sabb. Vig. Pentec. comm. Gor-
 diani, non in Missa.

- 11 Dom. Pent.
 18 Dom. Trinit. comm. Dom.
 19 Apparitio Michaelis. (3.) comm.
 Pudentianæ.
 20 Fer. 3. Nerei, &c. (12.) Lect.
 Fer. 2.
 21 Fer. 4. 2. Fer. 2. (O. D.)
 22 Fer. 5. Corporis Christi.
 25 Dom. 2. Pentecost. commem.
 Oct. & S. Urbani.
 29 Oct. Corporis Christi.
 30 Fer. 6. de Fer. Vel Philippi Ne-
 rij. (26.)
 31 Sabb. B. M. comm. Petronillæ.

I V N I V S.

- 1 Dom. 3.
 2 Fer. 2. (O. D.)
 7 Sabb. B. M.
 8 Dom. 4.
 15 Dom. 5. commem. Viti, &c.
 21 Sabb. B. M.
 22 Dom. 6. commem. Paulini.
 29 Dom. 7. commem. Dom.

I V L I V S.

- 1 Fer. 3. Lect. Dom. 7.
 6 Dom. 8. commem. Dom.
 7 Fer. 2. (O. D.)
 12 Sabb. B. M. commem. Nabo-
 ris, & Io.
 13 Dom. 9.
 15 Fer. 3. Anacleti. (13.)
 19 Sabb. B. M.
 20 Dom. 10. commemorat. Mar-
 garitæ.
 27 Dom. 11. commemorat. Panta-
 leonis.

T A B V L A I I.

A V G V S T V S.		26 Dom. 24. 5. Octob. 3. Epiphan. comm. Euaristi.
2 Sabb. B.M. commemor. Stephani. (O.D.)		29 Fer. 4. Lect. Fer. 2.
3 Dom. 12. 1. Aug.		30 Fer. 5. Lect. Fer. 3.
7 Fer. 5. Inuentio Stephani. (3.) comm. Donati.		N O V E M B E R.
10 Dom. 13. 2. Augusti comm. Dom.		2 Dom. 25. 1. Nouemb. 4. Epiphan. commem. Oct.
17 Dom. 14. 3. Augusti com. Dom.		3 Fer. 2. Com. Defunct.
24 Dom. 15. 4. Augusti com. Dom.		9 Dom. 26. 3. Nouemb. 5. Epiphan. commem. Dom.
25 Fer. 2. Lect. Dom. 4.		10 Fer. 2. (O.D.)
30 Sabb. B.M. commem. Felicis.		15 Sabb. B.M.
31 Dom. 16. 1. Septemb.		16 Dom. 27. 4. Nouemb. 6. Epiphan.
S E P T E M B E R.		19 Fer. 4. Ioël. in Fer. 3.
1 Fer. 2. (O.D.)		20 Fer. 5. Amos, Abdias, Ionas.
2 Sabb. B.M.		23 Dom. vlt. 5. Nouemb. commem. Felicitaris.
7 Dom. 17. 2. Septemb.		24 Fer. 2. Clementis (heri) comm. Chrysogoni.
14 Dom. 18. 3. Septemb. com. Dom.		25 Fer. 3. Nahum, Habacuc.
16 Fer. 3. Lect. Dom. 3.		28 Fer. 6. Zachar. Malach.
17 Fer. 4. Temp. 8. 1. Noct. Dom. 3. Vel de Stigmat. S. Francisci. commem. Fer.		30 Dom. 1. Aduentus, & de Aduent. fit semper commem.
18 Fer. 5. 8. 2. Noct. Dom. si heri de Feria sit actum. Vide pag. 90.		D E C E M B E R.
19 Fer. 6. comm. Fer.		1 Fer. 2. Andreae. (heri.)
20 Sabb. de Vigil. tantum in Missa. commem. Feriae.		7 Dom. 2. Aduent.
21 Dom. 19. 4. Septemb. com. Dom.		9 Fer. 3. Ambrosij. (7.)
25 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Septemb.		14 Dom. 3.
28 Dom. 20. 1. Octob.		17 Fer. 4. Antiph. prop.
O C T O B E R.		20 Sabb. nil de Vigil. nisi in Missa. Antiph. Fer. 2.
2 Fer. 5. (O.D.) si pridie de Angelis Custod.		21 Dom. 4.
5 Dom. 21. 2. Octob. com. Placidi.		22 Fer. 2. Thomae. (heri.)
11 Sabb. B.M.		23 Fer. 3. Ecce completa.
12 Dom. 22. 3. Octob.		28 Dom. vacat.
19 Dom. 23. 4. Octob.		30 Fer. 3. de Dom. commem. Oct.
25 Sabb. B.M. com. Chrysanthi, &c.		Pro anno sequenti quare Tab. in Tabella Computi.

T A-

T A B V L A I I I.

Litt. Dom. F. cum Epacta xxiiij. xxij. xxj.

I A N V A R I V S.

- 6 Dom. vacat.
 12 Sab. de Dom. infra Oct. in Missa
 duæ tantum Orat.
 13 Dom. 1. vacat. De Oct.
 19 Sabb. de Dom. 2. commem. Ma-
 rij, &c. (O.D.)
 20 Dom. Septuages. in Missa 2. Orat.
 de B. Virgine, 3. Eccles. vel pro
 Papa.
 23 Fer. 4. Fabiani, &c. (20.) comm.
 Emerent.
 27 Dom. Sexages. Missa, vt in Se-
 ptuages.
 28 Fer. 2. Chrysostomi (heri) comm.
 Agnetis 2.
 31 Fer. 5. ad Magnif. Si culmen.

F E B R V A R I V S.

- 3 Dom. Quinquag. com. Blasij.
 4 Fer. 2. (O.D.)
 6 Fer. 4. Cin. com. Doroth.
 10 Dom. 1. Quadrages.
 17 Dom. 2.
 23 Sabb. nil de Vigil. nisi in Missa.
 § In Biss. Tab. 2. 23. Dom. 3.
 24 Dom. 3. Quadrages.
 25 Fer. 2. Mathiæ. (heri.) (26.)

M A R T I V S.

- 3 Dom. 4.
 10 Dom. Passion.
 17 Dom. Palm. comm. Patricij, non in
 Missa.
 24 Dom. Pasch.
 31 Dom. in Albis.

A P R I L I S.

- 1 Fer. 2. Annuntiat. (25. M.)
 2 Fer. 3. Lect. Fer. 2.
 3 Fer. 4. Ioseph. (19. M.)
 4 Fer. 5. Joachim. (20. M.)
 5 Fer. 6. Benedicti. (21. Mar.)
 6 Sabb. B.M.
 7 Dom. 2.
 14 Dom. 3. com. Tiburtij.
 20 Sabb. B.M.
 21 Dom. 4.
 27 Sabb. B.M.
 28 Dom. 5. comm. Vitalis.
 29 Fer. 2. comm. Fer. 2. Rogat.

M A I V S.

- 1 Fer. 4. commem. Vig. Ascens. tres
 Missæ cantantur.
 2 Fer. 5. Ascensio.
 3 Fer. 6. nil de Octaua, & Commu-
 nic. dicitur.
 4 Sabb. Athanasij (2.) com. Oct.
 & Monica.
 5 Dom. inf. Oct. com. Oct.
 7 Fer. 3. in 2. Vesp. comm. Stanislai
 ante Oct. vt in 2. Tom. pag. 44.
 num. 39.
 9 Fer. 5. Oct. Ascens.
 10 Fer. 6. Gregorij (heri) commem.
 Fer. 6. & Gordiani.
 11 Sabb. Vig. Pent.
 12 Dom. Pent.
 19 Dom. Trinit. com. Dom. & Puden-
 tianæ in Laud.
 20 Fer. 2. Nerei, &c. (12.)
 21 Fer. 3. & Fer. 2. (O.D.)

T A B V L A I I I.

23 Fer. 5. Corporis Christi.
 26 Dom. 2. Pentec. commem. Oct. &
 Eleutherij.
 31 Fer. 6. Petronillæ, vel Philippi Ne-
 rij. (26.)

I V N I V S.

1 Sabb. B. M. (O. D.)
 2 Dom. 3. com. Marcellini, &c.
 8 Sabb. B. M.
 9 Dom. 4. com. Primi, &c.
 15 Sabb. B. M. com. Viti, &c.
 16 Dom. 5.
 22 Sabb. Vig. comm. Paulini.
 23 Dom. 6.
 30 Dom. 7. com. Dom.

I V L I V S.

1 Fer. 2. Lect. Dom. 7.
 7 Dom. 8.
 8 Fer. 2. (O. D.)
 14 Dom. 9. commemorat. Dom. &
 Henrici.
 15 Fer. 2. Lect. Dom. 9.
 20 Sabb. B. M. comm. Marg.
 21 Dom. 10. comm. Praxed.
 27 Sabb. B. M. comm. Pantaleonis.
 28 Dom. 11.
 30 Fer. 3. Nazarij, &c. (28.) comm.
 Abdon, &c.

A V G V S T V S.

2 Fer. 6. (O. D.)
 4 Dom. 12. 1. Aug. comm. Dom.
 9 Fer. 6. 2. 1. Noct. Dom. 1.
 11 Dom. 13. 2. Aug. comm. Oct. &
 Tiburtij, &c.
 18 Dom. 14. 3. Aug. comm. Oct. &
 Agapiti.
 25 Dom. 15. 4. Aug.

26 Fer. 2. Ludouici (heri) commem.
 Zephyrini.
 31 Sabb. B. M.

S E P T E M B E R.

1 Dom. 16. 1. Sept. comm. Egidij,
 & martr.
 2 Fer. 2. (O. D.)
 7 Sabb. B. M.
 8 Dom. 17. 2. Sept. comm. Dom.
 15 Dom. 18. 3. Sept. com. Dom.
 16 Fer. 2. Lect. Dom. 3.
 18 Fer. 4. Temp. 2. 1. Noct. si heri
 de Stigm.
 20 Fer. 6. de Vig. in Missa tantum.
 comm Fer.
 21 Sabb. comm. Feriæ.
 22 Dom. 19. 4. Septemb. commem.
 Mauritiij, &c.
 26 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Septemb.
 28 Sabb. B. M.
 29 Dom. 20. 1. Octob. comm. Dom.

O C T O B E R.

2 Fer. 4. Lect. & 2. Dom. 1. Octo-
 bris, si heri de Angelis Custod.
 (O. D.)
 3 Fer. 5. 2. 2. Noct. Dom.
 5 Sabb. B. M. comm. Placidi.
 6 Dom. 21. 2. Octob.
 7 Fer. 2. Brunonis (heri) commem.
 Marci, & aliorum.
 12 Sabb. B. M.
 13 Dom. 22. 3. Octob.
 19 Sabb. B. M.
 20 Dom. 23. 4. Octob.
 26 Sabb. Vig. comm. Euaristi.
 27 Dom. 24. 5. Octob. 3. Epiph.
 29 Fer. 3. Lect. Fer. 2.
 30 Fer. 4. Lect. Fer. 3.

N O-

T A B V L A III.

NOVEMBER.

- 3 Dom. 25. 1. Nouemb. 4. Epiph.
com. Oct.
10 Dom. 26. 3. Nouemb. 5. Epiph.
comm. Tryphon.
13 Fer. 4. (O. D.)
16 Sabb. B. M.
17 Dom. 27. 4. Nouemb. 6. Epi-
phan.
19 Fer. 3. Gregorij. (17.) commem.
Pontiani.
20 Fer. 4. Amos, Abdias, Ionas.
24 Dom. ult. 5. Nouemb. commem.
Chrysogoni.
27 Fer. 4. Sophonias.
28 Fer. 5. Aggaeus, Zachar. Malach.

DECEMBER.

- 1 Dom. 1. Aduent.
8 Dom. 2. Aduent.
9 Fer. 2. Conceptio. (heri.)
15 Dom. 3. com. Eusebij.
17 Fer. 3. Antiph. prop.
20 Fer. 6. de Vigil. in Missa tantum.
22 Dom. 4.
23 Fer. 2. Ecce completa.
29 Dom. infra Oct. commem. Oct.
30 Fer. 2. Thomae mart. (heri.) Vesp.
de sequen. dup. comm. Thomae,
& Octavarum.

Pro anno sequenti quære Tabu-
lam in Tabella Computi.

T A B V L A IV.

Litt. Dom. G. cum Epacta xxiiij. xxij. xxj. xx.

I A N V A R I V S.

- 7 Dom. 1. post Epiph. comm. Oct.
14 Dom. 2. comm. Felicis.
19 Fer. 6. Hilarij. (14.) commemor.
Marij, &c.
21 Dom. Septuages. in Missa Orat. 2.
B. Virg. 3. Eccles. vel pro Papa.
23 Fer. 3. Agnetis. (21.) commem.
Emerent.
28 Dom. Sexages. comm. Agnet. 2. in
Missa 3. Orat. B. V.
29 Fer. 2. (O. D.)

F E B R V A R I V S.

- 3 Sabb. B. M. com. Blasij. (O. D.)
4 Dom. Quinquages.

- 7 Fer. 4. Cin.
8 Fer. 5. Romualdi. (heri.)
11 Dom. 1. Quadrag.
18 Dom. 2. comm. Simeonis.
23 Fer. 6. De ea. nihil de Vigil. nisi in
Missa. (24.)
§ In Bissext. Tab. 3. 23. Sabb. nil de
Vigil. &c.
25 Dom. 3. (26.)

M A R T I V S.

- 4 Dom. 4. comm. Lucij.
5 Fer. 2. Casimiri. (heri.)
11 Dom. Passionis.
18 Dom. Palmarum.
25 Dom. Paschæ.

Ii 3

APRI-

T A B V L A I V.

A P R I L I S.

- 1 Dom. in Albis. in Vesp. commemor.
de seq.
3 Fer. 3. Annuntiatio. (25. Mar.)
4 Fer. 4. Ioseph. (19. Mar.)
5 Fer. 5. Ioachim. (20.)
6 Fer. 6. Benedicti. (21.)
7 Sabb. B.M.
8 Dom. 2. Pasch.
14 Sabb. B.M. commemorat. Tibur-
tij, &c.
15 Dom. 3.
21 Sabb. B.M.
22 Dom. 4.
24 Fer. 3. Soteris, &c. (22.)
28 Sabb. B.M. com. Vitalis.
29 Dom. 5.
30 Fer. 2. com. Rogation.

M A I V S.

- 2 Fer. 4. comm. Vigil. Ascens. tres
Missæ cantantur.
3 Fer. 5. Ascensio sine comm.
4 Fer. 6. Inuentio Crucis (heri)
commem. Monicæ in Laudibus
tantum. Communic. dicitur.
nec de Oct. comm. fit.
5 Sabb. Lect. Fer. 6.
6 Dom. infra Oct. commemorat.
Dom. & Oct.
7 Fer. 2. Lect. 1. Noct. Dom. in
2. Vesp. com. Stanislai ante Oct.
10 Fer. 5. Oct. Ascens. commemor.
Gordiani.
11 Fer. 6. de ea.
12 Sabb. Vigil. Pent.
13 Dom. Pentecost.
14 Fer. 2. nihil de Bonifac.

- 16 Fer. 4. com. Vbaldi sine Lect.
19 Sabb. comm. Pudentianæ.
20 Dom. Trinit. commemor. Dom. 1.
Pentec.
21 Fer. 2. Petri mart. (29. Apr.)
22 Fer. 3. Nerei, &c. (12.)
23 Fer. 4. 2. Fer. 2. (O.D.)
24 Fer. 5. Corporis Christi.
27 Dom. 2. comm. Oct. & Io.

I V N I V S.

- 1 Fer. 6. (O.D.) vel Philippi Ne-
rij. (26.)
2 Sabb. B.M. comm. Marcellini, &c.
3 Dom. 3.
9 Sabb. B.M. comm. Primi, &c.
10 Dom. 4.
16 Sabb. B.M.
17 Dom. 5.
24 Dom. 6. com. Dom.

I V L I V S.

- 1 Dom. 7. comm. Dom.
7 Sabb. B.M. (O.D.)
8 Dom. 8.
15 Dom. 9.
21 Sabb. B.M. comm. Praxed.
22 Dom. 10. comm. Dom.
29 Dom. 11. 1. August. commemor.
Felicis.
30 Fer. 2. Marthæ (heri) commemor.
Abdon, &c.

A V G V S T V S.

- 2 Fer. 5. (O.D.)
5 Dom. 12. 2. Aug. comm. Dom.
7 Fer. 3. Lect. Dom. 2.

12 Dom.

T A B V L A I V.

12 Dom. 13. 3. Aug. comm. Oct. & Clarae.

19 Dom. 14. 4. Aug. comm. Oct.

26 Dom. 15. 5. Aug. commem. Zephyrini.

S E P T E M B E R.

1 Sabb. B. M. commem. Ægidij & 12. martt. (O. D.)

2 Dom. 16. 1. Septemb.

9 Dom. 17. 2. Septemb. commem. Oct. & Gorgonij.

16 Dom. 18. 3. Septemb. commemor. Euphemiae, &c.

17 Fer. 2. Cornelij. (heri.) Vel de Stigmatibus S. Francisci.

18 Fer. 3. Cornelij, si heri de Stigmat.

19 Fer. 4. Tempor. comm. Fer.

21 Fer. 6. comm. Fer.

22 Sabb. comm. Mauritiij.

23 Dom. 19. 4. Septemb. commem. Theclae.

24 Fer. 2. Lini. (heri.)

27 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Septemb.

30 Dom. 20. 1. Octob. com. Dom.

O C T O B E R.

2 Fer. 3. Lect. & R. Dom. 1. Octobris, si heri de Angelis Custod. (O. D.)

7 Dom. 21. 2. Octob. commem. Marci, & SS. martt.

13 Sabb. B. M.

14 Dom. 22. 3. Octob.

15 Fer. 2. Callisti. (heri.)

20 Sabb. B. M.

21 Dom. 23. 4. Octob. comm. Hilari-
on. & Vrsulae.

28 Dom. 24. 5. Octob. 3. Epiphan.
commem. Dom.

29 Fer. 2. Lect. Dom. 5. Octob.
30 Fer. 3. Lect. Fer. 2.

N O V E M B E R.

2 Fer. 6. Lect. Fer. 3.

4 Dom. 25. 1. Nouemb. 4. Epiph.
commem. Oct. & Vitalis, &c.

5 Fer. 2. de Oct. vel Caroli (heri)
comm. Oct.

10 Sabb. B. M. commem. Tryphon.
(O. D.)

11 Dom. 26. 3. Nouemb. 5. Epiph.
commem. Dom.

12 Fer. 2. Lect. Dom. 3.

18 Dom. 27. 4. Nouemb. 6. Epiph.
comm. Dom.

19 Fer. 2. Lect. Dom. 4.

20 Fer. 3. Ioël, Amos, Abdias.

24 Sabb. B. M. comm. Chryfogni.

25 Dom. vlt. 5. Nouemb. commemor.
Dom.

28 Fer. 4. Sophon. Aggzus.

D E C E M B E R.

1 Sabb. B. M. Zachar. Malach.
(O. D.)

2 Dom. 1. Aduent.

3 Fer. 2. Bibianae. (heri.)

9 Dom. 2.

16 Dom. 3.

17 Fer. 2. Antiph. prop.

20 Fer. 5. in Missa tantum de Vigil. &
dicitur de eadem.

22 Sabb. Antiph. Fer. 6.

23 Dom. 4. Ecce completa.

30 Dom. infra Oct. commemorat.
Oct.

Pro anno sequenti quære Tab.
in Tabella Computi.

T A

T A B V L A V.

Litr. Dom. A. cum Epacta xxij. xxij. xxj. xx. xix.

I A N V A R I V S.

- 1 Dom. vacat.
 8 Dom. 1. post Epiph. comm. Oct.
 15 Dom. 2. commem. Mauri.
 19 Fer. 5. Pauli Erem. (15.) comm.
 Marij, &c.
 22 Dom. Septuages. in Missa 2. Ora-
 tio B. Virg. 3. Eccl. vel pro Papa.
 23 Fer. 2. Vincentij (heri) commem.
 Emerentianæ.
 28 Sabb. B. M. commem. Agnetis 2.
 (O. D.)
 29 Dom. Sexages. in Missa, vt in
 Septuages.

F E B R V A R I V S.

- 3 Fer. 6. (O. D.)
 4 Sabb. B. M.
 5 Dom. Quinquag.
 6 Fer. 2. Agathæ (heri) commem.
 Dorotheæ.
 8 Fer. 4. Cin.
 12 Dom. 1. Quadrag.
 19 Dom. 2.
 23 Fer. 5. de ea. nil de Vigil. nisi in
 Missa. (24)
 § In Bissext. Tab. 4. 23. Fer. 6. de
 ea, &c.
 26 Dom. 3. (27)

M A R T I V S.

- 5 Dom. 4.
 12 Dom. Passionis.
 13 Fer. 2. Gregorij. (heri.)

- 19 Dom. Palmarum.
 26 Dom. Paschæ.

A P R I L I S.

- 2 Dom. in Albis.
 3 Fer. 2. Annunt. (25. Mar.)
 4 Fer. 3. Ioseph. (19. Mar.)
 5 Fer. 4. Ioachim. (20. Mar.) Lect.
 Fer. 2.
 6 Fer. 5. Benedicti. (21. Mar.)
 7 Fer. 6. Franc. Paul. (2.)
 8 Sabb. B. M.
 9 Dom. 2. post Pascha.
 15 Sabb. B. M.
 16 Dom. 3.
 23 Dom. 4.
 24 Fer. 2. Georgij. (heri.)
 30 Dom. 5.

M A I V S.

- 1 Fer. 2. Rogat. commem. Fer.
 3 Fer. 4. comm. Vigil. tres Missæ
 cantantur.
 4 Fer. 5. Ascensio sine commem.
 7 Dom. infra Oct. comm. Oct.
 21 Fer. 6. commem. Fer.
 14 Dom. Pentecost. sine commem.
 16 Fer. 3. sine commem.
 21 Dom. 1. Pent. Trinit. com. Dom.
 22 Fer. 2. Cathar. Sen. (30. Apr.)
 23 Fer. 3. Stanislai. (7.)
 24 Fer. 4. & Fer. 2. (O. D.)
 25 Fer. 5. Corporis Christi sine
 commemor.
 28 Dom. 2. commem. Oct.

I V-

T A B V L A V.

I V N I V S.

- 1 Fer. 5. Oct. Corporis Christi.
 2 Fer. 6. (O.D.) Vel Philippi Ne-
 rij. (26.)
 3 Sabb. B.M.
 4 Dom. 3.
 10 Sabb. B.M.
 11 Dom. 4. comm. Dom.
 17 Sabb. B.M.
 18 Dom. 5. com. Marci, &c.
 25 Dom. 6. com. Oct.

I V L I V S.

- 1 Sabb. Homilia vt in 2. die infra
 Oct.
 2 Dom. 7. commem. Dom.
 3 Fer. 2. Lect. Dom. 7.
 7 Fer. 6. (O.D.)
 8 Sabb. B.M.
 9 Dom. 8.
 15 Sabb. B.M.
 16 Dom. 9.
 23 Dom. 10.
 24 Fer. 2. Apollinaris (heri) comm. Vi-
 gil. & Christin.
 30 Dom. 11. 1. Augusti commem.
 Abdon, &c.

A V G V S T V S.

- 2 Fer. 4. (O.D.)
 6 Dom. 12. 2. Aug. comm. Dom.
 7 Fer. 2. Lect. Dom. 2.
 13 Dom. 13. 3. Aug. comm. Oct. &
 Hippolyti.
 20 Dom. 14. 4. Aug. comm. Dom. &
 Oct.
 26 Sabb. B.M. comm. Zephyrini.
 27 Dom. 15. 5. Aug.

S E P T E M B E R.

- 1 Fer. 6. (O.D.)
 2 Sabb. B.M.
 3 Dom. 16. 1. Sept.
 10 Dom. 17. 2. Sept. commem. Oct.
 11 Fer. 2. Nicolai (heri) comm. Oct.
 17 Dom. 18. 3. Sept.
 18 Fer. 2. de ea. vel de Stigmat. (heri.)
 20 Fer. 4. Temp. com. Fer. nil de Vig.
 nisi in Missa.
 22 Fer. 6. comm. Mauritij.
 23 Sabb. comm. Feriæ, & Theclæ.
 24 Dom. 19. 4. Septemb.
 28 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Septemb.

O C T O B E R.

- 1 Dom. 20. 1. Octob. commem. Re-
 migij.
 2 Fer. 2. de ea. vel Angel. Custod.
 3 Fer. 3. (O.D.) nisi heri dictum.
 7 Sabb. B.M. commem. Marci, &c.
 8 Dom. 21. 2. Octob.
 10 Fer. 3. Birgittæ. (8.)
 15 Dom. 22. 3. Octob.
 21 Sabb. B.M. commemor. Hilarion.
 & Ursulæ.
 22 Dom. 23. 4. Octob.
 26 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Octob.
 29 Dom. 24. 1. Nouemb. 3. Epiph.

N O V E M B E R.

- 5 Dom. 25. 2. Nouemb. 4. Epiphan.
 commem. Oct.
 10 Fer. 6. (O.D.)
 12 Dom. 26. 3. Nouemb. 5. Epiph.
 13 Fer. 2. Martini Papæ. (heri.)
 19 Dom. 27. 4. Nouemb. 6. Epiphan.
 com. Pontiani.
 24 Fer. 6. Ioël.

K k

25 Sabb.

T A B V L A V.

25 Sabb. Amos, Abdias, Jonas.

26 Dom. ult. 5. Nouemb. commemor.
Petri Alexand.

D E C E M B E R.

1 Fer. 6. Sophon. Agg. Zach. (O.D.)

3 Dom. 1. Aduent.

10 Dom. 2. commemor. Melchiadis.

17 Dom. 3. O Sapientia.

18 Fer. 2. Antiph. prop.

20 Fer. 4. Temp. nil de Vigil. nisi in
Missâ.23 Sabb. Antiph. Dom. 4. & Ecce
completa.24 Dom. 4. de Vigil. Natiuit. com-
memor. Dom. nec in fine dicitur
Euangel. eiusdem.30 Sabb. de Oct. Natiuit. commemor.
Octauarum.31 Dom. infra Oct. de qua fit tantum
commem.Pro anno sequenti quære Tab.
in Tabella Computi.

T A B V L A V I.

Littera Dominicalis B. cum Epacta xxiiij.

xxij. xxj. xx. xix. xviiij.

I A N V A R I V S.

2 Dom. vacat.

9 Dom. 1. post Epiph. com. Oct.

16 Dom. 2.

19 Fer. 4. Marcelli. (16.) commemor.
Marij, &c.22 Sabb. com. cum 9. Lect. de Dom.
3. post Epiphan. si non est Bis-
sextilis.23 Dom. Septuag. commemor. Eme-
rent. in Missâ 3. Orat. de B.V.

28 Fer. 6. (O.D.)

29 Sabb. B.M.

30 Dom. Sexages. in Missâ 2. Orat.
B.M. 3. Ecclesi. &c.

F E B R V A R I V S.

3 Fer. 5. (O.D.) ad Magnif. Quod
autem.

6 Dom. Quinquag. com. Doroth.

9 Fer. 4. Cin. com. Apollon.

13 Dom. 1. Quadages.

15 Fer. 3. mutatur Oratio secreta de
Sanctis in Missâ.

20 Dom. 2.

22 Fer. 4. de ea. nil de Vigil. nisi in
Missâ. (24.)

§ In Biss. Tab. 5. 23. Fer. 5. de ea, &c.

27 Dom. 3. (28.)

M A R T I V S.

6 Dom. 4.

13 Dom. Passionis.

20 Dom. Palmarum.

27 Dom. Paschæ.

A P R I L I S.

3 Dom. in Albis.

4 Fer. 2. Annuntiat. (25. Mar.)

5 Fer.

T A B V L A V I.

- 5 Fer. 3. Ioachim. (20. Mar.) Lect.
Fer. 2.
6 Fer. 4. Benedicti. (21. Mar.)
7 Fer. 5. Franc. de Paul. (2.)
9 Sabb. B. M.
10 Dom. 2. post Pascha.
16 Sabb. B. M.
17 Dom. 3. comm. Aniceti.
24 Dom. 4.

M A I V S.

- 1 Dom. 5. comm. Dom.
2 Fer. 2. Lect. Dom. 5. commemor.
Fer. 2. Rogar.
4 Fer. 4. de Vigil. comm. Monica.
5 Fer. 5. Ascensio.
7 Sabb. in 2. Vesp. fit commemor.
Stanislai ante Oct. vt in 2. To-
mo pag. 44.
8 Dom. infra Oct. commemor. Dom.
& Oct.
9 Fer. 2. Lect. Dom. præced.
12 Fer. 5. Oct. Ascens.
13 Fer. 6. Nerei, &c. (heri) cum com-
mem. Feriæ.
14 Vigil. Pentec. commemor. Bonifac.
non in Missa.
15 Dom. Pentec.
16 Fer. 2. sine commem.
19 Fer. 5. comm. Pudencianæ.
22 Dom. 1. Pentecost. Trinit. comme-
mor. Dom.
24 Fer. 3. 3. Fer. 2. (O. D.)
26 Fer. 5. Corporis Christi, sine com-
mem.
29 Dom. 2. commemor. Oct.

I V N I V S.

- 3 Fer. 6. (O. D.) vel Philippi Ne-
rij. (26.)

- 4 Sabb. B. M.
5 Dom. 3.
12 Dom. 4. comm. Basilidis, &c.
18 Sabb. B. M. commemorat. Mar-
ci, &c.
19 Dom. 5. comm. Geruas. &c.
26 Dom. 6. commem. Oct. Io.
27 Fer. 2. Ioan. & Pauli (heri) com-
mem. Oct.

I V L I V S.

- 1 Fer. 6. Homil. vt in 4. die infra
Oct.
3 Dom. 7. commem. Oct.
7 Fer. 5. (O. D.)
9 Sabb. B. M.
10 Dom. 8.
11 Fer. 2. Septem fratrum (heri)
comm. Pij.
16 Sabb. B. M.
17 Dom. 9. comm. Alexij.
23 Sabb. comm. Vigil.
24 Dom. 10. comm. Christinæ.
30 Sabb. B. M. comm. Abdon, &c.
31 Dom. 11. 1. Aug.

A V G V S T V S.

- 2 Fer. 3. (O. D.)
7 Dom. 12. 2. August. commemor.
Donati.
13 Sabb. commemor. Vigil.
14 Dom. 13. 3. Aug. comm. Oct. &
Eusebij.
21 Dom. 14. 4. August. commemor.
Oct.
27 Sabb. B. M.
28 Dom. 15. 5. Aug. commemorat.
Dom.

T A B V L A V I.

S E P T E M B E R.

- 1 Fer. 5. (O.D.)
 3 Sabb. B.M.
 4 Dom. 16. 1. Septemb.
 11 Dom. 17. 2. Septemb. commem.
 Oct. & Proti, &c.
 17 Sabb. B. M. vel de Stigmatibus
 S. Francisci.
 18 Dom. 18. 3. Septemb.
 21 Fer. 4. Tempor. comm. Fer.
 23 Fer. 6. comm. Fer.
 24 Sabb. 4. Temp.
 25 Dom. 19. 4. Septemb.

O C T O B E R.

- 1 Sabb. B.M. commemor. Remigij.
 (O.D.) vel Angel. Custod. cum
 initio Esther.
 2 Dom. 20. 1. Octob.
 3 Fer. 2. (O.D.)
 9 Dom. 21. 2. Octob.
 10 Fer. 2. Dionysij. (heri.)
 15 Sabb. B.M.
 16 Dom. 22. 3. Octob.
 22 Sabb. B.M.
 23 Dom. 23. 4. Octob.
 29 Sabb. B.M. Lect. Dom. 5.
 30 Dom. 24. 1. Nouembris 4. Epi-
 phan.

N O V E M B E R.

- 6 Dom. 25. 3. Nouemb. 5. Epiph.
 comm. Oct.
 13 Dom. 26. 4. Nouemb. 6. Epiph.
 19 Sabb. B. M. Abdias, & Ionas, com-
 memorat. Pontiani.
 20 Dom. ult. 5. Nouemb.
 24 Fer. 5. Nahum.
 25 Fer. 6. Habac. Sophon. Aggæus.
 26 Sabb. B.M. Zachar. Malach. com.
 Pet. Alex.
 27 Dom. 1. Adu.
 29 Fer. 5. nil de Vig. nisi in Missa.
 quæ dicitur de eadem.

D E C E M B E R.

- 4 Dom. 2. com. Barbaræ.
 11 Dom. 3.
 12 Fer. 2. Damasi. (heri.)
 17 Sabb. Antiph. prop. Fer. 4.
 18 Dom. 4.
 20 Fer. 3. nil de Vigil. nisi in Missa.
 quæ dicitur de eadem.
 23 Fer. 6. Ecce completa.
 25 Dom. vacat.
 30 Fer. 6. de Dom. infra Oct. com-
 mem. Oct.

Pro anno sequenti quære Tabu-
 lam in Tabella Computi.

T A B V L A V I I.

Litt. Dom. C. cum Epacta xxiiij. xxij. xxj.
xx. xix. xviiij. xvij.

I A N V A R I V S.

- 3 Dom. vacat.
10 Dom. 1. post Epiph. com. Oct.
17 Dom. 2. comm. Dom.
19 Fer. 3. (O.D.)
23 Sabb. de Dom. 3. comm. Emeren-
tianæ. R. 1. Noct.
24 Dom. Septuages. in Missa Ora-
tio 2. de B. Virg. 3. Eccles. &c.
28 Fer. 5. Timothei. (24.) comm.
Agnæ. 2.
30 Sabb. B. M.
31 Dom. Sexag. in Missa 2. & 3. Or.
vt in Septuag.

F E B R V A R I V S.

- 3 Fer. 4. (O.D.)
4 Fer. 5. ad Magn. Semen.
6 Sabb. B. M. com. Dorotheæ.
7 Dom. Quinquages.
8 Fer. 2. Romualdi. (heri.)
10 Fer. 4. Cinerum.
14 Dom. 1. Quadrag. com. Valentini.
21 Dom. 2.
23 Fer. 3. de ea. nil de Vigil. nisi in
Missa. (24.)
§ In Biss. Tab. 6. 23. Fer. 4. de ea, &c.
28 Dom. 3. (29.)

M A R T I V S.

- 7 Dom. 4. com. Perpetuæ, &c.
8 Fer. 2. Thomæ Aquin. (heri.)
14 Dom. Passionis.
21 Dom. Palmarum.
28 Dom. Paschæ.

A P R I L I S.

- 4 Dom. in Albis.
5 Fer. 2. Annunt. (25. Mar.)
6 Fer. 3. Benedicti. (21. Mar.)
7 Fer. 4. Franc. Paul. (2.) Lect.
Fer. 2.
10 Sabb. B. M.
11 Dom. 2. Paschæ comm. Dom.
17 Sabb. B. M. com. Aniceti.
18 Dom. 3.
24 Sabb. B. M.
25 Dom. 4. com. Dom.
26 Fer. 2. Lect. Dom. 4.
27 Fer. 3. R. 1. Noct. Dom.

M A I V S.

- 2 Dom. 5. com. Dom.
3 Fer. 2. comm. Rogat.
5 Fer. 4. de Vigil.
6 Fer. 5. Ascensio.
7 Fer. 6. in Vesp. comm. Stanisl. an-
te Oct.
9 Dom. infra Oct. commem. Dom.
& Oct.
10 Fer. 2. Io. ante Portam Lat. (6.)
comm. Oct. & Gordiani.
12 Fer. 4. comm. Oct.
13 Fer. 5. Oct. Ascens.
14 Fer. 6. com. Bonifacij.
15 Sabb. Vigil. Pent.
16 Dom. Pentec. sine comm.
23 Dom. 1. Pent. Trinit. com. Dom.
24 Fer. 2. (O.D.)
27 Fer. 5. Corporis Christi.
30 Dom. 2. com. Oct. & Felicis.

K k 3

IV-

T A B V L A V I I.

I V N I V S.

- 4 Fer. 6. (O. D.)
 5 Sabb. B. M.
 6 Dom. 3.
 7 Fer. 2. Norberti. (heri.)
 12 Sabb. B. M. com. Basilid. &c.
 13 Dom. 4.
 15 Fer. 3. Anton. Pat. (13.) comm.
 Viri, &c.
 19 Sabb. B. M. comm. Geruas. &c.
 20 Dom. 5. commem. Siluerij.
 27 Dom. 6. commem. Oct.

I V L I V S.

- 1 Fer. 5. Homilia, vt in 4. die infra
 Oct.
 4 Dom. 7. comm. Oct.
 5 Fer. 2. de Oct. vel Elisabeth. (heri.)
 7 Fer. 4. (O. D.)
 11 Dom. 8. com. Pij.
 17 Sabb. B. M. comm. Alexij.
 18 Dom. 9. comm. Symphorose.
 25 Dom. 10. commemorat. Dom.
 31 Sabb. B. M.

A V G V S T V S.

- 1 Dom. 11. 1. Aug. comm. Dom.
 2 Fer. 2. Lect. Dom. 1. (O. D.)
 7 Sabb. B. M. commem. Donati.
 8 Dom. 12. 2. Aug.
 9 Fer. 2. Cyriaci (heri) com. Vig. &
 Romani.
 15 Dom. 13. 3. Aug. com. Dom.
 16 Fer. 2. Lect. Dom. 3.
 22 Dom. 14. 4. Aug. commemorat.
 Dom.
 25 Fer. 4. Lect. Dom. 4. Aug.

29 Dom. 15. 1. Septemb. commem.
 Dom.

30 Fer. 2. Lect. Dom. 1. Septemb.
 31 Fer. 3. & 1. Noct. Dom. 1.

S E P T E M B E R.

- 1 Fer. 4. (O. D.)
 4 Sabb. B. M.
 5 Dom. 16. 2. Septemb.
 12 Dom. 17. 3. Septemb. com. Oct.
 15 Fer. 4. commemor. Fer. 4. Temp.
 17 Fer. 6. de ea, vel de Stigmat. com-
 memor. Fer.
 18 Sabb. 4. Temp.
 19 Dom. 18. 4. Septemb.
 22 Fer. 4. Ianuarij. (19.) commem.
 Mauritiij, &c.
 25 Sabb. B. M.
 26 Dom. 19. 5. Septemb. commem.
 Cypriani, &c.

O C T O B E R.

- 2 Sabb. B. M. (O. D.) si heri de An-
 gelis Custodibus.
 3 Dom. 20. 1. Octob.
 10 Dom. 21. 2. Octob.
 16 Sabb. B. M.
 17 Dom. 22. 3. Octob.
 23 Sabb. B. M.
 24 Dom. 23. 4. Octob.
 29 Fer. 6. Lect. Dom. 5. Octob.
 30 Sabb. Vigil.
 31 Dom. 24. 1. Nouemb. 4. Epiphan.

N O V E M B E R.

- 7 Dom. 25. 3. Nouemb. 5. Epiph.
 comm. Oct.

10 Fer.

T A B V L A V I I.

10 Fer. 4. (O.D.)
 13 Sabb. B.M.
 14 Dom. 26. 4. Nouemb. 6. Epiph.
 19 Fer. 6. Amos, Abdias.
 20 Sabb. B.M.
 21 Dom. vlt. 5. Nouemb. commem.
 Dom.
 24 Fer. 4. Michæas.
 25 Fer. 5. Nahum, Habacuc, Sophon.
 26 Fer. 6. Agg. Zach.
 27 Sabb. B.M.
 28 Dom. 1. Aduent.
 29 Fer. 2. nil de Vigil. nisi in Missa:
 quæ dicitur de eadem, cum 5.
 Orationibus.

D E C E M B E R.

5 Dom. 2. Aduentus comm. Sabbæ.
 12 Dom. 3.
 17 Fer. 6. Antiph. prop.
 18 Sabb. Antiph. Fer. 3.
 19 Dom. 4.
 20 Fer. 2. nil de Vigil. nisi in Missa:
 quæ dicitur de eadem.
 23 Fer. 5. Ecce completa.
 26 Dom. vacat.
 30 Fer. 5. de Dom. infra Oct. commemo-
 mor. Oct.
 Pro anno sequenti quære Tab.
 in Tabella Computi.

T A B V L A V I I I.

Littera Dominicalis D. cum Epacta xxij. xxj. xx.
 xix. xvij. xvij. xvj.

I A N V A R I V S.

4 Dom. vacat.
 11 Dom. 1. post Epiphan. com. Oct. &
 Hygini.
 18 Dom. 2. comm. Dom.
 19 Fer. 2. (O.D.)
 23 Fer. 6. de Dom. 3. com. Emerentia-
 næ, cum 3. 1. Noct. Dom.
 24 Sabb. Lect. Dom. 3. 1. Noct.
 25 Dom. Septuages. in Missa Ora-
 tio 2. B. Virg. 3. Eccles. & c.
 28 Fer. 4. Conuersio Pauli. (25.) com.
 Agnet. 2.
 31 Sabb. B.M.

F E B R V A R I V S.

1 Dom. Sexagesimæ in Missa Ora-

tio 2. & 3. vt in Septuages.

3 Fer. 3. Ignatij. (1.) com. Blasij.
 4 Fer. 4. (O.D.)
 8 Dom. Quinquag.
 11 Fer. 4. Cinerum.
 15 Dom. 1. Quadrag. com. Faustini.
 22 Dom. 2.
 23 Fer. 2. Cathedra Petri. (22.) nil de
 Vigilia nisi in Missa.
 * 23 Fer. 2. de ea. nil de Vigil. nisi in
 Missa. (24.)
 § In Biss. Tab. 7. 23. Fer. 3. de ea.

M A R T I V S.

1 Dom. 3.
 8 Dom. 4.
 15 Dom. Passionis.

22 Dom.

T A B V L A V I I I.

22 Dom. Palmarum.
29 Dom. Pascha.

A P R I L I S.

5 Dom. in Albis.
6 Fer. 2. Annunt. (25. Mar.)
7 Fer. 3. Franc. Paul. (2.) Lect. Fer. 2.
12 Dom. 2. post Pascha.
18 Sabb. B. M.
19 Dom. 3.
26 Dom. 4.
27 Fer. 2. Cleti, &c. (heri.)

M A I V S.

3 Dom. 5. com. Dom. & SS.
4 Fer. 2. Rogat. comm. Monica.
5 Fer. 3. Lect. 1. Noct. Dom. 5.
6 Fer. 4. comm. Vigil. tres Missæ cantantur.
7 Fer. 5. Ascensio.
9 Sabb. Lect. Fer. 6. 1. Noct.
10 Dom. infra Oct. commem. Oct. & Gordiani.
12 Fer. 3. comm. Oct.
15 Fer. 6. Stanislai. (7.)
16 Sabb. com. Vbaldi, non in Missa.
17 Dom. Pentec.
19 Fer. 3. sine comm.
24 Dom. Trinit. com. Dom. 1. Pent.
25 Fer. 2. (O. D.)
28 Fer. 5. Corporis Christi.
31 Dom. 2. com. Oct. & Petronillæ.

I V N I V S.

5 Fer. 6. (O. D.)
7 Dom. 3. Pent.
8 Dom. 4. commemor. Dom.
20 Sabb. B. M. commem. Siluerij.
21 Dom. 5.

27 Sabb. comm. Vigil.
28 Dom. 6. comm. Oct.

I V L I V S.

5 Dom. 7. comm. Oct.
7 Fer. 3. Leonis. (28. Iunij.)
8 Fer. 4. (O. D.)
11 Sabb. B. M. comm. Pij.
12 Dom. 8. comm. Naboris, &c.
18 Sabb. B. M. com. Symphorosa.
19 Dom. 9.
26 Dom. 10. comm. Dom.

A V G V S T V S.

2 Dom. 11. 1. Aug. commemorat. Stephani.
7 Fer. 6. (O. D.)
8 Sabb. comm. Vigil.
9 Dom. 12. 2. Aug. commemor. Romani.
16 Dom. 13. 3. Aug. commemor. Dom. & Oct.
22 Sabb. comm. Vigil.
23 Dom. 14. 4. Aug.
30 Dom. 15. 1. Septemb. commem. Felicis, &c.

S E P T E M B E R.

1 Fer. 3. (O. D.)
5 Sabb. B. M.
6 Dom. 16. 2. Septemb.
13 Dom. 17. 3. Septemb. com. Oct.
16 Fer. 4. Temp. commem. Fer.
18 Fer. 6. de ea.
19 Sabb. comm. Fer. de Vigil. in Missa tantum.
20 Dom. 18. 4. Septemb.
22 Fer. 3. Eustachij, &c. (20.) com. Mauritiij.
26 Sabb. B. M. comm. Cypriani.

27 Dom.

T A B V L A V I I I.

27 Dom. 19. 5. Septembris.
28 Fer. 2. Cosmæ, &c. (heri.)

O C T O B E R.

2 Fer. 6. (O. D.) si heri de Angelis
Custodibus.
3 Sabb. B. M.
4 Dom. 20. 1. Octob. commemor.
Dom.
5 Fer. 2. Lect. Dom. 1.
10 Sabb. B. M.
11 Dom. 21. 2. Octob.
17 Sabb. B. M.
18 Dom. 22. 3. Octob. commemor.
Dom.
24 Sabb. B. M.

25 Dom. 23. 4. Octob. commemor.
Chrysanthi.

29 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Octob.

N O V E M B E R.

1 Dom. 24. 1. Nouemb. 4. Epiph.
comm. Dom.
2 Fer. 2. Lect. Dom. 1. Nouemb.
8 Dom. 25. 3. Nouemb. 5. Epiph.
comm. Dom.
10 Fer. 3. (O. D.)
14 Sabb. B. M.
15 Dom. 26. 4. Nouemb. 6. Epiph.
20 Fer. 6. Abdias, Ionas.

Reliqua vt in Tabula I.

T A B V L A I X.

Littera Dominicalis E. cum Epacta xxj. xx. xix.
xviij. xvij. xvj. xv.

I A N V A R I V S.

5 Dom. vacat.
12 Dom. 1. post Epiph. comm. Oct.
19 Dom. 2. comm. Marij, &c.
23 Fer. 5. de Dom. 3. commemorat.
Emerentianæ, cum 32. 1. Noct.
Dom. (O. D.)
24 Fer. 6. Lect. 1. Noct. Dom. 3.
26 Dom. Septuages. in Missa 2. Orat.
B. Virg. 3. Eccles. vel pro Papa.
28 Fer. 3. Polycarpi. (26.) commem.
Agnetis 2.

3 Fer. 2. Purificatio (heri) comm. Bla-
sij in Laud. tantum.

4 Fer. 3. (O. D.)

8 Sabb. B. M.

9 Dom. Quinquag. commemorat.
Apolloniæ.

12 Fer. 4. Cinerum.

16 Dom. 1. Quadrages.

22 Sabb. de Vigilia tantum in Missa.

23 Dom. 2. (24.)

§ In Bissext. Tab. 8. 23. Fer. 2.
de ea.

M A R T I V S.

F E B R V A R I V S.
2 Dom. Sexages. in Missa vt in
Septuages.

2 Dom. 3.

9 Dom. 4.

L I

10 Fer.

T A B V L A I X.

10 Fer. 2. Quadraginta martt. (heri.)
 16 Dom. Passionis.
 23 Dom. Palmarum.
 30 Dom. Paschar.

A P R I L I S.

6 Dom. in Albis.
 7 Fer. 2. Annuntiat. (25. Mar.)
 8 Fer. 3. Franc. de Paul. (2.) Lect.
 Fer. 2.
 12 Sabb. B. M.
 13 Dom. 2. post Pascha.
 19 Sabb. B. M.
 20 Dom. 3.
 27 Dom. 4.

M A I V S.

4 Dom. 5. commemor. Monicæ.
 5 Fer. 2. Rogat.
 7 Fer. 4. comm. Vigil. tres Missæ
 cantantur.
 8 Fer. 5. Ascensio.
 10 Sabb. Apparitio Michaëlis. (8.)
 comm. Oct. & Gordiani.
 11 Dom. infra Oct. commemorat.
 Oct.
 12 Fer. 2. comm. Oct.
 17 Sabb. Vigil. Pentec.
 18 Dom. Pentec.
 19 Fer. 2. fine commenu.
 25 Dom. Trinitatis commemoratio
 Dom. 1. & Urbani in Laudibus
 tantum.
 26 Fer. 2. (O. D.) vel Philippi
 Nerij.
 28 Fer. 4. Resp. 1. Nocturni Do-
 min. 3.
 29 Fer. 5. Corporis Christi.

I V N I V S.

1 Dom. 2. comm. Oct.
 7 Sabb. B. M. (O. D.)
 8 Dom. 3.
 15 Dom. 4. commemor. Viti, &c.
 21 Sabb. B. M.
 22 Dom. 5. commemor. Paulini.
 29 Dom. 6. commemor. Dom. tantum.

I V L I V S.

6 Dom. 7. comm. Dom.
 7 Fer. 2. (O. D.)
 12 Sabb. B. M. commemorat. Nabo-
 ris, &c.
 13 Dom. 8.
 15 Fer. 3. Anacleti, (13)
 19 Sabb. B. M.
 20 Dom. 9. commemorat. Marga-
 ritæ.
 27 Dom. 10. commemorat. Panta-
 leonis.

A V G V S T V S.

2 Sabb. B. M. commemor. Stephani.
 (O. D.)
 3 Dom. 11. 1. Aug.
 7 Fer. 5. Inuentio Stephani. (3.)
 comm. Donati.
 10 Dom. 12. 2. Aug. commemorat.
 Dom.
 17 Dom. 13. 3. Aug. comm. Dom.
 24 Dom. 14. 4. August. commemor.
 Dom.
 25 Fer. 2. Lect. 1. Noct. Dom. 4.
 30 Sabb. B. M. commemorat. Feli-
 cis, &c.
 31 Dom. 15. 1. Septemb.

S E-

T A B V L A I X.

S E P T E M B E R.

- 1 Fer. 2. (O.D.)
 6 Sabb. B.M.
 7 Dom. 16. 2. Septemb.
 14 Dom. 17. 3. Septemb. commemor.
 Dom.
 16 Fer. 3. Lect. 1. Noct. Dom. 3.
 17 Fer. 4. Temp. de ea. 2. 1. Noct.
 Dom. 3. vel de Stigmat. comm.
 FERIA.
 18 Fer. 5. 2. 2. Noct. Dom. si heri de
 FERIA. Vide pag 90.
 19 Fer. 6. comm. Fer.
 20 Sabb. comm. Fer. nil de Vigil. nisi
 in Missa.
 21 Dom. 18. 4. Septemb. commem.
 Dom.
 22 Fer. 2. Lect. Dom. 4.
 24 Fer. 4. 2. 1. Noct. Dom. 4.
 25 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Septem-
 bris.
 28 Dom. 19. 1. Octob.

O C T O B E R.

- 2 Fer. 5. (O.D.) si heri de Angelis
 Custodibus.

- 5 Dom. 20. 2. Octob. commemor.
 Placidi.
 11 Sabb. B.M.
 12 Dom. 21. 3. Octob.
 19 Dom. 22. 4. Octob.
 25 Sabb. B.M. commemorat. Chry-
 santhi, &c.
 26 Dom. 23. 5. Octob. commemor.
 Euaristi.
 29 Fer. 4. Lect. Fer. 2.
 30 Fer. 5. Lect. Fer. 3.

N O V E M B E R.

- 2 Dom. 24. 1. Nouemb. 4. Epiph.
 comm. Oct.
 3 Fer. 2. Commemoratio Defun-
 ctorum.
 9 Dom. 25. 3. Nouemb. 5. Epiph.
 commem. Dom.
 10 Fer. 2. Lect. Dom. 3. (O.D.)
 15 Sabb. B.M.
 16 Dom. 26. 4. Nouemb. 6. Epiphan.
 19 Fer. 4. Lect. FERIA præceden. Ioël.
 20 Fer. 5. Amos, Abdias, Ionas.

Reliqua vsque ad finem anni vt
 in Tabula 2.

T A B V L A X.

Littera Dominicalis F. cum Epacta xx. xix.
xviii. xvij. xvj. xv. xiv.

I A N V A R I V S.

- 6 Dom. vacat.
12 Sabb. de Dom. infra Oct. in Missa
duæ Orationes.
13 Dom. vacat.
19 Sabb. B.M. commemorat. Ma-
rij, &c. (O.D.)
20 Dom. 2. comm. Dom.
23 Fer. 4. de Dom. 3. Epiphan. cum
g. 1. Nocturni. commemorat.
Emerentianæ.
24 Fer. 5. Lect. 1. Noct. Dom. 3.
26 Sabb. Lect. Fer. 4. Dom. 3.
27 Dom. Septuages. in Missa 2. Orat.
B. V. 3. Eccles. &c.
28 Fer. 2. Io. Chrysof. (heri) comm.
Agnæ 2.

F E B R V A R I V S.

- 3 Dom. Sexages. comm. Blasij.
4 Fer. 2. (O.D.)
9 Sabb. B.M. commem. Apolloniæ.
10 Dom. Quinquag.
13 Fer. 4. Cinerum.
17 Dom. 1. Quadrages.
23 Sabb. nil de Vigil. nisi in Mis-
sa. (24.)
§ In Bissext. Tab. 9. 23. Dom. 2. &c.
24 Dom. 2. (25.)
25 Fer. 2. Mathiæ. (heri.) (26.)

M A R T I V S.

- 3 Dom. 3.
10 Dom. 4.

- 17 Dom. Passionis. commemorat. Pa-
tricij.
24 Dom. Palm.
31 Dom. Paschæ.

A P R I L I S.

- 7 Dom. in Albis.
8 Fer. 2. Annuntiat. (25. Mar.)
9 Fer. 3. Francisci Paul. (2.) Lect.
Fer. 2.
13 Sabb. B.M.
14 Dom. 2. Pasch. commemorat. Ti-
burtij, &c.
20 Sabb. B.M.
21 Dom. 3.
27 Sabb. B.M.
28 Dom. 4. comm. Vitalis.

M A I V S.

- 4 Sabb. B.M. commem. Monicæ.
5 Dom. 5.
6 Fer. 2. comm. Rogat.
8 Fer. 4. commem. Vigil. tres Missæ
cantantur.
9 Fer. 5. Ascensio.
10 Fer. 6. Gregorij (heri) commem-
orat. Oct. & martyrum Gor-
diani, &c.
12 Dom. infra Oct. comm. Oct.
13 Nerei (heri) com. Oct.
18 Sabb. Vigil.
19 Dom. Pent. sine comm.
26 Dom. Trinit. comm. Dom. 1. &
Eleuth. in Laud. tantum.

27 Fer.

T A B V L A X.

27 Fer. 2. (O.D.) vel Philippi Nerij.
(heri.)

28 Fer. 3. & Fer. 2.

30 Fer. 5. Corporis Christi sine com-
memor.

I V N I V S.

2 Dom. 2. commemor. Oct. & Mar-
cellini, &c.

7 Fer. 6. Norberti. (heri.)

8 Sabb. B.M. (O.D.)

9 Dom. 3. comm. Primi, &c.

15 Sabb. B.M. comm. Viti, &c.

16 Dom. 4.

22 Sabb. Vigil. comm. Paulini.

23 Dom. 5.

30 Dom. 6. commemor. Dom.

I V L I V S.

7 Dom. 7.

8 Fer. 2. (O.D.)

14 Dom. 8. commemorat. Dom. &
Henrici.

20 Sabb. B.M. commemorat. Mar-
garitæ.

21 Dom. 9. commemorat. Praxe-
dis.

27 Sabb. B.M. commemorat. Panta-
leonis.

28 Dom. 10.

30 Fer. 3. Nazarij, &c. (28.) com-
memorat. Abdon, &c.

A V G V S T V S.

2 Fer. 6. (O.D.)

4 Dom. 11. 1. Augusti commem.
Dom.

9 Fer. 6. & 1. Nocturni Dom. 1. Au-
gusti.

11 Dom. 12. 2. Aug. commem. Oct.
& Tiburtij.

18 Dom. 13. 3. Augusti commemor.
Oct. & Agapiti.

25 Dom. 14. 4. Augusti.

26 Fer. 2. Ludouici (heri) commem.
Zephyrini.

31 Sabb. B.M.

S E P T E M B E R.

1 Dom. 15. 1. Septemb. commemor.
Ægidij, & 12. martt.

2 Fer. 2. (O.D.)

7 Sabb. B.M.

8 Dom. 16. 2. Septemb. commemo-
rat. Dom.

15 Dom. 17. 3. Septemb. commemo-
rat. Dom.

16 Fer. 2. Lect. Dom. 3. Septemb.

17 Fer. 3. de ea & 1. Noct. Dom. vel
de Stigmat.

18 Fer. 4. Temporum. & 1. Noct. si
heri de Stigmat.

20 Fer. 6. nil de Vigil. nisi in Missa.
comm. Fer. 6.

21 Sabb. comm. Feriæ.

22 Dom. 18. 4. Septemb. commem.
Mauritij, &c.

26 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Septemb.

28 Sabb. B.M.

29 Dom. 19. 1. Octob. comm. Dom.

O C T O B E R.

2 Fer. 4. Lect. Dom. 1. Oct. cum
& 1. Noct. si heri de Ang. Cust.
(O.D.)

L I 3

3 Fer.

T A B V L A X.

3 Fer. 5. 8. 2. Noct. Domin. Vide
pag. 90. num. 9. à simili.
5 Sabb. B. M. comm. Placidi.
6 Dom. 20. 2. Octob.
7 Fer. 2. Brunonis (heri.) comm.
Marci, & aliorum.
12 Sabb. B. M.
13 Dom. 21. 3. Octob.
19 Sabb. B. M.
20 Dom. 22. 4. Octob.
26 Sabb. Vigil. comm. Euaristi.
27 Dom. 23. 5. Octob.
29 Fer. 3. Lect. Fer. 2.
30 Fer. 4. Lect. Fer. 3.

N O V E M B E R.

3 Dom. 24. 1. Nouemb. 4. Epiph.
com. Oct.
10 Dom. 25. 3. Nouemb. 5. Epiph.
comm. Tryphon.
13 Fer. 4. (O. D.)
16 Sabb. B. M.
17 Dom. 26. 4. Nouemb. 6. Epiph.
19 Fer. 3. Gregorij. (17.) commemor.
Pontiani.
20 Fer. 4. Amos. Abdias. Ionas.
Reliqua vsque ad finem anni vt
in Tabula 3.

T A B V L A X I.

Littera Dominicalis G. cum Epacta xix. xviii.
xvii. xvj. xv. xiv. xiiij.

I A N V A R I V S.

7 Dom. 1. post Epiph. commemor.
Oct.
14 Dom. 2. commemorat. Felicis.
19 Fer. 6. Hilarij. (14.) commemorat.
Marij, &c.
21 Dom. 3. comm. Dom.
22 Fer. 3. Lect. Dom. 3.
23 Fer. 2. (O. D.)
28 Dom. Septuages. commemorat.
Agnetis 2. in Missa 3. Orat.
B. Virg.

F E B R V A R I V S.

3 Sabb. B. M. comm. S. Blasij.
(O. D.)

4 Dom. Sexages.
8 Fer. 5. ad Magnif. Quod autem.
10 Sabb. B. M.
11 Dom. Quinquag.
14 Fer. 4. Cinerum commemorat. Va-
lentini.
18 Dom. 1. Quadrages. commemor.
Simeonis.
23 Fer. 6. de ea. nil de Vigil. nisi in
Missa. (24.)
§ In Biss. Tab. 10. 23. Sabb. de Fer.
25 Dom. 2. (26.)

M A R T I V S.

4 Dom. 3. comm. Lucij.
5 Fer. 2. Casimiri. (heri.)
11 Dom. 4.

18 Dom.

T A B V L A X I.

18 Dom. Passion.

25 Dom. Palm.

A P R I L I S.

1 Dom. Pasch.

8 Dom. in Albis.

9 Fer. 2. Annuntiat. (25. Mar.)

10 Fer. 3. Francisci Paul. (2) Lect.
Fer. 2.14 Sabb. B. M. commemorat. Tibur-
tij, &c.

15 Dom. 2. Pasch.

21 Sabb. B. M.

22 Dom. 3.

24 Fer. 3. Soteris. (22)

28 Sabb. B. M. comm. Vitalis.

29 Dom. 4.

M A I V S.

4 Fer. 6. Petri mart. (29. Aprilis.)
comm. Monicæ.

5 Sabb. B. M.

6 Dom. 5. comm. Dom.

7 Fer. 2. Lect. Dom. 5. comm. Fer. 2.
Rogat.9 Fer. 4. commem. Vigil. tres Missæ
cantantur.

10 Fer. 5. Ascensio sine comm.

12 Sabb. comm. Oct.

13 Dom. infra Oct. comm. Oct.

19 Sabb. commem. Pudentiana, non
in Missa.

20 Dom. Pent.

27 Dom. Trinit. commem. Dom. 1. &
Io. Papæ in Laud. tantum.28 Fer. 2. (O. D.) vel Philippi Ne-
rij. (26.)31 Fer. 5. Corporis Christi sine com-
memorat.

I V N I V S.

3 Dom. 2. commem. Oct.

8 Fer. 6. Norberti. (6.)

9 Sabb. B. M. commemorat. Pri-
mi, &c. (O. D.)

10 Dom. 3.

16 Sabb. B. M.

17 Dom. 4.

24 Dom. 5. comm. Dom.

25 Fer. 2. Lect. Dom. 5.

I V L I V S.

1 Dom. 6. comm. Dom.

7 Sabb. B. M. (O. D.)

8 Dom. 7.

15 Dom. 8.

21 Sabb. B. M. commemorat. Pra-
xedis.

22 Dom. 9. comm. Dom.

23 Fer. 2. Lect. Dom. 9.

29 Dom. 10. 1. Aug. commemorat. Fe-
licis, &c.30 Fer. 2. Marthæ (heri) commemor.
Abdon, &c.

A V G V S T V S.

2 Fer. 5. (O. D.)

5 Dom. 11. 2. Aug. commemorat.
Dom.

7 Fer. 3. Lect. Dom. 2.

12 Dom. 12. 3. Aug. commemorat.
Oct. & Claræ.19 Dom. 13. 4. Aug. commemorat.
Oct.26 Dom. 14. 5. Aug. commemorat.
Zephyrini.

S E-

T A B V L A X I.

S E P T E M B E R.

- 1 Sabb. B. M. comm. Ægidij, &
12. mart. (O.D.)
2 Dom. 15. 1. Septemb.
9 Dom. 16. 2. Septemb. com. Oët. &
Gorgonij.
16 Dom. 17. 3. Septemb. commemo-
rat. Enphemia, &c.
17 Fer. 2. Cornelij (heri) vel de Stig-
mat.
18 Fer. 3. de Feria. vel Cornelij, si heri
de Stigmat.
19 Fer. 4. Temp. commem. Fer.
21 Fer. 6. commemorat. Fer.
22 Sabb. commemorat. Mauritiij.
23 Dom. 18. 4. Septemb. commemo-
rat. Theclæ.
24 Fer. 2. Lini. (heri.)
27 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Septemb.
28 Fer. 6. Resp. Dom. 5.
30 Dom. 19. 1. Octob. commemor.
Dom.

O C T O B E R.

- 2 Fer. 3. Lect. Dom. 1. Octob. cum
8. (O.D.) si heri de Ang. Cust.
7 Dom. 20. 2. Octob. commemor.

Marci, & Sergij, &c.

- 13 Sabb. B. M.
14 Dom. 21. 3. Octob.
15 Fer. 2. Callisti. (heri.)
20 Sabb. B. M.
21 Dom. 22. 4. Octob. commemorat.
Hilarion. & Vrsulæ.
28 Dom. 23. 5. Octob. com. Dom.
29 Fer. 2. Lect. Dom. 5.
30 Fer. 3. Lect. Fer. 2.

N O V E M B E R.

- 2 Fer. 6. Lect. Fer. 3.
4 Dom. 24. 1. Nouemb. 4. Epiphan.
com. Oët. & Vitalis, &c.
5 Fer. 2. de Oët. vel Caroli (heri)
commem. Oët.
10 Sabb. B. M. commemor. Trypho-
nis. (O.D.)
11 Dom. 25. 3. Nouemb. 5. Epiphan.
commemor. Dom.
12 Fer. 2. Lect. Dom. 3.
18 Dom. 26. 4. Nouemb. 6. Epiphan.
commemorat. Dom.
19 Fer. 2. Lect. Dom. 4.
20 Fer. 3. Ioël, Amos, Abdias.
Reliqua vsque ad finem anni vt
in Tabula 4.

T A B V L A XII.

Littera Dominicalis A. cum Epacta xvij.
xvij. xvj. xv. xiv. xiiij. xij.

I A N V A R I V S.

- 1 Dom. vacat.
8 Dom. 1. post Epiph. comm. Oct.
15 Dom. 2. commemor. Mauri.
19 Fer. 5. Paul. Erem. (15.) comm.
Marij, &c.
22 Dom. 3.
23 Fer. 2. Vincentij (heri) comm.
Emerentianæ.
28 Sabb. B. M. com. Agnet. 2. (O. D.)
29 Dom. Septuages. in Missa 2. Orat.
B. M. 3. Eccles. vel pro Papa.

F E B R V A R I V S.

- 3 Fer. 6. (O. D.)
4 Sabb. B. M.
5 Dom. Sexages.
6 Fer. 2. Agathæ (heri) commem.
Doroth.
9 Fer. 5. ad Magnif. Semen.
11 Sabb. B. M.
12 Dom. Quinquag.
15 Fer. 4. Cinerum. comm. Faustini.
19 Dom. 1. Quadrages.
23 Feria 5. nil de Vigilia nisi in Mis-
sa. (24.)
§ In Bissext. Tab. 11. 23. Fer. 6. de
ea, &c.
26 Dom. 2. (27.)

M A R T I V S.

- 5 Dom. 3.
12 Dom. 4.

- 13 Fer. 2. Gregorij. (heri.)
19 Dom. Passionis.
22 Fer. 4. Ioseph. (19.)
26 Dom. Palmarum.

A P R I L I S.

- 2 Dom. Paschæ.
9 Dom. in Albis.
10 Fer. 2. Franc. de Paul. (2.)
15 Sabb. B. M.
16 Dom. 2. post Pasch.
23 Dom. 3.
24 Fer. 2. Georgij. (heri.)
30 Dom. 4.

M A I V S.

- 4 Fer. 4. Cathar. Senen. (30. April.)
comm. Monicæ.
7 Dom. 5.
8 Fer. 2. commemor. Fer. 2. Rogat.
10 Fer. 4. Stanislai (7.) com. Vig. &
Gordiani. tres Missæ cantantur.
11 Fer. 5. Ascensio.
12 Fer. 6. comm. Oct.
14 Dom. infra Oct. commemor. Oct. &
Bonifacij.
20 Sabb. Vigil.
21 Dom. Pentec.
28 Dom. Trinit. com. Dom. 1. Pent.
29 Fer. 2. (O. D.) vel Phil. Nerij. (26.)

I V N I V S.

- 1 Fer. 5. Corporis Christi.

M m

4 Dom.

T A B V L A X I I.

4 Dom. 2. commemor. Oct.
 9 Fer. 6. Norberti. (6.)
 10 Sabb. B. M. (O. D.)
 11 Dom. 3. comm. Dom.
 17 Sabb. B. M.
 18 Dom. 4. commem. Marci.
 25 Dom. 5. commem. Oct.

I V L I V S.

1 Sabb. Homil. vt in 2. die infra
 Oct.
 2 Dom. 6. commemor. Dom.
 7 Fer. 6. (O. D.)
 8 Sabb. B. M.
 9 Dom. 7.
 15 Sabb. B. M.
 16 Dom. 8.
 23 Dom. 9.
 24 Fer. 2. Apollinaris (heri) comm.
 Vigil. & Christinæ.
 30 Dom. 10. 1. Aug. com. Abdon.

A V G V S T V S.

2 Fer. 4. (O. D.)
 6 Dom. 11. 2. Augusti, commemor.
 Dom.
 7 Fer. 2. Lect. Dom. 2.
 13 Dom. 12. 3. Aug. commemor. Oct.
 & Hippol.
 20 Dom. 13. 4. Augusti, commemor.
 Dom. & Oct.
 26 Sabb. B. M. commem. Zephyrini.
 27 Dom. 14. 5. Augusti.

S E P T E M B E R.

1 Fer. 6. (O. D.)
 2 Sabb. B. M.
 3 Dom. 15. 1. Septemb.

10 Dom. 16. 2. Septemb.
 11 Fer. 2. Nicol. (heri) comm. Oct. &
 Proti, &c.
 17 Dom. 17. 3. Septemb.
 18 Fer. 2. de ea. vel de Stigmat. (heri.)
 20 Fer. 4. Temp. com. Fer. nil de Vig.
 nisi in Missa.
 22 Fer. 6. com. Mauritij.
 23 Sabb. comm. Ferial.
 24 Dom. 18. 4. Septemb.
 28 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Septemb.

O C T O B E R.

1 Dom. 19. 1. Octob. commemor.
 Remigij.
 2 Fer. 2. de ea. vel de Angel. Cust.
 3 Fer. 3. (O. D.) si non fuit dictum
 heri.
 7 Sabb. B. M. com. Marci, &c.
 8 Dom. 20. 2. Octob.
 10 Fer. 3. Birgittæ. (8.)
 15 Dom. 21. 3. Octob.
 21 Sabb. B. M. comm. Hilarion. & Vr-
 fulæ.
 22 Dom. 22. 4. Octob.
 26 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Octob.
 29 Dom. 23. 1. Nouemb.

N O V E M B E R.

5 Dom. 24. 2. Nouemb. 4. Epiphan.
 comm. Oct.
 10 Fer. 6. (O. D.)
 12 Dom. 25. 3. Nouemb. 5. Epiphan.
 13 Fer. 2. Martini. (heri.)
 19 Dom. 26. 4. Nouemb. 6. Epiphan.
 comm. Pontiani.

Reliqua vsque ad finem anni vt
 in Tabula 5.

T A-

T A B V L A X I I I.

Littera Dominicalis B. cum Epacta xvij. xvj.
xv xiv. xiiij. xij. xi.

I A N V A R I V S.

- 2 Dom. vacat.
9 Dom. 1. post Epiph. comm. Oct.
16 Dom. 2.
19 Fer. 4. Marcelli. (16.) commem.
Marij.
23 Dom. 3. comm. Emerentianæ.
28 Fer. 6. (O.D.)
29 Sabb. B.M. si sit Biss. si non est, de
Dom. 4. Epiph. cum 2. Fer. 4.
30 Dom. Septuages. in Missa 2. Orat.
de B. V. 3. Eccles. vel pro Papa.

F E B R V A R I V S.

- 3 Fer. 5. (O.D.)
6 Dom. Sexages. commemorat. Do-
rotheæ.
10 Fer. 5. ad Magn. Si culmen.
12 Sabb. B.M.
13 Dom. Quinquag.
16 Fer. 4. Cinerum.
20 Dom. 1. Quadrages.
23 Fer. 4. de ea. nil de Vigil. nisi in
Missa. (24.)
§ In Bissext. Tab. 12. 23. Fer. 5.
de ea.
27 Dom. 2. (28.)

M A R T I V S.

- 6 Dom. 3.
13 Dom. 4.
20 Dom. Passionis.
22 Fer. 3. Ioachim. (20.)
27 Dom. Palmarum.

A P R I L I S.

- 3 Dom. Paschæ.
10 Dom. in Albis.
12 Fer. 2. Franc. de Paul. (2.) Lect.
Fer. 2.
16 Sabb. B.M.
17 Dom. 2. comm. Aniceti.
24 Dom. 3.

M A I V S.

- 1 Dom. 4. commem. Dom.
5 Fer. 5. 2. 1. Noct. Dom. 4.
8 Dom. 5. commem. Dom.
9 Fer. 2. Rogat. Lect. Dom. 5. com-
mem. Fer.
11 Fer. 4. Vigil.
12 Fer. 5. Ascensio.
13 Fer. 6. Nerei, &c. (heri) commem.
Oct.
15 Dom. infra Oct. commem. Oct.
20 Fer. 6. de ea.
21 Sabb. Vigil. Pentec.
22 Dom. Pentec.
29 Dom. Trinit. comm. Dom. 1. Pent.
30 Fer. 2. (O.D.) vel Phil. Nerij. (26.)

I V N I V S.

- 1 Fer. 4. 2. Fer. 2. (O.D.)
2 Fer. 5. Corp. Christi sine comm.
5 Dom. 2. com. Oct.
6 Fer. 2. de Oct.
10 Fer. 6. Norberti. (6.)
12 Dom. 3. com. Basilidis, &c.
18 Sabb. B.M. comm. Marci, &c.

M m 2

19 Dom.

T A B V L A X I I I.

19 Dom. 4. comm. Geruasij, &c.

26 Dom. 5. commem. Oct.

27 Fer. 2. Ioan. & Pauli (heri) commem. Oct.

I V L I V S.

1 Fer. 6. Homil. vt in 4. die infra Oct.

3 Dom. 6. comm. Oct.

7 Fer. 5. (O.D.)

9 Sabb. B.M.

10 Dom. 7.

11 Fer. 2. Septemb. frat. (heri) commem. Pij.

16 Sabb. B.M.

17 Dom. 8. comm. Alexij.

23 Sabb. comm. Vig.

24 Dom. 9. comm. Christinæ.

30 Sabb. B.M. comm. Abdon.

31 Dom. 10. 1. Aug.

A V G V S T V S.

2 Fer. 3. (O.D.)

7 Dom. 11. 2. Aug. comm. Donati.

13 Sabb. comm. Vigil. & Hippol.

14 Dom. 12. 3. Augusti commemor. Oct. & Eusebij.

21 Dom. 13. 4. Aug. commem. Oct.

27 Sabb. B.M.

28 Dom. 14. 5. Aug. commem. Dom.

S E P T E M B E R.

1 Fer. 5. (O.D.)

3 Sabb. B.M.

4 Dom. 15. 1. Septemb.

11 Dom. 16. 2. Septemb. commem. Oct. & Proti, &c.

17 Sabb. B.M. vel de Stigmatibus.

18 Dom. 17. 3. Septemb.

21 Fer. 4. Temp. commem. Fer.

23 Fer. 6. comm. Feriæ.

24 Sabb. 4. Temp.

25 Dom. 18. 4. Septemb.

O C T O B E R.

1 Sabb. B.M. commemor. Remigij. (O.D.) vel de Ang. Cust. cum initio Esther.

2 Dom. 19. 1. Octob.

3 Fer. 2. (O.D.) si non est dictum.

9 Dom. 20. 2. Octob.

10 Fer. 2. Dionysij. (heri.)

15 Sabb. B.M.

16 Dom. 21. 3. Octob.

22 Sabb. B.M.

23 Dom. 22. 4. Octob.

29 Sabb. B.M. Lect. Dom. 5.

30 Dom. 23. 1. Nouemb.

N O V E M B E R.

6 Dom. 24. 3. Nouemb. 5. Epiphan. commemor. Oct.

10 Fer. 5. (O.D.)

13 Dom. 25. 4. Nouemb. 6. Epiph.

19 Sabb. B.M. Abdias, Ionas, commemor. Pontiani.

Reliqua vsque ad finem anni vt in Tabula 6.

TA-

T A B V L A X I V.

Littera Dominicalis C. cum Epacta xvj. xv.
xiv. xij. xj. x.

I A N V A R I V S.

- 3 Dom. vacat.
10 Dom. 1. post Epiph. commemor.
O&t.
17 Dom. 2. comm. Dom.
19 Fer. 5. (O.D.)
23 Sabb. B.M. comm. Emerentianæ.
24 Dom. 3.
28 Fer. 5. Timothei. (24.) commemor.
Agnæ. 2.
30 Sabb. de Dom. 4. Epiph. cum 8.
Fer. 4.
31 Dom. Septuages. in Missa 2. Orat.
de B.V. 3. Eccles. vel pro Papa.

F E B R V A R I V S.

- 3 Fer. 4. (O.D.)
6 Sabb. B.M. com. Dorotheæ.
7 Dom. Sexages.
8 Fer. 2. Romualdi. (heri.)
11 Fer. 5. ad Magn. Si culmen.
13 Sabb. B.M.
14 Dom. Quinquag. com. Valentini.
17 Fer. 4. Cinerum.
21 Dom. 1. Quadrages.
23 Fer. 3. de ea. nil de Vigil. nisi in
Missa. (24.)
§ In Bissext. Tab. 13. 23. Fer. 4.
de ea.
28 Dom. 2.

M A R T I V S.

- 7 Dom. 3. com. Perpetuæ, &c.
8 Fer. 2. Thomæ Aquin. (heri.)

- 14 Dom. 4.
21 Dom. Passionis.
22 Fer. 2. Benedicti. (heri.)
28 Dom. Palmarum.

A P R I L I S.

- 4 Dom. Paschæ.
11 Dom. in Albis.
12 Fer. 2. Franc. de Paul. (2.)
13 Fer. 3. Leonis. (11.)
17 Sabb. B.M. com. Aniceti.
18 Dom. 2. post Pascha.
24 Sabb. B.M.
25 Dom. 3. comm. Dom.
26 Fer. 2. Lect. Dom. 3.
27 Fer. 3. 8. 1. Noct. Dom. 3.

M A I V S.

- 2 Dom. 4. com. Dom. Lect. 1. Noct.
Fer. 2.
5 Fer. 4. 8. 1. Noct. Dom. 4.
9 Dom. 5. comm. Dom.
10 Fer. 2. Rogat. com. Gordiani.
12 Fer. 4. comm. Vigil. tres Missæ can-
tantur.
13 Fer. 5. Ascensio.
16 Dom. infra O&t. commemorat.
O&t. & Vbaldi.
22 Sabb. Vigil. Pentec.
23 Dom. Pentec.
25 Fer. 3. sine commem.
30 Dom. Trinit. commemor. Dom. 1.
Pent. & Felicis in Laud. tantum.
31 Fer. 2. (O.D.) vel Philippi Ne-
rij. (26.)

M m 3

IV-

T A B V L A X I V.

I V N I V S.

- 1 Fer. 3. 2. Fer. 2. præced. (O.D.)
 3 Fer. 5. Corporis Christi.
 6 Dom. 2. com. O&t.
 12 Sabb. Norberti. (6.) commemor.
 Basilidis, &c.
 13 Dom. 3.
 15 Fer. 3. Ant. Pat. (13.) com. Viti, &c.
 19 Sabb. B.M. com. Gerualij.
 20 Dom. 4. commemor. Siluerij.
 27 Dom. 5. commem. O&t.

I V L I V S.

- 1 Fer. 5. Homil. vt in 4. die infra
 O&t.
 4 Dom. 6. commem. O&t.
 5 Fer. 2. de O&t. vel Elifabeth. (heri.)
 7 Fer. 4. (O.D.)
 11 Dom. 7. commemor. Pij.
 17 Sabb. B.M. commem. Alexij.
 19 Dom. 8. comm. Symphiorolæ.
 25 Dom. 9. commemor. Dom.
 27 Fer. 3. Lect. Dom. 9.
 31 Sabb. B.M.

A V G V S T V S.

- 1 Dom. 10. 1. Aug. com. Dom.
 2 Fer. 2. Lect. Dom. 1. Aug. (O.D.)
 7 Sabb. B.M. comm. Donati.
 8 Dom. 11. 2. Aug.
 9 Fer. 2. Cyriaci (heri) com. Vigil. &
 Rōmani.
 15 Dom. 12. 3. Aug. comm. Dom.
 16 Fer. 2. Lect. Dom. 3.
 22 Dom. 13. 4. Aug. com. Dom.
 25 Fer. 4. Lect. Dom. 4.
 29 Dom. 14. 1. Sept. Comm. Dom.
 30 Fer. 2. Lect. Dom. 1. Septemb.
 31 Fer. 3. 2. Dom. 1. Septemb.

S E P T E M B E R.

- 1 Fer. 4. (O.D.)
 4 Sabb. B.M.
 5 Dom. 15. 2. Septemb.
 12 Dom. 16. 3. Septemb. com. O&t.
 15 Fer. 4. commemor. Fer. 4. Temp.
 17 Fer. 6. de ea, vel de Stigmatibus,
 cum commem. Fer.
 18 Sabb. 4. Temp.
 19 Dom. 17. 4. Septemb.
 22 Fer. 4. Iamarij. (19.) commemor.
 Mauritiij.
 25 Sabb. B.M.
 26 Dom. 18. 5. Septemb. commem.
 Cypriani.

O C T O B E R.

- 2 Sabb. B.M. (O.D.) si heri non fuit
 dictum.
 3 Dom. 19. 1. Octob.
 10 Dom. 20. 2. Octob.
 16 Sabb. B.M.
 17 Dom. 21. 3. Octob.
 23 Sabb. B.M.
 24 Dom. 22. 4. Octob.
 29 Fer. 6. Lect. Dom. 5. Octob.
 30 Sabb. de Vigil.
 31 Dom. 23. 1. Nouemb.

N O V E M B E R.

- 7 Dom. 24. 3. Nouemb. 5. Epiphan.
 commem. O&t.
 10 Fer. 4. (O.D.)
 13 Sabb. B.M.
 14 Dom. 25. 4. Nouemb. 6. Epiphan.
 19 Fer. 6. Amos, Abdias.

Reliqua vsque ad finem anni vt
 in Tabula 7.

T A-

T A B V L A X V.

Littera Dominicalis D. cum Epacta xv. xiv.
xiiij. xij. xj. x. ix.

I A N V A R I V S.

- 4 Dom. vacat.
11 Dom. 1. post Epiph. com. Oct. & Higyni.
18 Dom. 2. comm. Dom.
19 Fer. 2. Lect. Dom. 2. (O.D.)
25 Dom. 3. commem. Dom.
26 Fer. 2. Lect. Dom. 3.
31 Sabb. de Dom. 4. Epiphan. cum & Fer. 4.

F E B R V A R I V S.

- 1 Dom. Septuag. in Missa Oratio 2. de B.V. 3. Eccl. vel pro Papa.
3 Fer. 3. Ignatij. (1.) com. Blasij.
4 Fer. 4. (O.D.)
8 Dom. Sexages.
14 Sabb. B.M. com. Valentini.
15 Dom. Quinquag. com. Faustini.
18 Fer. 4. Cinerum, com. Simeonis.
22 Dom. 1. Quadrages.
23 Cathedra (heri) nil de Vigil. nisi in Missa.
* 23 Fer. 2. de ea. nil de Vigil. nisi in Missa. (24.)
§ In Biff. Tab. 14. 23. Fer. 3. de ea.

M A R T I V S.

- 1 Dom. 2.
8 Dom. 3.
15 Dom. 4.
22 Dom. Passionis.
29 Dom. Palmarum.

A P R I L I S.

- 5 Dom. Pascha.
12 Dom. in Albis.
13 Fer. 2. Franc. Paul. (2.)
14 Fer. 3. Leonis. (11.) commemor. Tiburtij.
18 Sabb. B.M.
19 Dom. 2. post Pascha.
26 Dom. 3.
27 Fer. 2. Cleti, &c. (heri.)

M A I V S.

- 3 Dom. 4. com. Dom.
4 Fer. 2. Lect. Dom. 4.
5 Fer. 3. & 1. Noct. Dom. 4.
10 Dom. 5. commem. Gordiani.
11 Fer. 2. Rogat.
13 Fer. 4. Vigilia.
14 Fer. 5. Alcenio. sine comm.
17 Dom. infra Oct. commemor. Oct.
24 Dom. Pentec.
25 Fer. 2. sine comm.
26 Fer. 3. sine comm.
31 Dom. 1. Trinit. commemor. Dom. & Petronillæ in Laud. tantum.

I V N I V S.

- 1 Fer. 2. (O.D.) vel Philippi Nerij. (26. Maij.)
4 Fer. 5. Corporis Christi.
7 Dom. 2. com. Oct.
11 Fer. 5. Oct. Corporis Christi.
12 Fer. 6. Barnabæ (heri) commem. Basilidis, &c.

14 Dom.

T A B V L A X V.

14 Dom. 3. commemor. Dom.
 15 Fer. 2. Norberti. (6.) commemor.
 Viti, &c.
 20 Sabb. B. M. com. Siluerij.
 21 Dom. 4.
 27 Sabb. commemor. Vigil.
 28 Dom. 5. commem. Oct.

I V L I V S.

5 Dom. 6. commem. Oct.
 7 Fer. 3. Leonis. (28. Iun.)
 8 Fer. 4. (O. D.)
 11 Sabb. B. M. commem. Pij.
 12 Dom. 7. commem. Naboris, &c.
 18 Sabb. B. M. comm. Symphoros.
 19 Dom. 8.
 26 Dom. 9. commemor. Dom.
 29 Fer. 2. Lect. Dom. 9.

A V G V S T V S.

2 Dom. 10. 1. Aug. com. Stephani.
 7 Fer. 6. (O. D.)
 8 Sabb. comm. Vigil.
 9 Dom. 11. 2. Aug. com. Romani.
 16 Dom. 12. 2. Aug. commem. Dom.
 & Oct.
 22 Sabb. commem. Vigil.
 23 Dom. 13. 4. Aug.
 30 Dom. 14. 1. Septemb. commem.
 Felicis, &c.

S E P T E M B E R.

1 Fer. 3. (O. D.)
 5 Sabb. B. M.
 6 Dom. 15. 2. Septemb.
 13 Dom. 16. 3. Septemb. com. Oct.

16 Fer. 4. commem. Fer. 4. Temp.
 19 Sabb. commem. Fer. nil de Vigil.
 nisi in Missa.
 20 Dom. 17. 4. Septemb.
 22 Fer. 3. Eustachij, &c. commemor.
 Maurij.
 26 Sabb. B. M. comm. Cypriani.
 27 Dom. 18. 5. Septemb.
 28 Fer. 2. Cosma, &c. (heri.)

O C T O B E R.

2 Fer. 6. (O. D.)
 3 Sabb. B. M.
 4 Dom. 19. 1. Octob. commemorat.
 Dom.
 5 Fer. 2. Lect. Dom. 1. Octob.
 10 Sabb. B. M.
 11 Dom. 20. 2. Octob.
 17 Sabb. B. M.
 18 Dom. 21. 3. Octob. comm. Dom.
 24 Sabb. B. M.
 25 Dom. 22. 4. Octob. commemor.
 Chrysanthi.
 29 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Octob.

N O V E M B E R.

1 Dom. 23. 1. Nouemb. com. Dom.
 2 Fer. 2. Lect. Dom. 1.
 8 Dom. 24. 3. Nouemb. 5. Epiphan.
 commem. Dom.
 10 Fer. 3. (O. D.)
 13 Fer. 6. &c. 1. Noct. Dom. 1.
 14 Sabb. B. M.
 15 Dom. 25. 4. Nouemb. 6. Epiph.
 20 Fer. 6. Abdias, Ionas.
 Reliqua vsque ad finem anni vt
 in Tabula 1.

T A

T A B V L A X V I.

Littera Dominicalis E. cum Epacta xiv. xiiij.
xij. xj. x. ix. viij.

I A N V A R I V S.

- 5 Dom. vacat.
12 Dom. 1. post Epiph. com. Oct.
19 Dom. 2. comm. Marij, &c.
23 Fer. 5. (O. D.)
26 Dom. 3.
28 Fer. 3. Polycarpi. (26.) commem.
Agnetis 2.
31 Fer. 6. de Dom. 4. Epiph.

F E B R V A R I V S.

- 1 Sabb. Lect. 1. Noct. Dom. 4.
2 Dom. Septuag. in Missa Oratio 2.
de B. V. 3. Eccl. vel pro Papa.
3 Fer. 2. Purificatio (heri) commem.
Blasij.
4 Fer. 3. (O. D.)
8 Sabb. B. M.
9 Dom. Sexages. com. Apolloniae.
15 Sabb. B. M. com. Faustini.
16 Dom. Quinquages.
19 Fer. 4. Cinerum.
22 Sabb. de Vigil. in Missa tantum.
23 Dom. 1. Quadrages. (24.)
§ In Bissext. Tab. 15. 23. Fer. 2.
de ea.

M A R T I V S.

- 2 Dom. 2.
9 Dom. 3.
10 Fer. 2. Quadraginta martt. (heri.)
16 Dom. 4.
23 Dom. Passionis.
30 Dom. Palmarum.

A P R I L I S.

- 6 Dom. Paschæ.
13 Dom. in Albis.
14 Fer. 2. Franc. Paul. (2.) commem.
Tiburtij.
15 Fer. 3. Leonis. (11.)
19 Sabb. B. M.
20 Dom. 2.
27 Dom. 3.

M A I V S.

- 4 Dom. 4. com. Monicae.
10 Sabb. B. M. commem. Gordiani.
11 Dom. 5.
12 Fer. 2. commem. Fer. Rogat.
14 Fer. 4. comm. Bonifacij.
15 Fer. 5. Ascensio.
18 Dom. infra Oct. commem. Oct.
25 Dom. Pentec. sine comm.
26 27 sine commem.

I V N I V S.

- 1 Dom. 1. Trinit. com. Dom.
2 Fer. 2. (O. D.) Vel Philippi Ne-
rij (26. Maij) comm. Marcell.
3 Fer. 3. 32. Fer. 2. præced.
5 Fer. 5. Corporis Christi.
8 Dom. 2. comm. Oct.
15 Dom. 3. com. Viti, &c.
16 Fer. 2. Norberti. (6.)
21 Sabb. B. M.
22 Dom. 4. comm. Paulini.
29 Dom. 5. commemor. Dom.

N n

I V-

T A B V L A X V I.

I V L I V S.

- 1 Fer. 3. Lect. Dom. 5.
 6 Dom. 6. com. Dom.
 7 Fer. 2. (O.D.)
 12 Sabb. B. M. com. Naboris, &c.
 13 Dom. 7.
 15 Fer. 3. Anacleti. (13.)
 19 Sabb. B. M.
 20 Dom. 8. commem. Margaritæ.
 27 Dom. 9. comm. Pantaleonis.

A V G V S T V S.

- 2 Sabb. B. M. com. Steph. (O.D.)
 3 Dom. 10. 1. Aug.
 7 Fer. 5. Inuentio Stephani. (3.) com-
 memor. Donati.
 10 Dom. 11. 2. August. commemor.
 Dom.
 11 Fer. 2. Lect. Dom. 2.
 17 Dom. 12. 3. Aug. comm. Dom.
 24 Dom. 13. 4. Aug. com. Dom.
 25 Fer. 2. Lect. Dom. 4. Aug.
 30 Sabb. B. M. comm. Felicis.
 31 Dom. 14. 1. Septemb.

S E P T E M B E R.

- 1 Fer. 2. (O.D.)
 6 Sabb. B. M.
 7 Dom. 15. 2. Septemb.
 14 Dom. 16. 3. Septemb. com. Dom.
 16 Fer. 3. Lect. Dom. 3.
 17 Fer. 4. Temp. 1. Noct. Dom. vel
 de Stigmat. commem. Fer.
 18 Fer. 5. 2. Noct. Dom. si heri de
 Feria. Vide pag. 90.
 19 Fer. 6. commemorat. Fer.

- 20 Sabb. commemorat. Fer. de Vigil.
 in Missa tantum.
 21 Dom. 17. 4. Sept. com. Dom.
 22 Fer. 2. Lect. Dom. 4.
 24 Fer. 4. 1. Noct. Dom. 4.
 25 Fer. 5. Lect. & 2. Dom. 5.
 28 Dom. 18. 1. Octob.

O C T O B E R.

- 2 Fer. 5. (O.D.)
 5 Dom. 19. 2. Octob. commem. Pla-
 cidi.
 11 Sabb. B. M.
 12 Dom. 20. 3. Octob.
 19 Dom. 21. 4. Octob.
 25 Sabb. B. M. com. Chrysanthi.
 26 Dom. 22. 5. Octob. commemor.
 Euaristi.
 29 Fer. 4. Lect. Fer. 2.
 30 Fer. 5. Lect. Fer. 3.

N O V E M B E R.

- 2 Dom. 23. 1. Nouemb. commemor.
 Oct.
 3 Fer. 2. Commem. Defunct.
 9 Dom. 24. 3. Nouemb. 5. Epiphan.
 commem. Dom.
 10 Fer. 2. Lect. Dom. 3. Nouemb.
 (O.D.)
 15 Sabb. B. M.
 16 Dom. 25. 4. Nouemb. 6. Epi-
 phan.
 19 Fer. 4. Ioël. in Fer. 3.
 20 Fer. 5. Amos, Abdias, Ionas.

Reliqua vsque ad finem anni vt
 in Tabula 2.

T A-

T A B V L A X V I I.

Littera Dominicalis F. cum Epacta xiiij. xij.
xj. x. ix. viij. vij.

I A N V A R I V S.

- 6 Dom. vacat.
12 Sabb. de Dom. infra Oct. comm.
Oct. in Missa duæ Orationes.
13 Dom. 1. post Epiph. vacat.
19 Sabb. B. M. commemorat. Ma-
rij, &c. (O. D.)
20 Dom. 2. commem. Dom.
27 Dom. 3. commem. Dom.
29 Fer. 3. &c. 1. Noct. Dom. 2.
31 Fer. 5. de Dom. 4.

F E B R V A R I V S.

- 1 Fer. 6. Lect. 1. Noct. Dom. 4.
3 Dom. Septuages. comm. Blasij.
4 Fer. 2. (O. D.)
9 Sabb. B. M. commemor. Apoll.
10 Dom. Sexages.
16 Sabb. B. M.
17 Dom. Quinquag.
20 Fer. 4. Cinerum.
23 Sabb. nil de Vigil. nisi in Missa.
(24.)
§ In Bissext. Tab. 16. 23. Dom. 1.
24 Dom. 1. Quadrages. (25.)
25 Fer. 2. Mathiæ. (heri.) (26.)

M A R T I V S.

- 3 Dom. 2.
10 Dom. 3.
17 Dom. 4. comm. Patricij.
24 Dom. Passionis.
31 Dom. Palmarum.

A P R I L I S.

- 7 Dom. Pasch.
14 Dom. in Albis. com. Tiburtij.
15 Fer. 2. Francisci Paul. (2.)
16 Fer. 3. Leonis. (11.)
20 Sabb. B. M.
28 Dom. 3. comm. Vitalis.

M A I V S.

- 4 Sabb. B. M. comm. Monicæ.
5 Dom. 4.
11 Sabb. B. M.
12 Dom. 5.
13 Fer. 2. Nerei, &c. (heri) comme-
mor. Rogat.
15 Fer. 4. Vigil.
16 Fer. 5. Ascensio. sine comm.
19 Dom. infra Oct. commem. Oct. &
Pudentianæ.
25 Sabb. de Urbano com. non in Missa.
26 Dom. Pent. sine comm.
27 Fer. 2. sine commemor.

I V N I V S.

- 2 Dom. 1. Trinit. comm. Dom. &
Marcellini, &c. in Laud. tantum.
3 Fer. 2. (O. D.) vel Philippi Ne-
rij. (26.)
6 Fer. 5. Corporis Christi.
9 Dom. 2. comm. Oct. & Primi.
13 Fer. 5. Oct. Corp. Christi.
15 Sabb. Norberti. (6.) com. Viti, &c.
16 Dom. 3.

N n 2

17 Fer.

T A B V L A X V I I.

17 Fer. 2. Ant. Pat. (13.)
 22 Sabb. de Vigil. commem. Paulini.
 23 Dom. 4.
 30 Dom. 5. comm. Dom.

I V L I V S.

1 Fer. 2. Lect. Dom. 5.
 7 Dom. 6.
 8 Fer. 2. (O.D.)
 14 Dom. 7. com. Dom. & Henrici.
 15 Fer. 2. Lect. Dom. 7.
 20 Sabb. B. M. comm. Margaritæ.
 21 Dom. 8. commemor. Praxedis.
 27 Sabb. B. M. comm. Pantaleonis.
 28 Dom. 9.
 30 Fer. 3. Nazarij, &c. (28.) commem.
 mor. Abdon, &c.

A V G V S T V S.

2 Fer. 6. (O.D.)
 4 Dom. 10. 1. Aug. commem. Dom.
 9 Fer. 6. &c. 1. Noct. Dom. 1.
 11 Dom. 11. 2. August. commemor.
 Oct. & Tiburtij, &c.
 18 Dom. 12. 3. August. commemor.
 Oct. & Agapiti.
 25 Dom. 13. 4. Aug.
 26 Fer. 2. Ludouici (heri) com. Ze-
 phyrini.
 31 Sabb. B. M.

S E P T E M B E R.

1 Dom. 14. 1. Septemb. commem.
 Egidij, & marit.
 2 Fer. 2. (O.D.)
 7 Sabb. B. M.
 8 Dom. 15. 2. Septemb. com. Dom.
 15 Dom. 16. 3. Septemb. com. Dom.
 16 Fer. 2. Lect. Dom. 3. Septemb.

17 Fer. 3. de ea. &c. 1. Noct. Dom. 3. vel
 de Stigmat.
 18 Fer. 4. Temp. &c. 1. Noct. si heri de
 Stigmat.
 20 Fer. 6. commemorat. Fer. de Vigil.
 nonnisi in Missa.
 21 Sabb. commemorat. Fer.
 22 Dom. 17. 4. Sept. com. Mauritij.
 26 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Septemb.
 28 Sabb. B. M.
 29 Dom. 8. 1. Octob. com. Dom.

O C T O B E R.

2 Fer. 4. Lect. &c. Dom. 1. Octob.
 (O.D.) nisi heri sint dictæ Lect.
 & O. D.
 3 Fer. 5. &c. 2. Noct. Dom.
 5 Sabb. B. M. comm. Placidi.
 6 Dom. 19. 2. Octob.
 7 Fer. 2. Brunonis (heri) commem.
 Marci, & aliorum.
 12 Sabb. B. M.
 13 Dom. 20. 3. Octob.
 19 Sabb. B. M.
 20 Dom. 21. 4. Octob.
 26 Sabb. Vigil. commem. Euaristi.
 27 Dom. 22. 5. Octob.
 29 Fer. 3. Lect. Fer. 2.
 30 Fer. 4. Lect. Fer. 3.

N O V E M B E R.

3 Dom. 23. 1. Nouemb. com. Oct.
 10 Dom. 24. 3. Nouemb. 5. Epiphan.
 com. Tryphonis, &c.
 13 Fer. 4. (O.D.)
 16 Sabb. B. M.
 17 Dom. 25. 4. Nouemb. 6. Epiphan.
 19 Fer. 3. Gregorij. (17.) com. Pōtiani.
 Reliqua vsque ad finem anni vt
 in Tabula 3.

T A-

T A B V L A X V I I I.

Littera Dominicalis G. cum Epacta xij. xj.
x. ix. viij. vij. vj.

I A N V A R I V S.

- 7 Dom. 1. post Epiph. comm. Oct.
14 Dom. 2. commemor. Felicis.
19 Fer. 6. Hilarij. (14.) com. Marij.
21 Dom. 3. comm. Dom.
23 Fer. 3. (O.D.)
28 Dom. 4. commem. Agnetis 2.

F E B R V A R I V S.

- 3 Sabb. B.M. com. Blasij. (O.D.)
4 Dom. Septuages.
10 Sabb. B.M.
11 Dom. Sexages.
15 Fer. 5. ad Magnif. Quod autem.
17 Sabb. B.M.
18 Dom. Quinquag. com. Simeonis.
21 Fer. 4. Cinerum.
23 Fer. 6. de ea. nil de Vigil. nisi in
Missa. (24.)
§ In Biff. Tab. 17. 23. Sabb. Fer. &c.
25 Dom. 1. Quadrages. (26.)

M A R T I V S.

- 4 Dom. 2. comm. Lucij.
5 Fer. 2. Casimiri. (heri.)
11 Dom. 3. Quadrages.
18 Dom. 4.
25 Dom. Passionis.
26 Fer. 2. Annuntiat. (heri.)

A P R I L I S.

- 1 Dom. Palmarum.
8 Dom. Paschæ.

- 15 Dom. in Albis.
16 Fer. 2. Francisci Paul. (2.)
17 Fer. 3. Leonis. (11.) com. Aniceti.
21 Sabb. B.M.
22 Dom. 2. post Pascha.
24 Fer. 3. Soteris, &c. (22.)
28 Sabb. B.M. commem. Vitalis.
29 Dom. 3.

M A I V S.

- 4 Fer. 6. Petri mart. (29. Apr.) com-
memor. Monica.
5 Sabb. B.M.
6 Dom. 4. commem. Dom.
7 Fer. 2. Lect. Dom. 4.
11 Fer. 6. 3. 1. Noct. Dom. 4.
13 Dom. 5.
14 Fer. 2. Rogat. comm. Bonifacij.
16 Fer. 4. Vig. commem. Vbaldi.
17 Fer. 5. Ascensio.
20 Dom. infra Oct. comm. Oct.
26 Sabb. commemor. Eleutherij non
in Missa.
27 Dom. 1. Pentec. sine comm.

I V N I V S.

- 3 Dom. Trinit. com. Dom. 1. Pent.
4 Fer. 2. (O.D.) vel Phil. Nerij. (26.)
7 Fer. 5. Corporis Christi.
10 Dom. infra Oct. comm. Oct.
13 Fer. 4. de Oct. Corporis Christi.
14 Fer. 5. Oct.
15 Fer. 6. Basilij (heri) com. Viti, &c.
16 Sabb. Anton. Pat. (13.)
17 Dom. 3.
24 Dom. 4. commem. Dom.

N n 3

IV-

T A B V L A X V I I I.

I V L I V S.

- 1 Dom. 5. commemor. Dom.
 7 Sabb. B.M. (O.D.)
 8 Dom. 6.
 15 Dom. 7.
 21 Sabb. B.M. comm. Praxed.
 22 Dom. 8. comm. Dom.
 29 Dom. 9. 1. Aug. com. Felicis, &c.
 30 Fer. 2. Marthæ (heri) commemor.
 Abdon, &c.

A V G V S T V S.

- 2 Fer. 5. (O.D.)
 5 Dom. 10. 2. Aug. commemor. Dom.
 7 Fer. 3. Lect. Dom. 2.
 12 Dom. 11. 3. Aug. commemor. Oct.
 & Clara.
 19 Dom. 12. 4. Aug. comm. Oct.
 26 Dom. 13. 5. Aug. commemor. Ze-
 phyrini.

S E P T E M B E R.

- 1 Sabb. B.M. commemor. Ægidij, &
 martr. (O.D.)
 2 Dom. 14. 1. Septemb.
 9 Dom. 15. 2. Septemb. commemor.
 Oct. & Gorgonij.
 16 Dom. 16. 3. Septemb. comm. Eu-
 phemiæ.
 17 Fer. 2. Cornelij (heri) vel de Stigm.
 18 Fer. 3. Cornelij, si heri de Stigm.
 19 Fer. 4. Temp. commemor. Fer.
 21 Fer. 6. comm. Feriæ.
 22 Sabb. comm. Mauritij.
 23 Dom. 17. 4. Septemb. commemor.
 Theclæ.

- 24 Fer. 2. Lini. (heri.)
 27 Fer. 5. Lect. Dom. 5.
 28 Fer. 6. 2. 1. Noct. Dom. 5.
 30 Dom. 18. 1. Octob. comm. Dom.

O C T O B E R.

- 2 Fer. 3. Lect. & 2. 1. Noct. Dom.
 1. Octobris (O.D.) nisi heri
 dicta.
 7 Dom. 19. 2. Octobris, commemor.
 Marci, &c.
 13 Sabb. B.M.
 14 Dom. 20. 3. Octob.
 15 Fer. 2. Callisti. (heri.)
 20 Sabb. B.M.
 21 Dom. 21. 4. Octob. commemor. Hi-
 laronis, & Ursulæ.
 28 Dom. 22. 5. Octob. commemor.
 Dom.
 29 Fer. 2. Lect. Dom. 5.
 30 Fer. 3. Lect. Fer. 2.

N O V E M B E R.

- 2 Fer. 6. Lect. Fer. 3.
 4 Dom. 23. 1. Nouemb. commemor.
 Oct. Vitalis, &c.
 5 Fer. 2. de Oct. vel Caroli (heri)
 commemor. Oct.
 10 Sabb. B.M. commemor. Tryphonis.
 (O.D.)
 11 Dom. 24. 3. Nouemb. 5. Epiphan.
 comm. Dom.
 12 Fer. 2. Lect. Dom. 3.
 18 Dom. 25. 4. Nouemb. 6. Epiphan.
 commemor. Dom.
 19 Fer. 2. Lect. Dom. 4.
 Reliqua vsque ad finem anni vt
 in Tabula 4.

. T A-

T A B V L A X I X.

Littera Dominicalis A. cum Epacta xj. x.
ix. viij. vij. vj. v.

I A N V A R I V S.

- 1 Dom. vacat.
8 Dom. 1. post Epiphan. commemorat. Oct.
15 Dom. 2. commemor. Mauri.
19 Fer. 5. Pauli Erem. (15.) commemor. Marij, &c.
22 Dom. 3.
23 Fer. 2. Vincentij, &c. (heri) commemor. Emerentianæ.
28 Sabb. B.M. commemorat. Agnetis 2. (O.D.)
29 Dom. 4.

F E B R U A R I V S.

- 3 Fer. 6. (O.D.)
4 Sabb. B.M.
5 Dom. Septuages.
6 Fer. 2. Agathæ (heri) commemor. Dorotheæ.
11 Sabb. B.M.
12 Dom. Sexages.
16 Fer. 5. ad Magnif. Semen.
18 Sabb. B.M. commemorat. Simeonis.
19 Dom. Quinquages.
22 Fer. 4. Cinerum.
23 Fer. 5. Cathedra (heri) nil de Vigil. nisi in Missa.
* 23 Fer. 5. de ea. nil de Vigil. nisi in Missa. (24)
§ In Bissext. Tab. 18. 23. Fer. &c. de ea.
26 Dom. 1. Quadrages. (27.)

M A R T I V S.

- 5 Dom. 2.
12 Dom. 3. Quadrages.
13 Fer. 2. Gregorij. (heri.)
19 Dom. 4.
22 Fer. 4. Ioseph. (19.)
26 Dom. Passionis.

A P R I L I S.

- 2 Dom. Palmarum.
9 Dom. Paschæ.
16 Dom. in Albis.
17 Fer. 2. Franc. Paul. (2.) commemorat. Aniceti.
18 Fer. 3. Leonis. (11.)
23 Dom. 2. post Pascha.
24 Fer. 2. Georgij. (heri.)
30 Dom. 3.

M A I V S.

- 4 Fer. 5. Cathar. Senen. (30. April.) commemorat. Monica.
7 Dom. 4.
10 Fer. 4. Stanislai. (7.) commemor. Gordiani, &c.
13 Sabb. B.M.
14 Dom. 5. commemor. Bonifacij.
15 Fer. 2. Rogat.
17 Fer. 4. Vigil.
18 Fer. 5. Alcenfio.
21 Dom. infra Oct. commemor. Oct.
27 Sab. com. Io. Pap. sed non in Missa.
28 Dom. Pentecost.
30 Fer. 3. fine commemor.

I V.

T A B V L A X I X.

I V N I V S.

- 4 Dom. 1. post Pent. Trinit. commem. Dom.
 5 Fer. 2. (O.D.)
 8 Fer. 5. Corporis Christi.
 11 Dom. 2. commemor. Dom. & Oät.
 13 Fer. 3. de Oät. Corporis Christi.
 16 Fer. 6. Ant. Pat. (13.)
 17 Sabb. B.M.
 18 Dom. 3. commemor. Marci, &c.
 25 Dom. 4. comm. Oät.

I V L I V S.

- 1 Sabb. Hom. vt in 2. die infra Oät.
 2 Dom. 5. commemor. Dom.
 3 Fer. 2. Lect. Dom. 5.
 7 Fer. 6. (O.D.)
 8 Sabb. B.M.
 9 Dom. 6.
 15 Sabb. B.M.
 16 Dom. 7.
 23 Dom. 8.
 24 Fer. 2. Apollinaris (heri) comm. Vigil. & Christinæ.
 30 Dom. 9. 1. August. commemor. Abdon, &c.

A V G V S T V S.

- 4 Fer. 4. (O.D.)
 6 Dom. 10. 2. Augusti, commemor. Dom.
 7 Fer. 2. Lect. Dom. 2.
 13 Dom. 11. 3. Aug. commemor. Oät. & Hippol.
 20 Dom. 12. 4. Augusti, commemor. Dom. & Oät.

26 Sabb. Beatæ M. commemor. Zephyrini.

27 Dom. 13. 5. Augusti.

S E P T E M B E R.

- 1 Fer. 6. (O.D.)
 2 Sabb. B.M.
 3 Dom. 14. 1. Septemb.
 10 Dom. 15. 2. Septemb.
 11 Fer. 2. Nicol. (heri) commemor. Oät.
 17 Dom. 16. 3. Septemb.
 18 Fer. 2. de ea. vel de Stigmat. (heri.)
 20 Fer. 4. Temp. commemor. Fer. nil de Vigil. nisi in Missa.
 23 Sabb. comm. Feriæ.
 24 Dom. 17. 4. Septemb.
 28 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Septemb.

O C T O B E R.

- 1 Dom. 18. 1. Octob. commemor. Remigij.
 2 Fer. 2. de ea. vel de Angelis Custodibus.
 3 Fer. 3. (O.D.) si heri non fuit dictum.
 7 Sabb. B. M. commemor. Marci, &c.
 8 Dom. 19. 2. Octob.
 10 Fer. 3. Birgittæ. (8.)
 15 Dom. 20. 3. Octob.
 21 Sabb. B. M. commemor. Hilarionis, & Vrsulæ.
 22 Dom. 21. 4. Octob.
 26 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Octob.
 29 Dom. 22. 1. Nouemb.

NO-

T A B V L A X X.

N O V E M B E R.

5 Dom. 23. 2. Nouemb. commemo-
rat. O&t.
10 Fer. 6. (O.D.)
12 Dom. 24. 3. Nouemb. 5. Epiphan.

13 Fer. 2. Martini. (heri.)
19 Dom. 25. 4. Nouemb. 6. Epiphan.
commemor. Pontiani.

Reliqua vsque ad finem anni vt
in Tabula 5.

T A B V L A X X.

Littera Dominicalis B. cum Epacta x. ix. viij. vij. vj. v. iv.

I A N V A R I V S.

2 Dom. vacat.
9 Dom. 1. post Epiphan. comm. O&t.
16 Dom. 2.
19 Fer. 4. Marcelli. (16.) commem.
Marij, &c.
23 Dom. 3. commem. Emerentianæ.
28 Fer. 6. (O.D.)
29 Sabb. B.M.
30 Dom. 4.

F E B R V A R I V S.

3 Fer. 5. (O.D.)
4 Fer. 6. si non est Biss. fit de Dom. 5.
Epiphan.
6 Dom. Septuages. com. Dorotheæ.
12 Sabb. B.M.
13 Dom. Sexages.
17 Fer. 5. ad Magn. Si culmen.
19 Sabb. B.M.
20 Dom. Quinquag.
23 Fer. 4. Cinerum. nil de Vigil. nisi
in Missa. (24.)
§ In Bissext. 23. Fer. 4. Cin. &
Tab. 19. 23. Fer. 5. de ea, &c.
27 Dom. 1. Quadrages. 28.

M A R T I V S.

6 Dom. 2.
13 Dom. 3. Quadrages.
20 Dom. 4.
22 Fer. 3. Ioachim. (20.)
27 Dom. Passionis.

A P R I L I S.

3 Dom. Palmarum.
10 Dom. Paschæ.
17 Dom. in Albis. comm. Aniceti.
18 Fer. 2. Leonis. (11.)
19 Fer. 3. Lect. Fer. 2. præced.
24 Dom. 2. post Pascha.

M A I V S.

1 Dom. 3. commem. Dom.
2 Fer. 2. Lect. Dom. 3.
5 Fer. 5. & 1. Noct. Dom. 3.
8 Dom. 4. commem. Dom.
9 Fer. 2. Lect. Dom. 4.
14 Sabb. B.M. com. Bonifacij.
15 Dom. 5.
16 Fer. 2. Rogat. comm. Vbaldi.
19 Fer. 5. Ascens. sine comm.
22 Dom. infra O&t. commem. O&t.
27 Fer. 6. de ea, vel Philippi Neriij
(heri) commem. Io. Papæ.

O o

29 Dom.

T A B V L A X X.

29 Dom. Pentecost.
30 31 sine commemorat.

I V N I V S.

5 Dom. 1. post Pent. Trinit. comme-
mor. Dom.
7 Fer. 3. de ea. 82. Fer. 2. (O.D.)
9 Fer. 5. Corp. Christi sine comm.
12 Dom. 2. commem. Oct. & Basili-
dis, &c.
13 Fer. 2. de Oct.
17 Fer. 6. Anton. Pat. (13.)
18 Sabb. B.M. commem. Marci, &c.
19 Dom. 3. commem. Geruasij, &c.
26 Dom. 4. commemor. Oct.
27 Fer. 2. Io. & Pauli (heri) com. Oct.

I V L I V S.

1 Fer. 6. Homil. vt in 4. die infra
Oct.
3 Dom. 5. commem. Oct.
7 Fer. 5. (O.D.)
9 Sabb. B.M.
10 Dom. 6.
11 Fer. 2. Septem frat. (heri) comme-
mor. Pij.
16 Sabb. B.M.
17 Dom. 7. comm. Alexij.
23 Sabb. comm. Vigil.
24 Dom. 8. commemor. Christinæ.
30 Sabb. B.M. commem. Abdon.
31 Dom. 9. 1. Aug.

A V G V S T V S.

2 Fer. 3. (O.D.)
7 Dom. 10. 2. Aug. comm. Donati.
13 Sabb. comm. Vigil.
14 Dom. 11. 3. Augulti, commemor.
Oct. & Eusebij.
21 Dom. 12. 4. Aug. comm. Oct.

27 Sabb. B.M.
28 Dom. 13. 5. Aug. comm. Dom.

S E P T E M B E R.

1 Fer. 5. (O.D.)
3 Sabb. B.M.
4 Dom. 14. 1. Septemb.
11 Dom. 15. 2. Septemb. commem.
Oct. & Proti, &c.
17 Sabb. B.M. vel de Stigmatibus.
18 Dom. 16. 3. Septemb.
21 Fer. 4. Temp. commem. Fer.
23 Fer. 6. commemor. Feriæ.
24 Sabb. 4. Temp.
25 Dom. 17. 4. Septemb.

O C T O B E R.

1 Sabb. B.M. commem. Remigij.
(O.D.) vel de Ang. Cust. cum
initio Esther.
2 Dom. 18. 1. Octob.
3 Fer. 2. (O.D.) si non est dictum in
Sabb. præced.
9 Dom. 19. 2. Octob.
10 Fer. 2. Dionysij. (heri.)
15 Sabb. B.M.
16 Dom. 20. 3. Octob.
22 Sabb. B.M.
23 Dom. 21. 4. Octob.
29 Sabb. B.M. Lect. Dom. 5.
30 Dom. 22. 1. Nouemb.

N O V E M B E R.

6 Dom. 22. 3. Nouemb. comm. Oct.
10 Fer. 5. (O.D.)
13 Dom. 24. 4. Nouemb. 6. Epiphan.
19 Sabb. B.M. Abdias, Ionas, com-
memor. Pontiani.
Reliqua vsque ad finem anni vt
in Tabula 6.

T A-

T A B V L A X X I.

Littera Dominicalis C. cum Epacta ix. viij.
vij. vj. v. iv. iij.

I A N V A R I V S.

- 3 Dom. vacat.
10 Dom. 1. post Epiphan. com. Oct.
17 Dom. 2. comm. Dom.
19 Fer. 3. (O.D.)
23 Sabb. B.M. com. Emerentianæ.
24 Dom. 3.
28 Fer. 5. Timothei. (24.) commem.
Agnetis 2.
30 Sabb. B.M.
31 Dom. 4.

F E B R V A R I V S.

- 3 Fer. 4. (O.D.)
6 Sabb. de Dom. 5. Epiph. comm.
Dorotheæ, cum 2. Fer. 4.
7 Dom. Septuag.
8 Fer. 2. Romualdi. (heri.)
13 Sabb. B.M.
14 Dom. Sexages. com. Valentini.
18 Fer. 5. ad Magnif. Quod autem.
20 Sabb. B.M.
21 Dom. Quinquages.
23 Fer. 3. Vigil. (24.)
§ In Bissext. 23. Fer. 3. de ea, sine
Precibus, & Tab. 20. 23. Fer.
4. Cin. &c.
24 Fer. 4. Cinerum. (25.)
25 Fer. 5. Mathiæ. (heri.) (26.)
28 Dom. 1. Quadrages. (29.)

M A R T I V S.

- 7 Dom. 2. commem. Perpetuæ, &c.
8 Fer. 2. Thomæ Aquin. (heri.)

- 14 Dom. 3. Quadrages.
21 Dom. 4.
22 Fer. 2. Benedicti. (heri.)
28 Dom. Passionis.

A P R I L I S.

- 4 Dom. Palmarum.
11 Dom. Paschæ.
18 Dom. in Albis.
19 Fer. 2. Leonis. (11.)
20 Fer. 3. Leet. Fer. 2.
24 Sabb. B.M.
25 Dom. 2. post Pascha. com. Dom.

M A I V S.

- 2 Dom. 3. commem. Dom.
5 Fer. 4. 2. 1. Noct. Dom. 3.
9 Dom. 4. com. Dom.
11 Fer. 3. 2. 1. Noct. Dom. 4.
15 Sabb. B.M.
16 Dom. 5. commem. Vbaldi.
17 Fer. 2. Rogat.
19 Fer. 4. Vigil. comm. Pudentianæ.
20 Fer. 5. Ascensio.
23 Dom. infra Oct. comm. Oct.
26 Fer. 4. de Oct. vel Philippi Nerij.
commem. Eleuther.
30 Dom. Pentec. sine comm.
31 Fer. 2. sine commemor.

I V N I V S.

- 6 Dom. 1. post Pentec. Trinit. comm.
Dom.
7 Fer. 2. Norberti. (heri.)

T A B V L A X X I.

8 Fer. 3. & Fer. 2. (O.D.)
 10 Fer. 5. Corporis Christi.
 13 Dom. 2. comm. Oct.
 18 Fer. 6. Ant. Pat. (13.) commemor.
 Marci, &c.
 19 Sabb. B.M. comm. Geruasij, &c.
 20 Dom. 3. commem. Siluerij.
 27 Dom. 4. commem. Oct.

I V L I V S.

1 Fer. 5. Homil. vt in 4. die infra Oct.
 4 Dom. 5. commemor. Oct.
 5 Fer. 2. de Oct. vel Elisabeth. (heri.)
 7 Fer. 4. (O.D.)
 11 Dom. 6. commemorat. Pij.
 17 Sabb. B.M. commemor. Alexij.
 18 Dom. 7. commemor. Symphoro-
 sa, &c.
 25 Dom. 8. commem. Dom.
 31 Sabb. B.M.

A V G V S T V S.

1 Dom. 9. 1. August. comm. Dom.
 2 Fer. 2. Lect. Dom. 1. Aug. (O.D.)
 7 Sabb. B.M. comm. Donati.
 8 Dom. 10. 2. Augusti.
 9 Fer. 2. Cyriaci, &c. (heri) comm.
 Vigil. & Romani.
 15 Dom. 11. 3. August. comm. Dom.
 16 Fer. 2. Lect. Dom. 3. Aug.
 22 Dom. 12. 4. Augusti, commemorat.
 Dom.
 25 Fer. 4. Lect. Dom. 4. Augusti.
 29 Dom. 13. 1. Septemb. commemor.
 Dom.
 30 Fer. 2. Lect. Dom. 1. Septemb.
 31 Fer. 3. & 1. Noct. Dom. 1.

S E P T E M B E R.

1 Fer. 4. (O.D.)
 4 Sabb. B.M.
 5 Dom. 14. 2. Septemb.
 12 Dom. 15. 3. Septemb. commemo-
 rat. Oct.
 15 Fer. 4. Temp. commem. Fer.
 17 Fer. 6. de ea, vel de Stigmat. com-
 mem. Fer.
 18 Sabb. 4. Temp.
 19 Dom. 16. 4. Septemb.
 22 Fer. 4. Ianuarij. (19.) commemor.
 Maurij.
 25 Sabb. B.M.
 26 Dom. 17. 5. Septemb. commemor.
 Cypriani, &c.

O C T O B E R.

2 Sabb. B.M. (O.D.) nisi heri fuerit
 dictum.
 3 Dom. 18. 1. Octob.
 10 Dom. 19. 2. Octob.
 16 Sabb. B.M.
 17 Dom. 20. 3. Octob.
 23 Sabb. B.M.
 24 Dom. 21. 4. Octob.
 29 Fer. 6. Lect. Dom. 5. Octob.
 30 Sabb. Vigil.
 31 Dom. 22. 1. Nouemb.

N O V E M B E R.

7 Dom. 23. 3. Nouemb. comm. Oct.
 10 Fer. 4. (O.D.)
 13 Sabb. B.M.
 14 Dom. 24. 4. Nouemb. 6. Epiphan.

Reliqua vsque ad finem anni vt
 in Tabula 7.

T A-

T A B V L A X X I I.

Littera Dominicalis D. cum Epacta viij. vij.
vj. v. iv. iij. ij.

I A N V A R I V S.

- 4 Dom. vacat.
11 Dom. 1. post Epiphan. commemor.
Oct. & Hygini.
18 Dom. 2. commemor. Dom.
19 Fer. 2. Lect. Dom. 2. (O. D.)
25 Dom. 3. commemor. Dom.
26 Fer. 2. Lect. Dom. 3.
31 Sabb. B. M.

F E B R V A R I V S.

- 1 Dom. 4.
3 Fer. 3. Ignatij. (1.) com. Blasij.
4 Fer. 4. (O. D.)
6 Fer. 6. de Dom. 5. Epiphan. com-
mem. Dorotheæ.
7 Sabb. Lect. 1. Noct. Dom. 5.
8 Dom. Sepruages.
14 Sabb. B. M. comm. Valentini.
15 Dom. Sexages. commemor. Faustini.
19 Fer. 5. ad Magnif. Semen.
21 Sabb. B. M.
22 Dom. Quinquages.
23 Cathed. (heri) comm. Vigil. nisi sit
Bissex.
* 23 Fer. 2. Vigil. (24.)
§ In Bissex. Tab. 21. 23. Fer. 3.
Vigil. &c.
25 Fer. 4. Cinerum. (26.)

M A R T I V S.

- 1 Dom. 1. Quadrag.
8 Dom. 2.
15 Dom. 3. Quadrages.

- 22 Dom. 4.
29 Dom. Passionis.

A P R I L I S.

- 5 Dom. Palmarum.
12 Dom. Paschæ.
14 Fer. 3. sine commem.
19 Dom. in Albis.
20 Fer. 2. Leonis. (11.)
21 Fer. 3. Lect. Fer. 2.
26 Dom. 2. post Pascha.
27 Fer. 2. Cleti, & Marcell. (heri.)

M A I V S.

- 3 Dom. 3. commemor. Dom.
4 Fer. 2. Lect. Dom. 3.
5 Fer. 3. & 1. Noct. Dom. 3.
10 Dom. 4. comm. Gordiani, &c.
16 Sabb. B. M. comm. Vbaldi.
17 Dom. 5.
18 Fer. 2. Rogat.
20 Fer. 4. Vigil.
21 Fer. 5. Ascensio.
24 Dom. infra Oct. comm. Oct.
30 Sabb. Vig. in Missa nil de Felice.
31 Dom. Pentec. sine commem.

I V N I V S.

- 2 Fer. 3. sine commem.
7 Dom. 1. Pent. Trinit. comm. Dom.
8 Fer. 2. Norberti. (6.)
9 Fer. 3. (O. D.) & Fer. 2.
11 Fer. 5. Corporis Christi.
12 Fer. 6. de Oct. com. Basilidis, &c.
13 Sabb. de Oct.

O o 3

14 Dom.

T A B V L A X X I I.

14 Dom. 2. commem. Dom. & Oct.
 19 Fer. 6. Barnabæ. (11.) commemor.
 Gerualij, &c.
 20 Sabb. Anton. Pat. (13.) commem.
 Siluerij.
 21 Dom. 3.
 27 Sabb. commem. Vigil.
 28 Dom. 4. commemor. Oct. Io.

I V L I V S.

5 Dom. 5. commem. Oct.
 7 Fer. 3. Leonis. (28. Iun.)
 8 Fer. 4. (O. D.)
 11 Sabb. B. M. commem. Pij.
 12 Dom. 6. commem. Naboris, &c.
 18 Sabb. B. M. commem. Symphoro-
 sæ, &c.
 19 Dom. 7.
 26 Dom. 8. comm. Dom.

A V G V S T V S.

2 Dom. 9. 1. August. commemor.
 Stephani.
 7 Fer. 6. (O. D.)
 8 Sabb. comm. Vigil.
 9 Dom. 10. 2. Aug. comm. Romani.
 16 Dom. 11. 3. Aug. commem. Dom.
 & Oct.
 22 Sabb. commem. Vigil.
 23 Dom. 12. 4. Aug.
 30 Dom. 13. 1. Septemb. commem.
 Felicis, &c.

S E P T E M B E R.

1 Fer. 3. (O. D.)
 5 Sabb. B. M.
 6 Dom. 14. 2. Septemb.
 13 Dom. 15. 3. Septemb. com. Oct.

16 Fer. 4. commem. Fer. 4. Temp.
 19 Sabb. commem. Fer. nil de Vigilia,
 nisi in Missa.
 20 Dom. 16. 4. Septemb.
 22 Fer. 3. Eustachij. (20.) commemo-
 rat. Mauritiij.
 26 Sabb. B. M. comm. Cypriani.
 27 Dom. 17. 5. Septemb.
 28 Fer. 2. Cosmæ, &c. (heri.)

O C T O B E R.

2 Fer. 6. (O. D.) si heri non fuit
 dictum.
 3 Sabb. B. M.
 4 Dom. 18. 1. Octob. commem.
 Dom.
 5 Fer. 2. Lect. Dom. 1. Octob.
 10 Sabb. B. M.
 11 Dom. 19. 2. Octob.
 17 Sabb. B. M.
 18 Dom. 20. 3. Octob. com. Dom.
 24 Sabb. B. M.
 25 Dom. 21. 4. Octob. commemor.
 Chrysanthi, &c.
 29 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Octob.

N O V E M B E R.

1 Dom. 22. 1. Nouemb. com. Dom.
 2 Fer. 2. Lect. Dom. 1. Nouemb.
 8 Dom. 23. 3. Nouemb. commemor.
 Dom. & Coronatorum.
 10 Fer. 3. (O. D.)
 13 Fer. 6. 2. 1. Noct. Dom. 1.
 14 Sabb. B. M.
 15 Dom. 24. 4. Nouemb. 6. Epiphan.

Reliqua vsque ad finem anni vt
 in Tabula 1.

TA-

T A B V L A X X I I I.

Littera Dominicalis E. cum Epacta vij. vj.
v. iv. iij. ij. j.

I A N V A R I V S.

- 5 Dom. vacat.
12 Dom. 1. post Epiphan. commemorat. Oct.
19 Dom. 2. comm. Marij, &c.
23 Fer. 5. (O. D.)
26 Dom. 3.
28 Fer. 3. Polycarpi. (26.) commemorat. Agnetis 2.

F E B R V A R I V S.

- 2 Dom. 4. comm. Dom.
3 Fer. 2. Lect. Dom. 4. (O. D.)
8 Sabb. de Dom. 5. cum 2. Fer. 4.
9 Dom. Septuages. commemorat. Apollonia.
15 Sabb. B. M. comm. Faustini.
16 Dom. Sexages.
22 Sabb. comm. Vigil. in Bissex. non fit de Vigil.
23 Dom. Quinquag. (24.)
§ In Bissex. Tab. 22. 23. Fer. 2. Vig. &c.
26 Fer. 4. Cinerum. (27.)

M A R T I V S.

- 2 Dom. 1. Quadrages.
9 Dom. 2.
10 Fer. 2. Quadrag. mart. (heri.)
16 Dom. 3. Quadrages.
23 Dom. 4.
30 Dom. Passionis.

A P R I L I S.

- 6 Dom. Palmarum.
13 Dom. Pascha.
20 Dom. in Albis.
21 Fer. 2. Leonis. (11.)
22 Fer. 3. Lect. Fer. 2.
27 Dom. 2. post Pascha.

M A I V S.

- 4 Dom. 3. comm. Monica.
10 Sabb. B. M. comm. Gordiani, &c.
11 Dom. 4.
17 Sabb. B. M.
18 Dom. 5.
19 Fer. 2. Rogat. comm. Pudencianæ.
22 Fer. 5. Ascensio.
25 Dom. infra Oct. comm. Oct. & Urbani.
31 Sabb. Missa sine commemorat.

I V N I V S.

- 1 Dom. Pentecost.
2 Fer. 2. sine commemorat.
8 Dom. 1. Pentec. Trinit. comm. Dom.
9 Fer. 2. Norberti. (6.) commemorat. Primi, &c.
10 Fer. 3. 2. Fer. 2. (O. D.)
12 Fer. 5. Corp. Christi sine comm.
13 Fer. 6. de Oct.
14 Sabb. comm. Oct.
15 Dom. 2. comm. Oct. & Viti, &c.
20 Fer. 6. Ant. Pat. (13.) commemorat. Siluerij.

21 Sabb.

T A B V L A X X I I I

21 Sabb. B. M.
 22 Dom. 3. commem. Paulini.
 29 Dom. 4. commem. Dom.

I V L I V S.

6 Dom. 5. commem. Dom.
 7 Fer. 2. (O. D.)
 12 Sabb. B. M. comm. Naboris, &c.
 13 Dom. 6.
 15 Fer. 3. Anacleti. (13.)
 19 Sabb. B. M.
 20 Dom. 7. commem. Margaritæ.
 27 Dom. 8. commem. Pantaleonis.

A V G V S T V S.

2 Sabb. B. M. commem. Stephani.
 (O. D.)
 3 Dom. 9. 1. Augusti.
 7 Fer. 6. Inuentio Stephani. (3.) com-
 memorat. Donati.
 10 Dom. 10. 2. Augusti, commemor.
 Dom.
 11 Fer. 2. Lect. Dom. 2. Aug.
 17 Dom. 11. 3. Aug. commem. Dom.
 24 Dom. 12. 4. Augusti, commemo-
 rat. Dom.
 25 Fer. 2. Lect. Dom. 4.
 30 Sabb. B. M. comm. Felicis, &c.
 31 Dom. 13. 1. Septemb.

S E P T E M B E R.

1 Fer. 2. (O. D.)
 6 Sabb. B. M.
 7 Dom. 14. 2. Septemb.
 14 Dom. 15. 3. Septemb. commemo-
 rat. Dom.
 16 Fer. 3. Lect. Dom. 3.
 17 Fer. 4. de ea. cum R. 1. Noct.

Dom. 3. vel de Stigmat. com-
 memorat. Fer.

18 Fer. 5. R. 2. Noct. Dom. si heri de
 Feria.

19 Fer. 6. comm. Fer.

20 Sabb. nil de Vigil. nisi in Missa.
 commemor. Fer.

21 Dom. 16. 4. Septemb. commemor.
 Dom.

22 Fer. 2. Lect. 1. Noct. Dom. 4.

24 Fer. 4. R. 1. Noct. Dom. 4.

25 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Septemb.

28 Dom. 17. 1. Octob.

O C T O B E R.

2 Fer. 5. (O. D.) si non est dictum.

5 Dom. 18. 2. Octob. commemor.
 Placidi.

11 Sabb. B. M.

12 Dom. 19. 3. Octob.

19 Dom. 20. 4. Octob.

25 Sabb. B. M. commem. Chrysan-
 thi, &c.

26 Dom. 21. 5. Octob. commemor.
 Euaristi.

29 Fer. 4. Lect. Fer. 2.

30 Fer. 5. Lect. Fer. 3.

N O V E M B E R.

2 Dom. 22. 1. Nouemb. commemor.
 Oct.

3. Fer. 2. Commemor. Defunct.

9 Dom. 23. 3. Nouemb. com. Dom.

10 Fer. 2. Lect. Dom. 3. (O. D.)

15 Sabb. B. M.

16 Dom. 24. 4. Nouemb. 6. Epiphan.

Reliqua vsque ad finem anni vt
 in Tabula 2.

T A-

T A B V L A X X I V.

Littera Dominicalis F. cum Epacta vj. v.
iv. iij. ij. j. *

I A N V A R I V S.

- 6 Dom. vacat.
12 Sabb. de Dom. infra Oct. comm.
Oct. in Missa duæ tantum Orat.
13 Dom. 1. vacat.
19 Sabb. B.M. commem. Marij, &c.
(O. D.)
20 Dom. 2. commem. Dom.
27 Dom. 3. comm. Dom.
29 Fer. 3. & 1. Noct. Dom. 2.

F E B R V A R I V S.

- 3 Dom. 4. commem. Blasij.
4 Fer. 2. (O. D.)
9 Sabb. de Dom. 5. post Epiph. com-
mem. Apollon. cum & Fer. 4.
10 Dom. Septuages.
16 Sabb. B.M.
17 Dom. Sexages.
23 Sabb. Vigil. (24.)
§ In Bissext. Tab. 23. 23. Dom. &c.
24 Dom. Quinquages. (25.)
25 Fer. 2. Mathiæ. (heri.) (26)
27 Fer. 4. Cinerum. (28.)

M A R T I V S.

- 3 Dom. 1. Quadrag.
10 Dom. 2.
17 Dom. 3. commem. Patricij.
24 Dom. 4.
31 Dom. Passionis.

A P R I L I S.

- 7 Dom. Palmarum.
14 Dom. Paschæ. sine commem.
21 Dom. in Albis.
24 Fer. 4. Leonis. (11.)
27 Sabb. B.M.
28 Dom. 2. commem. Vitalis.

M A I V S.

- 4 Sabb. B.M. comm. Monica.
5 Dom. 3.
11 Sabb. B.M.
12 Dom. 4.
13 Fer. 2. Nerei, &c. (heri.)
18 Sabb. B.M.
19 Dom. 5. comm. Pudencianæ.
20 Fer. 2. Rogat.
23 Fer. 5. Ascensio.
26 Dom. infra Oct. commemor. Oct.
& Eleutherij.
27 Fer. 2. de Oct. vel Philippi Nerij.
(heri.)

I V N I V S.

- 2 Dom. Pent. sine commemorat.
9 Dom. 1. Trinit. commem. Dom. &
Primi in Laud. tantum.
10 Fer. 2. Norberti. (6.)
12 Fer. 4. (O. D.)
13 Fer. 5. Corporis Christi.
16 Dom. 2. commemor. Oct.
21 Fer. 6. Ant. Pat. (13.)
22 Sabb. Vigil. commem. Paulini.
23 Dom. 3.
30 Dom. 4. commem. Dom.

P p

IV-

T A B V L A XXIV.

I V L I V S.

- 7 Dom. 5.
 8 Fer. 2. (O. D.)
 14 Dom. 6. comm. Dom. & Henrici.
 20 Sabb. B. M. commem. Margaritæ.
 21 Dom. 7. commem. Praxedis.
 27 Sabb. B. M. comm. Pantaleonis.
 28 Dom. 8.
 30 Fer. 3. Nazarij, &c. (28.) commem.
 Abdon, &c.

A V G V S T V S.

- 2 Fer. 6. (O. D.)
 4 Dom. 9. 1. Aug. comm. Dom.
 9 Fer. 6. & 1. Noct. Dom. 1.
 11 Dom. 10. 2. Aug. commemor. Oct.
 & Tiburtij, &c.
 18 Dom. 11. 3. Augusti, commemor.
 Oct. & Agapiti.
 25 Dom. 12. 4. Aug.
 26 Fer. 2. Ludouici (heri) commem.
 Zephyrini.
 31 Sabb. B. M.

S E P T E M B E R.

- 1 Dom. 13. 1. Septemb. commem.
 Ægidij, & 12. Frat.
 2 Fer. 2. (O. D.)
 7 Sabb. B. M.
 8 Dom. 14. 2. Sept. commem. Dom.
 15 Dom. 15. 3. Septemb. commemor.
 Dom.
 16 Fer. 2. Lect. Dom. 3.
 17 Fer. 3. de ea cum & 1. Noctur.
 Dom. 3. vel de Stigmatibus.
 20 Fer. 6. nil de Vigil. nisi in Missa.
 commemor. Fer.

- 21 Sabb. commem. Feriæ.
 22 Dom. 16. 4. Septemb. commem.
 Mauritiij, &c.
 26 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Septemb.
 28 Sabb. B. M.
 29 Dom. 17. 1. Octobris, commemo-
 rat. Dom.

O C T O B E R.

- 2 Fer. 4. Lect. & & 1. Noctur. Dom.
 1. Octob. (O. D.) nisi heri sit
 dictum.
 3 Fer. 5. & 2. Noctur. Dom. Vide
 pag. 90. à simili.
 5 Sabb. B. M. comm. Placidi, &c.
 6 Dom. 18. 2. Octob.
 7 Fer. 2. Brunonis (heri) commemor.
 Marci, & aliorum.
 12 Sabb. B. M.
 13 Dom. 19. 3. Octob.
 19 Sabb. B. M.
 20 Dom. 20. 4. Octob.
 26 Sabb. Vig. commem. Euaristi.
 27 Dom. 21. 5. Octob.
 29 Fer. 3. Lect. Fer. 2.
 30 Fer. 4. Lect. Fer. 3.

N O V E M B E R.

- 3 Dom. 22. 1. Nouemb. comm. Oct.
 10 Dom. 23. 3. Nouemb. commemo-
 rat. Tryphonis.
 13 Fer. 4. (O. D.)
 16 Sabb. B. M.
 17 Dom. 24. 4. Nouemb. 6. Epiph.
 19 Fer. 3. Gregorij. (17.) commem.
 Pontiani.

Reliqua vsque ad finem anni vt
 in Tabula 3.

T A-

T A B V L A X X V.

Littera Dominicalis G. cum Epacta v. iv.
 iij. ij. j. * xxix.

I A N V A R I V S.

- 7 Dom. 1. post Epiphan. commemorat. Oct.
 14 Dom. 2. commem. Felicis.
 19 Fer. 6. Hilarij. (14.) commemorat. Marij, &c.
 21 Dom. 3. commem. Dom.
 22 Fer. 2. Lect. Dom. 3.
 23 Fer. 3. (O.D.)
 28 Dom. 4. commemor. Agnetis 2.

F E B R V A R I V S.

- 3 Sabb. B.M. comm. Blasij. (O.D.)
 4 Dom. 5.
 10 Sabb. B.M.
 11 Dom. Septuages.
 17 Sabb. B.M.
 18 Dom. Sexages. commemor. Simonis.
 23 Fer. 6. Vigil. (24.)
§ In Biss. 23. Fer. 6. de ea, & Tab. 24. 23. Sabb. de Vigil.
 25 Dom. Quinquag. (26.)
 28 Fer. 4. Cinerum.

M A R T I V S.

- 4 Dom. 1. Quadrages. commemorat. Lucij.
 5 Fer. 2. Casimiri. (heri.)
 11 Dom. 2.
 18 Dom. 3.
 25 Dom. 4.
 26 Fer. 2. Annuntiat. (heri.)

A P R I L I S.

- 1 Dom. Passionis.
 8 Dom. Palmarum.
 15 Dom. Pasche.
 17 Fer. 3. sine commemor.
 22 Dom. in Albis.
 24 Fer. 3. Leonis. (11.)
 27 Fer. 6. Soteris, &c. (22.)
 28 Sabb. B.M. commem. Vitalis.
 29 Dom. 2.

M A I V S.

- 4 Fer. 6. Petri mart. (25. April.) commemor. Monica.
 5 Sabb. B.M.
 6 Dom. 3. commemor. Dom.
 11 Fer. 6. & 1. Noct. Dom. 3.
 13 Dom. 4.
 19 Sabb. B.M. commemorat. Pudencianæ.
 20 Dom. 5.
 21 Fer. 2. Rogat.
 24 Fer. 5. Ascensio.
 27 Dom. infra Oct. commemor. Oct. & Io. Papæ.

I V N I V S.

- 2 Sabb. Missa sine commemorat.
 3 Dom. Pentecost.
 10 Dom. Trinit. commemorat. Dom. 1. Pentecost.
 12 Fer. 3. Norberti. (6.) commemor. Basilidis, &c. Lect. Fer. 2.

P p 2

14 Fer.

T A B V L A X X V.

14 Fer. 5. Corporis Christi.
 15 Fer. 6. de O^{ct}. commem. Viti, &c.
 17 Dom. 2. commemorat. O^{ct}.
 22 Fer. 6. Basilij. (14.) commemor.
 Paulini.
 23 Sabb. Vigil. 2. Fer. 2. præced. Heb-
 dom. (O. D.)
 24 Dom. 3. commem. Dom.

I V L I V S.

1 Dom. 4. commemor. Dom.
 7 Sabb. B. M. (O. D.)
 8 Dom. 5.
 15 Dom. 6.
 21 Sabb. B. M. commem. Praxedis.
 22 Dom. 7. commem. Dom.
 23 Fer. 2. Lect. Dom. 7.
 29 Dom. 8. 1. Aug. commemorat. Fe-
 licis, &c.
 30 Fer. 2. Marthæ (heri) commemor.
 Abdon, &c.

A V G V S T V S.

2 Fer. 5. (O. D.)
 5 Dom. 9. 2. August. commemorat.
 Dom.
 7 Fer. 3. Lect. Dom. 2. Augusti.
 12 Dom. 10. 3. Aug. commem. O^{ct}.
 & Claræ.
 19 Dom. 11. 4. Aug. commem. O^{ct}.
 26 Dom. 12. 5. August. commemorat.
 Zephyrini.

S E P T E M B E R.

1 Sabb. B. M. commemor. Ægidij,
 & 12. Fratr. (O. D.)
 2 Dom. 13. 1. Septemb.

9 Dom. 14. 2. Septemb. comm. O^{ct}.
 & Gorgonij.
 16 Dom. 15. 3. Septemb. commem.
 Euphemie, &c.
 17 Fer. 2. Cornelij. (heri) vel Stig-
 mat.
 18 Fer. 2. de ea, vel Cornelij, si heri de
 Stigmat.
 19 Fer. 4. Temp. commemor. Fer.
 21 Fer. 6. commemor. Fer.
 22 Sabb. de Fer. comemorat. Mau-
 ritij, &c.
 23 Dom. 16. 4. Septemb. commemo-
 rat. Theclæ.
 24 Fer. 2. Lini. (heri.)
 27 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Septemb.
 28 Fer. 6. 2. 1. Noctur. Dom. 5.
 30 Dom. 17. 1. O^{ct}ob. commemor.
 Dom.

O C T O B E R.

2 Fer. 3. Lect. & Responf. Dom. 1.
 O^{ct}ob. (O. D.) si heri factum
 est de Angelis Custodibus.
 7 Dom. 18. 2. O^{ct}ob. commemor.
 Marci, &c.
 13 Sabb. B. M.
 14 Dom. 19. 3. O^{ct}ob.
 15 Fer. 2. Callisti. (heri.)
 20 Sabb. B. M.
 21 Dom. 20. 4. O^{ct}ob. commemor.
 Hilarionis, & Vrsulæ.
 28 Dom. 21. 5. O^{ct}ob. commemorat.
 Dom.
 29 Fer. 2. Lect. Dom. 5. O^{ct}ob.
 30 Fer. 3. Lect. Fer. 2. Responfor.
 Fer. 3.

N O-

T A B V L A X X V I.

N O V E M B E R.

- 2 Fer. 6. Lect. Fer. 3. Dom. 5.
 4 Dom. 22. 1. Nouemb. comm. Oct.
 & Vitalis, &c.
 5 Fer. 2. de Oct. vel Caroli (heri)
 commem. Oct.
 10 Sabb. B. M. commem. Tryphonis.
 (O. D.)

- 11 Dom. 23. 3. Nouemb. commem.
 Dom.
 12 Fer. 2. Lect. Dom. 3. Nouem-
 bris.
 18 Dom. 24. 4. Nouemb. 6. Epiphan.
 commem. Dom.

Reliqua vsque ad finem anni vt
 in Tabula 4.

T A B V L A X X V I.

Littera Dominicalis A. cum Epacta iv. iij. ij. j. * xxix. xxviij.

I A N V A R I V S.

- 1 Dom. vacat.
 8 Dom. 1. post Epiph. comm. Oct.
 15 Dom. 2. commem. Mauri.
 19 Fer. 5. Pauli Erem. (15.) commem.
 Marij.
 22 Dom. 3.
 23 Fer. 2. Vincentij, &c. (heri) com-
 mem. Emerentianæ.
 28 Sabb. B. M. commem. Agnetis 2.
 (O. D.)
 29 Dom. 4.

F E B R V A R I V S.

- 3 Fer. 6. (O. D.)
 4 Sabb. B. M.
 5 Dom. 5.
 6 Fer. 2. Agathæ (heri) commem.
 Dorotheæ.
 11 Sabb. B. M.
 12 Dom. Septuages.
 18 Sabb. B. M. commem. Simeonis.
 19 Dom. Sexages.

- 23 Fer. 5. Vigil. (24.)

§ In Bissext. 23. Fer. 5. de ea, &
 Tab. 25. 23. Fer. 6. Vigil.

- 25 Sabb. B. M. (26.)
 26 Dom. Quinquag. (27.)

M A R T I V S.

- 1 Fer. 4. Cinerum.
 5 Dom. 1. Quadrages.
 12 Dom. 2.
 13 Fer. 2. Gregorij. (heri.)
 19 Dom. 3. Quadrages.
 22 Fer. 4. Ioseph. (19.)
 26 Dom. 4.

A P R I L I S.

- 2 Dom. Passionis.
 3 Fer. 2. Francisci Paul. (heri.)
 9 Dom. Palmarum.
 16 Dom. Paschæ.
 17 Fer. 2. sine commemor.
 23 Dom. in Albis.
 24 Fer. 2. Leonis. (11.)

P p 3

26 Fer.

T A B V L A X X V I.

26 Fer. 4. Lect. Fer. 2.
 27 Fer. 5. Soteris, &c. (22.)
 28 Fer. 6. Georgij. (23.) com. Vitalis.
 30 Dom. 2. post Pascha.

M A I V S.

4 Fer. 5. Cathar. Senen. (30. Apr.)
 commem. Monica.
 7 Dom. 3.
 10 Fer. 4. Stanislai. (7.) commemor.
 Gordiani, &c.
 13 Sabb. B.M.
 14 Dom. 4. commem. Bonifacij.
 20 Sabb. B.M.
 21 Dom. 5.
 22 Fer. 2. Rogat.
 25 Fer. 5. Ascensio sine commem.
 28 Dom. infra Oct. commemorat.
 Oct.

I V N I V S.

2 Fer. 6. commem. Marcellini.
 4 Dom. Pentecost.
 11 Dom. 1. Trinit. commem. Dom.
 12 Fer. 2. Barnabæ (heri) commem.
 Basilidis, &c.
 13 Fer. 3. Lect. Fer. 2.
 15 Fer. 5. Corporis Christi sine comm.
 18 Dom. 2. comm. Oct. & Marci, &c.
 23 Fer. 6. Norberti. (6.) comm. Vigil.
 25 Dom. 3. commem. Oct.

I V L I V S.

1 Sabb. Homil. vt in 2. die infra Oct.
 2 Dom. 4. commem. Dom.
 7 Fer. 6. (O.D.)
 8 Sabb. B.M.

9 Dom. 5.
 15 Sabb. B.M.
 16 Dom. 6.
 23 Dom. 7.
 24 Fer. 2. Apollinaris (heri) commem.
 Vigil. & Christinæ.
 30 Dom. 8. 1. Aug. com. Abdon, &c.

A V G V S T V S.

2 Fer. 4. (O.D.)
 6 Dom. 9. 2. Aug. commem. Dom.
 7 Fer. 2. Lect. Dom. 2.
 13 Dom. 10. 3. August. commem. Oct.
 & Hippol.
 20 Dom. 11. 4. Aug. commem. Dom.
 26 Sabb. B.M. commem. Zephyrini.
 27 Dom. 12. 5. Augusti.

S E P T E M B E R.

1 Fer. 6. (O.D.)
 2 Sabb. B.M.
 3 Dom. 13. 1. Septemb.
 10 Dom. 14. 2. Septemb. comm. Oct.
 11 Fer. 2. Nicol. Tolentin. (heri) com-
 mem. Oct.
 17 Dom. 15. 3. Septemb.
 18 Fer. 2. de ea. vel de Stigm. (heri.)
 20 Fer. 4. Temp. commem. Fer. nil de
 Vigil. nili in Missa.
 22 Fer. 6. commem. Mauritiij.
 23 Sabb. 4. Temp. commem. Fer.
 24 Dom. 16. 4. Septemb.
 28 Fer. 5. Lect. & 2. Dom. 5.

O C T O B E R.

1 Dom. 17. 1. Octob. commemor.
 Remigij.

2 Fer.

T A B V L A X X V I I.

2 Fer. 2. de ea. vel de Ang. Cust.
 3 Fer. 3. (O.D.) si non fuit dictum
 heri.
 7 Sabb. B. M. commem. Marci, &c.
 8 Dom. 18. 2. Octob.
 10 Fer. 3. Birgitta. (8.)
 15 Dom. 19. 3. Octob.
 21 Sabb. B. M. commem. Hilarionis,
 & Ursulae, &c.
 22 Dom. 20. 4. Octob.
 26 Fer. 5. Lect. Dom. 5.
 29 Dom. 21. 1. Nouemb.

N O V E M B E R.

5 Dom. 22. 2. Nouemb. comm. Oct.
 10 Fer. 6. (O.D.)
 12 Dom. 23. 3. Nouemb.
 13 Fer. 2. Martini. (heri.)
 19 Dom. 24. 4. Nouemb. 6. Epiphan.
 commem. Pontiani.

Reliqua usque ad finem anni vt
 in Tabula 5.

T A B V L A X X V I I.

Littera Dominicalis B. cum Epacta iij. ij. j.

* xxix. xxviii. xxvij.

I A N V A R I V S.

2 Dom. vacat.
 9 Dom. 1. post Epiphan. commemo-
 mor. Oct.
 16 Dom. 2.
 19 Fer. 4. Marcelli. (16.) commemor.
 Marij, &c.
 23 Dom. 3. commem. Emerentianæ.
 28 Fer. 6. (O.D.)
 29 Sabb. B. M.
 30 Dom. 4.

19 Sabb. B. M.
 20 Dom. Sexages.
 23 Fer. 4. Vigil. (24.)

§ In Bissext. 23. Fer. 4. de ea, &
 Tab. 26. 23. Fer. 5. Vigil.

26 Sabb. B. M. (27.)
 27 Dom. Quinquages. (28.)

M A R T I V S.

1 Fer. 3. (O.D.)
 2 Fer. 4. Cinerum.
 6 Dom. 1. Quadrag.
 13 Dom. 2.
 20 Dom. 3. Quadrages.
 22 Fer. 3. Ioachim. (20.)
 27 Dom. 4.

F E B R V A R I V S.

3 Fer. 5. (O.D.)
 5 Fer. 6. Epist. 2. Thessalon.
 6 Dom. 5. commem. Dorotheæ.
 12 Sabb. de Dom. 6. si non est Bissextus,
 cum 32. Fer. 4.
 13 Dom. Septuages.

A P R I L I S.

3 Dom. Passionis.
 10 Dom. Palmarum.

17 Dom.

T A B V L A XXVII.

17 Dom. Paschæ. sine commem.

24 Dom. in Albis.

26 Fer. 3. Lect. Fer. 2.

27 Fer. 4. Leonis. (11.)

28 Fer. 5. Soteris, &c. (22.) commem.
mor. Vitalis.

M A I V S.

1 Dom. 2. comm. Dom.

4 Fer. 4. Georgij. (23. Apr.) commem.
morat. Monica.

8 Dom. 3. commem. Dom.

11 Fer. 4. R. 1. Noct. Dom. 3.

14 Sabb. B. M. comm. Bonifacij.

15 Dom. 4.

21 Sabb. B. M.

22 Dom. 5.

23 Fer. 2. Rogat.

25 Fer. 4. commem. Urbani.

26 Fer. 5. Ascensio. sine commem.

27 Fer. 6. de Oct. vel Philippi Nerij.
(heri.)

29 Dom. infra Oct. comm. Oct.

I V N I V S.

3 Fer. 6. de ea.

5 Dom. Pentecost.

12 Dom. 1. Trinit. commem. Dom. &
Basilidis in Laudibus tantum.15 Fer. 4. Barnabæ. (11.) commemo-
rat. Viti.

16 Fer. 5. Corporis Christi.

19 Dom. 2. com. Oct. & Geruasij.

23 Fer. 5. Oct. Corporis Christi, com-
memor. Vigil.

26 Dom. 3. commem. Oct.

27 Fer. 2. Ioan. & Pauli (heri) commemo-
rat. Oct.

I V L I V S.

1 Fer. 6. Homil. vt in 4. die infra Oct.

3 Dom. 4. commemorat. Oct.

7 Fer. 5. Norberti (6. Iunij.)

8 Fer. 6. (O. D.)

9 Sabb. B. M.

10 Dom. 5.

11 Fer. 2. Septem fratrum (heri) com-
memorat. Pij.

16 Sabb. B. M.

17 Dom. 6. commemorat. Alexij.

23 Sabb. commemorat. Vigil.

24 Dom. 7. commem. Christinæ.

30 Sabb. B. M. commemor. Abdon.

31 Dom. 8. 1. Augusti.

A V G V S T V S.

2 Fer. 3. (O. D.)

7 Dom. 9. 2. Augusti, commemorat.
Donati.

13 Sabb. commemorat. Vigil.

14 Dom. 10. 3. Augusti, commemor.
Oct. & Eulebij.

21 Dom. 11. 4. Aug. commem. Oct.

27 Sabb. B. M.

28 Dom. 12. 5. Augusti, commemo-
rat. Dom.

S E P T E M B E R.

1 Fer. 5. (O. D.)

3 Sabb. B. M.

4 Dom. 13. 1. Septemb.

11 Dom. 14. 2. Septemb. commemor.
Oct. & Proti.

17 Sabb. B. M. vel de Stigmat.

18 Dom. 15. 3. Septemb.

21 Fer. 4. commem. Fer. 4. Temp.

23 Fer.

TABVLA XXVII.

23 Fer. 6. commemor. Fer.

24 Sabb. 4. Temp.

25 Dom. 16. 4. Septemb.

OCTOBER.

1 Sabb. B.M. commemor. Remigij.
(O. D.) vel de Angelis Cust.
cum initio libri Esther.

2 Dom. 17. 1. Octob.

3 Fer. 2. (O. D.) si non fuit dictum.

9 Dom. 18. 2. Octob.

10 Fer. 2. Dionysij. (heri.)

15 Sabb. B.M.

16 Dom. 19. 3. Octob.

22 Sabb. B.M.

23 Dom. 20. 4. Octob.

29 Sabb. B.M. Lect. Dom. 5.

30 Dom. 21. 1. Nouemb.

NOVEMBER.

6 Dom. 22. 3. Nouemb. comm. Oct.

10 Fer. 5. (O.D.)

13 Dom. 23. 4. Nouemb.

19 Sabb. B.M. Abdias, Ionas, comm.
Pontiani.

20 Dom. 24. 5. Nouemb.

Reliqua usque ad finem anni vt
in Tabula 6.

TABVLA XXVIII.

Littera Dominicalis C. cum Epacta ij. j. * xxix.

xxviii. xxvij. xxvj. 25.

IANVARIVS.

3 Dom. vacat.

10 Dom. 1. post Epiph. comm. Oct.

17 Dom. 2. commemor. Dom.

19 Fer. 3. (O. D.)

23 Sabb. B.M. comm. Emerentianæ.

24 Dom. 3.

28 Fer. 5. Timothei. (24.) commemor.
Agnæ 2.

30 Sabb. B.M.

31 Dom. 4.

FEBRVARIVS.

3 Fer. 4. (O.D.)

6 Sabb. B.M. commemor. Dorotheæ.

7 Dom. 5.

8 Fer. 2. Romualdi. (heri.)

13 Sabb. de Dom. 6. cum 82. Fer. 4.

14 Dom. Septuag. comm. Valentini.

20 Sabb. B.M.

21 Dom. Sexages.

23 Fer. 3. Vigil. (24.)

§ In Bissex. Fer. 3. de ea. & Tab. 27.

23 Fer. 4. de Vigil. &c.

25 Fer. 5. ad Magnif. Quod autem.

27 Sabb. B.M. (28.)

28 Dom. Quinquages. (29.)

MARTIVS.

1 Fer. 2. (O.D.)

3 Fer. 4. Cinerum.

7 Dom. 1. Quadrag. commemor. Per-
petuæ, &c.

Q q

8 Fer.

T A B V L A XXVIII.

8 Fer. 2. Thomæ Aquin. (heri.)

14 Dom. 2.

21 Dom. 3.

22 Fer. 2. Benedic. (heri.)

28 Dom. 4.

A P R I L I S.

4 Dom. Passionis.

11 Dom. Palmarum.

18 Dom. Paschæ.

25 Dom. in Albis. Litanie dicuntur.

27 Fer. 3. Marci. (25.)

28 Fer. 4. Leonis. (11.) commemorat.
Vitalis.

M A I V S.

2 Dom. 2. commemorat. Dom.

4 Fer. 3. Soteris, &c. (22. Apr.) com-
memorat. Monica.

5 Fer. 4. Georgij. (23. Aprilis.)

9 Dom. 3. commem. Dom.

11 Fer. 3. & 1. Noct. Dom. 3.

15 Sabb. B. M.

16 Dom. 4. commemor. Vbaldi.

22 Sabb. B. M.

23 Dom. 5.

24 Fer. 2. Rogat.

26 Fer. 4. Vigil. commemorat. Eleu-
therij, vel Philippi Nerij, cum
3. Missis.

27 Fer. 5. Ascensio. sine commemor.

30 Dom. infra Oct. commem. Oct.
& Felicis.

I V N I V S.

6 Dom. Pentecost.

13 Dom. Trinit. comm. Dom. 1. Pent.

15 Fer. 3. Barnabæ. (11.) comm. Viti.

16 Fer. 4. Norberti. (6.)

17 Fer. 5. Corporis Christi.

20 Dom. 2. commem. Oct. & Siluerij.

23 Fer. 4. commemorat. Vigil.

24 Fer. 5. com. Oct. Corporis Christi.

27 Dom. 3. commem. Oct. Ioannis.

I V L I V S.

1 Fer. 5. Homil. vt in 4. die infra Oct.

4 Dom. 4. commem. Oct. Apost.

5 Fer. 2. de Oct. vel Elisabeth. (heri.)

7 Fer. 4. Anton. Pat. (13. Iunij.)

8 Fer. 5. (O. D.)

11 Dom. 5. commemorat. Pij.

17 Sabb. B. M. commem. Alexij.

18 Dom. 6. commem. Symphorose.

25 Dom. 7. commemorat. Dom.

27 Fer. 3. Lect. Dom. 7.

31 Sabb. B. M.

A V G V S T V S.

1 Dom. 8. 1. Aug. commem. Dom.

2 Fer. 2. Lect. Dom. 1. (O. D.)

7 Sabb. B. M. commem. Donati.

8 Dom. 9. 2. Augusti.

9 Fer. 2. Cyriaci (heri) commemor.
Vigil. Romani.

15 Dom. 10. 3. Aug. commem. Dom.

16 Fer. 2. Lect. Dom. 3. Augusti.

22 Dom. 11. 4. Aug. commem. Dom.

25 Fer. 4. Lect. Dom. 4.

29 Dom. 12. 1. Septemb. com. Dom.

S E P T E M B E R.

1 Fer. 4. (O. D.)

4 Sabb. B. M.

5 Dom.

T A B V L A XXVIII.

5 Dom. 13. 2. Septemb.
 12 Dom. 14. 3. Septemb. com. Oct.
 15 Fer. 4. commem. Fer. 4. Temp.
 17 Fer. 6. de ea, vel de Stigmat. com-
 memorat. Fer.
 18 Sabb. 4. Temp.
 19 Dom. 15. 4. Septemb.
 22 Fer. 4. Ianuarij, &c. (19.) commem.
 Mauritiij.
 25 Sabb. B.M.
 26 Dom. 16. 5. Septemb. commemor.
 Cypriani, &c.

O C T O B E R.

2 Sabb. B.M. (O.D.) si heri non fuit
 dictum.
 3 Dom. 17. 1. Octob.

10 Dom. 18. 2. Octob.
 16 Sabb. B.M.
 17 Dom. 19. 3. Octob.
 23 Sabb. B.M.
 24 Dom. 20. 4. Octobris.
 29 Fer. 6. Lect. Dom. 5. Octob.
 30 Sabb. Vigil.
 31 Dom. 21. 1. Nouemb.

N O V E M B E R.

7 Dom. 22. 3. Nouemb. comm. Oct.
 10 Fer. 4. (O.D.)
 13 Sabb. B.M.
 14 Dom. 23. 4. Nouembris.

Reliqua vsque ad finem anni vt
 in Tabula 7.

T A B V L A XXIX.

Littera Dominicalis D. cum Epacta j. * xxix. xxviij.
 xxvij. xxvj. 25. xxv. xxiv.

I A N V A R I V S.

4 Dom. vacat.
 11 Dom. 1. post Epiph. commemor.
 Oct. & Hygini.
 18 Dom. 2. commem. Dom.
 19 Fer. 2. Lect. Dom. 2. (O.D.)
 25 Dom. 3. commem. Dom.
 26 Fer. 2. Lect. Dom. 3.
 29 Fer. 5. R. 1. Noct. Dom. 2.
 31 Sabb. B.M.

F E B R V A R I V S.

1 Dom. 4.
 3 Fer. 3. Ignatij. (1.) comm. Blasij.

4 Fer. 4. (O.D.)
 8 Dom. 5.
 14 Sabb. de Dom. 6. comm. Valentini,
 cum R. Fer. 4.
 15 Dom. Septuages. commemor. Fau-
 stini.
 21 Sabb. B.M.
 22 Dom. Sexages.
 23 Fer. 2. Cathedra (heri) commem.
 Vigil.
 * 23 Fer. 2. Vigil. (24.)

§ In Bissext. 23. Fer. 2. Cathed. sine
 commemorat. Vigil. & Tab. 28.
 23. Fer. 3. Vigil. &c.

Q q 2

26 Fer.

T A B V L A X X I X.

26 Fer. 5. ad Magnif. Semen est.
28 Sabb. B.M. (29.)

M A R T I V S.

1 Dom. Quinquages.
2 Fer. 2. (O.D.)
4 Fer. 4. Cinerum: commemorat.
Lucij.
5 Fer. 5. Calimiri. (heri)
8 Dom. 1. Quadages.
15 Dom. 2.
22 Dom. 3. Quadages.
29 Dom. 4.

A P R I L I S.

5 Dom. Passionis.
12 Dom. Palmarum.
14 Fer. 3. commemorat. Tiburtij.
19 Dom. Paschæ.
25 Sabb. dicuntur Litanæ.
26 Dom. in Albis. Vesper. de fe-
quen.
28 Fer. 2. Marci. (25.)
29 Fer. 3. Soteris, &c. (22.) Lect.
Fer. 2. commem. Vitalis.

M A I V S.

3 Dom. 2. commem. Dom.
4 Fer. 2. Georgij. (23. Aprilis.) com-
memorat. Monica.
5 Fer. 3. Cleti, &c. (26. April.)
10 Dom. 3. commemorat. Gordia-
ni, &c.
16 Sabb. B.M. commem. Vbaldi.
17 Dom. 4.
23 Sabb. B.M.
24 Dom. 5.

25 Fer. 2. Rogat. commemorat. Vr-
bani.

27 Fer. 4. Vigil. commemorat. Ioan.
Papæ.

28 Fer. 5. Ascensio.

31 Dom. infra Oct. commem. Oct. &
Petronillæ.

I V N I V S.

7 Dom. Pentecost.
9 Fer. 3. sine commemor.
14 Dom. 1. Pentecost. Trinit. com-
memor. Dom.
15 Fer. 2. Barnabæ. (11.) commemor.
Viri, &c.
16 Fer. 3. Basilij. (14.)
17 Fer. 4. Norberti. (6.)
18 Fer. 5. Corporis Christi. sine com-
memorat.
21 Dom. 2. commemor. Oct.
23 Fer. 3. commem. Vigil.
24 Fer. 4. commemor. Oct. Corporis
Christi.
25 Fer. 5. commemor. Oct. Io.
27 Sabb. commemor. Vigil.
28 Dom. 3. commemor. Oct. Io.

I V L I V S.

5 Dom. 4. commemor. Oct. Aposto-
lorum.
7 Fer. 3. Antonij Patav. (13. Iun.)
8 Fer. 4. Leonis. (28. Iunij.)
9 Fer. 5. (O.D.)
11 Sabb. B.M. commem. Pij.
12 Dom. 5. commem. Naboris, &c.
18 Sabb. B. M. commem. Sympho-
rosæ, &c.
19 Dom. 6.

26 Dom.

T A B V L A X X I X.

26 Dom. 7. commemor. Dom.

27 Fer. 2. Lect. Dom. 7.

A V G V S T V S.

2 Dom. 8. 1. August. commemor. Ste-
phani.

7 Fer. 6. (O. D.)

8 Sabb. commemor. Vigil.

9 Dom. 9. 2. Augusti. commemor. Ro-
mani.16 Dom. 10. 3. Aug. commemor. Dom.
& Oct.

22 Sabb. commemor. Vigil.

23 Dom. 11. 4. Augusti.

30 Dom. 12. 1. Septemb. commemor.
Felicis, &c.

S E P T E M B E R.

1 Fer. 3. (O. D.)

5 Sabb. B. M.

6 Dom. 13. 2. Septemb.

13 Dom. 14. 3. Septembris, commemo-
rat. Oct.

16 Fer. 4. commemor. Fer. 4. Temp.

19 Sabb. commemor. Fer. nil de Vigilia
nisi in Missa.

20 Dom. 15. 4. Septemb.

22 Fer. 3. Eustachij. (20.) commemor.
Mauritij.26 Sabb. B. M. commemorat. Cypria-
ni, &c.

27 Dom. 16. 5. Septemb.

28 Fer. 2. Cosmæ, &c. (heri.)

O C T O B E R.

2 Fer. 6. (O. D.) si heri non fuit di-
ctum.

3 Sabb. B. M.

4 Dom. 17. 1. Octob. commemor.
Dom.

5 Fer. 2. Lect. Dom. 1. Octob.

10 Sabb. B. M.

11 Dom. 18. 2. Octob.

17 Sabb. B. M.

18 Dom. 19. 3. Octobris, commemo-
rat. Dom.

24 Sabb. B. M.

25 Dom. 20. 4. Octob. commemor.
Chrysanthi, &c.

29 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Octob.

N O V E M B E R.

1 Dom. 21. 1. Nouembris, commemo-
rat. Dom.

2 Fer. 2. Lect. Dom. 1. Nouemb.

8 Dom. 22. 3. Nouemb. commemo-
rat. Dom.

10 Fer. 3. (O. D.)

13 Fer. 6. Responsor. 1. Nocturni
Dom. 1.

14 Sabb. B. M.

15 Dom. 23. 4. Nouemb.

Reliqua vsque ad finem anni vt
in Tabula 1.

T A B V L A X X X.

Littera Dominicalis E. cum Epacta * xxix. xxvij.
xxvij. xxvj. 25. xxv. xxiv.

I A N V A R I V S.

- 5 Dom. vacat.
12 Dom. 1. post Epiphan. commemorat. Oct.
19 Dom. 2. commem. Marij, &c.
23 Fer. 5. (O. D.)
26 Dom. 3.
28 Fer. 3. Polycarpi. (26.) commem Agnetis 2.

F E B R V A R I V S.

- 2 Dom. 4. commemor. Dom.
3 Fer. 2. Lect. Dom. 4. (O. D.)
8 Sabb. B. M.
9 Dom. 5. commem. Apollonia.
15 Sabb. de Dom. 6. commem. Faustini, cum 82. Fer. 4.
16 Dom. Septuages.
22 Sabb. commemorat. Vigil. non tamen in Bissext.
23 Dom. Sexages. (24.)
§ In Bissext. Tab. 29. 23. Fer. 2. Vigil.
27 Fer. 5. Antiph. ad Mag. Si culmen.

M A R T I V S.

- 1 Sabb. B. M. (O. D.)
2 Dom. Quinquages.
5 Fer. 4. Cinerum.
9 Dom. 1. Quadrages.
10 Fer. 2. Quadrag. martt. (heri.)
16 Dom. 2.
23 Dom. 3. Quadrages.
30 Dom. 4.

A P R I L I S.

- 6 Dom. Passionis.
13 Dom. Palmarum.
14 Fer. 2. commemor. Tiburtij.
20 Dom. Paschæ.
25 Fer. 6. dicuntur Litanie.
27 Dom. in Albis. Vesp. de seq.
28 Fer. 2. Marci. (25) commemor. Vitalis in Laudibus tantum.
29 Fer. 3. Lect. Fer. 2.

M A I V S.

- 4 Dom. 2. commem. Monica.
5 Fer. 2. Soteris, &c. (22. April.)
10 Sabb. Georgij. (23. Aprilis.) commemorat. Gordiani, &c.
11 Dom. 3.
13 Fer. 3. Cleti, &c. (26. Aprilis.)
17 Sabb. B. M.
18 Dom. 4.
24 Sabb. B. M.
25 Dom. 5. commem. Urbani.
26 Fer. 2. Rogat. commem. Eleutherij, vel Philippi Nerij, commemor. Fer. &c.
29 Fer. 5. Ascensio.

I V N I V S.

- 1 Dom. infra Oct. commem. Oct.
2 Fer. 2. commemor. Marcellini.
6 Fer. 6. commemor. Fer. 6.
8 Dom. Pentecost.
9 Fer. 2. sine commemorat.
15 Dom. 1. Pentecost. Trinit. com-

memo-

T A B V L A X X X.

memorat. Dom. & Viti in Lau-
dibus tantum.

16 Fer. 2. Barnabæ. (11.)

17 Fer. 3. Basilij. (14) Lect. Fer. 2.

18 Fer. 4. Ant. Pat. (13.) commemor.
Marci, &c.

19 Fer. 5. Corporis Christi sine com-
memorat.

22 Dom. 2. commemor. Oct. & Paulini.

23 Fer. 2. commemor. Vigil.

24 Fer. 3. commemor. Oct. Corporis
Christi.

25. 26 Commemor. Oct. Ioan.

27 Fer. 6. de Oct. Io.

29 Dom. 3. commemorat. Dom. tan-
tum.

I V L I V S.

6 Dom. 4. commemor. Dom.

7 Fer. 2. Ioan. & Pauli. (26. Iun.)

8 Fer. 3. Resp. 1. Nocturni Dom. 3.
(O. D.)

12 Sabb. B. M. commemorat. Nabo-
ris, &c.

13 Dom. 5.

15 Fer. 3. Anacleti. (13.)

19 Sabb. B. M.

20 Dom. 6. commemorat. Marga-
ritæ.

27 Dom. 7. commemor. Pantaleonis.

A V G V S T V S.

2 Sabb. B. M. commemor. Stephani.
(O. D.)

3 Dom. 8. 1. Augusti.

7 Fer. 5. Inuentio Stephani. (3.)
commemor. Donati.

10 Dom. 9. 2. Augusti, comm. Dom.

11 Fer. 2. Lect. Dom. 2. Aug.

17 Dom. 10. 3. Aug. commemor. Dom.

24 Dom. 11. 4. Augusti, commemor.
Dom.

25 Fer. 2. Lect. Dom. 4.

30 Sabb. B. M. commemorat. Feli-
cis, &c.

31 Dom. 12. 1. Septemb.

S E P T E M B E R.

1 Fer. 2. (O. D.)

6 Sabb. B. M.

7 Dom. 13. 2. Septemb.

14 Dom. 14. 3. Septemb. commemor.
Dom.

16 Fer. 3. Lect. Dom. 3.

17 Fer. 4. Temporum. de ea. Resp. 1.
Nocturn. Dom. 3. vel de Stigmat.
commemor. Fer.

18 Fer. 5. Resp. 2. Noct. Dom. si heri
de Feria. Vide pag. 90.

19 Fer. 6. commemor. Fer.

20 Sabb. nil de Vigil. nisi in Missa.
commemor. Fer.

21 Dom. 15. 4. Septemb. commemor.
Dom.

22 Fer. 2. Lect. 1. Noct. Dom. 4.

24 Fer. 4. Resp. 1. Noct. Dom. 4.

25 Fer. 5. Lect. & Respons. Dom. 5.
Septemb.

28 Dom. 16. 1. Octob.

O C T O B E R.

2 Fer. 5. (O. D.) si non est di-
ctum.

5 Dom. 17. 2. Octob. commemorat.
Placidi.

11 Sabb. B. M.

12 Dom.

T A B V L A X X X.

12 Dom. 18. 3. Octob.
 19 Dom. 19. 4. Octob.
 25 Sabb. B. M. com. Chrysanthi, &c.
 26 Dom. 20. 5. Octob. commemor.
 Euaristi.
 29 Fer. 4. Lect. Fer. 2.
 30 Fer. 5. Lect. Fer. 3.

N O V E M B E R.

2 Dom. 21. 1. Nouemb. commemo-
 rat. Oct.

3 Fer. 2. Commemoratio Defuncto-
 rum.

9 Dom. 22. 3. Nouemb. commemo-
 rat. Dom.

10 Fer. 2. Lect. Dom. 3. (O. D.)

15 Sabb. B. M.

16 Dom. 23. 4. Nouemb.

Reliqua vsque ad finem anni vt
 in Tabula 2.

T A B V L A X X X I.

Littera Dominicalis F. cum Epacta xxix. xxvij. xxvij.
 xxvj. 25. xxv. xxiv.

I A N V A R I V S.

6 Dom. vacat.
 12 Sabb. de Dom. infra Oct. commemo-
 rat. Oct. in Missa duæ tan-
 tum Orat.
 13 Dom. 1. vacat.
 19 Sabb. B. M. commem. Marij, &c.
 (O. D.)
 20 Dom. 2. commem. Dom.
 27 Dom. 3. commem. Dom.
 29 Fer. 3. 2. 1. Noct. Dom. 2.

F E B R V A R I V S.

3 Dom. 4. commem. Blasij.
 4 Fer. 2. (O. D.)
 9 Sabb. B. M. commemorat. Apol-
 loniæ.
 10 Dom. 5.
 16 Sabb. de Dom. 6. cum 2. Fer. 4.
 17 Dom. Septuages.
 23 Sabb. Vigil. (24.)

5 In Bissext. Tab. 30. 23. Dom. Se-
 xages. &c.

24 Dom. Sexages. (25.)

25 Fer. 2. Mathiæ. (heri.) (26.)

28 Fer. 5. ad Magnif. Si culmen.

M A R T I V S.

1 Fer. 6. (O. D.)

2 Sabb. B. M.

3 Dom. Quinquages.

6 Fer. 4. Cinerum.

10 Dom. 1. Quadrag.

17 Dom. 2. commem. Patricij.

24 Dom. 3. Quadrages.

31 Dom. 4.

A P R I L I S.

7 Dom. Passionis.

14 Dom. Palmarum. commemorat.
 Tiburtij, non in Missa.

17 Fer. 4. commem. Aniceti.

21 Dom.

T A B V L A X X X I.

- 21 Dom. Pascha.
 25 Fer. 5. dicuntur Litaniae.
 28 Dom. in Albis. commemor. Vitalis in
 Laudibus tantum.

M A I V S.

- 4 Sabb. Marci. (25. Aprilis.) com-
 memorat. Monica in Laudibus
 tantum.
 5 Dom. 2.
 10 Fer. 6. Soteris, &c. (22. April.)
 commemor. Gordiani.
 11 Sabb. Georgij. (23. Aprilis.)
 12 Dom. 3.
 13 Fer. 2. Cleti, &c. (26. Aprilis.)
 14 Fer. 3. Nerei, &c. (12.) commemor.
 Bonif. Vide pag. 37. n. 6. & 7.
 18 Sabb. B. M.
 19 Dom. 4. commemor. Pudencianae.
 25 Sabb. B. M. commemorat. Urbani.
 26 Dom. 5. commemor. Eleutherij.
 27 Fer. 2. Rogat. commemorat. Io. vel
 Philippi Neri, comm. Fer. &c.
 30 Fer. 5. Ascensio. sine commemor.

I V N I V S.

- 2 Dom. infra Oct. commemor. Oct. &
 Marcellini, &c.
 6 Fer. 5. Oct. Ascensionis.
 7 Fer. 6. Norberti (heri) comm. Fer.
 9 Dom. Pentecost. sine commemor.
 16 Dom. 1. Pentec. Trinit. commemor.
 Dom.
 17 Fer. 2. Barnabae. (11.)
 18 Fer. 3. Basilij. (14.) commemorat.
 Marci, &c.
 19 Fer. 4. Antonij Patav. (13.) com-
 memorat. Geruasij, &c.

- 20 Fer. 5. Corporis Christi. sine com-
 memorat.

- 22 Sabb. commemor. Vigil. & Paulini.
 23 Dom. 2. commemor. Oct.
 24 Fer. 2. commemor. Oct.
 25. 26. 27. de Oct. Corporis Christi.
 commemor. Oct. Io.
 30 Dom. 3. commemor. Dom.

I V L I V S.

- 7 Dom. 4.
 8 Fer. 2. Ioannis & Pauli. (26. Iunij.)
 9 Fer. 3. (O. D.)
 10 Fer. 4. (O. D.)
 14 Dom. 5. commemor. Dom. & Hen-
 rici.
 15 Fer. 2. Lect. Dominica 5.
 20 Sabb. B. M. commemor. Margaritae.
 21 Dom. 6. commemor. Praxedis.
 27 Sabb. B. M. commemorat. Panta-
 leonis.
 28 Dom. 7.
 30 Fer. 3. Nazarij, &c. (28.) commemor.
 Abdon, &c.

A V G V S T V S.

- 2 Fer. 6. (O. D.)
 4 Dom. 8. 1. Augusti, commemorat.
 Dom.
 9 Fer. 6. 2. 1. Noct. Dom. 1.
 11 Dom. 9. 2. Augusti. commemor. Oct.
 & Tiburtij, &c.
 18 Dom. 10. 3. Augusti, commemor.
 Oct. & Agapiti.
 25 Dom. 11. 4. Augusti.
 26 Fer. 2. Ludouici (heri) commemor.
 Zephyrini.
 31 Sabb. B. M.

R r

SEPTEM-

T A B V L A X X X I.

S E P T E M B E R.

- 1 Dom. 12. 1. Septemb. commemor.
Ægidij, & 12. Frat.
2 Fer. 2. (O. D.)
7 Sabb. B. M.
8 Dom. 13. 2. Septembris, commem.
morat. Dom.
15 Dom. 14. 3. Septemb. comm. Dom.
16 Fer. 2. Lect. Dom. 3.
17 Fer. 3. de ea, cum Resp. 1. Noctur.
Dom. 3. vel de Stigmatibus.
18 Fer. 4. Temp. de ea. Resp. 1. Noct.
si heri de Stigmat.
20 Fer. 6. nil de Vigil. nisi in Missa.
commem. Fer.
21 Sabb. commem. Ferie.
22 Dom. 15. 4. Septemb. commemor.
Mauritij, &c.
26 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Septemb.
28 Sabb. B. M.
29 Dom. 16. 1. Octobris, commemor.
Dom.

O C T O B E R.

- 2 Fer. 4. Lect. & Responsor. Dom.
1. Octob. (O. D.) si heri de An-
gelis Custodibus.

- 3 Fer. 5. Responf. 2. Noct. Dom. Vide
pag. 90. à simili.
5 Sabb. B. M. commemorat. Placi-
di, &c.
6 Dom. 17. 2. Octob.
7 Fer. 2. Bruponis (heri) commemor.
Marci, & aliorum.
12 Sabb. B. M.
13 Dom. 18. 3. Octob.
19 Sabb. B. M.
20 Dom. 19. 4. Octob.
26 Sabb. Vig. commem. Euaristi.
27 Dom. 20. 5. Octob.
29 Fer. 3. Lect. Fer. 2.
30 Fer. 4. Lect. Fer. 3.

N O V E M B E R.

- 3 Dom. 21. 1. Nouembris, commemo-
rat. Oct.
10 Dom. 22. 3. Nouemb. commemor.
Tryphonis.
13 Fer. 4. (O. D.)
16 Sabb. B. M.
17 Dom. 23. 4. Nouembris.
19 Fer. 3. Gregorij Thaumaturgi. (17.)
commem. Pontiani.

Reliqua vsque ad finem anni vt
in Tabula 3.

T A-

T A B V L A X X X I I.

Littera Dominicalis G. cum Epacta xxviij. xxvij.
xxvj. 25. xxv. xxiv.

I A N V A R I V S.

- 7 Dom. 1. post Epiphan. commemorat. Oct.
14 Dom. 2. commem. Felicis.
19 Fer. 6. Hilarij. (14.) commemorat. Marij, &c.
21 Dom. 3. commem. Dom.
22 Fer. 2. Lect. Dom. 3.
23 Fer. 3. (O. D.)
28 Dom. 4. commem. Agnetis 2.

F E B R V A R I V S.

- 3 Sabb. B.M. commemorat. Blasij. (O.D.)
4 Dom. 5.
10 Sabb. B.M.
11 Dom. 6.
17 Sabb. B.M.
18 Dom. Septuages. commemor. Simonis.
23 Fer. 6. Vigil. (24.)
§ In Bissex. 23. Fer. 6. de ea, & Tab. 31. 23. Sabb. Vigil. &c.
25 Dom. Sexages. (26.)

M A R T I V S.

- 1 Fer. 5. (O.D.)
3 Sabb. B.M.
4 Dom. Quinquages. commemorat. Lucij.
5 Fer. 2. Casimiri. (heri.)
7 Fer. 4. Cinerum. commem. Perpetuæ, &c.

- 8 Fer. 5. Thomæ Aquinatis. (heri.)
11 Dom. 1. Quadrages.
18 Dom. 2.
25 Dom. 3. Quadrages.
26 Fer. 2. Annuntiat. (heri.)

A P R I L I S.

- 1 Dom. 4.
8 Dom. Passionis.
15 Dom. Palmarum.
17 Fer. 3. commemor. Aniceti.
22 Dom. Paschæ.
25 Fer. 4. dicuntur Litanæ.
29 Dom. in Albis.

M A I V S.

- 2 Fer. 4. Lect. Fer. 2.
4 Fer. 6. Marci. (25. April.) in Laudibus tantum comm. Monicæ.
5 Sabb. Soteris, &c. (22. Aprilis.)
6 Dom. 2. commem. Dom.
10 Fer. 5. Georgij. (23. Aprilis.) commemor. Gordiani.
11 Fer. 6. Cleti, &c. (26. Aprilis.)
13 Dom. 3.
14 Fer. 2. Petri martyris. (29. Aprilis.) commem. Bonifacij.
19 Sabb. B.M. commemorat. Pudencianæ.
20 Dom. 4.
26 Sabb. B.M. commem. Eleutherij, vel Philippi Nerij.
27 Dom. 5. commemorat. Ioan. Papæ.
28 Fer. 2. Rogat.

R r 2

30 Fer.

T A B V L A X X X I I.

30 Fer. 4. Vigil. commemorat. Felicis.

31 Fer. 5. Ascensio. sine commem.

I V N I V S.

3 Dom. infra Oct. commem. Oct.

9 Sabb. Missa sine commem.

10 Dom. Pentecost.

12 Fer. 3. sine commem.

17 Dom. Trinit. commemor. Dom. 1. Pentecost.

18 Fer. 2. Barnabæ. (11.) commemor. Marci, &c.

19 Fer. 3. Basilij. (14.) commem. Geruasij, &c. Lect. Fer. 2.

20 Fer. 4. Ant. Patru (13.) commem. Siluerij.

21 Fer. 5. Corporis Christi.

23 Sabb. commemor. Vigil.

24 Dom. 2. commemorat. Dom. & Oct.

25. 26. 27. commemor. Oct. Io. nil de SS. Ioan. & Paulo.

28 Fer. 5. Oct. Corporis Christi. commemorat. Oct. Ioan. & Vigil. Apost.

I V L I V S.

1 Dom. 3. commem. Dom.

7 Sabb. Ioan. & Pauli. (26. Iunij.)

8 Dom. 4.

9 Fer. 2. Leonis. (28. Iunij.)

11 Fer. 4. (O.D.)

15 Dom. 5.

21 Sabb. B. M. commem. Praxedis.

22 Dom. 6. commem. Dom.

29 Dom. 7. 1. August. commem. Felicis, &c.

30 Fer. 2. Marthæ (heri) commemor. Abdon, &c.

A V G V S T V S.

2 Fer. 5. (O.D.)

5 Dom. 8. 2. August. commem. Dom.

7 Fer. 3. Lect. Dom. 2. Augusti.

12 Dom. 9. 3. August. commem. Oct. & Clara.

19 Dom. 10. 4. August. commemor. Oct.

26 Dom. 11. 5. August. commemor. Zephyrini.

S E P T E M B E R.

1 Sabb. B. M. commem. Ægidij, & 12. Frat. (O.D.)

2 Dom. 12. 1. Septemb.

9 Dom. 13. 2. Septemb. commem. Oct. & Gorgonij.

16 Dom. 14. 3. Septemb. commemor. Euphemie, &c.

17 Fer. 2. Cornelij (heri) vel de Stigmatibus.

18 Fer. 3. Cornelij, si heri de Stigmat. vel de Fer.

19 Fer. 4. commemor. Fer. Quatuor Temp.

21 Fer. 6. commem. Fer. 6.

22 Sabb. Quatuor Temp. commem. Mauritij, &c.

23 Dom. 15. 4. Septemb. commem. Theclæ.

24 Fer. 2. Lini. (heri.)

27 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Septemb.

28 Fer. 6. 1. Noctur. Dom. 5.

30 Dom. 16. 1. Octob. commemor. Dom.

O C T O -

T A B V L A X X X I I.

O C T O B E R.

- 2 Fer. 3. Lect. Dom. 1. Octob. cum
Respons. 1. Noct. (O.D.) si heri
de Angelis Custodibus.
7 Dom. 17. 2. Octob. commemor.
Marci, &c.
13 Sabb. B.M.
14 Dom. 18. 3. Octob.
15 Fer. 2. Callisti. (heri.)
20 Sabb. B.M.
21 Dom. 19. 4. Octob. commemor. Hi-
larionis, & Vrsulae.
28 Dom. 20. 5. Octob. commemor.
Dom.
29 Fer. 2. Lect. Dom. 5. Octob.
30 Fer. 3. Lect. Fer. 2.

N O V E M B E R.

- 2 Fer. 6. Lect. Fer. 3.
4 Dom. 21. 1. Nouembris. commem.
Vitalis, &c.
5 Fer. 2. de Oct. vel Caroli. (heri.)
10 Sabb. B.M. commemor. Tryphonis.
(O.D.)
11 Dom. 22. 3. Nouemb. commemor.
Dom.
12 Fer. 2. Lect. Dom. 3.
18 Dom. 23. 4. Nouemb. commem.
Dom.
19 Fer. 2. Lect. Dom. 4.

Reliqua vsque ad finem anni vt
in Tabula 4.

T A B V L A X X X I I I.

Littera Dominicalis A. cum Epacta xxvij. xxvj. 25. xxv. xxiv.

I A N V A R I V S.

- 1 Dom. vacat.
8 Dom. 1. post Epiphan. commemo-
rat. Oct.
15 Dom. 2. commemor. Mauri.
19 Fer. 5. Pauli Erem. (15.) comm.
Marij, &c.
22 Dom. 3.
23 Fer. 2. Vincentij, &c. (heri) comm.
Emerentianae.
28 Sabb. B.M. commemor. Agnetis 2.
(O.D.)
29 Dom. 4.

F E B R V A R I V S.

- 3 Fer. 6. (O.D.)
4 Sabb. B.M.
5 Dom. 5.
6 Fer. 2. Agathae (heri) commemor.
Dorotheae.
11 Sabb. B.M.
12 Dom. 6.
18 Sabb. B.M. commemor. Simeonis.
19 Dom. Septuages.
23 Fer. 5. Vigil. (24.)
§ In Biss. 23. Fer. 5. de ea, & Tab.
32. 23. Fer. 6. Vigil. &c.
25 Sabb. B.M. (26.)
26 Dom. Sexages. (27.)

R r 3

M A R-

T A B V L A XXXIII.

M A R T I V S.

- 1 Fer. 4. (O. D.)
 5 Dom. Quinquages.
 8 Fer. 4. Cinerum.
 9 Fer. 5. mutatur Oratio Secreta in
 Feriz 6. Secretam.
 12 Dom. 1. Quadrages.
 13 Fer. 2. Gregor. (heri.)
 19 Dom. 2.
 22 Fer. 4. Ioseph. (19.)
 26 Dom. 3. Quadrages.

A P R I L I S.

- 2 Dom. 4.
 3 Fer. 2. Franc. Paul. (heri.)
 9 Dom. Passionis.
 16 Dom. Palmarum.
 17 Fer. 2. commemor. Aniceti.
 23 Dom. Paschæ.
 25 Fer. 3. dicuntur Litanæ.
 30 Dom. in Albis. Vesp. de seq.

M A I V S.

- 2 Fer. 3. Lect. Fer. 2.
 4 Fer. 5. Marci. (25. Aprilis.) com-
 memorat. Monicæ in Laudibus
 tantum.
 5 Fer. 6. Soteris, &c. (22. April.)
 7 Dom. 2.
 10 Fer. 4. Georgij. (23. Aprilis.) com-
 memorat. Gordiani, &c.
 11 Fer. 5. Clei, &c. (26. Aprilis.)
 13 Sabb. Petri martyris. (29. April.)
 14 Dom. 3. commemor. Bonifacij.
 15 Fer. 2. Catharinæ Senensis. (30. A-
 prilis.)
 16 Fer. 3. Stanislai. (7.) commemorat.
 Vbaldi.

- 20 Sabb. B. M.
 21 Dom. 4.
 27 Sabb. B. M. commemorat. Io.
 28 Dom. 5.
 29 Fer. 2. Rogat.
 31 Fer. 4. Vigil. commemorat. Petro-
 nillæ.

I V N I V S.

- 1 Fer. 5. Ascensio.
 4 Dom. infra Oct. commemor. Oct.
 6 Fer. 3. commemor. Oct.
 11 Dom. Pentecost.
 12 Fer. 2. sine commemorat.
 18 Dom. Trinitatis commemor. Dom.
 1. Pentecost. Marci, &c. in Lau-
 dibus tantum.
 19 Fer. 2. Barnabæ. (11.) commemor.
 Geruasij, &c.
 20 Fer. 3. Basilij. (14.) commemor. Sil-
 uerij. Lect. Fer. 2.
 21 Fer. 4. Anton. Patau. (13.)
 22 Fer. 5. Corporis Christi sine com.
 23 Fer. 6. commemor. Vigil.
 24 Sabb. commemorat. Oct. Corporis
 Christi.
 25 Dom. 2. commemor. Octavarum.
 26. 27 de Oct. Corporis Christi,
 commemor. Oct. Ioan.
 28 Fer. 4. vt heri, & commemorat.
 Vigil.
 29 Fer. 5. commemor. Oct. Corporis
 Christi tantum.

I V L I V S.

- 1 Sabb. Homil. vt in secunda die in-
 fra Oct.
 2 Dom. 3. commemor. Dom.

7 Fer.

T A B V L A X X X I I I.

7 Fer. 6. Ioan & Pauli. (26. Iun.)

8 Sabb. Leonis. (28. Iunij.)

9 Dom. 4.

11 Fer. 3. (O. D.)

15 Sabb. B. M.

16 Dom. 5.

23 Dom. 6.

24 Fer. 2. Apollinaris (heri) commemorat. Vigil. & Christina.

30 Dom. 7. 1. Augusti, commemor. Abdon, &c.

A V G V S T V S.

2 Fer. 4. (O. D.)

6 Dom. 8. 2. Augusti, commemorat. Dom.

7 Fer. 2. Lect. Dom. 2. Aug.

13 Dom. 9. 3. Augusti, commemor. Oct. & Hippol.

20 Dom. 10. 4. Aug. commemor. Dom. & Oct.

26 Sabb. B. M. commemor. Zephyrini.

27 Dom. 11. 5. Augusti.

S E P T E M B E R.

1 Fer. 6. (O. D.)

2 Sabb. B. M.

3 Dom. 12. 1. Septemb.

10 Dom. 13. 2. Septemb.

11 Fer. 2. Nicolai (heri) comm. Oct.

17 Dom. 14. 3. Septemb.

18 Fer. 2. de ea, vel de Stigmat. (heri.)

20 Fer. 4. Temp. commemor. Feriæ, nil de Vigil. nisi in Missa.

22 Fer. 6. commemor. Mauritij.

23 Sabb. 4. Temp. commemor. Fer.

24 Dom. 15. 4. Septemb.

28 Fer. 5. Lect. Dom. 5. cum suis Responsoriis.

O C T O B E R.

1 Dom. 16. 1. Octobris, commemoratio Remigij.

2 Fer. 2. de ea, vel de Angelis Custodibus.

3 Fer. 3. (O. D.) si non est dictum heri.

7 Sabb. B. M. commemor. Marci, &c.

8 Dom. 17. 2. Octob.

10 Fer. 3. Birgittæ. (8.)

15 Dom. 18. 3. Octob.

21 Sabb. B. M. commemor. Hilarionis & Ursulæ.

22 Dom. 19. 4. Octob.

26 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Octobris.

29 Dom. 20. 1. Nouemb.

N O V E M B E R.

5 Dom. 21. 2. Nouemb. commemor. Oct.

10 Fer. 6. (O. D.)

12 Dom. 22. 3. Nouemb.

13 Fer. 2. Martini. (heri.)

19 Dom. 23. 4. Nouembris, commemor. Pontiani.

Reliqua vsque ad finem anni vt in Tabula 5.

T A-

T A B V L A X X X I V .

Littera Dominicalis B. cum Epacta xxvj.

25. xxv. xxiv.

I A N V A R I V S .

- 2 Dom. vacat.
 9 Dom. 1. post Epiphan. commemorat. Oet.
 16 Dom. 2.
 19 Fer. 4. Marcelli. (16.) commemor. Marij, &c.
 23 Dom. 3. commemorat. Emericianæ.
 28 Fer. 6. (O.D.)
 29 Sabb. B.M.
 30 Dom. 4.

F E B R V A R I V S .

- 3 Fer. 5. (O.D.)
 4 Fer. 6. Epist. 2. ad Theſſalon.
 6 Dom. 5. commem. Dorotheæ.
 12 Sabb. B.M.
 13 Dom. 6.
 19 Sabb. B.M.
 20 Dom. Septuages.
 23 Fer. 4. Vigil. (24.)
 § In Biſſext. 23. Fer. 4. de ea, & Tab. 33. 23. Fer. 5. Vigil. &c.
 26 Sabb. B.M. (27.)
 27 Dom. Sexages. (28.)

M A R T I V S .

- 1 Fer. 3. (O.D.)
 5 Sabb. B.M.
 6 Dom. Quinquages.
 9 Fer. 4. Cinerum.
 10 Fer. 5. Quadraginta martyrum

(heri) mutatur Oratio Secreta in Secretam Fer 6.

- 13 Dom. 1. Quadrages.
 20 Dom. 2.
 22 Fer. 3. Ioachim. (20.)
 27 Dom. 3. Quadrages.

A P R I L I S .

- 3 Dom. 4.
 10 Dom. Paſſionis.
 17 Dom. Palmarum. commem. Aniceti, non in Miſſa.
 24 Dom. Paſchæ.
 25 Fer. 2. dicuntur Litaniæ,

M A I V S .

- 1 Dom. in Albis.
 4 Fer. 4. Philippi, &c. (1.) Vide pag. 34. num. 3. commem. Monica in Laudib. tantum.
 5 Fer. 5. Marci. (25. Aprilis.)
 8 Dom. 2. commem. Dom.
 10 Fer. 3. Soteris, &c. (22. April.) commem. Gordiani.
 11 Fer. 4. Georgij. (23. Aprilis.)
 13 Fer. 6. Cleri, &c. (26. Aprilis.)
 14 Sabb. Petri martyris. (29. Aprilis.) commem. Bonifacij.
 15 Dom. 3.
 16 Fer. 2. Catharinæ Senenſis. (30. Aprilis.) commem. Vbaldi.
 21 Sabb. B.M.
 22 Dom. 4.
 28 Sabb. B.M.

29 Dom.

T A B V L A X X X I V.

29 Dom. 5.

30 Fer. 2. Rogat. commem. Felicis.

I V N I V S.

2 Fer. 5. Ascensio. sine commem.

5 Dom. infra Oct. commemorat. Oct.

6 Fer. 2. commem. Oct.

11 Sabb. Vigil Pentecost.

12 Dom. Pent. sine commemor.

19 Dom. 1. Pentecost. Trinit. commemorat. Dom. & Geruasij, &c. in Laudibus tantum.

20 Fer. 2. Barnabæ. (11.) commemorat. Siluerij.

21 Fer. 3. Basilij. (14.) Lect. Fer. 2.

22 Fer. 4. Ant. Pat. (13.) commem. Paulini. Ieiun. Vig. seq. Vide quæ diximus Tom. 2. pag. 27. ex Leonis X. Decreto.

23 Fer. 5. Corporis Christi. nil de Vigilia.

24 Fer. 6. commemorat. Oct. Corporis Christi.

25 Sabb. de Oct. Corporis Christi. commemorat. Oct. Io.

26 Dom. 2. commemoratio Octavarum.

27 Fer. 2. vt in Sabb. præced.

28 Fer. 3. vt heri, & commem. Vigil. Apostolorum.

29 Fer. 4. commemor. Oct. Corporis Christi tantum.

30 Fer. 5. Oct. Corporis Christi. commemorat. Oct. Ioan. & Apost. in Vesp. commemorat. Oct. Io. & Apostolorum.

I V L I V S.

1 Fer. 6. Homil. vt in 2. die infra Oct.

3 Dom. 3. commem. Oct. Apostolorum. In Vesp. de Comm. S. Pauli, commem. S. Petri, & Dom. vel de Dom. cum comm. Elisabeth & Apost.

4 Fer. 2. Commemorat. Pauli. (30. Iunij.) commemorat. Petri. vel Elisabeth, & tunc de S. Paulo, die seq. Vide pag. 153.

7 Fer. 5. Ioan. & Pauli. (26. Iunij.)

8 Fer. 6. Leonis. (28. Iunij.)

9 Sabb. B. M. (O. D.)

10 Dom. 4.

11 Fer. 2. Septem fratrum (heri) commemorat. Pij.

16 Sabb. B. M.

17 Dom. 5. commemorat. Alexij.

23 Sabb. commemorat. Vigil.

24 Dom. 6. commemor. Christinæ.

30 Sabb. B. M. comm. Abdon, &c.

31 Dom. 7. 1. Augusti.

A V G V S T V S.

2 Fer. 3. (O. D.)

7 Dom. 8. 2. Augusti, commemorat. Donati.

13 Sabb. commemorat. Vigil.

14 Dom. 9. 3. Augusti, commemorat. Oct. & Eusebij.

21 Dom. 10. 4. Aug. commem. Oct.

27 Sabb. B. M.

28 Dom. 11. 5. Augusti, commemorat. Dom.

S f

SEPTEM-

TABVLA XXXIV.

SEPTEMBER.

- 1 Fer. 5. (O.D.)
 3 Sabb. B.M.
 4 Dom. 12. 1. Septemb.
 11 Dom. 13. 2. Septemb. commem.
 Proti.
 17 Sabb. B. M. vel de Stigmat.
 18 Dom. 14. 3. Sept.
 21 Fer. 4. Temp. commem. Fer.
 23 Fer. 6. com. Fer.
 25 Dom. 15. 4. Sept.

OCTOBER.

- 1 Sabb. B. M. commem. Remigij.
 (O. D.) vel de Angelis Cust.
 cum initio libri Esther.
 2 Dom. 16. 1. Octob.
 3 Fer. 2. (O.D.) si non fuit dictum.
 9 Dom. 17. 2. Octob.

- 10 Fer. 2. Dionysij. (heri.)
 15 Sabb. B.M.
 16 Dom. 18. 3. Oct.
 22 Sabb. B.M.
 23 Dom. 19. 4. Oct.
 29 Sabb. B.M. Lect. Dom. 5.
 30 Dom. 20. 1. Nouemb.

NOVEMBER.

- 6 Dom. 21. 3. Nouemb. commemor.
 Oct.
 10 Fer. 5. (O.D.)
 13 Dom. 22. 4. Nouemb.
 17 Fer. 5. Amos, Abdias, Ionas.
 19 Sabb. de Dom. 23. commemor.
 Pontiani.

Reliqua vsque ad finem anni vt
 in Tabula 6.

TABVLA XXXV.

Littera Dominicalis C. cum Epacta xxv. xxiv.

IANVARIVS.

- 3 Dom. vacat.
 10 Dom. 1. post Epiphan. commem.
 Oct.
 17 Dom. 2. comm. Dom.
 19 Fer. 3. (O. D.)
 23 Sabb. B. M. commem. Emeren-
 tianæ.
 24 Dom. 3.
 28 Fer. 5. Timothei. (24.) commem.
 Agnetis 2.
 30 Sabb. B.M.
 31 Dom. 4.

FEBRVARIVS.

- 3 Fer. 4. (O.D.)
 6 Sabb. B. M. comm. Dorotheæ.
 7 Dom. 5.
 8 Fer. 2. Romualdi. (heri.)
 13 Sabb. B.M.
 14 Dom. 6. com. Valentini.
 20 Sabb. B.M.
 21 Dom. Septuages.
 23 Fer. 3. Vigil.
 9. In Bissexti. 23. Fer. 3. de ea, &
 Tab. 34. 23. Fer. 4. Vigil. &c.
 27 Sabb. B.M.
 28 Dom. Sexages.

MAR-

T A B V L A X X X V.

M A R T I V S.

- 1 Fer. 2. (O. D.)
 6 Sabb. B. M.
 7 Dom. Quinquages. comm. Perpetuæ, &c.
 8 Fer. 2. Thomæ Aquin. (heri.)
 10 Fer. 4. Cinerum.
 14 Dom. 1. Quadrages.
 21 Dom. 2.
 22 Fer. 2. Benedicti. (heri.)
 28 Dom. 3. Quadrages.

A P R I L I S.

- 4 Dom. 4.
 11 Dom. Passionis.
 12 Fer. 2. Leonis. (heri.)
 18 Dom. Palmarum.
 25 Dom. Paschæ. non dicuntur Litanæ.
 27 Fer. 3. dicuntur Litanæ.
 28 Fer. 4. commem. Vitalis.

M A I V S.

- 2 Dom. in Albis.
 4 Fer. 3. Philippi, &c. (1. Maij.) Vide pag. 34. n. 3. comm. Monicæ in Laudib. tantum.
 5 Fer. 4. Marci. (25. Aprilis.)
 7 Fer. 6. Lect. Fer. 2.
 9 Dom. 2. commemorat. Dom. in Vesperis pro commem. Gregorij Antiph. Amavit.
 10 Fer. 2. Athanas. (2.) commemor. Gordiani.
 11 Fer. 3. Soteris, &c. (22. Apr.)
 13 Fer. 5. Georgij. (23. Apr.)
 14 Fer. 6. Cleti, &c. (26. Aprilis) commemor. Bonif.

- 15 Sabb. Petr. mart. (29. Apr.)
 16 Dom. 3. comm. Vbaldi.
 17 Fer. 2. Cathar. Sen. (30. Apr.)
 22 Sabb. B. M.
 23 Dom. 4.
 29 Sabb. B. M.
 30 Dom. 5. commem. Felicis.
 31 Fer. 2. Rogat. comm. Petronillæ.

I V N I V S.

- 2 Fer. 4. Vigil. commemor. Marcellini, &c.
 3 Fer. 5. Ascensio.
 6 Dom. infra Oct. commem. Oct.
 7 Fer. 2. Norberti. (heri.)
 10 Fer. 5. Oct. Ascens. Vesp. integræ.
 11 Fer. 6. Barnabæ. commem. Fer. 6.
 12 Sabb. Missa sine commem.
 13 Dom. Pentecost.
 15 Fer. 3. sine com.
 20 Dom. Trinit. comm. Dom. 1. & Siluerij in Laud. tantum.
 21 Fer. 2. Basilij. (14.)
 22 Fer. 3. Anton. Pat. (13.) commem. Paulini.
 23 Fer. 4. Vigil. &c. Fer. 2. præced. (O. D.)
 24 Fer. 5. Corporis Christi. in Vesp. commemorat. Nat. Io.
 25 Fer. 6. Nati. Ioann. (heri) commem. Oct.
 26 Sabb. de Oct. Corporis Christi. comm. Oct. Io.
 27 Dom. 2. commemorat. Oct.
 28 Fer. 2. de Oct. Corporis Christi. commemor. Oct. Ioann. & Vig. Apost.
 29 Fer. 3. commemor. Oct. Corporis Christi tantum.
 30 Fer. 4. commem. Octauarum.

T A B V L A X X X V.

I V L I V S.

- 1 Fer. 5. Oct. Corp. Christi. comm.
Oct. Io. & Apost.
4 Dom. 3. comm. Oct. Apost.
5 Fer. 2. de Oct.
7 Fer. 4. Ioan. & Pauli. (26. Iun.)
8 Fer. 5. Leonis. (28. Iun.)
9 Fer. 6. (O.D.)
11 Dom. 4. commem. Pij.
17 Sabb. B.M. commem. Alexij.
18 Dom. 5. comm. Symphorosa.
24 Sabb. Vigil.
25 Dom. 6. comm. Dom.
31 Sabb. B.M.

A V G V S T V S.

- 1 Dom. 7. 1. August. commemorat.
Dom.
2 Fer. 2. Lect. Dom. 1. (O.D.)
7 Sabb. B.M. comm. Donati.
8 Dom. 8. 2. Augusti.
9 Fer. 2. Cyriaci (heri) commemor.
Vigil. & Romani.
15 Dom. 9. 3. Aug. comm. Dom.
16 Fer. 2. Lect. Dom. 3. Augusti.
22 Dom. 10. 4. Aug. comm. Dom.
25 Fer. 4. Lect. Dom. 4.
29 Dom. 11. 1. Septemb. commem.
Dom.
30 Fer. 2. Lect. Dom. 1. Septemb.
31 Fer. 3. Responsor. 1. Noct. Dom.
1. Septemb.

S E P T E M B E R.

- 1 Fer. 4. (O.D.)
4 Sabb. B.M.
5 Dom. 12. 2. Septemb.

- 12 Dom. 12. 3. Septemb. comm. Oct.
15 Fer. 4. comm. Fer. 4. Temp.
17 Fer. 6. de ea, vel de Stigmat. com-
memorat. Fer.
18 Sabb. 4. Temp.
19 Dom. 14. 4. Septemb.
22 Fer. 4. Ianuarij, &c. (19.) comm.
Mauritij.
25 Sabb. B. M.
26 Dom. 15. 5. Septemb. commem.
Cypriani, &c.

O C T O B E R.

- 2 Sabb. B.M. (O.D.) si heri non fuit
dictum.
3 Dom. 16. 1. Octob.
10 Dom. 17. 2. Octob.
16 Sabb. B.M.
17 Dom. 18. 3. Octob.
23 Sabb. B.M.
24 Dom. 19. 4. Octobris.
29 Fer. 6. Lect. Dom. 5. Octob.
30 Sabb. Vigil.
31 Dom. 20. 1. Nouemb.

N O V E M B E R.

- 7 Dom. 21. 3. Nouemb. commem.
Oct.
10 Fer. 4. (O.D.)
13 Sabb. B.M.
14 Dom. 22. 4. Nouembris.
17 Fer. 4. Amos.
19 Fer. 6. Abdias, Ionas.
20 Sabb. de Dom. 23. Pentecost.

Reliqua vsque ad finem anni vt
in Tabula 7.

T A-

T A B V L A X X X V I.

Littera Dominicalis D. C. cum Epacta xxv.
vel xxiv. in Bissextili.

I A N V A R I V S.

- 4 Dominica vacat.
11 Dom. 1. post Epiphan. comm. Oct.
& Hygini.
18 Dom. 2. comm. Dom.
19 Fer. 2. Lect. Dom. 2. (O.D.)
25 Dom. 3. comm. Dom.
26 Fer. 2. Lect. Dom. 3.
29 Fer. 5. ð. 1. Noct. Dom. 2.
31 Sabb. B.M.

F E B R V A R I V S.

- 1 Dom. 4.
3 Fer. 3. Ignatij. (1.) commemorat.
Blasij.
4 Fer. 4. (O.D.)

- 8 Dom. 5.
14 Sabb. B.M. commem. Valentini.
15 Dom. 6. commemorat. Faustini.
21 Sabb. B.M.
22 Dom. Septuages.
23 Fer. 2. Cathedra (heri.)
24 Fer. 3. Vigil.
25 Fer. 4. Mathiæ.
26 Fer. 5. de ea.
27 Fer. 6. de ea.
28 Sabb. B.M.
29 Dom. Sexages.

M A R T I V S.

Et deinceps per Tabulam 35.
vsque ad finem anni, vt suprà.

CONCORDIA
MARTYROLOGII
ROMANI
CVM
BREVIARIO ROM.

*Videntur multa pugnare cum Martyrologio Romano,
quæ tamen re vera non pugnant; & idcirco ea ob oculos
ponere hoc loco volui, ut appareat in sensu concordia
quæ latet in verbis.*

TAQVE Iannarij die 19. licet in Martyrologio habeas hæc verba, *Martha in Nympha necata est, ceteri sunt decollati*; & in Breuiario hæc alia, *Ducti in eum locum, qui Nymphæ dicebatur, necantur; ac primum Martha, mox ceteris ceruices abscinduntur*; ne tamen dicas: Ergo Martha quoque decollata fuit. Nam in Breuiario mendum irrepsit Typographi incuria: legendum enim est *Martha*, non *Marthe*, quod vltimò est emendatum; & erit sensus: Necantur omnes, ac primum Martha necatur; mox ceteri sunt decollati, seu, quod idem est, ceteris ceruices abscinduntur.

Eiusdem die 22. in Martyrolog. 70. socij S. Anastasij in fluenta sunt demersi; at in Breuiario videntur decollati. Unâ, inquit, cum 70. alijs securi percutitur. Nihilominus concordant textus, si legas periodum cum legitima distinctione: Mox à Persis varijs cr-

ciatibus affectus à Rege Chosroa unâ cum 70. alijs. & hoc verum est, quia in fluenta & hi demersi sunt ante obitum S. Anastasij, iuxta Martyrologium: Anastasius deinde solus securi percutitur. quod asserunt Breuiarium & Martyrologium.

Februarij 6. Martyrologium docet, Dorotheam passam sub Saprício, Breuiarium sub Apricio: verum utroque nomine vocabatur Præses apud Historicos. Sicut Aprion, Tentyrorum Episcopus, in Vita S. Pachomij appellatur Saprion à S. Athanasio Apolog. 2. de Fuga sua; & apud Italos, Luigi, Aloisio, Ludouico, quæ sunt idem. & hoc semel adnotasse, sit satis pro locis etiam memorandis infra.

Aprilis 14. Tiburtius & socij in Martyrologio gladio percussii sunt, more nobilium; in Breuiario, securi feriuntur, more seruorum. Sed apud Scriptores utroque modo explicari solet idem genus mortis, hoc est, decollatio.

Ibidem.

Ibidem. *Almachius & Amachius* videntur differre; at vnum est & idem nomen, vt supra diximus, *Februarij* 6. in casu simili vnus litteræ additæ.

Eiusdem die 17. Martyrologium in Aniceto nominat persecutionem *M. Aurelij Antonini & Lucij Veri*; Breuiarium meminit tantum *M. Aurelij Antonini*. Quis autem sentiat, contraria loqui eos, quorum alter taceret quod alter dicit? passim id accidit in Euangelis, quorum est mira concordia.

Eiusdem die 26. licet in 6. Lectione Breuiarij legas, *Imperatorem adit*, ne putes tamen eum esse Diocletianum, de quo in præcedenti Lectione; sed Maximianum, de quo hac die in Martyrologio.

May 1. Philippus in Martyrologio apud *Hierapolim Asia* moritur; in Breuiario, apud *Hierapolim Phrygia*. hæc autem est minoris Asia regio. Quid obiicies?

Eiusdem 2. obiisse dicitur Athanasius in Martyrologio tempore *Valentiniani, & Valentis*; in Breuiario, sub *Valente*: vtumque tamen verum est, vt patet, tacito alterius nomine.

Eiusdem 3. Alexander Papa in Martyrologio multa patitur ante peremptionem, neque vlla est ibi mentio decollationis; in Breuiario dicitur securi percussus, omissis præuiis aliis tormentis. Sed conciliantur hæc loca facile: quia breuius in Breuiario, fusi in Martyrologio de eo & sociis agitur; & alter textus alterum explanat in genere mortis & peremptionis instrumento.

Eiusdem 12. Videbantur hæc contraria: in Martyrologio, *pridie huius diei* corpora SS. Nerei, &c. fuere trans-

lata; in Breuiario legitur, *Hac die*. Explica Martyrologium, quod in primis Vesperis Festi (& re vera ita factum est): quæ primæ Vesperæ attinent ad hanc diem Festi, more Ecclesiastico. Præterea, Hac die recondita sunt corpora, quæ pridie fuerunt translata. & hic est sensus verborum Breuiarij.

Eiusdem 27. S. Ioannes Papa dicitur in Martyrologio *diu maceratus in carcere*; & in Breuiario, *paucis diebus cessasse à vita*: hoc est, post diuinam macerationem, breui morbo adueniente, vitam finivit.

Iunij 9. In Martyrologio, Promotus in martyrio SS. Primi & Feliciani dicitur *Præses*; in Breuiario, *Prætor*: at vtumque titulum legimus apud Historicos in Promoto.

Eiusdem 12. Basilides & socij moriuntur in persecutione *Diocletiani & Maximiani*, si Martyrologium legas: diuissim vtumque leges in Breuiario; quia in persecutione *Diocletiani* torti sunt à *Maximiano*, & vtiusque vna fuit persecutio.

Eiusdem 18. A Fabiano iudice, inquit Martyrologium, tenti sunt Marcus & Marcellianus; à Fabiano duce, ait Breuiarium. Quid dubitas? Dux ipse militum fuit iudex. *Ibidem* leges, *lanceis, telis*. Vide infra *Decemb. 21.*

Iulij 10. Septem fratres in Martyrologio, sub *Antonino Pio*; in Breuiario, sub *M. Aurelio Antonino*. Vna verò fuit amborum persecutio.

Eiusdem 18. Filij S. Symphorose ad trochleas extenduntur in Martyrologio; ad palum alligati dicuntur in Breuiario. Lege *Adonem*, qui de iisdem scribens 27. *Iunij* ait: Imperator iussit septem figi stipites, ibique filios ad trochleas extendi. non ergo ea loca pugnant.

Eius-

Eiusdem 27. Pantaleon à *Maximiano* tentus, in Martyrologio; à *Diocletiano* Nicomediae, in Breuiario. Tu explica de Maximiano Galerio, qui apud Diocletianum erat; non de Maximiano Herculeo, qui Mediolani degebat.

Augusti 2. in Martyrol. fit mentio *Valeriani* in martyrio Stephani Papae, non autem *Gallieni*: de quibus in Breuiario. Vna tamen erat eorum persecutio.

Eiusdem 25. Astyagis Regis iussu. ita Martyrologium de obitu S. Bartholomaei. Dicitur autem in Breuiario, quod Astyages erat frater Polimij Regis; ergo non erat Rex. potuit tamen esse Rex etiam ille, & frater Regis.

Septembris 14. Cornelius in persecutione Decij decollatur in Martyrologio; Gallo & Volusiano Imperatoribus obit in Breuiario. An perduravit persecutio Decij vsque ad Gallum & Volusianum? indixit eam Decius, renouauit Volusianus, ex *Baron. in Annal. anno Christi* 255.

Eiusdem 19. In martyrio S. Ianuarij meminit *Diocletiani* Martyrologium; addit *Maximiani* nomen Breuiarium. sed iam diximus eandem fuisse persecutionem. Et eodem modo

conciliabis textus in Festo SS. Cosmae & Damiani, 27. *eiusdem*.

Octobris 9. Dionysius in Martyrologio à *Fescennino* gladio animaduertitur; in Breuiario à *Fescennio* securi percutitur. Duplex varietas, in nomine iudicis, & in instrumento martyrij: sed recole quae suprà diximus ad diem 6. *Febr. & 14. Aprilis*.

Eiusdem 26. Euaristus in Martyrologio, sub *Adriano*; in Breuiario, sub *Traiano*: sed coronatur, ait, sub *Adriano*; Pontificatum gessit sub *Traiano*. hoc est: Septem annos sub *Traiano* rexit Ecclesiam, anno secundo *Adriani* martyr occubuit, *Baron. in Annal.*

Decemb. 21. S. Thomas in Martyrologio praedicat Euangelium Hyrcanis & *Brachmanis*; in Breuiario, Hyrcanis & *Bactris*. Vtrumque tamen verum est, & *Brachmanis* in India, & *Bactris* in Scythia praedicauit.

Ibidem. Martyrologium tradit, quod lanceis transfixus fuit; Breuiarium, quod telis confossus. An, quia telum est omne id quod manu iaci potest, inde commune fit nomen lanceis, & similibus aliis armorum generibus? nulla igitur in praedictis discordia; sed omnia consona in sensu, si minus in verbis.

PLACITVM
ADM. R. P.
FR. HIERONYMI
ONVPHRII ROM.

Theologi Collegiati, & publici Lectoris in sacris
Litteris in Bononiensi Archigymnasio,

In disputata dubitatione de recitandis Horis Canonicis.

DVBIVM.

An non seruare modum præscriptum in recitandis Horis
Canonicis in Breuiario nouo Pij V. sit peccatum
mortale, an veniale.

Declaratur titulus dubitationis.

Ero, Clericus, qui sit obligatus ad recitandum diuinum Officium, & hic pro sua voluntate & beneplacito recitet de Feria, cum teneretur ex præscripto Pij V. recitare de aliquo Sancto; & è contra, cum non teneretur recitare de Feria, recitet de Sancto; & item, cum de vno Sancto, recitet de alio: idque absque contemptu saltem explicito; sed solum, quia ita sibi videtur; idque toties facit, quoties sibi expedire videtur, vt solam propriam voluntatem in recitandis Horis Canonicis sibi regulam constituat: quæritur, inquam, an hic

Clericus sic recitando diuinum Officium peccet mortaliter, an venialiter.

Principio qui scripserunt de hoc dubio tum Theologi, tum Canonistæ, tum Summistæ, sunt *Mayor in 4. d. 12. quest. 6. Caiet. in Summa verbo Hora cap. 2. Sotus lib. 10. de Iustitia & Iure quest. 5. art. 4. Azorius l. 10. de Instit. moral. cap. 10. dubio 2. Per. de Aragona in 2. 2. D. Thome, quest. 83. de Orat. art. 12. dubio 5. princip. Vignier. in suis Instit. de Virtute iustitie cap. 5. v. 4. Nauar. de Oratione & Horis Canonicis cap. 21. num. 25. Emanuel Rodriguez in Summa cas. conf. cap. 142. num. 3. Tolet. lib. 2. Instruct. Sacerd. cap. 13. num. 5. Cosmas Phi-*

T c

liarcus

liarchus lib. 1. de Horis Canonicis c. 6. Leonard. Lessius lib. 2. de Iustitia & Iure cap. 37. dubio 12. num. 77. Iacob. de Graffius lib. 2. Cas. conscient. c. 52. num. 116. Ioan. Medin. Cod. de Orat. tract. 6. q. 16. S. Antonin. 3. par. tit. 13. cap. 4. §. 2. Tabiena v. Hora Canonica num. 17. Armilla eodem v. num. 6. Siluest. eod. v. num. 15. Angel. eodem v. num. 4. Rosella eod. verbo num. 13. Valentia 3. tomo disput. 6. quest. 2. puncto 10. Suarius 2. tomo de Relig. lib. 4. cap. 23. à num. 11. Garcia tract. de Benefic. 1. tomo par. 3. cap. 1. num. 163. Paulus Squillantes tract. de Obligat. Clericorum par. 1. à num. 50. Pro solutione autem nonnulla nobis sunt præmittenda.

Igitur NOTANDVM est PRIMO, ex communi Theologorum sententia iam obtentum esse, optimè distingui in qualibet virtute, vt etiam in aliis, substantiam à modo eiusdem. Sic communiter docent Theologi, tum præcipuè secuti D. Thomam in par. 2. questione 109. artic. 3. Hac eadem ratione nobis videtur illa duo posse distingui in ipso diuino Officio, vt alia sit substantia illius à modo eiusdem: quam distinctionem optimè & non obscurè insinuarunt Sotus lib. 10. de Iustitia & Iure quest. 5. artic. 4. Tolet. sup. lib. 2. cap. 11. Nauar. de Oratione & Horis Canonicis cap. 21. num. 22. Tabiena supra num. 16. Io. Medina C. de Oratione tract. 6. cap. 16. §. De 2. Quamquam hi non eodem modo distinguunt illa duo in diuino Officio: nam alij faciunt substantiam Officij diuini ipsum totum diuinum Officium, tam diurnum quam nocturnum, vel ipsas septem Horas Canonicas vt sic; modum verò illum quo septem Horæ quotidie ex præscripto Iuris Canonici

recitantur. Alij substantiam diuini Officij faciunt per solutionem alicuius orationis & debitæ pensionis pro beneficio à Deo accepto; modum verò faciunt distributionem illius debitæ pensionis in septem Horas, iuxta illud Dauidis: *Septies in die laudem dixi tibi*, &c. Alij alio modo. Sed de hoc nihil ad præsentem difficultatem; cui pro nunc satis est, illa duo, scilicet substantiam & modum, distingui in diuino Officio.

Hoc igitur posito, non est quæstio hoc loco de ipsa diuini Officij substantia quocumque modo accepta; nam certum est in omnium sententia, omnes Clericos (loquor autem semper de iis qui aliquo titulo sunt obligati ad diuinum Officium recitandum) teneri ad recitandum diuinum Officiū, saltem quoad substantiam, sub peccato mortali, vt patet ex c. 1. de Celebratione Missarum, & cap. Dolentes. eodem tit. ex cap. Eleutherius. Dist. 91. cap. fin. Dist. 92. & docent passim citati Doctores, Medina sup. quest. 17. Cosmas Philarchus item supra cap. 6. conclus. 1. Nauarr. in Manuali cap. 25. num. 122. & de Horis Canon. cap. 7. num. 5. Antoninus sup. §. 4. Tolet. c. 12. num. 4. Viguerius cap. 5. v. 4. Lessius cap. 37. dubio 9. num. 52. & alij communiter: sed sola difficultas est de modo seruando in diuino Officio recitando; An, stante Constitutione Pij V. de qua infra, teneantur Clerici ad illum seruandum sub peccato mortali, an verò sub veniali, pro quo

NOTANDVM SECVNDO, Nos hic sub nomine modi dicendi diuinum Officium intelligere & complecti cum Tolet. supra cap. 13. & aliis communiter, ea omnia quæ accidunt diuino Officio vt sic, & sunt numero sex, Numerus,

merus, Ordo, Qualitas, Tempus, Loc-
cus, Modus. Sicut nomine substan-
tiæ eiusdem, vt est suprà dictum, in-
telligimus vel ipsum diuinum Offi-
cium nocturnum & diurnum distri-
buitur in septem Horas Canonicas;
vel orationem debitam Deo, quate-
nus est quædam certa pensio diuini
cultus, debita ab iis præcipuè qui in
sortem Domini dicuntur electi, pro
qua in sustentationem recipiunt patri-
monium Christi, *ex cap. 1. de Celebrat. Mis-
sarum*; & quidem ex hac parte, di-
uinum Officium, scilicet vt dicit cer-
tam hanc pensionem diuini cultus, non
videntur malè locuti, qui faciunt ex
Iure diuino simpliciter, vt habet *Tabiena suprà num. 16.* aut ex Iure natu-
rali & diuino simul, vt habent *Sotus
suprà, Iacob. de Grassiis sup. cap. 49.
num. 9.* Si verò accipiatur diuinum
Officium, vt dicit septem Horas Ca-
nonicas, tunc benè sunt locuti alij
Doctores, cum dixerint, tunc diui-
num Officium esse ex naturali & di-
uino Iure, & immemorabili consue-
tudine Ecclesiæ, vt doctè tradit *Na-
uarr. de Horis Canon. cap. 7. num. 2. &
Cosm. Philarc. sup. lib. 2. cap. 2.* vnde
facile concedi potest iis Auctoribus,
quos iam iam afferemus, in eo sensu,
quo diuinum Officium dicit voluntari-
am & indeterminatam pensionem
Deo debitam, non posse Clericos, ne-
que etiam per Papam, liberari ab hu-
iusmodi obligatione recitandi hoc mo-
do sumptum diuinum Officium. Sic
*Angelus suprà num. 6. Rosellanu. 13.
Siluester num. 19.* & acceperunt à Pa-
normitano in *cap. 1. de Celebrat. Mis-
sarum*, quidquid dixerint *Petrus de
Aragona sup. post ultimam conclusio-
nem, & Toletus cap. 14. num. 6.* Extra-
tio huius esse potest, quod scilicet ex

hac parte Officium diuinum est indis-
pensabile, cum sit ex recta ratione &
iure naturali præscriptum, quatenus
scilicet, sicut vnusquisque ex iustitia
naturali tenetur ei aliquid impendere
à quo habuit beneficium, vnde recipit
suos prouentus: sic Deo tenetur ille a-
liquod diuinum Officium vel aliquam
orationem persolvere, vt illi quoquo
modo satisfaciatur pro fructibus rece-
ptis ex beneficio, si hoc habeat, aut pro
beneficio Ordinis sacri habito, aut et-
iam pro aliis causis, vt multis tradit
Tabiena sup. num. 16. Ex altera verò
parte, scilicet quoad illas circumstan-
tias, est diuinum Officium de Iure
Ecclesiastico, vt habent *Sotus, Iacobus
de Grassiis vbi sup. Rodriguez num. 2.
Nauar. de Horis Canonicis à num. 22.
& ibidem cap. 11. num. 31.* & sic diui-
num Officium est dispensabile, vt ibi-
dem inter alios tradunt *Tabiena, Pe-
trus de Aragona, & Tolet. sup.* &
hinc est, vt non vnus apud omnes Ec-
clesias fuerit modus recitandi diui-
num Officium. Non disputabimus
autem hinc de his omnibus circumstan-
tiis, an omnes obligant ad sui obser-
uationem sub peccato mortali (certum
enim est, non omnium eandem esse
obligationem ad peccatum mortale)
sed solum disputabimus de modo Of-
ficij recitandi ac ratione psallendi, an
scilicet teneatur Clericus in recitando
Officio obseruare & sequi ritum &
modum præscriptum à Pio V. in Bre-
uiario Romano, ita vt, nisi talem ob-
seruet modum, peccet mortaliter.

NOTANDUM TERTIO, *ex Caietano
2. 2. quæst. 186. artic. 9. & in Summa
v. Præceptum. & aliis Auctoribus*, ex
tribus potissimum colligi posse, legem
aliquam obligare ad sui obseruatio-
nem sub peccato mortali; primò, ex

T t 2

materia

materia quæ imperatur per legem; secundò, ex verbis quæ in ipsa lege ponuntur; tertio, ex pœnis quæ lege irrogantur.

Et Primò quidem ex materia: nam re vera non solum requiritur intentio legislatoris obligandi subditos per suam legem ad peccatum mortale; sed etiam præterea requiritur, ut materia ipsa, quæ præcipitur, sit grauis, id est tanta, ut sufficiat ad obligationem peccati mortalis. Quæ duo ita sunt necessaria, ex communi omnium sententia, ut si alterum desit, numquam sit intelligenda talis lex obligatoria ad huiusmodi peccatum. Dicitur autem materia levis, vel grauis, aut etiam parua, ex relatione quam habet ad commune bonum. Si enim præcipiatur aliquid quod spectet ad illud, certè materia dicenda erit grauis; secus, si agatur de bono aliquo particulari (nisi tamen illud bonum particulare sit contra ius naturale, leges diuinas, aut alia huiusmodi; tunc enim quæ est ratio de bono communi, eadem etiam esset de illis bonis particularibus.) Verbi gratia, si tempore famis lege cogantur diuites vendere sua frumenta, si plura habeant, iusto pretio, certè ipsi tenentur parere legi sub peccato mortali, etiamsi aliis temporibus nemo ut sic cogatur res suas vendere. Item, sæuiente peste lege coguntur Medici sub eodem peccato insistere labori, cum tamen extra talem necessitatem ad id non obligentur: & sic de aliis, in quibus videtur urgere ratio boni communis; ut, nisi subditi fecerint quod lege Principis præceptum est, peccent mortaliter.

Secundò colligitur talis obligatio ex verbis appositis in ipsa lege; & in Iure quidem Canonico (de hoc enim

disputamus) ut videre est in Constitutionibus Pontificiis, non eadem reperiuntur verba præceptoria, neque eodem modo obligatoria, ut, verbi gratia, illa verba, *Decernimus, statuimus, inuonamus, volumus, intendimus*: quibus, si nihil præterea addatur, certè non præ se ferunt obligationem aliquam ad culpam lethalem; alia verò verba, *Præcipimus, & prohibemus*, ex mea quidem sententia, semper afferre secum videntur obligationem ad mortale, quidquid dixerit Caietanus, qui visus est dixisse, illa duo verba, *Præcipimus & prohibemus*, præ se ferre quidem semper aliquam obligationem, non tamen mortalem; sed sine vlllo fundamento. Item ex *Clementina Exiui, de Verbor. signific.* habentur duo alia verba ad idem obligatoria, scilicet, *debet, & tenetur*, quidquid etiam renuerit Caietan. sed immerito: quia si diligenter inspiciamus dictam Clementinam, videbimus, Pontificem uti illis duobus verbis, *debet & tenetur*, dum intendit ostendere hanc lethalem obligationem. Item, si apponantur in Constitutione illa alia verba, *In virtute sanctæ Obedientiæ, sub pœna præstricti iuramenti, sub incursu indignationis præpotentis Dei, & Apostolorum Petri & Pauli, strictè omnino præcipimus, vel iubemus*, aut alia huiusmodi verba obligatoria, eandem vim habere videntur.

Tertio, & demum, colligitur huiusmodi obligatio ad lethale peccatum ex pœnis quæ infliguntur in ipsa Constitutione, ut excommunicationis, suspensionis, interdicti, maledictionis, indignationis præpotentis Dei, perpetui carceris, amissionis bonorum, & similia; quæ cum sint quædam pœnæ grauioræ, numquam intelliguntur

etur inflictæ, nisi ex culpa grauiori, quæ solùm est lethalis, ex communi omnium sententia.

NOTANDVM VLTIMO, quoniam hoc totum negotium præsentis difficultatis pendere videtur ex intelligentia Constitutionis vltimò editæ, præcipuè à Pio V. & quæ descripta est initio Breuiarij Romani moderni, in qua fuit præscripta forma & modus recitandi diuinum Officium: vtrum in ea ita præscribatur talis forma & modus recitandi illud, vt satis appareat, contra facientes peccaturos mortaliter, si consulto illum modum præscriptum & definitum non obseruauerint; vt propterea operæ pretium videatur hic afferre Constitutionem ipsam de verbo ad verbum, saltem quoad eam partem quæ facit ad præsentem difficultatem. Itaque post multa Pius V. quæ iam dixerat in illa sua Constitutione, quæ incipit, *Quod à nobis*, &c. quibus ostenderat, quare talem condiderit Constitutionem; & post multa, quibus declarauerat, à se abolitum omne & quodcumque aliud Breuiarium, tandem ait: *Omni itaque alio usu quibuscumque, vt dictum est, interdicto, hoc nostrum Breuiarium, ac precandi psallendique formulam in omnibus vniuersi orbis Ecclesiis, Monasteriis, Ordinibus, & locis etiam exemptis, in quibus Officium ex more & ritu dictæ Romanæ Ecclesiæ dici debet, aut consuevit, salua prædicta institutione, vel consuetudine prædictos ducentos annos superante, præcipimus obseruari: Statuentes Breuiarium ipsum nullo vquam tempore vel totum, vel ex parte mutandum, vel ei aliquid addendum, vel omnino detrahendum esse: ac quoscumque, qui Horas Canonicas ex more & ritu ipsius Romanæ Ecclesiæ, iure vel*

consuetudine dicere vel psallere debent, propositis pœnis per Canonicas sanctiones constitutis in eos, qui diuinum Officium QVOTIDIE non dixerint, ad dicendum & psallendum posthac in perpetuum Horas ipsas diurnas & nocturnas, ex huius Romani Breuiarij præscripto & ratione omnino teneri: neminemque ex iis, quibus hoc dicendi psallendique munus necessario impostum est, nisi hac sola formula satisfacere posse. Iubemus, &c. Hæc Papa. Ex qua Constitutione multa ad rem nostram colliguntur.

Et Primò quidem colligitur, in illa Constitutione tria intendi à Papa; primò, funditus euertere ac tollere quæcumque alia Breuiaria, quæ ante dictam Constitutionem circumferebantur; secundò, præscribere vnum certum Breuiarium, quod in omnium manibus in posterum esset, & ab omnibus recitaretur; tertio, præscribere certum quemdam modum ab omnibus seruandum in recitatione eiusdem Breuiarij. Non loquor hic de Breuiariis quæ conceduntur à Papa in illa Bulla. Primum patet ex illis verbis eiusdem Constitutionis, cum dicitur, *omni itaque alio usu*, &c. secundum verò patet ex aliis verbis, cum dicitur, *hoc nostrum Breuiarium*, &c. tertium denique, cum dicitur, *precandi psallendique formulam*.

Secundò colligitur ex eadem Constitutione, distinctionem illam in primo notabili à nobis assignatam, de substantia & modo in ipso Breuiario, non esse emendicam & confictam: nam quòd in ipso diuino Officio sit sua substantia, patet ex illis verbis Bullæ, cum dicitur, *hoc nostrum Breuiarium*, &c. & infra, cum dicitur, *QVOTIDIE non dixerint Horas ip-*

fas diurnas & nocturnas, &c. quod verò sit modus, habetur etiam in eadem Bulla, cum dicitur, *precandi psallendique formulam*. & infra, cum dicitur, *ex huius Romani Breuiarij prescripto & ratione*, &c. Ex quibus clarè patet, quid sit substantia diuini Officij, & quis sit modus & ratio eiusdem, & quomodo illa duo inter se distinguantur.

Tertiò colligitur ex eadem Constitutione, non solum à Papa præscribi certum Breuiarium, sed etiam certum modum in ipso Breuiario obseruandum, & utrumque sub eadem ratione præcipi, ut patet ex iis verbis, cum dicitur, *Omni itaque alio vsu interdicto, hoc nostrum Breuiarium, ac precandi psallendique formulam*, &c. & infra: *Ad dicendum & psallendum posthac in perpetuum Horas ipsas diurnas & nocturnas, ex huius Romani Breuiarij prescripto & ratione omnino teneri*. En substantia & modus in Breuiario seruandus, &c.

Quartò colligitur, quibus verbis vtatur Papa in sua dicta Constitutione ad id præcipiendum & præscribendum: *Præcipimus obseruari; Propositis pœnis per Canonicas sanctiones; Statuentes omnino teneri; Ex more & ritu Romane Ecclesie psallere debent; Inuenimus ut procurent*, &c.

Vltimò colligitur, rem grauem tractari in dicta Constitutione, ut patet ex illis verbis, cum dicitur sub initio: *Hanc nimirum orandi varietatem grauissimè ferens*, &c. Et paulò antè: *Quin etiam in Præuicinas paulatim irrepserat praua illa consuetudo*. & post nonnulla: *Præuicatum sibi quisque Breuiarium conficerent, & illam communionem, vni Deo, vna & eadem formula*, &c. Ex quibus satis patet, quæ in-

commoda potuerint mouere Papam ad tantam rem determinandam. His igitur tandem præmissis, ad sententias, quas hac in re repetire potui, veniendum est. Sit ergo

Prima sententia eorum, qui asserunt, inuerrere Officiu diuinum quoad modum & formam, & recitare vnum pro alio sine causa rationabili, esse quidem graue peccatum; non tamen explicant, an sit veniale, vel mortale. Sic Tabiena supra num. 17. Vignierius item vbi supra v. 4.

Secunda sententia est aliorum, qui dicunt, sic inuerrere diuinum Officiu esse quidem peccatum, non mortale, sed veniale. Ita Maior in 4. vbi sup. Antonin. 3. par. tit. 13. cap. 4. § 2. & clarius §. 4. dubio 5. Siluester verbo Hora. num. 15. Caiet. in Sum. ibidem cap. 2. Sotus lib. 10. de Iustitia & Iure art. 4. Armilla eodem verbo num. 7. Azorius lib. 10. Instit. moral. cap. 10. dub. 2. vbi dicit hanc esse communem, Valentia in 3. tomo disp. 3. vbi sup. Leonardus Lessius lib. 2. de Instit. & Iure dub. 12. num. 77. Jacob. de Graff. sup. cap. 52. num. 18. Fundamentum commune ferè omnium est; quia ponunt, quod, dicere hoc vel illud Officiu, non sit in præcepto: quare neque transgressio erit contra aliquod præceptum, & consequenter neque erit peccatum lethale, &c.

Addit Lessius sup. loco citato, quia, inquit, id quod Ecclesia primariò præcipit, est tantum, ut septem Horæ Canonicæ quotidie recitentur: quod verò deinde dicatur de hoc vel illo Festo, seruetur hæc vel illa forma, ait id solum pertinere ad modum & quamdam circumstantiam secundariam Officij diuini; quæ cum non sit tanti momenti, non obligabit ad aliquod mortale

tales peccatum, sed solum ad veniale; nam, inquit, substantia præcepti seruatur, quodcumque Officium Breuiarii concessi dicatur. Neque vllum aliud est fundamentum huius rei, quod sciam, etiamsi multum laborauerim, ut si quid aliud esset, reperirem.

Tertia sententia est eorum, qui affirmant, non seruare ordinem præscriptum ut supra in recitando Officio diuino, esse peccatum mortale. Ita Angelus verbo *Hora Canon. nu. 4.* Nauarrus de *Oratione & Horis Canonicis sup. num. 25.* Toletus *vbi supra cap. 15. num. 15.* Emanuel Rodriguez *sup. cap. 142. de voce, num. 3.* Suarez in 2. *tomo de Relig. sup.* Garcia tract. de *Benef. sup.* Paulus Squillantes *vbi supra.* Petrus de Aragona *sup. dubio suo quinto principali, Cosmas Philarchus item vbi supra lib. 5. cap. 6.* Fundamentum est, quia non solum substantia, sed etiam modus & forma diuini Officij cadunt sub præcepto, quamquam non eodem modo. Prorsus ergo non obedire tali præcepto, erit peccatum mortale. Hæc sequela infra ex dicendis patebit; interim ad Conclusiones veniamus.

PRIMA CONCLUSIO. Inuerrere aliquando ex causa rationabili præscriptum modum ac rationem in recitandis Horis diuinis à Pio V. non crediderim esse aliquod peccatum. Hanc Conclusionem tenuit Iacobus de Grassiis *supra num. 18.* & Cosmas Philarchus *cap. 6.* Et patet, quia aliqua actio mala, quæ tamen non sit intrinsecè mala, sed solum ex præscripto humano, potest cohonestari ex aliquo motiuo, circumstantia, & fine bono, ut patet in multis casibus: ergo, etiam si inuerrere præscriptum ordinem à Pio V. in recitando diuino Officio sit

actio ut sic mala, quippe quæ est contra præceptum & præscriptum Pontificis; tamen ex aliquo motiuo & circumstantia ita potest cohonestari, ut nullum sit peccatum. Ut, verbi gratia, si quis Clericus in Sacris recitaret Officium de Sancto, cum teneretur recitare de Feria, quia longum & necessarium sibi iter illo die conficiendum esset; haberet autem Psalmos de eo Sancto ferè ad memoriam, certè excusaretur: aut etiamsi ex aliquo pio affectu in Sanctum qui tali die occurreret, veller de eodem recitare Officium, omittà Feria; certè ego non video, quare ex eo honesto titulo non posset excusari ab omni peccato, & sic in similibus casibus. Non probatur autem nobis ratio, qua prædictam Conclusionem probat Iac. de Grassiis *loco citato supra.* nam quod ille, qui sic recitat, nullo peccato peccet, asserit oriri ex eo, quia qualitas Officij non est in præcepto: non placet, inquam, quod, ut infra ostendemus, qualitas Officij diuini est in præcepto; ergo ex hoc capite non excusatur à peccato, quin potius ex eo intelligimus illum peccasse.

SECUNDA CONCLUSIO. Inuerrere ordinem Officij diuini ut supra, etiam consultò, & sine rationabili causa, extra tamen omnem contemptum, saltem explicitum, bis vel etiam ter, non videtur mihi peccatum mortale. Habent hanc Conclusionem Nauarrus, Rodriguez, de Aragona, Grassiis *locis citatis*, & est communis. Et probari potest, quia paruitas rei in quacunque materia solet excusare à peccato (loquor autem semper de iis quæ ex se non sunt mala) sed solum quia præcepta, ut post S. Thom. 1. 2. *quest. 88. artic. 5. & 6. & 2. 2. quest. 3. artic. 4.* S. An-

S. Antonin. 2. par. tit. 4. cap. 5. §. 7. & 8. Adrian. quodlibet 8. & alios, optime docuit Nauar. cum in Repetitorio cap. Inter verba 11. quæst. 3. cum in Sum. cap. 11. num. 4. ergo, etiam si quis bis vel ter cōtraueniret huic præcepto, quia id existimari potest parum, morali quadam æstimatione excusari potest à peccato mortali: & ratio est, quia malitia mortalis in prædicto casu non potest perire ex aliquo alio capite, quia ille ut sic non posset dici nisi materialiter inobediens, & item non nisi materialiter contemptor præcepti; cum tamen utrumque aut formaliter aut virtualiter requiratur, ut malitia sit mortalis. Sed

Dices: Si contemnere talem modum præscriptum & præceptum à Papa aliquando est peccatum mortale, ut dicemus; ergo semper erit peccatum mortale; ergo etiam qui semel contrafaciet tali præcepto, peccabit mortaliter: neque enim videtur maior ratio vnius quam alterius; ergo aut numquam aut semper erit tale peccatum.

Resp. negando sequelam. Nam, ut dictum est, ut malitia sit lethalis in ijs quæ sunt contra præcepta Ecclesiastica, debet esse intentio aliqua aut formalis aut saltem virtualis contrafaciendi præcepto Ecclesiastico: quæ tamen intentio ut sic numquam mortaliter interpretatur esse, nisi post aliquos actus perfectos & contumacitatos. Quare non est mirum, si ille qui primo, secundo, vel etiam tertio contrafacit, non peccet saltem mortaliter; peccare autem intelligatur ille idem, si quarto, quinto, & sic deinceps non obediret: nam tunc intelligitur & præsumitur incipere contemptus & inobedientia, saltem virtualis, sufficiens ad culpam mortalem. Quare sit

TERTIA CONCLUSIO. Ex inaduertentia, non tamen affectata, si bis recitaret vnum Officium pro alio quod recitare deberet, posset peccare venialiter, vel etiam nullo modo peccare. Hanc inter alios docent *Philarchus sup. cap. 6. conclusione 2. Jac. de Grass. num. 18.* Patet autem Conclusio, quod inaduertentia tollit actum voluntarium, ex *D. Thom. p. 2. q. 6. art. 8. & sequitur Caietan. ibi;* sine quo numquam erit peccatum, ex *textu in cap. primum, §. quæst. 1.* ergo quis ex inaduertentia inuens talem ordinem excusatur à peccato, aut saltem à tanto, licet non à toto. Dixi, Nisi sit affectata talis inaduertentia: nam ut sic certè delinquens à peccato non excusaretur, ut habet *D. Thom. par. 2. q. 76. articulo 3.*

ULTIMA CONCLUSIO. Inuerrere modum, formam & ordinem præscriptum in nouo Breuiario Romano à Pio V. ad libitum, vel etiam in fraudem, ut si sit faciendum de Feria, fiat de Sancto, & è contra, idque pluries, censeo omnino esse peccatum mortale. Habent hanc sententiam Doctores supracitati in tertia sententia, & patet argumento, cui non videtur posse satisfieri, nisi fingantur commenta & tergiuerfationes; & deducitur ex ijs quæ præmisimus, & est: quia quotiescumque quis subditus facit contra præceptum sui Superioris habentis iurisdictionem non impeditam, ac volentis huiusmodi præcepto subditos obligare in re graui, certè ille peccabit mortaliter. Sed in casu nostro, Clerici obligati ex aliquo titulo ad recitandum diuinum Officium faciunt contra præceptum Pij V. intendentis, & volentis illos obligare ad obediendum sub peccato mortali; ergo. Maior supponitur

supponitur vera. Minor patet, quia ex triplici capite, ut supra præsuppositum est, colligi potest, quæ sit intentio Superioris in suis legibus, in ordine ad obligandos subditos ad obediendum sub lethali culpa, ex materia scilicet de qua agit Superior; ex verbis quibus vitur in præcipiendo quod intendit; & ex pœnis quas infligit contra inobedientes: sed hæc tria habemus in prædicta Constitutione Pij V. qua præcipit ac præscribit diuinum Officium; ergo præceptum, quod in ea continetur, erit ad mortale. Quod verò illa tria reperiantur, facile patet. Et

Primò, quod attinet ad materiam, de qua agit Pontifex in dicta Constitutione, apertè colligitur, illam esse grauem; sic enim habet Pontifex in illa: *Hanc orandi varietatem grauissimè ferens.* Certè illud Aduerbiū superlatiuū *grauissimè* ostendit rei grauitatem, de qua ibi tractat Papa, ut fateatur se illa grauissimè premi. Et quidem potuit iure optimo Papa id dixisse. Quia enim, sublata vnione in recitandis Horis diuinis (quæ tamen maximè in Ecclesia Dei seruari debet) periculum erat in mora, ne animorum Christi fidelium vnitas scinderetur, & ut ait *Aragona sup. dubio quinto*, ne schismatis causa & ansa fragilibus daretur; idèd Papa ibidem multum ait se in eo elaborare, quantum fieri possit, ut saltem maiori ex parte illa vnitas reddatur Ecclesie Dei: id quod optimè declarauit instituendo, ordinando, præcipiendo ac præscribendo certum psallendi modum in Dei Ecclesia. Quare meritò Papa asseruit, se grauissimè ferre illam varietatem in recitandis Horis Canonicis; ut scilicet sic ostenderet, quanta

res sit, quam ipse præciperet. Et hæc de materia.

Secundò, quod attinet ad verba, quibus vitur Papa in prædicta Constitutione, illa talia sunt, ut benè possit dignosci, quæ fuerit eius intentio, obligandi scilicet contrà facientes & inobedientes ad tantum peccatum. His enim verbis vitur Papa in ea Constitutione, *Præcipimus observari; Propositis pœnis per Canonicas sanctiones; Statuentes omnino teneri; subemus ut procurent, &c.* Præterea illud Aduerbiū *omnino*, cum suo Verbo, scilicet *teneri*, satis declarat omnimodam Papæ voluntatem, ut quæ iubentur seruentur, ut omitam alia verba huiusmodi: quæ si diligenter attendantur, sine dubio ita euidenter ostendunt huiusmodi obligationem ad peccatum lethale, ut omnino contrarium asserere, extra rationem videatur.

Tertiò, quod attinet ad pœnas inflictas in ea Constitutione, etiam si Papa eas non apponat nouas, adhuc iam tamen latas comprobat, ac ratas habet; easque etiam extendit non solum contra eos qui vsi sint Breuiario veteri, & non nouo à se determinato, sed etiam contra eos, qui prædictum Officium secundum assignatum modum, formam ac rationem non recitauerint. Quare mihi certum videtur, illas pœnas, quæ contrahuntur à non recitantibus diuinum Officium, contrahi etiam à non recitantibus secundum modum & formam præscriptam in eadem Constitutione; ut patet ex verbis ibidem positis. sic enim habet Papa: *Statuentes Breuiarium ipsum nullo umquam tempore, &c.* & post nonnulla sic habet: *Ac quoscumque, qui Horas Canonicas, &c. vsque ad illa verba, nisi hac sola formula satisfacere*
V v posse,

posse, &c. Ex quibus clarè patet, pœnas iam inflictas à Canonibus contra non recitantes *quotidie* diuinum Officium, intelligi etiam inflictas contra eos, qui non seruant in eo recitando præscriptum modum à Papa. Quæ utem sint huiusmodi pœnæ, & quàm graues, legantur *Conaruius lib. Variar. resolut. 3. num. 10. Nauar. tum de Oratione & Horis Canonicis cap. 7. num. 6. tum in Manuali cap. 25. n. 122. Cosmas Philarchus sup. cap. 12. Rodriguez sup. c. 146. Iacob. de Grassys lib. 2. cap. 150.*

Ex quorum doctrina satis apertè colligitur, præter culpam mortalem, quam contrahunt non recitantes debitum diuinum Officium *quotidie*, contrahere etiam aliam obligationem restituendi fructus pro debita portione: & colligitur ex Extrauaganti Pij V. quæ refertur per *Nauar. in Sum. c. 25. num. 122.* vt alia omittam Concilia, cùm id ad præsentem difficultatem non faciat, &c. An autem hæc pœna restituendi fructus perceptos à non recitantibus sic diuinum Officium sit grauis, an leuis, dicant, qui premuntur hoc onere restituendi. Nulla enim res iam reperitur apud mortales, quæ magis vexentur, quàm illa in qua reperitur ratio accepti & dati, præsertim verò cùm de restituendo agitur. Dicant Confessarij, dicant alij quicumque, quibus huiusmodi negotia aliquando data ac demandata sunt, vel ipsa experientia docet, vt omne aliud negotium facilius aggrediantur quàm hoc, in quo agendum sit de alieno restituendo. Cùm igitur in casu nostro & materia sit grauis, & verba, quibus vtitur Papa, maximè vrgeant, & prætereà reperiantur suæ pœnæ, eæque grauiiores; reuerà omnino concluden-

dum videtur, eam fuisse intentionem ac mentem Pontificis Pij V. vt scilicet obligaret transgressores ad peccatum lethale, quod à nobis erat probandum.

Confirmatur ex *Nauar. de Oratione & Horis Canonicis num. 27.* Non parere præceptis Ecclesiasticis in re graui, mortiferum peccatum est; ergo & in re nostra, quæ est res grauis, vt probatum est, non obedire Papæ, erit mortale.

Confirmatur secundò ex *D. Thom. quæst. 83. artic. 4.* peccatum veniale non consistit in non adimplendo præcepta, neque in transgrediendo præcepta, quia in hoc consistit peccatum mortale: sed qui non dicit Officium diuinum secundum præscriptum à Papa, non adimplet præceptum eius, idque transgreditur; ergo peccare dicendus est mortaliter, non venialiter.

Patet secundò eadem Conclusio. Tollere vnitatem Ecclesiæ, est sine dubio peccatum lethale, contra Ius diuinum atque Ecclesiasticas traditiones, vt alibi dictum est; ergo etiam tollere talem vnitatem in Ecclesia, erit etiam peccatum mortale. Patet Sequela, quia quotiescumque aliqua actio est mala secundum se, semper est talis; ergo, si tollere vnitatem Ecclesiæ semper est malum, etiam tollere talem vnitatem erit malum, & consequenter peccatum mortale: sed nolle assentiri & obedire præcepto Ecclesiastico ac præscripto Papæ, quo ipse vult vnitatem in recitandis Officijs diuinis, & si non explicitè, implicitè tamen, & virtute, est nolle talem vnitatem Ecclesiæ à Papa præscriptam; ergo, &c. Quodd autem vnitas in Officijs recitandis sit necessaria, præter dictam Constitutionem Pij V. habet etiam Concilium Tolentanum IV. cap. 2. vbi inquit: *Vnus ordo orandi*

orandi & psallendi per omnem Hispaniam & Galliam conseruatur, vnus modus in Missarum solemnys, vnus in vespertinis Officijs, quia vna Fide & vna Regno continemur, scilicet Christo; ergo Clericus, tollens ex suo Marte hanc vnitatem ab Ecclesia præscriptam, peccabit mortaliter, non venialiter.

Confirmatur primò, quia omnis lex conformis rectæ rationi obligat ad mortale transgressores: sed ordinatio facta à Pio V. de modo tenendo in recitandis Horis Canonicis, est conformis rectæ rationi; ergo. Patet Minor, quia recta ratio, vt in ceteris, sic multò magis petit vnitatem & conformitatem in colendo Deo, qui maximè cernitur in recitandis Horis: certum autem est, per leges humanas posse obligari hominum conscientias, etiam ad mortale peccatum, in ijs, quæ, etiam si ortum non habent à diuinis Litteris, sunt tamen illis conformia, & habent illa tria à nobis iam suprà assignata.

Confirmatur secundò, quia contemptus Ecclesiæ in re graui semper est peccatum mortale; ergo etiam talis contemptus in re graui erit peccatum mortale: sed qui ex sua voluntate non vult seruare præceptum Papæ in recitandis Horis, virtute saltem intelligitur contemnere in re graui Ecclesiam; ergo peccat mortaliter. Sufficit enim contemptus implicitus & virtualis ad peccatum mortale inobedientiæ, si sit in re graui, sicut est in nostro casu, vt suprà probatum est.

Probatur vltimò Conclusio, quia facillimè tolluntur fundamenta contrariæ sententiæ. Primum enim, in quo maximè Auctores secundæ sententiæ fundantur, illud videtur esse, Quia, inquiunt, non seruare talem or-

dinem & modum in recitandis Horis Canonicis, cum non sit contra aliquod præceptum, non esse nisi peccatum veniale. Quare, inquiunt, si quis vnus Officiū pro alio dicat, modò illud, quod dicit, sit in Breuiario nouo Pij V. adimplere quidem præceptum diuino Officio dicendo; peccare tamen, quia inuertit ordinem, sed non mortaliter; quia de eo non extat præceptum, sed solum venialiter peccare.

Et quidem facillimè tolli hoc fundamentum, nemo est qui non videat. Nam si dicamus, vt verè dicimus, & patet ex dictis, extare iam tale præceptum de tali modo, quo quotidie recitandæ sunt Horæ Canonice, certè fundamentum illud omnino ruit: & quod huiusmodi præceptum sit ad mortale, cum id iam ostensum esse existimemus, non est quòd idem repetamus.

Ad fundamentum verò Lessij, qui cum optimè animaduertisset, fundamentum iam ab alijs allatum nullius esse roboris, excogitauit aliud ex suo (quod tamen non tam re quam nomine à priore differre videtur, si rectè attendatur) respondemus, & illud nostræ non officere Conclusioni. Non solum enim à Pio V. in sua citata Constitutione præscribitur ipsa substantia diuini Officij, ab omnibus, quorum interest, recitandi; sed etiam præscribitur forma & modus quibus illud debet recitari, etiam si illud immediate & primò intenderit Papa, hoc verò secundariò: quia reuerà primus animus Pontificis Pij V. fuit tollendi causa varia Breuiariorum, vt ipse ait, genera, quæ passim circumferebantur; ita tamen, vt deinde simul præscribat, & nouum Breuiarium ab omnibus recitandum, & item modum &

V v 2 formam

formam in eo recitando obseruandam. Quare existimo ego, vt quis nunc peccaret mortaliter, vtendo vtitis per illam Bullam Breuiariis; sic etiam peccaturum, & non vtendo nouis, & non seruando formam præscriptam in recitandis Horis diuinis. Hæc enim omnia, vt videre est in citata Constitutione, cadunt sub eodem præcepto, & eodem modo. Quod etiam aduertisse Paulum Squilantem loco vbi supra deprehendi, postquam iam ego scripsissem. Accedit, quod etiam hæc Lessij sententia ibidem, si quis diceret de Feria, cum dicendum esset de Sancto, & econtrā; etiam si non peccaret contra substantiam diuini Officij, quia diceret aliquod Officium ex nouis à Papa approbatis; peccaret adhuc contra modum, quia non sequitur illum qui præscriptus est à Papa: quamquam in eo discordamus à Lessio, quia ipse ait, peccaturum illum sic recitantem venialiter, nos verò mortaliter. Quare fatetur Lessius illum peccaturum, quia transgreditur præceptum Papæ; Quia, inquit ipse, transgreditur rem quæ secundariò præcipitur. Nos verò asserimus, & patet ex dictis, illum peccaturum mortaliter; quia, etiam si non seruando modum diuini Officij solum contrafaciat rei secundariò præceptæ, adhuc tamen & hoc ipsum cadit sub præcepto Papæ, eadem omnino ratione, qua eiusdemmet Officij substantia: & cum simus in materia graui, vt dictum est, non video quare dubitari debeat, quin id satis sit ad peccatum mortale, præsertim cum id sufficere ad peccatum mortale, ex alijs consimilibus colligere possimus. Nam si quis, retentis quæ sunt substantialia in aliquo Sacramento,

aut omitteret, aut inuerteret modum & formam in eo præscriptam, aut conficiendo, aut administrando consultò, peccaret sine dubio mortaliter, vt communis habet sententia, etiam si modus sit extra essentialia, vt sunt verba quæ coniunguntur formis Sacramentorum, Sacramenti verbi gratia Eucharistiæ, Confessionis, &c. Item si quis non deuotè neque attentè recitaret Officium diuinum, peccaret mortaliter, ex *Cap. Dolentes, de Celebr. Miss.* etiam si solum peccaret contra modum, vt post alios aduertit *Ioan. Medina Cod. de Oratione tract. 6. quæst. 15. §. Verum ad hæc.* Quare omnino concludendum videtur in re nostra, etiam si modus & forma in recitandis Horis Canonicis secundariò præcipiantur in dicta Constitutione, quia tamen præcipiuntur tali modo, ac tali ratione, & res, quæ præcipitur, grauis est; videtur omnino dicendum, & modum & formam recitandi Horas cadere etiam sub præcepto, eodem modo quo cetera quæ in eadem Constitutione præcipiuntur. Et quia cetera sunt sub peccato mortali, vt esse, contrarij Doctores concedere tenentur; eodem item modo, & forma, & modus, de quibus disputamus, erunt præcepta sub peccato tali. Et hæc satis, quoad fundamenta secundæ sententiæ.

Ad Auctores verò prioris sententiæ illud mihi omnino dicendum videtur; cum ipsi dixerint, transgressores Bullæ supradictæ peccaturos grauiter, intelligendos esse, quod loquantur de transgressione mortali, non veniali: neque enim veniale propriè dicitur graue, sed leue.

Et hanc etiam existimo fuisse intentionem ceterorum Doctorum, si qui

qui sint qui scripserint ante Bullam à Pio V. editam. Nam cum, ut dictum est, ius ipsum naturale præscribat conformitatem quamdam & vnionem psallendi in Ecclesia Dei; si quis faceret contra dictum præscriptum naturale, vel etiam rectam rationem, peccaret grauitur, id est mortaliter: nam facere contra ius naturale seu rectam rationem in re graui, peccatum mortale est; & id est quod voluerunt Auctores illi, cum dicunt, Clericos mutantes & inuertentes ex sua voluntate diuinum Officium peccaturos grauitur, quia scilicet facerent contra ipsum dictamen rectæ rationis, quod est peccatum mortale.

Quare miror Azorium, aliàs sapientissimum virum, quod non satis consultò dixerit loco suprà citato, contrariam sententiam esse communem. Nam certè his nostris temporibus video Scriptores hanc nostram amplectatos, maximè qui dictam Constitutionem maturius considerarunt, ut *Nauar. Toler. Cosmas Phil. & Petrus de Aragona*, ut alios omittam: neque video qua ratione dici possit communior sententia illa, cui repugnent vel doctissimi viri, & Theologi, & Canonistæ, ut sunt quos citauimus suprà.

Addo vnum, quod si Siluester, vir doctissimus, post editam Constitutionem Pij V. eiusdem Dominicanæ familiæ scripsisset, mutasset sententiam sine dubio: nam, ut videre est apud illum, nullum aliud pro suo dicto affert fundamentum, nisi, quod modus, inquit, recitandi Officium diuinum non sit sub aliquo præcepto; ut propterea asseruerit, inuertere talem ordinem, non esse nisi peccatum veniale. Certè si iam de nouo scripsisset, cum extet præceptum suprà allatum,

sine dubio mutasset sententiam, neque allatum fundamentum attulisset, & cum saniori sententia sensisset, illum scilicet, qui sic recitaret Officium diuinum contra modum & formam à Pio V. præscriptam, peccaturum mortaliter, si consultò, si pluries id faceret; quia scilicet faceret contra talem Pontificiam Constitutionem.

Tandem, quod Lectorem admonitum volo, illud est, post hanc à me scriptam & confectam Dubitationem, cum illam de more castigationi familiari Admod. Reuerendi Patris Homoboni de Homobonis, ex Pœnitentiarijs in Metropolitana Ecclesia sancti Petri Bononiæ, quem semper obseruauit, tum præcipue in his satis consummatum virum, subiecissem, amico animo accommodasse mihi perlegendum libellum inscriptum, *De obligat. Cleric.* conscriptum verò à Paulo Squillante, in quo erat hic casus de quo disputauimus, cui libenter morem gerens acquieui. Accepi libellum, atque ex animo perlegi, multa in eo, quæ (sit Deus testis) ex meo Marte me adinuenisse iactabam, ut bono amico Homobono subridens dixerim: Tandem fateri necesse est, verissimum illud esse, quod in ore omnium est, nihil iam dici, quod non prius fuerit dictum. Hæc eo dixi, humanissime Lector, quod si citatus Auctor ad manus deueniret, me existimes velim, me ab illo aliqua furatum esse quæ iam scripserim; quamquam & maximè gauisus sum, me in hac difficultate pertractanda non noua excogitasse, ut alij (quos bonos volo) visi sunt dixisse, sed, quæ alijs & vera & rationi conformia existimata sint, scripsisse.

D E S. P A V L O A P O S T O L O.

PRIDEE Festi Con-
uersionis sancti Pauli
Apostoli extremam,
vt aiunt, manum huic
Operi de Sacris Riti-
bus (addidimus alia
deinde ad aliorum nutum)-tum Mis-
sialis tum Breuiarij Romani, Deo dan-
te, cum essemus Perusiæ, imposuimus;
& acturi gratias quas possemus ma-
ximas tanto Apostolo, Patrono Con-
gregationis nostræ, à quo innumera,
& præsertim in hoc Opere elaboran-
do, accepimus beneficia: in gratiam
quoque Clericorum Ordinis nostri,
quibus non dubito fore, vt qualif-
cumque noster hic labor profit & pla-
ceat, eiusdem S. Apostoli vitam, acta,
& mortem, è grauissimis Auctoribus
decerpta, noua quadam methodo &
Annalium forma hoc loco descri-
psimus.

Anno igitur à Natiuitate Christi se-
cundo natus est Saulus, auctore Chry-
sostomo, enumerante annos Pauli in
fine Vitæ eiusdem octo supra sexagin-
ta. Tharsi Ciliciæ ortus est, *Act. 22.*
de Tribu Benjamin, *Philipp. 3.* erudi-
tus est deinde in Ierusalem, *Act. 22.*
sub Gamaliele, *ibid.* vnà cum Ste-
phano & Barnaba, ex Luciano. Græ-
cam quoque linguam didicit puer, ex
Hieron. in *Epistola ad Algasia*: tan-
dem grandior ætate, Phariseus factus

est, *Philip. 3.* Genere ignobilis fuit,
ex Chrysof. semel & iterum, *Hom. 5.*
de S. Paulo. Sororem habuit, cuius fi-
lius Iudæorum conspirationem dete-
xit, *Act. 23.* cognatos Andronicum,
Iuniam, Herodionem, Lucium, Iaso-
nem, & Sosipatrum, *Rom. 16.*

Anno Christi 34. ætatis Sauli 33.

Die 26. Decembris adfuit marty-
rio S. Stephani consobrini, ex
Oecumenio, lapidantium vestes cu-
stodiens, & aliorum manibus lapides
proijciens. Et licet adolescens in eo
casu vocetur *Act. 7.* à S. Luca; vox
tamen Græca *νεανίς*, ex Budæo, signi-
ficata audacem, & eum, cui statim me-
ritò demandari potuit à Sacerdotum
Principe tuendæ prouincia legis Moy-
saicæ.

Per annos sequentes, vsque ad an-
num 43. Henrici Spondani compen-
dium sequimur; qui tamen asserit, se
concordare cum posteriori sententia
Baronij, in priori Annalium diuersa
sentientis editione.

Anno 35. ætatis 34.

Die 25. Ianuarij, cum Damascus
equo vectus, ex Molano *cap. 13.*
de *Picturis*, & Lorino in *Act. Apost.*
vel pedibus, ex Aug. *Ser. 9. de Verb.*
Apost. postrema, itineris quinta die,
circa meridiem, ex Serrario de S. Pau-
lo,

lo, pergeret, à Christo immediatè vocatus, conuersus est, *Act. 9.* orante Stephano pro eo, ait Augustinus. Damasci à Deo eruditur, non per Ananiam, *Galat. 1.* dum tribus diebus orat in domo Iudæ. Ab Anania baptizatus est; & qui cæcus erat visum recepit, accepit cibum, & confortatus est. An de Eucharistia accipiendus erit? Ananias neque Diaconus erat, vt probat Serrarius *loco citato*; ergo cibum sumpsit communem. Continuo non acquieuit carni & sanguini, *Galat. 1.* & Damasci declaratus à Deo Vas electionis, Spiritu sancto plenus, per dies aliquot fuit cum discipulis, prædicans in Synagogis Iesum, quoniam hic est Filius Dei, *Act. 9.*

Anno 36. etatis 35.

A Rbiam concessit, sed ferè statim Damascum redijt, *Gal. 1.*

Anno 37. etatis 36.

D Amasci multò magis conualescebat & confundeat Iudæos: qui & ideò consilium fecerunt vt eum interficerent: cognitis autem insidijs & custodia ciuitatis,

Anno 38. etatis 37.

I N sporta per murum emissus est à discipulis, & iuit ab hostibus liber, *Act. 9.* Ierusalem iuit videre Petrum, quo cum ille mansit diebus quindecim, *Galat. 1.* post annos tres, inquit idem ipse, hoc est, ab anno conuersionis. Barnabas eum duxit ad Apostolos & discipulos, qui eum timebant, *Act. 9.* A S. Petro puto hoc anno consecratum fuisse Paulum Sacerdotem, & Episcopum. Cæsaream

inde & Tharsum redijt, vt patriæ prodesset, *ibidem.*

Anno 43. etatis 42.

A Ntiochiam cum Barnaba petijt, vbi per annum totum conuersati sunt, ita vt eorum opera cognominati sint discipuli Christiani, *Act. 11.*

Anno 44. etatis 43.

D Etulit cum Barnaba collectam pecuniam in Ierusalem ad pauperes, *Act. 11.* & assumpto Ioanne, qui cognominatur Marcus, reuersus est, *Act. 12.* Ibi à Spiritu sancto vnà cum Barnaba segregatus fuit ab alijs, & Apostolatu Gentium initiatus cum Sacrificio Missæ & ieiunio, *Act. 13.* inde abortiuum se vocauit, *1. Cor. 15.* hoc est, supra numerum duodecim Apostolorum: id enim sonat vocabulum *abortiuus*, ex Suetonio in *Octauio*. Hoc eodem anno (& forè statim ac segregatus fuit) raptus est ad tertium cælum, seu in paradysum. qua de re scribit ipse post annos quatuordecim, *2. Corinth. 12.*

Anno 46. etatis 45.

S Eleuciam, Cyprum, Salaminam, Paphum se contulit: & in Papho ad Christum conuertit Sergium Paulum Proconsulem, obcæcato Mago Iudæo, nomine Bariesu, seu Elyma, qui auerteat Sergium à fide. Hoc autem est primum Pauli miraculum, quod legatur *Act. 13.* Inde à Luca vocatur Paulus, non amplius Saulus vel à primo Ecclesiæ Gentium spolio, Sergio Paulo, ex Hieron. in *Epistola ad Philem.* vel quia cum Iudæis dici volebat Saulus, cum Gentibus autem agens,

agens, Romano nomine Paulus, ex Origene in *Epistolam ad Roman.* Quamquam Chrysostomus putat, à Deo datum illi fuisse Pauli nomen, quo aliquando congruentiori tempore nominaretur; hoc est, post plenam notitiam Iudæorum, quod ille ipse erat qui Christianos persequabatur. Baronius addit, quod Sergius illi fortasse suum cognomen communicavit amicitiae gratia, quod Emilio- rum familiae fuit; sicuti deinde Iosephus Iudæus dictus est Flavius à Tito Flaviae gentis. Paulus autem parvulum & modicum sonat, qualem se fatebatur. E Papho navigavit, & venit Pergen Pamphyliae, & statim in Antiochiam Pisidiae, ubi in Synagoga semel & iterum in Sabbato fusiùs egit de Christo, multique conuersi sunt ad Christum: alij tamen zelo repleti concitauerunt contra Paulum & Barnabam mulieres religiosas & honestas, & primos ciuitatis, vt eijcerent illos de finibus suis; qui, excusso puluere pedum in eos, venerunt Iconium, *Act. 13.*

Anno 47. etatis 46.

I Conij multa passus est, *Act. 14.* & indicat 2. *Timoth. 3.* Ibidem virginem Theclam desponsauit Christo, ex Nysseno & alijs, quam Pauli primogenitam ideò SS. Patres vocant, & pro Christo protomartyrem inter feminas. Facto verò impetu Gentilium & Iudæorum, vt contumelijs afficerent Paulum & Barnabam, & eos lapidarent, confugerunt ad ciuitates Lycaoniae, Lystram, & Derben.

Anno 48. etatis 47.

L Ystris cum esset, claudum ex utero matris suae sanauit, quo mira-

culo adorabatur vt Mercurius, quoniam ipse dux erat verbi; sed scissis vestibus occurrens sedauit turbas, ne sibi tamquam Deo immolarent: mox ad mortem vsque lapidatur extra ciuitatem. Die sequenti Derben abiit, & ferè statim Lystram redijt, Iconium, & Antiochiam, *Act. 14.*

Anno 49. etatis 48.

Antiochia degit, confirmans animas discipulorum: & cum per singulas Ecclesias constituisset illis Presbyteros, transiuit Pisidiam, venit in Pamphyliam, Pergen & Attaliam, *Act. 14.*

Anno 50. etatis 49.

Navigavit in Antiochiam, ubi moratus est tempus non modicum cum discipulis, ait Lucas *Act. 14.*

Anno 51. etatis 50.

Facta seditione non minima de circumcissione Moylaica, delectus est Paulus, vt cum Barnaba & alijs ascenderet in Ierusalem super hac quaestione, *Act. 15.* Pertransiuit Phoenicem & Samariam cum gaudio magno omnium fratrum, *ibidem.* In Ierusalem vidit Petrum, Iacobum minorem & Ioannem Apostolos, tamquam Columnas Ecclesiae, *ad Galat. 2.* quibuscum, coacto primo Concilio, & ipse adfuit. *Act. 15.* post Petrum locuti sunt Paulus & Barnabas, postremò Iacobus perorauit. A Concilij Patribus missus est Paulus cum Barnaba & alijs Antiochiam vnà cum litteris Apostolicis, de ijs quae acta fuerant in Concilio, *Act. 15.* datis priùs inuicem dextris, vt Paulus prædicaret potissimum Gentibus, *Galat. 2.* Qua
de

de causa cum Petrus Antiochiam venisset, & pro Iudæis agere magis videretur quam pro Gentilibus, Paulus eidem restitit, & eum reprehendit: quod *Gal. 2.* manifestè de se scribit. Diuiditur Paulus, Deo ita disponente, à Barnaba, eò quia hic Ioannem Marcum assumere volebat, quem, aliàs timidum probatum, nolebat sibi socium Paulus; qui idcirco assumpto Sila perambulabat Syriam & Cili-
ciam, confirmans Ecclesias, & præci-
piens custodire præcepta Apostolorum & Seniorum, *Act. 15.* hoc est, tradita in Concilio superiori. Derben peruenit & Lystram, vbi assumpsit Timotheum, quem & circumcidit, *Act. 16.* Cum autem transiret Phry-
giam & Galatiæ regionem, prohibitus fuit à Spiritu sancto loqui verbum Dei in Asia; & præsertim in Bithynia, ad quam tentauit ire, cum in Myliam venisset. Descendit Troadem, vbi per visionem inuitatur ire in Macedoniam. Hoc loco factus est Lucas Pauli comes, *Act. 16.* quo cum à Troade nauigauit in Samothraciam, & sequenti die Neapolim, tum Philippos, primam Macedoniæ ciuitatem. Lydia purpuraria credidit Deo, & coëgit Paulum habitare in domo sua. Ibidem Pythonissam à dæmone liberauit: quam tamen ob causam, cessante lucro dominorum eiusdem, virgis cæsus est, carceri interiori mancipatus, pedibus ligao strictis. Eo verò orante cum socio media nocte (*hinc Officij Matutini Ecclesiastici origo apud Christianos*) terræmotus factus est, & statim aperta sunt ostia, & vniuersorum soluta vincula, *ibidem.* Conuer-
titur carceris Custos cum tota domo eiusdem, qui, lotis Pauli plagis, perduxit eum in domum suam, & men-

sam ei apposuit cum lætitia magna. Manè sequenti exiit è carcere, rogatus à Magistratibus, vt de vrbe abiret; & visa Lydia & fratribus profectus est, *Act. ibidem.*

Anno 52. etatis 51.

Visit Amphipolim, Apolloniam, Thessalonicam, hospitio exceptus à Iasone Thessalonicensi, vbi multi adiuncti fuere Paulo, ait Lucas *Act. 17.* & de Gentilibus multitudo magna, & mulieres nobiles non pauca; sed concitata plebe à Iudæis contra Iasonem, qui Paulum occultauerat, per noctem dimissus est in Beræam: à qua post multum fructum verbi Dei, cientibus turbas Iudæis de Thessalonica, statim dimissus est Paulus, & perductus vsque Athenas. Seminuerbius, & nouorum dæmoniorum annuntiator appellatur à Stoicis & Epicureis; à quibus in Areopagum ductus, Ignotum Deum declarat; Dionysium conuertit, Damarim, quam Dionysij vxorem putant, Chrysost. *de Sacerdotio lib. 4.* Ambros. & August. tum alios permultos, *Act. loco citato.* Dicitur missus à Paulo ad Dionysium adhuc catechumenum cæcus quidam à natiuitate sanatus. quod affirmat Augustin. *Sermone 29. de Sanctis*, cum Hilduino in *Areopag.*

Anno eodem Corinthum iuit, apud Aquilam, Ponticum genere, diuertit, operatus est manibus proprijs, consuens militaria tabernacula, ex Baronio, *Act. 18.* quam scenofactoriam artem didicerat Paulus adolescens, iuxta patrios mores Iudæorum. Per omne Sabbatum disputabat in Synagoga; & migrans inde, intrauit in domum Titi iusti. Crispus Archisyna-

X x

gogus

gogus credidit Christo cum omni domo sua. Animatus autem Paulus à Domino per visionem nocte, sedit ibi annum & sex menses, *Act. 18.* ibidem ad Thessalonicenses primam Epistolam scripsit, ex Baronio; & signa Apostolatus sui ostendit in omni patientia, in signis, prodigijs, & virtutibus, *2. Cor. 12.*

Anno 53. etatis 52.

Cum adhuc esset Corinthi, scripsit alteram ad Thessalonicenses, & Nazaræorum ritu tonso sibi capite in Cenchris, absolutus à tribunali Gallionis Proconsulis Achaiæ, ad quem adductus fuerat à Iudæis, nauigavit in Syriam, *Act. 18.*

Anno 54. etatis 53.

Ephefum venit, mox promittens reditum ad Ephesios, descendit Cæsaream Palæstinæ, & Antiochiam Syriæ: inde aliquanto tempore perambulavit Galaticam regionem & Phrygiam, confirmans omnes discipulos, *Act. 18.* A Galatis excipitur ut Angelus Dei, *Galat. 4.* & tandem redijt Ephesum, *Act. 19.*

Anno 55. etatis 54.

Ephefi degit per triennium, quod fatetur ipsemet *Act. 20.* Super duodecim discipulos per impositionem manuum Pauli venit Spiritus sanctus: & introgressus Paulus Synagogam, per tres menses suadebat de regno Dei, *Act. 19.* Per biennium hoc factum est, ait Lucas, in schola Tyranni cuiusdam, ita ut omnes, qui habitabant in Asia, audirent verbum Domini, Iudæi atque Gentiles. Edidit ibidem miracula multa, etiam per

sudaria & semicinctia, hoc est tenues fascias. Pugnavit cum bestiis, *1. Corint. 15.* id est, cum malis Ephesinis, ait Chrysostomus.

Anno 56. etatis 55.

Ephefi adhuc immorans expellit à multis dæmonia, excipit confessiones peccatorum; & delatis libris curiosis, & artis magicæ, eos comburit; & computatis pretijs illorum, inveniunt pecuniam denariorum quinquaginta millium.

Anno 57. etatis 56.

Initio tertij anni, quo degebat Ephefi, ad Corinthios scripsit Epistolam primam; in qua incestuosum quemdam satanæ tradidit, hoc est, excommunicavit. Expugnante verò Paulum Demetrio argentario Ephesino, ne lucrum ipsius cessaret, sublata Diana, cum vellet Paulus intrare in populum contra se concitatum, non permiserunt discipuli, *Act. 19.* quibus relicto Timotheo, Ephesiorum Episcopo, *1. Timot. 1.* recessit in Macedoniam, *Act. 20.* Ibi, ex Baronio, vel Laodiceæ, ex Breuiario Romano & textu Græco, scribit ad Timotheum iam Episcopum Epistolam priorem: multa que passas, de quibus ipse *2. Corint. 1. & 7.* dum perambulat Macedoniæ partes, venit in Græciam. Creta creavit Titum Episcopum, *Tit. 1.* Hoc anno passus est ea quæ indicat *2. Corint. 11.* & præsertim trusus est in terribilissimum illum carcerem, fortasse Cyzicenum: non enim longè erat à Troade Cyzicum. Appellat autem ipse, ex Beda, profundum maris, in quo fuit nocte & die.

Anno

Anno 58. ætatis 57.

Cum esset in via Nicopolim versus, scripsit ad Titum, *Tit. 3.* ut conuocaret Baronius. Nicopoli deinde hieme proxima scripsit alteram ad Corinthios. Cum autem per tres menses, ex Luca *Act. 20.* manserit in Græcia, hoc est, ex Baronio, in regionibus ab Achaia usque in Illyricum; ubi virtute multa signorum prædicauit iis Euangelium qui nondum illud audierant, quod scribit ipse *Roman. 15.* Ibidem à Luca scribi iubet Euangelium, quod in Achaia & Bœotia paribus ait Hieron. scriptum fuisse; & de hoc Paulum intelligere, cum dicit *2. Timoth. 2.* secundum Euangelium meum. Cenchreas deinde iuit, ex Origene; & ad Galatas, tum ad Romanos Epistolas dedit, ex Chrysostomo. Rursus Macedoniam rediit, *Act. 20.* Philippos, ubi Pascha celebrat; & post dies azymorum Troadem venit per dies septem. Postrema die ex his, quæ fuit Dominica, ex Augustino, usque ad mediam noctem Sermonem protrahens, cadente Eutycho, & mortuo, Paulus eum surgere iussit, incumbens super eum, more fortasse Eliæ & Elisei. Discessit manè nauigatione usus in Asson, Mitylenen, Chium, Samum, Trogylion, ex Græco textu, & Adonis Martyrologio, & Miletum; ubi conuocauit Maiores natu Ephesiorum, ut commendaret eisdem vniuersum gregem: quibus & vale dixit, non eos amplius visurus. Citauit in ea Concione sententiam Christi, quæ alibi non legitur, *Beatus est magis dare quam accipere.* Orauit in litore flexis genibus, licet esset tempus Paschale, quod nondum Christiano more celebrabat; vel

quia erat oratio priuata, ex Lorino in *Acta Apost.* denique cum fletu magno & pacis osculo sancto profectus est iter, *Act. 20.* Cum nauigauit, die sequenti Rhodum, & inde Pataram, mox in Phœnicen, & iuxta Cyprum in Syriam festinauit, & Tyrum; ubi mansit diebus septem. Orauit rursus in litore positus genibus, & descendit à Tyro Ptolemaidam, vna die apud fratres immorans: sequenti die Cæsaream concessit Palæstinæ: & in domo Philippi Diaconi, è septem primis, per aliquot dies dum maneret, audiuit à Propheta Agabo, quod alligandus erat à Iudæis in Ierusalem, ut traderent eum in manus Gentium; cui nihil timens respondit Paulus: *Ego non solum alligari, sed & mori paratus sum propter nomen Domini Iesu.* tandem peruenit Ierosolymam, quem libenter exceperunt fratres, *Act. 21.* Egit cum Iacobo Apostolo & Senioribus, à quibus, ad declinandam Iudæorum inuidiam, persuasus, ut Nazaræorum more se sanctificaret cum aliis quatuor viris (quod facile illi fuit, quia abstemius erat, ut hinc Baronius infert) sequenti die intrauit in templum. Dum autem septem dies consummarentur (Pentecosten tunc celebrabat, ait Chrysost.) ecce populus totus contra Paulum ad mortem usque, & percutiebant eum. At Lysias Tribunus cohortis alligari iussit eum duabus catenis, & in quæstionem adduxit. Meruit audire populi voces, quæ contra Christum in Ierusalem: *Tolle eum, Act. 21.* Reputatus autem Ægyptius, quatuor millium sicariorum dux, à Tribuno, se Iudæum probat; & facto magno silentio, stans in gradibus longam Concione habuit de genere & conuersione sua, *Act. 22.*

X x 2

qua

qua nondum finira, vociferante populo, & proiciente vestimenta sua, & puluerem iactante in aërem, iussit eum Tribunus flagellis cædi, & torqueri; sed cognitus Romanus non cæditur, & liberabit, *Act. 2.* Conuocatur Sanhedrim, id est, Concilium Sacerdotum Iudæorum; coram quibus causam agit suam; percutitur os eius Principis Sacerdotum iussu; cui licet prophetando respondeat, *Percutiet te Deus, paries dealbate:* monitus tamen, eum esse summum Sacerdotem, excusat se, quia nesciret, *Act. 23.* Dissensione orta, Pauli arte quadam, inter Sadducæos & Pharisæos, ab his Paulus defenditur: nocte sequenti à Domino docetur fore, vt Romæ Christum prædicaret. Interea viri plusquam quadraginta coniurant in caput Pauli, qui à filio sororis suæ de insidiis admonitus, & per eum edocto Tribuno, mittitur Cæsaream cum duobus Centurionibus, militibus ducentis, & equitibus septuaginta. Equo hac vice inuenitur Paulus iter fecisse ad Felicem Præsidentem, post horam noctis tertiam, in Antipatridem & in Cæsaream: vbi in Herodis Prætorio vsque ad aduentum accusatorum custoditus fuit, *Act. 23.* Accusatur à Tertullo Oratore Iudæorum: defendit se Paulus, & Centurioni traditus, vt eum custodiret, non prohibetur agere cum suis. Vocatur à Præsidente & Drusilla vxore, quibus de Christo testificatur: & dum disputat de iustitia, castitate & iudicio futuro, contremiscit Felix, & remittit eum in locum suum. Volens autem gratiam præstare Iudæis, succedente sibi Portio Festo, reliquit Paulum vinctum, *Act. 24.* In quæstionem iterum vocatus coram Festo, Cæsarem appellauit, vt Romam

iret. quod à Festo etiam obtinuit, *Act. 25.* Insanire dicitur à Festo, dum de se rationem reddit, *Act. 26.* Et confirmata ab Agrippa Festi sententia, vt ad Cæsarem eat, traditur Iulio Centurioni cohortis Augustæ; quo cum ascendens nauim Adrumetinam cœpit nauigare circa Asiæ loca, deuenit Sidonem ad amicos, deinde Cyprum, tum Lystram, quæ est Lyciæ. Conscendit aliam nauem Alexandrinam, & tarda navigatione vix contra Gnidum, contrario vento, Cretam appulit iuxta Salmonem, & Boniportum tenuit. Periculosa fit ea navigatio, quam describit Lucas *Act. 27.* Et ablata spe omnis salutis, solabatur Paulus eos qui cum ipso erant, præmonitus ab Angelo Dei proxima nocte, quod donauerat illi Deus eos omnes qui nauigabant cum eo. Animæquiores ergo facti, sumpserunt cibum, à quo per dies quatuordecim, ob imminentem sæuam tempestatem, abstinerant: sed nauis tandem dissoluta est, nautis & aliis partim natando, partim tabulis hærendo ad terram euadentibus, ducentis septuaginta sex, vnius Pauli meritis, *Act. 27.* Melitæ subsistit, à Barbaris humaniter acceptus. Hiems erat, imber imminebat, & ecce, congregante Paulo sarmenta quædam ad fouendum ignem, à vipera tactus non tamen læditur; vnde Deus esse existimatur. Factum est inde, ait Baronius, vt serpentes in ea Insula veneno careant, nihilque inferant detrimenti; imò & terra ipsa, experientia teste, contra venena potens est antidotum. Triduo à Publico hospitio recipitur, cuius patrem oratione & manuum impositione sanauit Paulus, vexatum febribus, & dysenteria: aduenientes item alios infirmos piè curauit.

curauit. Per tres menses ibidem commoratus, probè doctum Publium creauit Insulæ Episcopum, ex Baronio, de quo est mentio in Martyrologio die 21. Ianuarij, ex Adone.

Anno 59. ætatis 58.

Relicto Melitæ Trophimo infirmo, 2. *Timoth.* 4. alia naui Alexandrina vsus nauigauit Syraculam, vbi triduo mansit, inde Rhegium, & post vnum diem Puteolos venit; vbi cum fratribus diebus septem Apostolicam nauauit operam. Romam iturus itinere pedestri vnâ cum Centurione, ad Appij forum, quinquaginta & vnum millia passuum ab Vrbe Roma distans, obuios habuit fratres in agro Setino, alios item ad tres Tabernas (hodie *Cisternam* vocant) triginta tria millia distantes ab Vrbe. Mense denique Maio, ex Baronio, contra Bedam, qui die sexta Iulij, Feria tunc quarta, ex Iosepho Vicecomite *lib.* 3. *de Ritib. Missæ. cap.* 18. qui tamen citat incognitum auctorem, ingressus est Romam Paulus, Pontificatus Petri anno decimo quinto, Neronis tertio. Creditur habitasse Romæ primùm in ea domo, quæ nunc est Ecclesia sanctæ Mariæ in Via lata, non procul à platea Columnæ Antoninæ, vbi nunc Ecclesia sancti Pauli nomine à nostris constructa est, si credimus Baronio: à quo idem locus pro Collegio fundando sub extensa manu sancti Pauli, immensa molis à Sixto V. supra Columnam collocatæ statuae, triginta abhinc annis fuit indicatus.

Romæ verò, ferè statim, post tertium diem, ait Lucas, conuocauit primos Iudæorum, quibus aperuit itineris & vinculorum causam, sed eam præcipuam fuisse, vt Romanos vide-

rer, & alloqueretur. Cum Nerone absque dubio egit, derelictus à suis, vt ipse ait 2. *Timoth.* 4. confortatus tamen à Domino, liberatum se dicit ab ore leonis, id est Neronis, *ibidem*. Imò coram Senatu & Collegio Pontificum egit, quod ipse significat *Philip.* 1. Permissum est autem manere sibi cum custodiente se milite, vt scribit Lucas *Act. ult.*

Biennio mansit toto in suo conducto, addit idem: & à Philippensibus pecunia iuuatur, *Philip.* 4. ab Onesiphoro refrigeratur, 2. *Timoth.* 1. Interea Iudæis & Gentibus cum omni fiducia, sine prohibitione, vt ait Lucas, de Christo loquens, conuertit Torpetem de domo Neronis, & Poppeam Sabinam, Neronis delicias, ex Chrysostomo in *Acta Apost. Homilia* 54. & ex Baronij coniecturis. Ad absentes Epistolas dedit, dum adhuc esset in vinculis, quorum meminit in iisdem, nempe ad Timotheum secundam, post primam defensionem sui coram Nerone: quo deinde Romæ præsentem, eius etiam nomine ad alios scripsit. Vnâ cum præfata ad Timotheum misit Epistolam ad Ephesios per Tychicum Tabellarium.

Anno 60. ætatis 59. & vinculorum Romanorum 2.

Per eundem Tychicum scripsit ad Philippenses & Colossenses, nomine suo & Timothei: ad Laodicenses non scripsit, ex Chrysostomo & Theodoro. Dedit etiam litteras priuatas ad Philemonem nobilem Colossensem, cui commendauit Onesimum seruum, qui amore Pauli Romam fugerat: qui postea, in gratiam Pauli libertate donatus, successit Timotheo in Episcopatu Ephesino, ex Ignatio

X x 3

Episto-

Epistola 14. Hoc anno item scripsisse creditur Epistolam ad Hebræos, ex Chrysostomo in *Præfat. in Epistolas S. Pauli.*

Anno 61. ætatis 60.

Lucas absolvit Actorum librum in *Ædibus sanctæ Mariæ in Via lata*, ex constanti Romana traditione. Paulus autem solutus vinculis proficiscitur in Hispaniam, testantibus id quàm plurimis SS. Patribus apud Baronium. Narbonæ reliquit Paulum Episcopum, qui fuerat Proconsul, ex Martyrologio 22. *Martij.* Arelate Trophimum, & Viennæ Crescentem, ex Adone in *Chron. anno Domini 59.* Annis autem sequentibus fortasse rediit in Orientem, sicuti proposuerat anno superiori scribens ad Philipenses, Philemonem, & Hebræos. Incerta sunt his annis septem acta Pauli.

Anno 68. ætatis 67.

Romam est reuersus, ut afflictata Ecclesiæ vnâ cum Petro succurreret, & collabentem, ait Baronius, instauraret. Simonem Magum simul cum Petro deiecit, ex Cyrillo Ierosol. *Catech. 6.* Pellicem Neronis, & Proculum, eiusdem pincernam, ad Christum conuertit, ex Chrysost. *Aduers. vituper. vita Monast. lib. 1.* quam ob rem in carcerem coniicitur cum eodem Petro mense Octobri, in quo per nouem menses detinentur, ex Martyrologio Romano 14. *Martij.* Carcer autem fuit Mamertinus, ex eodem Martyrologio, *ibidem*: in quo, erumpente aqua mirabiliter è petra (& adhuc durat) baptizati fuerunt Processus & Martinianus cum aliis 47. qui pro Christo martyres occubuerunt.

Anno Christi 69. ætatis Pauli 68.
ait Chrysostomus, Pontificatus
Petri 25. Neronis 13.

Martyrio proximus Apostolus noster, populo enixè eum rogante & cogente, vnâ cum Petro fugam arripuit, ex Actis sanctorum Processi & Martiniani. Cui pariter dixisse Dominum, Denuò debeo crucifigi, scribit Origenes in *Ioan.* Sed hæc verba hausit Origenes è libro apocrypho, ut ipse indicat, & Baronius notat anno 69. Illud creditur, quòd Paulus præsciuerit diem obitus sui, & docet Dion. Carth. cum Aria in *cap. 20. Aët.* fortasse & genus mortis, cum dixerit, *An gladius?* loquens de passionibus suis, *Rom. 8.* Ad columnam itaque ligatur, quæ extat hodie in Ecclesiâ sanctæ Mariæ trans-pontem; & cæditur flagellis, tamquam sacrilegij & impietatis reus, licet Romanus ciuis fuerit agnitus; quem idcirco ferendum gladio subiecit Nero. Exit extra portam Urbis, in qua à Plautilla velum recipit, quo in morte obduceret de more oculos: atque inter eundem tres milites adiungit Christo, Longinum, Acestum & Megistum, ex Martyrolog. Romano *die 2. Iulij.* Salutato Petro ultra portam, ab eo diuiditur vltro citroque verbis honorificis. Extat ibidem Oratorium, diuisionis huius monumentum. Ad aquas autem Saluias, seu guttam iugiter manantem, extra portam Ostiensem, tertio ab Urbe lapide, perductus (ubi Christianorum aliquando carnificina est habita) fusis prius ad Deum precibus, datoque pane fratribus, ex Metaphraste, hoc est Eucharistia, ex Guilhelmo Eysengre. in *Centur. 1. part. 5. distinct. 1.* signoque Crucis sese munto,

nito, & ijs verbis, *Domine Iesu, in manus tuas commendo spiritum*, ex eodem *ibidem*, velatis oculis, capite inclinato, alacriori animo iugulum præbuit, die 29. Iunij: quæ fuit Feria 4. ex Alphonso Ciaconio in *Vita S. Petri*. Mira res, effluxit lac cum sanguine, ex Ambrosio *Sermone* 68. & Chrysost. *Orat. in Princ. Apost.* Et capite Pauli inuocante nomen Iesus, ex præfato Guilhelmo, clara voce, & ter saltum ibidem dante, erupisse dicuntur tres aquæ dulcis fonticuli: quorum primus dulcior lactis saporem aliqua ex parte reddit, ceteri non longè à primo, paulò diuersum gustui saporem afferunt; quia, vt diximus, lac primò venæ dederunt, & inde sanguinem. Gladius hic, quo Pauli ceruix incisa fuit, seruat ab Hispanis in cœnobio S. Hieronymi de la Siffa, teste Illephonso Giron cit. à Claudio Dausquio, de *Pauli sanctitudine lib. 3. cap. 11*. Corpus illius, de quo suauissimus odor efflabat, & supra quod immensa lux micabat in aère, ex Petro de Natal. *libro 6. cap. 23*. à Lucina in suo prædio via Ostiensis tumulatum fuit. Ipsemet Paulus restituit Plautillæ velum post mortem: Neroni quoque post triduum apparuit, vti prædixerat, & consternatus est, ex Nicephoro *lib. 2. cap. 36*. Ab Orientalibus aliquando corpus eius sublatum fuit, vt in Orientem asportarent, sed fulmine de celo iacto retineatur Romæ; & ab eo tempore sepultum esse docet, vbi nunc quiescit, sanctus Gregor. Papa *lib. tertio Epist. 30*. vbi etiam de catenis eiusdem illud miraculum narrat, quòd aliquando diucta lima per easdem, nihil penitus excuti potuit. An quia ille viuens ad patiendum paratissimus, post mortem quoque sit catenarum auarissimus?

Statura illius tricubitalis erat, ex Chrysostomo loco proxime citato, facies candida, caput modicum, oculis inerat gratia multa, supercilia deorsum versus vergebant; nasus pulchrè inflexus, idemque longior; barba densior, & satis promissa, eaque non minus quàm capitis coma canis aspersa erat: corpus incuruum, & paulò inflexum. Hæc Niceph. *lib. 2. cap. 37*. Perpetuò calebs fuit, ex SS. Patribus in *1. Corint. 7*.

Innumeros habuit discipulos: è quibus nobiliores hi qui sequuntur, numero 120. recensiti in Romano Martyrologio, nimirum,

MENSE IANUARIO.

- Die 4 Titus Cretensium Episcopus.
21 Publius Melitensis Episcopus
& mart.
24 Timotheus Ephesiorum.

FEBRUARIO.

- 16 Cæsimus Ephesiorum Episcopus.

MARTIO.

- 14 Quadraginta septem Martyres.
15 Aristobulus Martyr.
20 Archippus Commilito.
22 Sergius Paulus Narbonæ Episcopus. & Epaphroditus Tarracina Episcopus.

APRILI.

- 8 Herodion, Asyncritus, Phlegon.
15 Basilissa & Anast. Martt. Rom.
29 Tychicus minister fidelis.

MAIO.

- 9 Hermas Romanus.
15 Torquatus cum sex alijs Martt.
17 Torpes Martyr.

19 Pu-

- 19 Pudens Senator & Pudentiana.
26 Quadratus Atheniensis.

I V N I O.

- 19 Geruasius & Protasius, *ex P. Damiani Opusc. 5.*
20 Nouatus & Timotheus, Pudentis filij.
24 Plurimi Martyres.
25 Sospiter.
27 Crescens Episc. & Martyr Galata.
30 Lucina Romana.

I V L I O.

- 1 Martinus Viennæ Episcopus.
2 Tres milites in martyrio Pauli.
19 Epaphras Colossensis Episc. & Martyr.
21 Praxedes virgo.
22 Syntyches mulier Philippensis.
26 Erastus Philip. Episc. & Martyr.

A V G V S T O.

- 3 Lydia purpuraria.
4 Aristarchus Thessalonic. Episc.

S E P T E M B R I.

- 3 Phœbes Corinthia.
6 Onesiphorus Martyr.
16 Sebastiana Martyr.
23 Linus, & Thecla virgo & Martyr.
Xantippa & Philoxena Hispan.

O C T O B R I.

- 4 Crispus & Caius Corinthij, Hierotheus Atheniens. Episc.
6 Sagar Laodiceæ Episc. & Mart.

- 9 Dionysius Areopagita Episc. & Mart.

- 11 Zenaides & Philonilla consanguineæ Pauli.

- 13 Carpus.

- 18 Lucas Euang. *ex Hieron. à Paulo in Evangelio genitus.*

- 31 Ampliatus, Urbanus, & Narcissus Martt.

N O V E M B R I.

- 3 Quartus.

- 4 Philologus & Patrobas.

- 10 Tryphenna & Tryphosa, Iconienses.

- 21 Rufus.

- 22 Philemon & Apphia Coloss. Martt.

- 23 Clemens Papa, *ex Ribadeneira.*

- 28 Sosthenes Corinthius Martt.

D E C E M B R I.

- 18 Rufus & Zosimus Philip. Martt.

- 29 Trophimus Arelaten. Episc. & Crescens Viennæ Episcopus.

Fuit denique Constantino Magno: apparuit sancto Ambrosio, *ex Damasceno Oratione 2. de Imag.* Docuit sæpius Chrysostomum, *ex sancto Proclo eiusdem discipulo in eius Vita.* Patronus & Pater est Clericorum Regularium ab anno 1528. cui summè deuincti sumus. Utinam Deus eum in nobis exciter spiritum, cui beatus Paulus seruiuit, ut eodem nos repleti, studeamus amare quod amant, & opere exercere quod docuit!

D E

D E

S. BARTHOLOMAEO

A P O S T O L O.

GRATIAS acturi sancto Apostolo Bartholomæo, quo auspice, in die Festo eiusdem scribere cœpinus de sacris Ritibus, eam quæstionem examinandam duximus, quæ in summam eiusdem laudem, si piè senseris, definiri potest.

Vnica igitur esto laus, summa & vera laus, quæ à Christo Domino laudatus ille fuit ijs verbis: *Ecce verè Israëlita, in quo dolo non est*, *Joan. 1.* At, inquires, de Nathanaële fuit dictum. Ita est: sed Nathanaëlem eundem esse ac Bartholomæum, in summam vtriusque laudem faciliè persuademus, triplici probato axiomate.

Primum est, *Nathanaëlem fuisse de numero 12. Apostolorum.*

Primò. Quia *Joan. 21.* manifestavit se Christus tertio discipulis suis ad mare Tyberiadis. Quibus discipulis? Si latè vocabulum sumas, erit quinta apparitio, vel saltem quarta; si propriè Apostolos intelligis, tertia verè est: at inter hos discipulos adfuit Nathanaël, *ut ibidem*; ergo Apostolus erat.

Secundò. Discipulus erat, ex loco citato, non de numero 72. quos numerat S. Dorotheus; ergo de duodecim.

Tertio. Cur non Apostolus ille, qui post Andream, Petrum & Philippum quarto loco Christum novit? Neque Ioannes Evangelista nominat socium

Andree, quo cum iuerat ad Christum: nominat autem Nathanaëlem socium Philippi. An gratis? Puto quòd illum tacuerit, hunc nominaverit cum Apostolis primis, ut priorum Apostolorum scriberet vocationem. Et, sicuti vocatio secunda, de qua *Matth. 4.* fuit quatuor Apostolorum; ita non sine mysterio indicare voluit, quòd & prima vocatio quatuor item fuit Apostolorum.

Quartò. Ante omne miraculum & omne beneficium, confessus est Nathanaël, Christum esse Filium Dei, *Joan. 1.* revelante Deo, ut aiunt Tertullian. *adver. Praxeam*, Iren. *lib. 3. cap. 11.* August. *in Ioan.* Cum ergo, ob eandem confessionem tardius emissam à Petro, fuerit hic constitutus Apostolorum Princeps; quis neget Apostolum, si minus Apostolorum Principem, Nathanaëlem fuisse est argum. Ruperti Abbat. *ibid.*

Quintò. Laudatus à Christo super alios de innocentia sine dolo, meretur primas inter primos Christi discipulos; Christo similior alijs, qui peccatum non fecit, nec inventus est dolo in ore eius, *1. Petr. 2.*

Sextò. Promisit illi Christus visionem Angelorum super Filium hominis, *Joan. 1.* quæ accidit in horto Gethsemani; ubi certè non convenire nisi Apostoli, octo remotius, tres propius Christo Domino.

Y y Septimò.

Septimò. Fuit ille de Cana Galilææ, *Ioan. 21.* ergo verisimiliter tertia die ab eiusdem vocatione, qua factæ fuerunt nuptiæ, una cum alijs discipulis nuptijs interfuit; & fuit testis primi Christi miraculi in Cana Galilææ. Fuit etiam vltimi oculatus testis, miraculosæ scilicet piscationis, *Ioan. 21.* Nec deinceps vllum aliud narratur Christi miraculum. Querit autem Petrus, vt Iudæ sufficiatur alter, qui testis esse queat, ex quo intravit & exiit inter Apostolos Christus Iesus, hoc est, omnium ferè miraculorum Christi, à Baptismate eiusdem vsque ad Ascensionem. Quis ergo aptior Nathanaële? at, cur neque nominatur cum Mathia & Barsaba? non alia de causa, quia iam erat ille de duodecim.

Octauò. In Græco Martyrologio, iussu Basilij Imperatoris conscripto, qui imperare cœpit anno 887. habentur hæc verba Aprilis 22. *S. Nathanaël Apostoli memoria.*

Obijcies, S. Augustinum negare, Nathanaëlem inter Apostolos fuisse: quia legis, inquit, peritus erat. Idem ex Augustino docet S. Gregorius, sed, pace tantorum virorum (cùm in historia versetur) ratio non concludit: tum quia Nathanaël piscator erat & ipse, *Ioan. 21.* tum quia ex dialogo Philippi cum Nathanaële, *Quem scripsit Moyses in lege & Prophetis, hunc inuenimus Iesum filium Ioseph à Nazareth*, non minùs infertur Philippus legis peritus quàm Nathanaël; imò magis peritus Philippus apparet: quia Nathanaël, ex textu Augustini, qui legit affirmatiue sequentia illius verba, *A Nazareth potest aliquid boni esse*, peritorum eius temporis iudicio, imperitus legis iudicatus fuit.

fer; cùm inter peritos legis illud esset vulgatum *Ioannis 7. Scrutare Scripturas, & vide, quia à Galilæa* (in qua est Nazareth) *Propheta non surgit.* Quòd si cum Vulgata legas interrogatiue & dubitatiue: *A Nazareth potest aliquid boni esse?* si dubitat ille, nescit. Denique, si valet ratio Augustini, Paulus ab Apostolatu peritissimus legis erat excludendus.

Alterum axioma est: *Dato, quòd Nathanaël fuerit Apostolus, certè non alius fuit à Bartholomæo.* Docet hoc Rupertus Abbas in *Ioan.* qui ex reuelatione scripsisse multa fertur, vt ait Panicarola loco citando; & primus ille hoc asseruit: quem deinde secuti sunt Ioan. Ferus in *Serm.* Cornelius Iansen, in *Concordia*, Onuphrius Panuin. in *Faustis*, Arias Montanus, Franc. Panicarola in *Concion.* qui & communem esse hodie sententiam testatur, Petrus Galesinius, Ioan. Osorius in *Conc.* Nicolaus Serrarius de *Duodecim Apostolis*, Alphonsus Ciaconius de *Vitis Pontificum*, & alij. Coniectura est. Primò ex eo, quòd Philippus & Nathanaël à *Ioan. cap. 1.* coniunguntur; Philippus item & Bartholomæus à *Matthæo cap. 10.* à *Marco cap. 3.* à *Luca cap. 6.* coniunctim nominantur. Tum ex eo, quòd à *Ioan.* ne quarto loco nominatur Nathanaël post Andream, Petrum & Philippum; Bartholomæus item quarto loco ab alijs Euangelistis. Nam licet præferantur Philippo Iacobus & Ioannes à *Matthæo*, *Marco* & *Luca*; id tamen est, vel quia de ijs narrant ob mutationem nominum cum Petro; vel ob eorum secundam, quæ solida fuit & perseverans, vocationem. Confirmatur ex eo, quòd Ioseph minimus apud Surium socios facit prædicationis,

nis, & comites peregrinationis, Philippum & Bartholomæum. Præterea in Catalogo Apostolorum *Matth. 10. Mar. 3. Luc. 6.* (quod egregie adnotauit Panicarola) quamuis aliquantisper mutetur ordo; semper tamen primi septem sunt iidem, inter quos Bartholomæus; ultimo verò loco semper reliqui quinque recensentur, Cuius rei ratio omnium Doctorum communis est; quia isti quinque ultimi non habent in Euangelio speciales vocationes descriptas, vti de ijs septem habemus in Euangelio. Quòd si Matthæus nomet prius Thomam quam Matthæum, id fecit modestiæ causa: solus enim dicit, Thomas & Matthæus; alij verò dicunt, Matthæus & Thomas. Si ergo eorum septem descripta est specialis vocatio, vbinam habetur Bartholomæi? Certe in vocatione Nathanaëlis, qui idem est cum eo. Genere Galilæi erant Apostoli omnes, *Act. 2.* & Nathanaël est de Cana Galilææ. Piscatores ferè omnes: & quidem Bartholomæus piscator erat, ex Theodoro *lib. de Legibus*, & Metaphraste. Nathanaël autem cum alijs inuitatus à Petro dicente, *Vado piscari*, respondit: *Venimus & nos tecum*: ergo piscator erat. Sed demus etiam, doctissimum fuisse Nathanaëlem, & in lege peritissimum; concordat cum doctrina Bartholomæi, de quo testatur Dionys. *cap. 1. de Mystic. Theol.* doctissimum fuisse inter Apostolos. Quæ comparatio non cadit super doctrinam reuelatam, sed super acquisitam, in qua excelluit Nathanaël & Bartholomæus.

Aliæ sunt coniecturæ, quòd Baronius anno 78. refert obitum vtriusque, Nathanaëlis & Bartholomæi: si enim annis diuersis obiissent, eandem fuis-

se personam negaremus. Neque in Historijs Ecclesiasticis diuersum aliquid reperitur, quod indicet duos fuisse viros. Si quid scribant alij, explica vti dicemus in 3. Axiomate. Idem confirmatur ex genere mortis. Nam Bartholomæus, ex Commentariolo Hippolyti, Metaphraste, Nicephoro *lib. 2. cap. 39.* & apud Græcos in Martyrologio supra citato, affixus fuit Cruci, sicuti Petrus, Andreas, Philippus primò vocati. Si ergo est idem cum Nathanaële, congruit affixio eiusdem Cruci, vt primi quatuor vocati in passione Christi per Crucem imitanda sint æquales: & fortè inde est, quòd cum Petro, Paulo & Andrea nominatus fuit Bartholomæus in Oratione secreta Missæ, *Libera nos*, post Orationem Dominicam. quod notauimus in primo Tomo pag. 159. Crucis enim Dominicæ, quam Missa repræsentat, insigni modo quatuor hi fuere consortes. Quòd si apud Latinos decorticatus creditur, potuit accidere vtrumque, iuxta Lipsium *de Cruce lib. 3. cap. 12.* vbi tradit, quòd ab Egyptijs & Persis excoriabantur in Cruce. A Persis autem excoriatum fuisse Bartholomæum, scribit Panuinus in *Fastis*: sed & Armenia maior non longè distat à Persis, in qua obiisse fertur, ex Breuiario; imò & facile potuerunt esse mores communes Armenis & Persis in genere suppliciorum. Quid plura? in Breu. Venetijs impresso 1621. legitur excoriatio Bartholomæi facta in Cruce: & expressè idem docet Guillelmus Eysengreinus *Centur. 1. par. 5. dist. 7.* cum Petro de Natal. in *Historia S. Bartholomæi*. Quibus positis, vide, an Christus hoc ei genus prædixerit mortis, quando di-

xit: *Vidite sub ficu, Ioan. 1.* Sub qua ficu? de qua *Ioel. 1.* *Ficum meum decorticavit, albi facti sunt rami illius.* quem locum S. Thomas Aquinas in *Serm.* explicat de S. Bartholomæo: & in ramis albis contempler ego, quod Christus de eo testatus est, *In quo non est dolus.*

Tertium axioma est, *Nathanaël proprium nomen esse, Bartholomæus cognomen eiusdem viri, ita, ut Ioannes usus fuerit semper nomine proprio, ceteri cognomine.* Et hoc modo conciliantur Euangelistæ inter se, sine iactura nostræ sententiæ.

Prima pars huius Axiomatis facile probatur: quia Nathanaël Hebræum nomen viri est, & ex modo loquendi proprium est nomen; ut videre est *Num. cap. 1. 2. 7. 10. & 1. Paral. 2. 15. 24. 26. 2. Paral. 17. 35. 1. Esdr. cap. 10.* quod interpretatum significat, Donum Dei.

Alter pars, *Bartholomæus cognomen est*, patet: tum quia vox est Syriaca, & significat filium suspendentis aquas. Vnde, cum esset Nathanaël, ait Rupertus, de Cana Galilææ, ex *Ioā. 21.* in qua Christus conuertit aquam in vinum, *Ioan. 3.* coniecitur, inditum illi fuisse hoc cognomen, tamquam filio Christi suspendentis aquas & eleuantis ad formam vini. Sicuti Iacobus & Ioannes dicti sunt Boanerges, filij tonitru: quamquam hi à Christo cognominati fuere, ille à ciuibus; eo quod Christo addictus fuit ex multis eiusdem loci incolis. Tum quia Bartholmai est idem ac filius Tholmai, vel Tholomai. Certum est autem, Tholmai esse viri nomen, *Num. 13. Ios. 15. Iudic. 1. 2. Reg. 13. 1. Paral. 3.* item Tholomai *2. Reg. 13.* & fortasse pater Nathanaël

lis vocabatur Tholmai, vel Tholomai. Similia cognomina habes inter Apostolicos viros. Bariona, seu Barioanna, filius Ioannis. *Simon Ioannis diligis me? Ioan. 20.* Barnabas, qui vocabatur Ioseph, *Act. 4.* cognominabatur Barnabas, ait Lucas. Barfabas, qui & Ioseph, *Act. 1.* Bartimæus, filius Timæi, *Marc. 10.* Quid apertius? Elymas etiam magus cognominatur Bariesu, *Act. 13.* ergo pari modo Bartholomæus cognomen erat.

Tertia pars Axiomatis explicatur. Nam aliqui binomij sapientis cognomine quam nomine appellantur; ut Barnabas, qui Ioseph, & Marcus, qui Ioannes, *Act. 12.* Petrus, qui Simon, & Matthæus, qui Leui à Luca vocatur proprio nomine *cap. 5.* Thaddæus, qui & Iudas. Quare primitres Euangelistæ communiori vñ sunt cognomine Bartholomai; Ioannes vltimus, qui recondita scripsit, Nathanaëlis nomine est usus: & ea lege, ut ij numquam nomine Nathanaëlis, hic numquam cognomine Bartholomai sit usus. Qua ratione tollitur pugnantia, & facillimè conciliantur Euangelistæ.

Ceterum, quando ij non sint idem, non possum non mirari, Nathanaëlem, laudatissimum à Christo virum, Iacobo Patriarchæ, Israël (qui vidit Angelos ascendentes & descendentes) assimilatum, innocentia præclarum, testem primi & postremi miraculi à Christo editorum in hoc mundo, cui promissa fuit Angelorum visio super Filium hominis descendentium, ita à Deo ipso deinde neglectum, ut neque corpus honoretur in terris, neque nomen habeatur in Martyrologijs; in quibus, si benè obser-

ues,

ues, nomina leguntur eorum omnium, vel minimorum, quorum fit mentio in Euangelijs, vel in Actibus, vel in Epistolis Apostolorum. Quid ergo causæ est, ut nihil de Nathanaële aut scribatur aut commemoretur, nisi quia de eodem dicimus, cum de Bartholomæo loquimur?

Novi, quid de Nathanaëlis prædicatione & sepultura scripserint Fl. Lucius Dexter (si tamen est ille auctor, quod non creditur) Vincen- tius Beluac. in *Speculo Hist.* & Equi- linus lib. 1. cap. 9. Sed cum ille prior, à quo alij, eum dicat obiisse anno Christi 105. Baronius autem obiisse Nathanaëlem scribat anno 78. quo & Bartholomæus, quis non videat, duos fuisse Nathanaëles? nos autem de seniore loquimur, quem cum iu- niore illi confundunt; & in re incer- ta abundare quisque potest in sensu suo.

Verè Israëlita Bartholomæus fuit, Iacobo similis, qui dum luctaretur cum Deo, hoc est, dum oraret (si Hieronymo credas) Israël est cognominatus. Orabat autem ille centies in die, centies in nocte; non modò post apostolatam, sed etiam ante- quam Christi esset discipulus, qui ideo tunc temporis Israëlita fuit ap- pellatus à Christo.

Adhuc, *Israël* sonat, ex Hierony- mo, Princeps cum Deo. Si ergo Prin- ceptus cum Deo fuit Nathanaël, certè

inter eos Principes Ecclesiæ annuncie- randus erit, de quibus David, *Con- stitues eos Principes super omnem ter- ram.* quem Versum de Apostolis ex- plicat Ecclesia. Fortis etiam cum Deo communiter hanc vocem *Israël* inter- pretantur; quia Iacob oratione vicit Deum: & oratione, ut dictum est, centies in die, & centies in nocte, vicit Deum Bartholomæus.

Denique eidem promissa fuit scala Iacob, per quam ascendebar & descen- debant Angeli, *Ioan.* 1. quod in Bar- tholomæo est adimpletum: qui cæle- stis Doctrinæ & Euangelij quasi sca- lam ascendens & descendens vnà cum alijs Theologis, velut Angelis de Deo enarrantibus, formavit inde adagium illud, quod à Dionysio 4. *de Divinis nominibus* tribuitur Bartholomæo. *Eu- angelium*, aiebat ille, *magnum est & latum; rursus parvum & concisum:* quia verè ascendimus & descendimus in doctrina sublimi & humili Christi Domini nostri.

Hæc scripsisse voluimus grati ani- mi ergò in eius laudem, cuius tradi- tum nobis cognomen fuit, nomen, & omen, à die septima Octobris 1587. quo scilicet habitum regularem san- cti Pauli vnà cum nomine decortica- ti Bartholomæi quàm lætissimè sus- cepimus. Quòd si ad prædicta pro- banda non possunt singula, multa iu- vant. Boni consule, amice Lector, & vale.

Oratio dicenda ante diuinum Officium.

A Peri Domine os meum ad benedicendum nomen sanctum tuum : munda quoque cor meum ab omnibus vanis , peruersis & alienis cogitationibus ; intellectum illumina , affectum inflamma , vt digne , attentè ac deuotè hoc Officium recitare valeam , & exaudiri merear ante conspectum diuinæ Maiestatis tuæ . Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Domine in vnione illius diuinæ intentionis , qua ipse in terris laudes Deo persoluisti , has tibi Horas persoluo.

*Orationem sequentem deuotè post Officium recitantibus , Leo Papa
Decimus defectus & culpas in eo persoluendo ex huma-
na fragilitate contractas indulgit.*

S Acrosanctæ & indiuiduæ Trinitati , crucifixi Domini nostri IESV CHRISTI humanitati , Beatissimæ & Gloriosissimæ semperque Virginis MARIÆ fecundæ integritati , & omnium Sanctorum vniuersitati , sit sempiterna laus , honor, virtus & gloria ab omni creatura , nobisque remissio omnium peccatorum , per infinita sæcula sæculorum. R. Amen.

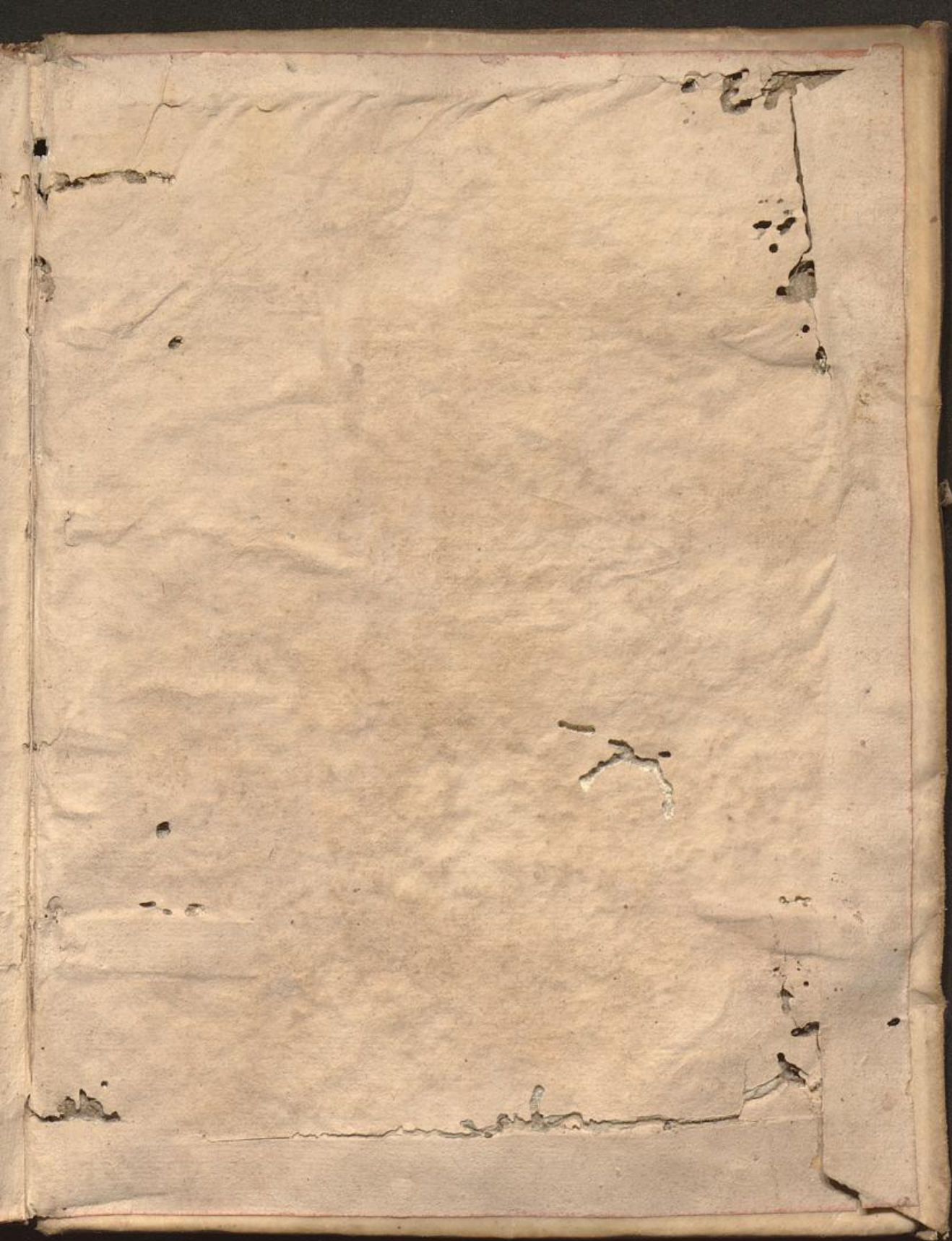
ÿ. Beata viscera Mariæ Virginis, quæ portauerunt æterni Patris Filium. R. Et beata vbera quæ lactauerunt Christum Dominum. Pater noster. Ave Maria.

LA V.S. DE O.

A D

Gavantus in rub
cas misalis e breu
Rs

E. S. I. P.

Th

2153